Gemeente Utrecht

Begroting 2023

Colofon

Uitgave:
Gemeente Utrecht

Fotografie:
Andrea van den Haselkamp
Thomas Duiker (coverfoto)

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoerings- en strategienetwerk
Afdeling FIJ
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
www.utrecht.nl/begroting
finutrecht@utrecht.nl

Ten Geleide

Raadsvoorstel 2022, zaaknummer 10406834

Utrecht, 15 september 2022

Utrecht: veerkrachtige stad
Hoewel de coronamaatregelen zijn versoepeld, mensen weer een terrasje kunnen pakken en de stad weer meer wordt bezocht heeft de coronacrisis ook duidelijk gemaakt wie er kwetsbaar zijn en dat we als gemeente moeten blijven investeren. Bij de Voorjaarsnota 2022 hebben we daarom voorstellen gedaan om sterker uit de crisis te komen. De Programmabegroting 2023 die voor ligt bevat de nadere uitwerking van de weg die de stad met de Voorjaarsnota 2022 is ingeslagen. In de begroting laten wij zien hoe wij met de stad, met de middelen die we hebben, werken aan de toekomst van Utrecht.

Samen met het Rijk en partners in de stad zetten we ons in voor een snel en sterk herstel na de coronacrisis en houden we vast aan de koers van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen.

De secretaris,
Gabrielle G.H.M. Haanen

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Inhoudsopgave

Hoofdlijnen 7

Bestuurlijke hoofdlijn 7
Beleidsnota's 14

Programma's 15

Bewoners en Bestuur 15
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed 29
Duurzaamheid 51
Bereikbaarheid 69
Openbare ruimte en groen 89
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen 107
Werk en Inkomen 121
Onderwijs 135
Ondersteuning op maat 153
Volksgezondheid 175
Veiligheid 187
Cultuur 195
Samenleven en Sport 207
Utrechts Vastgoed 224
Algemene middelen 231
Overhead 235
Vennootschapsbelasting 239

Paragrafen 241

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 241
Onderhoud kapitaalgoederen 255
Investeringen 259
Financiering 273
Bedrijfsvoering 283
Verbonden Partijen 293
Grondbeleid 339
Lokale heffingen 341

Financiën 357

Overzicht baten en lasten 358

Actualisatie financieel beeld 372
Reserves 374
Voorzieningen 379
Geprognosticeerde balans 381
Taakvelden 383
Gewaarborgde geldleningen 391
EMU-saldo 394
Corresponderende posten 395

Bijlagen 397

Toelichting reserves 398
Toelichting voorzieningen 437
Subsidies 447
Wet Markt en overheid 448
Meerjarenbeeld Groei in Balans 456
Groei in Balans, investeringen versus kredieten 468
Verklarende woordenlijst 470

Hoofdlijnen

Bestuurlijke hoofdlijn

Op 1 juni verscheen het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'. Een akkoord waarbij de focus gericht is op het aanpakken van de drie grote crises van onze tijd: de groeiende kansenongelijkheid, de woningnood en de gevolgen van klimaatverandering. De afgelopen maanden is de noodzaak om hierin te investeren nog relevanter geworden. Daarnaast werken we aan een levendige en leefbare stad, versterken we de uitvoeringsorganisatie en verhogen we de (subsidie)budgetten voor organisaties en inwoners. Deze eerste programmabegroting van het nieuwe college bevat per programma de inspanningen en investeringen in 2023.

Wat doen we in 2023 en verder?

Utrecht moet een plek zijn en blijven voor iedereen. Daar werken we ook het komende jaar aan. Het gaat goed met Utrecht, maar we leven in onzekere tijden, financieel maar ook maatschappelijk en dat raakt ook onze inwoners. De doelstellingen van ons coalitieakkoord krijgen steeds meer urgentie. We kiezen voor een gezonde groei voor iedereen, waarbij we met belangrijke speerpunten aan de slag gaan om de groeiende ongelijkheid in onze stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis tegen te gaan. Daarbij vragen invloeden van buitenaf op veel beleidsterreinen om bijsturing.

In deze programmabegroting hebben we de ambities uit het coalitieakkoord vertaald naar investeringen en concrete maatregelen die bijdragen aan de realisatie daarvan. Daarbij zijn ten opzichte van de financiële onderbouwing in het coalitieakkoord nog een aantal aanpassingen gedaan, die noodzakelijk bleken om de ambities en speerpunten op een realistische manier tot uitvoering te brengen.

Bij het opstellen van de begroting is gebleken dat in het coalitieakkoord met een aantal financiële effecten van beleidskeuzes onvoldoende rekening mee is gehouden en is een is een aantal uitgangspunten waarmee is gerekend binnen het investeringspakket 'Groei in Balans' niet juist gebleken. Dit corrigeren we in deze begroting. Zo is het tempo waarin de beoogde parkeeropbrengsten kunnen worden gerealiseerd aangepast en is rekening gehouden met het vervallen van de meerwaarde afdracht uit verkoop van corporatiewoningen – nu het beleid is om sociale huurwoningen niet meer te verkopen. Daarnaast is geld gereserveerd om de kosten van het evenementenbeleid op het huidige niveau te houden, een start te maken met de locatieprofielen, voor de taskforce betaalbaar wonen en noodzakelijke uitvoeringskracht op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Dit wordt verderop in dit hoofdstuk nader toegelicht in de paragraaf 'Aanvullingen op het coalitieakkoord'.

Hieronder noemen we enkele concrete voorbeelden van wat we in 2023 doen. Voor meer informatie verwijzen we u naar de uitgebreide programmateksten en de reeds toegezegde uitvoeringsbrief. Hierin staat welke concrete acties en beleidsvoornemens uit het coalitieakkoord we in 2023 uitvoeren en geven we, waar mogelijk, al een doorkijk naar de komende jaren.

Kansengelijkheid

Het gaat goed met Utrecht, maar niet met iedereen en niet overal. Daarom gaan wij ongelijk investeren in gelijke kansen. We hebben daarbij aandacht voor de mensen en wijken in de stad die dat nodig hebben. Zo maken we in 2023, naast de bestaande aanpak 'Samen voor Overvecht', nieuwe gebiedsakkoorden in Kanaleneiland, Noordwest (Geuzenwijk en delen van Ondiep en Pijlsweerd) en Leidsche Rijn (Parkwijk-Zuid en Terwijde). We nemen aanvullende maatregelen om het bereik in de voorschoolse educatie te verhogen. We werken een brede aanpak uit op inclusie door verschillende agenda's samen te voegen. Volgend jaar zetten we ook vol in op uitvoering van de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden, gericht op het doorbreken van criminele carrières en geldstromen en het uitbreiden van de persoonsgerichte aanpak. We investeren in een beter perspectief voor jongeren en in een veilige en leefbare stad door het tegengaan van ontwrichtende effecten van druggerelateerde criminaliteit.

Aanpakken woningnood

Het tekort aan betaalbare woningen en het vermogen dat woningbezitters hebben opgebouwd, vergroten de ongelijkheid tussen mensen. We investeren daarom fors in het toevoegen van betaalbare woonruimte en in de toegankelijkheid van de woningmarkt. Zo zetten we volgend jaar een fonds op om extra betaalbare koopwoningen in de stad te realiseren. Ook bezien we hoe we corporaties - door de afschaffing van de verhuurdersheffing - een steviger positie kunnen geven in het realiseren van meer betaalbare woningenwoningen. Met de 'Taskforce Versneld toevoegen tijdelijke woonruimte' willen we in 2023 in samenwerking met het Rijk en de provincie in totaal 1.000 woningen in gemengde woonconcepten te realiseren in Utrecht. Daarnaast komen er naar verwachting 3.000 reguliere woningen bij in 2023.

Tegengaan klimaatcrisis

We willen met investeringen in duurzame energieproductie- en besparing en in duurzaam (openbaar) vervoer een maximale bijdrage leveren aan het tegengaan van de klimaatcrisis. Steden spelen hier een cruciale rol in. Zo gaan er volgend jaar 500 woningen in Overvecht-Noord van het aardgas af en starten we met het aardgasvrij maken van 32.000 woningen met behulp van de buurtaanpak. We realiseren het zonnepark geluidswal A12 en doorlopen planologische besluitvorming voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop. We plaatsen datagestuurde oplaadinfrastructuur voor personenvervoer, logistiek transport en taxi's en plaatsen snelladers op winkellocaties en bij sportvoorzieningen. Ook stellen we een klimaatvisie op. Om het afval- en hemelwater te scheiden wordt 7 kilometer aan riolering vervangen. Daardoor wordt zoveel mogelijk hemelwater vastgehouden en kan dit doordringen in de bodem.

Een levendige en leefbare stad

2023 stellen we samen met de sector een visie op over de Utrechtse nachtcultuur. Deze is gericht op versterking van de sector, een breder bereik en een goede balans tussen ruimte voor activiteiten en rust. Samen met de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) werken we aan de verdichting en verduurzaming van bedrijventerreinen. Via het programma 'Ondernemer Centraal' ondersteunen we ondernemers die onder andere door de coronacrisis in moeilijk vaarwater zijn gekomen. En we onderzoeken de uitbreiding van verschillende sportgelegenheden, leveren nieuwe sporthallen en -velden op en starten met het opstellen van locatieprofielen voor evenementen.

Sterke goede uitvoering en contact met de stad

We werken aan het verbeteren van de menselijke maat in de gemeentelijke organisatie om de uitvoering te verbeteren. Met name op het gebied van publieksdienstverlening, openbare orde en veiligheid, overhead en ruimtelijke ontwikkeling.

We willen onder andere via participatie en onze wijk- en buurtaanpak het contact met de stad behouden en versterken. We verbreden de wijkaanpak naar wijken en buurten waar het niet goed (genoeg) gaat. In 2023 intensiveren we het contact met bewoners bijvoorbeeld door het versterken van de positie van de wijkorganisatie (waaronder de wijkbureaus) en de rol van de wijkwethouder. En we starten we met de inrichting van de ombudsfunctie vanuit extra middelen die we van het Rijk hebben gekregen.

Groei in Balans

Het coalitieakkoord bevat een omvangrijk investeringspakket, dat in deze programmabegroting is verwerkt. We investeren fors in het voorzieningenniveau, vergroening en duurzame mobiliteit. Ondertussen blijven we inzetten op integrale gebiedsontwikkeling in verschillende delen van de stad. In de bijlage Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans wordt de samenstelling van het pakket toegelicht, inclusief de geactualiseerde inschatting van de uitvoering van de projecten en uitbreiding van de parkeergebieden.
Om die groeiambities én de kwaliteit van de groei te realiseren investeren we ook in de uitvoeringskracht van de organisatie. Met deze extra middelen proberen we bijvoorbeeld de voortgang van (toekomstige) investeringen in betaalbaar wonen door woningcorporaties en ontwikkelaars, of de realisatie van publieke voorzieningen zoveel mogelijk te bewaken. Dit ook in de context van personeelstekorten en een zeer krappe arbeidsmarkt.
De hieronder genoemde, invloeden van buitenaf raken zowel de publieke als private investeringen in de stad, met impact op bijvoorbeeld het ontwikkeltempo en het kostenverhaal in de gebiedsontwikkelingen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Uiteraard worden ons beleid en de financiën van buitenaf beïnvloed en hebben we te maken met constant veranderende maatschappelijke ontwikkelingen. Met name de oorlog in Oekraïne heeft veel maatschappelijke impact. Het leidt tot een vluchtelingenstroom en de uitdaging om voor voldoende opvang te zorgen. Daarnaast heeft het conflict grote impact op de economie. De sterk stijgende energiekosten zijn een belangrijke aanjager van de hoogste inflatie sinds 1975. Dit raakt mensen die niet veel te besteden hebben hard in de portemonnee. Alle prijsstijgingen en materiaal schaarste hebben daarnaast veel effect op projectkosten. Dit raakt (het tempo van) de ontwikkeling van de stad en brengt een deel van onze inwoners financieel in de knel. Het is onzeker hoe de economie zich gaat ontwikkelen. Verschillende banken verwachten een milde recessie. We hebben als college oog voor de impact die dit heeft op de stad, onze partners en inwoners. De prijscompensatie van de subsidies is daarom verhoogd. We zetten ons in om mensen die dat nodig hebben bij te staan en schulden vroegtijdig te signaleren. Ook zetten we in op goed onderwijs, perspectief op een baan en investeren we in perspectief voor onze inwoners. Daarbij merken we op dat reparatie van de koopkracht primair een taak van het Rijk is, bij wie we hiervoor steeds aandacht vragen.

Ook de coronacrisis is nog niet geheel voorbij. De coronamaatregelen zijn inmiddels losgelaten, maar het is onduidelijk wat de toekomst brengt. Er wordt rekening gehouden met meerdere scenario's. Wij gaan er vanuit dat corona niet zal verdwijnen, maar dat er steeds minder maatregelen nodig zijn voor de bestrijding van het virus en de gevolgen ervan. Toch zien we dat de stad nog niet over de hele linie is hersteld van de gevolgen van de coronacrisis. Zo zijn de culturele en andere essentiële voorzieningen de langdurige sluitingen nog niet te boven. Daarom houden we de huidige reservering in stand zodat we kunnen inspelen op het onzekere verloop van de crisis. Ook voor de meest getroffen ondernemers zullen de gevolgen na-ijlen, bijvoorbeeld in de vorm van faillissementen. De extra dienstverlening voor deze groep (Ondernemer Centraal) willen wij daarom ook na 2022 in stand houden.

De huidige krapte op de arbeidsmarkt zorgt eveneens voor risico's. Veel ondernemers in de stad kunnen niet genoeg personeel vinden en ook de gemeente Utrecht ondervindt de gevolgen van de krapte. Minder gekwalificeerd personeel betekent vaker uitstel van oplevering.

Ten slotte, naast de economische onzekerheid zijn het ook op financieel gebied ongewisse tijden. Vanaf 2026 ontstaat een structureel tekort en is nog niet duidelijk welke inkomsten de gemeente Utrecht van het Rijk krijgt. Dit heeft ons beperkt in het extra inzetten van structurele middelen om de drie grote crisis beter aan te pakken. Gelukkig heeft het kabinet besloten de extra bezuiniging van 500 miljoen euro op de jeugdzorg voor eigen rekening te nemen en niet meer te korten op de gemeentelijke budgetten. Daarnaast reserveert het kabinet extra middelen voor gemeenten voor de periode tot en met 2025.

Al deze ontwikkelingen hebben veel invloed (gehad) op onze beleidskeuzes én zullen bepalend zijn voor de uitvoerbaarheid van deze en volgende begrotingen. We zullen nog meer dan anders vooraf risico's moeten inschatten en erop anticiperen.

Financieel beeld: evenwicht t/m 2026

Uitgangspunt voor ons financiële beleid is een duurzame begroting; een begroting met ruimte voor noodzakelijke investeringen in onze stad en inwoners en die financieel in evenwicht is en leidt tot een toereikend weerstandsvermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Dit principe is gehanteerd bij het opstellen van deze begroting.

Financiële ruimte om te investeren in Utrecht

Het coalitieakkoord is beleidsmatig en financieel vertaald in deze begroting. Aanvullend zijn extra middelen gereserveerd om het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord mogelijk te maken. Ook hebben we rekening gehouden met de actuele ontwikkelingen en knelpunten die bij het coalitieakkoord nog niet als zodanig in beeld waren. Door de incidentele inkomsten uit de meicirculaire, presenteren we een begroting waar tot en met 2026 onze uitgaven gedekt zijn.

Door een korting op het gemeentefonds in het regeerakkoord bestaat vanaf 2026 grote onzekerheid over de inkomsten. Er is nog steeds onduidelijkheid over hoe deze korting wordt ingevuld middels het vergroten van het lokaal belastinggebied. Zodra het Rijk meer duidelijkheid geeft kunnen we een reële inschatting maken van de inkomsten voor het jaar 2026 en verder. Door de incidentele inkomsten uit het regeerakkoord kunnen we overeenkomstig het advies van de minister van BZK het tekort in 2026 éénmalig dekken. Vanaf 2027 ontstaat echter een structureel tekort. Dit beperkt de mogelijkheid om voor lange termijn extra in te zetten om de effecten van de drie crises te verminderen

Gelukkig heeft het kabinet besloten de extra bezuiniging van 500 miljoen euro op de jeugdzorg voor eigen rekening te nemen en niet meer te korten op de gemeentelijke budgetten. Daarnaast reserveert het kabinet extra middelen voor gemeenten voor de periode tot en met 2025. Deze ontwikkelingen hebben veel invloed (gehad) op onze beleidskeuzes én zullen bepalend zijn

Dit geeft het onderstaande financiële beeld.

Tabel: financieel beeld 2023-2026

x €1.000

	2023	2024	2025	2026	Structureel
Begroting 2022	0	0	0	0	0
Voorjaarsnota 2023-2026	13.570	8.055	-169	-19.029	-19.429
A Coalitieakkoord 2022-2026	-12.058	-14.155	-10.193	12.661	19.759
Begroting 2023					
B Autonome ontwikkelingen	17.895	36.619	57.803	-81	-3.093
C Prijsstijgingen	-22.220	-24.720	-26.220	-15.420	-15.420
D Uitwerking coalitieakkoord	-11.880	-12.691	-3.826	-2.889	-2.889
E Aanvullende inkomsten vanaf 2026 (Rijk of vergroten lokaal belastinggebied)				PM	PM
Saldo	**-14.693**	**-6.893**	**17.395**	**-24.759**	**-21.072**
Egaliseren inkomsten uit meicirculaire 2022	15.281	6.892	-17.395	24.759	
Aanvullen algemene dekkingsreserve	-588				
Totaal Programmabegroting 2023	**0**	**0**	**0**	**0**	**-21.072**

A) Coalitieakkoord 2022-2026
Met het financiële kader uit de voorjaarsnota als uitgangspunt, zijn bij het coalitieakkoord de financiële mutaties voorgesteld om de ambities te financieren en tot een sluitend beeld te komen. Dit is weer als uitgangspunt genomen voor het opstellen van deze begroting.

B) Autonome ontwikkelingen
In de meicirculaire 2022 is het effect van het regeerakkoord en de stijgende prijzen op de rijksbijdrage aan de gemeente opgenomen. Dit heeft geleid tot extra incidentele inkomsten die hoger zijn dan we bij de Voorjaarnota 2022 hebben ingeschat. De inkomsten tot en met 2025 nemen daardoor flink toe. Deze middelen worden voor een belangrijk deel ook ingezet ter dekking van de stijgende prijzen waar wij als gemeente mee worden geconfronteerd (zie C Prijsstijgingen).

Daarnaast zetten wij deze extra inkomsten in om de ambities uit het coalitieakkoord te kunnen realiseren en de correcties te dekken die we daarvoor hebben moeten maken. (zie D) Uitwerking coalitieakkoord). Binnen de autonome ontwikkelingen vangen we in dit kader het financiële effect op van de beleidskeuze die in het coalitieakkoord is gemaakt om te stoppen met de verkoop van sociale huurwoningen. Uit die verkoop ontvangt de gemeente een bijdrage van circa 6 miljoen euro per jaar. Een derde van dit bedrag (2 miljoen euro) landt jaarlijks in de exploitatiebegroting en twee derde (4 miljoen euro) wordt gestort in de reserve betaalbaar wonen voor het pakket Groei in Balans. Wanneer de stop op de verkoop van de sociale huurwoningen is geëffectueerd, vervalt deze bijdrage. Het deel van het tekort dat hierdoor ontstaat in de exploitatiebegroting (2 miljoen euro) is binnen de autonome ontwikkelingen opgevangen.

Tot slot is met de extra middelen ook een aantal knelpunten opgelost:

- Bij de coalitieonderhandelingen is onvoldoende duidelijk geworden dat, door de groei van de stad en aflopende incidentele middelen, knelpunten zijn ontstaan in de uitvoering. Met name bij publieksdienstverlening en openbare orde en veiligheid, moesten deze knelpunten worden opgelost. Dit hebben we in de begroting alsnog gedaan. Hierbij hebben we ook gezorgd dat de overhead meegroeit met het daarvoor afgesproken percentage (totaal 2,9 miljoen euro structureel)
- De rijksmiddelen die we ontvangen voor de proef met centrale stemopname bij verkiezingen zijn ontoereikend voor de uitvoering hiervan. Het tekort vullen we vanuit gemeentelijke middelen aan (éénmalig 0,2 miljoen euro in 2023). Daarnaast stellen we 0,03 miljoen euro structureel beschikbaar voor het toegankelijk maken van stemlocaties.

C) Prijsstijgingen
De prijzen van (bouw)materialen en energiekosten blijven stijgen. Daardoor loopt de inflatie sterk op. Wij stellen voor om de budgetten in de programmabegroting aanvullend op de Voorjaarsnota te verhogen, voor de uitvoering, contracten en subsidies met:

- Een generieke indexering: een verhoging van het percentage naar een actuele index (juni 2022) voor 2022 en 2023 en laten vervallen van de inkooptaakstelling (11,4 miljoen euro in 2022, oplopend naar structureel 15,4 miljoen euro vanaf 2025). Op deze wijze kan de organisatie de stijgende kosten beter opvangen en worden ook de budgetten voor gesubsidieerde partijen verhoogd met een hogere index.
- Een specifieke aanvulling voor energie en brandstofprijzen o.b.v. huidige inschatting van de kostenontwikkeling (7,8 miljoen euro per jaar t/m 2025)
- Reservering om extreme prijsstijgingen voor een deel te kunnen compenseren van lopende en nieuwe contracten en partners (3 miljoen euro per jaar t/m 2025)

Wij verwachten dat de prijzen voor een langere periode op een hoger niveau blijven. Daarom zijn de incidentele reserveringen voor een periode van drie jaar opgenomen. Het is nog onzeker hoe de tarieven zicht de komende jaren gaan ontwikkelen. Dit is mede afhankelijk van het verloop van de oorlog in de Oekraïne. Daarom hebben we in de berekening van ons weerstandsvermogen het risico van prijsstijgingen verhoogd. We blijven de prijsontwikkelingen actief volgen, ook met het oog op de toegenomen inflatie uit de augustusramingen 2022 van het CPB en de septembercirculaire 2023.

D) Uitwerking coalitieakkoord
Zoals eerder aangegeven, is bij het nader uitwerken van het coalitieakkoord gebleken dat onvoldoende rekening is gehouden met een aantal financiële effecten van beleidskeuzes in het coalitieakkoord. Daarnaast is een aantal uitgangspunten waarmee is gerekend binnen het investeringspakket 'Groei in Balans' niet juist gebleken. Op een aantal beleidsterreinen is daarom aanvullende middelen beschikbaar gesteld om de ambities te kunnen realiseren:

Pakket Groei in Balans
We realiseren dezelfde investeringen als aangegeven in het coalitieakkoord, maar we hebben aanpassingen verwerkt op basis van de meest recente uitvoeringsplanning en de versnellingsafspraken die met het Rijk zijn gemaakt. In het coalitieakkoord hebben we in het investeringspakket ook extra middelen beschikbaar gesteld om de uitvoeringskracht van de organisatie te versterken. Bij de onderhandelingen is echter onvoldoende duidelijk geworden dat er mede door aflopende incidentele middelen ook in de basis nog financiering moest komen voor uitvoeringskracht in het ruimtelijk domein (structureel 2,5 miljoen euro). Dit hebben we in de begroting alsnog gedaan. Tot slot zijn ten aanzien van de dekking twee belangrijke aanpassingen verwerkt:

- Het vervallen van de dekking van het deel van de 4 miljoen euro door de stop op de verkoop van de sociale huurwoningen (zie ook toelichting onder 'Autonome ontwikkelingen'). In het coalitieakkoord was nog geen rekening gehouden met dit effect.
- Het tempo waarin de extra parkeerinkomsten worden gerealiseerd, is aangepast. Dit was noodzakelijk omdat de uitbreiding van het gebied met betaald parkeren minder snel mogelijk blijkt dan aangegeven ten tijde van het opstellen van het coalitieakkoord. De aanpassingen in het parkeerbeleid zijn enerzijds ondersteunend aan de beoogde mobiliteitstransitie en maken tegelijkertijd investeringen mogelijk om de groei van de stad in balans te laten verlopen. Bijvoorbeeld door te zorgen voor voldoende groen, maatschappelijke voorzieningen en sportmogelijkheden.

- Het instellen van een risicoreservering in verband met de onzekerheden rondom de inkomsten uit het nog op te zetten Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Kosten en dekking Groei in balans ("GiB") (* 1000 euro)

	2023	2024	2025	2026	*cumulatief*
Kosten	-25.380	-38.260	-43.440	-49.790	*-156.870*
Dekking	25.380	40.260	40.520	50.710	*156.870*
Kasschuif	0	-2.000	2.920	-920	*0*
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	***0***

Een uitgebreide toelichting op deze aanpassingen en de effecten hiervan is opgenomen in de bijlage Pakket Groei in Balans en in de verschillende programma's, zoals programma Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en erfgoed.

Evenementen
We stellen extra budget beschikbaar om de huidige inzet te behouden. Dat deze middelen afliepen was niet opgenomen in het overdrachtsdossier en daarmee niet in beeld bij het opstellen van het coalitieakkoord (structureel 0,4 miljoen euro). Het onderzoeken van locatieprofielen en het daarmee werken, vraagt meer middelen dan bekend was ten tijde van het coalitieakkoord. Om toch vaart te maken met de locatieprofielen kiezen we ervoor om nu 0,25 miljoen euro in te zetten om tien locatieprofielen te maken. Richting de Voorjaarsnota informeren wij u verder over het proces en de financiële implicaties in relatie tot de locatieprofielen.

Tijdelijk wonen
Om statushouders, vluchtelingen uit Oekraïne en vluchtelingen te huisvesten is het noodzakelijk om op de korte termijn meer tijdelijke wooneenheden te realiseren. Dit vraagt meer capaciteit om deze locaties ook daadwerkelijk te realiseren boven op de inzet uit het coalitieakkoord (voor periode van 3 jaar 2,7 miljoen euro).

E) Aanvullende inkomsten vanaf 2026

Wel willen we benadrukken dat de rijksinkomsten vanaf 2026 erg onzeker zijn, met het oog op mogelijke Zoals we hiervoor al hebben aangegeven zijn de rijksinkomsten vanaf 2026 erg onzeker, door een korting op het gemeentefonds. Deze korting op het gemeentefonds is, in afwijking op het coalitieakkoord, niet ingevuld met nog te ontvangen inkomsten van het Rijk of uit lokale heffingen. Deze werkwijze komt overeen met het advies uit de contourennota financieringssystematiek medeoverheden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze daling wordt gedekt door de incidentele extra inkomsten uit de jaren 2022 t/m 2025, waardoor deze begroting meerjarig sluitend is. Voor 2027 laat de begroting een tekort zien. Dit heeft onze mogelijkheden om structureel extra middelen in te zetten beperkt.

Financiële positie weer op niveau

coalitieakkoord is het weerstandsvermogen versneld op niveau gebracht door een extra aanvulling van de weerstandscapaciteit. De extra aanvulling uit het coalitieakkoord van 5 miljoen euro, wordt in de Tweede Bestuursrapportage verhoogd met 3 miljoen euro. De ratio van het weerstandsvermogen komt daarmee op 1,0 en voldoet aan de gestelde norm van uw raad en de Provincie Utrecht. Ook de overige financiële kengetallen laten een lichte verbetering zien. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Scherper aan de wind varen

De financiële onzekerheden vanuit het Rijk zijn nog steeds groot. Daarom moeten we aannames doen over de meerjarige ontwikkelingen van de rijksbudgetten. In deze begroting zijn we in financiële zin scherper aan de wind gaan varen. Op een gericht aantal onderwerpen is een aanvaardbaar risico genomen:

- Jeugd en Wmo: uitgangspunt is dat de korting op de Algemene uitkering zich vertaalt in een daling van de kosten voor jeugdhulp door uitvoering van de hervormingsagenda en extra inkomsten uit de verhoging van het abonnementstarief.
- Oekraïne: uitgangspunt is volledige compensatie van het Rijk voor de gemaakte kosten.
- Algemene uitkering: voortzetten van het bevriezen van de opschalingskorting vanaf 2026, reële compensatie uitvoeringskosten Omgevingswet, extra inkomsten Jeugdzorg (n.a.v. arbitrageafspraak) en de structurele verlaging van het gemeentefonds is alleen voor het jaar 2026 afgedekt.
- Prijsstijgingen: de ontwikkeling en de effecten van de inflatie zijn lastig in te schatten. De begroting is aanvullend verhoogd met de actuele indexcijfers van juli 2022.
- Inkomsten Fonds Bovenwijkse Voorzieningen: dit betreft een inschatting van opbrengsten, een voorstel voor het fonds wordt nog uitgewerkt. Daarna kan een betere inschatting worden gemaakt.

De eerste vier aannames zijn opgenomen als risico in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Anticiperend op het risico van de laatste aanname gaan wij stapsgewijs verplichtingen aan voor de investeringen en reserveren we een risicobedrag in de reserve Groei in Balans.

Detail overzicht Actualisatie financieel beeld

x € 1.000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	structureel
Begroting 2022	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Voorjaarsnota 2022	13.570	8.055	-169	-19.029	-19.429
A1 Aanscherping financieel kader	4.680	6.380	13.180	36.355	31.855
A2 Ruimte maken in de begroting	23.965	24.801	25.436	25.536	25.636
A3 Beleidsprioriteiten	-40.703	-45.336	-48.809	-49.230	-37.732
A4 Pakket Groei in Balans	0	0	0	0	0
Coalitieakkoord	-12.058	-14.155	-10.193	12.661	19.759
B1 Gemeentefonds	25.326	43.426	63.980	4.923	1.867
B2 Meerwaardeafdracht	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
B3 Uitvoeringskracht dienstverlening en veiligheid	-1.888	-1.555	-1.213	-810,4	-810
B4 Nominale groei overheadvierkant	-3.313	-3.223	-2.935	-2.164	-2.120
B5 Centrale stemopneming	-200	0	0	0	0
B6 Toegankelijkheid stemlocaties	-30	-30	-30	-30	-30
Autonome ontwikkelingen	17.895	36.619	57.803	-82	-3.093
C1 Generieke indexering verhogen	-11.420	-13.920	-15.420	-15.420	-15.420
C2 Specifieke verhoging energielasten	-7.800	-7.800	-7.800	0	0
C3 Specifieke reservering onvoorzien	-3.000	-3.000	-3.000	0	0
Prijsstijgingen	-22.220	-24.720	-26.220	-15.420	-15.420

x € 1.000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	structureel
D1 Uitvoeringskracht groei in balans	-10.230	-11.441	-2.576	-2.489	-2.489
S2 Taskforce wonen	-1.000	-850	-850	0	0
D3 Evenementen	-650	-400	-400	-400	-400
Uitwerking coalitieakkoord	-11.880	-12.691	-3.826	-2.889	-2.889
Saldo Begroting 2023	**-14.693**	**-6.892**	**17.395**	**-24.759**	**-21.072**
Egaliseren incidentele inkomsten meicirculaire 2022	15.281	6.892	-17.395	24759	
Aanvullen algemene dekkingsreserve	-588				
Totaal programmabegroting 2023	**0**	**0**	**0**	**0**	**-21.072**

Beleidsnota's

Voorjaarsnota 2022 en eerste Bestuursrapportage 2022
De Voorjaarsnota is het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes, inclusief de meerjarige doorkijk, worden voorgelegd voor het komende begrotingsjaar.

Coalitieakkoord
Dit betreft het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'. In de periode van 2022-2026 wordt er aan de slag gegaan met de groeiende ongelijkheid in onze stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis.

Bestedings- en dekkingsvoorstellen
In de resultaatbestemming wordt voorgesteld hoe het financiële resultaat wordt verwerkt. De resultaatbestemming bestaat uit twee delen: 1. Beleidsrelevante en 2. Technische bestedings- en dekkingsvoorstellen. Door het vaststellen van de resultaatbestemming worden budgetten doorgeschoven om alsnog uitvoering te geven aan voorgenomen beleid en vallen middelen vrij ten gunste van het resultaat.

Programma's

Bewoners en Bestuur

Portefeuillehouder(s):
Sharon Dijksma; Dennis de Vries; Eva Oosters; Linda Voortman

Ambitie

De Utrechter staat centraal in onze dienstverlening, besluitvorming en belangenbehartiging omdat we willen dat iedereen in de Utrechtse buurten en wijken zich gezien, gehoord en begrepen voelt.

Bewoners zetten zich op allerlei manieren in voor elkaar en voor hun omgeving; in de straat of buurt, in de stad of op een bepaald onderwerp. Inwoners, ondernemers en organisaties praten en denken mee over ontwikkelingen in de stad. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders betrekken deze inbreng bij hun besluiten. De Utrechter staat centraal in onze dienstverlening. We zijn toegankelijk, bereikbaar, in contact en in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties. Onze basisregistratie personen is betrouwbaar en actueel. Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen is ons inhoudelijk kompas in de samenwerking met partners lokaal, regionaal, landelijk en internationaal.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal

We vertegenwoordigen de belangen van Utrecht in het perspectief van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. We hebben anderen nodig om onze doelen te bereiken. De regionale verstedelijkingsopgave brengen we met urgentie onder de aandacht van de landelijke politiek als Metropoolregio Utrecht. We zetten Utrecht wereldwijd op de kaart met onze inzet op de thema's klimaat en gezondheid.

2. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad

De raad stelt de kaders, heeft budgetrecht en controleert het gevoerde collegebeleid en de uitvoering. De griffie ondersteunt de gemeenteraad. Het college van B&W voert het dagelijkse bestuur van de stad en werkt daarbij samen met bewoners, ondernemers en partners op lokaal, regionaal, (inter)nationaal niveau. Voordat college en raad beslissen over plannen voor de stad, willen zij weten hoe Utrechters hierover denken. De ambtelijke organisatie adviseert het bestuur over te voeren beleid en zorgt voor de uitvoering van gemeentelijke taken.

3. Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad

Contact maakt de stad. We zien veel betrokkenheid van inwoners bij de stad en mensen met een goed initiatief. Dat stimuleren en faciliteren we zo veel mogelijk. Utrechters hebben zeggenschap over ontwikkelingen in hun stad, wijk, buurt en straat ook inwoners die wij niet vanzelfsprekend bereiken. We zijn vooraf eerlijk over de mate waarin inspraak en invloed van bewoners aan de orde is als we ze vragen te participeren.

4. De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner

Als gemeente zijn we toegankelijk en bereikbaar voor inwoners en ondernemers. Wij voelen ons verantwoordelijk voor de vraag van de inwoner en voelen het als onze verantwoordelijkheid dat hij krijgt waar hij recht op. We vervullen ook een poortwachtersfunctie om ervoor te zorgen dat hij niet krijgt waar hij géén recht op heeft. Daarbij werken wij met de menselijke maat en gebaseerd op wederzijds vertrouwen. We benutten de feedback van inwoners voor het continu verbeteren van het werk van de gemeente.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
3 Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad						
Percentage inwoners dat op een of meerdere manieren heeft geparticipeerd om beleid, plannen of activiteiten van de gemeente te beïnvloeden	25% (2021)	25%	23%	25%	26%	27%
Percentage inwoners dat het idee heeft dat de gemeente iets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden	27% (2010)	34%	40%	41%	41%	41%
Percentage inwoners dat een (burger)initiatief heeft genomen	5% (2017)	6%	6%	7%	7%	7%
4 De kwaliteit van de dienstverlening en informatievoorziening aan bewoners is adequaat.						
Klanttevredenheid balie Burgerzaken (schaal 1-10)	N.v.t.	n.v.t	8	8	8	8
Klanttevredenheid Klant Contact Centrum (schaal 1-10)	6,8 (2015)	7,6	7,6	7,7	7.8	7,8
Digitale klanttevredenheid (schaal 1-10)	6,1 (2015)	7,6	7,6	7,7	7,7	7.8
Burgerzaken voldoet aan de kwaliteitseisen op het terrein van beheren van gegevens, processen en privacy-aspecten (auditnorm BZK	90% (2010)	90%	90%	90%	90%	90%

Analyse	
Doelstelling 3	**Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad**
Percentage inwoners dat op een of meerdere manieren heeft geparticipeerd om beleid, plannen of activiteiten van de gemeente te beïnvloeden	Door uitvoering van het vastgestelde actieprogramma Samen stad maken op de Utrechtse manier en de wijk en buurtaanpak, willen we bereiken dat het percentage stijgt.
Percentage inwoners dat het idee heeft dat de gemeente iets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden	Door uitvoering van het vastgestelde actieprogramma Samen stad maken op de Utrechtse manier, willen we bereiken dat het percentage stijgt.
Percentage inwoners dat een (burger)initiatief heeft genomen	Door initiatieven te stimuleren en te versterken, willen we bereiken dat het percentage stijgt.

Analyse	
Doelstelling 4	**De kwaliteit van de dienstverlening en informatievoorziening aan bewoners is adequaat.**
Klanttevredenheid balie Burgerzaken (schaal 1-10)	We streven naar het continueren van de hoge klanttevredenheid. Voor dit kanaal is een 8 een hoge score en een goede balans tussen inzet en resultaat.
Klanttevredenheid Klant Contact Centrum (schaal 1-10)	We streven ernaar het klanttevredenheidsniveau geleidelijk iets te verhogen, waarbij we de meting verbreden naar álle telefonische contacten. Voor het telefonische contacten is een 7,8 een hoge score en een goede balans tussen inzet en resultaat.
Digitale klanttevredenheid (schaal 1-10)	We streven ernaar het niveau van klanttevredenheid geleidelijk nog iets te verhogen. Voor het dit kanaal is een 7,8 een hoge score en een goede balans tussen inzet en resultaat
Burgerzaken voldoet aan de kwaliteitseisen op het terrein van beheren van gegevens, processen en privacy-aspecten (auditnorm BZK	We hanteren de auditnormen van BZK om de kwaliteit te meten. De daarbij behorende norm van een 90% score is de optimale balans tussen een goede kwaliteit en realistische kosten.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal
• Het Utrechtse coalitieakkoord benoemt grote opgaven op gebied van kansengelijkheid, betaalbaar wonen en klimaat. We vertalen dit naar lobbyprioriteiten die we onder de aandacht brengen bij bewindspersonen en Tweede Kamerleden om zo onze lokale doelstellingen voor onze inwoners en ondernemers te behalen.
• We bouwen aan een relevant regionaal en (inter)nationaal netwerk voor al onze bestuurders, met wie zij kunnen optrekken om de lobbydoelen uit het coalitieakkoord te halen.
• Dit jaar zijn wij voorzitter van de G4, dit betekent dat we een agenderende rol hebben in het voor het voetlicht brengen van de grootstedelijke opgaven op het gebied van verstedelijking en kansengelijkheid. We zien dat er veel opgaven bij elkaar komen in onze grote steden, bijvoorbeeld: oververhitte woningmarkt, lerarentekort, relatief veel bijstandsgerechtigden en willen wij hierin met het rijk op zoek naar oplossingen. We investeren daarvoor in de contacten van de nieuwe colleges met het kabinet.
• We verstevigen het profiel van Metropoolregio Utrecht om samen met de regio Utrechtse belangen op het gebied van wonen en mobiliteit nationaal aan te kaarten.

Omschrijving
• Wij willen dat Utrecht een voortrekkersrol speelt bij de internationale klimaatdoelstellingen en daarom zoeken we zowel op nationaal als op internationaal niveau strategische samenwerkingen op. Wij zetten ons in voor een grotere rol van steden in de klimaatafspraken (COP) en zorgen voor een vervolg op de afspraken die hierover op de COP in 2022 worden gemaakt.
Doelstelling 2 De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad.
• In 2023 willen raadsleden participatie-instrumenten zoals petitie, burgeragendering en burgerinitiatief laagdrempeliger maken. Dat doen we door de procedures bij de indiening eenvoudiger te maken voor inwoners.
• De afgelopen jaren is het aantal onderwerpen, besluiten en daarmee vergadermomenten van de raad toegenomen. Dit hangt mede samen met de uitbreiding van de taken van de gemeente en met de schaalsprong van de stad. De raad wil zijn werk goed blijven doen en goed invulling geven aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Ter uitvoering van de motie Doeltreffende raad van 3 december 2020 waarin om een voorstel is gevraagd voor vervanging van de subdoelstelling 2.1 van het programma Bewoners en Bestuur, is een onderzoek opgesteld met zachte doelstellingen als cultuur en werkdruk waarin in 2021 de oude raadsleden zijn bevraagd. In 2023 bevragen we de nieuwe raadsleden en op basis van de uitkomsten bepaalt het presidium vervolgens de nieuwe doelstellingen, zodat de raad goede invulling kan geven aan het werk en Utrechters bereid blijven zich in te zetten als volksvertegenwoordiger.
• Het college voert, op basis van collegiaal bestuur, beleid op een breed scala aan onderwerpen waar gemeenten voor verantwoordelijk zijn. Met oog voor continuïteit van bestuur vinden bijstellingen plaats op basis van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'. Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen is daarbij het overkoepelende thema. De planning van de uitvoering van het coalitieakkoord wordt conform de overgenomen motie 'Van coalitieakkoord naar uitvoering' bij de Voorjaarsnota 2023 inzichtelijk gemaakt zodat de uitvoering onderdeel wordt van de P&C cyclus.
• In het kader van inwerken worden ook in 2023 voor de collegeleden (gezamenlijke) thematische werkbezoeken en kennismakingen/ontmoetingen met stedelijke en regionale partners georganiseerd.
Doelstelling 3 Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.
• Met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk en weten wat er speelt stellen we gebiedsakkoorden op en voeren die uit in Kanaleneiland, Noordwest (Geuzenwijk en delen van Ondiep en Pijlsweerd) en in Leidsche Rijn (Parkwijk-Zuid en Terwijde).
Doelstelling 4 De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk en toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner.
• Eind 2022 stellen we een plan van aanpak op om het verbeteren van de 'menselijke maat' in de gemeentelijke dienstverlening uit te werken in concrete stappen in deze meerjarige ontwikkeling. Op basis daarvan zullen de speerpunten voor 2023 worden vastgesteld en gestart
• We maken een start met de zogenaamde 'Stadskamer'; een fysieke plek waar alle signalen van inwoners bij elkaar komen, geanalyseerd en geduid worden met als doel het versnellen van (proces)verbeteringen in de ketens van dienstverlening, in de uitvoering en in het beleid.
• We geven vorm aan de in 2022 opgestelde uitwerking van de Ombudsfunctie
• De pilot 'eerst bellen voordat de brief verstuurd wordt' wordt gestart
• We gaan verder met het organiseren van de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen (maart 2023) Na deze verkiezingen zal er een begin gemaakt worden met de organisatie van de verkiezing Europees Parlement in 2024
• We continueren het project Staatloosheid

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal
• We werken aan goede relaties met bewindspersonen en Kamerleden door middel van werkbezoeken en gesprekken.
• We werken samen met de G4 en VNG voor effectieve belangenbehartiging in Den Haag en Brussel.
• We werken samen met onze regiogemeenten in de U10 aan de uitvoering van onze gezamenlijke opgaven (wonen, bereikbaarheid, energie, groen, economie etcetera)
• We zijn actief lid van onder andere Eurocities, ICLEI (local governments for sustainability) en de WHO en nemen waar nuttig bestuurlijke posities in zoals het voorzitterschap van het Social Affairs Forum.
• We organiseren kennisuitwisseling met de ontvangst van internationale delegaties op de thema's fiets, mobiliteit, economie en verstedelijking.
Doelstelling 2 De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad.
• De gemeenteraad heeft elke donderdag Raadsdag. Dat wil zeggen dat de raad op donderdag in de ochtend, de middag en de avond bijeenkomt voor meningsvormende commissievergaderingen en besluitvormende raadsvergaderingen. Deze vergaderingen zijn te volgen via de livestream en bij te wonen op de publieke tribune.
• Voordat raadsleden beslissen over plannen voor de stad, willen zij weten hoe Utrechters erover denken. Dat komen ze onder meer te weten door met inwoners, organisaties en ondernemers in gesprek te gaan tijdens een raadsinformatiebijeenkomst. Het aantal bijeenkomsten hangt af van de onderwerpen die in de gemeenteraad aan bod komen. In principe zijn drie dinsdagavonden per maand gereserveerd voor meerdere parallelle bijeenkomsten. Utrechters worden onder meer via sociale media voor deze bijeenkomsten uitgenodigd. En de bijeenkomsten zijn ook digitaal te volgen via de stream op de website en op Facebook.
• Los van de activiteiten die de raadsleden dagelijks op eigen initiatief ondernemen, brengen ze ieder jaar een werkbezoek aan alle Utrechtse wijken. Tijdens dit bezoek gaan ze in gesprek met inwoners en ondernemers over onderwerpen die in de wijk spelen. Voor de raadsleden een waardevolle informatiebron om mee aan de slag te gaan.
• Het College van Burgemeester & Wethouders voert het dagelijks bestuur van gemeente Utrecht binnen de kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Collegeleden vertegenwoordigen het gemeentebestuur bij uiteenlopende gelegenheden op de diverse beleidsterreinen. Het college betrekt de inbreng van inwoners, ondernemers en organisaties over ontwikkelingen in de stad bij hun activiteiten.
• Het college verzorgt de voorbereiding, de communicatie en participatie, de besluitvorming én de uitvoering van de dossiers op de verschillende beleidsterreinen. Het college komt wekelijks bijeen voor besluitvorming over voorstellen die door de ambtelijke organisatie worden voorbereid, een deel van die voorstellen wordt ter besluitvorming doorgeleid naar de gemeenteraad. Daarnaast informeert het college de gemeenteraad onder andere via raadsbrieven over de voortgang, toezeggingen en actuele ontwikkelingen. De gemeenteraad controleert de uitvoering van het college.
Doelstelling 3 Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.
• Faciliteren van bewoners en organisaties bij hun initiatieven in buurt, wijk en stad met onder andere het Initiatievenfonds en het Groene golf-team.
• Doorgaan met online participatie via onder andere ons digitale participatieplatform Denkmee Utrecht.
• Ondersteunen en faciliteren van wijkplatforms.
• Werken aan het vakmanschap van onze medewerkers op het gebied van Samen stad maken en daarmee aan de continue ontwikkeling en kwaliteit van participatie en initiatief door onder andere trainingen, kennisbijeenkomsten, casusbesprekingen, gemeentebrede participatie en initiatiefnetwerk en het interne portal participatie en initiatief.

Omschrijving
• Laagdrempelige dienstverlening aan inwoners en ondernemers via het wijkbureau. Inwoners kunnen terecht met vragen, meldingen of ideeën over hun leefomgeving en kunnen terecht op het wijkspreekuur van de wijkwethouder.
• Kennis van de buurten samen met de stad verbinden en vertalen naar wat nodig is in buurten.
• Het wijkbureau openstellen als netwerkplek voor medewerkers en professionals in de wijk om kennis en kunde over de Utrechtse buurten uit te wisselen en samen te laten komen.
Doelstelling 4 De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk en toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner
• Geven van actuele, duidelijk en eenduidige informatie aan bewoners o Helder serviceniveau o Goede kwaliteit o Actueel, toegankelijk en begrijpelijk voor alle inwoners van Utrecht (conform de doelstellingen van agenda 22) o Eenvoudig vindbaar o Via alle beschikbare kanalen te raadplegen of op te vragen
• Inwoners en ondernemers zo goed mogelijk faciliteren in het verkrijgen van de juiste diensten en producten van de gemeente
• We meten continu de kwaliteit van onze dienstverlening met behulp van onder andere doorlopende klanttevredenheidsonderzoeken.
• Voldoen aan wet- en regelgeving die behoort bij dienstverlening zoals: o Wet digitale overheid o Wetgeving op gebied van toegankelijkheid o Privacywet o Wet single Digital gateway
• Zorgdragen voor het organiseren van veilige, transparante en rechtmatige verkiezingen die voldoen aan alle eisen die daaraan gesteld worden, leidend tot een betrouwbare verkiezingsuitslag
• Leveren van voorzieningen zoals het vastleggen van geboorte, overlijden, huwelijk of partnerschap, nationaliteit, inschrijvingen, de registratie in de Basisregistratie Personen (BRP) en vandaar uit het verstrekken van reisdocumenten, uittreksels, rijbewijzen etc.
• Kwaliteitsborging van de Basis Registratie Personen (BRP) door: o Steekproefsgewijze kwaliteitsmetingen o Investeren in kennis van de medewerkers o Voortdurend aandacht voor onder andere adres- en identiteitsfraude
• Beschikbaar stellen van de BRP aan relevante afnemers en binnengemeentelijke organisatieonderdelen voor de uitvoering van de publiekrechtelijke taken
• We onderzoeken 1.000 adressen in het kader van Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. Dit onderzoek wordt integraal uitgevoerd volgens vastgestelde protocollen.

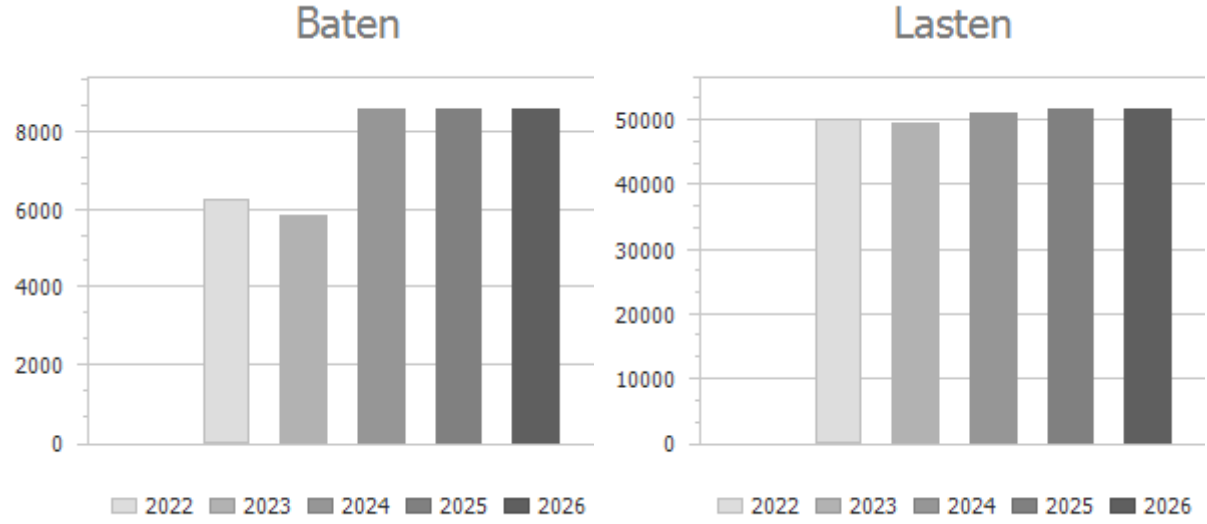
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal
• We werken aan langjarig en duurzaam relatiebeheer in Den Haag en Brussel om zo de Utrechtse agenda goed aan te sluiten op die van belangrijke partners.
• We werken samen met de regio om meer landelijke investeringen in schaalsprong OV in Utrecht te krijgen.
• We werken samen met de regio aan onze opgaven, onder andere door uitvoering te geven aan het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) dat we samen met de regio hebben opgesteld.
• We bouwen als Metropoolregio Utrecht aan een herkenbaar profiel van onze regio om onze Utrechtse belangen nationaal onder de aandacht te brengen.
• We zetten in op het aantrekken van internationale evenementen of conferenties die passen bij de ambities van onze stad.
• We nemen gericht deel aan internationale economische missies die bijdragen aan het Utrechtse profiel en vestigingsklimaat in samenwerking met partners als RVO, ROM en EBU.

Omschrijving
Doelstelling 2 De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad.
• Het college zet de komende jaren in op de uitvoering van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht' waarbij de aanpak van de groeiende ongelijkheid in de stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis de belangrijkste 3 onderwerpen zijn om een levendige leefbare stad te blijven. Het zijn onderwerpen waarvoor stevig ingrijpen van de overheid noodzakelijk is. Het college zal deze uitdagingen samen met de stad aanpakken.
Doelstelling 3 Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad.
• Wijk- en buurtaanpakken in wijken en buurten waar dat nodig is, opgesteld en uitgevoerd in samenwerking met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk en weten wat er speelt. De aanpak kan uitgewerkt worden in een gebiedsakkoord.
• Versterken van de rol en de positie van de wijkorganisatie (waaronder de wijkbureaus) en de wijkwethouder.
• Faciliteren van zeggenschap en tegenmacht om samen met de stad de uitdagingen waar we voor staan en waarbij belangen kunnen botsen, aan te pakken, bijvoorbeeld door een burgerberaad.
Doelstelling 4 De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk en toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner
• Eind 2022 stellen we een plan van aanpak op om het verbeteren van de 'menselijke maat' in de gemeentelijke dienstverlening uit te werken in concrete stappen in deze meerjarige ontwikkeling. Op basis daarvan zullen de speerpunten voor 2023 worden vastgesteld en gestart.
• Transitie naar dienstverlening gebaseerd op de common ground.
• Omnichannel dienstverlening; de inwoner kan op ieder moment het kanaal kiezen dat het beste past en hoeft niet in het kanaal te blijven waar hij gestart is met het contact.
• Vernieuwingsprojecten met werkgroepen van gemeenten in de regio, in G4 verband, VNG en met de 100.000+ gemeenten.
• Benutten van mogelijkheden van digitalisering voor verbeteren van de dienstverlening en/of efficiency, waaronder het breder toepassen van Artificial Intelligence.
• Herontwerpen van dienstverleningsprocessen om de inwoner op het kanaal van zijn of haar keuze zo goed mogelijk te bedienen. Dit doen wij met name door dataonderzoek en klantreizen.
• Doorontwikkeling van de Stadskamer
• Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt zullen wij de organisatie van de dienstverlening robuuster maken zodat deze beter bestand is tegen onverwachte situaties die extra inzet vergen, zodat de reguliere dienstverlening hier geen/minder hinder van zal ondervinden. Daarbij zullen wij ook in toenemende mate Artificial Intelligence (zoals bijvoorbeeld de inzet van een virtuele assistent) gebruiken om onze dienstverlening (ook buiten kantooruren) te kunnen aanbieden zonder een toegenomen behoefte aan personele inzet.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Bovengemeentelijke Utrechtse belangen	1.317	1.104	1.104	1.104	1.104	1.104
2 Raad en college vormen het stadsbestuur	17	0	0	0	0	0
3 Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit	68	0	0	0	0	0
4 Betrouwbare info en dienstverlening	6.113	5.182	4.764	7.474	7.474	7.474
Totaal baten	7.515	6.286	5.868	8.577	8.577	8.577
Lasten						
1 Bovengemeentelijke Utrechtse belangen	3.420	5.246	4.981	4.802	4.929	4.816
2 Raad en college vormen het stadsbestuur	8.579	11.019	9.802	9.722	9.722	9.722
3 Betrokken Utrechter, oefenen invloed uit	10.172	10.326	11.266	11.516	11.766	11.766
4 Betrouwbare info en dienstverlening	22.328	23.584	23.576	25.063	25.307	25.369
Totaal lasten	44.501	50.174	49.626	51.105	51.725	51.673
Saldo baten en lasten	**-36.986**	**-43.889**	**-43.759**	**-42.527**	**-43.148**	**-43.096**
Mutaties reserves						
Toevoeging	118	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.259	1.338	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-35.845**	**-42.551**	**-43.759**	**-42.527**	**-43.148**	**-43.096**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 4 De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk en toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner					
Vanaf 2024 begint de tien jaarcyclus van de aanvraag paspoorten sinds de invoering in 2014 (geldigheidsduur tien jaar). We verwachten hierdoor weer een piek in het aantal aanvragen.	S	-195	2.515	2.515	2.515
In 2022 is vanwege een piek in het aantal aanvragen van naturalisaties de begroting incidenteel aangepast (kostendekkend: zie ook lasten).	S	-330	-330	-330	-330
Overige baten	S	107	107	107	107
Totaal baten		**-418**	**2.292**	**2.292**	**2.292**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal					
In 2022 was er voor de regionale energiestrategie incidenteel budget begroot.	S	-552	-552	-552	-552
Schommelingen in de personele lasten.	S	348	429	381	268
Het incidentele budget voor de schaalsprong van de stad is per 2024 niet meer begroot.	S	0	-260	-260	-260
De huidige overeenkomst exploitatiebijdrage ROM loopt tot 2025 waardoor een deel van het budget per 2025 weer terug komt bij programma Bewoners en Bestuur.	S	0	0	175	175
Overige lasten		-61	-61	-61	-61
Doelstelling 2 De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad					
De viering van Utrecht 900 loopt in 2022 af, waar afgelopen jaren wisselende bedragen voor zijn toegekend.	S	-1.400	-1.480	-1.480	-1.480
Toename budget fractiebijdragen in verband met uitbreiding aantal fracties en verhoging vaste vergoeding.	S	271	271	271	271
Voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 was er incidenteel extra budget beschikbaar.	S	-210	-210	-210	-210
Overige lasten		122	122	122	122
Doelstelling 3 Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering					
Extra middelen voor impuls Wijk-en buurtaanpak	I	800	1.050	1.300	1.300

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Overige lasten		140	140	140	140
Doelstelling 4 De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk en toegankelijk en passend bij de vraag van de inwoner					
In 2022 hebben we een incidentele coronabijdrage gekregen vanuit het rijk voor verkiezingen (0,958 miljoen euro) en vergoeding voor centrale stemopneming (0,04 miljoen euro). Deze vervallen in 2023 (daarmee daalt de begroting tov 2022 met 0,998 miljoen euro). Bij de voorjaarsnota is voor 2022 een bedrag van 1.067 miljoen vrijgemaakt en vanaf 2023 een bedrag van 1.167 miljoen structureel euro om verkiezingen ook in de toekomst betrouwbaar en veilig te kunnen blijven organiseren (stijging van de structurele begroting met 0,1 miljoen euro). Daarnaast maken we incidenteel een bedrag van 0,2 miljoen euro vrij voor het organiseren van een Centrale Stemopname CSO) voor de verkiezingen in 2023 en wordt vanaf 2023 structureel een bedrag van 0,03 miljoen euro toegevoegd aan het verkiezingsbudget voor de noodzakelijke maatregelen op het gebied van toegankelijkheid. Overig saldo (0,008 miljoen euro)	S	-660	-860	-860	-860
Vanaf 2024 begint de tien jaarcyclus van de aanvraag paspoorten sinds de invoering in 2014 (geldigheidsduur tien jaar). We verwachten hierdoor weer een piek in het aantal aanvragen.	S	-95	1.138	1.178	1.138
De incidenteel naar 2022 doorgeschoven budgetten voor staatsloosheid, weerbare overheid, huwelijksplanner en studenteninschrijvingen vervallen daarna	S	-538	-538	-538	-538
De bij de Voorjaarsnota 2022 en het coalitieakkoord toegekende middelen (voor versterken uitvoeringskracht dienstverlening Publiekszaken) zijn toegevoegd aan de begroting van burgerzaken en KCC	S	935	915	895	875
Groeipad van de bij de Voorjaarsnota 2021 toegekende middelen voor KCC	S	237	267	267	267
De bij de voorjaarsnota en het coalitieakkoord toegekende middelen voor Publieksdienstverlening zijn toegevoegd aan de begroting.	S	350	505	755	835
In 2022 is de begroting voor naturalisaties vanwege een piek in aanvragen incidenteel verhoogd	S	-330	-330	-330	-330
Overige lasten		93	385	358	399
Totaal lasten		**-548**	**931**	**1.551**	**1.499**
Saldo baten en lasten		**130**	**1.362**	**741**	**793**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen begroot in 2023				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
In 2022 zijn er incidentele mutaties begroot voor de resultaatbestemming van 2021. In 2023 zijn er (nog) geen incidentele mutatie begroot.	-1.338	-1.338	-1.338	-1.338
Totaal onttrekking	-1.338	-1.338	-1.338	-1.338

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Met ongelijk investeren maken we in onze ambities keuzes die op gespannen voet kunnen staan met wat bewoners, ondernemers en organisaties willen voor hun buurt of wijk waardoor die het idee kunnen krijgen dat de gemeente niets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden.	We zijn aan de voorkant helder over kaders en verwachtingen en vertellen en leggen uit wat we wel en niet uit de participatie meenemen in onze besluiten.
2. Rijksbelangen kunnen soms haaks staan op regionale belangen. Wanneer we de Utrechtse belangen niet goed vertegenwoordigen kan het zijn dat we minder financiële middelen voor onze opgaven krijgen zoals bv Jeugdzorg of de mobiliteitspropositie. Dan kunnen we onze ambities voor kwaliteit van jeugdzorg of woningbouw niet realiseren.	We bepalen een strategie met prioriteiten voor belangenbehartiging en goed relatiebeheer (Ministeries, Kamerleden) en werken sterke proposities uit.
3. Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door acute risico's zoals: Uitvallen van systemen, ontoegankelijkheid gebouw en landelijke ontwikkelingen	Een actueel businesscontinuïteitsplan (BCP) waarin beschreven is welke acties we ondernemen als het risico zich voordoet
4. Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door onvoldoende beschikbare capaciteit (kwalitatief en/of kwantitatief) om veranderende vraag door onder andere veranderende samenstelling van de populatie en ondermijnende criminaliteit, aan te kunnen.	Uitbreiding van de vaste formatie t.o.v. de flexibele schil en investeren in opleiding en training van de medewerkers.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Het Utrechts Archief	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.	3.428

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal					
Utrecht4GlobalGoals	Voorlichting voor particuliere initiatieven over de Global goals	40	40	0	0
ROM Regio Utrecht BV	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174	174	174	0
Totaal doelstelling 1		214	214	174	0
2 De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders vormen het stadsbestuur. Doelstelling is een zorgvuldig, rechtmatig en betrouwbaar bestuur van de stad.					
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	215	215	162	0
Totaal doelstelling 2		215	215	162	0
3 Bewoners zijn betrokken bij hun buurt, wijk en stad door actief te zijn in de eigen omgeving en/of invloed uit te oefenen op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering					
Initiatievenfonds	Ondersteunen van bewoners en vrijwilligersorganisaties in het ontwikkelen van activiteiten of uitvoeren van ideeën om de sociale cohesie, leefbaarheid, zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers te vergroten.	2.350	3.021	0	0
Totaal doelstelling 3		2.350	3.021	0	0
Totaal Bewoners en Bestuur		**2.779**	**3.450**	**336**	**0**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Samen stad maken	21-11-2019 16-09-2021	Het gemeentebrede programma voor participatie en initiatief.
Participatieleidraad	08-2021	De Utrechtse participatieleidraad is een handvat voor de participatie bij beleid en projecten. De leidraad is voor ambtenaren en voor professionals in de stad.
Participatie- en inspraakverordening	27-12-2019	De verordening waarin de participatie en inspraak is geregeld.
Nadere regel Initiatievenfonds	01-01-2021	Met het Initiatievenfonds worden initiatieven vanuit buurt, wijk of stad waarbij mensen zich inzetten voor elkaar en voor hun leefomgeving ondersteund.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg; Rachel Streefland; Susanne Schilderman; Lot van Hooijdonk; Linda Voortman, Dennis de Vries

Ambitie

Wij vinden het belangrijk dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft met oog voor de bestaande inwoners en een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters.

We groeien met kwaliteit en in balans. Er zijn veel nieuwe huizen nodig voor woningzoekers. Deze nieuwe huizen moeten kwalitatief goed en duurzaam zijn en in goed bereikbare buurten liggen. Dat betekent dat er zowel ruimte moet zijn voor rust als reuring, dat we het erfgoed zoveel mogelijk koesteren en (publiek) toegankelijk maken en dat belangrijke voorzieningen, groen, werkgelegenheid, sport en energie meegroeien met stad.

Groei in Balans

Utrecht is de snelst groeiende stad van Nederland. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling en hoe we om willen gaan met de groei van de stad voor de komende twee decennia vastgelegd. De koers van de RSU zetten we voort en we houden nog nadrukkelijker vast aan groeien in balans. Het uitgangspunt van de RSU is verbeeld en verwoord in de Utrechtse barcode: alle functies die een stad nodig heeft (woningen, werkgelegenheid, maatschappelijke voorzieningen, groen, mobiliteit, energie) moeten meegroeien met het aantal inwoners. De ruimtevraag vanuit deze verschillende opgaven is enorm.

De druk op de ruimte roept de vragen op: hoe zorgen we voor kwaliteit in een verdichtende stad en hoe blijven we voor een leefbare en gezonde stad? Hierover gaan we het gesprek met elkaar aan, met de stad en partners als het Rijk en de regio. De uitwerking van de barcode op gebiedsniveau geeft de richting om te kunnen sturen op groei in balans in de gebieden en geeft richting aan de projecten voor (her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Ook op projectniveau worden de verschillende ambities in samenhang gebracht, integraal afgewogen en keuzes voorgelegd.

In het coalitieakkoord is een omvangrijk en ambitieus pakket opgenomen, dat in de voorliggende programmabegroting is verwerkt. Het pakket Groei in Balans combineert de voornaamste doelen uit het coalitieakkoord – gelijke kansen, betaalbaar wonen en de klimaatcrisis tegengaan – met een gebalanceerde groei van de stad zoals beoogd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040. Zo is en blijft Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad. We investeren de komende jaren fors in het voorzieningenniveau in de wijken. De stad heeft bovendien verdere vergroening en investeringen in duurzame mobiliteit nodig, vooral voor gebruik van fiets en openbaar vervoer. Ondertussen blijven we inzetten op integrale gebiedsontwikkeling in verschillende delen van de stad. Al met al een hoog ambitieniveau, dat past bij Utrecht. In dit programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed wordt de samenstelling van het pakket toegelicht in relatie tot de ambitie om te groeien in balans. Om dit te kunnen doen, moet ook geïnvesteerd worden in de uitvoeringskracht van de organisatie. We faciliteren daarmee dat (ambtelijke) capaciteit geen belemmering vormt voor voortgang van (toekomstige) investeringen in betaalbaar wonen door woningcorporaties en ontwikkelaars, of voor realisatie van publieke voorzieningen.

De dekking van het pakket is voor een groot deel gekoppeld aan de groei van de stad: als Utrecht harder groeit, zijn er meer middelen beschikbaar. We ramen de groei op basis van prognoses, en passen daar de benodigde en mogelijke investeringen op aan, Zie voor verdere toelichting van de dekking de bijlage Meerjaren-pakket Groei in Balans.

Voor de Investeringsstrategie RSU zijn regionale, landelijke en Europese subsidies en fondsen een belangrijke dekkingsbron. Door deze externe financiële middelen te verwerven willen wij de ambities met innovatieve aanpakken ondersteunen, onder andere voor de agenda Gezond Stedelijk Leven en de ambities uit de Regionaal Economische Agenda, het mobiliteitsplan 2040, de Regionale Energie Strategie en overige opgaven van de stad.

In de bijlage 'Groei in Balans' wordt een compleet overzicht geschetst van de verwachte uitgaven voor de geselecteerde uitvoeringsprojecten en de te organiseren uitvoeringskracht. Daar wordt ook toelichting gegeven op de werking en de geschatte omvang per dekkingsbron.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans

In de aanloop naar het coalitieakkoord zijn de zorgen uit de stad gehoord over de leefbaarheid en groei van de stad en het draagvlak bij bewoners. In het coalitieakkoord zijn accenten aangebracht op de ruimtelijke koers van de stad, om tegemoet te komen aan deze geluiden. Deze accenten worden samengevat in een oplegger op de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040). De oplegger RSU wordt eind Q4 gedeeld met de raad.

De koers van de RSU 2040 zetten we voort, en dat betekent dat we nog nadrukkelijker vasthouden aan groeien in balans. Het uitgangspunt van de RSU is verbeeld en verwoord in de Utrechtse barcode: alle functies die een stad nodig heeft (woningen, werkgelegenheid, maatschappelijke voorzieningen, groen, mobiliteit, energie) moeten meegroeien met het aantal inwoners. De opgaven concurreren daarbij soms om ruimte, budget en uitvoeringskracht.

Naarmate de tijdshorizon korter wordt, worden de plannen en begrotingen concreter. In elke collegeperiode wordt bepaald waar de prioriteiten liggen. Voor komende vier jaar staan deze beschreven in het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'. Die ambities zijn in samenhang bezien en integraal afgewogen op stadsniveau, op gebiedsniveau en op projectniveau. De resultante daarvan is het investeringspakket 'Groei in balans' in deze programmabegroting.

De analyse in het MPR 2022 liet zien dat extra inspanningen nodig zijn om groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen (waaronder sport) en energievoorzieningen voldoende te laten meegroeien. Ook zijn extra mobiliteitsinvesteringen nodig om de geplande woningbouw en werkgelegenheid te kunnen realiseren. Het investeringspakket is een benodigde stap om de gewenste inhaalslag te maken. De onderdelen van het investeringspakket worden in de desbetreffende programma's in deze begroting inhoudelijk toegelicht: in dit voorliggende programma, en in de programma's Openbare Ruimte en Groen, en Bereikbaarheid, en bij de maatschappelijke voorzieningen in de programma's Onderwijs, Cultuur en Samenleven en Sport.

We blijven streven naar de bouw van gemiddeld 3000 woningen per jaar, waarbij we de balans met bijvoorbeeld voorzieningen en groen nadrukkelijker randvoorwaardelijk maken. We doen onderzoek naar wat de afschaffing van de verhuurdersheffing betekent voor de investeringsruimte van corporaties. Op basis van die uitkomsten bezien we in 2023 hoe we corporaties in positie kunnen zetten voor de realisatie van betaalbare woningen op gemeentelijke en particuliere locaties.

Externe factoren, zoals prijsstijgingen, schaarste aan bouwmaterialen, lage beschikbaarheid van aannemers, krapte op de arbeidsmarkt en stikstofbeperkingen met daarnaast ook onze eigen bijgestelde woningbouwambities, hebben gevolgen voor (het tempo van) het te realiseren woningbouwprogramma, kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen en andere ambities. Deze invloeden maken we verder inzichtelijk bij de Voorjaarsnota 2023, met bijsturingsvoorstellen als er een groot effect verwacht wordt op de aard of omvang van de groei.

2. De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan

Wij zorgen ervoor dat het oprichten, slopen of wijzigen van gebouwen voldoet aan de regels en procedures van (nieuwe) landelijke en lokale wet- en regelgeving (Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen). Wij doen dat betrouwbaar, professioneel en klantgericht.
Het leefmilieu beschermen wij tegen aantasting door milieubelastende activiteiten. Het beperken van overlast voor de omgeving is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Wij dragen bij aan het behouden van de bestaande woningvoorraad, ondersteunen in de opgave van de energietransitie, dragen bij aan een rechtvaardige/rechtmatige verdeling van (sociale) woonruimte en het behouden van een prettige woon- en leefomgeving.

3. Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden

Utrecht is een gewilde stad om te wonen en dat zien we duidelijk terug: ondanks dat we veel woningen bouwen, is er al jarenlang een groot tekort aan woningen en nemen de tekorten steeds verder toe. De hoge koop- en huurprijzen en een beperkt geschikt aanbod leiden tot verdringing en misstanden. Voor Utrechters wordt het steeds moeilijker om een geschikte woning te vinden.
We willen dat iedereen een passende en betaalbare woning kan vinden in Utrecht. Woningen die betaalbaar en duurzaam zijn en in gemengde wijken staan. In deze wijken kunnen gemeenschappen ontstaan waar mensen prettig en gezond (samen)leven en waar plek is voor alle (inkomens)groepen en voor kwetsbare Utrechters.
Om dit te realiseren maken we de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting. We zetten bij de woningbouw in op een groei in balans met de andere functies. Voor de nieuwbouwprojecten (te definiëren in raadsbrief oktober 2022) hanteren we de verdeling 40% sociale huur, 35% middensegment en 25% vrije sector met een gemiddelde oppervlakte van 65m2 voor het sociale en middensegment. Om op korte termijn direct te kunnen voorzien in de vraag naar woningen hebben we de Taskforce ‘Versneld toevoegen tijdelijke woonruimte’. We nemen meer regie door in te zetten op de realisatie en het behoud van woningen in de sociale huur, middenhuur en betaalbare koop. Ook richten we ons op de bescherming van de bestaande woningvoorraad tegen excessen. Dit doen we door een samenhangende inzet van nieuwe instrumenten (zoals de Wet goed verhuurderschap) en aanscherping van bestaand instrumentarium (zoals de opkoopbescherming, leegstandverordening), in combinatie met handhaving en samenwerking met partners.
De beweging naar meer overheidsregie op de volkshuisvesting betekent dat het rijk meer gaat vragen van gemeenten, maar ook meer middelen en instrumenten ontwikkelt. We lobbyen actief – zoveel mogelijk in samenwerking met de andere grote steden - op voor Utrecht goed en direct praktisch toepasbaar instrumentarium en voldoende financiële middelen. Het komend jaar bekleedt Utrecht het voorzitterschap van G4. Dit gaat ons helpen met de goede contacten. Tevens werken we zoveel mogelijk samen met onze buurgemeenten (U10) en de provincie op grensoverschrijdende woonthema's.

4. Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht

Het Utrechtse erfgoed is van grote waarde. Het bepaalt in aanzienlijke mate het karakter van onze stad door alle zichtbare én onzichtbare (archeologie, geschiedenis, verhalen) dragers van het verleden. Door verleden, heden en toekomst te verbinden, draagt het op verschillende manieren bij aan de opgaven waar we als stad voor staan, zoals klimaatadaptatie, wonen, groene schaalsprong, gezond leefklimaat, recreatie. Het erfgoed is de basis voor de ruimtelijke structuur en kwaliteit van onze stad, zoals de oude binnenstad, de historische groen/blauwe structuren, beeldbepalende monumenten, bijzondere stedenbouwkundige ensembles en parken. Het laat ook zien hoe de bewoners en gebruikers van onze stad door de eeuwen heen veranderen. Juist in tijden van groei en transitie draagt erfgoed bij aan een leefomgeving waarin mensen zich thuis voelen. Erfgoed biedt daarmee ook een uitdagende impuls aan gebiedsontwikkelingen met een strategie van behoud door ontwikkeling. Door aan te sluiten bij actuele vraagstukken wordt het maatschappelijk draagvlak voor het behoud van het erfgoed vergroot.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.						
Algemeen buurtoordeel stad (inwonersenquete)	N.v.t.	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Toegekende subsidie voor Europese projecten (in miljoenen euro's)	3,61 (2009)	5,7	4	4	5	5
2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan						
Percentage 'slechte voorgevels' in de kwaliteitsmonitor ten opzichte van de totale voorraad	n.b	<0,10 %	<0,30%	<0,30%	<0,30%	<0,30%
3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.						
Zoektijd huurwoning aanbodsysteem in jaren	N.v.t.	6,3	4,5	5	5	5
Bemiddelingstijd huurwoning voor uitstroom MO/BW in weken	N.v.t.	17	14	12	12	12
Start bouw woningen		2.900	1.000	3.000	3.300	n.v.t.
4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht						
Verwacht aantal te herbestemmen kerkgebouwen	N.v.t.	2	2	2	2	2
Instandhouding beschermde Rijks- en gemeentelijke monumenten	N.v.t.	17	15	15	15	15

Analyse	
Doelstelling 1	**(Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans.**
Algemeen buurtoordeel stad (inwonersenquete)	De doelstelling blijft 7,3.
Toegekende subsidie voor Europese projecten (in miljoenen euro's)	Het streven is elk jaar ca 5 miljoen aan Externe subsidies binnen te halen
Doelstelling 2	**De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan**
Percentage 'slechte voorgevels' in de kwaliteitsmonitor ten opzichte van de totale voorraad	De doelstelling voor 2023 is <0,30%, hetzelfde als voorgaande jaren.
Doelstelling 3	**Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.**
Zoektijd huurwoning aanbodsysteem in jaren	De doelstelling voor 2023 is 5 jaar. Voorgaande jaren is de doelstelling van 4,5 jaar niet gehaald.
Bemiddelingstijd huurwoning voor uitstroom MO/BW in weken	De doelstelling voor 2023 is 12 weken, hetzelfde als voorgaande jaren.
Start bouw woningen	De prognoses ten aanzien van de woningbouwproductie worden onzekerder als gevolg van de veranderende marktomstandigheden zoals stijgende bouwkosten en rente, schaarste aan bouwmaterialen, beschikbaarheid van aannemers en het tekort aan personeel (zowel in de voorbereidingsfasen als in de bouwfase). Ook de stikstofproblematiek speelt hierin een rol. Enkele factoren hebben al geleid tot vertraging van de start van de bouw van projecten. Zoals toegelicht in de Peilstok SO 2022 kiezen we er dan ook voor om de aftopping voor 2023 en 2024 verder te verhogen van 30% naar 40%.

Analyse	
	In de prognose van 2023 is geen rekening gehouden met de tijdelijke wooneenheden op het Befuterrein en aan de Pagelaan.
Doelstelling 4	**Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht**
Verwacht aantal te herbestemmen kerkgebouwen	De doelstelling voor 2023 is 2, hetzelfde als voorgaande jaren.
Instandhouding beschermde Rijks- en gemeentelijke monumenten	De doelstelling voor 2023 is 15, hetzelfde als voorgaande jaren.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	8. Vhrosv	14,9	16,3	16,0	15,5

De gegevens uit deze tabel komen van de website Cijfers per gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans
• Gebied West/Noordwest: Start bouw van onder andere de projecten: Tweede Daalsedijk fase 2-4, Cartesiusdriehoek fase 2-6 en Omloop. En vaststelling van onder andere het bestemmingsplan Thomas a Kempisplantsoen en Zuilense Vecht.
• Gebied Centrum: We starten met de voorbereidende werkzaamheden voor de ontwikkeling van Beurskwartier, waarbij we ook toewerken naar een Omgevingsvisie Jaarbeurs en de ontwikkeling van het Jaarbeurspleingebouw. Verder starten we placemaking voor Park Paardenveld, werken we toe naar een definitief ontwerp voor herstructurering van het Lombokplein en starten we het eerste project rond de Strosteeg.
• Gebied Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern: We maken onder andere de bestemmingsplannen Papendorp Noord en omgving, Groenewoud, de MARK en Strijkviertel gereed voor besluitvorming.
• Gebied Zuidwest (incl. Merwedekanaalzone): Vanuit de koers die voor ZW is vastgelegd in de omgevingsvisie MKWZ deel 2 en Omgevingsvisie KET werken we door aan concrete vastgoedprojecten en projecten in de openbare ruimte, leggen we de nota van uitgangspunten MWKZ dg6 aan de raad voor en ronden we de variantenstudie voor de uitbreiding van sport bij Nieuwe Welgelegen af.
• Gebied USP en Rijnsweerd: We werken ander andere aan de ontwikkeling van High5, International School Utrecht en Archimedeslaan 16. Ook werken we samen met UMCU aan een Stedenbouwkundig plan voor een nieuw ontvangstgebouw.

Omschrijving
• Gebied Overvecht: We werken aan onder andere de Pahud de Montagenedreef en de Indusdreef. De projecten Ivoordreef, De Mix en Jagerskade starten met de bouw. Het Masterplan Overvecht Centrum zal aan de raad worden voorgelegd. Ook gaan we werken aan een voorstel van doorontwikkeling van de wijk en aan het omgevingspgramma Overvecht met doorvertaling groen en mobiliteit.
• Gebied Noord(oost), oost en zuid: We werken onder andere aan de projecten Jan van Galenstraat, Nieuw Buurland, Kop van Smaragd, Brennerbaan, de Kwekerij, Pieter Baan Centrum en Galgenwaard. Ook werken we aan het mogelijk maken van tijdelijk woningbouw aan de Pagelaan en op het BEFU-terrein.
• Omgevingswet: We gaan ervan uit dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op 1 januari 2023 in werking zal treden, waarmee een grote stelselwijziging in het fysieke domein een feit is. In 2023 zal de focus liggen op de nazorg van de inwerkingtreding, overdracht en de vervolgstappen op weg naar de volgende wettelijke mijlpalen. Rekening houdend met de Omgevingswet en Wkb willen we de efficiëntie en kwaliteit van het Utrechts Plan Proces verbeteren. Dit kunnen we alleen samen met de gemeenteraad, daarom gaan we hierover in gesprek.
• Grondbeleid: Als onderdeel van het gemeentelijke grondbeleid heeft de gemeente gronden uitgegeven in erfpacht. Daarmee komt het volledig gebruik van het onroerend goed, tegen een vergoeding, aan de erfpachter ten goede. Door een wijziging van het gebruik of de bestemming van de grond (bijvoorbeeld door sloop, uitbreiding of nieuwbouw) kan een waardestijging van de grond ontstaan. Deze zogenaamde meerwaarde dient op grond van de erfpachtovereenkomst aan de gemeente als erfverpachter te worden afgedragen. De afdracht kan worden ingezet voor gemeentelijke investeringen
• Sport, spel en bewegen: We werken aan de kwalitatieve verbetering en uitbreiding van speel- en sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Ook maken we wijkspeelruimtescans voor Zuid, Binnenstad en Oost.
• Externe Subsidies: Via het Kansen voor West 3 programma ondersteunen we innovatieve projecten die bijdragen aan het innovatievermogen van het MKB, onze klimaat-, energie- en circulaire ambities en het meekrijgen van inwoners bij de grote transities. We ontwikkelen een strategische en tactische aanpak om de benodigde Europese middelen voor de realisatie van de RSU aan te trekken. We onderzoeken of door specifieke inspanningen de nationale en regionale subsidiemogelijkheden kunnen worden geoptimaliseerd.
Doelstelling 2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan
Doelstelling 3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden
• Een steunpunt en een financieringsconstructie opzetten voor wooncoöperaties (uitvoering Actieplan Utrechtse Wooncoöperaties).
• Een fonds opzetten om meer blijvend betaalbare koopwoningen in de stad te realiseren (uitvoering Actieplan Betaalbare koopwoningen).
• De opgave van de Taskforce Versneld toevoegen tijdelijke woonruimte versnellen en intensiveren om zo in samenwerking met het Rijk en de provincie in totaal 1.000 woningen in gemengde woonconcepten in 2023 te realiseren in Utrecht.
• Opstellen integrale woon-zorg visie voor alle aandachtsgroepen, waaronder ouderen, studenten, arbeidsmigranten en woonwagenbewoners (inclusief dashboard).
• De gemeente start een aanbesteding voor urgentiedienstverlening en bemiddeling huisvesting van kwetsbare en bijzondere doelgroepen.
• Verkenning integrale aanpak voor de bescherming van de bestaande voorraad, waaronder aanscherpen bestaand instrumentarium (onder andere omzetten, splitsen en opkoopbescherming), invoeren nieuw (te ontwikkelen) instrumentarium (onder andere goed verhuurderschap en leegstandsaanpak), monitoring, handhaving.
• Bijdrage leveren aan de wijkaanpak met gebiedsadvisering en ontwikkelen toewijzingsbeleid voor gemengde complexen.
• Nieuwe regionale Huisvestingsverordening met ruimte voor lokaal beleid, waaronder de implementatie van de ambities uit het coalitieakkoord (onder andere invulling % te verloten woningen, friendswoningen, pilot voorrang bepaalde beroepsgroepen)

Omschrijving
• Uitvoer nieuwe stedelijke prestatieafspraken STUW over beschikbaarheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en de omgang met kwetsbare doelgroepen.
• Uitvoering geven aan de investeringsruimte woningcorporaties ten gevolge van afschaffing verhuurdersheffing.
• Totstandkoming van een actieplan studentenhuisvesting.
• Met het Rijk, de U-10-gemeenten, de provincie Utrecht en de woningcorporaties uitvoering geven aan de Woondeal.
• Lobby voor beter passend instrumentarium en extra (financiële) middelen voor de woonopgaven in Utrecht. Mede met behulp van het G4- voorzitterschap in 2023.
Doelstelling 4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht
• Implementeren van de prioriteiten uit de actie-agenda erfgoed (behandeling actie-agenda in raad in Q4 2022).
• Beleidsinstrumenten op orde: o Uitwerken beleid(sregels) en (ontwikkel)kaders ten behoeve van actuele gebruiksbehoeften van monumenten (verduurzaming), beschermde stads- en dorpsgezichten, Unesco werelderfgoederen. Deze stemmen we af met onder meer het ruimtelijk kader belangenafweging voor de inpassing van grootschalige energieproductie in en rondom onze stad, NRU, Groot Amelisweerd. Uitwerken van digitale waarden- en beleidskaarten erfgoed om te voldoen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet en om als input te dienen bij onder meer gebiedsontwikkelingen, ontwikkelen evenementen- en locatieprofielen, kunstuitingen in de openbare ruimte. Opschonen van de Archeologische waardenkaart.
• Erfgoed als fundament voor ruimtelijke ontwikkelingen: o Gebouwd, archeologisch en ruimtelijk erfgoed is zichtbaar bij planontwikkeling en draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit daarvan. Uitwerken van kaders en adviseren ten behoeve van het herbestemmen van monumenten voor onder meer wonen, maatschappelijke functies, het toegankelijk maken van semi-publieke plekken.
• Erfgoed draagt bij aan opgave klimaatadaptatie: o Adviseren over inzetten groen/blauwe historische structuren voor klimaatadaptatie en groene schaalsprong (groen erfgoed). o Verstrekken subsidies voor verduurzaming monumenten, informeren en begeleiden monumenteigenaren bij verduurzaming. Ruimhartig mogelijk maken van reversibele energiemaatregelen bij monumenten en landschappelijk erfgoed.
• Erfgoed toegankelijk en beleefbaar maken: o Realisatie strategie publieksbereik in Programmaplan nieuwe werelderfgoederen Nieuwe Hollandse Waterlinie en Neder-Germaanse Limes o Doorontwikkeling en bekendmaking van website Utrechts erfgoed [erfgoed.utrecht.nl] o Realisatie museale route kasteel Vredenburg o Realisatie boekpublicatie Archeologie in Leidsche Rijn

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans
• We werken aan de vele lopende en nieuwe projecten in de gebieden en sturen daarbij op integraliteit tussen deze projecten en de doorvertaling van bestuurlijke ambities.
• We werken aan de integrale aanpak openbare ruimte, hierbij combineren we aanpak riolering met groen, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Dit in nauwe samenhang met de vastgoedontwikkeling en binnen de kaders van de toegekende versnellingsgelden en middelen groei in balans.
• We hebben intensief overleg met bewoners en verbeteren het Omgevingsmanagement in de wijk.

Omschrijving
• Grondbeleid: Wij voeren de door de gemeenteraad vastgestelde Conversieregeling Erfpachten 2017 uit. Met de woningcorporaties, verenigt in de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW), zullen voor de jaren 2023 en volgend nieuwe Prestatieafspraken worden gemaakt. In het coalitieakkoord Utrecht 2022-2026 is opgenomen dat de gemeente bindende afspraken maakt met de corporaties over een stop op de verkoop van sociale huurwoningen vanaf het moment dat de verhuurderheffing wordt afgeschaft (2023). Hiermee zullen de huidige afspraken over verkopen van corporeel bezit en de besteding van de meerwaardeafdracht niet worden voortgezet
• Sport, spel en bewegen: We gaan de Visie Speelruimte verder uitwerken. Dit betekent onder andere investeren in personele capaciteit en kwaliteit en het uitwerken van speelruimtescans in gerichte verbeteringen.
• Externe Subsidies: Wij werken samen met internationale partners, kennisinstellingen, Economic Board Utrecht, Regionale Ontwikkelingsmaatschappij en culturele instellingen op thema's die aansluiten bij de Utrechtse ambities om subsidiemogelijkheden zo goed mogelijk te benutten in Europese subsidieprogramma's, zoals Horizon 2020, Interreg en European Urban Initiative.
• We versterken onze inzet op het benutten van provinciale en nationale mogelijkheden. Dit doen we door het agenderen van de opgaven van de stad bij verschillende overheidslagen.
• We verbinden de activiteiten van de opgaven voor de stad met de externe (financierings)mogelijkheden.
• We benutten nationale en internationale netwerken om kansrijke proposities te ontwikkelen.
Doelstelling 2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan
• Onderstaande tekst is geschreven volgens het uitgangspunt dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 januari 2023 in werking treden. Mocht de invoering van de wetten toch worden uitgesteld, dan gelden onderstaande teksten vanaf de nieuwe invoeringsdatum en zijn de huidige wet- en regelgeving en digitale systemen van toepassing tot die tijd. Waar technisch en juridisch mogelijk, werken we voor die tijd al volgens de principes van de wetten zoals aangegeven in de raadsbrieven van onder andere februari en september 2022 over de voortgang van de voorbereiding op de Omgevingswet en Wkb'
• Bij alle vergunningaanvragen toetsen wij of een initiatief past binnen het omgevingsplan (planologisch, technisch, welstand) en technisch voldoet aan de eisen in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Als plannen niet passen binnen de planologische kaders beoordelen wij de afwijking ook op milieu-, verkeerskundige, economische en archeologische aspecten en wegen wij daarbij de belangen van omwonenden. Bij aanvragen uit bestuurlijke aandachtsgebieden en bij het vermoeden van vastgoedfraude (huisjesmelkers) zetten wij in op onze mogelijkheden uit de wet Bibob.
• Een deel van de technische beoordeling van omgevingsvergunningaanvragen (gevolgklasse I) en het technisch toezicht daarop is onder de Wet kwaliteitsborging ondergebracht bij een onafhankelijke kwaliteitsborger. Rapportage door de kwaliteitsborger aan de gemeente loopt via een 'dossier bevoegd gezag'. Handhaving blijft bij de gemeente.
• In het vergunningverleningsproces vormen zekerheid, begrip, gemak, voorspelbaarheid en samenwerking met de aanvrager van uit een 'ja, mits-houding' de basis voor onze activiteiten. Op het Digitale Stelsel Omgevingswet kunnen initiatiefnemers zien welke regels gelden, checken of ze een vergunning nodig hebben en een vergunning aanvragen of melding doen. Initiatiefnemers van complexere projecten worden goed begeleid met een duidelijk aanspreekpunt (regisseur) en een omgevingsoverleg, waarbij de initiatiefnemer aan tafel zit met alle relevante interne medewerkers en waar wenselijk en mogelijk externe ketenpartners. Daarnaast bieden wij ook voor minder complexe initiatieven, voorafgaand aan de vergunningaanvraag, altijd de mogelijkheid tot (digitaal) overleg. Initiatiefnemers van eenvoudige projecten (bijvoorbeeld een verbouwing) vinden antwoord op veel vragen voor de vergunningverlening op onze website en worden doorgeleid naar het Digitaal Stelsel Omgevingswet voor de vergunningscheck en/of -aanvraag. Onze besluiten en bijlagen verzenden we digitaal. Met deze eenvoudige, klantgerichte en toegankelijke dienstverlening en heldere communicatie krijgen we een betere afstemming, minder complicaties en een vlotte doorloop in het vergunningverleningsproces. We managen de verwachtingen.

Omschrijving
• Wij houden toezicht op de naleving van vergunningen bij de oprichting, wijziging en sloop van gebouwen of asbestverwijdering. De belangen van derden (zoals omwonenden) wegen we zorgvuldig mee in het voortraject en tijdens de uitvoering (zoals onder meer in het bouwveiligheidsplan).
• Wij controleren voor zover passend in onze rol, de uitvoering van bouwwerken volgens het Landelijk toezichtprotocol. Voor kleine bouwwerken voeren wij alleen de eindcontrole uit, tenzij deze bouwwerken een grote impact hebben op de omgeving. De constructieve berekeningen controleren wij volgens het Landelijk toetsingsprotocol.
• Wij zetten ons in om bouwhinder te voorkomen en bouwoverlast te beperken. Door gebruik te maken van bewoners-/omgevingsbegeleiding, de toolbox Bouwhinder en het Utrechts Bouwveiligheidsplan (BLVC-plan) stimuleren wij betere communicatie met belanghebbende partijen. Hierdoor signaleren wij eerder (mogelijke) knelpunten en worden deze sneller opgelost. Waar nodig vragen wij aandacht voor bomen, afval of andere milieu-aspecten.
• Wij houden toezicht op de naleving van (milieu) wet- en regelgeving bij bedrijven. We leggen hierbij de nadruk op het toezicht op risicovolle activiteiten. Toezicht houden op energiebesparing en duurzame energieopwekking vormen een integraal onderdeel van het werk. Hierbij informeren en stimuleren wij bedrijven over verdergaande energiemaatregelen. Ook behandelen we meldingen van overlast en hinder door bedrijven.
• Voor risicovollere bedrijven voert de RUD Utrecht het toezicht op milieuwetgeving uit. De RUD Utrecht houdt ook toezicht op bodemsaneringen en grondtoepassingen. Hierbij hebben illegale handelingen en saneringen de bijzondere aandacht.
• Voor de bestaande bouw richt ons toezicht zich naast het gebruik en de veiligheid ook op de gezondheid (binnenmilieu), energiebesparing, duurzaamheid en uitstraling van gebouwen. Bijvoorbeeld door te informeren over energiemaatregelen en oog te hebben voor het comfort van woningen. Hiermee verbeteren wij continu de kwaliteit van de stad. Vanuit het toezicht ijken we onze rol bij circulair bouwen, zodat hier zoveel mogelijk kansen voor zijn.
• Voor zowel het milieu- als het bouwtoezicht hanteren we bij voorkeur een toezichtstijl gebaseerd op verleiden, stimuleren en informeren. Wanneer nodig treden we echter strikt handhavend op als niet voldaan wordt aan wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld de Label C verplichting.
• Wij maken voor een aantal taken gebruik van datagedreven sturing (onder meer bij het opsporen van overtredingen). Hierdoor zijn wij eerder en vaker op plekken waar de regels overtreden worden.
• Samen met de woningcorporaties onderzoeken we meldingen van onrechtmatige bewoning (illegale bewoning van de sociale woningvoorraad).
• Wij controleren overlastmeldingen en we handhaven bij illegale situaties zoals illegale kamerverhuur en strijdig gebruik. We registreren alle meldingen. Meldingen over gevaar voor de veiligheid en gezondheid pakken we altijd op.
• Het project 'Huisjesmelkers en ondermijnende criminaliteit' zetten we voort We volgen notoire overtreders intensief op naleving van wet- en regelgeving. We richten ons op de huisjesmelkers waarbij sprake is van achterstallig onderhoud, brandonveiligheid en intimidatie. Daarnaast houden we actief toezicht en onderzoeken we netwerken rond vastgoed waar sprake is van criminele activiteit. Dit levert meer veilige en betaalbare woonruimte op voor onze bewoners, gaat verloedering van de woonomgeving en verdere criminalisering tegen, zoals mensenhandel, illegale hennepteelt en ondermijning.
• We willen de woningvoorraad en de leefbaarheid in de stad zoveel mogelijk beschermingen. Hiervoor leveren we een bijdrage door een integrale aanpak te ontwikkelen om negatieve effecten en misstanden zoals slecht verhuurderschap, leegstand, toeristische verhuur en het opkopen van woningen tegen te gaan.
• We helpen VvE’s (Verenigingen van Eigenaren) met het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen. Daarbij stimuleren we maatregelen voor energiebesparing, de aanschaf van zonnepanelen en voor veilige installaties (APK).

Omschrijving
Doelstelling 3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden.
• Algemeen: beleidssignalering, inspelen op actuele ontwikkelingen en monitoring van de ontwikkeling van de woningvoorraad.
• Voortzetten werkwijze gebiedsadvisering om te komen tot meer gemengde wijken. Gericht op productie hooghouden en sturen op de prijsklasseverdeling uit het coalitieakkoord.
• De zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding voor nieuwbouwwoningen blijven van toepassing.
• Uitvoeren beleid voortkomend uit de Huisvestingsverordening en aanpassen waar nodig, zowel op het gebied van woonruimteverdeling en urgentiebeleid als het beheer van de bestaande voorraad (omzetten/splitsen/opkoopbescherming).
• Uitvoeren van beleid gericht op verdeling van 70% - 30% (reguliere woningzoekende/bijzondere en kwetsbare doelgroep) toewijzing van de vrijkomende sociale huurwoningen.
• Uitvoering geven aan de prestatieafspraken om koers te houden in het toevoegen, benutten en behouden van betaalbare en duurzame sociale huurwoningen.
Doelstelling 4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht
• Beleidsontwikkeling en advisering over archeologische vergunningverlening.
• Schrijven van ongeveer tien archeologische Programma's van Eisen en enkele Archeologische Bureauonderzoeken per jaar.
• Uitvoeren van gemiddeld elf archeologische onderzoeken (bestaande uit archeologische begeleidingen, opgravingen, proefsleuf-onderzoeken en booronderzoeken). Uitvoeren van ongeveer vijftien noodonderzoeken (dat niet valt onder het reguliere onderzoek en zodoende niet onder certificaat wordt uitgevoerd).
• Beheren van het gemeentelijk depot van bodemvondsten.
• Beleidsontwikkeling, advisering, onderzoek gebouwd erfgoed. Inzet van restauratie-technische en bouwhistorische expertise, onder andere in het wervengebied.
• Begeleiden, toetsen, subsidiëren en (mede) financieren van renovaties, onderhoud en verduurzaming van monumenten. (ook bij gemeentelijk bezit)
• Maken van beleid en kaders én advisering voor behouden en versterken erfgoed in ruimtelijke ontwikkelingen, onder meer voor Unesco werelderfgoederen en beschermde dorps- en stadsgezichten.
• Adviseren en toetsen voor het op gepaste wijze benutten van erfgoed voor opgaven gezond stedelijk leven: klimaatadaptatie, groen, wonen, recreatie.
• Erfgoed toegankelijk en beleefbaar maken: delen van kennis over archeologie, bouwhistorie en architectuur door publicaties, digitaal ontsluiten, evenementen, exposities, lezingen, open dagen, webinars, thematische wandelingen, subsidieregeling Publieksbereik Erfgoed. Monumenten toegankelijker maken door herbestemmingen met maatschappelijke functie te stimuleren, gemeentelijke monumenten te gebruiken voor sociaal-maatschappelijke en culturele functies.

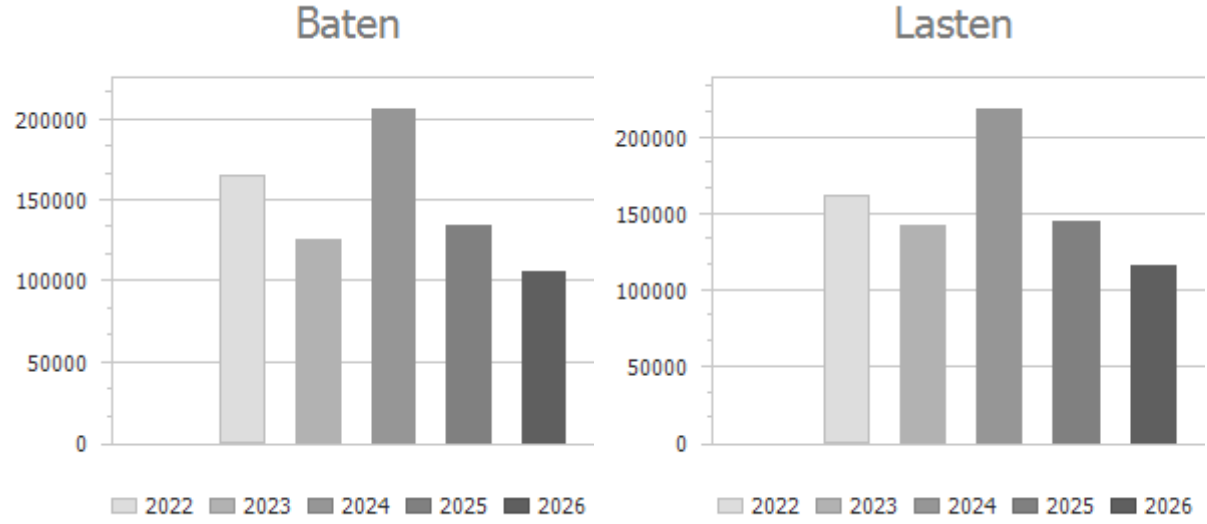
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans
• Gebied West/Noordwest: We werken aan onder andere de volgende meerjarige trajecten: Gebiedsvisies voor Lage Weide en Station Zuilen en de ontwikkeling van het Werkspoorkwartier.
• Gebied Centrum: We gaan verder met de ontwikkeling van de Tuinen van Moreelse en starten met de uitwerking van de visie voor het doortrekken van het Forum Westflank Spoorzone.
• Gebied Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern: We werken verder aan de uitwerking van ontwikkelmogelijkheden 4e kwadrant Leidsche Rijn Centrum/Lage Weide. We onderzoeken mogelijkheden voor verdere optimalisatie van Papendorp en werken aan de planvorming voor Rijnenburg.
• Gebied Zuidwest (inclusief Merwedekanaalzone): Voor de langere termijn ligt de focus onder andere op de A12 ontwikkelzone en het fasegewijs invoeren van betaald parkeren.
• Gebied USP en Rijnsweerd: We werken samen met de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht aan de ambities uit de Omgevingsvisie USP 2040.

Omschrijving
• Gebied Overvecht: We werken integraal aan het verbeteren van de openbare ruimte, vergroening en verkeersveiligheid van de wijk. Ook werken we verder aan de visievorming op Station Overvecht en de kernrandzonevisie voor het Noorderpark.
• Gebied Noord(oost), oost en zuid: We werken aan de integrale herontwikkeling van het Rubenskwartier en Parklandschap Maarschalkerweerd. Ook gaan we aan de slag met de uitwerking van knooppunt Lunetten-Koningsweg.
• We werken verder aan de invoering van de Omgevingswet.
• Externe subsidies: We geven uitvoering aan het programma Kansen voor West II samen met de G4 (de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) en P4 (de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland) dat gefinancierd wordt uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) 2014-2020. Dit programma stopt eind 2023. • We geven uitvoering aan het programma Kansen voor West III samen met de G4 en P4 dat gefinancierd wordt uit het EFRO 2021-2027. De uitvoering is gestart in 2022 en loopt door tot 2030. • We voeren de meerjarig lopende Europese projecten op een goede manier uit zodat we de toegewezen middelen optimaal benutten en een betrouwbare partner zijn voor nieuwe samenwerkingsprojecten.
Doelstelling 2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan
Doelstelling 3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden
• Vooruitlopend op landelijk beleid via de actieplannen middenhuur en betaalbare koop het aantal betaalbare woningen (huur en koop) voor middeninkomens toe laten nemen.
• Borgen dat een kwalitatief goed middensegment ook op langere termijn beschikbaar blijft in de stad.
• Blijvende aandacht voor huisvesting bijzondere en kwetsbare doelgroepen.
• Bestendigen gemengd wonen aanpak, ook in tijdelijk wonen-projecten.
• Een blijvend beroep op regiogemeenten om voldoende betaalbare woningen in de regio vrij te spelen voor de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie.
• Het verhogen van de productie van meer duurzame en betaalbare sociale huurwoningen en een inkorting van de wachttijd.
• Behouden en versterken van samenwerking met partners van de stad; corporaties, zorgpartijen, beleggers, ontwikkelaars, makelaars, etcetera.
Doelstelling 4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht
• Digitalisering: het digitaliseren en ontsluiten van de door Erfgoed beheerde data, foto’s en rapportages voor intern en extern gebruik, onder andere door middel van een reeks kennis- en waardenkaarten.
• Onderzoeksagenda Erfgoed: in samenspraak met relevante kennispartners (CM, HUA, RCE, Historische verenigingen) opstellen van een onderzoeksagenda voor archeologisch, bouw-, architectuur- en ruimtelijk-historisch onderzoek.
• Programmaplan Unesco werelderfgoederen.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Herontwikkeling fysieke leefomgeving	140.429	146.640	106.549	187.193	115.171	87.480
2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar	12.208	18.142	18.575	18.575	18.575	18.575
3 Voldoende passend betaalbare huisvesting	418	912	202	160	138	138
4 Behouden, beheren, benutten van erfgoed	568	325	333	333	333	333
Totaal baten	153.623	166.019	125.660	206.261	134.217	106.526
Lasten						
1 Herontwikkeling fysieke leefomgeving	88.234	135.670	109.871	188.995	116.224	88.758
2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar	16.810	18.491	20.738	20.672	20.338	20.304
3 Voldoende passend betaalbare huisvesting	3.581	5.307	8.876	5.629	5.612	4.162
4 Behouden, beheren, benutten van erfgoed	3.363	3.124	3.116	3.006	2.906	2.816
Totaal lasten	111.989	162.592	142.601	218.302	145.080	116.040
Saldo baten en lasten	**41.634**	**3.427**	**-16.942**	**-12.041**	**-10.863**	**-9.513**
Mutaties reserves						
Toevoeging	77.040	11.706	9.719	13.301	12.374	6.594
Onttrekking reserves	60.069	22.505	21.534	14.936	11.580	13.534
Geraamd resultaat	**24.662**	**14.226**	**-5.126**	**-10.405**	**-11.657**	**-2.573**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 (Her)ontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans					
Grondexploitaties Meerjarige raming van de baten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties conform MPR 2022.	I	-34.716	45.928	-26.094	-53.785
Erfpachtproducten In verband met de stop op de verkoop van sociale huurwoningen vervallen de baten van 6 miljoen euro uit de meerwaardeafdrachten. De baten stijgen met 0,6 miljoen euro door de indexatie van de structurele inkomsten uit erfpachtcontracten.	S	-5.413	-5.413	-5.413	-5.413
Overige baten	S	38	38	38	38
Doelstelling 2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan					
De stijging van de baten is het gevolg van de jaarlijkse indexatie.	S	433	433	433	433
Doelstelling 3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden					
Afloop van incidentele Rijksgelden voor de projecten De Linde en tweede Place2BU.	S	-673	-673	-673	-673
Dalende verloop van externe rente Startersleningen en doorrekening van loon- en prijscompensatie.	S	-37	-79	-101	-101
Doelstelling 4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht					
Overige baten		8	8	8	8
Totaal baten		**-40.360**	**40.242**	**-31.802**	**-59.493**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans					
Grondexploitaties Meerjarige raming van de lasten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties conform MPR 2022.	I	-31.861	48.782	-23.241	-50.930
Erfpachtproducten In verband met de stop op de verkoop van sociale huurwoningen vervalt de jaarlijkse storting in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties.	S	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Gebiedsontwikkeling In het investeringspakket Groei in Balans is budget bestemd voor extra uitvoeringskracht gekoppeld aan overige gebiedsontwikkelingen en voor de uitvoering van de Omgevingswet.	S	6.101	7.085	6.341	5.216
Investeringsimpuls RSU	I	3.102	375	-761	1.194

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Jaarlijkse fluctuatie (cashflow) op basis van de planning in het MPR 2022.					
Sporten, Spelen en Bewegen In het investeringspakket Groei in Balans is budget bestemd voor investeringen ten behoeve van sporten, spelen en bewegen in de Openbare Ruimte	S	1.200	1.200	2.300	2.400
Omgevingswet Afloop van incidenteel budget voor de invoering.	I	-1.094	-1.584	-1.584	-1.914
Bedrijfsmiddelen In het investeringspakket Groei in Balans is budget bestemd voor strategie voor ruimtelijke ontwikkeling.	S	674	1.511	1.493	1.118
Overige lasten	S	79	-44	6	4
Doelstelling 2 De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan					
Vergunningen Bij het coalitieakkoord 2022-2026 is er structureel budget beschikbaar gesteld voor de Omgevingswet (0,620 miljoen euro) en Wet Kwaliteitsborging in de Bouw (1,290 miljoen euro).	S	1.910	1.710	1.610	1.610
Vergunningen In 2022 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de invoering van de Wet Kwaliteitsborging in de Bouw. Dit budget is in 2023 niet meer beschikbaar.	S	-381	-381	-381	-381
Bouw- en woningtoezicht Bij het coalitieakkoord is er structureel budget beschikbaar gesteld voor de Leegstandsaanpak, Opkoopbescherming en Verhuurdersvergunning.	S	665	763	541	550
Overige lasten		53	89	77	34
Doelstelling 3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden					
Afloop van incidentele Rijksgelden voor de projecten De Linden en tweede Place2BU.	S	-673	-673	-673	-673
Afloop incidentele gelden voorjaarsnota 2018 ten behoeve van nieuwe woonconcepten.	S	-839	-839	-839	-839
Daling van de interne rentelasten Startersleningen.	S	-33	-65	-82	-82
Doorrekening van loon- en prijscompensatie.	S	59	59	59	59

Toelichting op afwijking lasten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Incidentele middelen coalitieakkoord 2022-2026 voor beleidsprioriteit : • Thuis voor iedereen (0,335 miljoen euro) • Bijzondere woonvormen (0,335 miljoen euro) • Stimuleringsregeling studentenhuisvesting (0,150 miljoen euro)	I	820	820	820	820
Incidentele middelen coalitieakkoord 2022-2026 voor beleidsprioriteit Pilot voorrang beroepsgroepen.	S	135	70	70	70
Incidentele middelen coalitieakkoord 2022-2026 voor beleidsprioriteit Versterken huurteam.	I	100	100	100	0
Incidentele middelen uit coalitieakkoord 2022-2026 voor beleidsprioriteit Fonds betaalbare koop.	I	3.000	0	0	0
Incidentele dekking uit coalitieakkoord voor beleidsprioriteit Taskforce versneld toevoegen woonruimte loopt af in 2026.	I	0	0	0	-500
Aanvullend op het coalitieakkoord 2022-2026 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van de Taskforce versneld toevoegen woonruimte	I	1.000	850	850	0
Doelstelling 4 Behouden, beheren en benutten van Erfgoed heeft als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht					
Afloop van incidenteel budget voor project Digitalisering Erfgoed en doorrekening van loon- en prijscompensatie.	S	-8	-118	-218	-308
Totaal lasten		**-19.991**	**55.710**	**-17.512**	**-46.552**
Saldo baten en lasten		**-20.369**	**-15.468**	**-14.290**	**-12.941**

Toelichting op afwijking reserves x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Reserve investeringsimpuls RSU: De stortingen in deze reserve zijn bestemd voor projecten in de binnenstad, fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkeling, sanitaire voorzieningen en de herinrichting van het Thomas à Kempisplantsoen. Daarnaast zijn in het investeringspakket Groei in Balans middelen beschikbaar gesteld voor de integrale projecten in Welgelegen, Amazonekwartier, Taagdreef, MBO Nimeto, Rotsoord, voor overige integrale projecten op korte termijn en voor de icoonprojecten Paardenveld, Tuinen van Moreelse en Maarschalkerweerd. De beschikbare middelen fluctueren jaarlijks. Daarnaast wordt conform het investeringspakket Groei in Balans in 2024 een bedrag van 2,177 miljoen euro teruggestort in de reservering voor betaalbaar wonen.	-1.188	1.944	1.902	-3.878

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Reserve grondexploitaties: De stortingen in deze reserve zijn de bedragen die in de VJN 2016, 2017 en 2018 en in de PB 2021 zijn bestemd voor de Merwedekanaalzone OPG en Busstalling en voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn. Deze bedragen fluctueren jaarlijks. Daarnaast is in 2022 een storting geraamd in verband met de toegerekende rente over de robuuste posten Leidsche Rijn. Deze storting wordt jaarlijks incidenteel geraamd op basis van de actuele stand van de robuuste posten.	-799	-349	-1.234	-1.234
Totaal toevoeging	-1.987	1.595	668	-5.112
Onttrekking reserves				
Reserve Investeringsimpuls RSU: Met de geraamde onttrekkingen worden de lasten op het product Investeringsimpuls RSU gedekt. Deze lasten zijn gebaseerd op de planning uit het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 en fluctueren jaarlijks. Daarnaast wordt in 2023 een bedrag van 2,677 miljoen euro onttrokken ter dekking van het investeringspakket Groei in Balans.	5.511	127	-1.009	946
Reserve grondexploitaties: In 2022, 2023 en 2024 worden onttrekkingen gedaan voor het investeringspakket uit de VJN 2021. De jaarlijkse bedragen fluctueren.	-5.160	-6.250	-8.470	-8.470
Reserve Europese Subsidies: Vanaf 2023 worden bijdragen betaald aan het programma Kansen voor West 3 (0,109 miljoen euro). In 2023 wordt de laatste bijdrage voor het Kansen voor West 2 programma betaald (0,125 miljoen euro).	109	-15	-15	-15
Algemene dekkingsreserve: In de resultaatbestemming 2021 worden bedragen uit het resultaat 2021 overgeheveld naar 2022. Deze bedragen worden in 2022 incidenteel onttrokken aan de algemene dekkingsreserve	-1.431	-1.431	-1.431	-1.431
Totaal onttrekking	-971	-7.569	-10.925	-8.971

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het groeitempo onder druk.	• Optimaliseren in projecten en/of het bijstellen van de ambities • Prioriteren in projecten • Lobby voor externe bijdragen • Aanpassen van het Utrechts Plan Proces (UPP) gericht op verkorten voorbereidingstijd van bouwplannen (bekijken van de eenduidigheid, efficiëntie en kwaliteit van besluitvorming en werkprocessen) • Samen met marktpartijen (zoals partners DNU, Stadsakkoord) zoeken naar oplossingen.
2. Beperkingen met betrekking tot stikstofdepositie leiden tot vertraging of afstel van ruimtelijke projecten.	• Samen met de provincie Utrecht onderzoeken of de rechterlijke uitspraak effect tav stikstof heeft op de bouwproductie in de komende jaren en wat eventuele mogelijkheden zijn om te versnellen • Opstellen van een overzicht van alle projecten die mogelijk hinder en/of vertraging ondervinden.
3. Bijdragen vanuit derden (waaronder Rijk en andere overheden) zijn onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren.	• De bekostiging van verstedelijking staat centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Mobiliteit is de grootste kostenpost in de RSU-ambities, met de ov-schaalsprong als belangrijkste component. De ov-schaalsprong krijgt hierin dan ook bijzondere aandacht • We werken aan verdere verbetering van die barcodemonitoring in relatie tot de ambities uit de RSU. Hiermee houden we de vinger aan de pols: blijft de groei duurzaam in balans? Als dit in gevaar komt door uitblijven van bijdragen van derden, doet het college voorstellen waarmee de duurzame balans kan worden hersteld.
4. Een tekort aan grond en locaties, oplopende bouwprijzen, schaarste aan bouwmaterialen en krapte op de arbeidsmarkt vormen een risico voor een snelle voortgang van de bouw. Als gevolg kunnen bepaalde doelgroepen zich niet meer in Utrecht vestigen.	• De Taskforce versneld toevoegen woonruimte • Actief monitoren en tijdig signaleren en escaleren • Samen met partners zoeken naar oplossingen.
5. Stapeling van wet- en regelgeving om de wooncrisis aan te pakken leidt tot grote complexiteit met als gevolgen • Ondoorzichtigheid van regelgeving voor inwoners en ondernemers • Grote druk op beleidscapaciteit en handhavingscapaciteit • Langere doorlooptijd van procedures.	• Faseren en prioriteren van implementatie nieuwe wet- en regelgeving over langere termijn • Integrale aanpak van regelgeving rondom het woonbeleid (inclusief vergunning, toezicht en handhaving) • Doorontwikkeling van samenwerking woonbeleid en vergunningen, toezicht en handhaving • Actieve communicatie strategie om bewoners en ondernemers te informeren over bestaande en nieuwe instrumenten.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten.
Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaaloverzicht investeringen **x €1.000**

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	0	**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	19.552	**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]	0	**0**	0	0	0
Groei in Balans :					
Vervangingsinvesteringen		**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]		**9.990**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]		**0**	0	0	0
Totaal investeringen*	**19.552**	**9.990**	**0**	**0**	**0**

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie bijlage Groei in Balans investeringen versus kredieten.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

I Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

II Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023

Toelichting Investeringen Groei in Balans
Onderstaande kredieten betreffen de volgende uitbreidingsinvesteringen categorie A:
10 Gezond leefklimaat - icoonproject Paardenveld
12 Gezond leefklimaat - icoonproject - Tuinen van Moreelse
14 Gezond leefklimaat - icoonproject - Maarschalkerweerd

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Regionale uitvoeringsdienst	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaving van milieuregels.	1.876
NV Maatschappij tot Stadsherstel Utrecht	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	
Vleuten-De Meern zelfstandig B.V.	Uitvoeren van grondexploitaties	0
WKO Merwede B.V.	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.	0

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans					
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	400	0	0
RSU ruimte voor initiatief	Aansluiten bij initiatieven uit de samenleving en kennisontwikkeling, netwerk en experimenten (gebiedsontwikkeling nieuwe stijl)	350	350	0	0
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	79	79	0
Totaal doelstelling 1		829	829	79	0
3 Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekenden					
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging, informatiepunt studentenhuisvesting	50	50	50	0
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	75	75	0	0
Toevoegen Woonruimte	Fonds Toevoegen Woonruimte voor uitbreiding woonvoorraad bestaande bouw	300	300	0	0
Totaal doelstelling 3		425	425	50	0
4 Monumenten en cultuurhistorische waarden					
Exploitatie Domunder	Ondersteuning Exploitatie Domunder	40	40	0	40
Publieksbereik Erfgoed	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	70	70	70	0
Totaal doelstelling 4		110	110	70	40
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed		**1.364**	**1.364**	**199**	**40**

Beleidsnota's

Titel (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040)	15-7-2021	In Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) staan de ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst.
Ruimtelijk-Economische Ontwikkel Strategie	05-11-2018	Provinciaal beleidsdocument over de ruimtelijke en economische ontwikkelstrategie voor regio Utrecht.
Utrechts visie religieus erfgoed	09-05-2017	Visie vanuit de gemeente Utrecht op het religieus erfgoed binnen de gemeente.
Grondprijzenbrief 2021	2021	Actualisatie van de geldende grondprijzen voor het jaar 2021.
Het Utrechts grondbeleid	2017	Technische actualisatie van het grondbeleid van de gemeente Utrecht.
Meerjarenperspectief Ruimte 2022	05-2022	Integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling in Utrecht.
Woonvisie Utrecht	07-2019	Overkoepelende visie op het woonbeleid in de gemeente Utrecht.
Omgevingsvisie Utrecht	05-12-2019	Omgevingsvisie voor de gemeente Utrecht.
Erfgoedagenda	07-11-2021	Het Utrechts beleid voor het erfgoed in de gemeente.

Duurzaamheid

Portefeuillehouder(s):
Lot van Hooijdonk; Eva Oosters; Susanne Schilderman

Ambitie

We werken samen toe naar een duurzame, leefbare en circulaire stad

De klimaatcrisis vraagt om stevige maatregelen. Dit doen we bijvoorbeeld door gebruik te maken van alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie bijvoorbeeld met zonnepanelen, windmolens en energie uit de bodem. En door met bewoners en ondernemers in gesprek te gaan om aan de slag te gaan met het besparen van energie. En door over te stappen op duurzame manieren van koken en verwarmen. We werken daarom samen met onze partners in de stad aan de uitbreiding van de warmtenetten en we zorgen dat het elektriciteitsnetwerk versterkt wordt.

Gezond stedelijk leven betekent dat onze inwoners recht hebben op een gezond leefklimaat en een duurzame, circulaire leefomgeving. En vooral: dat onze kinderen opgroeien in een leefbare stad, met schone lucht en bodem, minder afval, lagere geluidniveaus en het stimuleren van een circulaire economie die bijdraagt aan de klimaatdoelen. Voor een duurzame leefomgeving is het belangrijk dat de gezondheid van onze inwoners verbetert als gevolg van onze gecontinueerde inzet op de fysieke leefomgeving, ook bij een verdere groei en inbreiding van de stad. De komende jaren gaan we volop door met onze inzet richting een circulaire en gezonde stad. Dat gaat niet vanzelf. We hanteren het uitgangspunt ‘de vervuiler betaalt’ en nemen maatregelen, onder andere op het gebied van luchtkwaliteit en geluidoverlast. Zo realiseren we een duurzame, leefbare en circulaire stad.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen

We ondersteunen bewoners en bedrijven bij het isoleren van hun gebouwen om energie te besparen. We hebben een breed aanbod om hen te ondersteunen in de stappen die ze daarvoor kunnen nemen; van energieadviezen t/m duurzaamheidsleningen. We werken samen met de partners in de stad door de energie-infrastructuur aan te passen en de overgang van duurzame energiebronnen binnen de gemeentegrenzen mogelijk te maken. Dit ligt in lijn met de afspraken die gemaakt zijn in het nationale klimaatakkoord en sluit aan bij internationale klimaatdoelstellingen. Bij het realiseren hiervan zijn we wel afhankelijk van actiebereidheid van externe partijen, wet en regelgeving van het Rijk, en voldoende financiële middelen zodat de energietransitie voor het merendeel van de bewoners betaalbaar is.

2. Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving

We willen in 2050 als stad volledig circulair zijn en we willen dat in 2030 50% minder primaire grondstoffen worden gebruikt. Milieubelasting door de bouw van nieuwe woningen moet zo snel mogelijk afnemen, zodat we daarmee bijdragen aan de klimaatdoelen. Ons actieprogramma Utrecht Circulair 2020-2023 is een eerste stap in de transitie van Utrecht naar een circulaire stad. Eind 2023 ligt er een Visie Utrecht Circulair 2023-2030, waarin we de richting aangeven naar volledig circulair in 2050.
We blijven aan de wettelijke EU-grenswaarden voor luchtkwaliteit voldoen. Omdat luchtverontreiniging de eerste milieugerelateerde ziekmaker is willen we verder gaan en de WHO-advieswaarden-2021 zo snel mogelijk bereiken.

Geluid is de tweede milieugerelateerde ziekmaker. Daarom streven we naar een ambitiewaarde bij geluidnormen die minder ruim is dan de landelijke - wettelijke - richtlijnen. Waar nodig nemen we extra maatregelen om deze ambitie te realiseren. We dragen daarmee bij aan het verlagen van het gemiddeld percentage mensen dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart.
We streven naar het beheersen en beperken van risico's die ontstaan bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen zodat de leefomgeving veilig is.
We zorgen dat de laadinfrastructuur gelijke tred houdt met de toename van emissieloze voertuigen.

3. Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven

De ondergrond is een (onzichtbare) schatkamer en is de basis van onze stad. Hij is van belang voor onze voedsel- en warmtevoorziening, veiligheid, welzijn en vormt een archief van ons verleden. Veel eigenschappen van de ondergrond zijn randvoorwaardelijk voor een goed functionerende stad. Denk aan het draagvermogen, het bodemleven als basis voor ons groen en de biodiversiteit, buffering van regenwater of - op grotere diepte - de winning of buffering van warmte en drinkwater. Onze ondergrond vormt echter ook een delicaat systeem, heeft beperkte ruimte en verdient daarom bescherming.
Om werk te kunnen maken van een kwaliteitsslag in dit deel van de openbare ruimte gaan we regie voeren op de ondergrond. We werken aan inzicht en innovaties, we maken vaart met een visie en uitvoeringsprogramma rond de ordening van de ondergrond, we stellen deze in 2024 vast, en gaan hierop tijdig en integraal sturen in projecten.
De basis voor de wettelijke bescherming van archeologische resten in de bodem is de Verordening op de Archeologische Monumentenzorg met de daarbij behorende Archeologische Waardenkaart.
Zo maken we slim gebruik van de ondergrond, door deze in samenhang te benutten, beter te maken te beschermen en te beheren. Waar mogelijk houden we ondergrondse ruimte vrij om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken. We zorgen dat de bodem en het grondwater geschikt zijn voor het gewenste gebruik (zoals schoon drinkwater) en dat bodem- en grondwaterverontreinigingen geen milieuhygiënische risico's vormen voor mens, dier en milieu. We werken aan een gestage verbetering van de kwaliteit van de bodem en het grondwater.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen						
% minder CO2 reductie uitstoot ten opzichte van 2010	t.o.v. basisjaar 2010	Verwacht mei 2023	z.s.m. klimaat-neutraal	z.s.m. klimaat-neutraal	z.s.m. klimaat-neutraal	z.s.m. klimaat-neutraal
Aantal afgesloten panden van het aardgas	n.v.t.	-	1.000	1.500	1.500	2.500
Percentage duurzaamheid stadswarmtenet Utrecht	n.v.t.	54%	55%	55%	60%	60%
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op grote daken	n.v.t.	24% (45GWh)	27%	65GWh	67GWh	69GWh
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op kleine daken	n.v.t.	24% (53GWh)	27%	77GWh	86GWh	95GWh
2 Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving						
Het percentage inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart	2010	30	≤22%	≤22%	≤22%	≤22%
WHO advieswaarden 2005 fijnstof PM10 (=20 µg/m³) en PM2,5 (=10 µg/m³) realiseren	2015	verwacht eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM10). Wettelijke norm: 40 µg/m³	2011	verwacht eind 2022	max. 21 µg/m³	max. 21 µg/m³	max. 20 µg/m³	max. 19 µg/m³

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
Aantal overschrijdingsdagen fijnstof (PM10). Wettelijke norm: maximaal 35 dagen overschrijding van daggemiddelde van 50 µg/m³	2011	verwacht: eind 2022	max.10 dagen	max.10 dagen	max. 9 dagen	max. 9 dagen
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM2,5). Wettelijke norm: 25 µg/m³	Onbekend	verwacht: eind 2022	max. 13 µg/m³	max. 12 µg/m³	max. 12 µg/m³	max. 11 µg/m³
Jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide (NO2). Wettelijke norm: 40 µg/m³	2011	verwacht: eind 2022	max. 34 µg/³	max. 33 µg/³	max. 32 µg/³	max. 28 µg/³
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Stikstofoxiden	Onbekend	verwacht: eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Direct uitgestoten NO2	Onbekend	verwacht eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM10	Onbekend	verwacht eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM2,5	Onbekend	verwacht eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Roet/EC	Onbekend	verwacht eind 2022	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend	Dalende trend
Totale milieuschaduwprijs per euro/m2 bruto-vloeroppervlak	Onbekend		0,58	0,56	0,54	0,52

Analyse	
Doelstelling 1	**Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen**
% minder CO2 reductie uitstoot ten opzichte van 2010	We meten de jaarlijkse stedelijke CO2-emissie ten opzichte van 2015 op basis van gegevens die landelijk aan gemeenten beschikbaar worden gesteld. Voor de beschikbaarheid van deze gegevens zijn we grotendeels afhankelijk van landelijke bronnen van derden, zoals CBS en de Klimaatmonitor. De nieuwe data lopen meestal één jaar achter, vanwege de jaarronde afrekeningen op het energieverbruik. De data over 2020 zijn in 2022 beschikbaar gekomen. In de Voortgangsrapportage Energie in de stad publiceren we over meerdere jaren de stedelijke CO2-emissie. In de periode van 2015-2020 daalde de CO2-uitstoot in totaal met 27%, waarvan 11% tussen 2019 en 2020. De CO2-uitstoot per inwoner daalde in de periode 2015-2020 harder (-31%) dan de totale uitstoot (-27%), omdat in dezelfde periode het aantal inwoners groeide (6,5%).

Analyse	
Aantal afgesloten panden van het aardgas	Elk jaar zien we dat gebouwen van het aardgas worden afgesloten; als gevolg van (duurzame) renovatie, sloop/nieuwbouw en/of particulieren die vergaand verduurzamen en van het gas af willen. Soms wordt een collectieve gas-aansluiting vervangen door elektrische oplossingen of bv een WKO; een heel complex is dan in een keer van het gas af. In de komende jaren zullen we steeds meer van deze transities zien. In Overvecht-Noord is gestart met de transitie naar Elektrisch koken. Naar verwachting zullen de eerste gebouwen in 2023 deze omslag maken, een groter aantal volgt in 2024 en daarna. De echte versnelling van het afsluiten van aardgas, verwachten we nadat de eerste uitvoeringsplannen voor aardgasvrije wijken in uitvoering gaan. Naar verwachting is dat vanaf 2026. In het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat' is vastgelegd dat in 2026 de plannen voor 40.000 aansluitingen zijn gemaakt.
Percentage duurzaamheid stadswarmtenet Utrecht	Het percentage duurzaamheid kan op verschillende manieren worden uitgedrukt zoals te zien is in het warmte-etiket dat Eneco jaarlijks achteraf publiceert. In deze kolom staat het aandeel hernieuwbaar. Dit is een landelijke definitie met een voorgeschreven berekening. Ook van belang is te kijken naar de CO2 reductie t.o.v. het gebruik van CV-ketels en het percentage dat opgewekt is met duurzame bronnen. De percentages verbeteren door de realisatie van nieuwe hernieuwbare bronnen (eind 2023 wordt verwacht dat de warmte uit de rioolwaterzuivering gerealiseerd is). Ook wordt de komende tijd gewerkt aan de realisatie van de warmtebuffers in het systeem. Maar ook externe factoren; de landelijke mix in het elektriciteitsnet en de landelijke vraag naar elektriciteit uit gas opgewekt (in de Utrecht-centrale) is van invloed op de inzet van de gascentrale en de duurzaamheidscijfers. In de zomer van 2022 wordt een nieuwe kwaliteitsverklaring opgesteld waarmee de inschatting voor de duurzaamheidscijfers voor de komende drie jaar nauwkeuriger wordt berekend. In de samenwerkingsafspraken met Eneco is tevens het aandeel opwek door duurzame bronnen (34% in 2021) vastgelegd: in 2025 minimaal 50%, in 2030 minimaal 67,5%, in 2035 minimaal 90% van de geleverde warmte uit duurzame bronnen komt en uiterlijk in 2040 volledige verduurzaming.
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op grote daken	Het nieuwe programma zon op dak en netoplossingen is in juni 2022 verschenen. Hierin zijn de nieuwe doelstellingen voor zon op dak zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2022 uitgewerkt naar concrete acties. Voor zon op grote daken is de doelstelling 168 GWh in 2030. De vorige doelstelling (20% zon op dak in 2025) werd uitgedrukt in de eenheid percentage zon op dak (%) en loopt door naar einde dit jaar, die is 27%. De klimaatmonitor maakt een vergelijking van de cijfers en voor 2021 staat 24% voor 45 GWh. In de vervolgrapportage houden we de nieuwe doelstelling aan. Voor 2023 schatten wij ca. 65 GWh met zon op grote daken op te wekken. Sinds oktober 2021 is er netcongestie in de regio Utrecht. Dat werkt vertraagd door in de realisatiecijfers, omdat projecten een doorlooptijd hebben van ongeveer 2 jaar. We zien daarom bij de gerealiseerde projecten in 2021 en 2022 nog voor een sterke groei. We verwachten dat vanaf 2023 de groei door netcongestie afneemt. We verwachten dat door netcongestiemanagement en slimme netoplossingen groei van zon op daken mogelijk blijft. De benodigde realisatie van de netverzwaringen om het netcongestieprobleem definitief op te lossen verwachten we pas op de langere termijn, dus na 2026.

Analyse	
GWh/jaar duurzame electriciteitsopwekking, door pv-installaties op kleine daken	Het nieuwe programma zon op dak en netoplossingen is in juni 2022 verschenen. Hierin zijn de nieuwe doelstellingen voor zon op dak zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2022 uitgewerkt naar concrete acties. De doelstelling voor zon op kleine daken is de doelstelling 120 GWh in 2030. De vorige doelstelling (20% zon op dak in 2025) werd uitgedrukt in het percentage zon op dak (%) en loopt door naar einde dit jaar, die is 27%. De klimaatmonitor maakt een vergelijking van de cijfers en voor 2021 staat 24% voor 53 GWh. In de vervolgrapportage houden we de nieuwe doelstelling aan. Voor 2023 schatten wij ca. 77 GWh met zon op kleine daken op te wekken. Sinds oktober 2021 is er netcongestie in de regio van Utrecht, maar tot nu toe heeft deze netcongestie geen effect op de groei van kleine daken, omdat deze nog steeds kunnen worden aangesloten op het net zonder beperkingen. We verwachten dat zon op kleine daken nog flink gaat toenemen de komende jaren.
Doelstelling 2	**Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving**
Het percentage inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart	Utrecht groeit en verdicht, maar we houden de ambitie vast om het percentage bewoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart naar 22% of lager te krijgen. Deze cijfers halen we uit de bewonersenqûete die eens in de twee jaar wordt uitgevoerd. Over 2022 kunnen we daarom geen actuele cijfers rapporteren, deze volgen in 2023 weer. Door het streven naar een strengere ambitiewaarde dan de wettelijk grenswaarden, het toepassen van stiller asfalt en het verder uitrollen van 30 km/u gebieden voorkomen we nieuwe geluidshinder en verlagen we de ervaren geluidsoverlast bij bestaande geluidsknelpunten.
WHO advieswaarden 2005 fijnstof PM10 (=20 µg/m³) en PM2,5 (=10 µg/m³) realiseren	Aan de hand van de Monitoringstool bepalen we in hoeverre aan de WHO-advieswaarden is voldaan. Dit zal naar verwachting de komende jaren nog niet het geval zijn, met name niet als het gaat om de fijnere fractie van fijnstof. De gemeentelijke Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit geeft hierin jaarlijks gedetailleerd inzicht.
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM10). Wettelijke norm: 40 µg/m³	Een overschrijding van de wettelijke norm (jaarnorm) wordt niet verwacht.
Aantal overschrijdingsdagen fijnstof (PM10). Wettelijke norm: maximaal 35 dagen overschrijding van daggemiddelde van 50 µg/m³	Een overschrijding van de wettelijke grenswaarde (etmaalnorm) wordt niet verwacht. Onderzoek laat overigens een relatie tussen het aantal dagen overschrijding van de etmaalnorm en de jaargemiddelde concentratie fijn stof. Uit deze relatie blijkt dat als aan de etmaalnorm is voldaan (E2.1.5), impliciet ook aan de jaarnorm is voldaan (E2.1.4).
Jaargemiddelde concentratie fijnstof (PM2,5). Wettelijke norm: 25 µg/m³	Een overschrijding van de wettelijke norm wordt niet verwacht.
Jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide (NO2). Wettelijke norm: 40 µg/m³	Een overschrijding van de wettelijke norm wordt niet verwacht. De concentraties geven inzicht in de meerjarige (dalende) trend.
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Stikstofoxiden	Ten opzichte van 2015 zijn de verkeersintensiteiten elk jaar toegenomen en zijn regelmatig kleine uitbreidingen aan het wegennetwerk toegevoegd in het model. Ondanks die toenames zijn de verkeersemissies van alle vier stoffen sinds 2015 gedaald. De oorzaak van de daling is de lagere emissie per voertuig, als gevolg van het steeds schoner worden van voertuigen. De grootste daling treedt op voor PM2,5 en EC. De kleinste daling zit bij PM10, een stof die zowel bij verbranding als bij (banden)slijtage vrijkomt.
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Direct uitgestoten NO2	Zie analyse E2.1.7.1 (index Direct uitgestoten NO2 voor 2019 = 90,5).
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM10	Zie analyse E2.1.7.1 (index PM10 voor 2019 = 95,6).

Analyse	
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Fijn stof PM2,5	Zie analyse E2.1.7.1 (index PM2,5 voor 2018 = 76,1).
Stedelijke verkeersemissies (index emissie 2015=100) Roet/EC	Zie analyse E2.1.7.1 (index roet/EC voor 2018 = 66,1).
Totale milieuschaduwprijs per euro/m2 bruto- vloeroppervlak	Met als doelstelling om de milieuschade door het gebruik van grondstoffen en materialen terug te dringen.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
Hernieuwbare elektriciteit	percentage	RWS	2,6	4,2	6,2

De gegevens uit deze tabel komen van de website Cijfers per gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen
• 500 woningen in Overvecht-Noord van het aardgas af.
• We maken het Plan van aanpak gereed voor bedrijventerreinen aardgasvrij.
• We bepalen de publieke rol in warmtenetten.
• We besluiten over mogelijke deelname Stedin.
• We realiseren zonnepark geluidswal A12.
• We doorlopen planologische besluitvorming voor windmolens in Rijnenburg en Reijerscop.
• We starten met aardgasvrij maken van 32.000 woningen met de buurtaanpak blok 1 conform Transitievisie warmte. Tevens geven we vervolg aan het onderzoek aardgasvrije wijkaanpak voor Overvecht Noord voor 8.000 woningen. Dat betekent dat we in totaal voor 40.000 woningen een wijkuitvoeringsplan maken.
• In 3000 tot 5000 woningen zijn energiebesparende maatregelen toegepast
• We onderzoeken de mogelijkheden voor een ontwikkelbedrijf.
• We geven uitvoering aan het klimaatberaad.

Omschrijving
Doelstelling 2 Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving
• Circulair: o We zijn het actieprogramma Utrecht Circulair 2020-2023 aan het uitvoeren.
• Geluid en trillingen: o We stellen compenserende voorwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen (zoals geluidluwe gevels en rustige buitenruimten). o We werken de gemeentelijke beleidsruimte voor geluid en trillingen uit in een Omgevingsvisie Geluid en Trillingen. Deze ruimte ontstaat door de invoering van de Omgevingswet. o We streven (vanuit de Nota Volksgezondheid) naar een maximaal geluidsniveau van 63 dB, strenger dan de wet voorschrijft, bij nieuwe woningbouwontwikkelingen (met uitzondering van flexwonen) langs gemeentelijke wegen en spoorwegen. o We verbeteren bestaande knelpunten met maatregelen zoals het aanleggen van stiller asfalt en het verlagen van de maximumsnelheid van het wegverkeer, aanleg van meer groen, stadsboulevards (met minder rijstroken en stiller asfalt). o We stellen grenswaarden aan trillingen bij nieuwe woningen langs het spoor.
• Omgevingsveiligheid: o We werken de gemeentelijke beleidsruimte uit in een Visie Omgevingsveiligheid.
• Luchtkwaliteit: o We stellen een aanvullend luchtmaatregelenpakket op (zie Programma Bereikbaarheid). o We werken landelijk samen in het Schone Lucht Akkoord, met focus op verschoning van de binnenvaart en mobiele werktuigen, en vermindering van houtstookemissies.
• Emissieloos Vervoer: o We plaatsen datagestuurd (op basis van de bezetting van de bestaande laadpalen) oplaadinfrastructuur bij (zie Programma Bereikbaarheid).
Doelstelling 3 Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven
• We geven vorm aan een gezonde levende bodem met (bodem)biodiversiteit in de stad.
• We stellen een Visie op de Ondergrond met een afwegingskader op en vertalen deze naar een uitvoeringsprogramma.
• We creëren draagvlak bij (externe) partners over het belang van regie op de ondergrond, zodat er rekening gehouden wordt met de ondergrond bij planvorming, en de bovengrond in balans ontwikkeld wordt.
• We bouwen ons inzicht in de ondergrond verder uit (ondergrondmodel, sectorale ondergrondthema's, systeemwerking) en leggen dit vast in een kennisbank.
• We ontwikkelen innovaties voor efficiënte en duurzame oplossingen voor het ondergronds ruimtegebrek en gebruik.
• We vormen beleid om de bodem te beschermen, benutten, beter te maken en te beheren, waaronder beleid voor lood in de bovengrond en het actualiseren van het gebiedsgericht grondwaterbeheer.
• We dragen een deel van de wettelijke taken over aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD).
• Via het bestemmingsplan Algemene Regels wordt een geactualiseerde archeologische waardenkaart vastgesteld.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen
• We voeren 200 energiecontroles uit. We kijken naar aanleiding van de aangescherpte wetgeving en beschikbaar stellen van budget van het Rijk of we hier het komende jaar op gaan intensiveren.
Doelstelling 2 Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving
• We adviseren over milieu-aspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op projectniveau worden ambities integraal afgewogen.

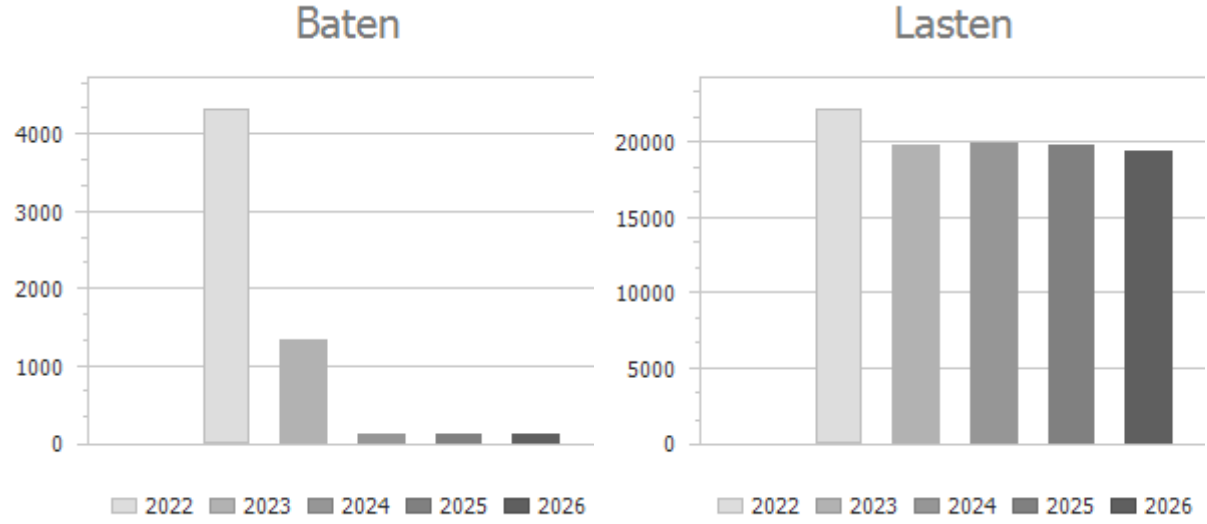
Omschrijving
• We maken jaarlijks het Duurzaamheidsverslag, waarin we gedetailleerd rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot duurzaamheid.
• We zetten vanuit Utrecht Circulair in op conceptueel en biobased bouwen.
• We vullen het register externe veiligheid als vervanger van de huidige risicokaart.
Doelstelling 3 Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven
• We zijn bevoegd gezag Wet bodembescherming.
• We stellen bodem- en grondwatergegevens open voor derden.
• We volgen de landelijke ontwikkelingen rond nieuwe stoffen en voeren zonodig proactief bodemonderzoek uit.
• We werken intensief samen met bodem- en waterpartners voor een goede implementatie van de Omgevingswet.
• We houden het ondergrondmodel actueel en compleet, het is dé digitale database van de ondergrond en is inzetbaar voor alle opgaven met een ondergrondvraag.
• We actualiseren de archeologische waardenkaart op basis van nieuwe archeologische onderzoeken.

Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen
• We geven uitvoering geven aan programma's die onder de klimaatvisie vallen (vaststelling Q4 2023).
• We geven uitvoering aan Programma energie besparen gebouwde omgeving. Dit richt zich bijvoorbeeld op de doelgroepen zoals koopwoningen (waaronder VvE's en monumenten), huurwoningen, studentenwoningen en bedrijven en instellingen.
• We geven uitvoering aan Programma zon op dak en netoplossingen.
• We voeren de Transitievisiewarmte uit (actualiseren in 2025).
• We geven vervolg aan RESU16: RES Voortgang in 2023 en 2025.
Doelstelling 2 Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving
• We zorgen dat de gemiddelde MPG-waarde voor nieuwe woningen verder afneemt naar 0,5 en uiteindelijk naar 0 en richten ons vervolgens op halvering van het gebruik van primaire grondstoffen in 2030.
• We voeren luchtkwaliteitsmaatregelen uit waarmee we voortdurend de emissies van vervuilende stoffen verminderen.
• We meten de luchtkwaliteit via het Luchtmeetnet en onderzoeken of we met sensoren kunnen gaan meten.
Doelstelling 3 Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven
• We voeren de werkzaamheden voor het Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer uit en maken een plan van aanpak voor het actualiseren van het Gebiedsplan.
• We voeren nazorgactiviteiten uit bij de Nedereindse Plas en het Griftpark.
• We ontwikkelen digitale tools voor steeds complexer wordende analyse van de ondergrondse opgave.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Energieverbruik gebouwde omgeving daalt	699	2.037	1.139	0	0	0
2 Gezonde stillere en veilige leefomgeving	97	319	15	15	15	15
3 Schone bodem en regie op de ondergrond	582	1.973	208	108	108	108
Totaal baten	1.378	4.329	1.363	124	124	124
Lasten						
1 Energieverbruik gebouwde omgeving daalt	6.235	8.990	9.698	10.234	10.009	10.159
2 Gezonde stillere en veilige leefomgeving	6.439	7.116	7.256	6.936	7.006	6.506
3 Schone bodem en regie op de ondergrond	4.282	6.090	2.911	2.811	2.811	2.811
Totaal lasten	16.956	22.197	19.865	19.981	19.826	19.476
Saldo baten en lasten	**-15.578**	**-17.867**	**-18.503**	**-19.858**	**-19.703**	**-19.353**
Mutaties reserves						
Toevoeging	141	141	141	141	141	141
Onttrekking reserves	2.920	945	710	710	135	135
Geraamd resultaat	**-12.800**	**-17.064**	**-17.934**	**-19.289**	**-19.709**	**-19.359**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen					
Energiearmoede De ontvangen rijksmiddelen voor de aanpak Energiearmoede worden gefaseerd over 2022 en 2023 besteed. De middelen zijn bestemd om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen.	S	-161	-1.300	-1.300	-1.300
Subsidies en Europese projecten In 2022 is de rijkssubsidie Regeling Reductie Energiegebruik Wonen (RREW) ontvangen en geheel besteed. De ontvangen Europese subsidies voor de projecten IRIS en ARV zijn nog niet meerjarig geraamd.	S	-737	-737	-737	-737
Doelstelling 2 Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving					
Subsidies en Europese projecten					
De ontvangen Europese subsidies voor de projecten URGE, FCBRE en Reduces zijn nog niet meerjarig geraamd.	S	-237	-237	-237	-237
De ontvangen subsidies vanuit het Rijk voor de geluidssaneringsprojecten (Lessinglaan, Balijelaan en stadsbreed) zijn nog niet meerjarig geraamd.	S	-67	-67	-67	-67
Doelstelling 3 Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven					
SPecifieke UitKering (SPUK) Griftpark Vervallen incidentele middelen SPUK voor onderzoek en pilots met betrekking tot gestimuleerde biologische afbraak Griftpark om nazorg te verminderen, naar rato van bestedingen.	I	-1.770	-1.870	-1.870	-1.870
Overig baten	S	6	6	6	6
Totaal baten		**-2.966**	**-4.205**	**-4.205**	**-4.205**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen					
Coalitieakkoord 2022-2026 De lasten vanaf 2023 voor de uitvoering van gebiedsgerichte aanpak warmte transitie.	S	1.000	2.000	2.300	2.500

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Coalitieakkoord 2022-2026 Impuls uitvoeringskosten energietransitie (incl. zon op dak en klimaatvisie) en klimaatberaad inwoners.	I	720	1.670	1.720	1.670
Opschalen Energietransitie Vanuit het coalitieakkoord 2018-2022 zijn voor het opschalen van de energietransitie een stijging in lasten voorzien per 2023. Dit heeft betrekking op onder meer collectieve inkoop, financieringsconstructies en de ondersteuning van woningeigenaren en VVE's.	S	425	675	675	675
Loon- en prijsindexatie toegekend bij de Voorjaarsnota 2022.	S	136	136	136	136
Europese projecten Regeling Reductie Energiegebruik Wonen en Europese projecten IRIS en ARV.	S	-737	-737	-737	-737
Inzet reserve Utrechtse Energie Verduurzamingsmaatregelen en uitgaande subsidies vanuit de reserve Utrechtse Energie worden in 2023 en 2024 besteed.	S	0	0	-575	-575
Energiearmoede De rijksmiddelen Energiearmoede 1e tranche, om huishoudens die te maken hebben met energiearmoede te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen, worden besteed in 2022 en 2023.	S	-161	-1.300	-1.300	-1.300
Meicirculaire 2022 Vanuit het Rijk zijn incidentele middelen toegekend voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord in 2022 en 2023. De extra middelen zijn ingezet op extra capaciteitsinzet voor de wijkuitvoeringsplannen, contractmanagement voor nieuwbouw WKO, en 3D-datamodellen.	S	-675	-1.200	-1.200	-1.200
Doelstelling 2 Utrecht werkt aan een gezonde, stille en veilige leefomgeving					
Coalitieakkoord 2022-2026: Incidentele middelen toegekend voor het versterken van vestigingsklimaat circulaire bedrijven	I	250	430	500	0
Coalitieakkoord 2022-2026: Incidentele middelen om het aanbod natuur- en milieueducatie gezien de groei van de stad stadsbreed te kunnen aanbieden door middel van een educatieprogramma aan scholen en de exploitatie van de steedes en stadstuinen.	I	125	-125	-125	-125
Loon- en prijsindexatie toegekend bij de Voorjaarsnota 2022.	S	158	158	158	158
Circulair Bouwen Incidenteel investeringsbudget tot en met 2023 voor het versnellen van circulair bouwen.	I	0	-250	-250	-250

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Subsidies en Europese projecten Incidentele subsidies voor Europese projecten (URGE, FCBRE, Reduces) en geluidssaneringsprojecten worden jaarlijks geraamd.	S	-304	-304	-304	-304
Klimaatverandering en Circulair Bestedingen aan onderzoek van klimaatverandering op de biodiversiteit en diverse maatregelen voor Utrecht Circulair die in 2022 zijn uitgevoerd.	S	-89	-89	-89	-89
Doelstelling 3 Een schone bodem en regie op de ondergrond dragen bij aan gezond stedelijk leven					
Griftpark Bestedingen onderzoek en pilots met betrekking tot gestimuleerde biologische afbraak om nazorg op locatie Griftpark te verminderen.	I	-1.770	-1.870	-1.870	-1.870
Griftpark Incidentele middelen voor herinvesteringen Griftpark.	I	-1.064	-1.064	-1.064	-1.064
Bestparc onderzoek Incidentele middelen Bestparc onderzoek.	I	-324	-324	-324	-324
Loodbeleid Incidentele middelen worden in 2022 benut om loodbeleid af te ronden.	I	-81	-81	-81	-81
Overige lasten	S	59	59	59	59
Totaal lasten		**-2.332**	**-2.216**	**-2.371**	**-2.721**
Saldo baten en lasten		**-636**	**-1.991**	**-1.836**	**-1.486**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen mutaties				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
Energietransitie Verduurzamingsmaatregelen en uitgaande subsidies vanuit de reserve Utrechtse Energie worden in 2023 en 2024 besteed.	0	0	-575	-575
Gezond Leefklimaat Middelen (klimaatadaptatie en circulair) overgeheveld uit 2021 naar 2022 middels de algemene bestemmingsreserve.	-90	-90	-90	-90
Bodemverontreiniging Middelen (loodbeleid en herinvestering Griftpark) overgeheveld uit 2021 naar 2022 middels de algemene bestemmingsreserve.	-145	-145	-145	-145
Totaal onttrekking	-235	-235	-810	-810

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Doordat er steeds meer energie opgewekt is een netcongestieproblematiek in de regio Utrecht ontstaan. Hierdoor kunnen we (grote) opwek-projecten (zon op dak, zonneveld en wind) mogelijk niet tijdig aansluiten op het net met als gevolg dat we minder duurzame elektriciteit kunnen opwekken.	In RESU16 verband wordt samen met Stedin naar een programmering van opwekprojecten gekeken in relatie met de investeringen die worden gedaan in het oplossen van de knelpunten in het elektriciteitsnetwerk. De gemeente zelf kijkt of we met maatregelen zoals slimme opslag of het stimuleren van oplossingen 'achter de meter' de belasting op het net kunnen verminderen.
2. A. Het Rijk is bezig met het opstellen van verschillende wetten (Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie en collectieve warmtevoorziening) waarin de regierol voor gemeenten stevig wordt verankerd. Het rijk verwacht dat deze wetten per 1-1-2024 in werking kunnen treden. Als deze wetgevingstrajecten vertraging oplopen, kunnen wij als gemeente minder snel dan verwacht onze regierol pakken waardoor we niet kunnen versnellen.	Lobbyen samen met VNG op de tijdige invoering van deze wetten met de juiste bevoegdheden voor gemeenten.
B. De energietransitie moet voor het merendeel van de bewoners betaalbaar zijn anders gaan bewoners en bedrijven niet aan de slag. Als de betaalbaarheid voor bewoners van de transitie niet is opgelost, kan er niet gestart worden met de wijkuitvoeringsplannen.	We lobbyen samen met VNG bij het Rijk om te zorgen dat er voldoende financiële middelen (zoals subsidies of financiële arrangementen of kostendalingen in technieken) voor iedereen beschikbaar zijn om de overstap naar duurzame energie te maken. Deze hoeveelheid aan middelen hebben we als gemeente niet. Hier moet het Rijk voor zorgdragen.
3. In de volle breedte is er tekort aan arbeidskrachten: bij zowel overheid, markt en uitvoering. Met name in de uitvoering lopen we tegen deze problemen aan. Dit betekent dat de gewenste versnelling van de energietransitie niet word gehaald omdat er geen personeel is voor het uitvoeren van de isolerende maatregelen, het verzwaren van de elektriciteitsnetten en dat er daardoor meer kosten worden gemaakt.	In het programma economie en werk voor iedereen is er een pijler om mensen van werk naar werk te begeleiden. Daarnaast zijn er initiatieven zoals de Stedin bedrijfsschool, Eneco Energy campus en Beroepentuin. Het Rijk heeft afspraken gemaakt met partijen om meer mensen naar techniek te laten doorstromen. Komend jaar kijken we specifieker vanuit lokaal perspectief naar deze landelijke afspraken.
4. A. Grote energietransitie projecten (zonneparken en warmtebuffers) leiden vaak tot maatschappelijke weerstand. Bovendien zijn bij deze projecten vaak meerdere bestuursorganen betrokken. Dit kan leiden tot vertraging in de planvorming bij projecten waardoor we deze grootschalige projecten niet voor 2030 gerealiseerd krijgen.	Vroeg informeren en betrekken van mensen en keuzes voor de invulling van het 50% lokaal eigendom is nodig om mede draagvlak te organiseren. Wanneer de wetgeving met betrekking tot invoering regierol gemeente rond zijn, komen er meer beleidsinstrumenten tot onze beschikking.

Risico	Maatregel
B. Voor gebouweigenaren en gebruikers hebben we te maken met een grote diversiteit; we moeten bij 350.000 bewoners en gebruikers achter de deur draagvlak creëren. Lukt dat niet dan bestaat de kans dat de gebouwen in de stad onvoldoende worden verduurzaamd en dat ze niet op tijd klaar zijn om van het aardgas af te gaan, en kunnen we niet verder met de wijkaanpak.	Publieke opinie meekrijgen, lobby, combinatie, praktische oplossing en ontzorgen, plek bieden in klankbordgroep.
C. Door beperkte ruimte in de stad moet er bij het aanleggen van een Warmte Koude Opslag (WKO) soms uitgeweken worden naar boringen in het 2e watervoerend pakket. Hier bestaat de kans dat proefboringen niet het gewenste resultaat opleveren, installaties versneld moeten worden afgeschreven, en de haalbaarheid van duurzaamheidsdoelstellingen op locaties opnieuw moet worden bezien.	Uitvoerig vooronderzoek via proefboringen op locatie om risico en aanpak van te voren zo goed mogelijk in te schatten. Zorgvuldige monitoring van de grondwaterstromen vanwege de kans op vervuiling.
5. Gezonde leefomgeving en circulair: Onvoldoende regelgeving vanuit Europa (met name op gebied van circulair, maar ook voor luchtkwaliteit, geluid, bodem) heeft als gevolg dat we onze doelen onvoldoende kunnen afdwingen en daarmee realiseren.	• lobby (via de Rijksoverheid) naar de EU; • innovaties stimuleren; • start-ups binnenhalen; • vanuit gemeentelijk beleid maatregelen nemen.
6. Bodem en grondwater: De kwaliteit van het drinkwater komt in gevaar als bodem- en grondwaterverontreinigingen onvoldoende beheerst en gesaneerd worden.	• voldoende financiële dekking om beheers- en saneringsmaatregelen uit te voeren; • onderzoek naar en inzet van innovatieve oplossingen.
7. Regie op de ondergrond: Onbekendheid bij (externe) partners over het belang, waardoor er onvoldoende rekening gehouden wordt met de ondergrond bij planvorming, en de bovengrond niet in balans ontwikkeld kan worden. Denk aan: leefruimte voor bomen, waterbuffering, warmtenet, riool, etcetera.	• draagvlak creëren bij alle (externe) partners; • instrumenten ontwikkelen om regie af te dwingen (zoals opname in het UPP, Visie op de Ondergrond, Omgevingswet/plan).

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
WKO Merwede B.V.	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.	0

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen					
Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	30	25	0	0
Initiatieven Utrechtse Energie	Het financieel ondersteunen van energieadvies aan huis en trajectbegeleiding	149	149	0	0
Zonneboilers	Het financieel ondersteunen van initiatieven van de aanschaf en plaatsing van een zonneboiler voor huurders en eigenaren van woningen in Utrecht.	1	0	0	0
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	204	204	0	0
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	100	100	0	0
Collectieve aanpak energiemaatregelen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	75	0	0
Totaal doelstelling 1		559	553	0	0
2 Utrecht werkt aan een gezonde, stillere en veilige leefomgeving					
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	3.509	3.593	0	3.593
Totaal doelstelling 2		3.509	3.593	0	3.593
Totaal Duurzaamheid		**4.068**	**4.146**	**0**	**3.593**

Beleidsnota's

beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
De Utrechtse Energieagenda's 2016-2019	2016	In de Energieagenda's beschrijven we de doelen en activiteiten van de gemeente op het gebied van energie en duurzaamheid, de partners met wie wij willen samenwerken en de resultaten die wij samen met hen willen bereiken.
Transitievisie Warmte	2021	In deel I beschrijven we de strategie en visie. Hierin staat hoe de bestaande huizen en gebouwen in Utrecht geleidelijk, en buurt-voor-buurt, over kunnen gaan naar nieuwe vormen van verwarmen en koken. Op een manier die voor iedereen betaalbaar en haalbaar is. In Deel II geven we aan wanneer en in welke buurten we aan de slag gaan met de voorbereidingen om aardgasvrij te worden. De buurten zijn verdeeld in drie blokken. We starten in 2022 in blok 1. Blok 3 is als laatste gereed, uiterlijk in 2050. Het eerste blok bevat zo'n 40.000 woningen, verspreid over 24 buurten. Dat is ongeveer een derde van het totaal aantal woningen.
Regionaal Uitvoeringsprogramma 1.0 (RES U16)	2021	In de RES 1.0 staat opgenomen hoe de regio 1,8 Terawattuur (TWh) aan wind- en zonne-energie in 2030 wil opwekken en welke warmtebronnen mogelijk beschikbaar zijn.
Programma Besparen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling op energie besparen in de gebouwde omgeving van Utrecht uitgewerkt voor woningen en zakelijk- en maatschappelijk vastgoed.
Voortgangsrapportage Energie van de stad	2022	Het doel van deze jaarrapportage is naast de jaarstukken, breder te informeren over de ontwikkelingen en de voortgang van de energietransitie in de stad. We kijken naast de feitelijke resultaten ook kort terug op de voortgang van de opgave. Dit doen we onder andere aan de hand van een projectenportfolio. Daarin zijn alle projecten opgenomen die op dit moment onderdeel zijn van de opgave energietransitie. Per project is aangegeven in welke fase het zich bevindt, met daarbij de resultaten en de leerervaringen.
Actieplan Utrecht Circulair 2020-2023	2020	Het actieprogramma bevat een programma waarmee een eerste stap wordt gemaakt naar het bereiken van de ambitie om in 2050 een circulaire stad te zijn. We richten ons op het versterken van het vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven, op circulair inkopen, op circulaire gebiedsontwikkeling en circulaire bouw, op afvalvrij worden, op opleiden voor circulair bouwen en ondernemen, en op werken aan een circulaire kennisagenda.
Grondstoffennota 2020	2020	In de nota beschrijven we hoe we ons gaan inzetten om steeds meer richting een circulaire economie voor het beheer van afval- en grondstoffen in onze stad te gaan.

beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Geluidnota Utrecht	2014	De nota bevat beleid over het beheersen en voorkomen van geluidshinder bij ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, vergunningverlening en aanleg/reconstructie van wegen. De nota heeft betrekking op geluid van wegen, spoor en bedrijven/industrie. De nota vult de gemeentelijke beleidsvrijheid in.
Actieplan Geluid	2019	In het actieplan wordt beschreven wat we concreet doen aan verbetering van de akoestische situatie voor de inwoners van Utrecht door de aanpak van bestaande knelpunten.
Nota externe veiligheid	2007	De wet- en regelgeving over externe veiligheid biedt ruimte aan de gemeente om eigen veiligheidsambities te formuleren. Met dit beleid behouden we de vrijheid om in bijzondere gevallen af te wijken van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico, zowel van inrichtingen als van het transport van gevaarlijke stoffen. We voeren een restrictief beleid voor nieuwe of uit te breiden LPG-stations en bouwen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten in de buurt daarvan.
Luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht'	2020	Het doel van het luchtkwaliteitsbeleid is om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren. We werken voortdurend aan de verbetering van de luchtkwaliteit en willen de WHO-advieswaarden-2005 voor luchtkwaliteit versneld halen. We zoeken daarbij naar een balans tussen onze maatregelen en de draagkracht van bewoners en ondernemers. De maatregelen betreffen milieuzonering, verbieden van de meest vervuilende mobiele (bouw)werktuigen, terugdringen van emissies veroorzaakt door houtstook en het verplaatsen van snorfietsen naar de rijbaan op een samenhangend netwerk van wegen.
Actieplan Schoon Vervoer	2015	Het actieplan bevat maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en om CO2 te reduceren. Dat doen we door het faciliteren en stimuleren van schoon vervoer en -waar nodig- te reguleren, bijvoorbeeld met milieuzones. Met verschoning van ons eigen wagenpark geven we het goede voorbeeld.
Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond	2015	Het plan richt zich op het beheer van het grondwatersysteem van een groot deel van de stad, bestaande uit een dynamische zone in het hoog-stedelijk gebied waar zich een hoge concentratie aan vermengde verontreinigingen bevindt, en een bufferzone waarin zich enkele verontreinigingsbronnen en pluimen bevinden, die elkaar bij ingrepen in de ondergrond beïnvloeden. Buiten deze zones geldt de reguliere aanpak uit de Wet bodembescherming. Het plan stimuleert saneringsplichtigen over te gaan tot deelname aan het plan door afkoop van hun bodemverontreiniging zodat de voordelen van een gebiedsgerichte aanpak worden ondervonden.

beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Nota Bodembeheer	2017	De nota faciliteert dat gebruik gemaakt kan worden van bodemkwaliteitskaarten om de kwaliteit van de bodem te bepalen. Grond die niet helemaal schoon is kan vaker hergebruikt worden, op voorwaarde dat de waarden lokaal niet viezer worden. Aankoop van primaire grondstoffen vermindert, transportkosten en -afstanden worden geminimaliseerd. Gebiedseigen grond kan worden gebruikt in bepaalde zones. Er wordt meer samengewerkt met de omliggende gemeenten. Er kan beter en sneller worden voorzien in de grondbehoefte bij ontwikkelingen.

Bereikbaarheid

Portefeuillehouder(s):
Lot van Hooijdonk; Eva Oosters

Ambitie

We willen dat Utrecht aantrekkelijk en duurzaam bereikbaar is en blijft voor iedereen.

We bewegen ons steeds meer lopend en fietsend of met ov en deelvervoer naar en door de stad. Gezonde, schone, veilige en ruimte-efficiënte vervoerwijzen. We werken vaker thuis en reizen meer buiten de spits. We werken er aan dat alle voorzieningen, zoals winkels, sport, onderwijs, cultuur en groen, voor alle Utrechters dichtbij zijn, zodat we makkelijker lopend of fietsend naar onze bestemming kunnen.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen

We streven naar groei van de stad zonder toename van het autogebruik. Door verbetering van het netwerk maken we lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit aantrekkelijker. Daarom werken we aan betere trein- en tram- en busverbindingen en meer en beter toegankelijke (intercity)stations en bushalten. Een regionaal fietsnetwerk met ruimere fietspaden en meerdere routekeuzes maakt fietsen op langere afstanden prettiger. Daarnaast maken we volop ruimte voor de voetganger door groene ommetjes en een hoofdwandelnetwerk te ontwikkelen dat belangrijke voorzieningen en centrumfuncties makkelijk, toegankelijk en veilig bereikbaar maakt. Ook willen we dat de goederenstroom in de stad efficiënt, schoon en veilig plaatsvindt. We werken daarom aan meer bundeling van het goederenvervoer, om het aantal gereden kilometers in de stad en de uitstoot van de voer- en vaartuigen zo efficiënt en duurzaam mogelijk te houden. Dit zorgt voor schonere lucht, weinig geluidsoverlast en laag energieverbruik. En omdat alles lopend of met de fiets makkelijker bereikbaar is, bewegen we meer.

2. Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad

Minder (vaak), buiten de spits en met een actief (lopen of fietsen) en/of met een gedeeld vervoermiddel reizen zorgt voor een gezonde toekomst. Anders reizen is namelijk gezond voor jezelf en je omgeving. Door de weg slim in te richten en technologie in te zetten, kunnen we het verkeer slim sturen en doseren. We zorgen voor voldoende voorzieningen, bijvoorbeeld om je fiets te stallen of om op een P+R over te stappen op ander vervoer. We pakken het fietsstallingstekort in de Binnenstad aan, we maken ruimte voor fietsen stallen in vooroorlogse wijken en realiseren extra stallingscapaciteit bij het Centraal Station. We maken de openbare ruimte aantrekkelijker door minder parkeerplekken voor auto’s op straat en de wegen anders in te richten. Je auto parkeert je aan de rand van de stad of je wijk en je fiets in één van de fietsenstallingen in de buurt. De ruimte die ontstaat, kunnen we zo gebruiken voor groen en lopen, fietsen, verblijven en spelen.

3. Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid

Wij vinden dat elk verkeersslachtoffer er één te veel is en werken er via onze projecten aan om onze wegen zo veilig mogelijk te maken. Concreet hebben we voor de komende jaren het doel om het aantal verkeersslachtoffers (met als bron de STAR-database) te laten dalen van bijna 478 slachtoffers (driejarig gemiddelde) in 2017-2019 naar 360 slachtoffers in 2023-2025. Ook willen we dat 65% van de bewoners in 2025 tevreden is over de verkeersveiligheid.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen						
Het percentage inwoners dat meestal lopend naar de binnenstad gaat	10% (2013)	17%	17%	14%	14%	14%
Het percentage inwoners dat meestal met de fiets naar de binnenstad gaat	57% (2013	56%	58%	60%	60%	60%
Het percentage inwoners dat meestal met het OV naar de binnenstad gaat	23% (2013)	18%	18%	19%	19%	20%
Het percentage inwoners dat meestal met de auto naar de binnenstad gaat	8% (2013)	5%	4%	4%	4%	3%
2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad						
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	7.100 (2018)	Zie analyse	7.100	7.100	6.700	6.300
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	1.600 (2018)	Zie analyse	1.600	1.600	1.200	800
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in de binnenstad	4.300 (2018)	Zie analyse	5.700	6.100	6.500	6.900
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in stationsgebied	14.800 (2018)	Zie analyse	18.600	19.800	20.500	20.900
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een deelauto	5% 2016	11%	13%	15%	17%	22%
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	32% (2017)	33%	27%	26%	25%	25%
Aantal verkochte kaartjes/kaartjes P+R Kortingsregeling	179.951 (2016)	54.699	270.000	280.000	300.000	315.000
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit	18% (2021)	17%	18%	20%	25%	32%
3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid						
Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers	643 (2014-2016)	362	max. 470	max. 450	max. 372	max. 360
Percentage bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	47% (2012); 42% (2014); 41% (2016)	63%*	51%	63%	64%	65%

Analyse	
Doelstelling 1	**Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen**
Het percentage inwoners dat meestal lopend naar de binnenstad gaat	Tot en met 2019 nam het aandeel inwoners dat meestal naar de binnenstad loopt langzaam toe van 10% naar 13%. In 2021 was een grote toename te zien naar 17%. Waarschijnlijk komt dit door de coronamaatregelen; mensen zijn meer gaan lopen. Omdat lopen schoon, gezond en het meest ruimte efficiënt is, stimuleren we inwoners te lopen. We streven ernaar dat het aandeel lopen groeit ten opzichte van 2019 naar 14%. Voor een groot deel van de inwoners is het centrum te ver om te lopen.

Analyse	
Het percentage inwoners dat meestal met de fiets naar de binnenstad gaat	Tot en met 2018 is het aandeel inwoners dat meestal met de fiets naar de binnenstad gaat langzaam toegenomen van 57% naar 60%. In 2019 was een afname te zien naar 58% en in 2021 nam het aandeel nog iets verder af naar 56%. De afname in 2021 komt mogelijk door de coronamaatregelen; mensen zijn vaker gaan lopen waardoor mogelijk het aandeel fiets is gedaald. Omdat fietsen schoon, gezond en ruimte-efficiënt is, stimuleren we inwoners te fietsen. We streven ernaar het aandeel opnieuw toe te laten nemen naar 60%.
Het percentage inwoners dat meestal met het OV naar de binnenstad gaat	Tot en met 2017 had het aandeel 'bus, tram en trein' een constante waarde van 23%, in de jaren erna schommelde het aandeel. Het percentage was in 2021 lager doordat inwoners tijdens de coronamaatregelen minder het openbaar vervoer gebruikten. We streven ernaar het aandeel in de komende jaren toe te laten nemen tot 20%.
Het percentage inwoners dat meestal met de auto naar de binnenstad gaat	Het aandeel auto is gedaald naar 4% in 2018, op 4% gebleven in 2019 en in 2021 (tijdens corona) toegenomen naar 5%. De stad groeit door. We willen de groei van de mobiliteit opvangen met gezonde, ruimte-efficiënte vervoermiddelen. Hierbij streven we ernaar dat het aandeel inwoners dat met de auto naar het centrum reist, niet toeneemt en in 2025 nog iets afneemt naar maximaal 3%. De komende jaren treffen we diverse maatregelen die een bezoek aan de binnenstad met de auto ontmoedigen (o.a. parkeerregulering, knip Catharijnesingel en Ledig Erf) en gelijktijdig maken we het voor de bezoekers die te voet, met de fiets of met het OV komen aantrekkelijker. Een lager aandeel is niet realistisch omdat een klein deel van de inwoners van de auto afhankelijk is of, ondanks de beschikbaarheid van alternatieven, toch de auto verkiest.
Doelstelling 2	**Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad**
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	Dit betreft het gemiddeld aantal fietsen dat buiten een klem/rek/andere voorziening gestald staat in de binnenstad, op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar. De stad groeit door. We willen de groei van de mobiliteit opvangen met gezonde, ruimte-efficiënte vervoermiddelen, waaronder de fiets. Het aantal gestalde fietsen zal eveneens groeien. We gaan handhaving en promotie van de stallingen toepassen. We verwachten als gevolg hiervan een afname van het aantal gestalde fietsen buiten een klem/rek/andere voorziening vanaf 2024. Het streven is dat de groei van het aantal gestalde fietsen wordt opgevangen in stallingen en rekken/klemmen.
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	Dit betreft het gemiddeld aantal fietsen dat buiten een klem/rek/andere voorziening gestald staat in het stationsgebied, op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar. De stad groeit door. We willen de groei van de mobiliteit opvangen met gezonde, ruimte-efficiënte vervoermiddelen, waaronder de fiets. Het aantal gestalde fietsen zal eveneens groeien. We streven ernaar dat het aantal buiten een klem/rek/andere voorziening gestalde fietsen niet toeneemt. We gaan in de stationsomgeving een stallingsverbod instellen en handhaving toepassen. We verwachten dat daarmee het aantal fietsen buiten stallingen vermindert. Voor 2024 en 2025 streven we naar een afname met 400 per jaar.

Analyse	
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in de binnenstad	Dit betreft het gemiddeld aantal fietsen dat in een fietsenstalling of een klem/rek/andere voorziening op straat gestald staat in de binnenstad, op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar. Het streven is dat de groei van het aantal gestalde fietsen wordt opgevangen in stallingen en rekken/klemmen. In de binnenstad streven we naar een toename van 400 gestalde fietsen in een stalling/rek/klem per jaar. Eind 2024 gaan de stallingen in Hoog Catharijne open, die ook een functie voor de binnenstad krijgen. Daarnaast vindt er promotie plaats om de gratis, bewaakte fietsenstallingen beter vindbaar te maken. Voor 2024 verwachten we hier nog geen invloed van, maar vanaf 2025 verwachten we dat het aantal fietsen in een fietsvoorziening sterk stijgt.
Aantal fietsen dat in een fietsvoorziening staat in stationsgebied	Dit betreft het gemiddeld aantal fietsen dat in een fietsenstalling of een klem/rek/andere voorziening op straat gestald staat in het stationsgebied, op 14 meetmomenten in juni en november van een jaar. Het streven is dat de groei van het aantal gestalde fietsen wordt opgevangen in stallingen en rekken/klemmen. Vóór corona zagen we een groei van 2 tot 7% van het treingebruik en een bijbehorende groei van het aantal fietsen bij Utrecht Centraal. In 2020 en verder heeft de coronapandemie een belangrijke invloed. Veel mensen hebben vanuit huis gewerkt /onderwijs gevolgd waardoor ze minder via het stationsgebied hebben gereisd en er dus minder fietsen zijn gestald in de stationsstallingen. Vanwege de onzekerheid is vooralsnog een trendmatige verhoging van de doelstelling toegepast. De verwachting is dat de bezetting van de rekken en stallingen met 2% per jaar groeit. Dat is een lager groeipercentage dan we tot corona bij het treingebruik zagen omdat in de gemiddelde bezetting van de fietsvoorzieningen ook de bezetting in de nacht wordt meegeteld.
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een deelauto	Dit betreft het aandeel inwoners van de gemeente Utrecht dat op de Inwonersenquêtevraag “Van welke vormen van deelvervoer hebt u of iemand in uw huishouden in de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt?” heeft geantwoord deelauto (exclusief autodelen op een informele manier met familie, kennissen of buren). De Inwonersenquête verschijnt sinds 2019 eens in de twee jaar. Daarom kunnen we voor de even jaren geen gegevens tonen. We streven naar een verdere toename en daarom vergroten we het aanbod en stimuleren we deelmobiliteit. Het percentage is tot en met 2019 sterker gegroeid dan we eerder verwachtten. Vanwege de coronamaatregelen hebben bewoners in 2020 en 2021 minder gereisd wat waarschijnlijk de reden is dat zij in 2021 minder gebruik hebben gemaakt van deelauto's dan het beoogde percentage. We verwachten dat het deelautogebruik sterker stijgt naarmate de dichtheid van het aanbod groeit, conform onze plannen voor het opschalen van aanbod. We streven naar een groei van 1 tot 4 procentpunt per jaar.

Analyse	
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	Deze indicator geeft aan hoeveel procent gebiedsvreemd verkeer er gemiddeld rijdt op de volgende invalsroutes: M.L. Kinglaan, Europalaan, Waterlinieweg, A28 (deel ten westen van de A27), Biltse Rading, Darwindreef, Moldaudreef, Einsteindreef, Franciscusdreef, Amsterdamsestraatweg en Vleutensebaan. We noemen een motorvoertuig gebiedsvreemd als dit voertuig over een weg rijdt zonder een bestemming te hebben in het aanliggende gebied van die weg. Op basis van floating car data van Be-Mobile (gegevens van navigatiesystemen en apps die via gps de locatie volgen van voertuigen) hebben we in beeld gebracht welk deel van het verkeer gebiedsvreemd is. We streven naar een afname van gebiedsvreemd verkeer. Omdat dit door de werkzaamheden en files op de Ring wordt beïnvloed, is de afname lastig in te schatten. We streven naar een afname van 0,5-1% per jaar. De inzet van dynamisch verkeersmanagement op bijvoorbeeld de Socrateslaan en de Westelijke Stadsboulevard dragen hieraan bij.
Aantal verkochte kaartjes/kaartjes P+R Kortingsregeling	De indicator betreft sinds 2020 (invoering nieuw P+R product) het aantal keer korting op P+R gebruik. Tot en met 2019 ging het om het aantal verkochte P+R combikaarten. Als gevolg van de coronamaatregelen is het P+R gebruik in 2020 en 2021 enorm afgenomen. We weten nog niet hoe lang de effecten van de coronamaatregelen doorwerken in het P+R gebruik. Bovendien kocht vóór de invoering van het nieuwe P+R product een onbekend aantal klanten een P+R combikaartje, terwijl ze niet verder met het ov naar de binnenstad reisden. Sinds de invoering van het nieuwe P+R product kopen veel van deze klanten een dagkaart (en tellen dus niet mee in deze effectindicator).
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit	Dit is het aandeel inwoners dat op de Inwonersenquêtevraag “Van welke vormen van deelvervoer hebt u of iemand in uw huishouden in de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt?” minimaal één van de volgende deelmodaliteiten heeft geantwoord: deelfiets, deelbakfiets, deelscooter, deelauto (exclusief deelvervoer op een informele manier met familie, kennissen of buren.” De Inwonersenquête verschijnt sinds 2019 eens in de twee jaar. Daarom kunnen we voor de even jaren geen gegevens tonen. Dit is een nieuwe indicator. In 2021 maakte bij 17% van de Utrechters iemand uit het huishouden gebruik van deelmobiliteit (excl. informeel gebruik). We verwachten dat het gebruik sterker stijgt naarmate de dichtheid van het aanbod groeit, conform onze plannen voor het opschalen van aanbod, ook rondom overstappunten (stations, P+R’s) en in de buurt- en wijkhubs die we de komende jaren realiseren. We streven naar een groei van 1 tot 7 procentpunt per jaar.

Analyse	
Doelstelling 3	**Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid**
Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers	Dit is het gemiddelde van het aantal door de politie geregistreerde verkeersslachtoffers in STAR op wegen in beheer van de gemeente Utrecht in drie opeenvolgende jaren. Het aantal verkeersslachtoffers op wegen in beheer van de gemeente Utrecht is in de afgelopen jaren afgenomen. Het streven is deze afname door te zetten met 3,3% per jaar (10% in 3 jaar). Voor de doelstelling 2025 is de referentie het driejarig gemiddelde van 2019-2021. De komende jaren voeren we verschillende verkeersveiligheidsprojecten uit en verwachten we een positief effect van bijvoorbeeld de 30km aanpak, de rijksubsidie en provinciale subsidie voor verkeersveiligheid en de maatregel snorfiets op de rijbaan/de landelijke helmplicht voor snorfietsers. Daarnaast zien we ook een aantal mogelijke risico's voor de verkeersveiligheid, zoals de toename van snellere en zwaardere elektrische voertuigen op het fietspad. Wij zijn in gesprek met het Rijk over regelgeving hiervoor, waarbij wij inzetten op veilige fietspaden voor onze fietsers.
Percentage bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	Dit betreft de optelling van de aandelen inwoners van de gemeente Utrecht die op de vraag in de Inwonersenquête "Hoe tevreden bent u in uw buurt over de verkeersveiligheid?' als antwoordt geeft 'zeer tevreden' en 'tevreden'. De Inwonersenquête verschijnt sinds 2019 eens in de twee jaar. Daarom kunnen we voor de even jaren geen gegevens tonen. Sinds 2021 meten we deze indicator op een andere manier waardoor een vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk is. Om beter te weten waarom Utrechters tevreden, dan wel ontevreden zijn, hebben we de vraag tweeledig gemaakt: een gesloten vraag naar de tevredenheid, en een open vraag naar een toelichting van die (on)tevredenheid, zodat we de resultaten beter kunnen duiden. Naast de andere manier van meten, bleek bij het uitlezen van de resultaten dat in de online enquête van 2021 de antwoordcategorie neutraal ontbrak. Daardoor hadden de online respondenten niet de mogelijkheid om 'neutraal' aan te kruisen, terwijl zij die mogelijkheid in 2019 en eerder wel hadden. Het percentage 'tevreden' is mede hierdoor hoger dan in eerdere jaren. Toch kunnen we concluderen dat de tevredenheid in 2021 groter was dan in de voorgaande jaren. Het aandeel dat in 2021 tevreden heeft aangekruist is namelijk ook hoger dan in 2019 als we aannemen dat de respondenten die in 2019 'neutraal' hebben aangekruist de categorie 'tevreden' hadden gekozen boven 'ontevreden'. We streven naar een toename van één procentpunt per twee jaar ten opzichte van de gerealiseerde waarde van 63% in 2021.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Niet van toepassing op programma bereikbaarheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen
• In 2023 gaan we na Zuidwest, Noordoost en Oost door met de gebiedsgewijze uitwerking van het Mobiliteitsplan; we ronden Overvecht af en gaan aan de slag met Vleuten – De Meern en Leidsche Rijn, waarbij we rekening houden met de ontwikkeling van Rijnenburg.
• We starten (of gaan verder) met de voorbereiding van de mobiliteitsprojecten voor de versnelling van de woningbouw (noordwest en zuidwest) in de komende drie tot vijf jaar. Deze projecten zijn opgenomen in de versnellingsafspraken met het Rijk.
Fiets en voetganger: • Vaststellen van het ontwerpen voor de Weerdsingel Oostzijde, nieuwe brug over de Kromme Rijn bij de Mytylweg en routes om de Noord en om de Zuid; • Uitwerken van varianten oostelijke brug Waterlinieweg als onderdeel van de fietsroute om de zuid (zoals opgenomen in investeringspakket 'groei in balans'); • Vaststellen en uitwerken voorkeursvarianten fietsverbindingen bij Boorstraat en Demkabrug als onderdeel van Dom-tot-Damfietsroute; • Vaststellen van het ontwerp van verschillende regionale en doorfietsverbindingen, zoals de Gageldijk, Klopdijk, Utrecht-Hilversum en Houten-Lage Weide; • Naar verwachting start de uitvoering van: ○ herinrichting kruising Platolaan/Weg tot de Wetenschap;   ○ Jutfaseweg (onderdeel van de doorfietsroute naar Nieuwegein);   ○ Archimedeslaan in combinatie met onderhoudswerkzaamheden;   ○ Regionale doorfietsroute Utrecht – Amersfoort; • Voorbereiding uitvoering herinrichting Maliebaan; • Start pilot speed pedelec (ontheffing voor gebruik fietspaden); • Uitwerking plannen nieuwe gebouwde fietsenstallingen Jaarbeurspleingebouw, tweede Knoopstalling, Vaartsche Rijn en Hoog Catharijne (P1 en P4); • We gaan het gebruik van alternatieve fietsroute langs binnenstad stimuleren; • Uitwerking netwerk voor de voetganger (inclusief groene ommetjes).
Openbaar vervoer en auto: • We sluiten een samenwerkingsovereenkomst met de provincie in het kader van de Alliantie Stedelijke OV Utrecht. Deze alliantie voorziet in een langjarige samenwerking tussen de provincie en de gemeente voor de verbetering van het openbaar vervoer in samenhang met verstedelijking. • We verbeteren de toegankelijkheid van de bushaltes. • We zijn de Westelijke Stadsboeavard aan het herinrichten; • In 2023 starten we naar verwachting de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg, Socrateslaan en Euopalaan-noord. • De Kanaalstraat leveren we eind 2023 op, begin 2025 leveren we het hele project (incl. Damstraat) op.

Omschrijving
Goederenvervoer: • We voeren de pilot 'logistiek lab pakketbezorging/buurtdepots' uit en realiseren daarbinnen drie buurtdepots in de stad. • We voeren een beleidsregel bouwlogistiek in; waarmee we meer kunnen sturen op het gebruik van een bouwhub en het efficiënt aan- en afvoeren van materiaal, materieel en personeel bij bouwprojecten. • We streven ernaar om een samenwerkingsovereenkomst 'logistiek over water' af te sluiten met regionale partners, • We leveren een digitale vrachtwagen-bereikbaarheidskaart met routeplanner.
Luchtkwaliteit: • We zetten in op het versneld verbeteren van de luchtkwaliteit, strevend naar het behalen van de WHO-advieswaarden. Dat doen we door het uitvoeren van de maatregelen in het uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht': o Een milieuzone voor personenauto's, bestelauto's en vrachtwagens o Gebruikmaken van de mogelijkheden die het Omgevingsplan biedt om het gebruik van de meest vervuilende mobiele (bouw)werktuigen te verbieden o Inzetten van de subsidie en voorlichtingscampagne op gebied van het verminderen van houtstook o Stimuleren van de juiste bandenspanning door gratis slimme bandenpompen aan te bieden nabij de afvalscheidingsstations o Meten via het Luchtmeetnet en onderzoeken of we met sensoren kunnen meten o Landelijke samenwerking in het Schone Lucht Akkoord, met focus op verschoning van de binnenvaart en mobiele (bouw)werktuigen, en vermindering van houtstookemissie o Onderzoeken van aanvullende maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, zodat we kunnen gaan streven naar de nieuwe WHO-advieswaarden uit 2021. Het onderzoek is voor de zomer van 2023 gereed.
Emissieloos vervoer: • We stimuleren en faciliteren de transitie naar emissieloos vervoer door: o Datagestuurd (op basis van de bezetting van de bestaande laadpalen) bijplaatsen van oplaadinfrastructuur, voor personen, logistiek en voor taxi's o Plaatsen van snelladers op winkellocaties en bij sportvoorzieningen.
Doelstelling 2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad
• **Mobiliteitsmanagement:** We voeren ons mobiliteitsmanagement uit via het regionale samenwerkingsverband Goedopweg, looptijd 2019 t/m 2024: o Met werkgevers en onderwijsinstellingen maken we op vrijwillige basis afspraken over thuiswerken, duurzaam reizen en hybride onderwijs o We zetten de werkgeversaanpak in 3 gebieden door in Utrecht Oost (20% reductie autogebruik, 20% groei fiets en 10% groei OV en overall afvlakken pieken in 2025), het Stationsgebied (OV boven auto in beleid (tot 20% extra reistijd), 2.500 extra medewerkers op de fiets, gemiddeld <60% op kantoor, 2.600 reizen op rustige dagen/tijdstippen in 2025) en in Lage Weide De Wetering Haarrijn (5.000 werknemers uit de auto en verbeteren fiets infrastructuur door overheden in 2025) o We bereiden de werkgeversaanpak uit met het gebied A12-zone o We streven ernaar dat 100 MKB-bedrijven in 2023 een mobiliteitsscan uitvoeren om duurzaam reisgedrag te stimuleren o Ook in 2023 bieden we weer fietsactiviteiten op scholen en fietslessen in wijken aan om veilig fietsen te stimuleren en fietsen voor iedereen toegankelijk te maken o In 2023 zetten we de Fietshub door. We streven ernaar om minimaal 500 fietsen aan te bieden o We voeren de mobiliteitsmanagementaanpak uit gericht op reizigers onder vijftien kilometer bij de herinrichting van de Westelijke Stadsboulevard. Met onder andere hubs voor deelmobiliteit, fiets- en deelmobiliteitstimulering en een communicatieaanpak. Doel is 300 autospitsmijdingen per dag.

Omschrijving
Verkeersmanagement: • We starten de voorbereiding en/of uitvoering van verschillende Dynamisch VerkeersManagement (DVM) projecten: DVM Socrateslaan (start uitvoering), DVM Westelijke Stadsboulevard (uitvoering, gereed 2024), DVM Lombokplein (afronden voorbereiding), DVM Zuid-West (start voorbereiding). • We realiseren de update autobewegwijzering en is de fietsbewegwijzering planvorming gereed. • We hernieuwen de regionale samenwerking voor multimodaal verkeersmanagement.
Deelmobiliteit: • We streven ernaar om 4-8 buurt- en wijkhubs met deelmobiliteit te realiseren. • We voeren kwalitatief en kwantitatief onderzoek uit om beter inzicht te krijgen in de behoefte van (potentiële) gebruikers, waaronder groepen die moeilijk toegang hebben tot mobiliteit, bijvoorbeeld vanwege een laag inkomen of beperkte digitale vaardigheden. • We starten met stimuleringsregelingen gekoppeld aan verandermomenten in het leven van mensen, herinrichting in de stad, specifieke doelgroepen (minima, studenten, onderwijzers, zorgpersoneel). • We richten een informatiepunt op voor vragen, klachten, aanbod etcetera rondom deelmobiliteit.
Smart Mobility/digitalisering: • Uitvoering van meerdere pilots met dynamisch/flexibel ruimtegebruik. • We herijken onze strategie smart mobility (gereed voorjaar 2023) en gaan vanuit deze nieuwe strategie minimaal drie nieuwe innovatieve projecten starten. • Binnen de opgave digitalisering mobiliteitsdata hebben we als doel om eind 2023 13 data-items gedigitaliseerd en ontsloten te hebben.
Parkeren: • We maken een raadsvoorstel voor de wijze waarop en de volgorde waarin we versneld betaald parkeren stadsbreed invoeren. We starten direct daarna met de uitvoering. • We komen met een integrale aanpak voor het opheffen van parkeerplekken ten gunste van lopen en verblijven, fietsenrekken, deelmobiliteit en spelen. In de uitvoering sluiten we aan bij projecten en aanvragen van bewoners. • We maken een toegankelijk loket waar mensen terecht kunnen met aanvragen voor vergroening, fietsenrekken en verblijf in de openbare ruimte, op parkeerplaatsen en daarbuiten. • We maken een nadere uitwerking van het beleid en producten voor parkeren op afstand. • In het kader van een beter toegankelijke binnenstad passen we de ligging van de huidige algemene gehandicaptenparkeerplaatsen in de Binnenstad waar nodig aan.
Doelstelling 3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid
• We verwachten in 2023 te starten met de definitieve maatregelen op het kruispunt van de tram op Weg der Verenigde Naties/Overste den Oudenlaan. Dan passen we ook de Donaudreef aan. Ook treffen we maatregelen in verschillende straten in Overvecht, Kanaleneiland en in het noordelijk deel van de Amsterdamsestraatweg.
• We geven verder vorm aan de voorbereiding van de integrale projecten Welgelegen en Den Hommel, Amazonekwartier, Taagdreef en Rotsoord waarbij zoveel we mogelijk inzetten op een ‘in één keer goed’ aanpak. Zoals opgenomen in het investeringspakket ‘Groei in balans’.
• We voeren educatieve projecten uit en zetten in op handhaving van verkeersveilig gedrag.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen
• We zetten extra in op de wettelijke en reguliere taken zoals mobiliteitsadvisering in de wijk, monitoring/onderzoek (onder andere monitor mobiliteitsplan) en de minder hinder aanpak.
• We zetten in op verbetering en uitbreiding van het fietsnetwerk en werken het tekort aan fietsenstallingen (met name op Utrecht CS en in en om de binnenstad) en fietsenrekken (met name in de vooroorlogse wijken) weg.
Doelstelling 2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad
• We ontwikkelen producten voor het parkeren in parkeerhubs voor zowel bewoners als bezoekers.
Doelstelling 3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid
• We denken mee bij landelijke ontwikkelingen zoals het kader voor Lichte Elektrische Voertuigen (LEV) en de ontwikkeling van de 'gebiedsontsluitingsweg 30'

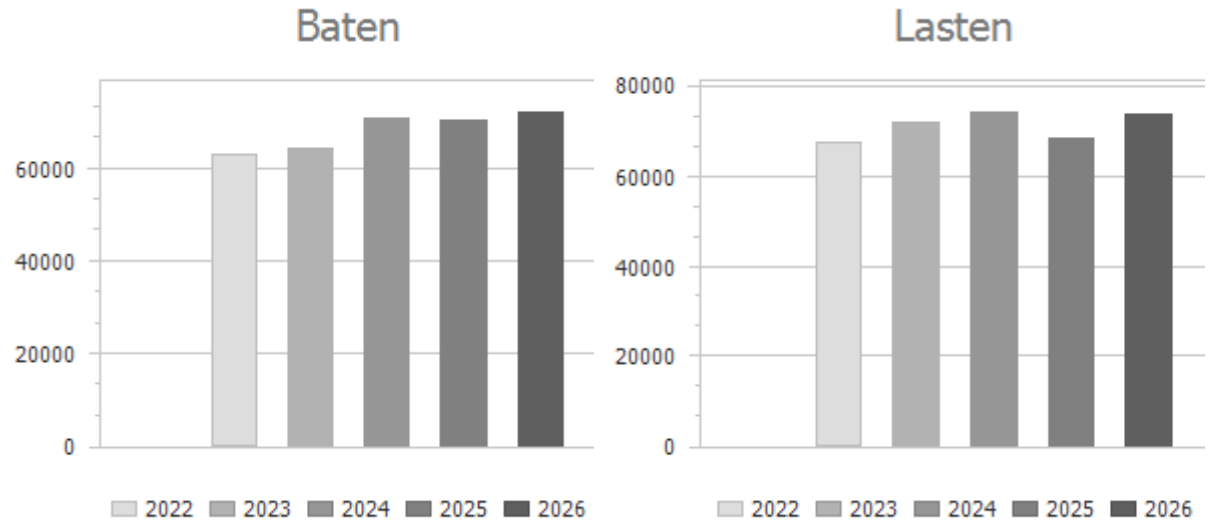
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Het aandeel van de meest duurzame, gezonde, en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen neemt toe
Fiets en voetganger: • We werken aan meerjarige programmering van nieuwe fiets- en voetgangersnetwerken, waarbij we gebruik maken van momenten waarop de weg toch al op de schop wordt genomen voor bijvoorbeeld vervanging van asfalt, riolering of warmteleiding. Cofinanciering vanuit rijk en provincie is daarbij cruciaal. • We zetten langjarige programmering en planvoorbereiding voor uitbreiding fietsparkeercapaciteit in gang om ervoor te zorgen dat er in 2030 9.500 fietsparkeerplekken rond Utrecht CS bij komt, 13.400 plekken in en rond het centrum en er voldoende stallingsmogelijkheid is in met name de vooroorlogse wijken.
Openbaar vervoer: • We werken aan ontwerp van de No regret-maatregelen voor het openbaar vervoer waaronder de busbaan op de Europalaan-Zuid en de busmaatregelen op de Kardinaal de Jongweg om de verbinding Overvecht – USP te verbeteren. • Ook werken we aan de uitvoering van de OV-doorstromingsmaatregelen zoals op het kruispunt Herculeslaan – Laan tot de Wetenschap en het toegankelijker maken van de haltes in samenwerking met het Solgu. • Binnen de OV-alliantie werken we aan het programmaplan 2022 – 2024 waarin we de prioritaire OV-onderzoeken opnemen en gefaseerd uitvoeren. Voor de 1e stappen van de schaalspong OV werken we de plannen voor Merwedelijn, Papendorplijn en de Waterlinielijn verder uit. De resultaten hiervan dragen bij aan de uitkomsten van de MIRT-Verkenning OV en Wonen, die in 2023 moet resulteren in een besluit over de te realiseren variant (BO-MIRT 2023).
UNed: • We werken in UNed verband verder aan de Mobiliteitsstrategie, waarin de mobiliteitsaspecten van Utrecht Nabij worden uitgewerkt tot een strategie. Deze ronden we in 2023, in de aanloop naar het BO-MIRT, af. Hetzelfde geldt voor het programma Knooppunten.
Doelstelling 2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad
• We voeren vanaf eind 2023 gefaseerd, in de hele stad betaald parkeren in. De opbrengsten investeren we in de kwaliteit van de stad, in alternatieve vormen van vervoer en voorzieningen in de wijken via het investeringspakket 'Groei in Balans'.
• We zetten jaarlijks 0,5-1% van de bestaande parkeerplekken om in ruimte voor fietsenrekken, vergroening en verblijf. In de Binnenstad zetten we het tempo van opheffen van zo'n 50 parkeerplekken per jaar voort.

Omschrijving
Doelstelling 3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid
• De komende jaren voeren we verschillende verkeersveiligheidsprojecten uit, zoals de 30 kilometer aanpak, en verwachten we een positief effect van de landelijke helmplicht voor snorfietsers. Ook blijven we aanvragen doen voor Rijkssubsidie en provinciale subsidie voor verkeersveiligheid, zodat we meer locaties verkeersveiliger kunnen maken.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen	6.090	8.069	3.649	2.635	224	178
2 Mobiliteits en parkeergedrag beïnvloeden	45.844	54.864	60.946	68.572	70.143	72.015
3 Daling aantal verkeersslachtoffers	143	393	0	0	0	0
Totaal baten	52.077	63.326	64.595	71.207	70.368	72.194
Lasten						
1 Groei aandeel duurzame vervoersmiddelen	19.862	26.820	34.919	32.709	27.317	26.776
2 Mobiliteits en parkeergedrag beïnvloeden	31.499	38.542	35.039	38.618	39.802	44.244
3 Daling aantal verkeersslachtoffers	3.378	2.427	2.109	3.035	1.618	2.958
Totaal lasten	54.739	67.789	72.068	74.361	68.737	73.979
Saldo baten en lasten	**-2.662**	**-4.462**	**-7.473**	**-3.154**	**1.631**	**-1.785**
Mutaties reserves						
Toevoeging	22.099	20.561	20.009	15.041	10.306	12.921
Onttrekking reserves	13.056	16.322	21.049	13.747	5.011	13.499
Geraamd resultaat	**-11.705**	**-8.701**	**-6.433**	**-4.447**	**-3.664**	**-1.207**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

x € 1.000

Toelichting op afwijking baten

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen					
Afwijking					
Het verschil in cashflow tussen deze jaren. De raming van de baten (met name subsidies) is gebaseerd op de actualisatie van de kasritmes voor de projecten in het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) 2022.	I	-3.524	-4.438	-6.849	-6.895
Specifieke Uitkering (SPUK) Schone Lucht voor diverse Luchtmaatregelen zijn grotendeels in 2022 besteed. Dit leidt tot lagere baten en lasten van 2023.	S	-523	-623	-623	-623
De specifieke uitkering (SPUK) Nationale Agenda Laadinfrastructuur 2020-2023 is geheel besteed in 2022. Dit resulteert in lagere baten en lasten in 2023	S	-373	-373	-373	-373
Doelstelling 2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad					
Parkeren					
De maatregelen uit het coalitieakkoord 2022-2026 leiden tot hogere parkeerbaten o.a. door het invoeren van betaald parkeren en de verhoging van de parkeertarieven.	S	4.855	12.987	14.565	15.800
De jaarlijkse prijsindexatie parkeertarieven.	S	1.248	1.248	1.248	1.248
Door de parkeervraag van toekomstige gebiedsontwikkelingen is het de verwachting dat het gebruik van parkeergarage Croeselaan zal toenemen.	S	208	471	471	1.824
Het opheffen van parkeerplekken in de binnenstad leidt tot lagere baten (MPR 2022).	S	-70	-140	-140	-140
De begrote baten van P+R Papendorp dalen vanaf 2026 i.v.m. het opheffen van het parkeerterrein. De mobiliteitshub XL zal hiervoor in de plaats komen.	S	-	-	-	-711
Anders Reizen (Verkeersmanagement en Mobiliteitsmanagement)					
Lagere baten voor projecten mobiliteits- en verkeersmanagement door het verschil in cashflow tussen de jaren. De raming van de baten is gebaseerd op de actualisatie van de kasritmes van de projecten in het MPB 2022.		-160	-859	-864	-869
Doelstelling 3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheid					
Lagere baten voor projecten verkeersveiligheid. Dit betreft het verschil in cashflow tussen de jaren. De raming van de baten is gebaseerd op de actualisatie van de kasritmes in het MPB 2022.	S	-393	-393	-393	-393
Totaal baten		**1.268**	**7.880**	**7.042**	**8.868**

Toelichting op de afwijking lasten

Toelichting op afwijking lasten	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen					
Afwijking					
Bij de actualisatie van het meerjaren programma bereikbaarheid vindt jaarlijks een bijstelling van het verwachte kasritme (uitgaven) van projecten plaats. Dit verklaart waarom de lasten jaarlijks verschillen.	I	6.802	3.192	1.001	2.018
Vervallen incidentele budgetten VJN 2021 voor: U-Ned, uitwerking mobiliteitsplan, Papendorp, Anders Reizen en taxi- en touringcars.	I	-3.810	-2.855	-5.316	-5.316
Extra structureel budget voor personele capaciteit (uitvoeringskracht) bereikbaarheid gedekt vanuit het MPB 2022.	I	525	525	525	525
Loon- en prijscompensatie en overige verschillen.	S	772	772	772	772
Extra budget voor goederenvervoer vanuit de structurele middelen uit het coalitieakkoord voor Anders Reizen/Goederenvervoer.	S	50	200	200	200
Aanvullende investeringen vanuit het MPB 2022 voor regionale fietsroutes, ontwerp Boorstraat en de alternatieve fietsroutes langs de binnenstad.	I	1.250	400	-	-
Middelen vanuit het coalitieakkoord (Groei in Balans) voor de Oostelijke Brug Waterlinieweg, schaalsprong fiets, fietsenstallingen binnenstad, wijkverkeerkundigen, U-Ned, OV-schaalsprong en exploitatielasten gekoppeld aan investeringen.	S	2.510	3.655	5.315	8.615
Kasschuif vanuit schaalsprong OV	I			-2.000	-6.858
Doelstelling 2 Mobiliteits- en parkeergedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad					
Parkeren					
De maatregelen uit het coalitieakkoord 2022-2026 waaronder het invoeren van betaald parkeren en de toegekende investeringsmiddelen t.b.v. het auto- en fietsparkeren leiden tot hogere lasten.	S	305	2.814	3.856	4.230
De jaarlijkse prijsindexatie.	S	488	488	488	488
Deze afwijking komt voort uit de mutaties uit het MPR 2021 en 2022. De grootste mutatie betreft de omzetting onderhoudsreserve naar een onderhoudsvoorziening (1,108 miljoen euro) in 2022.	S	-1.618	-1.031	-1.068	-718
De begrote exploitatielasten dalen t.o.v. 2022 door een incidenteel toegekend budget t.b.v. de stijgende energielasten in de parkeergarages.	S	-106	-106	-106	-106

Toelichting op afwijking lasten	I / S	2023	2024	2025	2026
De eigenaarslasten van P+R Papendorp dalen als gevolg van de lineaire afschrijving. In 2025 nemen de lasten toe in verband met de opruimkosten van het parkeerterrein. Tot slot zal in 2026 het parkeerterrein worden opgeheven.	S	-2	-6	207	-220
Anders Reizen (Verkeersmanagement en Mobiliteitsmanagement)					
Verwerking van het extra budget uit het MPB waarmee wegvallende budgetten worden opgevangen. Daarnaast is het kasritme van de projecten verwerkt (kasritme en financiële knelpunten).	S	-3.270	-3.384	-4.417	-272
In het coalitieakkoord (beleidsprioriteiten) zijn middelen beschikbaar gesteld voor de beleidsprioriteit Anders Reizen/Goederenvervoer.	S	700	1.300	2.300	2.300
Doelstelling 3 Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel van verkeersveiligheidI					
Bij de jaarlijkse vaststelling in het MPB vindt een bijstelling van het verwachte kasritme (uitgaven) plaats voor de meerjarige projecten.	I	-418	608	-809	531
Aanvullende investering vanuit het MPB 2022 voor de Bernsteinkade	I	100	-	-	-
Totaal lasten		**4.278**	**6.572**	**948**	**6.189**
Saldo baten en lasten		**-3.010**	**1.308**	**6.094**	**2.679**

Toelichting op afwijking reserves	2023	2024	2025	x € 1.000 2026
Toevoeging reserves				
Betreft een begroot surplus aan parkeerinkomsten die in 2023 eenmalig in de parkeerreserve wordt gestort (MPR 2022).	120	-	-	-
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid en de vaste activa reserve op basis van actuele kasritmes.	-672	-5.520	-10.255	-7.640
Totaal toevoeging	-552	-5.520	-10.255	-7.640
Onttrekking reserves				
Wat betreft de parkeerreserves bestaan de verschillen uit de incidentele mutaties uit het MPR (waaronder de begrote aanloopverliezen van twee parkeergarages) en jaarlijkse verrekeningen met de vaste activa- en onderhoudsreserve auto- en fietsparkeren.	-1.620	-1.370	-1.194	-1.913
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid op basis van actuele kasritmes	6.347	-1.205	-10.117	-910
Totaal onttrekking	4.727	-2.575	-11.311	-2.823

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Benodigde samenwerking en cofinanciering voor de noodzakelijke maatregelen komen niet rond. Hierdoor kan de mobiliteitstransitie niet volgens het gewenste tempo worden gerealiseerd.	Meer onderzoek zoals lightrail, inzet op lobby richting regio en Rijk en activeren van partners.
2. Benodigde innovatie als alternatief voor auto gaat niet snel genoeg of is niet voldoende voor groei stad (DVM, MaaS, parkeerhubs, etcetera.)	Gesprekken met deelaanbieders, 40 euro gebruikstegoed voor deelmobiliteit, opleggen PvE ten behoeve van opschaalbaarheid, parkeerbeleid (hogere tarieven, lage parkeernormen, weghalen autoparkeerplaatsen).
3. Deel van bestaande of nieuwe inwoners kan niet meedoen aan maatschappij / maatschappelijk verkeer, met een grotere ongelijkheid in stad als gevolg.	Doelgroepen kennen en er gericht op inspelen met maatregelen en ook op de effectiviteit van die maatregelen monitoren.
4. Emissieloos vervoer: Door grotere afhankelijkheid en toename van energiegebruik bestaat de kans dat het stroomnet het niet meer aan kan, met als gevolg onvoldoende leveringsgarantie, en ook stagnatie van de realisatie van laadpalen.	Tijdig opwaarderen van het stroomnetwerk. Stimuleren van bi-directioneel laden.
5. Luchtkwaliteit: door de EU grenswaarden en de WHO advieswaarden niet (op tijd) te behalen bestaat de kans op een minder snellere verbetering van de luchtkwaliteit, met gevolgen voor de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers.	Lokale luchtmaatregelen uitvoeren/intensiveren. Lobby naar het Rijk via het Schone Lucht Akkoord. Lobby EU. Monitoring.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Bereikbaarheid

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten.
Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaaloverzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	1.069	**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	272.629	**7.150**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]	190.401	**-5.500**	0	0	0
Investeringen Groei in Balans **:**					
Vervangingsinvesteringen		**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]		**10.500**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]		**0**	0	0	0
Totaal investeringen *	**464.099**	**12.150**	**0**	**0**	**0**

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie bijlage Groei in Balans investeringen versus kredieten.

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel. Zie hiervoor onderstaande toelichting bij de Amsterdamsestraatweg.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023

Uitbreidingsinvesteringen A

Schaalsprong Fiets:
Dit betreffen aanvullende wenselijke investeringen voor regionale fietsroutes, de ontwerpfase van de Boorstraat en het stimuleren van alternatieve fietsroutes langs de binnenstad. In het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid 2022 (MPB) is hiervoor een bedrag van 1,650 miljoen euro opgenomen

Amsterdamsestraatweg:
Het krediet dat voor de uitvoering van de Amsterdamsestraatweg gereserveerd is voor een bedrag van 5,500 miljoen euro en nu nog opgenomen is als investering onder categorie B, vragen we bij deze begroting vrij omdat de uitvoering van het project in 2023 start. Op het moment dat kredieten onder uitbreidingsinvesteringen categorie B zijn vrijgegeven verschuiven ze naar categorie A. Voor het uitvoeren visie Amsterdamsestraatweg wordt hierbij een krediet gevraagd voor 5,500 miljoen euro. Hiermee is het totale projectbudget van 5,500 miljoen euro geautoriseerd en in z'n geheel opgenomen bij uitbreidingsinvesteringen onder categorie A.

Toelichting Investeringen Groei in Balans
Onderstaande kredieten betreffen de volgende uitbreidingsinvesteringen categorie A:
20 Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad
21 Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier biedt de gemeente een goed alternatief voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof.	229

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte-efficiënte vervoersmiddelen					
Duurzame stadsdistributie innovatie en onderzoek	Procesinnovatie duurzaam goederenvervoer en haalbaarheidsonderzoek duurzaam goederenvervoer	45	0	0	0
Terugdringen van emissies door houtstook	Terugdringen van emissies door houtstook	95	95	0	0
Totaal doelstelling 1		140	95	0	0
Totaal Bereikbaarheid		**140**	**95**	**0**	**0**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Mobiliteitsplan	2021	Utrecht wil een stad zijn waarin gezondheid en leefbaarheid voorop staan. Daarom geven we voorrang aan duurzame vervoermiddelen. Duurzame vervoersmiddelen nemen minder ruimte in beslag. Daardoor is er meer ruimte voor groen en plekken om te spelen. Ook zorgen duurzame vervoermiddelen voor minder geluidsoverlast, minder uitstoot, minder drukte en voor minder ongelukken. We verwachten dat de stad groeit van ruim 350.000 inwoners in 2021 naar ruim 450.000 inwoners in 2040. Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. Mobiliteit betekent 'hoe we ons kunnen bewegen', het gaat over hoe we ons verplaatsen van de ene plek naar de andere plek in de stad. De gemeente wil dat uw straat en onze stad aantrekkelijk en bereikbaar is voor iedereen.
Parkeervisie	2021	Parkeren is een belangrijk onderdeel van het verkeersbeleid en is onmisbaar in het streven naar een gezonde, aantrekkelijke en bereikbare stad. Ons parkeerbeleid staat in de nieuwe parkeervisie. De doelen hierin zijn: ▪ Bereikbaarheid van en binnen de stad behouden ▪ Kwaliteitsslag openbare ruimte ▪ Stimuleren gezonde en duurzame vormen van mobiliteit ▪ Rechtvaardige verdeling van de schaarse parkeerruimte
Luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht'	2020	Het doel van het luchtkwaliteitsbeleid is om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren. We werken voortdurend aan de verbetering van de luchtkwaliteit en willen de WHO-advieswaarden-2005 voor luchtkwaliteit versneld halen. We zoeken daarbij naar een balans tussen onze maatregelen en de draagkracht van bewoners en ondernemers. De maatregelen betreffen milieuzonering, verbieden van de meest vervuilende mobiele (bouw)werktuigen, terugdringen van emissies veroorzaakt door houtstook en het verplaatsen van snorfietsen naar de rijbaan op een samenhangend netwerk van wegen.
Actieplan Schoon Vervoer	2015	Het actieplan bevat maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en om CO2 te reduceren. Dat doen we door het faciliteren en stimuleren van schoon vervoer en -waar nodig- te reguleren, bijvoorbeeld met milieuzones. Met verschoning van ons eigen wagenpark geven we het goede voorbeeld.

Openbare ruimte en groen

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman; Susanne Schilderman; Rachel Streefland

Ambitie

In de groeiende stad is de openbare ruimte steeds belangrijker als huiskamer voor alle Utrechters. Een openbare ruimte die we goed inrichten en beheren en waarin inwoners kunnen bewegen, recreëren en elkaar ontmoeten.

Een leefomgeving die bijdraagt aan een gezond stedelijk leven voor mens en dier, nu en in de toekomst. Door de verdichting van de stad, het intensievere gebruik en de klimaatverandering, neemt de druk op de openbare ruimte toe. We spelen daarop in via ontwikkelend beheer, de uitvoering van de groene schaalsprong en het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte. Daarbij zorgen we voor een goede kwaliteit van het oppervlaktewater en afvoer van het afval- en hemelwater, voor biodiversiteit en dierenwelzijn. Ook houden we de stad schoon. Onze materialen kopen we waar mogelijk duurzaam in. We streven naar minder afval en zamelen het zo in dat het zoveel mogelijk hergebruikt kan worden. Dat doen we samen met de inwoners van Utrecht.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen

We werken iedere dag aan het verbeteren van de kwaliteit van onze openbare ruimte. Een openbare ruimte die toegankelijk en beweegvriendelijk is voor iedereen. In lijn met de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte zorgen we voor een goede balans tussen gebruik, inrichting en beheer. We hebben de zorgplicht om onze wegen, bruggen, tunnels, verlichting, verkeersregelinstallaties, bomen, groen en speeltoestellen op een verantwoorde manier te beheren en onderhouden zodat de openbare ruimte veilig is en goed functioneert.
Aan de hand van de Nota Beheer Openbare Ruimte geven we vorm aan ontwikkelend beheer: we spelen met onze groot onderhoud- en vervangingsprojecten in op gemeente-brede opgaven en de veranderende behoeften van inwoners.
We maken de openbare ruimte dagelijks schoon en voeren het groenonderhoud uit volgens de afgesproken kwaliteitsniveaus.

2. Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen

We hebben vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten op het gebied van water en riolering. Zo zamelen we vuil afvalwater in en transporteren het naar de rioolwaterzuivering zonder overlast voor mens, dier en omgeving. Ook werken we aan het voorkomen van overlast door extreme neerslag of extreme droogte. Samen met de waterschappen dragen we zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater in de stad. Voor al deze taken heffen we een specifieke belasting: de riool- en waterzorgheffing.

Tot 2050 vervangen we bijna 500 kilometer riolering. Hierbij scheiden we afvalwater en hemelwater en richten de openbare ruimte klimaatbestendig en dus groener in. We stimuleren anderen dit ook te doen door te informeren, faciliteren en subsidiëren. Daarnaast zetten wij ons in om met de waterschappen in 2027 de waterkwaliteitsdoelen volgens de Kaderrichtlijn Water te realiseren.

3. Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren

Een groener Utrecht is noodzakelijk voor de groei van Utrecht, voor het opvangen van de grotere druk op de openbare ruimte én om klaar te zijn voor de klimaatveranderingen. Dit doen we door verstedelijking en groen gelijk op te ontwikkelen.
Groen dichtbij huis en voldoende groen in en om de stad is van cruciaal belang voor de gezondheid voor iedereen. Dat vraagt om meer groen, versterking van de natuurwaarden, vergroten van de biodiversiteit en zorg voor dieren. Waar dat kan geven we prioriteit aan groenarme wijken gekoppeld aan de klimaatadaptatieopgave. In de RSU2040 legden we vast hoe we die balans tussen verdichten en vergroening eruit laten zien. Uitgaande van 60.000 extra woningen tot 2040 betekent dit uitbreiding van het groen in de stad met 440 hectare en 250 ha groen om de stad en met 60.000 bomen (één boom extra per woning). Deze toevoeging van groen noemen we 'de groene schaalsprong'.

4. Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd

We zetten in op het meer en beter scheiden van het afval en de preventie van huishoudelijk afval. In de Grondstoffennota 2020 beschrijven we met welke maatregelen, vooral gericht op groente- fruit-, en etensresten (GFE), we dat doen. Hierdoor wordt het voor al onze inwoners mogelijk om hieraan mee te doen.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen						
Potentieel onveilige objecten in de openbare ruimte worden buiten werking gesteld, zodat iedereen zich veilig kan verplaatsen en verblijven	40 (2008)	4	2	2	2	2
Waardering bewoners schone openbare ruimte	6 (1996)	6,6	6,5	6,5	6,5	6,5
2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.						
Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos	2 (2012)	12	<= 5	<=5	<=5	<=5
Het aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij externe neerslag (buien t/m 80 mm per uur)	0 (2020)	0	0	0	0	0
Het aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte	7 (2012)	5	<=5	<=5	<=5	<=5
3 Extra groen						
% inwoners dat tevreden is over groen in hun directe omgeving / 'tevredenheid met groen dichtbij'	66% (2010)	68%	70%	70%	70%	70%
% van de respondenten dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met het park in de buurt.	72% (2010)	75%	73%	73%	73%	73%
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad	2018 (105)	106	105	105	105	105
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad	2018 (42)	42	42	42	42	42

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
Aantal dieren waar eigenaren afstand van doen bij een asiel of opvang /totaal aantal geregistreerde zwerfdieren (honden, katten, knaagdieren)	0,2 (2019)	0,14	0,2	0,2	0,2	0,2
Aantal evenementen waarbij dieren worden ingezet die daarvoor uit hun natuurlijke leefomgeving worden gehaald of in hun natuurlijke gedrag worden verstoord	-	2	0	0	0	0
4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd						
Gemiddeld rapportcijfer voor inzameling van afval	6,5 (2019)	6,6	7,0	7,0	7,0	7,0
Restafval/inwoner (kg)	219 (2019)	229	208	203	197	-

Analyse	
Doelstelling 1	**De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen**
Potentieel onveilige objecten in de openbare ruimte worden buiten werking gesteld, zodat iedereen zich veilig kan verplaatsen en verblijven	Het aantal potentieel onveilige objecten dat we buiten werking moeten stellen kunnen we beperkt houden tot enkele.
Waardering bewoners schone openbare ruimte	De waardering van bewoners is de afgelopen jaren stabiel.
Doelstelling 2	**Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.**
Het aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos	De doelstelling is sinds de nulmeting in 2012 onveranderd, omdat we deze de laatste jaren ondanks diverse maatregelen niet halen, mede als gevolg van de steeds warmer wordende zomers en langere droge periodes. Met deze indicator toetsen we jaarlijks of dit doel in praktijk gerealiseerd wordt. Daarnaast voeren we een keer per drie jaar de ecoscan uit om de actuele waterkwaliteit in beeld te brengen. Hierover rapporteren we in het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag.
Het aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij externe neerslag (buien t/m 80 mm per uur)	Uit onze stresstesten blijkt dat bij een zware bui van 80 mm in één uur diverse wegen gestemd kunnen raken en panden wateroverlast kunnen oplopen. Gelukkig is een dergelijke zware bui in Utrecht nog niet gevallen. Met de strategie in de Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering willen we ervoor zorgen dat als deze bui in de toekomst – mede als gevolg van de klimaatverandering – wel valt, er toch geen schade optreedt. Met deze indicator toetsen we of dit doel in praktijk gerealiseerd wordt.
Het aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte	Met ingang van 2022 is de doelstelling verlaagd naar maximaal 5 overlastsituaties per jaar. Met deze indicator toetsen we of dit doel in praktijk gerealiseerd wordt.
Doelstelling 3	**Extra groen**
% inwoners dat tevreden is over groen in hun directe omgeving / 'tevredenheid met groen dichtbij'	Sinds 2010 neemt de groei licht toe. We groeien en verdichten in balans, daarom zorgen we dat het percentage tevredenheid over groen in de directe omgeving gelijk blijft.

Analyse	
% van de respondenten dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met het park in de buurt.	We willen groeien en verdichten in balans met het groen, daarom zorgen we dat het percentage tevredenheid over het aanbod van parken en groengebieden om de stad gelijk blijft.
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad	De doelstelling is om de hoeveelheid groen en water in de stad gelijke tred te laten houden met de stedelijke ontwikkeling.
De hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad	De doelstelling is om de hoeveelheid groen en water rondom de stad gelijke tred te laten houden met de stedelijke ontwikkeling.
Aantal dieren waar eigenaren afstand van doen bij een asiel of opvang /totaal aantal geregistreerde zwerfdieren (honden, katten, knaagdieren)	De gemeente heeft als wettelijke taak om dieren met een kennelijke eigenaar minimaal twee weken te verzorgen en te bewaren. Een zwerfdier is een dier met kennelijke eigenaar, waarvan de eigenaar niet kan worden achterhaald. De indicator geeft de verhouding weer tussen het aantal dieren waar eigenaren afstand van doen bij een asiel of opvang en het totaal aantal zwerfdieren in de stad dat door de asielen en dierenambulance wordt geregistreerd. Dierenwelzijn is beter geborgd als huisdieren (bij afstand doen door hun eigenaren) rechtstreeks naar een dierenasiel/dierenopvang binnen de gemeente Utrecht gebracht worden. Dit is beter dan het op straat achterlaten van dieren. Hoe hoger het getal, hoe beter het resultaat.
Aantal evenementen waarbij dieren worden ingezet die daarvoor uit hun natuurlijke leefomgeving worden gehaald of in hun natuurlijke gedrag worden verstoord	Met organisatoren van evenementen gaan we actief in gesprek wanneer zij voornemens zijn dieren in te zetten.
Doelstelling 4	**Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd**
Gemiddeld rapportcijfer voor inzameling van afval	De tevredenheid over afvalinzameling ligt al jaren net onder de 7. Het streven is een ruim voldoende.
Restafval/inwoner (kg)	We verwachten dat de hoeveelheid restafval daalt door de invoering van Het Nieuwe Inzamelen en nascheiding van plastic, blik en pak. De maatregelen in de Grondstoffennota worden uitgevoerd tot en met 2024. De doelstelling voor 2025 is daarom nog nader te bepalen.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• We geven verder vorm aan de voorbereiding van de integrale openbare ruimte projecten. Daarbij zetten we zoveel mogelijk in op een 'in één keer goed' aanpak, door bij de vervanging van riolering en wegverharding koppelkansen op het vlak van vergroening, mobiliteit en klimaatadaptatie te benutten.
• We realiseren een besparing van 0,485 miljoen euro (oplopend tot 1,085 miljoen euro structureel in 2025) door bij het beheer van de openbare ruimte te kiezen voor standaardiseren van het materiaalgebruik en voor versobering van het beeldkwaliteitsniveau.
• We stellen een Visie Ondergrond en bijbehorende uitvoeringsagenda op en leggen die ter inzage. Besluitvorming door de raad volgt in 2024.
• We continueren de pilot Wilde Bloemen en Planten tot en met december.
• Het maaibeheer gaan we stapsgewijs verder verbeteren.
• We ondersteunen de realisatie van een particuliere Islamitische begraafplaats.
• We verbeteren de begeleiding van en samenwerking met de vrijwilligers bij het schoonhouden en het onderhoud van het groen.
• We ronden in het wervengebied de voorbereiding voor het ontheffingenbeleid af en stellen een financiële regeling voor keldereigenaren op en herstellen kelders waar het onderhoud urgent is.
Doelstelling 2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• We starten een onderzoek naar een nieuwe grondslag voor de rioolheffing.
• We vertalen doelstellingen in de Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie in omgevingsplanregels en leggen deze ter besluitvorming voor aan de raad.
• We stellen samen met de waterschappen een programma op voor het verbeteren van de waterkwaliteit.
• We presenteren een integrale communicatiestrategie voor water/groen/klimaatadaptatie, waarbij we invulling geven aan de toegezegde loketfunctie.
• We koppelen minimaal 13,9 hectare af via bouwplannen, herinrichtingen, initiatievenfonds en subsidieregelingen, bij voorkeur door het vervangen van verhardingen door groen.
• We vervangen minimaal 7,1 kilometer riolering. Hierbij scheiden we het afval- en hemelwater en houden zoveel mogelijk hemelwater vast en infiltreren het in de bodem. Dat voeren we uit conform het principe van ontwikkelend beheer, bij voorkeur via integrale herinrichtingen en gebiedsontwikkelingen. De locaties waar de riolering wordt vervangen leggen we jaarlijks vast in het Programma water en riolering, tegelijkertijd met de Voorjaarsnota.
• We leggen een Visie Stadswater aan de raad voor, waarin we een nieuw beleidskader presteren voor het recreatieve gebruik van het water in de stad, met de focus op varen en zwemmen.
Doelstelling 3 Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren
• We maken een toegankelijk loket waar mensen terecht kunnen met aanvragen voor vergroening, fietsenrekken en verblijf in de openbare ruimte, op parkeerplaatsen en daarbuiten.
• We zorgen voor een concrete uitwerking van de doelstellingen in deze collegeperiode voor het toevoegen van bomen en extra groen.
Doelstelling 4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd
• We onderzoeken de uitbreiding van de capaciteit van afvalscheidingsstations.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• We voeren geprogrammeerde groot onderhoud- en vervangingsprojecten in de openbare ruimte uit, die zijn opgenomen in het MJIP 2023-2027. We geven daarbij invulling aan ontwikkelend beheer, met als streven om steeds een bijdrage te leveren aan de gemeente-brede opgaven voor een gezond stedelijk leefklimaat.
• We werken het achterstallig onderhoud in een redelijke termijn van tien jaar weg. Door het uitvoeren van de geprogrammeerde projecten werken we circa 1/10 deel van het vastgestelde achterstallig onderhoud weg.
• We houden de openbare ruimte schoon en onderhouden het groen volgens de afgesproken kwaliteitsnormen.

Omschrijving
• We verbeteren de begeleiding van en samenwerking met de vrijwilligers in het dagelijks beheer.
• We handhaven de algemene regelgeving en voorschriften van vergunningen in de openbare ruimte. We controleren naar aanleiding van meldingen of eigen waarnemingen vanuit preventief toezicht. THOR werkt met wijkboa's die preventief aanwezig zijn in de wijk. Zij hebben veel contact met veiligheidspartners, bewoners, ondernemers en zorgen ervoor dat (langdurige) zaken die spelen in een wijk worden opgepakt.
• Het programmeren, herstel van schade aan het monumentale wervengebied, intensivering van beheer, voorkomen van schade, voorkomen van onveilige situaties en het beter invullen van de burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht is elk jaar onderdeel van ons werk.
Doelstelling 2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• Het beheren en onderhouden van het gemeentelijk rioolstelsel, rioolgemalen en drainagestelsel.
• Het beheren en onderhouden van de watergangen die bij de gemeente in beheer en onderhoud zijn.
• Het waarborgen van de gemeentelijke watertaken in alle bouwplannen, gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen via plantoetsing en vergunningverlening.
• Het stimuleren van eigenaren en gebruikers van de stad om hemelwater nuttig te gebruiken en ter plaatse te verwerken via voorlichting, facilitering en subsidiering.
• Het programmeren, voorbereiden en uitvoeren van groot onderhoud, vervangingen en verbeteringen aan het water- en rioleringssysteem.
Doelstelling 3 Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren
• We benutten kansen voor groen en biodiversiteit in gebiedsontwikkelingen en bij aanpassingen van de openbare ruimte.
• Samen met de Dierenbescherming en haar partners zorgen we voor goede en snelle hulpverlening aan hulpbehoevende dieren in de stad. Deze hulpverlening is bedoeld voor zowel zwerfdieren als wilde dieren.
• Waaraan we werken en in welk jaar vindt staat in het Meerjaren Perspectief Ruimte, met daarin de bijlage voor het Meerjarenprogramma Groen. De activiteiten worden op basis van het coalitieakkoord volop doorgezet en geïntensiveerd. Jaarlijks rapporteren we de resultaten in het Duurzaamheidverslag.
Doelstelling 4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd
• Gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval zoals GFT, oud papier en karton.
• We blijven sturen op het voorkomen van afval, door bijvoorbeeld het opt-in systeem en het promoten van de wasbare luier.

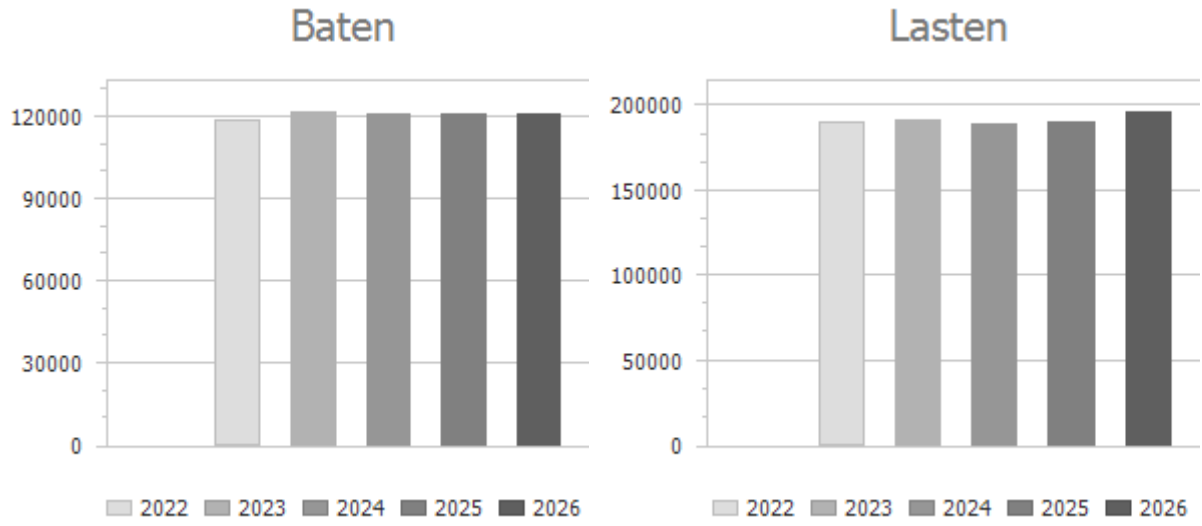
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• We werken aan de transitie van de beheerorganisatie, die randvoorwaardelijk is voor het realiseren van de ambities op het vlak van ontwikkelend beheer. We investeren in de personele capaciteit en kwaliteit van de beheerorganisatie, brengen het instrumentarium van de beheerorganisatie op orde en geven vorm aan een integrale werkwijze.
• Door afname van de vraag naar graven zetten we op onze begraafplaatsen in op breder maatschappelijk gebruik zoals groene ommetjes en verhuur van gebouwen.
• De ambitie is om binnen het wervengebied jaarlijks 100 meter wal/kluismuur te herstellen. Daarnaast om samen met keldereigenaren, binnen het wervengebied, 35 kelders te herstellen.
Doelstelling 2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen
• Het klimaatbestendig maken en houden van de stad door het voorkomen van wateroverlast door extreme neerslag of schade door langdurige droogte door meer ruimte voor water te realiseren in het straatprofiel, verharding te vervangen door groen en hemelwater zoveel mogelijk vast te houden door infiltratie of nuttig gebruik.
• Het circulair maken van het water- en rioleringssysteem door onder andere het verminderen van het waterverbruik, het scheiden van vuile en schone waterstromen en het hergebruiken van grondstoffen en materialen.

Omschrijving
• Het vervangen van bijna 500 kilometer riolering tot 2050, waarbij we ernaar streven gelijktijdig de openbare ruimte te vernieuwen en zowel het rioleringssysteem als de openbare ruimte klimaatbestendig en circulair te maken.
• Het aanpassen van het water- en rioleringssysteem aan de groei van de stad, waaronder het op de lange termijn toewerken naar een andere locatie van de rioolwaterzuivering Utrecht.
• Het realiseren van de vastgestelde waterkwaliteitsdoelen samen met de waterschappen.
Doelstelling 3 Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren
• We streven er naar de komende vier jaar 45 hectare extra groen toe te voegen door veel verharding te verwijderen en extra groen te realiseren. Ook maken we gebieden toegankelijker voor mens en dier en voegen waarde toe. Bij de groene schaalsprong richten we ons op alle schaalniveaus.
• Op straat- en buurtniveau (groen dichtbij) vergroenen we in combinatie met vervangings- en herinrichtingsprojecten (integrale aanpak openbare ruimte). De projecten zitten nu vooral in de naoorlogse wijken. We investeren ook in de groenarme wijken waar we voorlopig geen vervangingsinvesteringen hebben voorzien, zoals Noordwest en Rivierenwijk en ook in straten waar initiatieven van bewoners komen en via het project De Groene Ommetjes. Ook bij herinrichting om straten verkeersveiliger te maken ontstaan kansen voor meer groen en bomen. Voor het ontwikkelen van nieuwe parkgebieden realiseren we een deel van icoonproject de Moreelse Tuinen. We werken aan de icoonprojecten Natuurgebied Zuilen en Lunettenpark op het niveau van de groene scheggen en met de regio doen we een pilot voor meer groen buiten de stad aan de kant van Amelisweerd (Groen Groeit Mee). Op het niveau van de groenblauwe routes werken we aan het icoonproject Rondje Stadseiland.
Doelstelling 4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd
• We ontwikkelen, testen en implementeren de komende jaren een nieuw inzamelsysteem voor GFE. Dit systeem wordt speciaal ontwikkeld voor toepassing in bestaande wijken met een zeer dichte bebouwing.
• Door meer monitoring van verwerkingsrapportages en sorteeranalyses krijgen we meer inzicht in de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde stromen en de verwerkingsketens. Daardoor kunnen we beter sturen op inzet van ingezamelde afvalstromen als grondstof.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk	11.179	11.303	11.176	11.176	11.176	11.176
2 Water- en rioleringssysteem is gezond	42.793	44.181	45.507	45.507	45.507	45.507
3 Extra groen	51	51	320	0	0	0
4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen	61.392	63.286	64.718	64.718	64.718	64.718
Totaal baten	115.416	118.821	121.721	121.401	121.401	121.401
Lasten						
1 Openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk	81.941	99.828	98.825	97.687	99.052	100.162
2 Water- en rioleringssysteem is gezond	32.791	33.496	33.856	33.856	33.856	33.856
3 Extra groen	6.353	8.174	8.775	7.455	7.536	12.185
4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen	47.818	48.978	49.962	49.962	49.962	49.962
Totaal lasten	168.903	190.476	191.417	188.959	190.405	196.164
Saldo baten en lasten	**-53.487**	**-71.655**	**-69.697**	**-67.559**	**-69.005**	**-74.764**
Mutaties reserves						
Toevoeging	5.945	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.161	4.345	3	3	3	3
Geraamd resultaat	**-58.271**	**-67.310**	**-69.694**	**-67.556**	**-69.002**	**-74.761**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Project Nederland Schoon Vergoeding voor bronaanpak; preventieve maatregelen ter voorkoming/vermindering van zwerfafval dat met ingang van 2023 'wegvalt'.	I	-410	-410	-410	-410
Loon- en prijscompensatie Conform de Voorjaarsnota 2022.	S	283	283	283	283
Doelstelling 2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Loon- en prijscompensatie Conform de Voorjaarsnota 2022. Na vaststelling van het tarief Rioolheffing 2023 worden de baten bij de eerstvolgende begrotingswijziging aangepast.	S	1.326	1.326	1.326	1.326
Doelstelling 3 Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren					

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Subsidie Provincie Utrecht Voor de aanleg en aanpassing van een fiets- en wandelpad rondom de Johan Wagenaarkade in 2022 en 2023.	I	269	-51	-51	-51
Doelstelling 4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd					
Loon- en prijscompensatie Conform de Voorjaarsnota 2022. Na vaststelling van het tarief Afvalstoffenheffing 2023 worden de baten bij de eerstvolgende begrotingswijziging aangepast.	S	1.432	1.432	1.432	1.432
Totaal baten		**2.900**	**2.580**	**2.580**	**2.580**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Loon- en prijscompensatie Toegekend in Voorjaarsnota 2022.	S	2.244	2.244	2.244	2.244
Groeikader Budget toegekend in Voorjaarsnota 2022.	S	510	510	510	510
Nota Beheer Openbare Ruimte In de nota BOR is als onderdeel van de financiële strategie opgenomen dat vanaf 2025 tot 2055 jaarlijks 0,95 miljoen euro benodigd is om aan de toenemende onderhouds- en vervangingsinspanning te kunnen voldoen. Omdat in 2021 minder projecten zijn uitgevoerd dan verwacht, is voor 2025 de helft benodigd.	S	0	0	500	1.450
Frictiekosten Leidsche Rijn Tempo van nieuw te onderhouden gebieden loopt voor op de budgettoekenning aan de hand van de bevolkingsgroei. Jaarlijks wordt dit bedrag bepaald.	I	39	-2.253	-2.253	-2.253
Programma Wervengebied Bij de voorjaarsnota 2022 is voor de periode 2024 t/m 2026 budget toegekend voor de uitbreiding van het uitvoeringsprogramma 'Werk aan de werf'. Daarnaast is er in 2021 incidenteel budget toegekend waarvan het restant van 2,6 miljoen euro nog verdeeld wordt over 2022 en 2023.	I/S	-1.312	-712	-297	163
Extreme prijsstijgingen Incidenteel budget toegekend in Voorjaarsnota 2022 voor specialistisch reinigen, verwijderen olie- en vetsporen, onderhoud groen (eenheidsprijzenbestek) en energielasten.	I	-1.049	-1.049	-1.049	-1.049

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Opbreekwerkzaamheden Budget in verband met degeneratie van verhardingen naar aanleiding van 'opbreek werkzaamheden' is incidenteel toegekend in 2022 naar aanleiding van de resultaatbestemming 2021.	I	-1.025	-1.025	-1.025	-1.025
Project Nederland Schoon Lasten met betrekking tot bronaanpak; preventieve maatregelen ter voorkoming/vermindering van zwerfafval, zie ook toelichting bij de baten.	I	-410	-410	-410	-410
Coalitieakkoord Diverse mutaties benoemd in het coalitieakkoord (7 posten).	I/S	-160	240	690	390
Overige lasten	I/S	160	314	314	314
Doelstelling 2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Loon- en prijscompensatie Conform de Voorjaarsnota 2022. Na vaststelling van het tarief Rioolheffing 2023 worden de lasten bij de eerstvolgende begrotingswijziging aangepast.	S	389	389	389	389
Overige lasten	I/S	-29	-29	-29	-29
Doelstelling 3 Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren					
Investeringen Meerjaren Groenprogramma Incidenteel budget toegekend voor de ontwikkeling van Rondje Stadseiland en Natuurgebied Zuilen in 2022 en 2023.	I	-1.475	-2.475	-2.475	-2.475
Coalitieakkoord Uitvoeringscapaciteit voor de realisatie van de groene schaalsprong	S	1.100	1.100	1.100	1.100
Coalitieakkoord Uitvoering van de groene investeringen in de icoonprojecten Rondje Stadseiland, Amelisweerd en Natuurgebied Zuilen en de groene schaalsprong.	S	306	306	387	5.036
Coalitieakkoord					
Aanleg van groene ommetjes in en om de stad.	I	200	200	200	200
Subsidie Provincie Utrecht Aanleg en aanpassing van een fiets- en wandelpad rondom de Johan Wagenaarkade in 2022 en 2023.	I	269	-51	-51	-51
Loon- en prijscompensatie Toegekend in Voorjaarsnota 2022.	S	121	121	121	121
Overige lasten	I/S	80	80	80	80

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 4 Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd					
Loon- en prijscompensatie Conform de Voorjaarsnota 2022. Na vaststelling van het tarief Afvalstoffenheffing 2023 worden de lasten bij de eerstvolgende begrotingswijziging aangepast.	S	991	991	991	991
Overige lasten		-7	-7	-7	-7
Totaal lasten		**942**	**-1.516**	**-70**	**5.689**
Saldo baten en lasten		**1.958**	**4.096**	**2.650**	**-3.109**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen mutaties				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
Programma Wervengebied naar aanleiding van vaststelling programmaplan 'Werk aan de Werf'. Bij de voorjaarsnota 2022 is voor de periode 2024 t/m 2026 budget toegekend voor de uitbreiding van het uitvoeringsprogramma 'Werk aan de werf". Daarnaast is 'er in 2021 incidenteel budget toegekend waarvan het restant van 2,6 miljoen euro nog verdeeld wordt over 2022 en 2023.	-2.642	-2.642	-2.642	-2.642
Budget 2022 iin verband met degeneratie verhardingen in verband met 'opbreek werkzaamheden' in 2021	-1.025	-1.025	-1.025	-1.025
Groenstructuurplan	-675	-675	-675	-675
Totaal onttrekking	-4.342	-4.342	-4.342	-4.342

Overige

Onder ‘Overig’ worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico’s
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota’s

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. De krappe arbeidsmarkt, beperkte beschikbaarheid van materialen en prijsstijgingen beperken onze uitvoeringskracht. Hierdoor kunnen we projecten mogelijk niet (tijdig) uitvoeren of leveren we niet de afgesproken kwaliteit bij dagelijks onderhoud en beheer.	Via de actualisaties van de meerjarenramingen leggen we indien nodig bijstellingen aan de raad voor.
2. Door de stapeling van ambities zoals klimaatadaptatie, vergroening, een goed toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimte en het aardgasvrij maken van de stad met een beperkte boven- en ondergrondse openbare ruimte, zetten we in op de aanpak: in één keer goed. Dit kan leiden tot langere doorlooptijd van projecten en meer risico's tijdens de uitvoering.	• Opstellen van integrale beleidskaders met een afwegingskader zoals de Visie Ondergrond en integrale stedelijke programmering voor de vernieuwing van de openbare ruimte. • Met stakeholders bepalen van een heldere scope van projecten aan de voorkant van het Utrechts Plan Proces. • Toepassen van eenduidige methode van projectmanagement en -beheersing, inclusief risicomanagement.
3. De vele ontwikkel- en beheerprojecten in de stad kunnen leiden tot overlast en weerstand bij bewoners en ondernemers. Bovendien kan vertraging van het ene project leiden tot vertraging bij andere projecten. Dat kan de overlast versterken en leiden tot minder draagvlak bij inwoners en ondernemers.	• Door integraal stedelijk te programmeren kunnen we projecten bundelen of juist spreiden om overlast beperkt te houden. • Goede communicatie met inwoners en ondernemers.
4. Verdichting en klimaatverandering hebben een intensiever gebruik van de openbare ruimte tot gevolg. Dit leidt tot snellere slijtage en er blijft meer afval achter. Dit vraagt om intensiever beheer en onderhoud en meer inzet van toezicht en handhaving. Extremer weer leidt vaker tot schade, zoals droogteschade aan wegen en meer ziektes en sterfte van planten en bomen.	• De openbare ruimte in gelijke tred uitbreiden met het aantal woningen, met name de hoeveelheid groene, recreatieve ruimte. • Klimaatadaptief maken van de openbare ruimte zodat deze beter bestand is tegen droogte, extreme buien en hitte.
5. Doordat de ondergrondse containers voor iedereen toegankelijk zijn bestaat het risico dat bedrijven oneigenlijk gebruik maken van deze containers. Dit kan een negatief effect hebben op de hoeveelheid restafval.	Monitoren van de hoeveelheid bedrijfsafval in het restafval. Als dat nodig is handhaven we hier extra op.
6. Uitvoering van projecten van het programma wervengebied is complex door de vele stakeholders, de lange doorlooptijd van het programma en de nauwe samenhang tussen kelders, muren, bruggen, straten en gevels. Van tevoren is niet altijd duidelijk wat de conditie van muren en kelders is. Er zijn soms onduidelijke eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden van beheerders. Projecten en samenwerking kunnen hierdoor stagneren en er kunnen juridische conflicten ontstaan. Het vertrouwen in de gemeente raakt dan beschadigd.	• Samenhangend en gezamenlijk herstellen en behouden van het wervengebied. Daarbij werken we met Integrale Projectteams (IPM teams). • Invulling geven aan burenplicht. • Vooraf de conditie van muren en kelders onderzoeken en ervaringen van eerder uitgevoerde projecten gebruiken.

Risico	Maatregel
7. Installaties en systemen voor het functioneren en beheren van de openbare ruimte lopen in toenemende mate risico het doelwit te worden van cybercriminaliteit.	Continue monitoren van de weerbaarheid van installaties en systemen tegen cybercriminaliteit en het nemen van technische en organisatorische maatregelen.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Openbare Ruimte en Groen

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten.
Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaal overzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	113.051	**58.672**	39.844	41.034	29.834
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	2.986	**3.230**	1.497	1.497	1.497
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]			0	0	0
Groei in Balans :					
Vervangingsinvesteringen		**13.743**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]		**12.000**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]			0	0	0
Totaal investeringen*	**116.037**	**87.645**	**41.341**	**42.531**	**31.331**

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie bijlage Groei in Balans investeringen versus kredieten.

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023

Toelichting Investeringen Groei in Balans
Onderstaande kredieten betreffen de vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen categorie A. De verdeling kunt u vinden bij de subparagraaf Groei in Balans.

20 Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad
21 Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg
1 Integraal project Welgelegen en Den Hommel
2 Integraal project Overvecht Amazonekwartier
3 Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a.
4 Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.
5 Integraal project NOOZ - Rotsoord
6 Overige integrale projecten, programmering op korte termijn
9 Gezond leefklimaat - icoonproject Natuurpark Oud Zuilen
11 Gezond leefklimaat - icoonproject - gedeelte van rondje Stadseiland
13 Gezond leefklimaat - icoonproject - Amelisweerd
16 Tweede stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten)

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Afvalverwerking Utrecht (AVU)	Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval.	16.611
Belastingsamenwerking gemeente en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de Rioolheffing.	831
Belastingsamenwerking gemeente en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de Afvalstoffenheffing.	647
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.	1.296
Vereniging Parkmanagement Papendorp	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	307
Vereniging Parkmanagement De Wetering - Haarrijn	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	327

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
2 Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Groene daken	Voorkomen wateroverlast	700	500	0	0
Watervriendelijk Maatschappelijk vastgoed	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen	300	300	0	0
Totaal doelstelling 2		1.000	800	0	0
3 Extra groen					
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	46	47	47	0
Totaal doelstelling 3		46	47	47	0
Totaal Openbare Ruimte en Groen		**1.046**	**847**	**47**	**0**

Beleidsnota's

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving. We willen de samenhang in het gebruik, de inrichting en het onderhoud van alle grote en kleine aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk versterken. Voor de samenhang in het gebruik, de inrichting en het beheer van de verschillende gebieden hanteren we drie kwaliteitsniveaus: Domstad, Domstad Bijzonder en Utrechtse Allure.
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebaseerd op door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus. Ook staat beschreven hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Meerjaren Investeringsprogramma 2023-2027	2022	Dit programma voor het beheer van de openbare ruimte biedt inzicht in de projecten groot onderhoud en vervanging die we in de komende vijf jaar in de stad willen uitvoeren. Hiermee houden we de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau, werken we het achterstallig onderhoud weg en geven we vorm aan een integrale aanpak van de openbare ruimte.
Programmaplan Werk aan de Werf	2021	De gemeente Utrecht herstelt wal-, werf- en kluismuren en kelders in het historische wervengebied. Naast het herstel werkt de gemeente aan maatregelen om schade aan muren en kelders in de toekomst te voorkomen. Dat kan alleen samen met keldereigenaren, bewoners, ondernemers en andere partijen in het gebied.
Uitvoeringsprogramma wervengebied 2022-2025	2022	De komende jaren werken we aan de muren aan de Oudegracht bij La Vie en aan delen van de Kromme Nieuwegracht, de muren tussen de Jansbrug en de Viebrug en bij de Stadhuisbrug. We beginnen met het herstellen van de kelders met bouwkundige gebreken en maken kelders met ernstige lekkages waterdicht, we herstellen zo'n 100 meter muur en 35 kelders per jaar. Beheer en toezicht worden meer intensief en actief en we werken aan meer samenhang van het werk in het gebied en samenwerking tussen de beheerders en eigenaren.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders en zetten we steviger in op initiatieven voor zelfbeheer van (kleinschalig) groen in de buurt.
Notitie Aanpak plaagdierbeheersing: Ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management (IPM) voor de bestrijding van rattenoverlast. De focus ligt daarbij op preventie en het grote belang van de samenwerking met verschillende externe partijen.
Actieplan Utrecht Schone Stad 2019-2022	2019	Met dit actieplan willen we de aanpak van zwerfaval nieuwe en realistische impulsen geven. Dit is uitgewerkt in een zestal pijlers:(participatie, communicatie, educatie, gedragsbeïnvloeding, ondernemers en evenementenorganisatoren.

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	Met deze visie geven we aan hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. We intensiveren de rioolvervanging van 5 naar 18 km per jaar en richten ons op een inrichting van de stad die regen vasthoudt en het nuttig kan gebruiken. Ook willen we voorkomen dat extreme neerslag tot overlast leidt, bijvoorbeeld door de aanleg van een apart hemelwaterriool. Waar mogelijk passen we de principes van ontwikkelend beheer toe. Daarnaast worden de kaders voor het duurzame reguliere beheer en onderhoud beschreven.
Programma Water en Riolering Utrecht 2023-2027	2022	Hierin geven we aan wat we, naast het reguliere beheer en onderhoud van onze assets de komende jaren gaan doen op het gebied van water en riolering. Zo geeft het aan waar we riolering vervangen en waar we investeren om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren. Daarnaast onderbouwt het programma ook de rioolheffing.
Visie Klimaatadaptatie	2022	Hierin geven we aan hoe we ons aanpassen aan het veranderende klimaat. Het legt beleid vast op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte. Het laat zien wat Utrecht moet doen om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Zo zorgen we ervoor dat de openbare ruimte zo wordt ingericht dat de stad in de toekomst ook nog leefbaar is. Dit doen we onder meer door het vervangen van verharding door planten en bomen, waardoor de stad minder opwarmt, er meer schaduw is en regenwater beter in de grond kan worden opgenomen. Daarnaast werken we aan het opvangen van regenwater om het in droge tijden voor de natuur te gebruiken. Omdat we dit als gemeente niet alleen kunnen beschrijven we de kaders voor een communicatiestrategie richting bewoners en andere belanghebbenden.
Grondstoffennota	2020	In deze nota staat onze ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn, waarbij afval verwerkt kan worden tot nieuwe grondstoffen en producten. We beschrijven in de nota hoe we dit doen. We willen het afval zo goed mogelijk scheiden en afval voorkomen. Inwoners helpen hiermee hun stad gezond, leefbaar en duurzaam te houden. Waardevolle grondstoffen gaan dan niet verloren maar krijgen een nieuw leven. De nota beschrijft per type afval hoe we dit willen bereiken en hoe we met een gebiedsaanpak voor nieuwbouw en de binnenstad willen realiseren. Daarnaast geven we de impact van de circulaire ambities aan op onze eigen organisatie.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan Utrecht, Groenstructuurplan 2017, maakt naar aanleiding van de motie (2016/109) 'Voor een gezonde groene toekomst' inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad, hoe we inspelen op de veranderende functies en het intensiever gebruik van groen en hoe we met groene maatregelen de stad weerbaarder kunnen maken voor de gevolgen van klimaatverandering.

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staat onze ambities voor bomen. In 2021 is het beleid geëvalueerd. Hieruit volgen een aantal verbeterpunten waaraan gewerkt wordt. Evaluatie bomenbeleid, november 2021 Evaluatie herplantplicht, maart 2021
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Bij de overgang van de Flora- en faunawet (Ffw) naar de Wet natuurbescherming (Wnb) hebben meerdere soorten die onder de Ffw beschermd waren die status verloren. Terwijl de gemeente jarenlang geïnvesteerd heeft in het beschermen en stimuleren van een aantal van die soorten. Door een eigen soortenlijst op te stellen, waar deze voor Utrecht kenmerkende soorten wel een plek op kregen, zorgen we voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en diersoorten. Ze krijgen hierdoor bescherming bij ruimtelijke ontwikkeling en beheer door middel van opname in de omgevingsvisie en gedragscode.
Nota dierenwelzijn	2019	De gemeente wil goed zorgen voor de dieren in de stad. Deze nota geeft het actuele dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Utrecht weer.

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman; Eva Oosters

Ambitie

Met het programma 'Economie en Werk voor Iedereen' zetten we in op een toekomstbestendige arbeidsmarkt, een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een gezond investeringsklimaat.

Werk verandert, mede door toenemende digitalisering. Dit vraagt andere kennis en vaardigheden van onze beroepsbevolking. Er zijn mede als gevolg van de vergrijzing structurele tekorten in beroepen die essentieel zijn voor de gezonde groei van onze stad. Bovendien vinden we het belangrijk dat in deze groeiende stad alle inwoners nu en in de toekomst kunnen wonen, werken én recreëren. Hiervoor zijn circa 70.000 extra banen nodig en dit vraagt om voldoende (betaalbare) bedrijfsruimtes, maar ook plek voor groen, parken, recreatie en evenementen als onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Een scherp en onderscheidend economisch profiel op het thema gezondheid kan en moet Utrecht helpen om de benodigde investeringen aan te trekken. Deze uitdagingen vragen om bewuste keuzes. Alleen dan kunnen we succesvol werken aan de energietransitie, circulaire economie, digitalisering, toegang tot zorg en een gezonde woning- en arbeidsmarkt. Hierover zullen we jaarlijks rapporteren in de Actieagenda Utrechtse economie.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad

Met ons economisch beleid werken we aan een toekomstbestendige economie met aandacht voor een gezonde leefomgeving.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad						
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75jaar)	0,96 (2018)	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
Aantal banen (in fte) in de stad per ha	28,0 (2018)	30,6	31,0	31,3	31,5	31,8
Aantal overnachtingen zakelijk toerisme/ totaal aantal overnachtingen	0,6 (2018)	0,29	0,4	0,5	0,6	0,7
Aanbod / opnameratio werklocaties	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3

Analyse	
Doelstelling 1	**Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad**
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75jaar)	Wij streven naar een evenredige groei van werkgelegenheid met de beroepsbevolking
Aantal banen (in fte) in de stad per ha	Vanwege de ambities vanuit de RSU 2040 dient er een groei van het aantal banen tot 2040 plaats te vinden van 70.000 banen, waarvan 70% tot 2030.
Aantal overnachtingen zakelijk toerisme/ totaal aantal overnachtingen	De sector is fors getroffen door coronamaatregelen; wij verwachten komende jaren geleidelijk herstel. Daarom hebben we de streefcijfers 2023 en verder naar beneden bijgesteld.
Aanbod / opnameratio werklocaties	Deze ratio blijft gelijk.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator	Eenheid	Bron	2019	2020	2021
Functiemenging	Verhouding tussen aantal banen en woningen. Als % boven 50% ligt, zijn er meer banen dan woningen	LISA/CBS	64,1%	64,3%	64,3%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners	KvK	91%	97%	100%

De gegevens uit deze tabel komen van de website Cijfers per gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

We zetten in op een weerbare en toekomstgerichte beroepsbevolking. We investeren in het opleiden en leven lang ontwikkelen van onze inwoners en in het aantrekken van de juiste werkgevers en bedrijven. We vergroten de kansen voor ondernemers die passen bij de ambities van Utrecht en baanzekerheid op de lange termijn bieden. We versterken de (inter)nationale profilering van Utrecht op het gebied van gezondheid.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.
• Marktgroepen: o Gezondheid: helpen oplossen van knelpunten op de arbeidsmarkt en stimuleren van zorgorganisaties om vorm te geven aan zorginnovatie door nieuwe innovatieve functies te creëren en gebruik te maken van arbeidsbesparende technologie, zodat zorg toegankelijk blijft. o Onderwijs: zie aanpak 'Utrecht leert' in het Programma Onderwijs. o ICT en digitale vaardigheden: ondersteunen van ons bedrijfsleven in de digitale transformatie, aangezien digitale transformatie zorgt voor nieuwe bedrijvigheid en markten, de concurrentiekracht vergroot én banengroei en de werkgelegenheid versterkt. o Bouw, techniek, energietransitie & circulair: borgen van de projecten die afgelopen tijd zijn ontwikkeld om de mismatch te verkleinen, en focus meer richten op duurzaamheid, circulaire economie en energietransitie. Ondersteunend instrument is een nog te ontwikkelen subsidieregeling (opvolger 'Fonds Mismatch Arbeidsmarkt' en regeling 'Stimuleren initiatieven toekomstbestendige werkgelegenheid').
• Toekomstbestendig mkb: versterken samenwerking met ROM, start nieuwe regeling ecosysteem starters en groeiers, EFRO-middelen investeren in innovatieve projecten, aantrekken van externe financiering voor innovatie.
• Economisch profiel: neerzetten en uitdragen van sterk, onderscheidend economisch profiel op gezondheid in samenwerking met Economic Board Utrecht en partners in de regio. Versterken van internationale samenwerking en zichtbaarheid rond kennis, talent en bedrijvigheid. Dit economisch profiel houdt overigens niet in dat de inspanning van de gemeente slechts hiertoe beperkt is. Dit betekent wél dat we scherpe keuzes maken in welke zaken we gebruiken voor onze profilering (de etalage), net als andere regio's dat doen. Waar mogelijk zoeken we ook naar crossovers, tussen bijvoorbeeld gezondheid en circulariteit, daarbij ook kijkend naar de verschillende belangrijke werklocaties in de stad.
• Instrumenten vestigingsklimaat: versterken en opstarten intensiveringsprojecten met Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU), versterken samenwerking met WOM Noordwest, evaluatie Ondernemersfonds Utrecht (OFU).
• Verdere implementatie en doorvertaling van de RSU2040 naar werklocaties, voor een integrale afweging en kansen om verschillende vormen van ruimtegebruik met elkaar te combineren, en profielen die passen bij Utrecht en de betreffende locatie. Denk bijvoorbeeld aan combinaties van werken en wonen, maar ook werken en groen. Wij verwachten hier in het tweede kwartaal van 2023 over te besluiten.
• Werken in de wijk: in het vierde kwartaal van 2023 rapporteren we over de diverse mogelijkheden en concepten van Werken in de Wijk, en de voortgang binnen de ruimtelijke projecten.
• Regionale Programmering voor bedrijven: implementatie van de intensiverings- en transformatieopgave zoals deze voortvloeit uit de Programmeringsafspraken. Besluitvorming vindt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2023 plaats in Gedeputeerde Staten, waarna de regiogemeenten ook tot besluitvorming overgaan.
• Samen met de Utrechtse ondernemers maken we een aanpak verduurzaming van werklocaties.
• Start uitgifte en ontwikkeling van circulaire werklocatie Strijkviertel, waarbij we balans zoeken tussen voldoende banen en onze circulaire ambities. Met de middelen voor uitvoeringskracht economie versterken we de capaciteit hierop.
• Kantoorlocaties zijn beperkt beschikbaar, daarom koesteren we de bestaande voorraad. Kantoren worden steeds meer plekken zullen zijn voor ontmoeting, netwerken en inspiratie, dit leidt tot een andere maar vooralsnog geen kleinere vraag. We proberen programmeringsafspraken met de provincie te maken om daarmee schuifruimte te creëren bij ruimtelijke ontwikkelingen, en indien nodig zelfs te pleiten voor vergroting van het kantorenprogramma.

Omschrijving
• De evenementen-/cultuursector is nog steeds herstellend van twee jaar coronamaatregelen. Het ontbreekt aan financiële buffers, het aantal bezoekers is nog niet op het oude niveau en ook de toekomst is onzeker. Tegelijkertijd verandert Utrecht en de ruimte voor evenementen. De (beperkte) ambtelijke capaciteit voor evenementen zet zich in om de bestaande culturele infrastructuur overeind te houden, en evenementen (veilig) te laten plaatsvinden met aandacht voor de balans van leefbaarheid en levendigheid.
• Flitsbezorging is een relatief nieuw fenomeen. Het is bovendien een vorm van distributie die ook veel overlast kan veroorzaken. Dit maakt dat we beleid ontwikkelen over de vraag hoe om te gaan met flitsbezorging en wat de voorwaarden en condities zijn waaronder flitsbezorging kan functioneren. Wij streven naar besluitvorming in het derde kwartaal van 2023.
• Wij zijn verantwoordelijk voor de toewijzing van standplaatsen, conform de Europese Dienstenrichtlijn 'schaarse vergunningen'. Dat betekent dat de gemeente bij nieuwe vergunningverlening eerlijke en transparante mededinging moet organiseren. Omdat huidige vergunningen aflopen per 1 januari 2024, ontwerpen we in 2023 een nieuwe verdeling van de vergunningen.
• Wij geven uitvoering aan Motie 2022/M25 'Steun ondernemers vanuit de TONK', met inzet op Ondernemer Centraal, vitale winkelgebieden, versterken binnenstad, compensatie energieprijzen voor inwoners met een laag inkomen, advies en implementatie energiebesparende maatregelen voor kwetsbare ondernemers en ondersteunen kwetsbare ondernemers in de evenementenbranche rond thema 'gezonde mensen en gezonde leefomgeving'.
• In 2023 continueren we het evenementenfonds en zetten we in op de spreiding van evenementen met oog voor de balans van leefbaarheid en levendigheid. Naast een evenementenfonds betekent dit het opstarten van besluitvorming voor tien locatieprofielen op de locaties waar we spreiding willen stimuleren en de balans van leefbaarheid en levendigheid extra aandacht vraagt. Hiermee zetten we een eerste stap om de basis voor evenementen te versterken en werken we na 2023 verder toe naar een stevig evenementenbeleid met keuzes voor welke evenementen passen bij Utrecht en met bijbehorende organisatie, capaciteit en middelen om dat te realiseren. Denk daarbij aan het onderzoek naar een locatie voor grootschalige evenementen, werken met duurzame leges en het proactief communiceren over evenementen. Volgens ons vormt dit uiteindelijk de basis voor een duurzame groei van de stad en balans tussen leefbaarheid en levendigheid voor haar inwoners en flora en fauna.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.
• Om het verenigd bedrijfsleven, ondernemers en andere instellingen te helpen om gezamenlijke faciliteiten te kunnen betalen, faciliteren we Ondernemersfonds Utrecht (OFU). Een opslag van 11,1% op de Onroerend Zaakbelasting op niet-woningen en wordt via een subsidie verstrekt aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht, die het Ondernemersfonds Utrecht voor de samenwerkende betalers van de OZB niet-woningen coördineert. Met het OFU spannen we ons in om lokale ondernemers, verschillende sectoren en organisaties te verbinden en tot initiatieven te komen die bijdragen aan het vestigingsklimaat van de ruim 70 trekkingsgebieden.
• De Winkeltijdenwet regelt de tijden waarop winkels open mogen zijn en kent daarnaast bevoegdheden toe aan gemeentelijke organen om deze tijden te verruimen. Vanuit de wettelijke taak van de winkeltijdenverordening geeft de gemeente hier invulling aan.

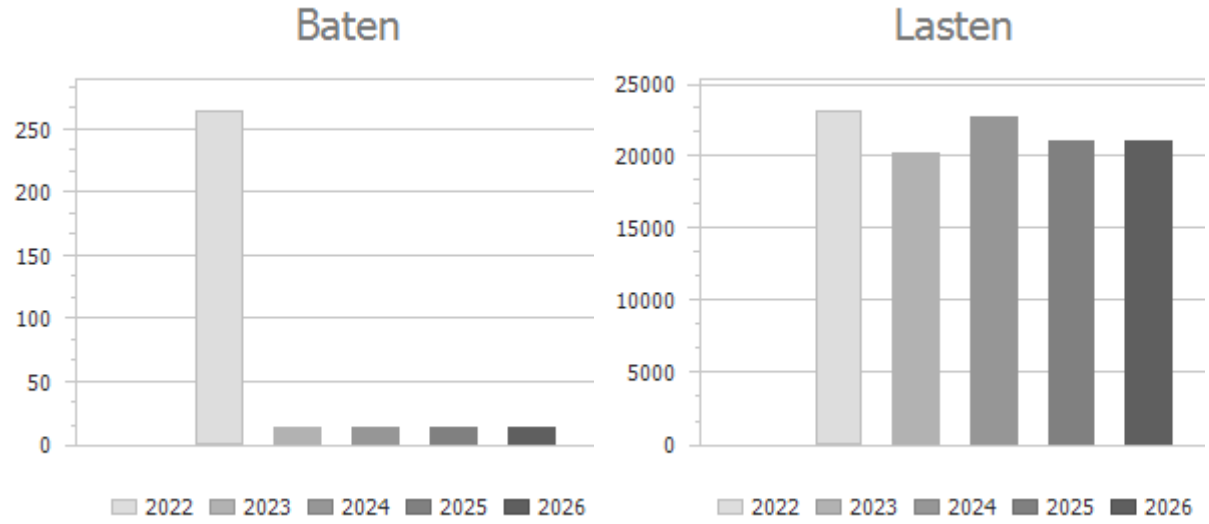
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.
• Samen met werkgevers, brancheorganisaties en opleiders werken we aan toekomstbestendige werkgelegenheid, een collectieve aanpak voor structurele (systeem)veranderingen op de arbeidsmarkt en competentieontwikkeling van de (toekomstige) beroepsbevolking. Hierbij focussen we ons op essentiële beroepen in onze stad, in het bijzonder in de marktgroepen 'gezondheid', 'onderwijs', 'ict en digitale vaardigheden' en 'bouw, techniek, energietransitie en circulair'.Daarbij geven we samen met de regionale partners uitvoering aan de Utrecht Talent Alliantie (UTA). Met de UTA zetten we ons in voor een economisch en maatschappelijk sterke regio, waarin ieders talent wordt benut, zo veel mogelijk soepele overstappen naar geprioriteerde sectoren plaatsvinden, een leven lang ontwikkelen vanzelfsprekend is en de beroepsbevolking beschikt over voldoende digitale vaardigheden.
• Met ons beleid op gebied van het investeringsklimaat werken we aan de transitie van de lokale economie naar een economie die bijdraagt aan een gezondere wereld, door het regionale kennis- en innovatie ecosysteem te versterken, te investeren in bedrijven die hieraan bijdragen en randvoorwaarden (talent en ruimte) te creëren voor toekomstbestendig werk voor iedereen. Dit doen we in nauwe samenwerking met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden, met de Regionale Economische Agenda 2020-2027 als kader.
• Met onder andere de inzet op de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM), het ecosysteem voor starters en groeiers, het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het programma sociaal ondernemerschap werken we aan de toekomstbestendige ontwikkeling van het mkb.
• In nauwe samenwerking met de ROM (ten aanzien van handelsmissies en kennisuitwisseling) en het International Welcome Centre Utrecht Region (IWCUR, ten aanzien van onze dienstverlening voor international) zetten we Utrecht steeds sterker internationaal op de kaart kunnen zetten, met als doel kennis, bedrijvigheid en talent aan ons te binden.
• We werken samen met de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) aan de intensiveringsopgave op bedrijventerreinen, en met de Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) werken we aan het transformeren van panden om de sociaaleconomische situatie, het vestigingsklimaat en leefbaarheid in gebieden te verbeteren. Hierbij is tevens aandacht voor vergroening en verduurzaming van de bedrijventerreinen.
• We willen aantrekkelijk zijn voor bedrijven en werkgevers die nu en ook in de toekomst veel baanzekerheid geven en meewerken aan een toekomstbestendige economie, met in het bijzonder aandacht voor het aantrekken en faciliteren van bedrijven die bijdragen aan innovatie en aan gezondheid gerelateerde economie. ROM en Utrecht City in Business (UciB) werken hierin samen, waarbij bedrijven op een zo optimaal mogelijke wijze begeleid worden met hun vestigingsvragen.
• We geven invulling aan de RSU2040 met de (door-)ontwikkeling van bedrijventerreinen en kantoorlocaties, werken in de wijk, het clusteren van winkelgebieden en publieksgerichte functies zoals horeca. Ook stimuleren we de transitie naar een circulaire economie door ruimte te bieden aan bedrijven die bijdragen aan meer hergebruik van grondstoffen en het verduurzamen van de economie.
• Het Utrecht Science Park (USP) is het kloppende hart van een van Europa's meest competitieve regio's. Op het USP werken op internationaal niveau kennisinstellingen, onderzoeksinstituten, gezondheidszorg en innovatieve bedrijven intensief samen aan nieuwe oplossingen voor een langer en gezonder leven. De ruimtelijke en economische ambities voor het USP zijn fors. Met de plannen voor grootschalige vernieuwing van de gebouwen van de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht ontstaat ruimte voor doorontwikkeling van dit snelst groeiende Science Park van Nederland. We zetten in op een toename van minimaal 4.000 nieuwe banen de komende jaren en doen dit samen met onze partners in het gebied. Met de middelen voor uitvoeringskracht economie versterken we de capaciteit hierop.
• We geven uitvoering aan ons langjarig horeca-, detailhandel-, evenementen- en hotelbeleid. Op basis van veranderende (markt-)omstandigheden en behoeften zijn we dan in staat om desgewenst bij te sturen.

Omschrijving
• We geven uitvoering aan het Plan van Aanpak Rekenkamerrapport 'De Balans Opmaken'. Er wordt meer samenhang gebracht binnen het programma Economie en Werken voor Iedereen, waarbij de onderlinge samenhang tussen de deelprogramma's Vestigingsklimaat, Investeringsklimaat en Toekomstbestendige Arbeidsmarkt wordt versterkt. Met een betere vorm van informatiemanagement is het mogelijk om te monitoren wat de mogelijke effecten van gevoerd beleid zijn.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Toekomstbest. werknemers en -gelegenheid	278	264	15	15	15	15
Totaal baten	278	264	15	15	15	15
Lasten						
1 Toekomstbest. werknemers en -gelegenheid	18.580	23.173	20.304	22.804	21.129	21.129
Totaal lasten	18.580	23.173	20.304	22.804	21.129	21.129
Saldo baten en lasten	**-18.302**	**-22.909**	**-20.290**	**-22.790**	**-21.115**	**-21.115**
Mutaties reserves						
Toevoeging	2.500	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.646	250	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-18.156**	**-22.659**	**-20.290**	**-22.790**	**-21.115**	**-21.115**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad					
Minder baten International Welcome Center Utrecht Afspraken omtrent de dekking vanuit de partners van het International Welcome Center Utrecht lopen tot 2022. Voor periode 2023-2026 worden er nieuwe afspraken gemaakt om de bijdrage te verhogen.	S	-250	-250	-250	-250
Totaal baten		**-250**	**-250**	**-250**	**-250**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad					
TONK middelen	S	-2.900	-2.900	-2.900	-2.900
Afloop van incidentele TONK middelen voor kwetsbare ondernemers.					
OZB Fonds	S	-750	-750	-750	-750
Afloop van incidenteel budget voorjaarsnota 2021 ten behoeve van het OZB fonds om kwetsbare ondernemers te ondersteunen.					
Fonds Mismatch Arbeidsmarkt	S	-500	-500	-500	-500
Afloop van incidentele middelen voor de regeling Fonds Mismatch Arbeidsmarkt.					
Evenementenfonds	S	100	100	100	100
Aanvullend op het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de continuering van het evenementenfonds (0,4 miljoen euro). Daarmee vervalt de taakstelling op het evenementenfonds.					
Locatieprofielen evenementenfonds	I	250			
Aanvullend op het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van locatieprofielen voor evenementen.					
International Welcome Center	I	-250	-250	-250	-250
Afspraken omtrent de dekking vanuit partners voor het International Welcome Center Utrecht lopen tot 2022. Voor de periode 2023-2026 worden er nieuwe afspraken gemaakt om de bijdrage te verhogen.					
Utrecht 900	S	-250	-250	-250	-250
De incidentele bijdrage voor Utrecht 900 in 2022 vervalt na 2023.					
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij regio Utrecht (ROM).	S	0	0	-175	-175

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
De aanvullende incidentele bijdrage aan het Regionale Ontwikkelingsmaatschappij regio Utrecht (ROM) loopt in 2025 af.					
Impuls economische uitvoeringskracht	S	50	800	1.300	1.300
In het coalitieakkoord zijn oplopend structurele middelen beschikbaar gesteld voor uitvoeringskracht.					
Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	I	500	2.500	500	500
In het coalitieakkoord zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de verdichting en verduurzaming van bedrijventerreinen via het OMU.					
Van Werk naar Werk	S	400	400	400	400
Jn het coalitieakkoord zijn structurele middelen beschikbaar gesteld voor werk naar werk.					
Loon- prijscompensatie	S	405	405	405	405
Doorrekening van de loon-prijscompensatie.					
Afdracht aan het ondernemersfonds	S	76	76	76	76
Hogere afdracht aan het ondernemersfonds.					
Totaal lasten		**-2.869**	**-369**	**-2.044**	**-2.044**
Saldo baten en lasten		**-2.620**	**-119**	**-1.794**	**-1.794**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen mutaties				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
In 2022 is een onttrekking gedaan uit de reserve Toeristische Stadspromotie voor Utrecht900. Voor 2023 en verder is geen onttrekking begroot.	-250	-250	-250	-250
Totaal onttrekking	-250	-250	-250	-250

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Na-effecten coronapandemie, wat voor diverse ondernemers een financieel gezonde bedrijfsvoering belemmert. Denk aan hoge schuldenlast, ondernemers die zichzelf onder bijstandsniveau uitbetalen, enzovoorts. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in onze stad.	• Uitvoering Ondernemer Centraal: coaching, advies en ondersteuning voor en door ondernemers. • Inzet op vitale hoofdstructuur retail en programma Morgen Mooier Maken voor de binnenstad.
2. Een laagconjunctuur heeft negatieve gevolgen voor de groei van bedrijven en werkgelegenheid.	• In ons arbeidsmarktbeleid focussen we ons op sectoren waarvan we verwachten dat deze in de toekomst en/of tijdens laagconjunctuur nog steeds werkgelegenheid bieden.
3. Krapte op de arbeidsmarkt, zowel in markt als bij gemeenten de markt leidt dit tot belemmeringen in ondernemerschap, bij de gemeente tot belemmeringen in het uitvoeren van onze ambities.	• Marktgroepenaanpak, om zoveel mogelijk mensen toe te leiden naar duurzaam werk en passend bij de maatschappelijke opgaven van onze stad. • Actieve wervingscampagne voor vergroten uitvoeringskracht Economie.
4. Ongunstige marktomstandigheden, zoals stijgende kosten voor grondstoffen en energie en inflatie. Dit kan leiden tot problemen in de bedrijfsvoering bij ondernemers, en stagneert groei en het aantrekken van kapitaal.	• Ondernemer Centraal • Compensatie energieprijzen voor Utrechters met laag inkomen (uitvoering Motie 2022/M25 'Steun ondernemers vanuit de TONK').

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Noord West Beheer BV	De Wijkontwikkelingsmaatschappij Noordwest (WOM Noordwest) is in 2008 opgericht om bij te dragen aan de sociaaleconomische vitaliteit in het gebied Noord West met het beheer en de ontwikkeling van vastgoed met een focus op de Amsterdamsestraatweg.	Geen bijdrage
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Lombok BV	De WOM Lombok is een BV. Doel is om de economische structuur van Lombok te verbeteren door het aankopen, opknappen en aan de gewenste branches te verhuren van panden.	Geen bijdrage
Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio BV	Aan de ROM gelieerde BV met als doel regionale fondsen en projecten op te zetten waar het ministerie van EZK geen aandeelhouder van is (onder andere POC fonds).	2% van de exploitatiebijdrage aan de ROM (zie hieronder)
Bijdrage aan Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Utrecht BV	Stimuleren innovatief ondernemerschap rond maatschappelijke opgaven door te innoveren, investeren en internationaliseren.	860

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad					
Starters en groeiers	Ecosysteem voor startende en groeiende (innovatieve) ondernemers versterken door het faciliteren van netwerken en het ondersteunen van ondernemers (met groeiambities)	435	435	0	0
Morgen Mooier Maken	Terugdringen en beperken langdurige leegstand kernwinkelgebied binnenstad	300	300	0	0
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0	145
Marketing, promotie en informatievoorziening	Ondersteuning toeristische activiteiten en evenementen, aantrekken kenniscongressen	56	300	0	0
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	8.500	8.500	8.500	0
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	50	50	0
Subsidieplafond kwetsbare winkelgebieden	Ondersteuning verplaatsingen van kleinschalige ondernemers met retailfuncties	300	300	0	0
Subsidieplafond verplaatsing t.b.v. hoofdstructuur	Ondersteuning voor de uitvoering van de plannen van aanpak voor de meest kwetsbare winkelgebieden, exclusief centrum/binnenstad.	175	175	0	0
Totaal doelstelling 1		9.961	10.205	8.550	145
Totaal Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen		**9.961**	**10.205**	**8.550**	**145**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	In Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 staan de ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst. Het is een visiedocument. De gemeente kiest op het gebied van werklocaties voor drie richtinggevende kaders, te weten: 1. Werklocaties optimaliseren 2. Werken in de wijken versterken 3. Vitale winkelgebieden realiseren.
Regionale Economische Agenda Utrecht 2020 - 2027	2020	De Regionale Economische Agenda 2020-2027 schetst de kaders voor onze gemeentelijke strategie, beleid en uitvoering op het gebied van economie. In de REA koppelen we maatschappelijke opgaven (gezonde mensen, toekomstbestendige leefomgeving en waardevolle digitalisering) aan economische kansen.
Utrecht Circulair 2020-2023	2020	Utrecht wil in 2050 een circulaire stad zijn. Utrecht Circulair 2020-2023 maakt onderdeel uit van de Omgevingsvisie en is een eerste stap op weg naar 2050.
Kantorenbrief 2019	2019	Naar aanleiding van de sterk veranderende kantorenmarkt is de 'Kantorenbrief 2019' opgesteld met daarin een aantal actiepunten opgenomen.
Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	2019	De notitie 'Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels' is een aanvulling op de 'beleidsnota Hotels Utrecht 2010-2020'. Hierin wordt nieuw beleid voor tijdelijk verblijf beschreven evenals bijstelling van het reguliere hotelbeleid.
Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	2018	Het 'Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018' beschrijft de kaders waarmee we willen bijdragen aan een gezonde groei van de stad en inspelen op nieuwe trends. Met de beschreven aanpak werken we aan een aantrekkelijk, gezond en toekomstbestendig woon-, werk- en ondernemersklimaat.
City Deal Health Hub	2016	Deze City Deal beoogt gezond (stedelijk) leven te stimuleren, via een meer samenhangende en innovatieve aanpak van complexe gezondheidsvraagstukken en versterking van de Utrechtse (en Nederlandse) gezondheids-gerelateerde economie.
Perspectief Toerisme 2020 - Live like a local	2015	Het 'Perspectief Toerisme 2020' geeft een doorkijk naar de belangrijkste ontwikkelingen in de toeristische markt voor de komende jaren en hoe we hier als gemeente Utrecht met onze stakeholders op willen inspelen. Het vormt een nadere uitwerking van twee lopende beleidskaders, namelijk de Economische Agenda 2012-2018 en de Hotelnota 2020.
A room with a view, hotelnota 2010 – 2020 en Actualisatie marktruimte hotelnota 'A room With A View' 2015	2010 & 2015	In de beleidsnota 'A Room with a View' en de hotelnota actualisatie marktruimte 'A Room with a View' staat het Utrechtse hotelbeleid beschreven.

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Vitale stadswijken, functiemenging in woonwijken	2013	In deze notitie worden de beleidsrichting en randvoorwaarden beschreven voor het faciliteren van meer functiemenging in woonwijken en het bieden van een toetsingskader voor initiatieven in afwijking op bestemmingsplannen. Daarnaast worden voorstellen gedaan voor verdere optimalisering en het meer transparant maken van mogelijkheden voor werken in de wijk.
Evaluatie Evenementennota	2013	Het betreft de evaluatie van de 'Nota evenementen en festivals in Utrecht ... 't Bruis an alle kant ... 2009 - 2014'. In deze evaluatie zijn voorstellen voor de toekomst opgenomen.
Bedrijventerreinenstrategie Utrecht 2012	2012	De doelstelling van het bedrijventerreinenbeleid is om voldoende en toekomstbestendige werklocaties te bieden, die voldoen aan de wensen van hedendaagse en toekomstige ondernemers en daarmee een bijdrage te leveren aan de economische ontwikkeling van de stad. In deze nota wordt daar een concrete uitwerking aan gegeven.
Ontwikkelingskader detailhandel	2012	Nieuwe ontwikkelingen, zoals internetverkoop en leegstand, vragen om een gemeentelijk handelen dat bijdraagt aan een goede detailhandelsstructuur en leegstand tegengaat. In dit ontwikkelingskader staat een uitwerking van dit beleid beschreven.

Werk en Inkomen

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman

Ambitie

Alle Utrechters hebben financiële bestaanszekerheid en kunnen meedoen in de samenleving

Naar verwachting is in 2023 sprake van blijvende krapte op de arbeidsmarkt met een daling van het bijstandsbestand als gevolg. We zetten in op meer verbindingen tussen werkzoekenden, werkgevers, onderwijs en sociale partners om de match tussen vraag en aanbod te verbeteren.
Wel leiden de economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de inflatie en dalende koopkracht tot een grotere onzekerheid. Eind 2023 verwachten we in Utrecht 8.800 bijstandsgerechtigden.
Hierbij is nog geen rekening gehouden met het versneld huisvesten van statushouders vanaf de zomer 2022, welke veelal ook zullen instromen in de bijstand.

Het nieuw armoede– en schuldenbeleid wordt de komende periode verder ontwikkeld, met hierbij speciale aandacht voor bestrijden van kinderarmoede en werkende armen.
Daarnaast wordt extra ingezet op het behalen van onze regionale banenafspraak doelstellingen.
Tot slot presenteren we in 2023 een plan hoe we basisbanen gaan vormgeven.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Utrechters werken of participeren naar vermogen

Utrechters die dit kunnen begeleiden we richting werk. Utrechters voor wie de arbeidsmarkt nog verder weg staat, bieden wij persoonlijke begeleiding om stappen richting werk te maken.

2. Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid

Door het verstrekken van een bijstandsuitkering bieden we mensen (tijdelijk) een vangnet. We zetten ons in om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Ook tijdelijke en deeltijd uitstroom is daarbij waardevol.

3. Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning

Alle Utrechters kunnen rondkomen, doen mee en zijn schulden(zorg) vrij. Dat doen we door er op tijd bij te zijn, laagdrempelige hulp op maat te bieden en inwoners duurzaam uit de schulden te helpen.
Daarnaast ondersteunen we inwoners met aanvullende armoederegelingen.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Utrechters werken of participeren naar vermogen						
Uitstroom uit de bijstand naar werk: volwassenen en jongeren en betaald werk met aanvulling bijstand	Onbekend	1.256	1.450	1.300	1.300	1.300
Werkgeverstevredenheid cijfer	Onbekend	NB	7,5	7,5	7,5	7,5
Aandeel personen dat actief	Onbekend	32%	30%	NTB	NTB	NTB
2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid						
Elke Utrechter die daar recht op heeft krijgt inkomensondersteuning volgens de participatiewet	Onbekend	9.360	10.500	8.800	NTB	NTB
3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning						
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen	Onbekend	50%	65%	50%	58%	58%
Gemiddelde schuldenlast bij start van en schulddiensttraject gaat omlaag	Onbekend	27.100	33.000	26.000	25.000	25.000
Aantal crisismeldingen schulddienstverlening gaat omlaag	Onbekend	196	210	200	175	150

Analyse	
Doelstelling 1	**Utrechters werken of participeren naar vermogen**
Uitstroom uit de bijstand naar werk: volwassenen en jongeren en betaald werk met aanvulling bijstand	De doelstelling is vanaf 2023 naar beneden bijgesteld naar 1.300. Ons bijstandsbijstand is al enige jaren aan het dalen en we zien tevens dat de doelgroep met de kortste afstand tot de arbeidsmarkt in verhouding steeds kleiner wordt. Dit maakt dat we met deze doelstelling vanaf dit jaar realistischer gaan begroten
Werkgeverstevredenheid cijfer	Geen verschil in doelstelling
Aandeel personen dat actief	Ter optimalisering van de werkdienstverlening worden per 2023 andere instrumenten ingezet en werken we vanuit een ander digitaal systeem. Daarom rapporteren we vanaf dit jaar niet meer het aandeel actief per arrangement. In de dashboardbrieven WenI rapporteren we op het niveau van hoofddoelen op het aandeel actief voor de gehele doelgroep. De streefwaarde wordt nog voor behandeling van de begroting bekend gemaakt.
Doelstelling 2	**Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid**
Elke Utrechter die daar recht op heeft krijgt inkomensondersteuning volgens de participatiewet	De dalende trend in het aantal bijstandsgerechtigden zal naar verwachting in 2023 net als voorgaande jaren verder doorzetten als gevolg van de economische groei en werkgelegenheid. Wel leiden de economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de inflatie en dalende koopkracht tot een grotere onzekerheid. Ook is hierin nog geen rekening gehouden met het versneld huisvesten van statushouders vanaf de zomer 2022, welke veelal ook zullen instromen in de bijstand.

Analyse	
Doelstelling 3	**Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning**
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen	De inflatie en energieprijzen hebben flinke impact op inwoners, vooral op de lage en middeninkomens. Dit zorgt ervoor dat steeds meer inwoners moeite hebben met rondkomen en meedoen, vandaar een lager doelstelling t.o.v. 2022.
Gemiddelde schuldenlast bij start van en schulddiensttraject gaat omlaag	De gemiddelde schuldenlast bij de start van een regeling is veel lager dan het landelijk gemiddelde. We blijven streven om er steeds eerder bij te zijn, maar verwachten niet meer zo'n scherpe daling als in 2021.
Aantal crisismeldingen schulddienstverlening gaat omlaag	We zetten in op betere samenwerking met verhuurders en nutsbedrijven om escalatie van schuldenproblematiek te voorkomen. We verwachten dat het effect daarvan in 2024 zichtbaar wordt

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Verplichte BBV-indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator	Eenheid	Bron	20199	2020	2021
Banen*	Aantal banen per 1.000 inwoners (15-75 jaar)	LISA	990	1002	1017
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	75%	74,5%	74,8%
Personen met een bijstandsuitkering**	Aantal per 1.000 inwoners (18+)	CBS	47,2	71,7	56,2
Werkeloze jongeren ***	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker	1%	2%	Nnb
Lopende re-integratie-voorzieningen ****	Aantal per 1.000 inwoners (15-74 jaar)	CBS	9,6	12,1	12,6

* Deze indicator geeft inzicht in de balans tussen ontwikkeling van de bevolking en de economische ontwikkeling (is er getalsmatig naast elke werkende Utrechter ook een baan). Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Het LISA werkgelegenheidsregister is een databestand van Stichting LISA met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. De indicator wordt gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

** Deze indicator betreft het aantal personen met een uitkering op grond van WWB en de Participatiewet. De uitkeringen aan personen in een instelling, elders verzorgde en dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen. De indicator wordt gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

***De indicator werkloze jongeren wordt gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. De gegevens over 2019 en 2020 zijn bekend. Het is onbekend wanneer de cijfers van 2021 worden gepubliceerd.

****De indicator lopende re-integratievoorzieningen wordt gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.
- Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd?' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrechters werken of participeren naar vermogen
• Actieagenda banenafspraak: De komende tijd gaan we extra stappen zetten richting het behalen van onze regionale banenafspraak doelstellingen. We zetten in op twee soorten interventies: 1) het verbeteren van de duurzaamheid van plaatsingen en 2) het verhogen van het aantal plaatsingen binnen de Banenafspraak.
• Basisbanen: In 2023 presenteren we een plan hoe we basisbanen gaan vormgeven in de gemeente Utrecht.
• We gaan met werkgevers in gesprek over hoe we extra kansen kunnen creëren voor Utrechters die nu nog langs de kant staan.
• Er wordt steviger ingezet op parttime werk met als doel de uitstroom richting arbeidsmarkt hiermee te vergroten.
Doelstelling 2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid
• We zoeken in het beleid en de uitvoering de maximale ruimte van de Participatiewet en werken hierbij vanuit vertrouwen en vraaggericht.
• Onze lobby voor structurele herziening Participatiewet wordt voortgezet.
Doelstelling 3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning
• Het nieuw armoede – en schuldenbeleid wordt voor de periode 2023 – 2027 verder ontwikkeld, met speciale aandacht voor bestrijden van kinderarmoede en werkende armen. In dit beleid nemen we de ambities uit het coaltieakkoord zoals gezinstegoed u-pas, proef met ouderen in het OV en de brugfunctionaris op scholen als vroegsignaleerder, mee.
• We willen het bereik van armoederegelingen vergroten en doen hiervoor concrete voorstellen in het nieuwe armoede- en schuldenbeleid.
• We borgen de succesvolle elementen uit de actieagenda Utrechters Schuldenvrij en we voorkomen huisuitzettingen en afsluitingen van nutsvoorzieningen als gevolg van schulden.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrechters werken of participeren naar vermogen
• Utrechters met een arbeidsbeperking: Utrechters met een arbeidsbeperking begeleiden we via de Banenafspraak of Beschut werk naar een passende werkplek.
• Re-integratie, scholing en participatie: We zorgen ervoor dat inwoners met een bijstandsuitkering die kunnen werken zo snel mogelijk weer aan het werk gaan en als dat nodig is om- en bijscholing krijgen. We passen onze dienstverlening aan op wat de werkzoekende van ons nodig heeft. Voor Utrechters bij wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat, hebben we extra aandacht zodat zij wel stappen richting werk kunnen maken. We zetten hiervoor structureel extra middelen in, vanuit 'Arbeidsmarkt dichtbij' om Utrechters goed te begeleiden richting werk.
• Met de komst van de Participatiewet is de instroom in de Wsw beëindigd, waardoor de rijksbijdrage als gevolg van uitstroom geleidelijk wordt afgebouwd. Ook in 2023 is UW verantwoordelijk voor het bieden van passend werk voor werknemers in de Wsw.
• Opgave inburgering: We blijven investeren in de doorgaande lijn voor asielmigranten en in geïntegreerde trajecten (combinaties taal, opleiding en werk). Op basis van de nieuwe Wet Inburgering ontzorgen we statushouders financieel. De brede opgave inburgering wordt elders in deze programmabegroting beschreven in het programma Zorg dichtbij en op maat.

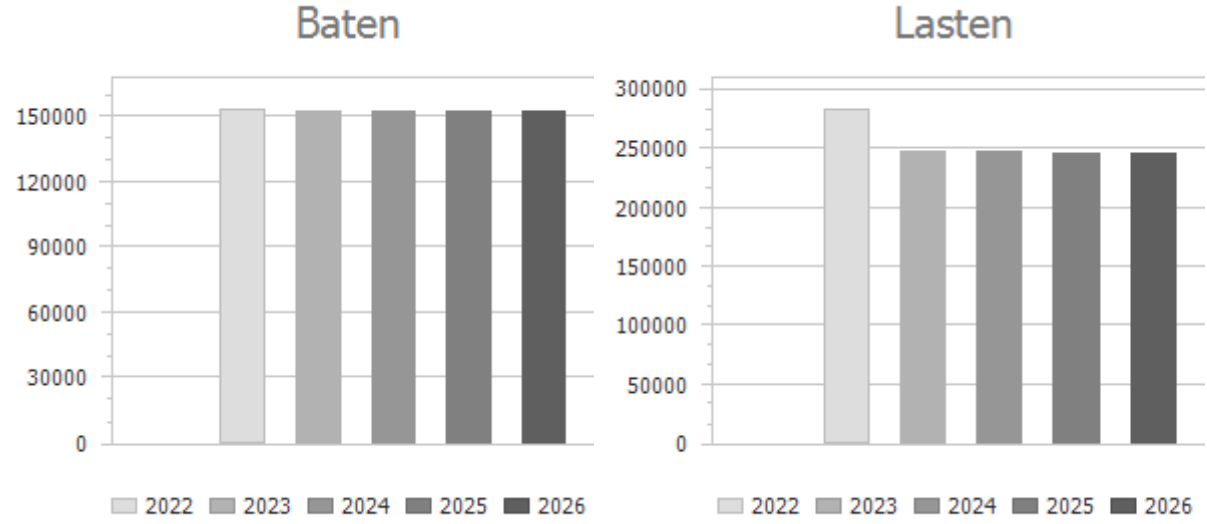
Omschrijving
Doelstelling 2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid
• We blijven werken aan het verbeteren van onze dienstverlening voor inwoners die zich in een kwetsbare positie bevinden. Daarbij staan maatwerk, stress-sensitief, begripvol werken vanuit vertrouwen en 'doen wat nodig is' centraal. We werken aan meer integrale dienstverlening, dichtbij en meer gericht op de leefwereld van inwoners.
Doelstelling 3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning
• We voeren de bestaande armoederegelingen, zoals IIT, U-pas, U-polis en bijzondere bijstand uit
• We verstrekken subsidie aan o.a. Voedselbank, Weekendje Weg, Leergeld, Big Brother Big Sister
• We geven uitvoering aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Utrechters werken of participeren naar vermogen
• Ondernemingsplan UW: Naar verwachting zal in december 2022 het nieuwe ondernemingsplan UW vastgesteld worden in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). In het nieuwe ondernemingsplan leggen we de doelstellingen en werkzaamheden vast die UW in de periode 2023-2026 gaat uitvoeren. Het gaat hierbij om werkzaamheden voor inwoners in de Wsw, als voor inwoners die vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Het nieuwe ondernemingsplan zal na vaststelling aan de Raad worden aangeboden.
• Regionale samenwerking (bestuursakkoord): We hebben samen met alle gemeenten, UWV, sociale partners en onderwijs binnen onze arbeidsmarktregio een regionale bestuursopdracht getekend waarin we onszelf hebben gecommitteerd om onder andere onze regionale werkgeversdienstverlening transparant, doelmatig en zonder belemmeringen van gemeentegrenzen te organiseren.
Doelstelling 2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid
• De medewerkers worden getraind in het stress-sensitief werken. Daarnaast gaan we klanttevredenheidsonderzoeken structureel inbedden in onze processen, zodat we meer inzicht hebben in de ervaring van onze inwoners. Ook gaan we werken aan het begripvoller maken van onze communicatie
• We onderzoeken specifiek de meerwaarde van wijkgericht samenwerken voor werkmatchers, zoals nu plaatsvindt in Overvecht. Doel hierbij is uitbreiding naar andere wijken
Doelstelling 3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning
• We vergroten het bereik van schuldhulpverlening in een zo vroeg mogelijk stadium
• Met het Virtueel Inkomstenloket willen we toe naar een simpel digitaal loket voor alle regelingen en toeslagen. Met dit loket kunnen inwoners eenvoudig hun gegevens ophalen uit overheidsbronnen, via een regelchecker laten checken op welke regelingen zij recht hebben en direct met 1 druk op de knop alle aanvragen kunnen indienen bij alle betreffende overheidsorganisaties.
• Doorontwikkeling van het Huishoudboekje met als doel meer mensen financieel te ontzorgen.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Werken of participeren naar vermogen	1.427	1.496	350	350	350	350
2 Inkomenszekerheid voor levensonderhoud	202.910	151.786	151.784	151.782	151.782	151.782
3 Financiele ondersteuning om mee te doen	435	230	287	287	287	287
Totaal baten	204.771	153.512	152.421	152.419	152.419	152.419
Lasten						
1 Werken of participeren naar vermogen	48.831	53.826	46.461	44.887	44.227	43.560
2 Inkomenszekerheid voor levensonderhoud	202.305	175.224	168.751	168.751	168.751	168.752
3 Financiele ondersteuning om mee te doen	32.061	54.679	33.847	34.097	34.347	34.347
Totaal lasten	283.198	283.729	249.059	247.735	247.325	246.659
Saldo baten en lasten	**-78.427**	**-130.218**	**-96.639**	**-95.317**	**-94.907**	**-94.240**
Mutaties reserves						
Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	7.618	6.302	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-70.809**	**-123.916**	**-96.639**	**-95.317**	**-94.907**	**-94.240**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Baten					
Doelstelling 1 Utrechters werken of participeren naar vermogen					
Bijsturingsvoorstel ESF subsidie Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022. Hoger bedrag in 2022.	I	-1.146	-1.146	-1.146	-1.146
Doelstelling 2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid					
Bijstelling baten op basis van beschikbaar gestelde budgetten Rijk.	S	-2	-4	-4	-4
Doelstelling 3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning					
Dit betreft een abusievelijk niet verwerkte correctie die betrekking heeft op de apparaatskosten van het programma Werk en Inkomen. Bij de eerstvolgende mogelijkheid zal correctie plaatsvinden.	I	57	57	57	57
Totaal baten		**-1.091**	**-1.093**	**-1.093**	**-1.093**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Lasten					
Doelstelling 1 Utrechters werken of participeren naar vermogen					
ESF-subsidie	I	-1.146	-1.146	-1.146	-1.146
Bijsturingsvoorstel ESF-subsidie Voorjaarsnota (inclusief 2022).					
Resultaatbestemming 2021	I	-786	-786	-786	-786
Bestedingsvoorstellen uit Resultaatbestemming Jaarstukken 2021 voor Crisisdienstverlening en opgave Werkbeweging.					
Motie 2022/M25	I	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Invulling motie 2022/M25 Steun ondernemers vanuit de Tonk in Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022 zorgt voor incidenteel budget in 2022.					
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden	I	-958	-958	-958	-958
Incidenteel budget in 2022 voor impuls bijstandsgerechtigden.					
Opgave Werkbeweging	I	-503	-503	-503	-503
Incidenteel budget in 2022 voor opgave Werkbeweging (Tweede Bestuursrapportage 2020).					
Crisisdienstverlening, Perspectief op Werk en bestuursakkoord statushouders	I	-3.088	-3.088	-3.088	-3.088
Incidentele budgetten in 2022 als gevolg van bijsturingsvoorstellen Tweede Bestuursrapportage 2021.					
Regionale aanpak jeugdwerkloosheid	I	1.310			

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Het Rijk stelt als onderdeel van de crisisdienstverlening incidenteel extra budget beschikbaar voor aanpak jeugdwerkloosheid (meicirculaire 2022).					
Coalitieakkoord 2022-2026: De Arbeidsmarkt Dichtbij	S	1.500	1.500	1.500	1.500
Op basis van het coalitieakkoord is vanaf 2023 structureel 1,5 miljoen euro per jaar beschikbaar voor de Arbeidsmarkt Dichtbij.					
Coalitieakkoord 2022-2026: Banenplan in samenwerking met. werkgevers	I	40	80	80	80
Op basis van het coalitieakkoord is in 2023 t/m 2026 incidenteel budget beschikbaar voor het banenplan i.s.m. werkgevers.					
Coalitieakkoord 2022-2026: Basisbanen	I	100	200	300	300
Op basis van het coalitieakkoord is in 2023 t/m 2026 incidenteel budget beschikbaar voor basisbanen.					
Coalitieakkoord 2022-2026: Aanpak samen voor Overvecht	S	144	144	144	144
Op basis van het coalitieakkoord is vanaf 2023 structureel budget beschikbaar voor de Aanpak samen voor Overvecht.					
Ontwikkeling rijksbijdrage en financieel kader UW	S	-734	-1.138	-1.898	-2.565
Ontwikkeling rijksbijdrage voor nieuwe doelgroepen re-integratie en sociale werkvoorziening en financieel kader UW.					
Kostentoerekening	S	-544	-544	-544	-544
Toerekening van personeels- en apparaatskosten Werk en Inkomen.					
Doelstelling 2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid					
TOZO	I	-7.513	-7.513	-7.513	-7.513
Onttrekking reserve Tozo uitvoeringskosten in 2022, -5.013 en Tweede Bestuursrapportage 2021 -2.500.					
BUIG	I	2.400	2.400	2.400	2.400
In de Voorjaarsnota 2022 is een voordeel op de BUIG gemeld van 3,6 miljoen euro in 2022 en 1,2 miljoen euro vanaf 2023.					
Kostentoerekening	S	-1.360	-1.360	-1.360	-1.360
Toerekening van personeels- en apparaatskosten Werk en Inkomen.					
Doelstelling 3 Utrechters die financieel niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving bieden we ondersteuning					
Energietoeslag	I	-24.482	-24.482	-24.482	-24.482
Vanaf 2023 wordt geen rekening gehouden met een Rijksbudget voor een energietoeslag.					
Aflopend Rijksbudget Coronacrisis	I	-819	-819	-819	-819
De compensatie voor gemeentelijk schuldenbeleid vanwege de coronacrisis was eenmalig.					
Aflopend Rijksbudget Coronacrisis	I	-410	-410	-410	-410

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Gemeenten hebben in 2022 een eenmalige compensatie ontvangen voor de bijzondere bijstand, om de gevolgen van Corona op te vangen.					
Afbouw woonlastenfonds	S	-9	-9	-9	-9
Vanaf 2023 wordt in de begroting geen rekening meer gehouden met lasten voortkomend uit de afbouw van het woonlastenfonds.					
Rijksmiddelen kinderen in armoede	S	19	19	19	19
Door toevoeging van Rijksmiddelen voor het tegengaan van kinderen in armoede stijgen de lasten.					
Groeikader	S	247	247	247	247
De lasten stijgen door toevoeging uit het groeikader.					
Actieagenda Schuldenvrij	S	359	359	359	359
Vanaf 2023 vervalt het incidentele budget voor de Actieagenda Schuldenvrij, hiertegenover is structureel budget komen te staan zodat per saldo een toevoeging overblijft.					
Loon- en prijscompensatie	S	1.551	1.551	1.551	1.551
De loon- en prijscompensatie voor het gehele programma Werk en Inkomen is per abuis nog niet nader verdeeld en daarom nu alleen bij doelstelling 3 zichtbaar is.					
Impuls Armoedebeleid	S	500	750	1.000	1.000
Vanuit het coalitieakkoord een verruiming van het budget, oplopend naar 1 miljoen euro structureel.					
Kostentoerekening	S	2.212	2.212	2.212	2.212
Toerekening personeels- en apparaatskosten Werk- en Inkomen.					
Totaal lasten		**-34.670**	**-35.994**	**-36.404**	**-37.071**
Saldo baten en lasten		**33.579**	**34.901**	**35.311**	**35.978**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen mutaties				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
In 2023 is geen onttrekking begroot. De onttrekking in 2022 betreft de bestedingsvoorstellen uit de Resultaatbestemming Jaarstukken 2022 (Werkbeweging -0,703 miljoen euro, Crisisdienstverlening -0,586 miljoen euro en Tozo uitvoeringsbudget -5,013 miljoen euro).	-6.302	-6.302	-6.302	-6.302
Totaal onttrekking	-6.302	-6.302	-6.302	-6.302

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico’s
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota’s

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Financieel risico inzake het BUIG-budget. O.b.v. een landelijk objectief verdeelmodel krijgen we jaarlijks budget om uitkeringen te verstrekken. Nog steeds is ons BUIG-budget niet volledig toereikend om alle uitkeringen te verstrekken. Financiële dekking vindt plaats vanuit de Algemene Middelen. Voor de uitstroom naar werk zijn m.n. wij afhankelijk van werkgevers die de werkzoekenden in dienst willen en nemen en houden. Een daling van de werkgelegenheid heeft daarom altijd gevolgen voor de ontwikkeling van ons bijstandsbestand.	Lobby richting Rijk voor een beter verdeelmodel + rechtmatig verstrekken van uitkeringen. Verder zetten wij actief in op re-integratie werktoeleiding, gericht op uitstroom naar werk. Voor Utrechters bij wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat, hebben we extra aandacht zodat zij wel stappen richting werk kunnen maken. We zetten hiervoor structureel extra middelen in, vanuit ‘Arbeidsmarkt dichtbij’. Met een actieve werkgeversbenadering binden we daarnaast werkgevers aan ons die zich duurzaam willen inzetten voor onze doelgroepen.
2. Door stijgende lasten en inflatie hebben Utrechters met hetzelfde inkomen minder te besteden. Bij huishoudens met een laag inkomen staat de bestaanszekerheid onder druk. Door de stijgende lasten bestaat het risico op een verbreding van deze problematiek richting de lage middeninkomens. De gemeente heeft niet de beleidsinstrumenten om structurele inkomenstekorten te dempen en het Rijk biedt tot nu toe geen oplossing in de vorm van toereikend inkomensbeleid. Meer inwoners hebben daardoor onvoldoende inkomen om in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te kunnen voorzien en als volwaardig burger mee te kunnen doen in de samenleving. Daardoor is het ontstaan van schulden onvermijdelijk. Bovendien heeft schuldhulpverlening alleen zin als de maandbegroting van een inwoner sluitend kan worden en er ruimte is om schulden af te betalen. Als er structureel te weinig inkomen is, zijn schulden onoplosbaar en verergeren ze alleen maar en komen de betreffende inwoners in steeds schrijnendere armoede te leven.	Inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk. Wij lobbyen voor het verder verhogen van het minimumloon en de hoogte van de uitkeringen, om te zorgen dat bestaanszekerheid geborgd wordt.
3. De wetgeving vanuit het rijk is bepalend voor de inzet van onze middelen Nieuwe wetgeving of financieringssystematieken kunnen beteken dat er een groter beroep gedaan wordt op bepaalde instrumenten of dat er een nieuwe prikkel ontstaat om instrumenten meer in te zetten, zoals bij LKS.	Monitoren ontwikkelingen wetgeving

Zie voor de financiële impact van het risico inzake het BUIG-budgetde paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.	3.656
UW Holding B.V.	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.	1.800

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
2 Utrechters die niet zelf kunnen voorzien in hun levensonderhoud bieden we inkomenszekerheid					
Samen voor Overvecht (Werk en ondernemerschap)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	200	0	0
Duurzaamheidsbonus werkgevers	Duurzame uitstroom uit de bijstand bevorderen door werkgevers te stimuleren om mensen, die vanuit de bijstand aan het werk gaan of zijn gegaan een contract voor onbepaalde tijd aan te bieden	25	0	0	0
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	3.000	4.000	0	0
Plusbonus	Eenmalige subsidie voor een werkgever als de werkgever een bijstandsgerechtigde die parttime werkt, een nieuw contract aanbiedt met een urenuitbreiding	50	50	0	0
Werkgeverscheque	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	150	200	0	0
Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	16.726	16.314	16.314	0
Innovatieregeling UWV	Subsidie om met vernieuwde ideeën mensen met een bijstandsuitkering aan het werk te helpen	600	600	0	0
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	900	600	0	0
Totaal doelstelling 2		21.651	21.964	16.314	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
3 Utrechters financieel ondersteunen					
Levensgebeurtenissen	Ondersteuning met vrijwillige inzet ten behoeve van schuldhulpverlening	150	150	0	0
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	150	0	0
Totaal doelstelling 3		300	300	0	0
Totaal Werk en Inkomen		**21.951**	**22.264**	**16.314**	**0**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Kadernota Participatie en Inkomen 2013	2013	De Kadernota Participatie en Inkomen schetst kaders op het terrein van de arbeidsmarkt, werkgelegenheid en inkomen.
Uitvoeringsnota Werken aan Werk 2014	2014	Nadere uitwerking van Kadernota Participatie en Inkomen. Acties m.n. gericht op; versterken bedrijvigheid, mensen ondersteunen richting werk en successen in het onderwijs.
Actieagenda Banenafspraak	2021	Met de Actieagenda Banenafspraak zetten we extra stappen om zoveel mogelijk kansen te verzilveren voor onze inwoners en voor werkgevers.
Raadsbrief derde voortgangsrapportage Actieagenda Utrechters schuldenvrij, bevat als bijlage de derde voortgangsrapportage en convenant Samenwerken voor Utrechters Schuldenvrij.	2022	Bevat als bijlage de derde voortgangsrapportage en convenant Samenwerken voor Utrechters Schuldenvrij.
Raadsbrief MER & Armoedemonitor, bevat als bijlage MER 2022 en in de brief link naar Armoedemonitor 2022 en online dashboard	2022	In deze brief wordt uitgelegd wat de MER en Armoedemonitor zijn, wordt ingegaan op de belangrijkste resultaten uit beide rapporten en wat deze betekenen voor het nieuwe armoedebeleid.

Onderwijs

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg; Dennis de Vries

Ambitie

Kinderen en jongeren voorbereiden op een voor hen waardevolle plek in de steeds veranderende samenleving.

Alle kinderen in de stad hebben recht op de toekomst waar ze van dromen. De beste plek om dat voor elkaar te krijgen is het onderwijs. Samen met onze partners spreken we het talent in ieder kind en jongere aan, werken we aan een sterke sociale basis en voeren we de dialoog over hoe we alle kinderen en jongeren waarderen om wie zij zijn. We vinden het belangrijk dat iedereen in Utrecht mee kan en mag doen en zich kan ontwikkelen. We weten dat dit voor de één lastiger is dan voor een ander. We zien hier ook verschillen tussen wijken en buurten in de stad. Samen met bewoners, partners, bedrijven en het rijk werken we aan gelijke kansen en dit doen we door ongelijk te investeren. Inclusiever onderwijs is het fundament voor een inclusievere samenleving.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.

We beginnen vroeg. Investeren in het tegengaan van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen blijkt het meest effectief.
We streven naar een kansrijke start voor jonge kinderen door taalstimulering thuis, op de voorschool en in het basisonderwijs. We willen ieder kind met een risico op een taalachterstand bereiken met de voorschool.

De ontwikkeling van kinderen kent geen onderbrekingen, de overgangen verlopen soepel.
Soepele overgangen op cruciale momenten in de schoolloopbanen en binnen de schooldag zijn belangrijk voor kinderen. Voorbeelden zijn de Utrechtse Kindcentra, de POVO-procedure, 10-14 onderwijs, brede brugklassen en de overstap VO-MBO.

Kinderen en jongeren worden voldoende uitgedaagd om zich optimaal te ontwikkelen.
We willen bereiken dat kinderen ontdekken wat bij ze past en waar ze goed in zijn, in een veilig en fijn schoolklimaat. Ook de bibliotheek heeft hierin een belangrijke plek.

Waar iets extra's nodig is qua ondersteuning en aanbod voor maximale onderwijskansen, organiseren we dat met de partners in de stad.
We zorgen er voor dat er voor alle kinderen en jongeren een passende plek is in het onderwijs om tot ontwikkeling te komen, waar nodig passend ondersteund door samenwerkende kernpartners in (jeugd)zorg. We zetten ons er maximaal voor in dat er geen kinderen of jongeren zonder passend aanbod thuiszitten. Als de afstand naar de school te groot is, of als een kind niet zelfstandig naar school kan bieden wij een oplossing in de vorm van (een vergoeding voor) leerlingenvervoer.

De leraar centraal voor de ontwikkeling van het kind.
Het lerarentekort is een blijvend urgent vraagstuk. Iedere leerling heeft recht op goed onderwijs, voldoende goede docenten is hierbij de achillespees.

Podium voor het mbo.
Het bieden van een podium voor mbo-studenten blijft nodig. We willen dat alle mbo-studenten zich gelijkwaardig behandeld voelen.

2. Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is

De gemeente streeft naar een passende school voor ieder kind, vlakbij huis.
Een passende school is een schoolgebouw dat voldoet aan het geldende Bouwbesluit en voldoende omvang heeft. De benodigde omvang van het schoolgebouw wordt bepaald op basis van de Verordening huisvesting scholen. Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van de gemeente, die we in Utrecht op basis van de vorig jaar vastgestelde verordening uitvoeren.

Moderne en toekomstbestendige schoolgebouwen.
Een modern schoolgebouw is geschikt om het onderwijs te geven dat een school wil geven op basis van haar visie en onderwijsconcept. Een toekomstbestendig en duurzaam schoolgebouw is bovendien de komende jaren meervoudig inzetbaar, voor de oorspronkelijk bedoelde school en eventueel ook andere scholen of gebruikers.

Uitbreiden van Utrechtse kindcentra
Met het Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra kan de gemeente de huisvesting hiervan realiseren. In de Utrechtse kindcentra huisvest de gemeente een school en andere voorzieningen die bijdragen aan de optimale ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 18 jaar en leveren we een belangrijke bijdrage aan onder meer soepele overgangen.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.						
Gemiddeld jaarlijks bereik % van deelnemende kinderen met risico op taal- en/of ontwikkelachterstand (VE indicatie) aan de Voorschoolse Educatie	89%	69%	85%	90%	90%	90%
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer	Schooljaar 2010-2011	0	0	0	0	0
Klanttevredenheid	-	8	8	7,5	7,5	7,5
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek	2010	22%	25%	25%	25%	25%
Het % niet vervulde vacatures in het primair onderwijs	-	7,3%	3%	-	-	8%
Het % niet vervulde vacatures in het voortgezet onderwijs	-	niet beschikbaar	-	-	-	5%
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen	-	1.392	1.260	1.260	1.330	1.400
Aantal benaderde jongeren tussen de 18-23 jaar die niet (meer) naar school gaan en nog geen startkwalificatie hebben behaald, zonder inkomen of een inkomen onder de €300 per maand (Focus-aanpak).	-	1.194 per jaar	1.000 per jaar	1.000 per jaar	1.000 per jaar	1.000 per jaar
Aantal thuiszitters 5-18 jaar	27 (2021)	27	0	0	0	0

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is						
Aantal wijken (van de 10) met voldoende schoolgebouwen voor primair onderwijs (112,5% of meer)	-	7	8	9	9	9
Schooldaken met zonnepanelen	-	30,7	30%	30%	31,3%	47%
Aantal wijken (van de 2) met voldoende schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs (112,5% of meer)	-	0	0	0	0	0
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting	-	30,7%	30,7%	31,3%	31,3	47%

Analyse	
Doelstelling 1	**Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving.**
Gemiddeld jaarlijks bereik % van deelnemende kinderen met risico op taal- en/of ontwikkelachterstand (VE indicatie) aan de Voorschoolse Educatie	We streven naar een zo hoog mogelijk bereik, zo veel mogelijk kinderen met een indicatie voor voorschool die ook daadwerkelijk naar de voorschool gaan.
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer	Er is geen verschil tussen 2022 en 2023 want in beide gevallen is het streven 0, wat ook is gehaald
Klanttevredenheid	Vanwege het chauffeurstekort en de voorgestelde nieuwe verordening is er gekozen om de ambitie bij te stellen naar het cijfer 7,5
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek	Voorheen werkten we met een absoluut getal wat al een aantal jaren makkelijk werd gehaald. Door nu te werken met een percentage, groeit de opgave van de bibliotheek mee met de stad. 25% is een pittige uitdaging.
Het % niet vervulde vacatures in het primair onderwijs	Het ministerie OCW maakt prognoses per 5 jaar en hierdoor is het niet mogelijk om voor elk jaar een prognose op te nemen.
Het % niet vervulde vacatures in het voortgezet onderwijs	Helaas is het voor het CBS niet mogelijk om de cijfers van lerarentekort VO aan te leveren. Het heeft daarom nu geen zin om een doelstelling op te nemen.
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen	Er zijn rond de 1400 peuters met een indicatie. Om het gewenste bereik te halen is dit aantal beschikbare plaatsen nodig. Dit komt omdat een deel van de peuters met indicatie naar de reguliere opvang gaat.
Aantal benaderde jongeren tussen de 18-23 jaar die niet (meer) naar school gaan en nog geen startkwalificatie hebben behaald, zonder inkomen of een inkomen onder de €300 per maand (Focus-aanpak).	We kiezen voor het benaderen van 1.000 jongeren tussen de 18-23. Enerzijds is het ambitieus maar we denken (gebaseerd op ervaringen in voorgaande jaren) dat dit de groep jongeren is die de begeleiding vanuit Focus nodig hebben.
Aantal thuiszitters 5-18 jaar	In Utrecht staan wij ervoor dat elk kind zich optimaal ontwikkelt en maken wij dat mogelijk door onderwijs en zorg optimaal integraal vorm te geven. Dit geldt voor alle kinderen en jongeren en zeker ook voor de meest kwetsbare. Daarom gaan we inzetten op de ambitie nul thuiszitters. Zodat niemand zich uitgesloten voelt van het onderwijs, scholen maximaal verantwoordelijk mogen zijn voor alle kinderen en de jeugdhulp zich optimaal kan verbinden aan het onderwijs.

Analyse	
Doelstelling 2	**Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is**
Aantal wijken (van de 10) met voldoende schoolgebouwen voor primair onderwijs (112,5% of meer)	We streven naar voldoende capaciteit in alle 10 wijken.
Schooldaken met zonnepanelen	We willen het aantal schooldaken met zonnepanelen uitbreiden.
Aantal wijken (van de 2) met voldoende schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs (112,5% of meer)	Voor de hele stad geldt dat er structureel te weinig capaciteit voor het voortgezet onderwijs beschikbaar is. Door middel van de huisvestingsafspraken voortgezet onderwijs wordt er capaciteit toegevoegd, deze effecten zijn nog niet meegenomen in deze aantallen. Voor het VO gebruiken we een indeling in twee delen van de stad, oost en west van het Merwedekanaal.
Schoolgebouwen zonder aardgasaansluiting	In het kader van de energietransitie streven we naar uitbreiding van het aantal schoolgebouwen dat "van het gas af" is.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator	Eenheid	Bron	2016	2017	2018	2019-2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,0	0,8	0,90	2,0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	37	37	34	31
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2,1	2,2	2,3	1,9

De gegevens uit deze tabel komen van de website Waar staat je gemeente?

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving
• Om verdere verhoging van het bereik in de VE te verkrijgen, nemen we aanvullende maatregelen in de toeleiding van ouders (en kinderen) naar de voorschool. In 2023 komen we, samen met de betrokken partners, met een plan van aanpak om meer kinderen te bereiken met voorschoolse educatie. Hierin nemen we de effecten mee van de maatregelen die in 2022 genomen zijn: uitbreiding capaciteit team toeleiding, investering in een intensievere samenwerking tussen de partners in de toeleiding en de toeleidingsmonitor voorschoolse educatie om kinderen makkelijker te kunnen vinden. En daarnaast onderzoeken we met onze partners welke extra interventies eraan kunnen bijdragen dat meer kinderen deelnemen aan VE. Dit in de context van personeelstekorten binnen de kinderopvang en een toenemende vraag naar aanvullende ondersteuning/zorg voor kinderen in de voorschool. In het kader van ongelijk investeren in gelijke kansen kan dit per wijk verschillen.

Omschrijving
• In 2023 werken we samen met de vier Utrechtse mbo instellingen, werkgevers en andere partners uit de stad aan een nieuwe mbo agenda 2023 - 2026. We willen hiermee de positie van mbo studenten in het Utrechtse studentenleven versterken, de waardering voor vakmanschap vergroten en een goede aansluiting tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen stimuleren.
• De Rijke schooldag is een begrip dat zowel in het regeerakkoord als in het coalitieakkoord naar voren komt. In 2023 zullen we in drie wijken dit concept nader uitwerken tijdens en na schooltijd, samen met sport, cultuur en burgerschap.
• We zien dat in gebieden met een lagere SES score de vorming van een kindcentrum moeilijker ontstaat, omdat daar minder vraag is naar formele kinderopvang. We willen in deze gebieden inzetten op de vorming van kindcentra met voorscholen en basisscholen en dit geheel versterken door middel van ons brede schoolbeleid en de Rijke Schooldag.
• Voor het NPOnderwijs stellen we samen met Jeugd een nadere regel Herstel en veerkracht op waarmee we doorlopende activiteiten voor jeugd stimuleren. Deze nadere regel richt zich op kinderen van 0 - 18 jaar en in het bijzonder aandacht op de thema's: het jonge kind, kinderen in een kwetsbare situatie, jongvolwassenen, het versterken van de sociale basis en activiteiten die de leer- of ontwikkelingsgroei van kinderen en jongeren versterken.
• De Utrechtse Onderwijs Agenda komt in 2023-2026 met een visie voor 2040 en een bijhorende werkagenda.
Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is
• In 2023 investeert de gemeente circa 38 miljoen euro aan investeringsprojecten voor schoolgebouwen voor het nieuwe huisvestingsprogramma. Een deel hiervan wordt gedekt uit het investeringspakket 'groei in balans'. Uitvoering vindt plaats via het meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV). Er is budget voor stijgende bouwkosten, zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2022.
• In 2023 werken we samen met de schoolbesturen verder aan een nieuw MPOHV.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving
• We geven uitvoering aan de wettelijke taken van leerplicht en het regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) en aan het organiseren van het leerlingenvervoer. Het ontwikkelrecht van kinderen en jongeren staat centraal. Daarom zorgen we ervoor dat alle kinderen een passend aanbod hebben van onderwijs, aangevuld met zorg en/of jeugdhulp indien nodig.
• Actief begeleiden van jongeren zonder startkwalificatie naar opleiding, werk of zorg (Focus aanpak).
• Subsidies voor het voorkomen van en inlopen van onderwijsachterstanden en het verder inlopen van onderwijsachterstanden zijn ook wettelijke taken. In dit kader voeren we uit: o Subsidie voor taal- en lees stimulering van ouders en hun kinderen aan de bibliotheek en Taal doet Meer; o Subsidie aan kinderopvangpartners voor het uitvoeren van Voorschoolse educatie; o Subsidie voor passende Kinderopvang, Huisvestingssubsidie voorschoolse educatie en Transitiekosten Voorschoolse Educatie aan kinderopvangorganisaties. Hierin is ook ruimte voor ondersteuning op maat aan kinderen die iets extra's nodig hebben en een warme overdracht naar het basisonderwijs; o Subsidie Versterken van Taal aan de Utrechtse schoolbesturen; o Kinderen die als nieuwkomer in ons land aankomen en nog geen Nederlands spreken gaan eerst naar de Taalschool.
• Met de Brede School geven we kinderen optimale kansen om zich te ontwikkelen en bouwen we een netwerk rond een school waarin onderwijs, opvang, organisaties uit het sociaal domein, sport, cultuur en de wijk met elkaar samenwerken. Leerlingen maken kennis met een breed scala aan activiteiten en ontdekken én ontwikkelen hun talenten. We werken samen met Volksgezondheid aan de gezonde schoollunch, samen met Sport en Samenleving aan bewegingsonderwijs en samen met cultuur aan cultuuronderwijs.

Omschrijving
• De bibliotheek is niet alleen voor kinderen en jongeren belangrijk maar voor alle Utrechters. De bibliotheek is de spil van kennis en het expertisecentrum voor lezen en digitale vaardigheid. We werken met de Bibliotheek Utrecht aan een sluitende begroting en maken afspraken over de bijpassende uitvoering van de taken, stedelijk en wijkgericht.
• We willen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen en doorstromen naar een plek op de arbeidsmarkt die past bij hun mogelijkheden en talenten. Dit doen we (o.a.) door een goede overgang te organiseren tussen het vo en het mbo, met een preventieve verzuimaanpak en een goede ondersteuning bij loopbaankeuzes. Met de Focus-aanpak helpen we jongeren zonder startkwalificatie, zonder inkomen of met een inkomen minder dan €300 per maand en bieden we ondersteuning richting onderwijs, werk of zorg.
Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is
• Voldoende en optimaal gespreide huisvesting van scholen: uitgangspunt is voldoende omvang van de schoolgebouwen en de gymzalen in de wijk. En voldoende spreiding om ervoor te zorgen dat ieder kind naar een passende school nabij huis kan gaan. Daarom realiseren we binnen het programma onderwijs in iedere nieuwbouwwijk met voldoende omvang een nieuwe basisschool. Voor de VO scholen kijken we naar de stadsbrede spreiding.
• Mens- en milieubewust bouwen aan de huisvesting van scholen die bijdraagt aan gezonder stedelijk leven. Zo realiseren we gymzalen voor het bewegingsonderwijs. Veel van deze gymzalen zetten we ook in voor het programma sport. Tot en met 2025 maken we circa vijftien nieuwe gymzalen en vervangen of renoveren we enkele gymzalen. Daarnaast gaan we negen gymzalen combineren tot 3 sporthallen om buiten schooltijd in te zetten voor de Utrechtse sportclubs.
• Beheren en exploiteren van de huisvesting van scholen naar tevredenheid van de scholen en de andere eindgebruikers. De samenwerking tussen de gemeente en de schoolbesturen is essentieel voor de realisatie van onderwijsvastgoed in de gemeente. We willen op structurele basis met de schoolbesturen op wijk- of gebiedsniveau bespreken wat er aan huisvesting nodig is binnen het kader van het MPOHV. De gemeente voert jaarlijks een klantonderzoek uit om te zien hoe de samenwerking ervaren wordt. Komend jaar vragen we de schoolbesturen net zoals in 2021 en 2022 om mee te werken aan een klantonderzoek. Het klantonderzoek voor onderwijshuisvesting zal op een vergelijkbare manier worden uitgevoerd als het klantonderzoek bij het programma Utrechts vastgoed.

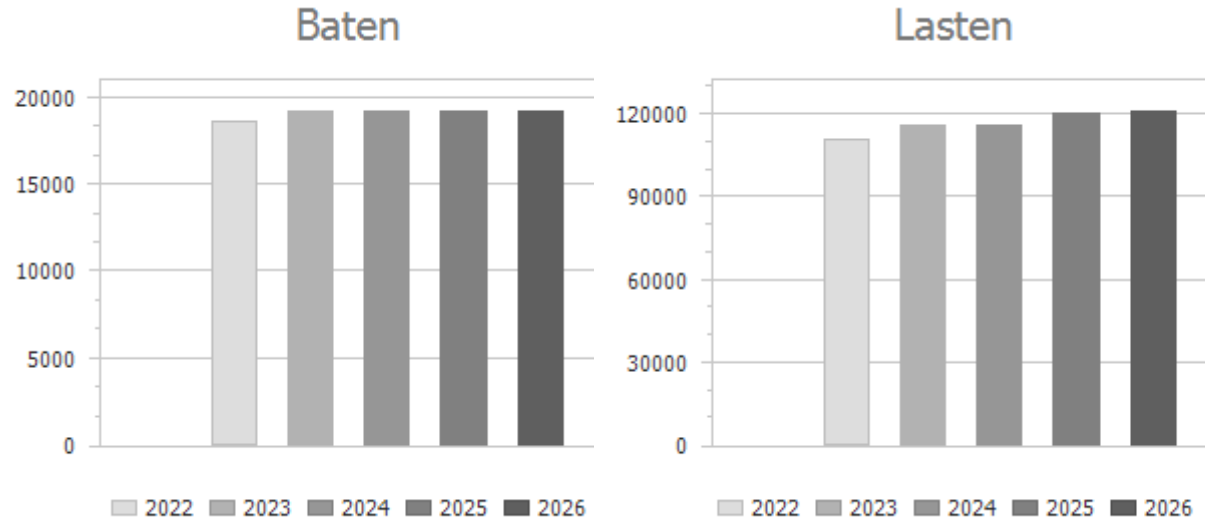
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving
• Coördineren van de stedelijke aanmeldprocedure voor de basisschool. We streven ernaar dat alle basisscholen in Utrecht deelnemen aan de stedelijke aanmeldprocedure.
• We stimuleren en ondersteunen minder taalvaardige ouders om gebruik te maken van de aanmeldprocedure voor de basisschool.
• Het uitvoeren van het gemeentelijke deel van het Nationaal programma Onderwijs (NPO).
• De regiodeal Overvecht.
• Het mentaal welzijn van kinderen en jongeren staat door de afgelopen corona jaren onder druk (Staat van de Jeugd, 2022). We hebben daar samen met onze partners in de stad aandacht voor en organiseren activiteiten en ondersteunende programma's zodat kinderen en jongeren een positiever zelfbeeld en meer zelfvertrouwen kunnen ontwikkelen. Dat doen we door inzet van middelen uit het NPOnderwijs. Als gemeente voeren we regie op vijf thema's: het jonge kind, kinderen in een kwetsbare situatie, jongvolwassenen, het versterken van de sociale basis en activiteiten die de leer- of ontwikkelingsgroei van kinderen en jongeren versterken.
• Met het programma Utrecht Leert! werken we samen met de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA) partners aan onder meer het opleiden en behouden van onderwijsprofessionals. We willen dat er voldoende goede leraren zijn als randvoorwaarde voor goed onderwijs voor iedereen. Tevens onderzoeken we andere manieren van organiseren, om ondanks het tekort aan personeel wel kwaliteit te blijven bieden.
• Een podium voor het MBO: we investeren in een goede aansluiting tussen onderwijs en het Utrechtse bedrijfsleven en in het creëren van meer stageplekken.

Omschrijving
Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is
• Een groen schoolplein is niet alleen heel leuk om op te spelen, het is ook goed voor het klimaat. We ondersteunen schoolbesturen die hun schoolplein klimaatadaptief willen inrichten. Scholen kunnen subsidie aanvragen voor het vergroenen van hun schoolpleinen. We willen deze groene pleinen in overleg met scholen ook beschikbaar stellen voor de buurt. De verwachting is dat in 2023 subsidie gegeven wordt aan twaalf scholen. De scholen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan van hun schoolplein, en het beheer en onderhoud. Op dit moment vormt met name het beheer en onderhoud een knelpunt, omdat de Rijksvergoeding aan scholen daarvoor ontoereikend is. Daardoor vergroenen niet alle scholen.
• Hoewel de gemeente geen wettelijke taak heeft voor het regelen van kinderopvang, stimuleren en motiveren we de komst van meer Utrechtse Kindcentra, in nieuwe wijken en in wijken en buurten waar kinderen een extra steun in de rug kunnen gebruiken. We zijn bezig met de voorbereidingen van de bouwplannen voor UK's in Cartesius, Groenewoud en Merwedekanaalzone, maar ook in Vleuten-dorp en Tuindorp.
• Om kinderen meer kansen te bieden en het probleem van vroege selectie tegen te gaan, stimuleren we initiatieven zoals onderwijs voor 10-14-jarigen en een brede brugklas. Dit doen we bijvoorbeeld met de bouw van Academie Tien, die we in 2023 gaan opleveren. Maar ook met de komst van Aurelius College bij basisschool De Zonnewereld, waar ruimte voor 10-14-onderwijs wordt ingericht.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad	18.410	16.493	16.493	16.493	16.493	16.493
2 Toekomstbestendige huisvesting scholen	5.991	2.139	2.726	2.726	2.726	2.726
Totaal baten	**24.400**	**18.632**	**19.219**	**19.219**	**19.219**	**19.219**
Lasten						
1 Kinderen en jongeren doorlopen eigen pad	60.837	62.385	61.511	60.618	60.541	60.489
2 Toekomstbestendige huisvesting scholen	47.112	48.461	54.844	55.932	60.362	60.629
Totaal lasten	**107.949**	**110.846**	**116.355**	**116.550**	**120.903**	**121.118**
Saldo baten en lasten	**-83.548**	**-92.214**	**-97.136**	**-97.331**	**-101.684**	**-101.899**
Mutaties reserves						
Toevoeging	5.725	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	9.937	3.926	2.510	2.510	2.510	2.510
Geraamd resultaat	**-79.336**	**-88.288**	**-94.626**	**-94.821**	**-99.174**	**-99.389**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is					
Piekopvang Leidsche Rijn	I/S	587	587	587	587
Dit betreft de loon- en prijscompensatie.					
Totaal baten		**587**	**587**	**587**	**587**

Toelichting op afwijking lasten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving					
Bibliotheek	I	1.000	0	0	0
Coalitieakkoord 2022: incidenteel hogere last in 2023 vanwege financiële risico's van de bibliotheek.					
Voorschoolse educatie	S	250	500	500	500
Coalitieakkoord 2022: oplopend structureel budget voor uitbreiden van het bereik van de voorschoolse educatie.					
Rijke Schooldag	S	150	350	350	350
Coalitieakkoord 2022: oplopend structureel budget voor de Rijke schooldag.					

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Coronamaatregelenpakket 3	I	-444	-444	-444	-444
Maatregelenpakket 3: incidenteel hogere last in 2022. Met name vanwege het coronagerelateerde 'project stages en leerplekken' (2021-2022).					
Utrecht Leert!	I	-1.523	-1.523	-1.523	-1.523
Jaarlijks ontvangen bijdrage voor het programma 'Utrecht Leert!' van 1 miljoen euro vanuit het rijk met betrekking tot de schooljaren 2019-2020 t/m 2022-2023. Deze moeten nog op de juiste manier evenredig toegerekend worden aan desbetreffende boekjaren.					
MBO uitvoeringsplan 2020-2022	I	-633	-950	-950	-950
De lasten zijn lager in verband met het wegvallen van de incidenteel vrijgemaakte middelen omtrent MBO uitvoeringsplan in de periode van 2020-2022 (t/m schooljaar 2022-2023).					
Aansluiting MBO en arbeidsmarkt	S	300	300	300	300
Coalitieakkoord 2022: hogere lasten voor het verbeteren van de aansluiting tussen MBO en de arbeidsmarkt.					
Overige lasten	S	26	0	-77	-129
Overige afwijkingen <0,100 miljoen euro.					
Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is					
Onderwijshuisvesting piekopvang Leidsche Rijn	S	563	563	563	563
Dit betreft de loon- en prijscompensatie.					
Bouwkosten Onderwijshuisvesting conjunctuur	I	500	-100	600	400
Structureel budget uit de Voorjaarsnota 2022 ter dekking van hogere bouwkosten door hoogconjunctuur.					
Onderwijshuisvesting groei (2023-2025)	S	1.960	1.960	1.960	1.960
Structureel budget uit de Voorjaarsnota 2021 door groei van het aantal scholen.					
Onderwijshuisvesting	S	350	350	650	650
Oplopend budget uit de Investeringsagenda groei.					
Tijdelijke huisvesting door groei	I	2.000	1.000	1.000	0
Incidenteel budget uit de Voorjaarsnota 2022 voor het tijdelijk opvangen van extra leerlingen als gevolg van groei van de stad.					
Tijdelijke huisvesting door uitloop projecten	I	-800	-800	-800	-800
Incidenteel budget in 2022 voor tijdelijke onderwijshuisvesting door langere doorloop projecten (Voorjaarsnota 2022).					
Inrichting leslokalen Leidsche Rijn	I	-137	-137	-137	-137
Incidenteel budget in 2022 conform referentiekader Leidsche Rijn voor de eerste inrichting leslokalen De Groene Alm/Leeuwestein.					
Tijdelijke voorzieningen Leidsche Rijn	I	-274	-274	-274	-274

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Incidenteel budget in 2022 uit de Voorjaarsnota 2021.					
Tijdelijke onderwijshuisvesting (t/m 2024)	I	0	0	-500	-500
Incidenteel budget uit de Voorjaarsnota 2021.					
Realistisch tempo van investeren onderwijshuisvesting	I	0	1.000	1.000	1.000
Incidenteel budget besluitvorming in het Programmabegroting 2021.					
Onderwijshuisvesting	I	-500	-1.000	-1.000	-1.000
Incidenteel budget voor de groei van het huisvestingsprogramma besluitvorming in het Programmabegroting 2021;					
Stedenbouwkundige eisen nieuwe gebieden	S	95	216	296	351
Oplopend budget voor stedenbouwkundige eisen conform Voorjaarsnota 2021.					
Ruimtelijke eisen bestaande stad	S	112	112	225	337
Structureel budget uit Voorjaarsnota 2020 door minder bouwruimte voor de benodigde voorzieningen.					
MPOHV-bouwkostenstijging	S	0	209	356	484
Extra budget vanuit Voorjaarsnota 2019 voor onder andere het nieuwe bouwbesluit, stedenbouwkundige eisen, energieneutraal bouwen. Dit geeft een toename in de kapitaallasten.					
Duurzame schoolgebouwen	S	63	126	189	252
Oplopend budget ten behoeve van het renoveren van schoolgebouwen voor het bereiken van verduurzaming uit de Voorjaarsnota 2021.					
Eerste inrichting	I	892	892	892	892
Conform Coalitieakkoord 2022.					
Kapitaallasten	S	1.392	2.644	5.268	5.829
Conform Coalitieakkoord 2022.					
Exploitatie	S	851	1.331	1.812	2.080
Conform Coalitieakkoord 2022.					
Nog niet gedekte kapitaallasten correctie	S	-1.001	-964	-639	-451
Conform Coalitieakkoord 2022					
Overige lasten	S	317	343	440	532
Overige afwijkingen <0,100 miljoen euro.					
Totaal lasten		**5.509**	**5.704**	**10.057**	**10.272**
Saldo baten en lasten		**-4.922**	**-5.117**	**-9.470**	**-9.685**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
Maatregelenpakket 3: niet bestede middelen van corona gerelateerde project stages en leerplekken (2021-2022) zijn doorgeschoven van 2021 naar 2022. Zie verder de toelichting hierboven bij doelstelling 1, 3e opsommingsteken toelichting lasten.	-444	-444	-444	-444
Utrecht Leert!: niet bestede middelen van 0,907 miljoen euro voor schooljaar 2019-2020 zijn doorgeschoven naar 2022. In 2022 is opnieuw een bedrag van 1,0 miljoen euro ontvangen. Zie verder de toelichting hierboven bij doelstelling 1, 4e opsommingsteken toelichting lasten, met betrekking tot nog door te schuiven middelen van 2022 naar 2023.	-907	-907	-907	-907
Niet bestede middelen van het MBO actieplan in 2021 zijn incidenteel doorgeschoven naar 2022	-65	-65	-65	-65
Totaal onttrekking	-1.416	-1.416	-1.416	-1.416

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Door de toenemende personeelstekorten in alle maatschappelijke sectoren (onderwijs, politie, zorg, jeugdhulp, kinderopvang) is het oplossen van het lerarentekort nog moeilijker. Dat het onderwijs meer onderwijsassistenten aanneemt heeft bovendien direct gevolgen voor de kinderopvang waar medewerkers overstappen naar onderwijs.	In Utrecht Leert! werken gemeente en schoolbesturen PO, VO, MBO, pabo's en lerarenopleidingen samen om het personeelstekort in het onderwijs terug te dringen. En door anders organiseren zoals de inzet van onderwijsambassadeurs en werkstudenten. De G4 en Almere en de schoolbesturen spreken met het ministerie van OCW over terugdringen van personeelstekort en hoe hiermee om te gaan met personeelstekort.
2. Door de maatregelen tegen Corona is er extra druk op het aanwezige personeel. Inhaalprogramma's en intensivering van begeleiding in het onderwijs betekenen dat er extra personeel nodig is om het uit te voeren Een nieuwe Coronagolf is mogelijk. Het Rijk geeft geen duidelijkheid over wat organisaties dan moeten doen om besmettingen te voorkomen.	Wij zoeken samen met het onderwijs naar manieren om het aanbod anders te organiseren. Vraag het Rijk om een escalatieladder, die ondersteunt bij beslissingen over welk type maatregelen wanneer te nemen.

Risico	Maatregel
3. Het gebrek aan betaalbare woningen en slechte bereikbaarheid in een groeiende stad zorgen ervoor dat het niet makkelijk is om nieuw personeel aan te trekken.	In het coalitieakkoord zijn ambities opgenomen met betrekking tot de toegankelijkheid van het woningaanbod voor mensen in maatschappelijke beroepen, en woon-werk verkeer. Ruimte en onderwijs trekken hierin samen op.
4. In nieuwe coalitieakkoord zijn meer middelen toegekend voor onderwijshuisvesting. Toch blijft het risico bestaan dat we niet kunnen uitvoeren volgens de verordening door de verder stijgende bouwkosten en het voortduren van krapte op de arbeidsmarkt.	In de raadsbrief over de stijgende (bouw)kosten van 1 april 2022 hebben we aangegeven het effect van de stijgende prijzen nader te onderzoeken. De lijn is en blijft dat prijsstijgingen primair worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten, voor investeringen betreft dit in de post onvoorzien van het project en/of door aanpassingen in het programma. We werken hard om de beschikbare personele capaciteit op orde te krijgen (vooral projectleiders). Dat betekent dat we op dit moment keuzes maken in de uitvoering om de lopende projecten niet (verder) te laten stagneren. We zetten in op het op orde brengen van de personele capaciteit in 2023.
5. De coronapandemie, inflatie en de oorlog in Oekraïne is de kloof tussen groepen verder vergroot. Dit leidt tot een steeds groter wordende groep die in de problemen komt en die stress heeft over de bestaanszekerheid. Kinderen uit deze gezinnen krijgen minder gelijke kansen.	We investeren ongelijk in gelijke kansen. In het basisonderwijs en het aanbod van brede scholen doen we dit door jonge kinderen met een taalachterstand en achterstand in sociaal emotionele ontwikkeling al vroeg extra te ondersteunen. Hierbij trekken onderwijs werk en inkomen, gezondheid en wonen samen op.
6. Landelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreiding van taken, of de steeds grotere nadruk op het controleren van kwaliteit door cijfers staan haaks op de Utrechtse manier van werken en hebben mogelijk gevolgen voor onze effectiviteit.	Op tijd met een lobby naar het Rijk in zetten op de Utrechtse manier van werken. Zoals het Utrechtse sturingsmodel en de Utrechtse aanpak in het sociaal domein.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Onderwijs

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten.
Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaaloverzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	219.465	**25.542**	1.566	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	290.354	**27.289**	82.177	2.702	6.166
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]	0	**0**	0	0	0
Totaal investeringen	**509.819**	**52.831**	**83.743**	**2.702**	**6.166**

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023

Vervangingsinvesteringen
Auris Fortaal BMS en de bijhorende gymzaal aan de Rotsoord 36
Verlengde Hoogravenseweg 150B: renovatie
Gymzaal De Wereldwijzer aan de Lingestraat 2A: renovatie

Uitbreidingsinvesteringen A
Groenewoud: school, gymzaal en grond
NUOVO/X11 : tijdelijke huisvesting aan de Noordse Parklaan 4

Verbonden Partijen

Bij het Programma Onderwijs is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving					
Burgerschap PO	Vredeseducatie	31	32	32	0
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	1.872	1.917	1.917	0
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	350	358	358	0
Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	433	443	443	0
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	222	227	227	0
Schoolmaatschappelijk werk PO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	1.367	1.400	1.400	0
Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren	900	900	364	0
Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.431	1.466	1.466	0
Transitieregeling Voorschoolse educatie	Het subsidieplafondvoor de transitieregeling voorschoolse educatie	1.500	1.500	0	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	10.000	10.000	0	0
Verkeersexamen in de wijken	Resultaat Verkeersveiligheid PO groep 7/8 afsluiten met theoretisch en praktisch examen	31	32	0	0
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	3.800	3.800	3.800	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie plus	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van de uitvoering van voorschoolse educatie plus	900	900	0	0
Onderwijs Ondersteunende Activiteiten	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	87	89	0	0
Huisvesting voor uitvoering voorschoolse educatie	Huisvesting voor het uitvoeren van voorschoolse educatie in een voorschoolse educatie lokaal/ruimte. De te bereiken doelgroep is Utrechtse doelgroeppeuters	800	800	0	0
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.259	1.289	1.244	45
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000	1.000	0	0
Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23	95	97	97	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Onderwijs ondersteuning talentontwikkeling	Kinderen en jongeren kunnen gebruik maken van een samenhangend aanbod van talentontwikkeling, ouderbetrokkenheid en pedagogische aanpak/burgerschap dat door een derde partij in samenwerking met de school wordt aangeboden.	36	37	0	0
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	14.818	15.130	15.130	0
Combinatiefuncties brede school voortgezet onderwijs	Inzet van een combinatiefunctionaris die zorg draagt voor de organisatie van activiteiten in lijn met de visie Brede School VO, zodat leerlingen deelnemen aan talentontwikkelingsactiviteiten op het gebied van bijv. sport, kunst en cultuur.	382	391	391	0
Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	787	760	760	0
OPDC De Utrechtse School	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	639	654	654	0
Schoolmaatschappelijk werk VO (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Leerlingen ondersteunen bij achterstanden in hun ontwikkeling op school (Buurtteams)	922	944	944	0
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	600	600	0	0
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	278	285	285	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Voldoende stage- en leerwerkplekken	Het stimuleren van stageplaatsen (bol) en leerbanen (bbl) voor mbo-studenten en werkgevers ondersteunen bij de begeleiding van de studenten	900	900	0	0
Sterk MBO Utrecht	Het realiseren van de ambitie om het Utrechtse MBO te versterken	450	461	0	0
Burgerschap VO	Vredeseducatie en Homo-emancipatie LHTB	16	17	17	0
Versterken van taal: Brede school Academie (BSA)	De subsidie is tijdelijk beschikbaar voor 2021 en 2022 met als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlin	300	300	0	0
Totaal doelstelling 1		46.206	46.729	29.529	45
Totaal Onderwijs		**46.206**	**46.729**	**29.529**	**45**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra	2021	Met dit plan geven we invulling aan de vorming van kindcentra, met een afwegingskader voor kindcentra met een huisvestingsbehoefte.
Evaluatie integrale kindcentra	2019	Evaluatie van pilotprojecten voor kindcentra die hebben geleid tot de drie huisvestingsvarianten in het Uitvoeringsplan Utrechts kindcentra.
Nadere regel voor schoolgebouwen volgens gemeentelijk beleid voor kinderen	2020	Nadere regel voor het versterken van de verbinding tussen voorzieningen die een bijdrage leveren in de ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 18 jaar en de bijbehorende procedure.
Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting 2021	2021	De jaarlijkse voortgangsrapportage voor onderwijshuisvesting.
Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (2016-2025)	2016	De ambities en plannen voor gezonde, duurzame en passende scholen zijn vastgelegd in dit meerjarenperspectief.
Utrechtse Onderwijs Agenda 2019-2022 'Utrecht groeit met je mee'	2019	De gezamenlijke agenda van schoolbesturen, kinderopvangpartners, (onderwijs)partners) en gemeente Utrecht.
Gelijke Kansen Alliantie agenda Utrecht	2020	Met deze agenda werken de schoolbesturen, gemeente, kinderopvang en (onderwijs)partners samen aan het wegwerken van achterstanden, versoepelen van overgangen, verbinden van leefwerelden en een kansrijke start.
Nota van Uitgangspunten Voorschoolse Educatie 2020-2023	2020	De uitgangspunten voor de beleidsregel die aanbieders van Voorschoolse Educatie (VE) de mogelijkheid biedt om subsidie aan te vragen voor het uitvoeren van VE.
Beleidsregel Passende kinderopvang 2020-2023	2020	Beleidsregel voor Voorschoolse Educatie en Kinderopvang Plus.
Nadere regel Subsidie Onderwijs 'Goed onderwijs voor de Utrechtse Jeugd'		Subsidieregels voor de jaarlijkse onderwijssubsidies op het gebied van talentontwikkeling, Versterken van taal, cultuureducatie en ondersteunend personeel.
Actieplan Utrecht Leert 2020-2022	2020	Utrechtse aanpak van het lerarentekort langs drie lijnen: 1. Opleiden in de school, 2. de nieuwe lerarenopleiding, 3. boeien, binden en verbinden.
Ambitiedocument Sterk Utrechts mbo 2019-2022	2019	Vier ambities: 1. Podium Utrechts MBO, 2. passende ondersteuning, 3. Aansluiting MBO-arbeidsmarkt, 4. Innovatief MBO en toekomst van de stad.
Uitvoeringsplan Sterk Utrechts mbo 2020-2022	2020	Concretisering van het ambitiedocument Sterk Utrechts MBO.
Programma Regionale Aanpak – SchoolWerkt agenda 2020-2024	2020	Deze agenda vormt de basis voor de basis voor de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten 2020-2024.
Jaarverslag Leerlingzaken 2020-2021	2020	Jaarverslag over de inzet van leerplicht 2020-2021.
Staat van de Utrechtse jeugd	2022	Onderzoek naar gevolgen en effecten van corona tbv inzet van gemeentelijke NPO-middelen.
Raadsbrief Toezegging kwalitatieve informatie schoolverzuim uitval	2022	Kwalitatieve duiding van schoolverzuim en uitvang gedurende de schoolsluitingen in 2020 en 2021.
Raadsbrief Halfjaarlijkse voortgang voorschoolse educatie	2021	Halfjaarlijkse rapportage over bereikcijfers en maatregelen deze te verhogen, en actuele ontwikkelingen.

Ondersteuning op maat

Portefeuillehouder(s):
Dennis de Vries; Linda Voortman; Rachel Streefland

Ambitie

In Utrecht vinden we het belangrijk dat iedereen zo gezond, veilig en zelfstandig mogelijk kan wonen en leven, een sociaal netwerk heeft en zich daarbij maximaal kan ontwikkelen.

Wanneer dit (even) niet vanzelfsprekend is, kan iemand rekenen op zorg en ondersteuning die zo dichtbij mogelijk in de buurt wordt geboden passend bij de behoeften van die inwoner.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien

De buurtteams bieden tijdig passende ondersteuning aan jeugdigen en ouders bij vragen en problemen op alle leefgebieden. Samen met de jeugdige en het gezin onderzoekt de gezinswerker wat nodig is om, bij voorkeur weer zelfstandig, verder te kunnen. De gezinswerker betrekt indien nodig hierbij (of wordt betrokken door) het netwerk van het gezin of andere organisaties zoals de school, huisarts, sociale basis of specialistische jeugdhulp.

2. Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien

KOOS en Spoor030 organiseren de specialistische jeugdhulp voor jeugdigen en ouders zoveel mogelijk in de eigen buurt. Dit is een belangrijke en concrete stap in de ambitie om de zorg voor jeugd eenvoudiger te organiseren. Zo kunnen zij aansluiten bij de leefwereld van de gezinnen en samenwerken met bijvoorbeeld school, buurtteam jeugd en gezin, huisarts, jongerenwerk of sportclub. Door hun specialistische expertise werken zij aanvullend op de inzet van deze partners. Ook leveren zij een belangrijke bijdrage aan het streven om zoveel mogelijk kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien: de thuissituatie versterken of als thuis wonen echt niet meer kan in een gezinsgerichte vorm van opvang zoals pleegzorg. Als er zeer specialistische jeugdhulp nodig is, dan kan Yeph dit aanvullend op de hulp die al in het gezin aanwezig is, bieden.

3. Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is

Een ondertoezichtstelling duurt bij voorkeur zo kort als mogelijk, jeugdigen en hun ouders krijgen tijdig passende hulp en jeugdigen blijven zoveel mogelijk thuis wonen. De hulpverlening in het gedwongen kader wordt uitgevoerd in samenhang met het netwerk van het gezin en met andere (al ingezette) hulpverlening die betrokken is bij het gezin.

4. Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg

De buurtteams sociaal bieden alle inwoners met een hulpvraag begeleiding en ondersteuning en indien nodig zorgen zij voor een passende oplossing in de sociale basis of aanvullende zorg. U-Centraal biedt wijkgerichte informatievoorziening, geeft advies op verschillende rechtsgebieden en helpt inwoners vanuit een neutrale positie bij het regelen van zorg of ondersteuning.

5. Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen

De problematiek van een hulpvrager kan zo zwaar en/of de mogelijkheden van eigen kracht en eigen netwerk zo beperkt zijn, of de ondersteuningsvraag is dermate complex, specifiek of intensief dat er specialistische kennis of meer zorg nodig is dan de basiszorg kan bieden. Voor deze mensen is er een vangnet in de vorm van de aanvullende zorg. Het buurtteam is de toegang tot de aanvullende zorg en bepaalt met de zorgvrager met welk doel deze zorg wordt ingezet. De vormen van aanvullende zorg zijn hulp bij het huishouden, individuele en thuisbegeleiding, arbeidsmatige activering, dagbegeleiding en tijdelijk verblijf. Daarnaast komen inwoners in aanmerking voor woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoer om hun zelfstandigheid te bevorderen.

6. Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening

Deze doelstelling richt zich op de activiteiten die wij als centrumgemeente uitvoeren voor de regiogemeenten in U16-verband. Het gaat daarbij om:

- Maatschappelijke Opvang: het streven is dat iedereen die in de stad of de regio Utrecht woont een dak boven het hoofd heeft. Door (woon) problemen tijdig te signaleren, willen we voorkomen dat mensen dakloos raken. Als iemand toch dakloos raakt, bieden we snel tijdelijke opvang met hulpverlening, met als inzet dat betrokkene weer zo snel mogelijk een 'gewoon' dak boven het hoofd heeft. Als zelfstandig wonen geen optie is vanwege de zorgvraag wordt passende (aanvullende) zorg ingezet
- Beschermd Wonen: Inwoners die 24-uurs ondersteuning, al dan niet met verblijf, nodig hebben kunnen zoveel mogelijk onderdeel zijn van de samenleving en daarbij werken aan herstel. Daarvoor moeten de voorzieningen in alle U16 gemeenten op peil zijn om mensen zoveel mogelijk thuis, in hun eigen leefomgeving, zorg- en ondersteuning te bieden.
- Zorg en Veiligheid: We zetten in op het terugdringen huiselijk geweld en kindermishandeling. We beperken de schade van geweld en zetten ons in om de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie duurzaam te doorbreken. Inwoners die door hun aandoening of beperking (mogelijk) overlast of gevaarlijke situaties veroorzaken, voor zichzelf of anderen, bieden wij passende zorg, ondersteuning en opvang met een integrale aanpak door zorg- en veiligheidspartners.

7. Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders

De doelstelling is afhankelijk van de verblijfstatus van de nieuwkomer:

- We dragen evenredig bij aan asielopvang en zorgen voor veilige en menswaardige opvang voor vluchtelingen. Door het Plan Einstein concept kunnen zij vanaf dag één werken aan hun persoonlijke ontwikkeling.
- We bieden ongedocumenteerden opvang en begeleiding in de Landelijke Vreemdelingenvoorziening volgens de Utrechtse werkwijze. We willen illegaliteit voorkomen en verminderen door in te zetten op legaliseren van verblijf, doormigratie óf op terugkeer.
- We doen meer dan de wet inburgering vraagt zodat asielmigranten en gezinsmigranten sneller en beter hun weg weten en mee kunnen doen in Utrecht.

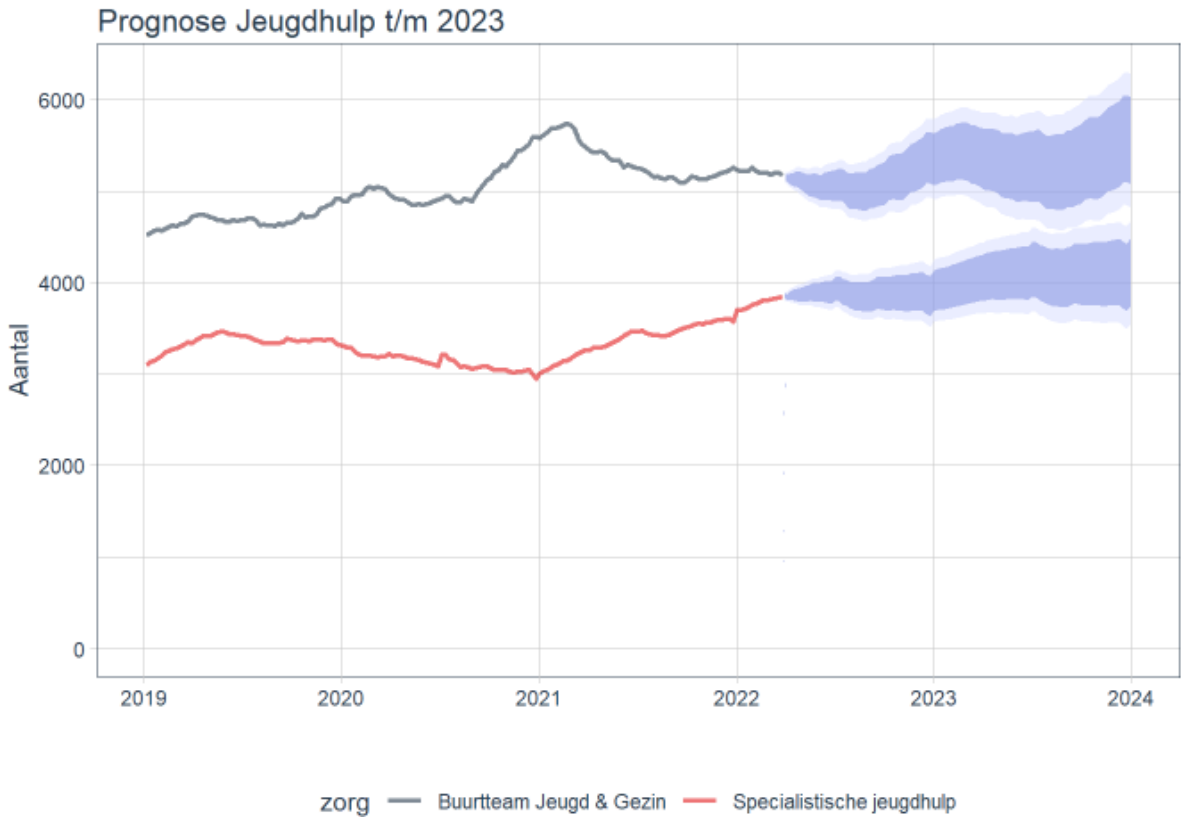
Effect Indicatoren

Wij monitoren en sturen kort cyclisch de ontwikkeling en de effecten van het beleid aan de hand van data van de indicatoren bereik, beschikbaarheid en kwaliteit. We streven naar een balans tussen deze drie stelselindicatoren binnen het beschikbare budget. We kijken naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen de trends en ontwikkelingen daarin. Dit doen wij in gesprekken met partners in de stad zoals buurtteams, organisaties die aanvullende zorg bieden, de sociale basis, huisartsen en onderwijs.

Jeugd

Bereik

Onderstaand overzicht biedt een doorkijkje naar de verwachte ontwikkelingen op het bereik van de buurtteams jeugd en gezin en de specialistische jeugdhulp. Deze prognose is gebaseerd het verleden (statistische bewerking van data) en wordt steeds bijgesteld en verrijkt met kwantitatieve en kwalitatieve data (bijvoorbeeld uit gesprekken met professionals). In dit overzicht gaat het bij de buurtteams om het aantal gezinnen, bij de specialistische jeugdhulp om het aantal jeugdigen.

De effecten van corona op de jeugdhulp zijn meerjarig. We zien dat bij de specialistische jeugdhulp en het buurtteam de uitstroom achterblijft ten opzichte van de instroom. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een verzwaring van de zorgvragen (als gevolg van corona) en de verzwaring van problemen in gezinnen waardoor gezinswerkers en professionals van KOOS en Spoor030 nu langer hulp bieden aan gezinnen.

Beschikbaarheid

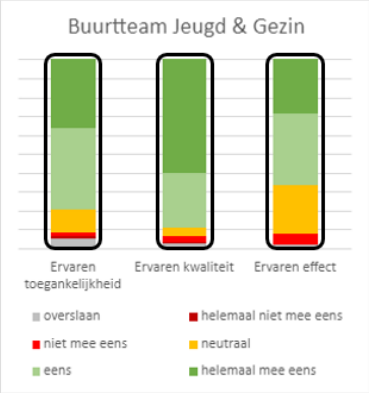
Of het lukt om tijdig passende zorg te bieden (beschikbaarheid) is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit), de uitstroom en de beschikbare personeelscapaciteit. De druk op de jeugdhulp is nog steeds hoog. Wij verwachten dat de impact van de coronaperiode op kinderen en jongeren ook in 2023 nog groot is. Samen met partners blijven we maximaal inzetten op het tijdig beschikbaar houden van zorg en ondersteuning. De mate waarin dit lukt is afhankelijk van een aantal onzekere factoren, waaronder zoals eerdergenoemd de impact corona en de beschikbaarheid van personeel. We blijven zoeken naar vernieuwende manieren om tijdig zorg te bieden (zie ook de prestaties).

Bij het buurtteam monitoren we de beschikbaarheid door de tijd tussen aanmelding en kennismakingsgesprek (ambitie is vijf dagen) te meten en de tijd tussen kennismakingsgesprek en start van de ondersteuning. De afspraak is dat specialistische jeugdhulp binnen vier weken start. Urgente casussen worden direct opgepakt, dit zijn in ieder geval jonge kinderen (0-4 jaar), (dreigende) thuiszittende kinderen, (dreigende) suïcidaliteit en andere crisissituaties. We monitoren de beschikbaarheid in de specialistische jeugdhulp door het berichtenverkeer, signalen van verwijzers en gesprekken met KOOS en Spoor030. We bespreken met hen in hoeverre het lukt om tijdig passende zorg te bieden, wat er (aanvullend) nodig is en zetten samen met partners acties in.

Kwaliteit

De buurtteams, KOOS en Spoor030 gebruiken de Ervaringwijzer, een app om clientinformatie eenvoudig uit te vragen. Daarnaast volgen we de ervaring van jeugdigen en ouders door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van aanbieders tijdens Q-gesprekken en signalen uit de stad.

Hieronder twee verschillende voorbeelden van de resultaten van de Ervaringwijzer:

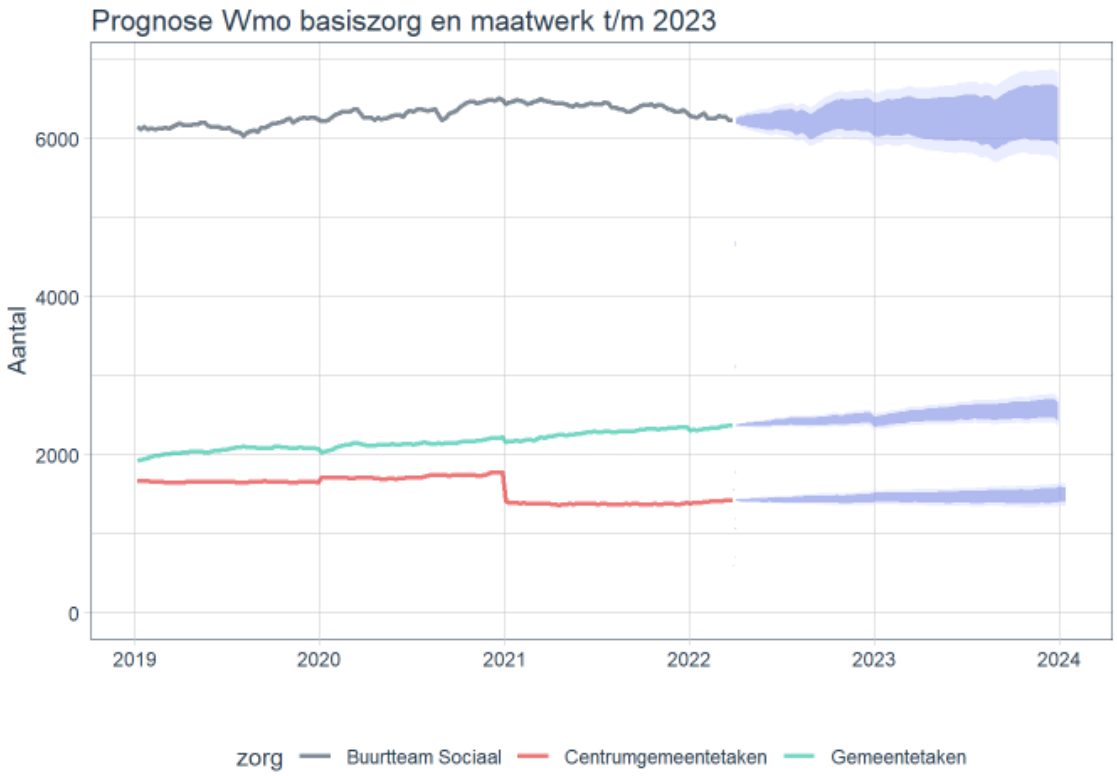

Wmo

Bereik

Onderstaand overzicht biedt een doorkijkje naar de verwachte ontwikkelingen op het bereik van de buurtteams sociaal, de voorzieningen onder de centrumgemeentetaken (beschermd wonen, maatschappelijke opvang en opvang na geweld in afhankelijkheidsrelaties) en de gemeentetaken (voorzieningen in de aanvullende zorg). Deze prognose is gebaseerd op het verleden (statistische bewerking van data) en wordt steeds bijgesteld en verrijkt met kwantitatieve en kwalitatieve data (bijvoorbeeld uit gesprekken met professionals). De ontwikkelingen op de individuele maatwerkvoorzieningen als hulp bij huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen en vervoer zijn hier nog niet in meegenomen.

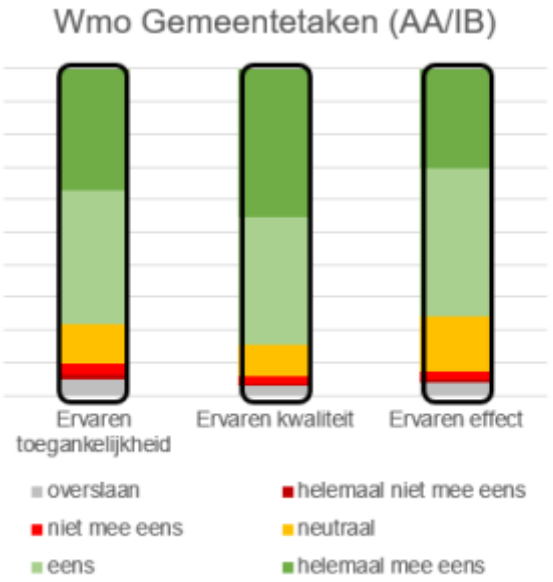
We zien en verwachten een vrij stabiele lijn bij de Buurtteams in het aantal cliënten. Buurtteams geven wel aan dat de hulpvragen wel complexer zijn. We verwachten dat vanuit de programma's op het snijvlak van zorg en veiligheid, als Detentie en terugkeer en Grenzen stellen en perspectief bieden, ook meer inzet vanuit buurtteams vraagt. Met name bij de gemeentetaken zien wij een stijgende lijn, vooral te verklaren door een grotere vraag naar individuele begeleiding vanuit inwoners met GGZ of LVB-problematiek. Nadere analyses van de oorzaken van deze toename en mogelijke interventies worden uitgevoerd. Factoren die meespelen zijn de complexere maatschappij en effecten van ontwikkelingen in de GGZ-behandeling en de Wlz.

Beschikbaarheid

Of het lukt om tijdig passende zorg te bieden (beschikbaarheid) is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de vraag (omvang en complexiteit), de uitstroom en de beschikbare personeelscapaciteit. De druk op de Wmo is hoog met name op de individuele begeleiding en beschermd wonen. Naast de toenemende vraag speelt met name de beschikbaarheid van woningen voor uitstroom vanuit beschermd wonen en de maatschappelijke opvang een belangrijke factor, en ook de toenemende arbeidsproblematiek.
Bij het buurtteam monitoren we de beschikbaarheid door de tijd tussen aanmelding en kennismakingsgesprek (ambitie is vijf dagen) te meten en de tijd tussen kennismakingsgesprek en start van de ondersteuning. Afhankelijk van de urgentie van de vraag en de beschikbare capaciteit zal deze wachttijd voor de zorgvrager korter of langer zijn. Het streven is dat de aanvullende zorg binnen veertien werkdagen start. We monitoren deze wachttijd vanuit het berichtenverkeer, signalen van buurtteam en gesprekken met de aanbieders van aanvullende zorg. We bespreken met hen in hoeverre het lukt om tijdig passende zorg te bieden, wat er aanvullend of aan overbruggingszorg nodig is en zetten samen met partners acties in. Voor beschermd wonen is de ambitie om iemand binnen zestien weken te plaatsen. Deze wachttijden staan al jaren onder druk door de toenemende en complexere vraag. Daarnaast geldt nog steeds onvoldoende betaalbare en geschikte woningen beschikbaar zijn, de uitstroom nog onvoldoende mogelijk is, waardoor de streeftermijn voor nieuwe opnames niet gehaald zal worden. Met de nieuwe centrale wachtlijst voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen is er wel meer inzicht in het aantal wachtenden en het soort voorzieningen dat nodig is.

Kwaliteit

De afspraak is dat de buurtteams en de aanbieders van aanvullende zorg de Ervaringwijzer inzetten om de door de cliënten ervaren kwaliteit te meten. Het aantal aanbieders dat het instrument inzet is groeiende, en daar waar het in de praktijk tot problemen leidt, bijvoorbeeld onvoldoende respons, kijken wij samen naar oplossingen. Hieronder een voorbeeld van de opbrengst uit de Ervaringwijzer. Het bovenste plaatje toont het resultaat in het totaal over alle voorzieningen en het onderste plaatje het resultaat op één specifieke vraag bij één aanbieder.

Daarnaast volgen we de ervaring van cliënten door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van aanbieders tijdens Q-gesprekken, signalen uit de stad en de meldingen van incidenten en calamiteiten. Het Panel Meetellen blijft onafhankelijk onderzoek uitvoeren naar de ervaring en beleving van de kwaliteit bij hun panelleden. Wij maken met hen jaarlijks een afspraak over een groot onderzoek en vragen de inzet van het panel ook voor kleinere onderzoeken.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Indicator*	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	560	560	570	570	560

Indicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020	2021
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1%	1%	1%	Gegevens niet beschikbaar
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	8%	7%	7%	Gegevens niet beschikbaar
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	12,8%	13,8%	12,8%	16,2%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

De gegevens uit deze tabel komen van de website Cijfers per gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.
• Om een groter deel van de jeugdigen en gezinnen te laten ondersteunen door het buurtteam zetten we in 2023 de gezamenlijke intakegesprekken met ouders en jeugdigen door buurtteam met KOOS en Spoor030 voort. Ook als jeugdigen via een andere verwijzer, bijvoorbeeld de huisarts, naar KOOS of Spoor030 worden verwezen is de inzet in 2023 om de intake gezamenlijk met het buurtteam te doen. Daarnaast blijft het buurtteam de participerende consulten door KOOS en Spoor030 benutten bij het maken van een plan met het gezin of bij een mogelijke verwijzing.
• In 2023 willen we de hulp door het buurtteam nog toegankelijker maken voor gezinnen die een drempel ervaren om naar het buurtteam te gaan. Dit doen we door de samenwerking met informele hulp, voorschool locaties en scholen met kernpartners voort te zetten en verder te verstevigen.
• Om tijdig passende hulp te bieden aan jeugdigen en ouders en de toegang tot buurtteam laagdrempeliger te maken breiden we in 2023 de inzet van gezinswerkers op huisartsenpraktijken nog verder uit.
• We treffen voorbereidingen voor nieuwe afspraken voor de basiszorg (buurtteams) na 1 januari 2025. De huidige subsidieperiode loopt tot 1 januari 2025 (zie doelstelling 4).
• We maken een gezamenlijke werkagenda met de partners in het onderwijs.
Doelstelling 2 Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien.
• Start van een nieuwe fase waarin we, samen met partners, gericht op een aantal opgaven willen investeren en monitoren. Dit helpt om beter zicht te krijgen op wat we bereiken rondom de vernieuwing en verbetering van de zorg voor jeugd.
• Waar nu nog vaak het antwoord op vragen van jeugdigen en gezinnen in de specialistische jeugdhulp wordt gezocht, zien KOOS en Spoor030 kansen om deze vragen meer te beantwoorden binnen de eigen leefwereld met inzet van partners uit de basiszorg en sociale basis. Bijvoorbeeld rondom ondersteuning op school of het zo thuis mogelijk laten opgroeien van kinderen (voorkomen van uithuisplaatsingen). KOOS en Spoor030 voeren ook in 2023 zoveel mogelijk samen met buurtteams intakegesprekken met jeugdigen en ouders (zie ook doelstelling 1).

Omschrijving
• Daar waar mogelijk versterken KOOS en Spoor030 hun teams met de expertises die nodig zijn in de buurt om meer vragen vanuit hun teams op te pakken waardoor voor deze vragen op termijn minder inzet van onderaannemers nodig is.
• Meer gezinsgerichte vormen van verblijf ontwikkelen zodat kinderen in een gezinsvorm op kunnen groeien. In 2023 start een gezinshuis in de Meern.
• Verder inzetten op groepsgerichte ondersteuning naast enkel individuele hulp, samen met bijvoorbeeld buurtteams en JGZ. Ook in het (speciaal) onderwijs worden de mogelijkheden hiervan onderzocht.
• We verlengen de overeenkomst met Yeph voor twee jaar waarbij we verdere afspraken maken over vooral de zorg kleinschalig en zo thuis als mogelijk organiseren en over de samenwerking met partners.
• Met behulp van de specifieke uitkering (SPUK) vastgoed transitie residentiële jeugdhulp maken we in overleg met aanbieders en andere jeugdhulpregio's afspraken over af- en ombouw van vastgoed voor residentiële zorg en (ambulante) alternatieven. Jeugdzorg+ voorziening de Lindenhorst wordt halverwege 2023 gesloten. Op locatie Valkenheide wordt dan een nieuwe voorziening geopend waar transformatie gerichte gesloten jeugdhulp kan worden geboden. Dit betekent bijvoorbeeld dat de groepsgrootte wordt beperkt tot 5 (is nu 8), vriendelijkere huisvesting (niet in een oude jeugdgevangenis) en meer mogelijkheden voor ouders op locatie om bij hun kind te overnachten.
Doelstelling 3 Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.
• We willen een snellere beschikbaarheid van passende hulp in geval van een jeugdbeschermingsmaatregel, die aansluit op de problemen die ouders en jeugdigen ervaren. We hebben in de doorbraakaanpak naar aanleiding van landelijk inspectieonderzoek geleerd hoe dat kan en vertalen die lessen naar de praktijk, bijvoorbeeld als het gaat om verbeteringen in de beschikbaarheid van (specialistische en zeer specialistische) hulp en de samenwerking tussen deze hulp en de jeugdbescherming. In het laatste kwartaal van 2022 bepalen we hoe we de doorbraakaanpak op bovenregionaal niveau en in de stad Utrecht in 2023 een vervolg geven.
• Met de 'Beweging Kind- en gezinsbescherming' zetten we ons in voor vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. We continueren dit door inzet van een tweede Expertiseteam Veiligheid Utrecht (voorheen pilot ketenversnelling) in een tweede wijk. Zo investeren we in een korter durend proces met meer continuïteit, in passende hulpverlening en in kwaliteit. Het betekent dat specialisme en expertise van bijvoorbeeld SAVE jeugdbescherming, William Schrikker Stichting, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis Utrecht een (tijdelijke) aanvulling zijn op basiszorg vanuit het buurtteam en de ondersteuning vanuit de sociale basis, in plaats van als volgende schakel in de keten.
• De huidige subsidietender met SVMN loopt tot 1 januari 2025. We treffen in de bovenregionale samenwerking met de 26 gemeenten voorbereidingen voor nieuwe afspraken voor de inkoop van jeugdbescherming na 1 januari 2025.
Doelstelling 4 Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg.
• De voorbereidingen worden getroffen om tot nieuwe afspraken voor de basiszorg (buurtteams) en informatie, advies en onafhankelijke cliëntondersteuning te komen na afloop van de huidige subsidieperiode die loopt tot 1 januari 2025. Hierin worden de aanbevelingen vanuit de tussenevaluatie van de lopende subsidieperiode, die in de zomer 2022 is uitgevoerd, meegenomen.
Doelstelling 5 Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen.
• Om de groei in de ambulante begeleiding (individuele begeleiding en thuisbegeleiding) te beheersen maken wij afspraken voor meer wijkgerichte samenwerking en samenhang in het aanbod tussen de aanvullende zorg aanbieders onderling en vanuit deze aanbieders met het aanbod in de sociale basis onder het programma 'thuis in de wijk'. Met de aanbieders voeren wij het gesprek om de groei te duiden, passende oplossingen te vinden en de wachtlijsten zo kort mogelijk te houden. Met verschillende pilots doen we ervaring op met innovatieve manieren van begeleiding, zoals digitale en collectieve vormen van ondersteuning als onderdeel van de individuele begeleiding.

Omschrijving
• We zetten in op verdere transformatie van de hulp bij het huishouden. Samen met de aanbieders maken we afspraken over ontwikkeldoelen voor 2023, zoals het verstevigen van de samenwerking in de wijk en de signalerende rol van de hulp.
• In 2023 focussen we met de leveranciers van hulpmiddelen op een goed proces van aanvraag tot levering van hulpmiddelen en een goed proces voor reparaties van de hulpmiddelen. We zetten hiervoor de Ervaringwijzer in om op de kwaliteit te kunnen sturen.
Doelstelling 6 Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening.
• We organiseren gericht extra betaalbare woonplekken, structureel én tijdelijk, in Utrecht-stad en in U16-verband voor Utrechters die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn. In de bestaande woningvoorraad worden hiervoor woningen in Utrecht-stad en de U16 vrijgemaakt vanuit het plan van aanpak en het convenant huisvesting bijzondere doelgroepen.
• Daarnaast realiseren we versneld en bovenop de bestaande plannen in 2023 1.000 extra tijdelijke woningen die tien tot vijftien jaar blijven staan.
• We versterken komend jaar onze aanpak voorkomen terugval dakloosheid. Daarnaast verdiepen en realiseren we samen met partijen in de stad dat mensen die dakloos zijn nog beter een beroep kunnen doen op sociale medische zorg waar nodig.
• We realiseren extra prikkelarme opvangplekken in onze stad in het kader van de pilot prikkelarme opvangplekken. We gaan (verder) in gesprek met de regio om te verkennen welke rol zij hierbij kunnen pakken om extra prikkelarme opvangplekken te organiseren.
• We gaan door met het project Onder de Pannen, dat in 2022 in is gestart. Hierbij kunnen mensen die dakloos zijn voor een jaar een kamer huren bij een mede stadsgenoot. Zo voorkomen we dat deze mensen instromen in de maatschappelijke opvang.
• Wij werken samen met de U16 verder aan de doordecentralisatie van beschermd wonen met ingang van 2024, onder voorbehoud van instemming door de Tweede Kamer.
• We brengen het brede gebruik van de verplichte meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling extra onder de aandacht: niet alleen bij (vermoedens van) fysiek geweld, maar ook bij psychisch of seksueel geweld en bijvoorbeeld ouderenmishandeling, uitbuiting en schadelijke praktijken.
• We gaan aan de slag met de aanbevelingen die in het najaar voortkwamen uit casuïstiekbesprekingen naar aanleiding van incidenten met het thema huiselijk geweld en stalking. Dit met als doel om met betrokken partners de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling gezamenlijk te versterken.
• Na een eerste verkenning werken wij met partijen in de stad aan de inrichting van een alliantie rondom 'financieel veilig ouder worden' gericht op het signaleren en voorkomen van ouderenmishandeling.
Doelstelling 7 Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders
• We werken met de partners aan het realiseren van goede begeleiding en ondersteuning van alleenstaande minderjarige vreemdelingen die in het AZC of in KWV de Meern wonen. We creëren zodoende een Gezond pedagogisch klimaat.
• We realiseren een nieuwe locatie voor het Welkomhuis.
• We evalueren de pilots inburgering.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien.
• Buurtteams bieden tijdig passende ambulante generalistische basishulp.
• Door samen te leren van casuïstiek wordt de samenwerking tussen organisaties en professionals versterkt.
Doelstelling 2 Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien
• KOOS en Spoor030 bieden tijdig specialistische jeugdhulp vanuit teams in de buurt.

Omschrijving
• Yeph biedt zeer specialistische jeugdhulp en hun expertiseteam biedt vroegtijdig specialistische expertise en consultatie aan hulpverleners die al betrokken zijn bij een gezin.
Doelstelling 3 Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is.
• De uitvoering van jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringstaken en de uitvoering van het advies en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling vindt plaats door Samen Veilig Midden Nederland (SVMN), William Schrikker Stichting en het Leger des Heils Jeugdbescherming en jeugdreclassering.
Doelstelling 4 Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg
• De buurtteams zijn goed zichtbaar en bereikbaar voor alle inwoners. De informatie over de buurtteams is goed vindbaar, zowel stedelijk als in de wijken. De buurtteams zetten zich in om inwoners in een kwetsbare positie te bereiken, bijvoorbeeld door verschillende samenwerkingen in de stad zoals contact met de moskee en de voedselbank, de organisatie van buurtkoffies en de aanpak vroegsignalering op schulden.
Doelstelling 5 Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen
• We werken met het uitgangspunt lichte ondersteuning waar mogelijk en aanvullende ondersteuning waar nodig. Dit doen we binnen een geïntegreerd zorglandschap en in samenhang met het aanbod van de sociale basis in de wijken.
• Het is voor inwoners in een kwetsbare situatie belangrijk om een zinvolle daginvulling te hebben en mee te kunnen doen in de samenleving. Met passend activeringsaanbod in Utrecht (dagbesteding/begeleiding, peer-support en laagdrempelig groepsaanbod) vergroten we de mate van zelfredzaamheid van inwoners en/of gaan we achteruitgang tegen.
Doelstelling 6 Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening
• We zetten over de domeinen heen in op het terugdringen en voorkomen van dakloosheid, met initiatieven zoals afspraken met de regio over uitstroom, preventie van (herhaalde) dakloosheid, vroegsignalering schulden, het voorkomen van huisuitzettingen en aanpak schuldenproblematiek. Daarmee zoeken we de structurele oplossing (juist) niet in het organiseren van meer noodopvangplekken.
• Als iemand toch dakloos wordt dan bieden we basiszorg voor mensen die dakloos zijn en opvang. Dit doen we zowel in algemene opvangvoorzieningen als in voorzieningen die gespecialiseerd zijn in bepaalde ondersteuningsbehoeften. In de begeleiding wordt gericht op stabiliseren, activering en herstel. Wij willen dat iemand zo snel mogelijk uit kan stromen naar een zelfstandige woning of als het nodig is een woonvoorziening met begeleiding.
Doelstelling 7 Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders
• We matchen statushouders aan beschikbare woningen en dragen zo bij aan het realiseren van de huisvestingstaakstelling.

Meerjarige trajecten

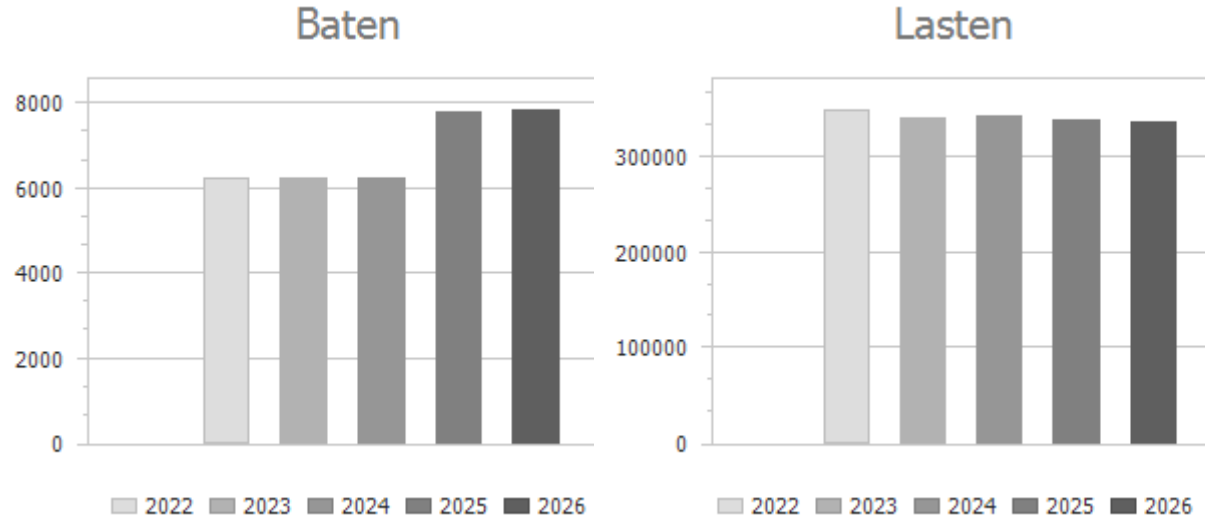
Omschrijving
Doelstelling 1 De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien
• Buurtteams vergroten de kwaliteit en inzet van gezinswerkers bij veiligheidsvraagstukken.
• De kernpartneraanpak en de samenwerking met scholen verstevigen.
• De MBO-teams voortzetten en bovenregionaal onderzoek uitvoeren hoe we de samenwerking kunnen verbeteren. Streven is dat de MBO-colleges samen met de omliggende gemeenten passende ondersteuning kunnen bieden.
Doelstelling 2 Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien, en zoveel als mogelijk in een gezin
• KOOS, Spoor030, buurtteams en SVMN zetten samen in op werving en behoud van professionals (Raadsbrief Arbeidsmarktvraagstuk sociaal domein Utrecht).

Omschrijving
• We willen, binnen de schaarste die er is, jeugdhulp beschikbaar houden voor de jeugdigen die dit het hardst nodig hebben. Daarom beantwoorden onze partners vragen van jeugdigen en gezinnen waar mogelijk meer in het normale leven. Hierbij werken onze jeugdhulppartners samen en levert ieder zijn expertise om tot een passend antwoord te komen.
• De samenwerking met de informele zorg en andere partners zoals de jeugdbeschermingsketen versterken.
• De samenwerking rondom scholen met partners in de sociale basis, de huisarts en de kernpartners versterken. Zo kunnen jeugdigen eerder worden bereikt en (vanuit een gezamenlijk perspectief) ondersteuning krijgen in de leefwereld en kan expertise op collectief niveau worden toegevoegd (naast individuele ondersteuning) bijvoorbeeld richting school. Dit draagt bij aan normaliseren en demedicaliseren.
• Pleegzorg meer wijkgericht organiseren door netwerkplaatsingen, werven van Utrechtse pleeggezinnen door campagne 'Utregs plekkie', netwerk van pleegouders in de wijk en verbinding van pleegzorg met andere vormen van jeugdhulp in de wijk.
• Verder met het maatschappelijk debat rondom prestatiedruk en normaliseren. De vraag naar jeugdhulp (in Utrecht en landelijk) neemt toe door onder andere de maatschappij waarin jeugdigen opgroeien en de gezinscontext. Denk bijvoorbeeld aan meer prestatiedruk, een steeds smallere kijk op afwijkend gedrag, de geluksnorm en de online leefwereld van jongeren. We voeren een actiegerichte dialoog met partners van onderwijs, sociale basis, ouders en jongeren over wat belemmerend en helpend is en wat anders kan om bij te dragen aan de mentale gezondheid van jongeren.
• We benutten het expertisenetwerk Flevoland – Utrecht om knelpunten in de zorg voor jeugdigen met complexe problemen in beeld te brengen en dragen bij aan het realiseren van passende oplossingen. In 2022 maken we met partners een plan voor de lokale besteding van middelen vanuit het expertisenetwerk in 2023.
Doelstelling 3 Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als het veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is
• We leveren met de Utrechtse inzet op de 'Beweging Kind- en gezinsbescherming' met de twee EVU-teams en diverse ontwikkelgroepen, (bijvoorbeeld over rechtsbescherming) bouwstenen aan voor het landelijk toekomstscenario kind- en gezinsbescherming dat wordt ontwikkeld in de huidige kabinetsperiode.
• We verbreden binnen de 'Beweging Kind- en gezinsbescherming' gaandeweg de jeugdbescherming naar een focus op kind- en gezinsbescherming, met een bredere blik waarbij ook wonen, schulden, psychische problematiek, een complexe scheiding of verslaving van ouders expliciet worden meegenomen.
• De uitvoering van het Koersprogramma 'Samen doen wat helpt' van SVMN (zie Raadsbrief Diverse onderwerpen jeugd en jeugdzorg).
Doelstelling 4 Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg
De extra middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen (POK) worden ingezet om de dienstverlening aan mensen in kwetsbare posities te versterken.
Doelstelling 5 Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen
• Inzet op activering en persoonlijke ontwikkeling van inwoners in een kwetsbare positie heeft binnen de sociale basis en in de aanvullende zorg een belangrijke rol. We verankeren de rol van activering o.a. via het programma 'Thuis in de wijk' en in ontwikkelopgaven binnen de aanvullende zorg. Het samenwerkingsnetwerk Aan De Slag in Utrecht (ADSU) werkt aan doelen uit het convenant dat zij in 2021 ondertekenden. Deze doelen zien onder andere toe op de overgang van activering naar (beschut) werk.
• We onderzoeken de omvang en aard van de arbeidsmarktproblematiek en bespreken met partners welke acties nodig zijn om de problematiek terug te dringen. Naast werving van nieuwe medewerkers en behoud van huidige medewerkers, zullen ook de mogelijkheden van inzet van technologie en digitalisering worden onderzocht en als mogelijk ingezet.

Omschrijving
Doelstelling 6 Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs)begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening
• We zetten samen met de U16 zoveel mogelijk in op Eerst een Thuis wat betekent dat we mensen dat mensen die dak en- thuisloos zijn vanuit een eigen woning herstellen. De onzekere periode van opvang en of tijdelijke woonplekken is dan zo kort mogelijk wat een gunstig effect heeft op het herstel van mensen. Samen met opvangpartijen, belangenbehartigers en U16-gemeenten in de regio werken we een plan uit om de pilot Eerst een Thuis passend en meerjarig vervolg te geven.
• We sluiten aan bij de ambitie van het rijk om dakloosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen met een focus op wonen eerst en preventie. Hiervoor stelt het rijk structureel extra middelen beschikbaar, die we bij voorkeur willen inzetten om onze Eerst een Thuis-aanpak verder vervolg te geven.
• In het kader van het programma Thuis in de wijk verbeteren wij de onderlinge samenwerking tussen bewoners, organisaties en professionals in de wijk zodat Utrechters met een psychische kwetsbaarheid, niet-aangeboren hersenletsel of een verstandelijke beperking worden ondersteund bij het opbouwen van een sociaal netwerk en zich veilig en thuis te voelen in de wijk.
• Ten behoeve van de doorontwikkeling continueren wij de financiering van de laagdrempelige hulpverlening 'de pleger in ons' waarmee ervaringsdeskundigen op basis van gelijkwaardigheid een brug slaan tussen 'pleger(s)' en de hulpverlening met als doel de geweldscyclus te beëindigen.
Doelstelling 7 Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders
• We zetten activiteiten Plan Einstein voort en zorgen voor een Plan Einsteinconcept bij elke opvanglocatie en in de stad
• We voeren de wet inburgering uit en werken al lerende aan een goed werkend inburgeringsstelsel in Utrecht.
• We bieden met partners opvang en begeleiding aan ongedocumenteerden in de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) volgens de Utrechtse Werkwijze. We maken afspraken met het Rijk over een structurele inbedding. We borgen de Utrechtse Werkwijze in het nog te realiseren landelijk dekkend LVV-netwerk.
• We vertalen het landelijke Plan van Aanpak EU-migranten naar het organiseren van passende opvang en begeleiding in Utrecht.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Buurtteams jeugd en gezin	1.308	0	0	0	0	0
2 Aanvullende jeugdzorg	7.811	0	0	0	0	0
3 Passende jeugdbescherming	142	0	0	0	0	0
4 Buurtteams	21	0	0	0	0	0
5 Aanvullende zorg en ondersteuning	1.564	1.714	1.714	1.714	3.273	3.291
6 24-uurs begeleiding	2.544	4.554	4.554	4.554	4.554	4.554
7 Nieuwkomers kunnen zich max ontwikkelen	1.965	0	0	0	0	0
Totaal baten	15.355	6.268	6.268	6.268	7.827	7.845
Lasten						
1 Buurtteams jeugd en gezin	25.274	26.573	25.846	25.646	25.446	24.846
2 Aanvullende jeugdzorg	74.459	75.500	75.758	74.982	74.092	70.608
3 Passende jeugdbescherming	10.675	13.840	12.537	12.537	12.537	11.431
4 Buurtteams	27.002	30.348	29.967	29.962	29.970	30.118
5 Aanvullende zorg en ondersteuning	65.633	61.932	66.337	67.566	68.767	70.752
6 24-uurs begeleiding	108.367	134.517	124.726	124.955	122.387	122.423
7 Nieuwkomers kunnen zich max ontwikkelen	9.954	6.503	7.161	7.050	7.004	6.984
Totaal lasten	321.365	349.212	342.331	342.697	340.202	337.161
Saldo baten en lasten	**306.010**	**-342.945**	**336.063**	**-336.429**	**332.375**	**-329.316**
Mutaties reserves						
Toevoeging	1.200	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.539	3.347	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**305.671**	**-339.598**	**336.063**	**-336.429**	**332.375**	**-329.316**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten

x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 5 Utrechters krijgen de zorg en ondersteuning passend bij hun vraag zodat zij (weer) mee kunnen doen aan het dagelijks leven					
In het regeerakkoord is opgenomen dat de eigen bijdrage voor de HbH vanaf 2025 wordt aangepast naar een inkomensafhankelijke bijdrage. Het rijk gaat er vanuit dat daarmee meer inkomsten gerealiseerd worden en heeft om die reden vanaf 2025 een korting ingeboekt.	S	0	0	1.559	1.577
Totaal Baten		**0**	**0**	**1.559**	**1.577**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Gezinnen die dat nodig hebben worden ondersteund: om de zelfstandigheid te versterken en om een veilige en gezonde ontwikkeling mogelijk te maken					
Groeikader: minder jongeren dan verwacht.	S	-512	-512	-512	-512
Permanent prioriteren begroting 2020.	S	-800	-800	-800	-800
Overige lasten	S	585	385	185	-415
Doelstelling 2 Zorg voor jeugd sluit goed aan bij de vraag van de gebruiker, is snel beschikbaar en eenvoudig en efficiënt georganiseerd					
Groeikader: minder jongeren dan verwacht.	S	-1.442	-1.442	-1.442	-1.442
Bezuinigingstaakstelling hervormingsagenda.	S	-1.616	-2.392	-3.282	-6.766
Indexering zorgsalarissen (motie).	S	816	816	816	816
Correctie voor nog niet verwerkte wijziging 2022 in 2e berap (versneld vernieuwen).	I	*2.500*	*2.500*	*2.500*	*2.500*
Doelstelling 3 Daar waar het gezond en veilig opgroeien van kinderen bedreigd wordt, borgen we met passende (preventieve) jeugdbescherming de veiligheid van jeugd					
Groeikader: minder jongeren dan verwacht.	S	-252	-252	-252	-252
Wegvallen incidentele middelen 2022.	S	-932	-932	-932	-932
Wegvallen middelen pilot kind- en gezinsbescherming.	S				-1.106
Overige lasten	S	-119	-119	-119	-119
Doelstelling 4 Utrechters kunnen een passende oplossing vinden bij hun (zorg)vraag					
Overige lasten	I	-381	-386	-378	-230
Doelstelling 5 Utrechters krijgen de zorg en ondersteuning passend bij hun vraag zodat zij (weer) mee kunnen doen aan het dagelijks leven					
Bij de Voorjaarsnota 2022 is het verwachte meerjarig oplopende tekort op het totaal van de taken onder Wmo (doelstellingen 4, 5 en 6) gedekt. Het saldo is verwerkt op deze doelstelling. Dit leidt tot een jaarlijks hogere begroting.	S	3.500	4.900	6.100	8.100
Om de stijgende kosten als gevolg van de groei van de stad te dekken is in 2023 budget toegevoegd.	S	500	500	500	500
Overige lasten	S	405	234	235	220
Doelstelling 6 Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24 uurs)begeleiding, thuis of in een woonvoorziening. De begeleiding is gericht op herstel en activering					
In 2022 is een deel van de incidentele middelen uit 2020 en 2021voor de aanpak dakloosheid (Blokhuismiddelen) in de begroting opgenomen.	S	-14.500	-14.500	-14.500	-14.500
Voor de structurele aanpak van dakloosheid is landelijk 65 miljoen euro beschikbaar gesteld. De middelen voor 2022 zijn bij de meicirculaire 2022 toegekend. De verdeling voor 2023 en latere jaren is nog niet bekend.	S	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Bij de VJN 2022 zijn voor de jaren 2023 en 2024 middelen beschikbaar gesteld voor de transformatie Beschermd wonen in de U16.	I	2.600	2.600		
In de Voorjaarsnota 2002 zijn middelen toegevoegd voor de extra opvanglocatie als gevolg van corona.	S	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
In de meicirculaire 2022 zijn middelen toegevoegd voor de loon- en prijsindexatie en volumeindexatie voor Beschermd wonen.	S	4.712	4.714	4.716	4.719
In het coalitieakkoord zijn vanaf 2023 middelen beschikbaar voor de uitvoeringskracht MO. Deze middelen zijn om technische redenen op deze doelstelling opgenomen.	S	2.600	2.800	2.800	2.800
In het coalitieakkoord is ter aanvulling van de rijksmiddelen voor de aanpak van daklooshеid budget beschikbaar gesteld.	S	400	400	400	400
Overige lasten	S	97	124	154	187
Doelstelling 7 Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.					
In het coalitieakkoord zijn vanaf 2022 structureel middelen beschikbaar gesteld voor het continueren van Plan Einstein en de LVV. Deze nieuwe middelen zijn in 2023 hoger dan in 2022.	S	658	547	501	481
Totaal lasten		**-6.882**	**-6.516**	**-9.010**	**-12.051**
Saldo baten en lasten		**6.882**	**6.516**	**10.570**	**13.629**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
In 2022 is er een onttrekking van 3.347 miljoen euro uit de algemene reserve begroot. Dit is de resultaatbestemming van het voorgaande jaar. Voor 2023 is er nog geen resultaatbestemming begroot.	-3.347	-3.347	-3.347	-3.347
Totaal onttrekking	-3.347	-3.347	-3.347	-3.347

Algemene toelichting jeugd

De financiële situatie bij jeugd blijft onzeker. De landelijke hervormingsagenda jeugd is op het moment van schrijven van deze begroting nog niet vastgesteld, terwijl we wel al minder budget geraamd hebben voor 2023 vanwege het realiseren van maatregelen uit de hervormingsagenda. Ondertussen zien we de kosten bij KOOS en Spoor030 nog steeds stijgen door toenemende cliëntaantallen (zie ook de grafiek prognose jeugd bij effectindicatoren), terwijl de kosten bij de zeer specialistische jeugdhulp van Yeph en SVMN lijken te dalen doordat steeds meer door partijen als KOOS en Spoor030 opgevangen wordt. Via specifieke uitkeringen en subsidies van het Rijk hebben we ook volgend jaar weer de mogelijkheid om het jeugdhulpstelsel verder te transformeren. Bijvoorbeeld voor de afbouw van verblijflocaties en het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De grote opgaven waar we al mee bezig zijn en de grote opgaven die gaan volgen uit de hervormingsagenda vragen een lange adem en het maken van een goede prognose ontzettend lastig. Vooralsnog blijven we ons conformeren aan het scenario wat we bij de voorjaarsnota 2022 voorgelegd hebben, in afwachting van de uitkomst van de hervormingsagenda. We houden de raad via de P&C-cyclus en raadsinformatiebijeenkomsten op de hoogte van (financiële) situatie bij jeugd.

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. De keuzes in de landelijke Hervormingsagenda (najaar 2022) kunnen sterk nadelig uitpakken voor onze aanpak in de jeugdhulp.	• Proactief deelnemen aan de gesprekken over de landelijke hervormingsagenda (met veel partijen met andere belangen waardoor invloed beperkt kan zijn). • De uiteindelijke maatregelen van de hervormingsagenda zo goed mogelijk integreren in onze manier van werken.
2. Het tijdig bieden van zorg, ondersteuning en opvang op maat staat onder druk met, vooral bij de Wmo, oplopende wachtlijsten. De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert. Ook is er krapte op de arbeidsmarkt waardoor druk op zorg toeneemt. Dit kan leiden tot verergerde problematiek, mensen op straat langer verblijf in (duurdere) niet passende vormen van zorg en/of niet kunnen inburgeren.	• Samen met partners zoeken hoe we hulpvragen zoveel mogelijk in het gewone leven, met lichtere ondersteuning en door meer opgavegericht en integraal werken kunnen oplossen • Collectieve aanpak opvoedondersteuning bestendigen en met partners in gesprek over normaliseren en prestatiedruk. • Taskforce versneld toevoegen van woningen en het Living lab Eerst een thuis. • De inburgering al in de opvang starten. • vanuit 'Werk voor iedereen' specifiek voor het sociaal domein onderzoek doen naar achterliggende oorzaken en oplossingsrichtingen, waaronder digitalisering. Dit wordt uitgewerkt in een plan Utrecht Zorgt.
3. Voor Jeugd, Wmo en Asiel en Integratie zijn er financiële onzekerheden: • Incidentele middelen bij Jeugd, uitkomsten Hervormingsagenda. • Houdbaarheidsonderzoek Wmo en eigen bijdrage regeling Wmo. Omvang structurele financiering Rijk voor Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) en de onderwijsroute inburgering.	• Voor Jeugd werken we toe naar verschillende financiële scenario's voor de komende jaren om de raad zo goed mogelijk mee te nemen in wat er gaat komen. • Actieve lobby indien mogelijk G4- of VNG-verband.
4. Sinds 1 januari 2022 is inburgering gedecentraliseerd naar gemeenten. De Wet Inburgering 2022 verloopt nog niet vlekkeloos bij Rijk, uitvoeringsorganisaties en gemeente.	• De ontwikkelingen kort-cyclisch monitoren zodat we kunnen blijven inspelen op de actuele ontwikkelingen. • In gesprek met het Rijk over verbeteringen van het inburgeringsstelsel.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

Bij het Programma Ondersteuning op maat is er geen sprake van verbonden partijen.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien					
Buurtteams jeugd en gezin (subsidietender Buurtteam Jeugd)	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	24.758	24.943	0	24.943
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	334	342	342	0
Psychosociale pedagogische interventie (PPI)	Hulp aan en ondersteuning van jongeren in het voortgezet onderwijs die een aanzienlijk risico lopen om voortijdig school te verlaten	323	0	0	0
Samen voor Overvecht (Ondersteuning op maat)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	1.350	1.350	0	0
Totaal doelstelling 1		26.765	26.635	342	24.943
2 Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien					
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	1.158	1.158	1.158	0
Totaal doelstelling 2		1.158	1.158	1.158	0
3 Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is					
Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	10.944	11.308	11.308	0
Totaal doelstelling 3		10.944	11.308	11.308	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
4 Utrechters krijgen hulp bij het vinden van een passende oplossing bij hun (zorg)vraag binnen de sociale basiszorg					
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	2.092	2.142	0	2.142
Buurtteams Sociaal	Doorontwikkeling en uitvoering van de buurtteams en het leveren van hoogwaardige sociale basiszorg. In co-creatie met de gemeente Utrecht leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuw en eenvoudiger stelsel van zorg en ondersteuning	19.737	20.393	0	20.393
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	288	295	295	0
Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van informatie op breed sociaal domein	705	722	0	722
Onafhankelijke cliëntondersteuning	Faciliteren en organiseren van onafhankelijke cliëntondersteuning	149	153	0	153
Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit Informele zorg	Ondersteuning om inwoners op een toegankelijke en laagdrempelige wijze te leren omgaan met geld, schulden en administratie	983	1.007	0	1.007
Totaal doelstelling 4		23.954	24.712	295	24.417
5 Utrechters krijgen de aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen					
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	690	707	707	0
FIOM	Aanbieden van gespecialiseerd maatschappelijk werk met betrekking tot zwangerschap, adoptie, seksueel geweld en hulp aan tienerouders	283	290	290	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Maaltijdservice	Bezorgen van koelverse maaltijden aan (met name oudere) inwoners in de stad Utrecht, die niet (meer) in staat zijn zelf hun warme maaltijd te bereiden. Met deze voorziening kunnen 'kwetsbare' inwoners (langer) zelfstandig wonen.	420	420	420	0
Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	5.720	5.857	5.857	0
Totaal doelstelling 5		7.113	7.274	7.274	0
6 Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening					
Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.571	1.623	0	1.623
Veilig thuis 18+	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	5.304	5.480	5.480	0
Voorkomen huiselijk geweld	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	891	2.363	2.363	0
Totaal doelstelling 6		7.766	9.466	7.843	1.623
7 Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders					
Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	7.900	7.900	7.900	0
Totaal doelstelling 7		7.900	7.900	7.900	0
Totaal Ondersteuning op maat		**85.600**	**88.453**	**36.120**	**50.983**

Beleidsnota's

Beleidsnota's Jeugd

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Strategie contracteren Aanvullende Zorg Jeugd vanaf 2020	27 september 2018	Strategie voor de inkoop van specialistische jeugdhulp vanaf 2020.
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026	14 maart 2019	Uitgangspunten voor subsidiering van het jongerenwerk in 2020-2026.
Nota van uitgangspunten buurtteams 2019-2024	21 december 2017	Uitgangspunten voor subsidiering van de buurtteamorganisaties in 2019-2024.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2022	25 november 2021	Onder andere welke jeugdhulpvoorzieningen worden geboden, hoe de toegang tot deze voorzieningen is en de wijze waarop de pgb-tarieven worden vastgesteld.
Nadere regel Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2022	7 december 2021	Nadere invulling van de Verordening, o.a. over de toegang tot jeugdhulp.

Beleidsnota's Wmo

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Nota van uitgangspunten buurtteams 2019 – 2024	21 december 2017	Uitgangspunten voor de subsidiëring van de buurtteamorganisaties voor de periode 2019 – 2024.
Nota van uitgangspunten informatie, advies en onafhankelijke cliëntondersteuning	21 december 2017	Uitgangspunten voor de subsidiëring van informatie, advies en onafhankelijke cliëntondersteuning voor de periode 2019 -2024.
Strategie contracteren aanvullende zorg Wmo vanaf 2020	27 september 2018	Uitgangspunten voor de inkoop van aanvullende zorg voor de periode vanaf 2020 tot en met uiterlijk 2028.
Plan van aanpak huisvesting en ondersteuning aan kwetsbare groepen	Juli 2019	Gezamenlijke Plan van Aanpak van de Utrechtse zorginstellingen, corporaties en de gemeente Utrecht voor de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare groepen.
Toekomst van de daklozenopvang	4 juli 2017	Toekomstvisie op de opvang van daklozen in de stad Utrecht.
Plan van aanpak daklozenopvang	2018	Plan van Aanpak naar aanleiding van het rekenkamerrapport Knel in de keten.
Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	juli 2017	Gezamenlijke visie van de U16 gemeenten met als uitgangspunt van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding.
Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor een veilig thuis regio Utrecht	najaar 2020	Visie van de gemeenten in de regio Midden Nederland om huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken en te voorkomen.
Visie toekomst hulp bij huishouden	27 november 2020	Uitgangspunten voor aanbesteding hulp bij huishouden per 2022.

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht 2022	25 november 2021	De verordening bevat de regels van de gemeente voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) die de gemeenteraad heeft vastgesteld.
Nadere regel Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht	7 december 2021	De nadere regel is opgesteld als uitwerking van de verordening. Op deze manier wordt transparant op welke manier er uitvoering wordt gegeven van de verordening in de praktijk.

Beleidsnota's Asiel & Integratie

Titel (inclusief link naar de beleidsnota)	Datum	Korte inhoud
Notitie kaders nieuwe grootschalige opvanglocaties asielzoekers	17 september 2020	Uitgangspunten voor vormgeving en realisatie van opvanglocaties voor asielzoekers in Utrecht.
Nota van Uitgangspunten Opgave Inburgering	21 januari 2021	Uitgangspunten voor de manier waarop we de Wet inburgering in Utrecht uitvoeren en hoe we het inburgeringsstelsel in Utrecht verbeteren

Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s):
Eelco Eerenberg

Ambitie

Elke Utrechter kan in gezondheid leven.

Elke Utrechter kan in gezondheid leven' vraagt dat we iedereen in staat stellen hun gezondheid te behouden, en liever nog helpen aan meer gezondheidswinst. Dat geldt met name voor de groepen Utrechters die nu op gezondheidsachterstand staan. Zo werken we aan 'gezondheidswinst voor iedereen' (1) en 'verkleinen van gezondheidsverschillen' (2). We verbeteren continu onze aanpak met het 'vermeerderen van gezondheidskennis' (3). Op deze drie onderdelen is ook deze paragraaf ingedeeld. Voor het behalen van de ambitie is uiteraard bredere inzet nodig dan enkel vanuit het programma Volksgezondheid.

Wat willen we bereiken?

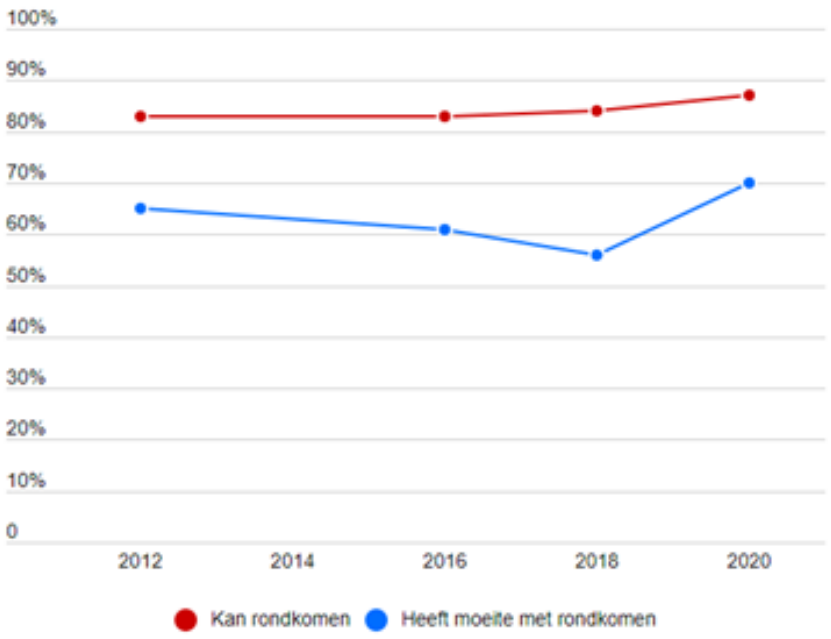
In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012

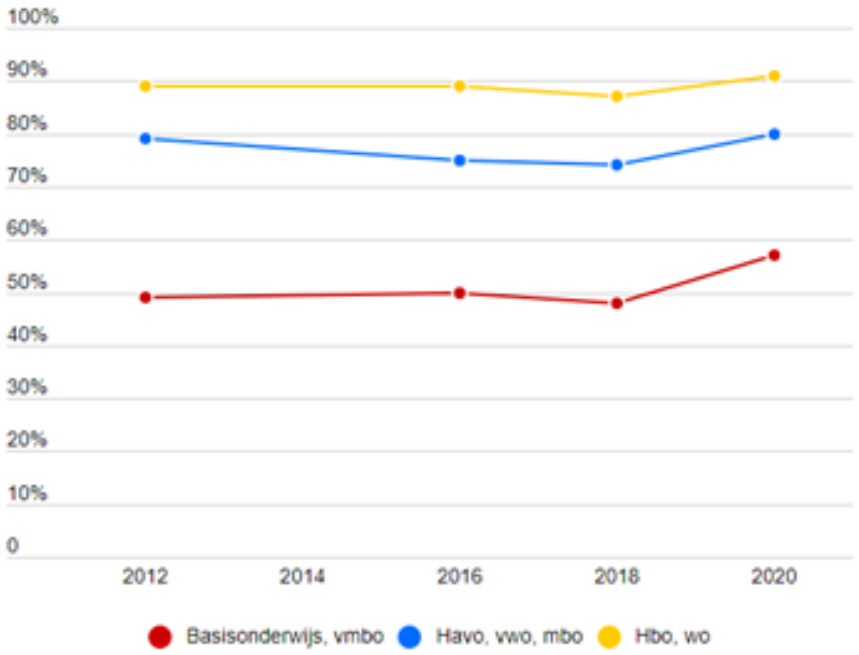
De grote gezondheidsverschillen tussen groepen Utrechters is een complex, weerbarstig en urgent probleem. Als stad die zich sterk maakt voor gezond stedelijk leven voor iedereen en meer gelijke kansen wil bieden, zien wij de aanpak van gezondheidsverschillen als belangrijkste doelstelling. Het programma Volksgezondheid richt zich op vijf onderliggende oorzaken van gezondheid: leefstijl, mentale factoren en stress, zorg- en hulpverlening, fysieke leefomgeving en sociale leefomgeving. Ook deze oorzaken van gezondheid ziet u terug in de indeling van deze paragraaf.

Effect Indicatoren

Figuur 1: Goed ervaren gezondheid naar rondkomen in Utrecht, 18 jaar en ouder

Figuur 2: Goed ervaren gezondheid naar opleiding in Utrecht, 18 jaar en ouder

Toelichting:
In deze cijfers zien we in 2020 een rimpeling in de jarenlange, hardnekkig stabiele trend van grote verschillen in ervaren gezondheid. Wij benadrukken dat deze rimpeling een momentopname is en we verwachten geen definitieve kentering in de gezondheidsverschillen. Als we namelijk over langere tijd kijken, zien we dat verschillen in ervaren gezondheid naar opleiding en rondkomen even groot blijven tussen 2012 en 2020. En we zien dat de achterstand op andere gezondheidsuitkomsten, zoals overgewicht en de kansen op een gezond leven steeds groter wordt van Utrechters met basisonderwijs of een vmbo-opleiding en Utrechters die moeite hebben met rondkomen. Wel worden de verschillen in ervaren gezondheid naar leeftijd en migratieachtergrond kleiner tussen 2012 en 2020. Een overzicht van alle indicatoren* waarmee we doelstelling monitoren kunt u altijd vinden op de website van de Volksgezondheidsmonitor. En een uitgebreide monitor over verschillen in gezondheid, leefstijl en kansen op gezondheid in Utrecht leest u hier.

*We monitoren gezondheidsverschillen met de indicator 'goed ervaren gezondheid'. Deze splitsen we uit naar leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, mate waarin iemand kan rondkomen, migratieachtergrond en wijken. Opleiding en inkomen zijn belangrijke indicatoren voor sociaaleconomische status, waarmee we de voortgang op de doelstelling monitoren om gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen te verkleinen.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012
• Eind 2023 volgt een nieuwe nota waarin we beschrijven hoe we tot en met 2027 aan gezondheid werken.
Gezondheidswinst voor iedereen
Leefstijl
• In 2023 presenteren we een integraal gemeentelijk meerjarig plan hoe we samen met onze partners gaan werken aan een gezond gewicht vanaf de vroege jeugd tot en met jongvolwassenheid. De gezonde schoollunch is hier een onderdeel van.
Mentale factoren en stress
• In 2023 gaan we met partners in de stad verder met beleid en interventies die bijdragen aan het voorkomen en verminderen van mentale problemen en het versterken van de mentale veerkracht, denk aan inzet Mental Health First Aid, de gelukscafe's en de wachtverzachter. Daarnaast zetten we stevig in op het bespreekbaar maken van mentale gezondheid (onder anderepresta tiedruk) en het normaliseren van psychische problemen. We sluiten aan op de meerjarige aanpak voor mentale gezondheid zoals staatssecretaris van Ooijen 10 juni 2022 gepresenteerd heeft. Ook zetten we in op het vraagstuk van normaliseren en de prestatiedruk bij kinderen.
• In 2023 houden we in de dienstverlening vanuit het programma volksgezondheid rekening met de stress van de inwoner, door stress-sensitief te werken. Met de stress sensitieve benadering scheppen we randvoorwaarden voor inwoners om hun gezondheidsproblemen te bespreken en aan te pakken. Dit doen we in samenwerking met andere partners in de stad zoals het Buurtteam en U-Centraal.
Sociale leefomgeving
• We bieden jeugdigen en ouders diverse vormen van preventieve ondersteuning bij scheiding, waaronder groepscursussen voor zowel kinderen als ouders. Wij geven hier in 2023 verder vorm aan. Dit doen we mede afhankelijk van de uitkomsten van de pilot dappere dino's, stoere schildpadden en de ScheidingsATLAS die in 2022 is opgestart. Dit sluit aan op de meerjarige aanpak Collectieve Aanpak.
Fysieke leefomgeving
• Productie van voedsel heeft impact op klimaat. Daarom is duurzaam en gezond voedsel een onderdeel van de klimaatvisie. Via de Utrechtse voedselagenda werken we samen met ondernemers en andere partners in de stad aan de transitie naar een duurzamer en gezonder voedselsysteem.
Verkleinen van gezondheidsverschillen
Leefstijl
• Met de middelen vanuit het coalitieakkoord rond leefstijlinterventies bevorderen we initiatieven voor een gezonde leefstijl in de stad. We richten ons hierbij vooral op groepen waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn.
• Op een aantal scholen waar veel kinderen met (risico op) gezondheidsachterstand op school zitten en waar scholen zelf mogelijkheden zien, voeren we een gezonde schoollunch in, gecombineerd met beweegactiviteiten en ouderbetrokkenheid. In 2023 leggen we bij een aantal speciaal onderwijs scholen de verbinding met de thuissituatie op het gebied van gezonde leefstijl. Dit doen we vanuit de (huidige) aanpak Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd, waarbij we focussen op 'gezond speciaal onderwijs' omdat op deze scholen het percentage kinderen met overgewicht hoog is.
• In 2023 voeren we een actieplan uit gericht op de gezondheid van ouderen met een migratieachtergrond.
Mentale factoren en stress
• In 2023 kunnen alle eerstelijnsprofessionals ondersteuning krijgen in het signaleren, bespreekbaar maken en doorverwijzen naar passende hulpverlening bij geldzorgen. Ook werken we samen met de (wijk-)partners van Kansrijke Start bij geld(stress), om de effecten van armoede op het gezin met jonge kinderen tegen te gaan. De aanpak rondom geldzorgen bespreekbaar maken doen we samen met ervaringsdeskundigen.
Zorg- en hulpverlening
• We gaan aan de slag met het advies over de toekomst van het sekswerk in Utrecht van de commissie Sorgdrager. *(rapport volgt in september 2022)*

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012
Gezondheidswinst voor iedereen
Zorg- en hulpverlening
• Met de wettelijke taken van de Jeugdgezondheidszorg zien we jaarlijks 95% van alle kinderen. Dit gebeurt tijdens ongeveer 128.000 contactmomenten per jaar. Verschillende onderwerpen komen ter sprake, zoals bewegen, gezond gewicht, slapen en beeldschermgebruik. Ook adviseren we school en ouders over de mogelijkheden om bij school(ziekte)verzuim weer sneller naar school te gaan. Daarnaast versterken we de inzet van de JGZ in de kernpartneraanpak Voorschoolse Educatie en Primair Onderwijs.
• We zorgen voor een goede uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma en daarmee dragen we bij aan een hoge vaccinatiegraad in de stad.
• De GGD Regio Utrecht (GGDrU) voert voor de gemeente een aantal (basis)taken uit, zoals de infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, forensische zorg en soa-spreekuren en de verstrekking van PrEP. Leidend bij de invulling is de Bestuursagenda 2019 – 2023. Met ingang van 2023 is er structureel 250.000 euro per jaar beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de soa-poli en PrEP-zorg. De GGDrU geeft uitvoering aan het plan voor deze uitbreiding, zoals opgesteld in 2e helft 2022.
Fysieke leefomgeving
• De Inspectie Kinderopvang voert een aantal specifieke wettelijke taken uit waaronder het houden van toezicht op kinderopvanglocaties. Minimaal éénmaal keer per jaar worden alle voorzieningen voor dagopvang, buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureaus geïnspecteerd. Vanaf 2023 wordt de steekproef bij gastouderopvang wettelijk vergroot van 5% naar 50%. Gemiddeld worden jaarlijks ongeveer 800 inspecties uitgevoerd. Bij ongeveer 10% hiervan moet in meer of mindere mate handhavend worden opgetreden.
Verkleinen van gezondheidsverschillen
Zorg- en hulpverlening
• We leveren met partners passende, bereikbare en toegankelijke sociaal-medische zorg voor dak- en thuislozen.
• Onze sociaal verpleegkundigen werken actief samen met betrokken hulpverleners in de wijk bij de ondersteuning en zorg voor inwoners met overvolle of sterk vervuilde huishoudens.
• We zetten de taken in de regionale toegang tot de maatschappelijke opvang en beschermd wonen voort.
• We blijven hulp- en dienstverlening mogelijk maken voor sekswerkers die in Utrecht wonen en/of werken. Uitstapprogramma's zijn hier onderdeel van.
• Wij blijven inzetten op het bereiken van de kinderen die Voorschoolse Educatie (VE) het hardst nodig hebben, door zorgvuldige screening, het indiceren van VE en toeleiding naar VE (*zie programma Onderwijs voor inzet verhoging bereik)*.
• Met de middelen van Samen voor Overvecht zetten we in op moeder-babygroepen en extra inzet van de JGZ in de wijk. De besteding van de extra coalitiemiddelen Samen voor Overvecht worden verder ingevuld in overleg met de betrokken partners.
Vermeerderen gezondheidskennis
• Met de Volksgezondheidsmonitor Utrecht brengen we de gezondheid van Utrechters continu in beeld.

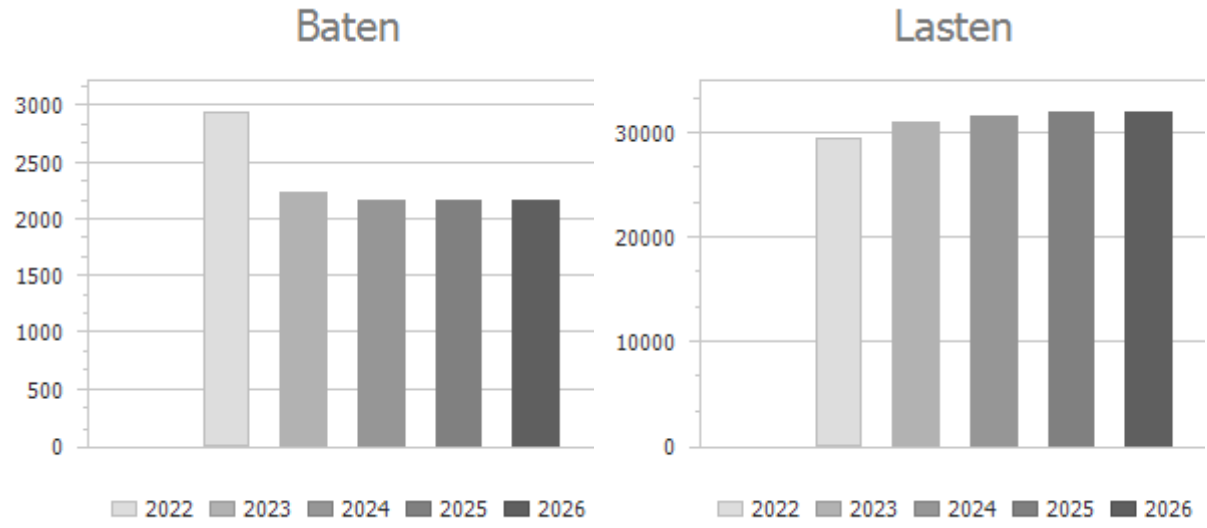
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012
Gezondheidswinst voor iedereen
Leefstijl
• In samenwerking met SportUtrecht versterken we laagdrempelig aanbod voor bewegen, gezond eten en verantwoord alcoholgebruik in de sportomgeving. Daarnaast moedigen we aan dat steeds meer sportverenigingen aandacht hebben voor zonbescherming.
• We ondersteunen basisscholen bij de relationele en seksuele vorming van leerlingen via het programma Lentekriebels.
• We werken aan middelenpreventie, waaronder alcohol, drugs, lachgas. We richten ons onder andere op leerlingen en studenten, ouders en professionals die met jongeren en jongvolwassenen werken. Bij de voorlichting hebben we ook aandacht voor gamen, gokken en schermgebruik.
• We werken toe naar een rookvrije generatie in 2035. We blijven daarom inzetten op het rookvrij maken van omgevingen waar kinderen komen. We zorgen samen met partners voor een betere ondersteuning van stoppen met roken voor Utrechters, in het bijzonder voor groepen waar verhoudingsgewijs veel mensen roken.
• We blijven samen met Sterkz.org inzetten op een actieve en concrete aanpak voor valpreventie van ouderen waar we in 2022 mee zijn gestart onder de noemer Vallen-Voorkomen. Daarnaast gaan we door met het faciliteren van sporten en bewegen bij ouderen voor het behouden en versterken van hun vitaliteit, onder andere met het programma Doortrappen. En we zetten in op meer senior- en dementievriendelijke wijken, waarvoor we een plan van aanpak gaan ontwikkelen.
Sociale leefomgeving
• In 2023 ligt de focus rondom collectieve opvoedondersteuning op de samenwerking tussen JGZ, Lokalis, Dock en JoU. Hierbij gaat het over het samen prioriteren en leren en het zichtbaar maken van de inzet voor ouders, kinderen en professionals in de stad. Hiermee bestendigen we de Collectieve aanpak opvoedondersteuning.
Fysieke leefomgeving
• We adviseren structureel over gezonde keuzes in ruimtelijke visies, tenders, omgevingsplannen en vergunningverleningen. Daarbij brengen we de gezonde keuzes in beeld rondom thema's als groen, luchtkwaliteit, gezonde mobiliteit en een beweegvriendelijke openbare ruimte. Maar ook omtrent locatiekeuze voor bijvoorbeeld (tijdelijke) woningen of scholen. We dragen met gezondheidsdata en -kennis bij aan de doorontwikkeling van de barcode methodiek (zie RSU; p.71) en een gebalanceerde en gezonde groei van de stad. Binnen onze advisering hebben we extra aandacht voor doelgroepen met gezondheidsachterstanden.
Verkleinen van gezondheidsverschillen
Leefstijl
• Wij zetten in op het bereiken van moeilijk bereikbare groepen op vertrouwde plekken, zoals moskeeën en buurthuizen. We geven daar informatie over drugs (waaronder lachgas), soa & aids en andere infectieziekten en onderwerpen zoals roken of slaapproblemen. Ook organiseren we Gezond & Fit ontmoetingen in bijvoorbeeld buurthuizen of een andere vertrouwde plek.
Zorg- en hulpverlening
• Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven. Daarom versterken we met inzet van het coalitieakkoord de aanpak 'Kansrijke Start' en verbreden deze naar meer plekken gericht op (aanstaande) ouders en kinderen in een kwetsbare situatie en wat zij nodig hebben voor een goede toekomst. Dat betekent oog voor bestaanszekerheid en met behulp van gerichte interventies onder meer extra aandacht voor opvoedvaardigheden, gezonde ontwikkeling van het kind en de ouder(s) en taalontwikkeling. Zorg en ondersteuning die (aantoonbaar) het verschil maakt voor ouders in een kwetsbare situatie en die voorheen tijdelijk was, maken we duurzaam beschikbaar. Nog meer zwangeren in een kwetsbare situatie kunnen gebruik maken van het prenataal huisbezoek van de JGZ, zodat zij tijdig de juiste zorg of ondersteuning krijgen.

Omschrijving
• We vervolgen in 2023 de doorontwikkeling van de gezonde wijkallianties en wijknetwerken. In deze netwerken worden op basis van onder andere wijkdata/wijkdoen gerichte opgaven aangepakt. Deze opgaven focussen zich op groepen die moeilijk bereikbaar zijn omdat daar de meeste gezondheidswinst te bereiken is. We werken in de wijk nauw samen met de wijkcoördinatoren van de eerstelijnsorganisaties om zo de inzet op het verkleinen van gezondheidsverschillen te versnellen. Stedelijk vernieuwen we de samenwerkingsagenda met Zilveren Kruis en verstevigen we de samenwerking met de eerstelijnsorganisaties Sterkz.org en RegiozorgNu.
• Het doel van de Health Hub Regio Utrecht is om gezondheid en geluk dichterbij brengen en de positie van de regio als gezondheidsmetropool te versterken. In 2023 start de volgende fase van de netwerksamenwerking, die we met behulp van coalitiemiddelen een extra impuls geven. Samen met partners richten we dit netwerk nog nadrukkelijker op innovatie in maatschappelijke vraagstukken gericht op preventie, digitale transformatie en een aantrekkelijke arbeidsmarkt.
Sociale leefomgeving
• We zetten in op taalthuisstimulering voor de leeftijd vóór de voorschoolse opvang. Dit doen we door individuele taalthuisbezoeken en ouder-kindgroepen verder uit te breiden en verder te ontwikkelen samen met Taal doet Meer, JGZ en ouders.
Vermeerderen gezondheidskennis
• Met ons lidmaatschap van internationale netwerken werken we aan onze profilering van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 De gezondheidsverschillen nemen af	2.863	2.943	2.247	2.166	2.165	2.165
Totaal baten	2.863	2.943	2.247	2.166	2.165	2.165
Lasten						
1 De gezondheidsverschillen nemen af	29.665	29.597	31.120	31.765	32.017	32.020
Totaal lasten	29.665	29.597	31.120	31.765	32.017	32.020
Saldo baten en lasten	**-26.802**	**-26.654**	**-28.873**	**-29.599**	**-29.852**	**-29.855**
Mutaties reserves						
Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	269	117	117	117	117	117
Geraamd resultaat	**-26.533**	**-26.537**	**-28.756**	**-29.482**	**-29.735**	**-29.738**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012					
De baten nemen af vanwege het incidenteel begroten van de subsidie arts M&G en de subsidie Lokaal preventie akkoord.	I	-640	-720	-720	-720
Overige verschillen.	I/S	-56	-57	-58	-58
Totaal baten		**-696**	**-777**	**-778**	**-778**

Toelichting op afwijking lasten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012					
Middelen verkregen uit Coalitieakkoord voor nieuwe initiatieven. Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat" extra middelen toegekend voor Gezonde schoollunches, uitbreiding soa-poli en PrEP-zorg, impuls Health Hub, inzet op preventie vechtscheidingen en extra investeringen in advisering gezonde leefomgeving en in Samen voor Overvecht.	I/S	1.250	1.900	1.900	1.900

Toelichting op afwijking lasten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Middelen verkregen uit Coalitieakkoord om bestaande initiatieven te continueren. Dit betreffen de volgende initiatieven: Kansrijke Start, Versterken sociale basis en Jeugdgezondheidszorg, Mentale gezondheid, Gezond ouder worden, Leefstijlprogramma's gezonde leefstijl en Samen voor Overvecht.	I/S	1.810	1.960	2.210	2.210
Wegvallen incidentele lasten waartegenover middelen uit coalitieakkoord verkregen zijn. deels uit het Programma Volksgezondheid en deels uit de incidentele corona budgetten: pakket 2.1 (Psychische gezondheid en gezond ouder worden) en pakket 2.2 (Kansrijke Start).	I/S	-837	-837	-837	-837
Loon- en prijscompensatie 2023.	I/S	477	477	477	477
Wegvallen Stimuleringsmiddelen Gezond in Gelden.	S	-479	-479	-479	-479
Wegvallen incidentele lasten waartegenover incidentele baten stonden.	I/S	-640	-720	-720	-720
Overige verschillen	I	-58	-133	-131	-128
Totaal lasten		**1.523**	**2.168**	**2.420**	**2.433**
Saldo baten en lasten		**-2.219**	**-2.945**	**-3.198**	**-3.201**

Toelichting op afwijking reserves x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal onttrekking	0	0	0	0

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. De bestaanszekerheid staat onder druk door inflatie. De prijs van olie, gas en levensmiddelen stijgt. Lonen stijgen niet mee in verhouding. Dit betekent dat Utrechters minder te besteden te hebben. Risico is dat de kosten voor basis levensbehoeften zodanig stijgen dat inwoners ongezondere keuzes maken en de stress over geldzorgen toeneemt en meer inwoners treft.	• We werken samen met de eerstelijnszorg om geldzorgen bespreekbaar te maken en tijdig door te verwijzen. • Organisatieonderdelen werken nauw samen om aandacht voor deze groep te vergroten. • We voeren hier gesprekken over met de G4 en VNG en verkennen de mogelijkheden voor een gezamenlijke lobby.
2. Door krapte op de arbeidsmarkt hebben we al langere tijd een tekort aan jeugdartsen binnen de Jeugdgezondheidszorg. Corona kan zorgen voor extra uitval van personeel waar we al een tekort aan hebben. Door een tekort aan jeugdartsen wordt de brede sociaal-geneeskundige kennis op het gebied van het opgroeiende kind gemist. Hierdoor bestaat het risico dat de kennis verdwijnt om de individuele en collectieve lichamelijke en geestelijke gezondheid van de opgroeiende jeugd – in relatie tot de leefomgeving – te onderzoeken, te interpreteren en te bevorderen.	• Verhogen instroom door opleiden jeugdartsen en continu werven, verminderen uitstroom door binden en boeien. • Verhogen van de flexibele capaciteit (landelijk, met name jeugdverpleegkundigen) door inzet van digitale communicatiemiddelen. • Taakherschikking en flexibilisering o.a. inzet van jeugdverpleegkundigen bij het versterken van de beweging naar de voorkant en de samenwerking binnen het sociaal domein. • Taakdifferentiatie: meer inzet van ondersteunende medewerkers (beleid, administratie, logistiek enz.)
3. Corona is nog steeds niet geheel verdwenen uit onze samenleving en er bestaat een kans dat dit in de herfst en winter oplaait. Dit kan opnieuw grote effecten hebben op de lichamelijke- en mentale gezondheid van Utrechters. Onze (extra) inspanningen om gezondheidswinst voor iedereen te behalen en gezondheidsverschillen te verkleinen, hebben dan minder effect op de gezondheid van Utrechters.	• Monitoren van de invloed van Corona op gezondheid. • Met de Corona agenda schakelen we snel tussen programma's en met partners of en wanneer overgegaan moet worden tot maatregelen.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
GGD regio Utrecht (GGDrU)	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.	1.911

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 In 2040 zijn de gezondheidsverschillen in Utrecht tussen de laagste en hoogste sociaal economische groepen met 30% afgenomen ten opzichte van 2012					
Alcohol en drugs, Voorlichting en educatie	Het verzorgen van voorlichting aan jongeren, hun peers, ouders en intermediairs. Bijvoorbeeld in de vorm van voorlichting op scholen, adviesgesprekken, interventies, drugstestservice, online informatieverstrekking, netwerkvorming	1.464	1.499	1.499	0
Gezonde leefstijl (subsidietender Sport)	Stimuleren gezonde leefstijl door sporten	136	139	0	0
Heroineverstrekking, Opsporing, Vroegsignalering en Toeleiding OGGZ	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	1.591	1.539	1.539	0
Prostitutie	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de prostituees door outreachend werken en het ondersteunen en begeleiden van vrouwen bij het uitstappen uit de prostitutie	1.254	1.344	1.344	0
Samen voor Overvecht (Gezonde wijk)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	200	200	0	0
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	126	129	129	0
Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	0	174	0	0
Totaal doelstelling 1		4.771	5.024	4.511	0
Totaal Volksgezondheid		**4.771**	**5.024**	**4.511**	**0**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Gezondheid voor iedereen	17 oktober 2019	Volksgezondheidsbeleid Utrecht 2019-2023
Aanpak Samenwerkingsverband Gezond Gewicht Utrechtse Jeugd 2019-2023	15 april 2021	Werkwijze samenwerkingsverband Gezond Gewicht Utrechts Jeugd
Preventie- en handhavingsplan alcohol - 2015 – 2018	juni 2015	Plan over preventie en handhaving alcohol periode 2015-2018
Spelen in je eigen buurt: Ontwerpvisie Speelruimte Utrecht	10 maart 2022	Ontwerpvisie Speelruimte Utrecht
Utrechtse Sportagenda	17 juni 2021	Sportbeleid gemeente Utrecht
Utrecht Dichtbij: de tienminutenstad; Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	15 juli 2021	Ruimtelijke strategie Utrecht 2040
Actieagenda Utrechters Schuldenvrij 2019 en verder	maart 2019	Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg)vrij
Slimme Routes, Slim regelen en Slim bestemmen	maart 2016	Mobiliteitsplan Utrecht 2025

Veiligheid

Portefeuillehouder(s):
Sharon Dijksma

Ambitie

Utrecht veilige en leefbare stad: het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid van de stad.

Dat doen we door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit. We maken Utrecht meer bewust, weerbaar en veerkrachtig tegen digitale criminaliteit en cybercrises. Door intensieve samenwerking met partners zorgt ervoor dat alle Utrechtse wijken en buurten veilig zijn. Maatschappelijke onrust wordt tijdig herkend en bij openbare ordeverstoring wordt adequaat ingegrepen. We geven ruim baan aan vrijheid van meningsuiting en faciliteren het groeiend aantal demonstraties. De samenleving verandert, normen veranderen mee; Utrecht reageert adequaat op deze veranderingen, onder andere met haar aanpak op straatintimidatie en integrale persoonsgerichte aanpakken.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden

De raad stelt iedere vier jaar een Integraal Veiligheidsplan vast (artikel 38b Politiewet). 2022 was het laatste jaar van het huidige IVP (2019-2022). In 2022 wordt u een raadsvoorstel voor een nieuw IVP (Veiligheidsagenda 2023-2026) aangeboden met bijbehorende prioriteiten voor de jaren 2023 en verder. De hierboven opgenomen doelstelling (het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden) is laten we in de programmabegroting 2023 doorlopen tot eind 2023 en daarom zijn in deze programmabegroting nog geen prioriteiten/doelstellingen voor 2024 en verder opgenomen. Bij de voorjaarsnota worden de huidige doelstellingen, prioriteiten en effectindicatoren bijgesteld op basis van de nieuwe Veiligheidsagenda 2023-2026.

- Veilige wijken. Samen met onze partners investeren we in het vroegtijdig oppakken van signalen van problematische vormen polarisatie / maatschappelijke onrust. Met snelle en zichtbare interventies zetten we in op het tegengaan van verschillende vormen van hardnekkige overlast, waaronder verkeersoverlast. Daarnaast investeren we in de voorbereiding op complexe crises en gedegen voorbereiding op demonstraties en evenementen. We versterken en breiden de lokale PGA en Top X uit om personen die een (hoog) risico vormen de juiste zorg en begeleiding te bieden om onveilige situaties en overlast te voorkomen.
- Het stellen van grenzen en het bieden van perspectief om de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit tegen te gaan. Zoals uitgebreid beschreven in de door de raad in december vastgestelde nota ‘Grenzen stellen, perspectief bieden’. We zetten hierbij in op het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.
- Een veiliger digitale stad. Het is essentieel dat mensen, producten en diensten weerbaar zijn tegen cybercriminaliteit en/of uitval van digitale middelen. Daarom werken we toe naar een duurzame, lokale, bestuurlijke aanpak om de digitale veiligheid en weerbaarheid te vergroten. Zo zijn we als samenleving beter bestand tegen cyberincidenten.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Veiligheidsniveau 2018 minstens te behouden						
Gelijk of minder misdrijven in Utrecht	Peiljaar 2018: 26.618	22.137	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar		gelijk of minder dan het peiljaar
Een gelijk of beter gevoel van veiligheid in de eigen buurt	Peiljaar 2018: 71%	70%	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar		gelijk of minder dan het peiljaar

Analyse	
Doelstelling 1	**Veiligheidsniveau 2018 minstens te behouden**
Gelijk of minder misdrijven in Utrecht	Ivm te actualiseren IVP 2023-2026 niet meer actueel, wordt aangepast bij voorjaarsnota 2023
Een gelijk of beter gevoel van veiligheid in de eigen buurt	Ivm te actualiseren IVP 2023-2026 niet meer actueel, wordt aangepast bij voorjaarsnota 2023

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd?' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Het hoofddoel van het Utrechts veiligheidsbeleid is om het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden.
Onderstaand een toelichting op de activiteiten die wij in 2023 gaan ondernemen ten aanzien van de basis op orde, ondermijning, zorg en veiligheid en digitale veiligheid.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsniveau 2018 tenminste te behouden
• Het IVP 2023 – 2026 wordt in 2022 aangeboden aan de Raad. Als dat is vast gesteld worden deze doelstelling en omschrijving bij de voorjaarsnota 2023 verder geactualiseerd op basis van het nieuwe IVP.

Wat doen we altijd?

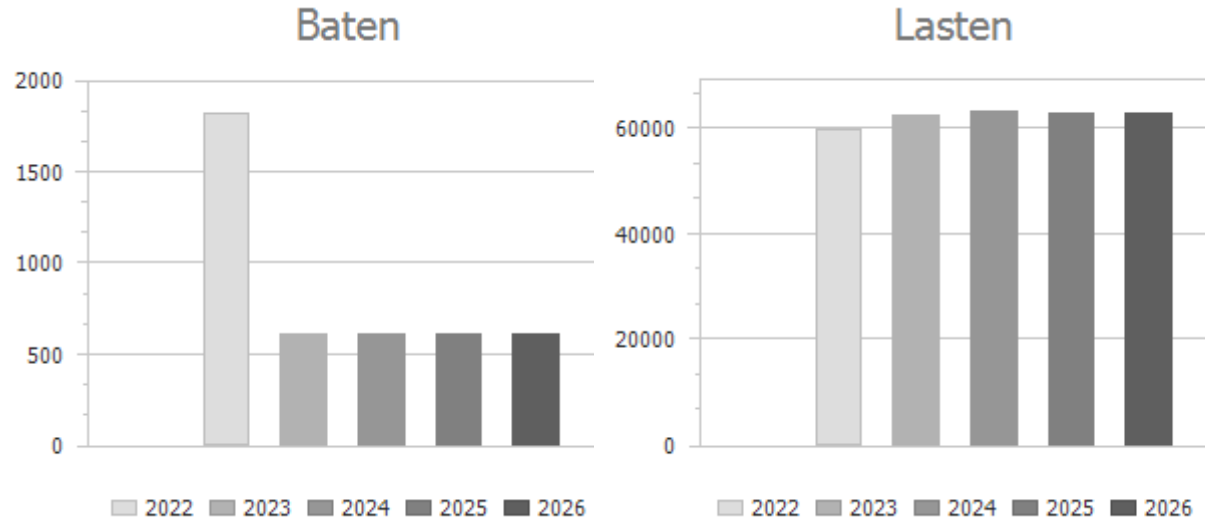
Omschrijving
Doelstelling 1 Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsbeleid 2018 tenminste te behouden
• Crisisbeheersing, nu ook met onder andere inzet in het kader van de Oekraïne oorlog / vluchtelingencrisis
• Faciliteren recht op demonstratie (Wet Openbare Manifestaties). Iedere aanvraag voor een demonstratie wordt beoordeeld en bij gevaar of risico's voor de gezondheid, het verkeer of ernstige wanordelijkheden worden voorschriften en beperkingen opgelegd aan de demonstratie.
• Re-integratie ex-gedetineerden (Detentie en Terugkeer)
• Gebiedsgericht werken: het voorkomen en bestrijden van overlast en criminaliteit
• Toepassen bestuurlijk instrumentarium (verantwoordelijkheid handhaven openbare orde, o.a. diverse bevoegdheden van de burgemeester, zoals artikelen 151c (cameratoezicht), 172, 172a en 172b Gemeentewet, APV, wet Bibob, Voetbalwet, Opiumwet (Damoclesbeleid))
• Huisverboden (Wet tijdelijk huisverbod), wettelijke taken crisismaatregelen/ IBS op grond van wet Verplichte GGZ en wet Zorg en Dwang (bevoegd gezag burgemeester)

Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is erop gericht het veiligheidsniveau 2018 tenminste te behouden
• Uitvoering van de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden. Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit en ondermijning. Hierbij wordt ingezet op twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.
• Uitvoering Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat. In kwetsbare gebieden werken we aan sociaal-maatschappelijke en fysieke ontwikkelingen. Daarbij richten we ons op de aanpak van de Amsterdamsestraatweg en de Kanaalstraat/Damstraat. Deze heeft als doel om de problemen op het gebied van ondermijning, drugsgerelateerde criminaliteit, economische vitaliteit en vastgoed, jongeren en de woon- en leefomgeving (inclusief de herinrichting) integraal aan te pakken.
• Utrecht Zijn We Samen (UZWS). We zien een sterke toename van het aantal incidenten, denk aan maatschappelijke onrust. Dit heeft grote gevolgen voor de veiligheidsbeleving in de stad. Om dit tegen te gaan is het nodig om de aanpak op polarisatie en radicalisering onverlet voort te zetten en hierbinnen goed te kijken naar de verschillende sentimenten die ten grondslag liggen hieraan.
• Straatintimidatie. De aanpak van straatintimidatie is belangrijk omdat iedereen in de openbare ruimte zich veilig moet voelen, zonder geïntimideerd te worden. • De aanpak van straatintimidatie is onderdeel van de brede anti-discriminatie agenda. • Middelen voor de aanpak worden binnen de bestaande budgetten van Veiligheid gezocht.
• Persoonsgerichte aanpak en TopX aanpak binnen het ZVHRU voor personen met complexe problemen en veiligheidsrisico's. We zien een toename van het aantal personen dat door psychisch-sociale problematiek, extramuralisering en economische omstandigheden gevoelens van onveiligheid of verstoring van de openbare orde veroorzaken. Ook kan er sprake zijn van dreiging en/of geweld of radicalisering. De problemen van deze mensen vragen niet alleen zorg, maar ook inzet van justitiële partners en of gespecialiseerde hulpverlening. Het uitbreiden van de PGA moet er toe leiden dat mensen de juiste begeleiding krijgen om terugval of recidive met alle gevolgen voor de veiligheid in de stad te voorkomen. Deze aanpakken zetten we ook in op criminele families en ernstig overlastgevende gezinnen.
• Uitvoering geven aan actieplan 'Een veiliger digitale stad'

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Utrechts veiligheidsniveau 2018 behouden	1.465	1.827	622	622	622	622
Totaal baten	1.465	1.827	622	622	622	622
Lasten						
1 Utrechts veiligheidsniveau 2018 behouden	56.731	60.055	62.724	63.308	62.961	62.861
Totaal lasten	56.731	60.055	62.724	63.308	62.961	62.861
Saldo baten en lasten	**-55.266**	**-58.228**	**-62.102**	**-62.686**	**-62.339**	**-62.239**
Mutaties reserves						
Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	226	246	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**-55.040**	**-57.982**	**-62.102**	**-62.686**	**-62.339**	**-62.239**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I/S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden					
De Begroting 2022 kent een incidentele raming voor de rijksbijdrage Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit (Botoc).	S	-1.220	-1.220	-1.220	-1.220
Overige baten		15	15	15	15
Totaal baten		**-1.205**	**-1.205**	**-1.205**	**-1.205**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I/S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Het Utrechts veiligheidsbeleid is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden					
Mutaties coalitieakkoord 2022-2026:					
Aanpak grenzen stellen perspectief bieden	S	2.000	3.000	3.000	3.000
Aanpak Samen voor Overvecht	S	400	400	400	400
Focusgebieden Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat	I	500	500	500	500
Besparing op individueel gemeentelijk pluspakket van de Veiligheidsregio	S	0	-100	-200	-300
Besparing op nachtdiensten toezicht en handhaving	S	0	-186	-371	-371
Mutaties begroting 2023:					
Beleids- en adviescapaciteit openbare orde en veiligheid	S	954	954	954	954
Afhandeling stijgende overlastmeldingen door toezicht en handhaving	S	340	340	340	340
Overige mutaties:					
De begroting 2022 kent een incidentele raming voor de projectkosten van de bestrijding van ondermijnende criminaliteit (Botoc)	S	-1.220	-1.220	-1.220	-1.220
Overige lasten		-305	-435	-497	-497
Totaal lasten		**2.669**	**3.253**	**2.906**	**2.806**
Saldo baten en lasten		**-3.874**	**-4.458**	**-4.111**	**-4.011**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves In 2022 zijn er incidentele mutaties begroot voor de resultaatbestemming van 2021. In 2023 zijn er (nog) geen incidentele mutatie begroot.	-246	-246	-246	-246
Totaal onttrekking	-246	-246	-246	-246

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Toenemende polarisatie leidt tot meer maatschappelijke onrust	Anticiperen op signalen en planvorming
2. Afnemende politie capaciteit hierdoor druk op uitvoering	Prioriteiten stellen binnen de lokale driehoek
3. In de maatschappij is steeds meer sprake van normvervaging of normen die publiekelijk ter discussie worden gesteld. Dit leidt tot meer grensoverschrijdend gedrag of een toename van acties en demonstraties	Zichtbare overheid, handhaving, ruimte geven voor uiten meningen Aanpak grensoverschrijdend gedrag, zoals bijvoorbeeld campagne straatintimidatie

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Geen nieuwe investeringen van toepassing.

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

Verbonden Partijen

x € 1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).	29.762

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Veiligheidsniveau 2018 tenminste behouden					
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	214	195	195	0
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	3.486	3.486	0	3.486
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	38	84	84	0
Samen voor Overvecht (Veiligheid)	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen	250	250	0	0
Buurtteams jeugd en gezin (veiligheid) (subsidietender Jeugd	Integraal inzetten van jeugdzorgaanbod zonder indicatiestelling	1.285	1.285	0	1.285
Totaal doelstelling 1		5.273	5.300	279	4.771
Totaal Veiligheid		**5.273**	**5.300**	**279**	**4.771**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden (link naar raadsbrief 29 juni 2022	23 december 2021	Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit en ondermijning. Hierbij wordt ingezet op twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.
Aanpak Straatintimidatie	14 december 2021	Om het ongewenste en grensoverschrijdende gedrag op straat de komende jaren stevig aan te pakken hebben we met verschillende partners binnen onze stad gesproken, die vanuit verschillende invalshoeken met deze problematiek te maken hebben. Een stevige aanpak omvat veel meer dan alleen repressief optreden en is gestoeld op vier pijlers: normstelling en bewustwording, aanpak dader, aanpak op straat en ondersteuning van het slachtoffer. Centrale uitgangspunten zijn dat we lokaal en participatief werken, deskundigheid bevorderen en dat de focus op mannen en jongens ligt.
Programma Detentie en Terugkeer	30 maart 2021	Dit betreft het programma Detentie & Terugkeer waarin partijen gezamenlijk beter in staat worden gesteld om achterliggende problematiek bij gedetineerden aan te pakken en daarmee het risico op recidive terug te dringen. Grote verandering daarin is de integrale samenwerking vanaf de eerste dag van de detentie en gerichte inzet met een plusprogramma op gedetineerden met een hoog recidive risico.
Cameratoezicht openbare orde	Oktober 2018	Beleidskader waarin doel, criteria en werkwijze van vast en flexibel cameratoezicht ten behoeve van primair: de handhaving van de openbare orde, inclusief het voorkomen van strafbare feiten, die invloed hebben op de orde en rust in de samenleving; en ☐secundair: efficiënter inzet van politie en andere diensten (bijzonder opsporingsambtenaren, brandweer etc), een preventieve werking, het bevorderen van het gevoel van veiligheid.
Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht 2020-2023	8 juli 2019	Strategisch beleidskader voor de veiligheidsregio Utrecht ten aanzien van het uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).

Cultuur

Portefeuillehouder(s):
Eva Oosters

Ambitie

Utrecht als een inclusieve en toegankelijke metropool.

Cultuur zet aan het denken, roept emotie op en zorgt voor ontspanning. Dit is belangrijk voor ons mentale en fysieke gevoel van welzijn. Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan de levendigheid in de stad en de verbinding tussen inwoners. Wij willen een inclusieve en toegankelijke culturele metropool zijn, met een rijk palet aan disciplines en genres. Het culturele aanbod groeit met de stad mee en cultuur is dichtbij huis te beleven en bezoeken. Professionele makers en amateurkunstbeoefenaars krijgen voldoende fysieke en financiële ruimte om zich verder te ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen

In Utrecht zijn zoveel mogelijk verschillende disciplines, genres en mengvormen daartussen vertegenwoordigd. Utrecht biedt kunstenaars en culturele organisaties artistiek, fysiek en financieel de ruimte om zichzelf én de stad cultureel verder te ontwikkelen.

2. Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad

In Utrecht krijgt iedereen de kans zich artistiek te ontplooien, dankzij een stevige keten van cultuureducatie, via amateurkunst(educatie) naar talentontwikkeling en professionaliteit.
Utrecht is een inclusieve en toegankelijke culturele metropool. De culturele sector sluit aan bij de diversiteit die onze stad kenmerkt. Samen maken, tonen en beleven staan centraal.

Effect Indicatoren

Doelstelling	Nul-meting	Realisatie 2021	Doel-stelling 2022	Doel-stelling 2023	Doel-stelling 2024	Doel-stelling 2025
1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen						
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau	49% (2019)	48%	>60%	>60%	>60%	>60%
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau	85% (2009)	85%	>85%	>87%	>87%	>87%
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod	3 (2009)	2	2	2	2	2
2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad						
Percentage Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt	87%(2009)	73%	>90%	>90%	>90%	>90%
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen)	1.8 (2009)	0,7 miljoen	> 2,9 miljoen	>2,8 miljoen	>3,0 miljoen	>3,1 miljoen

Analyse	
Doelstelling 1	**Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen**
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau	Het streven is dat het percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau minstens op het niveau van voor de coronacrisis uitkomt.
Percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau	Het streven is om het percentage Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau in stand te houden.
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod	Het streven is om de landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod te behouden.
Doelstelling 2	**Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad**
Percentage Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt	Het streven is dat het percentage Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt minstens op het niveau van voor de coronacrisis uitkomt.
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen)	Het streven is dat het aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen minstens op het niveau van voor de coronacrisis uitkomt.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen
• In het voorjaar van 2023 leggen wij de '**Uitgangspuntennotitie Cultuurnota 2025 – 2028'** aan de raad voor. Deze uitgangspuntennotitie biedt het kader voor (en is het vertrekpunt van) de nieuwe cultuurnota. Wij zijn betrokken bij de ontwikkelingen met betrekking tot de landelijke stelselherziening. Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de uitgangspuntennotitie.
• In april 2023 moet de nieuwe licentie voor een **lokale omroep** ingaan, de gemeenteraad zal op basis van de plannen die ingediend worden een advies hierover aan het Commissariaat van de Media moeten formuleren.
• We stellen een visie op over de Utrechtse **nachtcultuur**, op basis daarvan gaan we samen met de nachtsector werken aan versterking van de sector, een breder bereik en een goede balans tussen ruimte voor activiteiten en rust.
• Met de Nadere regel **muziekstudio's** bieden we sinds 2021 financiële ondersteuning voor het realiseren van muziekstudio's. Dit doen we door subsidie te verlenen voor de kosten van de activiteiten en materialen die nodig zijn om een studioruimte te bouwen. De aanvragers moeten zelf ruimtes vinden. Er zijn een aantal initiatieven van (groepen) muzikanten die kansrijk zijn om in 2023 aanspraak te maken op deze subsidie.

Omschrijving
• We werken in het kader van het coalitieakkoord aan ons uitvoeringsprogramma ten aanzien van de verbreding van het culturele (top)aanbod en een podium voor Utrechts afgestudeerd cultureel talent.
• Met het **Cultuur Innovatiefonds Provincie Utrecht** geven we ook in 2023 culturele en creatieve partijen de ruimte om aan de slag te gaan met innovatieve ideeën en werken we aan het de vergroten van de toekomstbestendigheid van de sector.
Doelstelling 2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad
• We werken aan een inclusieve cultuursector. De resultaten van de pilot het Cultureel Doelgroepen Model worden in 2023 bekend, waarmee de sector nog gerichter en goed geïnformeerd kan sturen op publieksbereik in de hele stad.
• Vanuit het Fonds Stadsverfraaiing nemen we – samen met bewoners en organisaties - het initiatief tot **kunstopdrachten** die aansluiten bij ruimtelijke of maatschappelijke vragen die in de stad leven, zoals het kunstwerk als eerbetoon aan de gastarbeiders. Het streven is om dit kunstwerk in de eerste helft van 2023 op te leveren.

Wat doen we altijd?

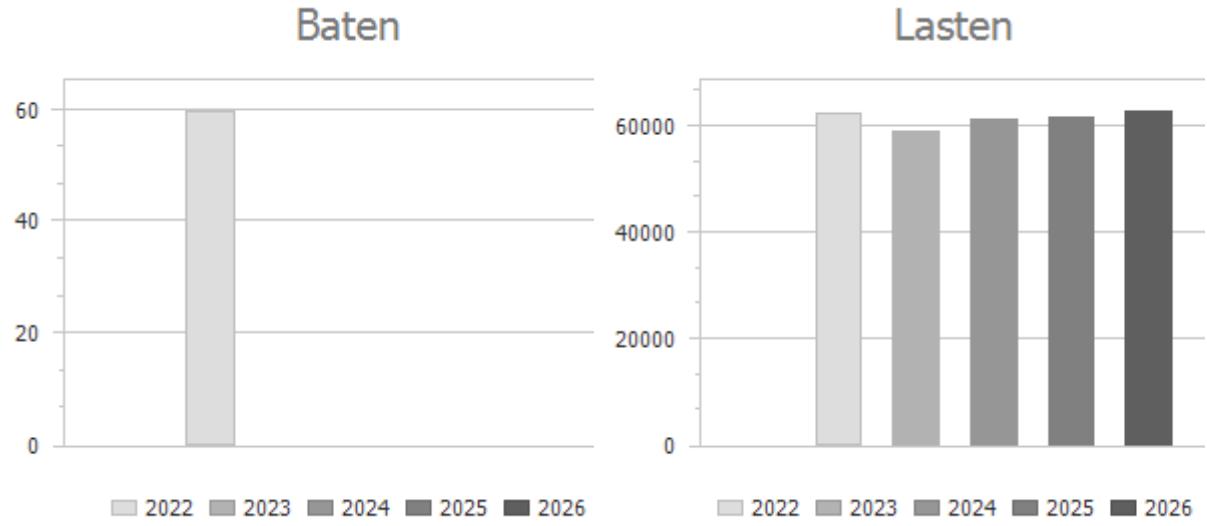
Omschrijving
Doelstelling 1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.
• We hebben een gedifferentieerde **systematiek van subsidieregelingen**. Ook in 2023 zullen wij het totale aanbod van subsidieregelingen verder finetunen zodat het voor alle culturele activiteiten en initiatieven een passende subsidie te vinden is. We gaan door met de tweejarige regeling die een overbrugging vormt tussen incidentele projectsubsidies en de vierjarige Cultuurnota.
• Op het gebied van **kunst in de openbare ruimte** werken we aan een breed en divers aanbod, met de Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte 2021-2030 en het coalitieakkoord als leidraad. Denk hierbij aan muurschilderingen, streetart en exposities. Bij nieuwbouw of verbouwingen van openbare gebouwen zoals scholen, parkeergarages of buurthuizen, realiseren we ook dit jaar samen met de betrokkenen beeldende kunstprojecten waarbij kunst in de openbare ruimte wordt geplaatst (dit zijn projecten waarbij 1,5% van de bouwsom gereserveerd wordt voor kunst).
• We geven uitvoering aan de vastgestelde **nota Huisvesting culturele en creatieve sector** doordat cultuur integraal meegroeit als onderdeel van de stedelijke barcode. We ontwikkelen hiertoe instrumentarium op basis van de uitkomsten van diverse onderzoeken die in 2022 en 2023 worden uitgevoerd. Tegelijkertijd werken we eraan om tot en met 2024 vier wijkvoorzieningen in de fase van realisatie te brengen en 20.000 m2 extra werkruimte voor creatieve makers te faciliteren.
Doelstelling 2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.
• We vinden het belangrijk het **creatieve vermogen** van inwoners zo veel mogelijk te stimuleren. Daarom ondersteunen we ook de komende jaren (de keten van) organisaties, initiatieven en makers die actief zijn op het gebied van de actieve cultuurparticipatie, zowel binnen- als buitenschools.
• Een **inclusieve cultuursector** vinden we onverminderd belangrijk. Instellingen werken duurzaam aan diversiteit en inclusie binnen hun organisatie en samen in het netwerk PACT Utrecht dat zich in 2022 verder doorontwikkeld heeft.

Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen
• 65 instellingen, waaronder landelijke iconen, wijkcultuurhuizen, vernieuwende festivals en een stevige infrastructuur van podia maken allemaal onderdeel uit van de **Cultuurnota 2021-2024.** Samen zorgen de plannen van deze culturele organisaties voor een kleurrijk, veelzijdig en kwalitatief hoogstaand cultuuraanbod voor iedereen.
• Na vaststelling van de **uitvoeringsnota cultuurparticipatie**, kan vanaf 2023 gestart worden met de uitwerking en uitvoering van de ambities op het gebied van cultuur in de buurt, waaronder werken aan een betere spreiding van wijkgerichte cultuurvoorzieningen in de stad.
• **Fair practic**e in de culturele sector blijft een belangrijk aandachtsgebied. We blijven onze instellingen daar scherp op houden en in ondersteunen. In overleg met de sector zullen wij, als het vervolg op de kennissessies die wij in 2022 hebben georganiseerd in samenwerking met Kunsten'92, doorgaan met het faciliteren van dialoog- en kennissessies.
• Het meerjarig **kunstprogramma Gemene Grond** (2021-2030) volgt en becommentarieert de transformatie van Beurskwartier, Lombokplein en Merwedekanaalzone vanuit de kunst en vult die aan met kunst in de openbare ruimte, om zo ook vanuit de kunst een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van dit gebied.
• Het in 2022 geselecteerde consortium onder leiding van Vink Bouw werkt in co-creatie verder aan het ontwerp, en de voorbereiding op de bouw, van het cultuurcluster **Berlijnplein**. Parallel hieraan ontwikkelt het publieksprogramma op Berlijnplein zich verder met ontwerpend onderzoek, activiteiten en exposities van stadslab RAUM en het nieuwe initiatief OP& (beeldende kunst), theatervoorstellingen van het Nieuw Utrechts Toneel en programmabijdragen van de dansgroepen die sinds eind 2021 zijn gevestigd in de werfkelders onder de stadstuin.
• Er wordt sinds 2020 gewerkt aan het realiseren van **de Machinerie**. Dit project heeft met de nodige tegenslagen te maken, onder andere door corona en de ontwikkelingen in de markt voor bouwen, waardoor er vertragingen zijn ontstaan. Op deze plek blijft de ambitie om maken, leren en vertonen van alle vormen van beeldcultuur samen te laten komen. Hier ontstaat letterlijk en figuurlijk ruimte voor talent met kans op (inter)nationale uitstraling.
• Met de ervaringen van het eerste jaar in 2022 met de vernieuwde **Stadsprogrammering**, ontwikkelt Utrecht Marketing het concept Culturele Zondagen met een stevige wijkgerichte insteek in 2023 verder door samen met de partijen en betrokkenen uit de stad en wijken.
Doelstelling 2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad
• Terwijl er extra **cultuurprogramma voor jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern** plaatsvindt, verkennen we samen met partijen en jongeren uit deze wijken wat nodig is voor een jongerencultuurhuisfunctie vanaf 2025.
• We werken aan de ontwikkeling en voorbereiding van een nieuw **wijkcultuurhuis in de Merwedekanaalzone** (Zuidwest), waarvoor Stichting Kunst & Cultuur Kanaal30 als beoogd exploitant geselecteerd is.
• Utrecht Marketing werkt samen met partners aan **integrale stadsmarketing**, waar eigentijdse cultuurmarketing onderdeel van het merk is en doet dit door verbinding van makers, instellingen en publieksgroepen.
• De tien gesubsidieerde organisaties uit de nadere regel **Amateurkunsteducatie** voeren gedurende 2022-2024 hun cultuuraanbod voor verschillende doelgroepen in de stad uit, waarvan drie partijen werken aan een centrale plek voor amateurkunsteducatie en ontmoeting tussen amateurs en professionals in het pand Domplein 4-5.
• In 2023 en 2024 subsidiëren wij ongeveer acht fte aan **cultuurcoaches** (combinatiefuncties cultuur) die in verschillende delen van de stad werken aan het verbinden van cultuur met andere domeinen, zoals het onderwijs.
• Het programma **Creatief Vermogen Utrecht** 2021-2024 gaat het derde jaar in. Dit vierjarige programma, mede gefinancierd vanuit de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuurparticipatie, laat kinderen in Utrecht de kracht van creativiteit ervaren door middel van duurzame partnerschappen tussen culturele organisaties en scholen.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 In alle wijken passend aanbod cultuur	53	60	0	0	0	0
2 Brede deeln. en bezoek culturele aanbod	110	0	0	0	0	0
Totaal baten	163	60	0	0	0	0
Lasten						
1 In alle wijken passend aanbod cultuur	50.440	54.698	51.170	53.449	53.329	53.695
2 Brede deeln. en bezoek culturele aanbod	7.762	7.887	8.165	8.102	8.380	9.142
Totaal lasten	58.203	62.586	59.335	61.551	61.709	62.837
Saldo baten en lasten	**-58.039**	**-62.526**	**-59.335**	**-61.551**	**-61.709**	**-62.837**
Mutaties reserves						
Toevoeging	388	103	103	0	0	0
Onttrekking reserves	950	5.375	132	441	132	132
Geraamd resultaat	**-57.477**	**-57.254**	**-59.306**	**-61.110**	**-61.577**	**-62.705**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.					
Vrijval voorziening Muziekcentrum Vredenburg.	I	-60	-60	-60	-60
Totaal baten		**-60**	**-60**	**-60**	**-60**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.					
Uitbouw muzikale oefenstudio's - coalitieakkoord.	S	0	192	192	192
Cultuurbudget groeit mee met de stad - coalitieakkoord.	S	0	200	400	800
Betaalbare huisvesting klein mkb en creatieve sector - coalitieakkoord.	I	100	300	300	300
Fair practice code - coalitieakkoord.	S	0	0	700	700
Podium voor afstudeerders - coalitiekoord.	S	50	50	50	50
Regeling voor nieuwe makers - coalitieakkoord.	S	50	50	50	50
Verbreden aanbod (top)cultuur - coalitieakkoord.	S	500	500	500	500
Programma nachtsector - coalitieakkoord.	S	50	100	100	100
Loon en prijs compensatie 2023 - Voorjaarsnota 2022.	S	1.215	1.215	1.215	1.215
Vrijval voorziening Muziekcentrum Vredenburg - Voorjaarsnota 2022.	I	-60	-60	-60	-60
Budget herstel- en innovatiepakket corona - bestedings- en dekkingsvoorstel 2021	I	-4.429	-4.429	-4.429	-4.429
Budget aanloopprogramma Culturele voorziening Leidsche Rijn - bestedings- en dekkingsvoorstel jaar 2021	I	-441	-441	-441	-441
Budget nadere regel muziekstudio's - bestedings- en dekkingsvoorstel jaar 2021.	I	-200	-200	-200	-200
Budget culturele regiovorming - bestedings- en dekkingsvoorstel over 2021.	I	-173	-173	-173	-173
TivoliVredenburg - versterking zakelijke leiding - Programmabegroting 2021.	S	-50	-100	-100	-100
Huisvesting depot Centraal Museum en Erfgoed - Programmabegroting 2021.	S	0	910	910	910
Verhuizing depot Centraal Museum en Erfgoed - Programmabegroting 2021.	I	0	750	0	0
Muzikale broedplaatsen - Programmabegroting 2021.	I	0	0	-215	-215
Verloop budget 'groei van de stad' - coalitieakkoord 2018-2022.	S	-100	-50	-50	-50
Verloop subsidiesuppletie Stadsschouwburg - verzelfstandiging Stadsschouwburg.	S	-50	-80	-140	-180

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
saldo divers.	I	10	17	22	28
Doelstelling 2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.					
Wijkvoorzieningen - coalitieakkoord.	S	0	0	282	1.044
Jongeren cultuurhuis Leidsche Rijn - coalitieakkoord.	S	0	0	305	305
Lokale media - coalitieakkoord.	S	150	150	150	150
Loon en prijs compensatie -voorjaarsnota 2022.	S	128	128	128	128
Vrijval reserve wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone - Tweede bestuursrapportage 2021.	I	0	309	0	0
Wegvallen dotatie wijkcultuurhuis Mewedekanaalzone - tweede bestuursrapportage 2021.	I	0	103	103	103
Vrijval budget lokale omroep - Programmabegroting 2021.	S	0	-475	-475	-475
Totaal lasten		**-3.250**	**-1.034**	**-876**	**252**
Saldo baten en lasten		**3.190**	**974**	**816**	**-312**

Toelichting op afwijking reserves	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Dotatie reserve wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone - Besluitvorming tweede bestuursrapportage 2021	0	-103	-103	-103
Totaal toevoeging	0	-103	-103	-103
Onttrekking reserves				
Herstel- en innovatiepakket corona - Besluitvorming verantwoording 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstel)	-4.429	-4.429	-4.429	-4.429
Vrijval reserve wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone - Besluitvorming tweede bestuursrapportage 2021	0	309	0	0
Aanloopprogramma Culturele voorziening Leidsche Rijn - Besluitvorming Verantwoording 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstel)	-441	-441	-441	-441
Nadere regel muziekstudio's - Besluitvorming verantwoording 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstel)	-200	-200	-200	-200
Culturele regiovorming - Besluitvorming Verantwoording 2021 (bestedings- en dekkingsvoorstel)	-173	-173	-173	-173
Totaal onttrekking	-5.243	-4.934	-5.243	-5.243

Overige

Onder ‘Overig’ worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico’s
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota’s

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Corona: bij nieuwe beperkende maatregelen naar aanleiding van een coronagolf wordt de culturele sector hard getroffen.	We blijven in gesprek met de culturele sector om samen met hen in te kunnen blijven spelen op nieuwe omstandigheden.
2. Kostenstijging: dagelijkse kosten, huur etcetera blijven stijgen en de inkomsten van culturele organisaties en makers groeien onvoldoende mee. Culturele initiatieven staan onder druk en vanwege de hoge huren is er steeds minder plek voor cultuur.	We houden vinger aan de pols en blijven in gesprek met verschillende overheden en de culturele sector om problemen tijdig te signaleren.
3. Armoede: de kansenongelijkheid neemt toe en dit heeft gevolgen voor de mogelijkheden tot cultuurdeelname (zowel actieve cultuurparticipatie als bezoek van cultureel aanbod).	Ook hier blijven we in gesprek met de sector om problemen tijdig te signaleren. Daarnaast gaan we door met domein overstijgend werken om risico's vanuit andere beleidsvelden tijdig te koppelen aan de uitwerking voor cultuur. We dragen bij aan regelingen die hierop inzetten, zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de lesgeldbijdrage voor amateurverenigingen.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Cultuur

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten. Voor het jaar 2023 zijn er geen nieuwe investeringen van toepassing. Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaal overzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	0	**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	3.775	**0**	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]	0	**0**	0	0	0
Totaal investeringen	**3.775**	**0**	**0**	**0**	**0**

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel

Verbonden Partijen
Bij het Programma Cultuur is er geen sprake van verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen					
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	3.888	3.876	0	2.501
Projecten Cultuur	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector	696	969	0	150
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	38.020	38.828	0	38.828
Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	417	217	0	0
Totaal doelstelling 1		43.021	43.890	0	41.479
2 Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad					
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	1.004	1.004	0	1.004
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	380	380	0	0
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.427	1.196	0	1.196
Cultuurnota 2021-2024	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	2.946	3.017	0	3.017
Combinatiefuntionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur	0	260	0	0
Totaal doelstelling 2		5.757	5.857	0	5.217
Totaal Cultuur		**48.778**	**49.747**	**0**	**46.696**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Cultuurnota 2021-2024 Kunst kleurt de stad	2020	In de cultuurnota staat de actuele cultuurvisie tot 2030 en het cultuurbeleid voor de periode 2021-2024.
Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector	2021	Doelen en afwegingskaders waarin we samen met de stad werken aan meer ruimte voor de culturele en creatieve sector.
Uitvoeringsnota kunst in de openbare ruimte 2021-2030	2021	Uitgangspunten voor de gemeentelijke kunstopdrachten in de periode 2021-2030
De kracht van cultuur - Kadernota cultuurparticipatie 2022-2030	2022	Kaders op het gebied van actieve cultuurparticipatie: cultuur in de vrije tijd, cultuur op school, cultuur in de buurt.

Samenleven en Sport

Portefeuillehouder(s):
Linda Voortman; Eva Oosters

Ambitie

Iedereen kan gezond opgroeien, sporten en bewegen en prettig samenleven

Het programma Samenleven en Sport draagt bij aan een levendige en leefbare stad voor iedereen door:

- te bouwen aan sterke gemeenschappen met aandacht voor elkaar;
- gelijke kansen te stimuleren om mee te doen en je te ontwikkelen;
- te investeren in toegankelijke voorzieningen.

Dit doen we:

- Met bewoners en organisaties/verenigingen die vrijwillige inzet, sport, burenhulp en informele zorg mogelijk maken
- Met partners zoals DOCK, JoU, Dwarsverband, SportUtrecht, SOLGU en netwerken zoals Utrecht Omarmt, Utrechts Sportakkoord en Stadsakkoord Toegankelijkheid
- In aansluiting op opgaven van onder andere Volksgezondheid en Ondersteuning op Maat, waarbij ons programma zich richt op meedoen, gewoon opgroeien, informele zorg, sport en bewegen.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar

Vrijwillige inzet voor elkaar is onmisbaar en van onschatbare waarde. Niet alleen zorgt dit ervoor dat, bijvoorbeeld door mantelzorgers, de professionele zorg ontlast wordt, maar het geeft ook energie. Het is fijn in een buurt te wonen, waar bewoners actief meedoen, voor elkaar zorgen en betrokken zijn in de buurt. Dit gaat niet vanzelf: samen met bewoners en onze partners zorgen we ervoor dat ook kwetsbare inwoners gehoord en gezien worden en gewoon mee kunnen doen.

2. Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen

We vinden het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn en veilig is, ongeacht afkomst, (seksuele) identiteit, leeftijd, sociaal-economische status, levensbeschouwing of beperking. Het mag niet uitmaken waar je vandaan komt en wie je bent voor de kansen die je krijgt.
Om een inclusieve stad te zijn en te blijven gaan we daarom door met krachtig diversiteitsbeleid, bevorderen we inclusie en treden we hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. De stad moet een plek zijn waar iedereen veilig is en zich veilig voelt.
Utrecht respecteert en bevordert naleving van de internationale mensenrechten en bestrijdt en voorkomt polarisatie die kan leiden tot radicalisering en extremisme.

3. Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig

Kinderen, jongeren, ouders en andere opvoeders die veerkrachtig zijn, zijn in staat bij veranderende omstandigheden sterk te blijven. We vergroten deze veerkracht bijvoorbeeld door ondersteuning in identiteits- en talentontwikkeling. Hierbij kijken we welke onderwerpen collectief kunnen worden opgepakt, waardoor er naast de geboden ondersteuning ook wordt gewerkt aan het versterken van het netwerk en ouders met en van elkaar kunnen leren. Kinderen en jongeren hebben recht op gelijke kansen in hun ontwikkeling: recht om mee te praten en mee te doen aan de samenleving. Samen met inwoners en partijen in de stad geven we vorm aan het opgroeien van hen: 'it takes a village to raise a child'.

4. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen

De buurtvoorzieningen bieden mogelijkheden om mee te doen, ongeacht iemands achtergrond, mogelijkheden of beperkingen. Met de buurtcentra versterken we de eigen kracht van inwoners en faciliteren we verbindingen in wijken en buurten. We bieden een ontmoetings- en activiteitencentrum voor alle inwoners.
Wij werken in de buurtaccommodaties nauw samen met onze partners DOCK, Dwarsverband, zelfbeheerorganisaties en JoU. Alle buurtvoorzieningen zijn laagdrempelig, schoon, veilig, gastvrij en hier is iedereen welkom waar gebruikers zich mede-eigenaar voelen, bijvoorbeeld als gastheer of -vrouw, of mede-eigenaar zijn in buurtcentra in zelfbeheer. We verbeteren de toegankelijkheid, functionaliteit en duurzaamheid van het vastgoed tijdens nieuwbouw en renovatie.

5. Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving

Sport is een verbinder. Het kan bijdragen aan een meer verbonden samenleving met alle positieve gevolgen van dien. Het moet dan ook mogelijk zijn dat alle Utrechters op hun eigen manier en op eigen niveau kunnen sporten en/of bewegen en alle Utrechters in staat zijn om op het eigen niveau talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Ook bevordert sporten en bewegen zowel de gezondheid van mensen als hun mentale fitheid. Samen sporten kan leiden tot het vergroten van (sociale) vaardigheden, meer zelfvertrouwen en eigenwaarde. Belangrijk is dat kinderen en jongeren ontdekken welke sport zij leuk vinden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een leven lang sporten en het ontwikkelen van talenten. Talentontwikkeling is ook de focus in ons topsportbeleid. Zoals ook in de Sportagenda vastgesteld zetten we in op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod.

6. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen

Om ervoor te zorgen dat iedere Utrechter op zijn eigen manier en eigen niveau kan sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl is het een voorwaarde dat er voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen zijn in Utrecht. We faciliteren zowel georganiseerde verenigingssport (in sporthallen en zwembaden en op sportvelden en atletiekbanen) als anders georganiseerde en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Dat doen we door de beschikbare capaciteit aan accommodaties uit te breiden aan de hand van de barcode uit de RSU en de tweejaarlijkse raming van benodigde sportcapaciteit. Daarnaast zetten we in op een zo efficiënt mogelijke bezetting op de beschikbare accommodaties. Daarbij onderzoeken we ook creatieve mogelijkheden voor meervoudig gebruik van ruimte. Het optimaliseren van de bezetting is wel een ingewikkelde puzzel die vraagt om veel afstemming met sportverenigingen om samen tot zo goed mogelijke oplossingen te komen. Ten slotte werken we aan een beweegvriendelijke openbare ruimte door in te zetten op sportvoorzieningen die nog beter aansluiten bij de specifieke behoefte van inwoners in een bepaalde wijk of buurt. Jongeren, meisjes en ouderen hebben daarbij onze specifieke aandacht.

Effect Indicatoren

1. Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar

- *% inwoners dat meedoet*
  Het aandeel Utrechters dat meedoet is in de coronaperiode gedaald van 81% in 2019 naar 78% in 2021. We streven in 2023 weer naar 81%
- % inwoners met een beperking dat meedoet
  60% van de Utrechters met een lichamelijke of psychische beperking doet mee in 2021. We streven in 2023 naar een stijging van dit percentage.
- *% inwoners dat zich in de buurt inzet met een of meer activiteiten*
  41% van de inwoners zet zich in 2021 in met een of meer activiteiten in de buurt. We streven ernaar dat dit percentage in 2023 minimaal gelijk blijft.
- *% inwoners dat informele hulp ontvangt van een vrijwilliger(sorganisatie)*
  In 2021 ontving 13% van de Utrechters informele hulp, van bijvoorbeeld partner, familie, vrienden, buurtbewoners of een vrijwilliger(sorganisatie). Dit percentage is vergelijkbaar met 2019 en willen we stabiel houden in 2023.
- *% inwoners dat moeite heeft met aanvragen doen of afspraken maken bij organisaties*
  Het merendeel van de Utrechters van 18 jaar en ouder kan goed uit de voeten met activiteiten op het internet, al is het aandeel dat moeite heeft met online activiteiten op alle onderdelen toegenomen sinds de coronacrisis. 29% heeft hier in 2021 moeite mee of geeft aan het niet te

kunnen, onder 65-plussers is dit aandeel nog hoger. Voor 2023 streven we weer naar 23%, zoals dit in 2019 was.

2. Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen

- *% inwoners dat zich gediscrimineerd voelt*

  17% van de inwoners voelde zich in 2021 gediscrimineerd. Het percentage inwoners dat zich gediscrimineerd voelt neemt toe: in 2018 lag dit percentage op 14%. In 2023 streven wij naar een daling van dit percentage.

3. Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig

- *% ouders dat aangeeft weinig tot geen problemen te hebben met opvoeden*

  Eén op de drie ouders heeft nooit zorgen over de opvoeding in 2021. Voor 10% van de ouders geldt dat zij meestal of altijd zorgen voelen over de opvoeding. De rest heeft af en toe of soms zorgen (58%).

4. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen

- *% bewoners dat tevreden is over de beschikbaarheid van ruimte voor bewonersinitiatieven in de buurt*

  39% van de bewoners is in 2021 tevreden over de beschikbaarheid van ruimte voor bewonersinitiatieven in de buurt. Dit percentage willen wij stabiel houden voor 2023.

- *Bezettingsgraad welzijnsaccommodaties*

  In 2023 streven we naar het stabiel houden van de bezettingsgraad van 1.800 uur (40 weken).

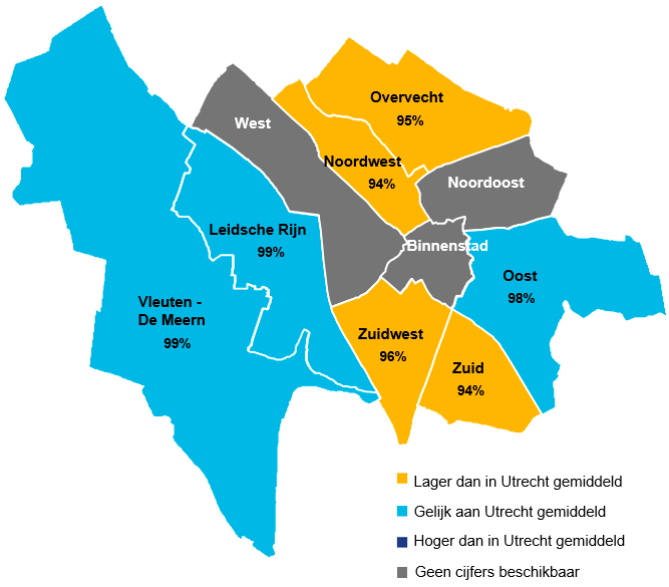
5. Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving

- *% kinderen met wekelijkse sportdeelname naar wijk (sport na schooltijd en bij vereniging)*

  Conform de aankondiging in raadsbrief Koersgesprek Sportagenda willen we recht doen aan de verschillende vormen van sporten van kinderen in de stad. We kijken daarom naast het lidmaatschap bij een sportverenigingen ook naar het sporten na school en in de wijk. 85% van de 10- t/m 12-jarigen sport tenminste één keer per week bij een sportvereniging of bij een naschoolse sport- of beweegactiviteit in de buurt of op school. Beweging | Utrecht (volksgezondheidsmonitor.nl)

- *% kinderen met zwemdiploma A*

  98% van de tien- en elf jarige kinderen had in schooljaar 2020-2021 minimaal een zwemdiploma A. De ambitie is dat alle Utrechtse kinderen aan het einde van de basisschool een diploma hebben.

Bron: Zwemvaardigheid (volksgezondheidsmonitor.nl)

- *% volwassenen dat wekelijks sport naar wijk (gezondheidspeiling)* Beweging | Utrecht (volksgezondheidsmonitor.nl)

  Van de Utrechtse volwassenen van 18 tot 65 jaar sport 69% wekelijks.

6. Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen

Tevreden over het aanbod van sportvoorzieningen in de buurt

Sportaccommodaties | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

Zie voor afbeelding onderstaande tekst

In Utrecht sport 64,1% van de 18-plussers minstens wekelijks, en 35,9% sport minder vaak of niet. Gemiddeld in Nederland sport 49,3% niet wekelijks, en 50,7% sport wel minstens wekelijks (cijfers 2020).

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar
Uitvoeren van Houd de stoep-vrij campagnes. • Uitbreiden van het aantal partners in het Stadsakkoord Toegankelijkheid.
• Het programma Thuis in de Wijk zetten we door in 2023 in de wijken Kanaleneiland, Noordwest, Leidsche Rijn en Overvecht, waarin we de onderlinge samenwerking tussen organisaties en professionals in de wijk verbeteren, zodat Utrechters met een psychische kwetsbaarheid, niet-aangeboren hersenletsel of een verstandelijke beperking nog beter mee kunnen doen, een sociaal netwerk opbouwen en zich veilig en thuis te voelen in de wijk. We werken in 2023 aan een regeling om structurele financiering van het Netwerk Informele Zorg Utrecht (met als onderdeel het eenzaamheid netwerk 'Utrecht Omarmt') en de Vrijwilligersacademie mogelijk te maken.
• Uitwerken van de nieuwe aanbesteding van het sociaal makelaarschap vanaf 2025, met inachtneming van de in het coalitieakkoord genoemde uitgangspunten en in samenhang met de andere aanbestedingen in het sociaal domein, zoals die van de buurtteams, onafhankelijke cliëntondersteuning en informatievoorziening en jongerenwerk.
• Extra cursussen digitale vaardigheden aanbieden.
Doelstelling 2 Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen
• Met de stad werken we een brede, meerjarige aanpak inclusie uit, die wij in 2023 presenteren.

Doelstelling 3 Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig
• Met de incidentele middelen Jeugd zetten we meer jongerenwerk van Stichting JoU in. De vraag naar inzet van het jongerenwerk is toegenomen, onder andere door Corona en aandacht voor veiligheidsthema's. De coronapandemie heeft alle kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de stad Utrecht geraakt. Voor heel veel kinderen en jongeren geldt dat zij na de pandemie weer terugveerden en hun gewone dagelijkse leven van voor corona weer oppakten. Sommige kinderen, jongeren en jongvolwassenen hebben echter extra last gehad van de effecten van corona. In samenhang met de middelen vanuit het nationaal programma onderwijs en Versneld Vernieuwen zetten we hier extra op in.
• Uitwerken van de nieuwe aanbesteding van Passende Kinderopvang per 2024. Werken aan structurele financiering voor ambassadeurs informele zorg jeugd als onderdeel van het Netwerk informele zorg Utrecht (NIZU)
• Utrechtse jeugd ondersteunen en faciliteren, zodat ze weten wat hun rechten en plichten zijn, en hoe ze die op een goede manier kunnen toepassen. We focussen op het organiseren en verstevigen van jeugdrechtswinkel en de mogelijkheid van een kinder- jongerenombudsman. Een onafhankelijke ondersteuning waar de Utrechtse jeugd terecht kan als hen rechten worden geschonden.
Doelstelling 4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen
• Het buurtcentrum **Sterrenzicht** en **Weidewereld** gaan we verbouwen.
• Het buurtcentrum **De Leeuw** wordt verduurzaamd.
• Bij het **buurtcentrum Zuilen** vindt sloop met nieuwbouw plaats.
• Voor de buurtcentra **De Nieuwe Jutter** en **De Schalm** gaan we een onderzoek uitvoeren voor verbetering van toegankelijkheid, functionaliteit en zichtbaarheid.
• De jongerenhuiskamers **Herderplein** wordt functioneel aangepast,
• De jongerenhuiskamer **De Boog** wordt vervangen door nieuwbouw.
• We onderzoeken sloop/nieuwbouw voor de locatie **Peltlaan**.
• Start herhuisvesting **Nieuw Rotsoord**.
• Start met de uitvoering van het Meerjarig Perspectief Buurtcentra
Doelstelling 5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving
• We gaan extra zwemlesmomenten creëren, zodat meer kinderen zwemles kunnen volgen. Hierdoor kunnen meer kinderen met minimaal zwemdiploma A de basisschool verlaten. We dragen hiermee bij aan een hoge zwemvaardigheid in Utrecht.
• We blijven participeren in diverse onderzoeken in de stad om informatie en inzichten te verkrijgen voor ons beleid. Dit zijn: Calibrating Inclusive Sporting Encounters (over sportactiviteiten toegankelijker maken voor mensen in kwetsbare posities) en Vital@2040 (over sportparticipatie door jeugdigen met een lage gezinswelvaart). We willen met partners in de stad drempels wegnemen en gaan na of solidariteitspotjes hier een bijdrage aan kunnen leveren.
• We bespreken met verenigingen hoe zij kunnen bijdragen aan het meer laten sporten van inwoners. We willen komen tot eenvoudige afspraken over het gebruik van de velden voor extra aanbod.
Doelstelling 6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen
• Locatie-onderzoeken uitbreiding veldsport Maarschalkerweerd-Noord, Nieuw Welgelegen, Strijkviertel.
• Opstarten nieuw locatie-onderzoek veldsport in de Wijk Zuid.
• Realisatie 4e hockeyveld sportpark Rijnvliet.
• Opleveren twee nieuwe sporthallen (Berlijnplein en Bontekoelaan).
• Locatie-onderzoek sporthal Overvecht (in combinatie met VO-school).
• Realisatie nieuwe gymzaal Jazzsingel.
• Opstarten uitvoering actieplan Stad als speelveld.
• Start voorbereiding bouw zwembad Maximapark.
• Voorbereiding / planontwikkeling vervangende nieuwbouw Sporthal Lunetten en Sporthal Hoograven.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar
• Ondersteuning informele zorg organisaties, buurtnetwerken, wijkinformatiepunten, brugfunctie organisaties, welzijnsaccommodaties in zelfbeheer en taal & digitaal organisaties via de subsidieregeling Vrijwillige inzet voor elkaar. Financiering van basisvoorziening ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers en mantelzorgondersteuning.
• Ondersteuning belangenbehartigers organisaties via de subsidieregeling De Stem van Utrechters.
• Verbeteren van de toegankelijkheid in de stad door middel van de regeling Toegankelijkheid, het uitreiken van de Toegankelijkheidsprijs en het informeren van inwoners informeren over de (on)toegankelijkheid van gebouwen via Wheelmap.org.
• Financiering van ondersteunen en versterken (digi)taalvaardigheid volwassen inwoners.
Doelstelling 2 Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen
• We hebben een anti-discriminatievoorziening.
• We faciliteren en ondersteunen de lokale Mensenrechtencoalitie.
Doelstelling 3 Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig
• Met het online jongerenwerk komen en blijven jongerenwerkers in contact met jongeren en worden vragen en signalen opgepakt. Het online jongerenwerk is onderdeel van het reguliere jongerenwerk. Het online jongerenwerk is afgelopen jaren doorontwikkeld, en zal ook komende jaren aandacht blijven vragen om te blijven aansluiten bij de online leefwereld van jongeren.
• We ontwikkelen collectieve aanpakken met en voor jeugdigen in samenwerking met JoU (sociale basis), Lokalis (basishulp), Spoor030 en KOOS (specialistische hulp). Dankzij deze collectieve aanpak vinden de jongeren herkenning bij elkaar, steunen ze elkaar en werken ze samen aan hun problemen.
• We ondersteunen informele zorgorganisaties op opgroeien en opvoeden vanuit de subsidieregeling 'Vrijwillige inzet voor elkaar'. We ondersteunen groepsactiviteiten in de vrije tijd voor kinderen met extra ondersteuningsbehoefte gericht op het versterken van het opgroeien en de ontwikkeling van deze kinderen. Dit doen we vanuit de subsidieregeling 'Sociale prestatie en dagondersteuning'.
• Vreedzaam, versterken en vergroten vreedzame scholen en wijken, met focus op de doorgaande lijn van VO scholen en ouderimpuls. Ook versterken we de vreedzame visie bij partners zoals JoU en Dock. Dit doen we door te kijken wat er nodig is en waar we op moeten inzetten.
• Ondersteunen en versterken van jeugdparticipatie en initiatieven in de stad en binnen de organisaties. Hierin focussen we om jeugdparticipatie laagdrempelig te maken en dat iedereen als die dit wil kan participeren en wat ze hiervoor nodig hebben.
Doelstelling 4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen
• Met bewoners(initiatieven) en maatschappelijke organisaties goede, toegankelijke en uitnodigende welzijnsaccommodaties faciliteren, die naar tevredenheid optimaal gebruikt worden, goed worden onderhouden en toekomstbestendig zijn.
Doelstelling 5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving
• We blijven met elkaar investeren in een positieve sportcultuur, waarin iedere sporter veilig en met plezier kan sporten met een divers aanbod waardoor ieder kind haar/zijn talent kan ontwikkelen. Ook continueren we de uitvoering van de acties uit de antidiscriminatie agenda.
• We continueren de inzet van SportUtrecht op het gebied van sportstimulering, verenigingsondersteuning ter verbetering en behoud van de vitaliteit van de sportaanbieder en talentontwikkeling. Met een wijkgerichte aanpak zetten zij meer in op het bereiken van de niet sportende Utrechter.
• Sportaanbieders zijn onderdeel van de sportinfrastructuur waardoor bewoners kunnen sporten en bewegen. Hiervoor is het van belang dat sportaanbieders vitaal zijn. Daarom continueren we de inzet van SportUtrecht in het ondersteunen van sportaanbieders in behouden en versterken van hun vitaliteit.
• We continueren de sport- en culturele activiteiten voor kinderen in armoede. We blijven voorzieningen als de U-pas, het Paul Verweel Sportfonds en Stichting Leergeld promoten en het aanvragen zo laagdrempelig mogelijk te maken, zodat ook kinderen in armoede kunnen sporten.

Omschrijving
• Door het aanbieden van een ruim aanbod van zwemles in de baden blijven we inzetten op het verhogen van de zwemvaardigheid van Utrechtse kinderen. Voor kinderen waarbij zwemles niet vanzelfsprekend of financieel mogelijk is bieden wij het schoolzwemmen en het zwemlespakket aan.
• Voor talentontwikkeling in Utrecht zetten we in op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod voor alle Utrechtse kinderen, zodat talent van onderaf zijn of haar weg kan vinden. Het onderwijs vormt daarin een belangrijke partner, waarmee we de samenwerking willen intensiveren.
• We monitoren met SportUtrecht voortdurend wensen en behoeften van sportaanbieders met ambities op talentontwikkeling in de stad. Als gemeente ondersteunen en faciliteren we samen met SportUtrecht initiatieven op talentontwikkeling. We stimuleren kennisdeling en samenwerking binnen het Utrecht Talent Center. Samen met Sportcampus Traiectum zijn zij belangrijke gesprekspartners voor de gemeente op het gebied van talentontwikkeling.
Doelstelling 6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen
• Tweejaarlijks ramen van benodigde sportcapaciteit (volgende keer in 2024).
• Streven naar zo efficiënt mogelijke bezetting bestaande accommodaties.
• Beheren, onderhouden, renoveren en verduurzamen van accommodaties op natuurlijke momenten. Hierbij kun je denken aan vervanging van kleedkamers, vernieuwing van (kunstgras)velden en renoveren van gymzalen.

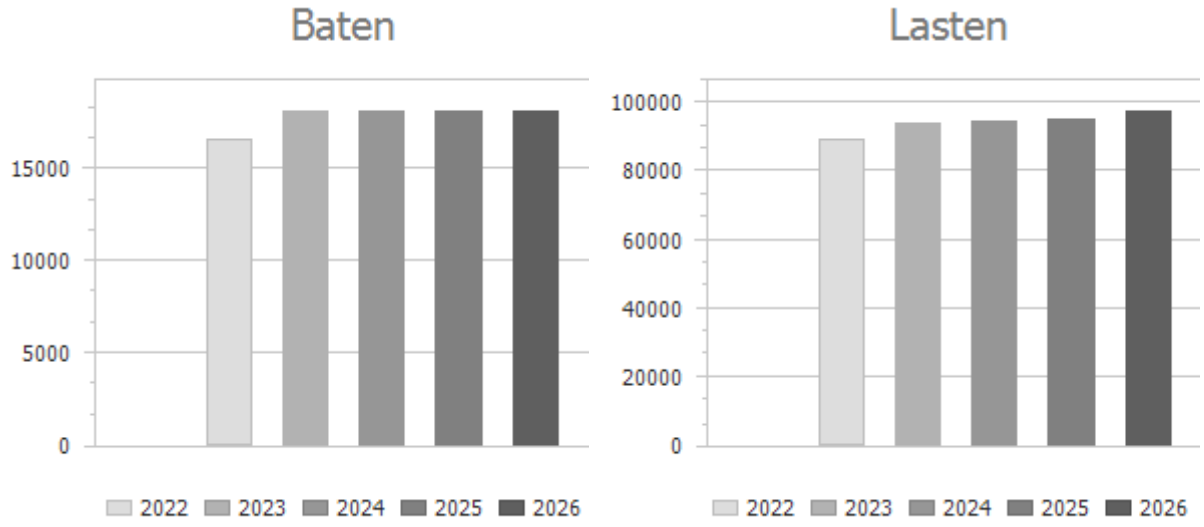
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar
• Utrechtse aanpak eenzaamheid: we maken met partners routes naar verbinding om uit eenzaamheid te komen. Per thema maken wij afspraken en bijbehorende acties met de partners.
• DOCK ondersteunt wat mensen met en voor elkaar doen, conform de Nota van Uitgangspunten Sociaal Makelaarschap 2019-2024.
• Uitvoeren van de afspraken uit het Stadsakkoord Toegankelijkheid.
• Aanbod basiseducatie (digi)taal.
Doelstelling 2 Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen
• We werken met de stad een brede aanpak rondom inclusie uit, gericht op hoe we (nog) beter een stad voor iedereen kunnen zijn. Hiermee starten we in 2023, en dit loopt de gehele collegeperiode door. Invulling en prioritering is afhankelijk van de dialoog met de stad, in deze aanpak zullen in ieder geval de volgende onderdelen voorkomen: o We voeren de antidiscriminatie-agenda en de preventieve activiteiten van het programma Utrecht zijn we samen uit. We zetten zo in op tegengaan en voorkomen van discriminatie, (institutioneel) racisme, polarisatie en radicalisering. o We stellen een nieuwe meerjarenaanpak op van het programma Utrecht zijn we Samen. o We gaan actief het veelkleurige verleden van de stad Utrecht en haar inwoners vertellen. Daarin is onder andere plaats voor ons slavernijverleden, de bijdrage van gastarbeiders aan onze stad, LHBTIQA+ geschiedenis en verhalen van gevluchte mensen. o We herzien ons mensenrechtenbeleid en werken toe naar een stevige inbedding, legitimering en toepassing van internationale juridische mensenrechtenstandaarden in lokaal beleid en de lokale situatie. We onderzoeken op welke manier we de ambities van het coalitieakkoord kunnen realiseren.
Doelstelling 3 Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig
• De jongerenwerkers van Stichting JoU leggen actief contact met jongeren, geven hen een steuntje in de rug, en stimuleren hen in hun ontwikkeling. Hiermee geeft Stichting JoU uitvoering aan de Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026.
• We zetten met Stichting JoU in op de pijler 'Perspectief Bieden' van het Programma Grenzen Stellen Perspectief Bieden. Ook kan de aanpak Straatintimidatie en aanpak Mensenhandel die in 2022 worden ontwikkeld inzet van Stichting JoU vragen.
• We blijven inzetten op passende kinderopvang om kinderen met een ondersteuningsvraag mee te laten doen in de reguliere kinderopvang. We zetten de BSO 'plus' voort en bieden ruimte voor nieuwe groepen.

Omschrijving
• Vanuit Pretty Woman bieden we preventieve activiteiten en begeleiding aan jongeren van 11 tot 23 jaar. Dit doen zij vanuit de nadere regel 'Preventie en begeleiding aan jongeren op het gebied van liefde, relaties en seksualiteit'.
Doelstelling 4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen
• Na vaststelling van de nota geven we uitvoering aan het Meerjarig Perspectief Buurtcentra 2022 2032.
• Analyse van vraag en aanbod van jongerenhuiskamers.
• Verbetering ondersteuningsstructuur verzelfstandigde speeltuinen en stimuleren en faciliteren van samenspelen onder thema: Avontuurlijk spelen.
Doelstelling 5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving
• Ook in 2023 werken we met de partners aan de ambities van het Utrechts Sportakkoord. Aanbieders kunnen challenges en allianties op de vier thema's van het sportakkoord aangaan.
• Met de Sportagenda zetten we in op het versterken van sport en bewegen in het netwerk in de wijk. Waarbij we laagdrempelig aanbod voor sport en bewegen in de wijken ondersteunen. We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met partners in het sociaal domein.
• In Overvecht werken we met een kerncoalitie aan het verhogen van de sportdeelname en versterken van het netwerk zodat kennis wordt uitgewisseld en van elkaar geleerd wordt.
• In het coalitieakkoord staan op diverse plekken sport en bewegen, leefstijl voor jeugd, gezonde voeding en gezond gewicht genoemd. In 2023 presenteren we een integraal gemeentelijk plan hoe we samen met onze externe partners gaan werken aan preventie en sporten en bewegen een onderdeel wordt van een gezonde leefstijl vanaf de vroege jeugd tot en met jongvolwassenheid.
• De ondersteuning op zes regionale talentencentra zetten we voort.
Doelstelling 6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen
• Zoektocht uitbreiding veldsport op verschillende locaties in de stad.
• Uitvoeren programmering uitbreiden binnensportcapaciteit (op dit moment wordt gewerkt aan sporthallen Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en Voordorp).

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	2.895	2.752	2.752	2.752	2.752	2.752
4 Voldoende goede toegankelijke buurtvoorz	589	835	1.440	1.440	1.440	1.440
5 Inw. op eigen manier en niveau sporten	741	200	0	0	0	0
6 Voldoende goede toegankelijke sportvoorz	15.278	12.855	13.926	13.926	13.926	13.926
Totaal baten	19.503	16.642	18.118	18.118	18.118	18.118
Lasten						
1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar	23.511	25.323	25.424	25.696	25.442	25.442
2 Inw zijn zichzelf en leven prettig samen	1.090	1.322	1.847	1.848	1.849	1.849
3 Kinderen, ouders, etc zijn veerkrachtig	4.637	6.288	6.292	6.171	5.971	5.271
4 Voldoende goede toegankelijke buurtvoorz	7.809	8.755	15.580	15.843	15.873	15.913
5 Inw. op eigen manier en niveau sporten	5.547	7.338	5.467	5.567	5.667	5.667
6 Voldoende goede toegankelijke sportvoorz	35.369	40.246	39.348	39.525	40.520	43.306
Totaal lasten	77.963	89.272	93.958	94.650	95.322	97.448
Saldo baten en lasten	**-58.460**	**-72.630**	**-75.840**	**-76.532**	**-77.204**	**-79.330**
Mutaties reserves						
Toevoeging	2.300	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.604	3.076	2.427	2.427	2.427	2.427
Geraamd resultaat	**-58.156**	**-69.554**	**-73.414**	**-74.106**	**-74.778**	**-76.904**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten x € 1.000

	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen					
Stelpost loon- & prijscompensatie 2023 (nog te verdelen over MO).	S	605	605	605	605
Doelstelling 5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving					
Er is nog geen duidelijkheid over de verlening rijksmiddelen Sportakkoord.	S	-200	-200	-200	-200

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Dit betreft de loon- en prijscompensatie.	S	271	271	271	271
Stijging inkomsten als gevolg van hogere bezettingsgraad sportaccommodaties en capaciteitsuitbreiding conform coalitieakkoord.	S	800	800	800	800
Totaal baten		**1.476**	**1.476**	**1.476**	**1.476**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar					
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van Begroting 2022.	I	101	373	119	119
Doelstelling 2 Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen					
Extra middelen vanuit het coalitieakkoord voor inclusie.	S	525	526	527	527
Doelstelling 3 Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig					
Bezuinigingstaakstelling hervormingsagenda.	S	4	-117	-317	-1.017
Doelstelling 4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen					
Stelpost loon- & prijscompensatie 2023 (nog te verdelen over MO).	S	6.340	6.340	6.340	6.340
Overige verschillen.		485	748	778	818
Doelstelling 5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving					
Budgetverlaging in verband met uitstroom incidenteel budget La Vuelta Holanda 2022.	S	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Overige verschillen.		-171	-71	29	29
Doelstelling 6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Loon- en prijscompensatie.	S	632	632	632	632
Incidentele compensatie prijsstijging energie in 2022 (knelpunt).	I	-1.423	-1.423	-1.423	-1.423
Dit betreft de compensatie voor gestegen huurprijzen (knelpunt).	S	25	50	75	100
Extra budget vanuit de Voorjaarsnota 2020 voor nieuwe sportaccommodaties.	S	139	216	216	216
Incidentele compensatie voor coronamaatregelen in 2021 (MRP1).	I	-544	-544	-544	-544
Extra middelen vanuit het Coalitieakkoord voor de Investeringsagenda Groei en meerkosten maatschappelijke voorzieningen.	S	273	348	1.318	4.079
Totaal lasten		**4.686**	**5.378**	**6.050**	**8.176**
Saldo baten en lasten		**-3.210**	**-3.902**	**-4.574**	**-6.700**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
Maatregelenpakket 1 essentiële voorzieningen: niet bestede middelen van het coronagerelateerde steunpakket 2021 zijn doorgeschoven naar 2022 (bestedings- en dekkingsvoorstel).	-544	-544	-544	-544
Overige Mutaties	-105	-105	-105	-105
Totaal onttrekking	-649	-649	-649	-649

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Door krapte op de arbeidsmarkt staat de personele capaciteit bij ons en onze sociale partners onder druk. Daarbij kan Corona tot extra uitval van personeel leiden. Door een tekort aan bijvoorbeeld zwemdocenten lopen de wachttijden al verder op. Door het personeelstekort in de zorg neemt ook de druk bij de informele zorg en de mantelzorg toe. Bij de informele zorg ontstaan mogelijk langere wachttijden, waardoor inwoners niet tijdig de juiste ondersteuning of begeleiding kunnen krijgen.	• Verhogen instroom door onder andere opleiden zwemdocenten en verminderen uitstroom door medewerkers aan ons te binden. • We werken nauw samen met onze sociale partners en houden dit nauwlettend in de gaten.
2. De prijsstijgingen geven extra druk op onze begroting en die van onze subsidiepartners. Dit zien we zelf terug in de stijgende exploitatiekosten (oplopende huur en energielasten) met betrekking tot onze sport- en welzijnsaccommodaties. Dit geldt ook voor onze subsidiepartners, waarbij de inkomsten niet evenredig mee stijgen met de hoogte van de inflatie.	• We werken nauw samen met onze subsidiepartners en houden dit nauwlettend in de gaten. • Samen met sociale partners prioriteiten stellen binnen de te behalen doelstellingen. • We werken aan gemeentebreed beleid wanneer we wel en niet voor inflatie compenseren.
3. De groei van de stad leidt tot druk op de beschikbare ruimte en middelen. Als de vierkante meters en de middelen voor de maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties en buurtcentra, onvoldoende meegroeien ontwikkelt de stad zich niet in balans.	• Realisatie van de barcode RSU jaarlijks monitoren en op basis daarvan zo nodig bijsturen. • Investeringspakket 'groei in balans'.

Zie voor een totaaloverzicht de Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Investeringen

Investeringen Samenleven en Sport

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten. Voor het jaar 2023 zijn er geen nieuwe investeringen van toepassing. Een nadere specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaaloverzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	22.962	**10.925**	11.594	0	1.639
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	30.161	**18.657**	2.435	0	1.237
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]	0	**8.946**	0	0	0
Totaal investeringen	**53.123**	**38.528**	**14.029**	**0**	**2.876**

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A

Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B

Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel. Voor deze projecten vragen wij nog geen autorisatie aan. De naam van het krediet mag niet openbaar worden gepubliceerd in verband met geheimhouding aanbestedingen. Deze investeringen lichten wij nader toe op de geheime investeringsstaat behorende bij de programmabegroting 2023.

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023

Vervangingsinvesteringen

Zwarte Woud 201 (Sporthal Lunetten): Vervangende nieuwbouw sporthal Lunetten
Buitenaccommodaties (Gebouwen): Kleedkamer voorzieningen
Koningsweg 139 (Sportpark Koningsweg): Vervanging/nieuwbouw kleedkamers

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

Grebbeberglaan 4 (Sportpark Welgelegen): Kleedkamer voorzieningen
Zevende Sporthal Overvecht : Nieuwbouw Sporthal Voordorp
West/Cartesiusdriehoek: Nieuwbouw Sporthal Overvecht

Verbonden Partijen

Bij het Programma Samenleven en Sport is er geen sprake van verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
1 Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar					
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.330	2.386	2.386	0
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	998	1.022	969	53
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	438	453	453	0
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	5.110	5.280	5.280	0
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	511	528	528	0
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	1.027	1.027	1.027	0
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	688	711	0	0
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	748	773	0	0
NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	213	218	218	0

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Sociaal makelaarschap	Sociaal makelaars zetten in op het versterken van soc. netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Soc. makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society	7.576	7.828	0	7.828
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	187	191	191	0
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau	100	100	0	0
Totaal doelstelling 1		19.926	20.517	11.052	7.881
2 Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen					
Brugfunctie Diversiteit - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	53	55	0	0
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	225	225	225	0
Meldingen van stigmatisering en discriminatie worden adequaat opgevolgd	Activiteiten op het gebied van preventie en voorlichting, met de nadruk op discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca, uitgevoerd door Artikel 1 Midden-Nederland	419	419	419	0
Totaal doelstelling 2		697	699	644	0
3 Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig					
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.499	4.651	0	0
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	99	99	99	0
Jeugdhulp meedoen (subsidietender Sport)	Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	54	55	0	55

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	253	259	259	0
Jongeren, relaties en seksualiteit	Jongeren, relaties en seksualiteit	425	439	0	0
Totaal doelstelling 3		5.330	5.503	358	55
4 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen					
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	66	68	0	0
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid	819	839	839	0
Totaal doelstelling 4		885	907	839	0
5 Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving					
Challenge aangepast sportaanbod sportakkoord	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	53	53	0	0
Challenge buurtsportcoach sportakkoord	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	74	74	0	74
Challenge samenwerking sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	170	130	0	0
Challenge sportaanbieders sportakkoord	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	62	62	0	0
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	48	49	0	0
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	3.331	3.411	0	3.411

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2023
Grotere sportdeelname van kinderen	Grotere sportdeelname van kinderen	111	114	0	114
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	50	51	0	51
Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	60	61	0	0
Sport, bewegen en verenigingsondersteuning (topsport)	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders en grotere sportdeelname	247	253	0	253
Grootschalige sportevenementen	Grootschalige sportevenementen	147	151	0	55
Totaal doelstelling 5		4.353	4.409	0	3.958
6 Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Tuinen en parken	Volkstuinen	0	0	0	0
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	373	382	141	241
Totaal doelstelling 6		373	382	141	241
Totaal Samenleven en Sport		**31.564**	**32.417**	**13.034**	**12.135**

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Sport Agenda	juni 2021	De Utrechtse Sportagenda brengt focus in het sportbeleid van de gemeente Utrecht. In de sportagenda wordt het accent gelegd op vijf kernthema's waar de komende jaren aan wordt gewerkt.
Sportakkoord Utrecht	juni 2019	Het Utrechts Sportakkoord is geen nieuw sportbeleid, maar geeft door middel van speerpunten impulsen op bestaand beleid. Met een brede alliantie van sport, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven zijn gezamenlijke ambities geformuleerd.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	maart 2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties	juli 2022	Stand van zaken met betrekking tot de benodigde capaciteit voor sportaccommodaties in het kader van de groei van de stad.
Antidiscriminatie agenda	december 2021	De agenda beschrijft de aanpak van de stad en een veelheid aan partners om discriminatie tegen te gaan.
Actieplan Utrecht zijn we samen	juni 2015	De Utrechtse aanpak van polarisatie en radicalisering.
Uitgangspunten Sociaal Makelaarschap 2019-2024	januari 2017	De nota beschrijft de rol van de sociaal makelaars. Het sociaal makelaarschap draagt bij aan levendige buurten en een sterke civil society door de ondersteuning van bewonersinitiatief en het samen met bewoners uitvoeren van het sociaal beheer in de buurtcentra.
Visie Versterken Sociale Basis	januari 2018	De nota beschrijft de visie op het deel van de sociale basis dat valt onder de WMO, benoemt de ontwikkelopgaven en geeft inzicht in de beschikbare budgetten.

Utrechts Vastgoed

Portefeuillehouder(s):
Dennis de Vries

Ambitie

We hebben voldoende maatschappelijk vastgoed dat kwalitatief goed en toekomstbestendig is

Het gemeentelijk vastgoed (panden en percelen) wordt gericht ingezet om de maatschappelijke opgave van een gezonder stedelijk leven mogelijk te maken. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen door de investeringen in de accommodaties mee te laten groeien met de groei van de stad. We geven als gemeente het goede voorbeeld met een gerichte aanpak van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk leggen we uit welke effecten we in het komende jaar willen bereiken. Dit programma is onderverdeeld in één of meer doelstellingen. Ook zijn onze effectindicatoren en de wettelijk verplichte BBV indicatoren opgenomen wanneer deze van toepassing zijn.

1. Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente

We zorgen er voor dat er voldoende aanbod is. Meervoudig ruimtegebruik is daarbij ons leidend principe. We voorzien in de groeiende behoefte aan ruimte voor maatschappelijk relevante partijen, zoals aangegeven in de barcode in de bestaande stad. Dat doen we door niet alleen bestaande panden beter te benutten, maar waar nodig actief locaties te verwerven en te ontwikkelen.

2. Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen

Nieuw vastgoed wordt energieneutraal gebouwd. Voor bestaande panden versnellen we de verduurzaming waarbij we kijken hoe we redelijkerwijs -zonder geld en materiaal te verspillen- een stap kunnen zetten.
Gemeentelijk vastgoed moet toegankelijk zijn voor iedereen.

3. Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers

Bij vastgoed dat we zelf exploiteren sturen we op de klantwaarde: we kennen de klant en behoefte en vergroten zijn tevredenheid. Bij het overige vastgoed willen we inzicht in de tevredenheid van de huurders over: de ruimte, het beheer en onderhoud, de dienstverlening en kwaliteit van het contact.

Verplichte BBV indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit programma heeft geen verplichte BBV indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaan we doen, hebben we onderverdeeld naar:

- Wat doen we in dit begrotingsjaar?
- Wat doen we altijd?
- Meerjarige trajecten.

Hiermee willen we onderscheid maken tussen onze opgaven en 'Wat doen we altijd' in de begroting. Hierdoor maken we inzichtelijk waar de prioriteiten liggen en wanneer deze worden uitgevoerd.

Wat doen we in dit begrotingsjaar?

Omschrijving
Doelstelling 1 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente
• We herijken de Nota Kapitaal Goederen voor de periode 2023-2027, investeringsplanning maatschappelijk vastgoed
• We besteden het leegstandsbeheer opnieuw aan, conform motie M290 'Divers Leegstandsbeheer'. Doelstelling hierbij is om de beweging te maken naar meer maatschappelijk gericht leegstandsbeheer.
• We bereiden voor en doen een investeringsvoorstel voor de renovatie, verduurzamen en toekomstbestendig maken van Magazijn de Zon.
• De restauratie van de Domtoren wordt voortvarend voortgezet zodat de restauratie in 2024 afgerond kan worden en de restauratie van het carillon in 2023 wordt uitgevoerd.
Doelstelling 2 Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen
• We stellen een nieuwe routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed op.
• We maken stapsgewijs het bestaande vastgoed dat niet of beperkt toegankelijk is, toegankelijk met inzet van ervaringsdeskundigen.
Doelstelling 3 Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers
• We meten de klanttevredenheid zowel bij gebruikers als bij huurders van het maatschappelijk vastgoed.
• We pakken vier verbeterpunten uit het klanttevredenheidsonderzoek op, één van deze verbeterpunten is om de respons op de enquête te verhogen.

Wat doen we altijd?

Omschrijving
Doelstelling 1 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente
• Wij actualiseren en stellen huisvestingsplannen c.q. portefeuillevisies op.
• Wij sturen op een effectief en efficiënt gebruik van ons vastgoed door middel van het stimuleren van zoveel mogelijk medegebruik en een optimale benutting van de accommodaties.
• Wij sturen op optimaal leegstandsbeheer, waarbij er altijd een tijdelijke invulling is en maatschappelijke/culturele initiatieven meer huisvestingsmogelijkheden krijgen.
• Wij voeren het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) uit.
Doelstelling 2 Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen
• Wij streven naar energieneutraal bij renovatie en nieuwbouw.
• Wij passen de Utrechtse Standaard Utrecht (UST) bij nieuwbouw.
Doelstelling 3 Gemeentelijk vastgoed dat aansluit bij de huidige en toekomstige behoeften van huurders en eindgebruikers
• Wij vervullen een loketfunctie voor alle huurders en gebruikers en dragen zorg voor verbetering van het beheer.

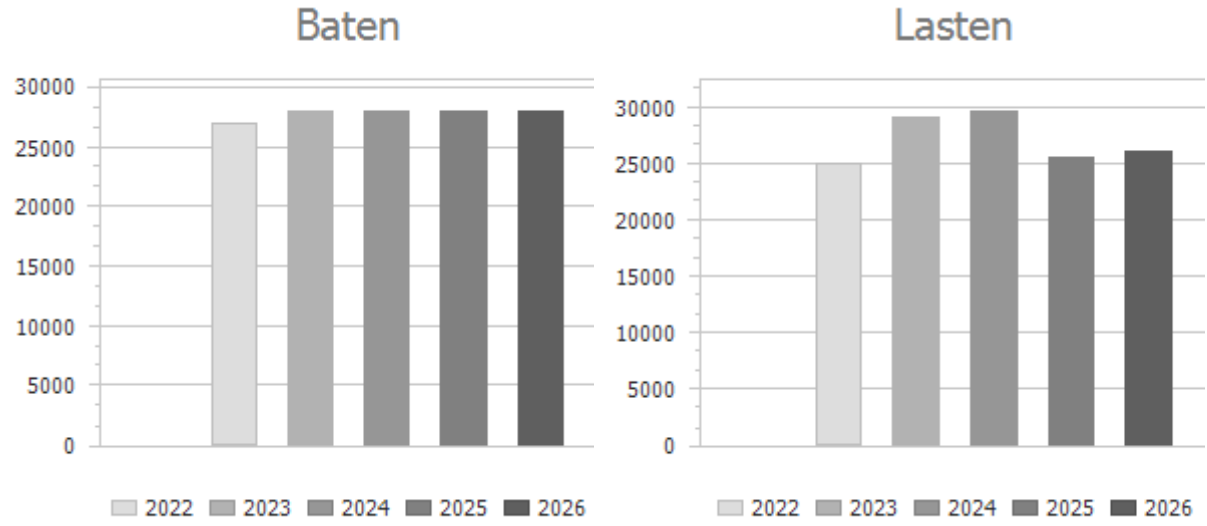
Meerjarige trajecten

Omschrijving
Doelstelling 1 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente
• We gaan kijken of we bestaande panden beter kunnen benutten en actief locaties kunnen verwerven en ontwikkelen om de voorzieningen op peil te brengen zoals aangegeven in de barcode.
• Na de aanbesteding gaan we actief aan de slag met het maatschappelijk leegstandsbeheer

Omschrijving
• We blijven kijken hoe we vastgoed verder kunnen inzetten voor maatschappelijke doelen, zoals we bijvoorbeeld in 2022 doen voor de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne
Doelstelling 2 Mens- en milieubewust bouwen aan het gemeentelijk vastgoed, dat bijdraagt aan gezond stedelijk leven voor iedereen
• We blijven langjarig werken aan de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, onder andere door ingrepen te doen op natuurlijke momenten. De hierboven beschreven doelstellingen zijn per definitie meerjarig.
Doelstelling 3 Tevreden van huurders en eindgebruikers
• We meten periodiek de tevredenheid van huurders en eindgebruikers. De uitkomsten hiervan verwerken we in onze ambitie.

Wat mag dat kosten?

In dit hoofdstuk worden de kosten weergegeven op het niveau van de doelstelling. Tevens wordt er een verklaring gegeven over de meerjarige verschillen ten opzichte van de Begroting 2022 bij een afwijking van meer dan 10% of 0,1 miljoen euro.

In bovenstaande grafieken worden de bedragen exclusief de reserves weergegeven.

Financiën

x € 1.000

Doelstelling	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
1 Voldoende en optimaal gespreid vastgoed	24.835	27.120	28.020	28.020	28.020	28.020
Totaal baten	24.835	27.120	28.020	28.020	28.020	28.020
Lasten						
1 Voldoende en optimaal gespreid vastgoed	22.074	25.142	29.233	29.664	25.575	26.221
Totaal lasten	22.074	25.142	29.233	29.664	25.575	26.221
Saldo baten en lasten	**2.761**	**1.978**	**-1.213**	**-1.644**	**2.445**	**1.799**
Mutaties reserves						
Toevoeging	10.717	4.965	7.183	4.183	4.183	4.183
Onttrekking reserves	24.441	2.314	2.031	2.031	2.031	2.031
Geraamd resultaat	**16.485**	**-673**	**-6.364**	**-3.795**	**294**	**-352**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per doelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente					
Te realiseren prijscompensatie voor 2023. Een deel van dit budget (0,895 miljoen euro) wordt nog verdeeld over programma's Utrechts Vastgoed, Onderwijs, Samenleven en Sport en Bereikbaarheid.	S	922	922	922	922
Overige baten	S				
Overige afwijkingen <0,100 miljoen euro.		-22	-22	-22	-22
Totaal baten		**900**	**900**	**900**	**900**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Doelstelling 1 Voldoende en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente					
Loon- en prijscompensatie voor 2023. Een deel van dit budget (2,134 miljoen euro) wordt nog verdeeld over de programma's Utrechts Vastgoed, Onderwijs, Samenleven en Sport en Bereikbaarheid.	S	2.311	2.311	2.311	2.311
Onderhoud natuureducaties (Coalitieakkoord).	S	900	900	900	900
Versterken uitvoeringskracht VGU (Coalitieakkoord).	S	750	750	750	750
Oplopend budget kapitaallasten investeringen Nota Kapitaalgoederen 2020-2023 (Voorjaarsnota 2019).	S	727	1.180	1.318	1.409
Herontwikkelen Magazijn de Zon (Coalitieakkoord).	S	-	-	325	325
Versnellen verduurzamen vastgoed (impuls, Coalitieakkoord).	I	100	100	100	100
Meerkosten maatschappelijke voorzieningen (Coalitieakkoord).	S	-	-	13	568
Incidentele dotatie 2023 en 2024 aan de egalisatievoorziening VGB Onderhoud (Voorjaarsnota 2022).	S	-	-	-4.565	-4.565
Incidenteel budget in 2022 voor extreme prijsstijging energielasten (Voorjaarsnota 2022).	I	-488	-488	-488	-488
Incidenteel budget in 2022 'Pilot maatschappelijke waarde vastgoed' (Voorjaarsnota 2021).	I	-150	-150	-150	-150
Incidenteel budget in 2022 'Quick wins ventilatie' (Eerste Bestuursrapportage 2021).	I	-133	-133	-133	-133

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Overige lasten	S	74	52	52	52
Overige afwijkingen <0,100 miljoen euro.					
Totaal lasten		**4.091**	**4.522**	**433**	**1.079**
Saldo baten en lasten		**-3.191**	**-3.622**	**467**	**-179**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Toevoeging reserve Toegankelijk Vastgoed voor uitvoering motie Utrecht Standaard Toegankelijk (Coalitieakkoord).	3.000			
Toevoeging indexatie kapitaallasten aan de reserve Stadskantoor (Programmabegroting 2021).	232	232	232	232
Incidentele storting in 2022 voor de tijdelijke invulling van het Broesepand/Magazijn De Zon.	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Overige afwijkingen <0,100 miljoen euro.	-15	-15	-15	-15
Totaal toevoeging	2.217	-783	-783	-783
Onttrekking reserves				
Incidentele onttrekking in 2022 'Pilot maatschappelijke waarde vastgoed'.	-150	-150	-150	-150
Incidentele onttrekking in 2022 voor 'Quick wins ventilatie.	-133	-133	-133	-133
Totaal onttrekking	-283	-283	-283	-283

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Risico's
- Investeringen
- Verbonden partijen
- Subsidies
- Beleidsnota's

Risico's

Belangrijke risico's

Risico	Maatregel
1. Het risico dat door stijgingen van bouwkosten projecten uitlopen, stijging van huurprijzen leidt tot onvrede bij huurders en financiële problemen voor gesubsidieerde instellingen	Op korte termijn is het verlagen van het onderhoudsniveau een voor de hand liggende maatregel; dit moet echter door de Raad worden vastgesteld en leidt op langere termijn tot juist meer kosten; raamcontracten met preferred suppliers; compensatie voor gesubsidieerde instellingen
2. Het risico dat vastgoedprojecten vertraging oplopen door onvoldoende beschikbaar personeel, waardoor kosten stijgen en de ambitie wordt vertraagd.	Gerichte werving door HR van nieuwe medewerkers; inzetten op behoud van zittend personeel; beloningsniveau toetsen en aanpassen aan de markt; binnen de gemeente gelijke functies gelijk beoordelen
3. Het risico dat door loden leidingen in vastgoed van de gemeente mogelijk gezondheidsproblemen ontstaan bij gebruikers.	Versneld inventariseren van de betreffende panden en de leidingen vervangen, hetgeen kan leiden tot budgettaire spanning

Risico		Maatregel
4.	Het risico dat de ambitie tot verduurzaming niet wordt gehaald, waardoor eigen afspraken niet worden gehaald en het imago van de gemeente als koploper een deuk oploopt.	Opstellen van een vernieuwd kader voor verduurzaming met daarbij een financiële onderbouwing; permanent aangehaakt blijven op innovatieve oplossingen; goede medewerkers vinden en behouden
5.	Het risico dat het positieve exploitatieresultaat op het pand Magazijn De Zon, zoals dat nu voor 1,3 miljoen euro in de begroting is opgenomen, niet wordt gehaald na de herontwikkeling, waarmee een gat in de begroting ontstaat.	Bij de herontwikkeling van Magazijn De Zon wordt de besluitvorming uitgewerkt langs de lijnen die eerder met de Raad besproken zijn. Hierbij wordt binnen de gerapporteerde bandbreedtes gezocht naar de optimale verhuurmix. Dan zal ook blijken wat de verwachte bijdrage van het pand aan de begroting zal zijn. Bij de VJN 2023 wordt een voorstel gedaan voor het uitvoeringskrediet, waarbij tevens het voorstel voor het tekort op de begroting wordt opgenomen.

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Investeringen

Investeringen Utrechts Vastgoed

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de investeringen van dit programma. Tevens worden de nieuwe belangrijkste investeringen uit 2023 gemeld en kort toegelicht. De raad krijgt hiermee zicht op welke investeringen bij deze begroting in dit programma worden geautoriseerd, namelijk de investeringsbedragen van projecten die in het begrotingsjaar 2023 starten. Voor het jaar 2023 zijn er geen nieuwe investeringen van toepassing. Een specificatie van de investeringen is verder opgenomen in de geheime investeringsstaten bij deze programmabegroting. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans. Onder onderstaande tabel staat een link naar het desbetreffende onderdeel in de paragraaf Investeringen. De paragraaf Investeringen geeft een totaaloverzicht van de investeringen in de vervanging en uitbreiding van het gemeentelijke eigendom voor het begrotingsjaar, maar tevens worden onze voornemens voor de komende jaren gegeven.

Totaaloverzicht investeringen x €1.000

	2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	144.292	**2.114**	8.332	16.584	25.449
Uitbreidingsinvesteringen categorie A [I]	89.606	**2.213**	6.032	0	0
Uitbreidingsinvesteringen categorie B [II]		**13.267**	49.001	5.137	5.137
Coalitieakkoord / Groei in Balans	0	**0**	0	0	0
Totaal investeringen	**233.898**	**17.594**	**63.365**	**21.721**	**30.586**

Zie voor een totaaloverzicht investeringen de paragraaf Investeringen

[I] Uitbreidingsinvesteringen categorie A

Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

[II] Uitbreidingsinvesteringen categorie B

Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel.

Toelichting nieuwe belangrijke investeringen in 2023
In verband met aanbestedingen mogen de bedragen van de nieuwe investeringen niet openbaar worden gepubliceerd. Deze investeringen lichten wij nader toe op de geheime investeringsstaat behorend bij deze programmabegroting.

Verbonden Partijen
Bij het Programma Utrechts Vastgoed is er geen sprake van verbonden partijen.
Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Subsidies
Bij het Programma Utrechts Vastgoed zijn er geen subsidieregelingen van toepassing.

Beleidsnota's

Beleidsnota's (inclusief link)	Datum	Korte inhoud
Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV)	7 juli 2022	Het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) brengt jaarlijks bij de Voorjaarsnota transparant en systematisch het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille (panden en percelen) in beeld en geeft een toekomstperspectief voor de vastgoedportefeuille.
Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	15 juli 2021	Het Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed geeft de visie op het creëren van maatschappelijke waarde vanuit het instrument van gemeentelijk vastgoed; dit geeft richting voor de actualisatie van het vastgoedbeleidskader en het te voeren vastgoedbeleid.
Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG)	3 oktober 2019	De Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 (NKG) geeft inzicht in de geplande investeringen voor het maatschappelijk vastgoed van gemeente Utrecht binnen de programma's Utrechts Vastgoed, Bereikbaarheid en Samenleven en Sport.
Kaderbrief Vastgoed 2017	29 juni 2017	De Kaderbrief Vastgoed 2017 is het uniforme beleidskader met de spelregels voor het gemeentelijk vastgoed.

Algemene middelen

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman

Ambitie

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst.

Een begroting in evenwicht, met een buffer voor onvoorziene situaties (weerstandsvermogen). In het programma Algemene Middelen en Onvoorzien staan onder andere de baten die nog geen specifieke bestemming hebben.

Financiën

x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
Onroerendezaakbelasting	116.343	132.619	160.399	160.391	160.397	160.424
Precario-, toeristen- en hondenbelasting	3.589	5.452	5.788	6.088	6.088	6.088
Uitkering gemeentefonds	838.234	946.937	970.622	981.073	993.833	937.977
Dividenden	1.427	1.046	1.046	1.046	1.046	1.046
Langlopende geldleningen	2.094	162	149	135	135	135
Algemene stelposten	0	5.200	5.934	15.935	15.935	15.935
Totaal baten	**961.688**	**1.091.416**	**1.143.938**	**1.164.668**	**1.177.434**	**1.121.606**
Lasten						
Onroerendezaakbelasting	5.718	5.570	5.684	5.684	5.684	5.684
Budgetstructuur Leidsche Rijn	0	-1.635	-23	2.269	2.269	2.269
Precario-, toeristen- en hondenbelasting	327	303	310	310	310	310
Uitkering gemeentefonds	0	0	-518	-518	-518	-518
Dividenden	0	0	0	0	0	0
Langlopende geldleningen	-3.924	-5.930	-7.239	-9.044	-9.049	-9.055
Algemene stelposten	5.567	9.284	35.450	37.994	39.446	28.142
Onvoorzien	-95	159	159	159	159	159
Totaal lasten	**7.593**	**7.751**	**33.823**	**36.854**	**38.301**	**26.991**
Saldo baten en lasten	**954.095**	**1.083.665**	**1.110.115**	**1.127.814**	**1.139.133**	**1.094.615**
Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	81.480	90.675	39.846	27.423	39.872	23.294
Onttrekking reserves	101.510	103.587	49.708	26.154	25.115	45.985
Geraamd resultaat	**974.125**	**1.096.577**	**1.119.977**	**1.126.545**	**1.124.376**	**1.117.305**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per subdoelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
1 Onroerendezaakbelasting					
De onroerende-zaakbelasting neemt ten opzichte van 2022 met circa 27,7 miljoen euro toe. Dit wordt veroorzaakt door de areaalverhoging (0,7 miljoen euro), coalitieakkoord tariefsverhoging (22,3 miljoen euro) en inflatie (4,6 miljoen euro).	I	27.780	27.772	27.778	27.805
2. Precario-, toeristen- en hondenbelasting					
Coalitieakkoord tariefsverhoging	S	336	636	636	636
3. Uitkering gemeentefonds					
In de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de hogere accressen het gevolg van extra rijksuitgaven. Vanaf 2026 wordt de normeringssystematiek aangepast, er wordt dan geen volume-accres meer verstrekt.	I	23.685	34.136	46.896	-8.960
5. Langlopende geldleningen					
Rentebaten worden lager door reguliere aflossingen op verstrekte geldleningen.	I	-13	-27	-27	-27
6. Algemene stelposten					
Dekking stelpost Groei in Balans intertemporele schuif	S	-4.901	-4.901	-4.901	-4.901
Stelpost Groei in Balans N&FBV	S	0	10.000	10.000	10.000
Stelpost jeugdzorg	S	-300	-300	-300	-300
Stelpost dekking investeringsagenda Groei	S	5.935	5.935	5.935	5.935
Totaal baten		**52.522**	**73.252**	**86.018**	**30.189**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
1 Onroerendezaakbelasting					
De hogere begrote lasten wordt veroorzaakt door de mutatie in de deelnemersbijdrage van de BghU.	I	114	114	114	114
2 Budgetstructuur Leidsche Rijn					
Bijdrage financieel beeld VJN 2022	I	1.250	1.250	1.250	1.250
Frictiekosten 2023	I	-2.292	0	0	0
Wegvallen frictiekosten 2022	I	2.654	2.654	2.654	2.654
3. Precario-, toeristen- en hondenbelasting					
Overige mutaties	S	7	7	7	7
4. Uitkering gemeentefonds					
Correctie naar inkomsten gemeentefonds.	I	-518	-518	-518	-518

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
6. Langlopende geldleningen					
Neerwaartse bijstelling rente langlopende leningen	I	-667	-1.605	-1.605	-1.605
Ophoging toegerekende rente aan investeringen (conform BBV-voorschriften als negatieve last te verantwoorden). Zie ook de Financieringsparagraaf.	I	-642	-1.509	-1.514	-1.520
7. Algemene stelposten Dit zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemene beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Soms is het niet mogelijk een post geheel af te wikkelen en resteert een stelpost. De ontwikkeling ten opzichte van 2022 is als volgt					
• Stelpost prijsontwikkelingen	S	17.032	19.532	21.032	18.032
• Stelpost Groei in Balans	S	-4.209	-4.165	-4.213	-4.217
• Stelpost energielasten	I	7.800	7.800	7.800	
• Stelpost nog te verdelen	S	5.543	5.543	5.543	5.543
investeringsagenda	I				-500
• Correctie bijdrage Stationsgebied					
Totaal lasten		**26.072**	**29.103**	**30.550**	**19.240**
Saldo baten en lasten		**26.450**	**44.149**	**55.465**	**10.950**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Verevening voorgaande jaren	-5.670	-7.665	-6.138	-6.046
Reservering Jeugdzorg	-14.039	-14.039	-14.039	-14.039
Besluitvorming VJN 2022/1e Berap 2022/Begroting 2023	-24.504	-29.770	-17.008	-33.678
Verwerking Meicirculaire 2021	-6.616	-11.778	-13.618	-13.618
Totaal toevoeging	-50.829	-63.252	-50.803	-67.381
Onttrekking reserves				
Verevening voorgaande jaren	-20.028	-23.066	-21.421	-20.907
Besluitvorming 2e Berap 2021	-22.386	-22.386	-22.386	-22.386
Besluitvorming VJN 2022/1e Berap 2022/Retraites jul/aug 2022	-22.965	-31.981	-34.665	-13.809
Reservering Jeugdzorg	11.500			
Correctie bijdrage Stationsgebied				-500
Totaal onttrekking	-53.879	-77.433	-78.472	-57.602

Overige

Onder 'Overig' worden de volgende zaken weergegeven:

- Verbonden partijen
- Beleidsnota's

Verbonden Partijen

Omschrijving		x € 1.000 Bijdrage gemeente Utrecht
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.	6.076
BNG Bank NV	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.	-1.000
NV Mij tot Stadsherstel Utrecht	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	
NV Vitens	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.	-
NV REMU Houdster	Houden van aandelen in REMU NV.	-

Zie voor een totaaloverzicht de paragraaf Verbonden Partijen

Beleidsnota's

Niet van toepassing voor dit programma

Overhead

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman, Rachel Streefland

Ambitie

Een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

In het programma Overhead zijn de kosten opgenomen die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten zijn onder te verdelen in concernoverhead, decentrale overhead en verbeterprogramma's op het gebied van bedrijfsvoering.

Financiën

x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
Overhead overig	1.220	558	560	560	560	560
FIJ	281	204	209	209	209	209
Mens en organisatie	2.262	2.189	2.239	2.239	2.239	2.239
IPM	666	954	976	976	976	976
Advies en ondersteuning	375	546	588	588	588	588
Totaal Baten	**4.803**	**4.452**	**4.573**	**4.573**	**4.573**	**4.573**
Lasten						
Overhead overig	51.044	53.502	53.860	53.970	53.910	53.910
FIJ	14.040	13.793	15.013	15.016	15.016	15.016
Mens en organisatie	50.528	49.120	47.056	46.982	46.982	46.982
IPM	50.116	51.527	51.260	51.636	51.692	51.737
Advies en ondersteuning	14.196	26.069	36.725	38.563	38.214	36.989
Totaal Lasten	**179.924**	**194.010**	**203.914**	**206.168**	**205.814**	**204.634**
Saldo baten en lasten	**-175.121**	**-189.558**	**-199.341**	**-201.595**	**-201.241**	**-200.061**
Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	4.470	1.093	119	60	0	0
Geraamd resultaat	**-170.650**	**-188.465**	**-199.222**	**-201.535**	**-201.241**	**-200.061**

Toelichting

Onderstaande tabel geeft de verschillen weer ten opzichte van begrotingsjaar 2022 (als basisjaar). De afwijkingen worden weergegeven wanneer deze groter zijn dan 0,1 miljoen euro dan wel 10% van het totale budget per subdoelstelling.

Toelichting op afwijking baten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Overhead overig					
Overige baten	S	2	2	2	2
Financiën, Inkoop en Juridische zaken					
Overige baten	S	5	5	5	5
Mens en organisatie					
Overige baten	S	50	50	50	50
IPM					
Overige baten	S	22	22	22	22
Advies en ondersteuning					
Overige baten	S	42	42	42	42
Totaal baten		**121**	**121**	**121**	**121**

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Overhead overig					
Afwijking					
De decentrale overhead is ook onderdeel van het programma Overhead. De begroting laat beperkte schommelingen zien.	S	358	468	408	408
Financiën, Inkoop en Juridische zaken					
Het in 2023 vervallen van de inkoop taakstelling die bij FIJ was begroot.	S	1.000	1.000	1.000	1.000
Structurele loon-en prijscompensatie.	S	221	221	221	221
Overige lasten		-1	2	2	2
Mens en organisatie					
De gemeente is eigen risicodrager voor de ZW/WAO/WIA. De schadelast daarvan wordt in de loop van 2023 bepaald en kan dan pas bij M&O begroot worden.	S	-1.812	-1.812	-1.812	-1.812
Structurele loon-en prijscompensatie	S	917	917	917	917
Besteding- en Dekkingsvoorstellen Banenafspraak en Arbokosten.	S	-844	-844	-844	-844
Het incidentele extra budget in 2022 voor de hogere energieprijzen valt weg.	S	-325	-325	-325	-325
Overige lasten		0	-74	-74	-74
Informatie Proces Management					
Het incidentele budget voor het programma informatiebeveiliging is per 2023 niet meer beschikbaar.	S	-900	-900	-900	-900
Structurele loon-en prijscompensatie	S	840	840	840	840
Enkele incidentele budgetten voor Informatiebeheer, waaronder capaciteit data gedreven werken, archiefbewerking en veilig mailen, zijn per 2023 niet meer beschikbaar.	S	-574	-574	-574	-574

Toelichting op afwijking lasten					x € 1.000
	I / S	2023	2024	2025	2026
Vanuit het coalitieakkoord is structureel budget voor digitale weerbaarheid toegekend.	S	250	500	500	500
Structureel extra budget ten behoeve van bewustwording gegevensbescherming.	S	130	130	130	130
Uitvoering Wet Open Overheid.	S	52	105	161	206
Overige lasten		-65	8	8	8
Advies en ondersteuning					
Overheadsystematiek coalitieakkoord	S	5.867	7.412	7.462	7.200
Voorjaarsnota 2022	S	4.344	5.376	4.761	3.665
Structurele loon-en prijscompensatie	S	349	349	349	349
Overige lasten		96	-643	-427	-294
Totaal lasten		**9.904**	**12.158**	**11.804**	**10.624**
Saldo baten en lasten		**-9.783**	**-12.037**	**-11.683**	**-10.503**

Toelichting op afwijking reserves				x € 1.000
	2023	2024	2025	2026
Toevoeging reserves				
Er zijn geen majeure afwijkingen ten opzichte van 2022 toe te lichten.				
Totaal toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking reserves				
• In 2022 waren er diverse Bestedings- en Dekkingsvoorstellen begroot	-914	-914	-914	-914
• In de jaren 2020 tot en met 2024 vindt jaarlijks een onttrekking uit het jongerenfonds plaats voor een intensieve begeleiding van jongeren richting een schuldenvrije toekomst	-60	-119	-179	-179
Totaal onttrekking	-974	-1.033	-1.093	-1.093

Vennootschapsbelasting

Portefeuillehouder(s):
Susanne Schilderman

Ambitie

We streven naar een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en dragen zorg voor een tijdige betaling van de belasting.

Gemeente Utrecht is belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) en betaalt belasting over de winst uit bedrijfsafval en over de inkomsten uit reclameconcessies.

Met betrekking tot de reclame-inkomsten is de gemeente Utrecht van mening dat de aanslag zoals de Belastingdienst deze heeft opgelegd niet correct is. Er is geen sprake van een te belasten winst en als men daar toch aan toe zou komen, zou de winst op een andere wijze en tot een lager bedrag moeten worden berekend dan de Belastingdienst voorstaat. Om deze reden hebben wij tegen de aanslagen vanaf 2016 bezwaar ingediend en tegen de uitspraak op het bezwaar zijn we in beroep gegaan. Met het beroep vragen wij nu een oordeel van de rechter hierin. Overigens procederen ook andere gemeenten in vergelijkbare zaken.

Financiën

x € 1.000

Omschrijving		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten							
20-1	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten							
20-1	Vennootschapsbelasting	250	250	250	250	250	250
Totaal lasten		**250**	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**
Saldo baten en lasten		**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**
Mutaties reserves							
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves		0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat		**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**

Toelichting
De gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting. Vanaf 2016 heeft de gemeente Utrecht voor de Vennootschapsbelasting 0,250 miljoen euro begroot. Ook de (voorlopige) aanslag 2022, die wij in 2023 zullen ontvangen, zal het beschikbare budget ruim 100% overschrijden. Met de bezwaar en beroepsprocedure verweren wij ons hiertegen, wij houden de ontwikkelingen in de jurisprudentie hierover in de gaten.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Om onze ambities en doelstellingen te bereiken, moeten we ook de risico's kennen, weten wanneer het spannend wordt. In de programma's geven we inzicht in de belangrijkste strategische risico's, ontwikkelingen die het realiseren van onze doelstellingen mogelijk in de weg staan en welke maatregelen we hiervoor in onze programma's treffen.

De focus van deze paragraaf ligt op de (mogelijke) financiële gevolgen van de risico's en of we voldoende financiële buffers hebben om deze risico's financieel op te vangen.
Ten opzichte van voorgaande jaren is deze paragraaf gewijzigd van opzet. De tabel met top tien risico's geeft een meer inhoudelijke onderbouwing van de risico's en maatregelen en wat de impact is van elk risico op de benodigde weerstandscapaciteit. Door samenvoeging van de paragraaf weerbaarheid en wendbaarheid met de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kunnen we de analyse en duiding van de financiële kengetallen verbeteren en deze in samenhang bezien en toelichten.
Aan het eind van de paragraaf geven we een samenhangende beoordeling van de financiële positie.

Samenvatting

De weerbaarheid en wendbaarheid van Utrecht is verbeterd, doordat het weerstandsvermogen weer op niveau is gebracht en voldoet aan de norm van 1,0. In 2022 is de benodigde weerstandscapaciteit versneld aangevuld, als uitwerking van de financiële uitgangspunten van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'. Dit geeft voldoende ruimte om de risico's op te kunnen vangen. We zien dat het risico's in totaal zijn afgenomen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Twee mondiale ontwikkeling zijn van invloed op de Programmabegroting 2023: de effecten van de oorlog in Oekraïne en de coronacrisis. Beide hebben een impact op mondiale economie in de vorm van inflatie en een tekort aan materialen. Dit zorgt voor onzekerheid in deze begroting. Tegelijkertijd zien we de directe impact van corona op de economie afneemt. Het weerstandsvermogen was, onder andere als gevolg van de coronacrisis gedaald tot onder de norm van 1,0. In het coalitieakkoord is afgesproken om het weerstandsvermogen versneld te versterken en weer aan te vullen naar de norm.

Impact oorlog in Oekraïne

De oorlog in Oekraïne heeft geleid tot een grote vluchtelingenstroom in Europa. Tijdens de coronacrisis was er al sprake van schaarste aan verschillende (bouw)materialen, stijgende prijzen en krapte op de arbeidsmarkt. De oorlog in de Oekraïne heeft dit effect versterkt met als gevolg sterk stijgende prijzen voor gas en olie. Door deze prijsstijging is er sprake van inflatie en zien wij, maar ook onze inwoners en partners, onze uitgaven voor energie en producten waarvoor veel energie nodig is flink stijgen. Daarom hebben wij in de begroting extra middelen vrijgemaakt om de prijsstijging te compenseren. Dit betreft een generieke verhoging van de prijscompensatie van alle budgetten in de begroting en een specifieke reservering voor de stijgende energiekosten en uitzonderlijke situaties.

Coronacrisis

Ook in deze begroting is rekening gehouden met het effect dat de coronapandemie met zich meebrengt. Wij gaan er vanuit dat corona niet zal verdwijnen, maar er zijn steeds minder maatregelen nodig voor de bestrijding van corona. De impact van de pandemie en beperkende maatregelen op Utrecht schatten wij daarom lager in dan de eerste jaren waarin de pandemie opkwam. Deze inschatting sluit aan op het rijksbeleid. Bij de Voorjaarsnota 2022 zullen we de bestemmingsreserve maatregelen corona evalueren.

Coalitieakkoord: versneld versterken weerstandsvermogen
In het coalitieakkoord 2022-2026 'Investeren in Utrecht' is de beschikbare weerstandscapaciteit versterkt en aangevuld met 5 miljoen euro (1e Bestuursrapportage 2021). Ook is de ambitie uitgesproken dat bij een positief resultaat als eerste wordt ingezet op het verder aanvullen van deze weerstandscapaciteit. Met als doel het weerstandsvermogen zo snel mogelijk terug te brengen naar de norm van 1,0. Door een positief resultaat van de meicirculaire 2022 wordt in de Tweede Bestuursrapportage 2022 het weerstandsvermogen verder aangevuld met 3 miljoen euro. Daarmee voldoet het weerstandsvermogen weer aan de door de raad en provincie gestelde norm van 1,0.

Beoordeling financiële positie

Waardering van de kengetallen
De financiële positie van Utrecht is met deze begroting verbeterd, doordat het weerstandsvermogen weer op niveau is. Uit de combinatie van kengetallen komt naar voren, dat de financiële positie van de gemeente Utrecht niet onder druk staat.

Vanaf 2026 zijn de Rijksinkomsten onzeker, dit werkt door in de kengetallen en is het meest zichtbaar bij de structurele exploitatieruimte die dan negatief wordt. Deze onzekerheid is ook vertaald in het benodigde weerstandsvermogen.

Wendbaarheid
De wendbaarheid van de begroting is verbeterd, doordat het weerstandsvermogen weer op niveau is en de solvabiliteitsratio is gedaald. Alle indicatoren worden beoordeeld als voldoende of gezond.

Wel vraagt het kengetal grondexploitatie in de jaren 2023 en 2024 de aandacht, deze komt dan boven de 10%. Dit zien wij als kwetsbaar en vraagt om de ontwikkeling nader te volgen. In de Bestuursrapportages en het Meerjaren Perspectief Ruimte wordt hierover gerapporteerd.

Vanaf het jaar 2026 zijn de Rijksinkomsten onzeker en deze zijn behoudend in de begroting opgenomen. Dit zien we terug bij de structurele exploitatieruimte die dat jaar in de min schiet en het is ook opgenomen als risico voor het weerstandsvermogen. Zodra het Rijk meer duidelijkheid geeft over de inkomsten vanaf 2026, kan het risico en het effect op de meerjarenbegroting nader worden ingevuld.

	Begroting 2023	Beoordeling t.o.v. norm
Ratio weerstandsvermogen	1,0	Voldoende
Solvabiliteitsratio	31,80%	Neutraal
Kengetal grondexploitaties	14,10%	Gezond
Structurele exploitatieruimte	2,10%	Gezond

Weerbaarheid
De waardering van de kengetallen is gelijk gebleven. Wel is de netto schuldquote afgenomen, waarmee de weerbaarheid toeneemt. De belastingcapaciteit op wonen blijft boven het landelijke gemiddelde, er resteert nog onbenutte belastingcapaciteit om in financieel weerbarstige tijden bij te kunnen sturen aan de inkomstenkant van de begroting.

	Begroting 2023	Beoordeling t.o.v. norm
Netto schuldquote	80,0%	Gezond
Netto schuldquote gecorrigeerd	78,1%	Neutraal
Belastingcapaciteit woonlasten	110,40%	Risicovol

Verloop kengetallen
In onderstaand overzicht staan de verplichte BBV-indicatoren en ratio Weerstandsvermogen opgenomen. Een nadere toelichting en duiding staat in de desbetreffende paragraaf opgenomen.

	Verslag 2021	Begroting 2022 [1]	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
BBV verplichte kengetallen:						
Netto schuldquote	**61,0 %**	**90,8 %**	**80,0%**	**78,4%**	**82,4%**	**90,3%**
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	**59,0 %**	**88,4 %**	**78,1%**	**76,8%**	**80,8%**	**88,7%**
Solvabiliteitsratio	**40,9 %**	**30,0 %**	**31,8%**	**30,7%**	**30,6%**	**28,8%**
Kengetal grondexploitatie	**4,3 %**	**6,1 %**	**14,1%**	**10,6%**	**4,7%**	**4,5%**
Structurele exploitatieruimte	**2,15 %**	**0,44 %**	**2,10%**	**2,15%**	**2,78%**	**-0,15%**
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	**107,3%**	**108,6 %**	**110,4%**	-	-	-
Overig						
Ratio weerstandsvermogen	**0,73**	**0,71**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**

[1] De begroting 2022 laat de kengetallen uit de vastgestelde begroting 2022 zien. De wijzigingen uit de Eerste en Tweede bestuursrapportage zijn niet meegenomen.

Normen voor de kengetallen
Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. Wel heeft de provincie Utrecht de kengetallen in drie categorieën ingedeeld, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol. Onderstaand is aangegeven in welke categorie van de provincie Utrecht de kengetallen van de gemeente Utrecht zich bevinden. Overigens zegt één afzonderlijk kengetal niet alles. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien en ook over meerdere jaren.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	**< 90%**	**90-130%**	**>130%**
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	**< 90%**	**90-130%**	**>130%**
Solvabiliteitsratio	**> 50%**	**20 - 50%**	**<20%**
Kengetal grondexploitatie	**< 20%**	**20 - 35%**	**>35%**
Structurele exploitatieruimte	**> 0%**	**0%**	**<0%**
Belastingcapaciteit Woonlasten meerpersoonshuishoudens	**<95%**	**95- 105%**	**>105%**

Voor de normering van de ratio weerstandsvermogen geldt onderstaande tabel. De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. De tabel geeft een waardering van de berekende ratio.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	**> 2,0**	uitstekend
B	**1,4 - 2,0**	ruim voldoende
C	**1,0 – 1,4**	voldoende
D	**0,8 – 1,0**	matig
E	**0,6 – 0,8**	onvoldoende
F	**< 0,6**	ruim onvoldoende

Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder dat uitvoering van ons beleid in gevaar komt. Deze ratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit (beschikbare niet bestemde middelen) te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (middelen die nodig om alle risico's financieel op te kunnen vangen). Idealiter ligt het weerstandsvermogen rond de 1,0.

Vooruitblik weerstandsvermogen

Uitgangspunt van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht' is om de ratio versneld terug te brengen naar de norm van 1,0. Dit doel wordt in 2022 bereikt door een extra aanvulling vanuit het coalitieakkoord (5 miljoen euro) en de extra middelen uit de meicirculaire 2022 (3 miljoen euro) in de Tweede Bestuursrapportage. Daarmee brengen we in 2022 het weerstandsvermogen weer op niveau.

De ratio weerstandsvermogen komt in de gewijzigde begroting 2022 uit op 1,0.

We zullen de ontwikkeling van het weerstandsvermogen nadrukkelijk blijven volgen, gezien de huidige onzekerheden en economische ontwikkelingen. De ontwikkelingen met betrekking tot het gemeentefonds, het sociaal domein en de grondexploitaties zijn tevens cruciale factoren die het financiële risicoprofiel sterk kunnen beïnvloeden.

tabel: Vooruitblik weerstandsvermogen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
Beschikbare weerstandscapaciteit beginsaldo	59.107	74.307	74.307	74.307	74.307
Aanvullen algemene reserve:					
• Incidentele middelen meicirculaire 2021	3.200				
• Voorjaarsnota conform herstelplan Voorjaarsnota 2021	4.000	0	0		
• Coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'	5.000				
• Begroting 2023 versneld naar norm van 1,0	3.000				
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**74.307**	**74.307**	**74.307**	**74.307**	**74.307**
Benodigde weerstandscapaciteit	**73.644**	**73.644**	**73.644**	**73.644**	**73.644**
Ratio weerstandsvermogen	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,0**

Weerstandsvermogen 2023-2019

Het weerstandsvermogen is in 2020 gedaald tot onder de norm van 1,0. Dit was mede het gevolg van de kosten om de effecten van corona te bestrijden. In de Voorjaarsnota 2021 is het herstelplan van het weerstandsvermogen uiteengezet. Daarin zijn een aantal spelregels opgesteld om de weerstandsratio stapsgewijs naar het niveau van 1,0 te brengen, met als doel om uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2024 weer te voldoen aan de norm. Op basis van het coalitieakkoord wordt het weerstandsvermogen versneld aangevuld tot 1,0.

Product	2023	2022	2021	2020	2019
Begroting	1,0	0,71	0,8	1,05	1,03
Verantwoording			0,73	0,80	0,98

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Tabel: Beschikbare Weerstandscapaciteit

x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2022	Verantwoording 2021	Begroting 2023
Totaal algemene reserves [1]	47.750	47.750	64.745
Extra aanvulling algemene reserve			3.000
Stille reserves	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit (twee jaar)	6.442	6.442	5.926
Niet ingevulde begrotingsruimte (vier jaar)	0	0	0
Post onvoorzien (vier jaar)	636	636	636
Totaal	**54.828**	**54.828**	**74.307**

De weerstandscapaciteit is toegenomen, doordat de Algemene reserve in 2021 en 2022 extra is aangevuld om het weerstandsvermogen weer op niveau te brengen, naar de norm 1,0. Dit zijn extra aanvullingen vanuit de meicirculaire 2021, herstelplan weerstandsvermogen en als uitwerking van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'.

[1] Deze bedragen sluiten niet aan op het bedrag dat in de balans staat opgenomen onder algemene reserve. Dit wordt veroorzaakt doordat in de beschikbare weerstandscapaciteit de algemene dekkingsreserve niet meetelt. Voor meer informatie zie de nota ‘Risicomanagement en weerstandsvermogen’.

Benodigde weerstandscapaciteit – Risicoprofiel

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico’s die onze gemeente loopt. Om die te kunnen bepalen vindt twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie plaats van de financiële gevolgen van onze risico’s.

Bepalen omvang risico's

Voor ieder risico wordt naast de financiële omvang wordt ook de waarschijnlijkheid waarmee risico’s optreden bepaald. Dit geeft de mate aan waarin de verwachte omvang van het risico meetelt voor de benodigde hoogte van de weerstandscapaciteit. Dit is de bruto benodigde weerstandscapaciteit. Door het effect van alle beheersmaatregelen hiervan af te trekken wordt de netto benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen maken we gebruik van een risicosimulatie, die is gebaseerd op de Monte-Carlosimulatietechniek. Deze is algemeen geaccepteerd in zowel de profit als de non-profit sector. De netto benodigde weerstandscapaciteit is, conform de nota ‘Risicomanagement en weerstandsvermogen’ gebaseerd op de gewenste mate van zekerheid van 90%.

Benodigde weerstandscapaciteit

De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 73,6 miljoen euro. Deze uitkomst is tot stand gekomen na een Monte-Carlosimulatie en kent een zekerheidspercentage van 90%. Voor de begroting 2023 kunnen we dus met 90% zekerheid aangeven dat we met 73,6 miljoen euro voldoende financiële buffer hebben om de financiële gevolgen van onze risico’s op te vangen.

Ondanks dat het risico van de prijsstijgingen met 1,0 miljoen euro is verhoogd, daalt de benodigde weerstandscapactiteit ten opzichte van de vorige inventarisatie bij de Jaarstukken 2021 (75,6 miljoen euro). Dit is het gevolg van het verlagen van de corona risico's over boeggolf aanvullende zorg en compensatie inkomsten (met name parkeren) en het risico van het stationsgebied is, zoals verwacht, afgenomen.

1 Deze bedragen sluiten niet aan op het bedrag dat in de balans staat opgenomen onder algemene reserve. Dit wordt veroorzaakt doordat in de beschikbare weerstandscapaciteit de algemene dekkingsreserve niet meetelt. Voor meer informatie zie de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Top 10 risico's
In het onderstaande overzicht staan de top tien risico's met de grootste financiële impact kort toegelicht, inclusief de genomen beheersmaatregelen. Deze top tien telt op tot een benodigde weerstandscapaciteit van 65,6 miljoen euro. De top 10 risico's bedraagt dus 89,1% van de totaal benodigde weerstandscapaciteit.

Top 10 financiële risico's

Top 10 risico's en benodigde weerstandscapactiteit

x 1 miljoen euro

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg in simulatie (50% zekerheid)	Bijdrage aan benodigd weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
1 Geheim risico Geheim risico met betrekking tot het programma Openbare Ruimte & Groen.		**19,0**	**24,7**
2 Stationsgebied Het Stationsgebied blijft een complex en daardoor risicovol project. De uitvoering is ver gevorderd, maar tegelijkertijd worden er ook nog (detail-) onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de vastgoedprojecten. De uitvoering brengt ook nieuwe complexiteit met zich mee die te maken heeft met het bereikbaar, leefbaar en veilig houden van het gebied. Uit de risicoanalyse komen de volgende belangrijke risico's naar voren: • Grondopbrengsten worden niet of later gerealiseerd. • Vertraging publieke vergunningentraject en gevolgen procedures. • Te treffen tijdelijke maatregelen tijdens de uitvoering worden onderschat.	• Slimme ontwikkelingsstrategie en actieve marketing vastgoedprojecten, gemeentebrede proposities. • Aanpassen van kaders op het gebied van tijd, geld en kwaliteit; aanbestedingsstrategie, 'just in time' besluiten. • Vergunningencoördinator, gerichte communicatie, planaanpassingen met het oog op milieueisen en bezwaren, zorgvuldig processen en procedures doorlopen. • Gerichte communicatie, overleg met partijen, prioriteiten stellen en goodwillacties.	**12,3**	**16,2**

x 1 miljoen euro

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg in simulatie (50% zekerheid)	Bijdrage aan benodigd weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
3 Autonome groei Jeugdwet en Wmo De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk bij jeugd, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken en krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert.	Met diverse acties proberen we het stelsel betaalbaar te houden: • Samen met partners zoeken hoe we hulpvragen zoveel mogelijk in het gewone leven, met lichtere ondersteuning en door meer opgavegericht en integraal werken kunnen oplossen. • Collectieve aanpak opvoedondersteuning bestendigen en met partners in gesprek over normaliseren en prestatiedruk. • Taskforce versneld toevoegen van woningen en het Living lab Eerst een thuis.	**10,8**	**14,0**
4 Prijsstijgingen Wereldwijd stijgen de prijzen van energie en (bouw)materialen sterk, dit als gevolg van de oorlog in Oekraïne en schaarste van materialen als gevolg van de coronacrisis. We zien de verschillende indexen dan ook flink stijgen, voor een groot deel toe te rekenen aan de stijgende energieprijzen. Deze prijsstijging is zodanig dat het Rijk specifieke maatregelen heeft genomen, zoals verlagen van de BTW op energie en een compensatieregeling voor de minima. De stijgende prijzen werken ook door op onze activiteiten, zoals de energiekosten van onze panden, lopende en nieuwe contracten en projecten, maar ook voor onze maatschappelijke partners. Het is onzeker hoe de prijzen zich blijven ontwikkelen en voor welke termijn deze stijging zich voordoet.	In de Begroting 2023 is een aanvullende compensatie voor de prijsstijging meegenomen: • Generieke verhoging van de indexering voor de gehele begroting • Specifieke compensatie door budget beschikbaar te stellen voor de stijgende energiekosten en bovenmatige effecten voor lopende en nieuwe contracten, projecten en partners.	**3,5**	**4,6**

x 1 miljoen euro

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg in simulatie (50% zekerheid)	Bijdrage aan benodigd weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
5 Bijstandsbudget (BUIG) Iedereen die een uitkering aanvraagt en daar recht op heeft ontvangt de uitkering vanuit de gemeente. Het jaarlijkse budget dat gemeentes hiervoor ontvangen hangt af van de landelijke ontwikkelingen in het macrobudget en het verdeelmodel (het verdelingspercentage per gemeente). Structureel is er voor Utrecht sprake van een tekort. In de begroting gaan we uit van een bijdrage vanuit de algemene middelen van 4,0 miljoen euro. Het risico bestaat dat het jaarlijkse budget dat Utrecht krijgt vanuit het Rijk samen met de bijdrage vanuit de algemene middelen van 4 miljoen euro, onvoldoende is voor de uitkeringslasten.	Het model is inmiddels uit-ontwikkeld, wel zullen we ons blijven inzetten voor verdere (kleine) verbeteringen van het model die recht doen aan de Utrechtse situatie.	**1,2**	**1,5**
6 Gemeentefonds De omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan (een deel van) de rijksuitgaven. Dit wordt de 'samen de trap op en af' systematiek genoemd. Kort gezegd komt dit erop neer dat als het Rijk meer uitgeeft dan geraamd, de gemeenten ook meer krijgen. Als het Rijk minder uitgeeft, krijgen de gemeenten ook minder. Dit is op voorhand erg lastig te ramen.	De hoogte van de algemene uitkering is nauwelijks tot niet te beïnvloeden door individuele gemeenten. Waar mogelijk wordt op voorhand, dat willen zeggen bij de raming voor de begroting, rekening gehouden met aanpassingen en schommelingen in het accres. Dit is echter niet altijd mogelijk.	**1,0**	**1,3**
7 Gemeentefonds - nieuwe systematiek Vanaf 2026 komt er een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds. Er wordt geen volume-accres meer verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling. De impact hiervan is momenteel nog onduidelijk. Ook is er onzekerheid over de bevriezing van de opschalingskorting, de compensatie voor de uitvoering van de Omgevingswet en het effect voor de aanpassing van het WMO abonnementstarief.	• Actieve lobby richting Rijk samen met G4, VNG en 100.00+ gemeenten • Deelnemen aan onderzoeken en werkgroepen ter voorbereiding op mogelijke aanpassingen van het huidige systeem	**0,9**	**1,2**

x 1 miljoen euro

Risico	Maatregelen	Gemiddeld financieel gevolg in simulatie (50% zekerheid)	Bijdrage aan benodigd weerstands-capaciteit (90% zekerheid)
8 Opvang vluchtelingen Oekraïne Het Rijk heeft de gemeenten, waaronder de gemeente Utrecht, gevraagd te voorzien in opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Hoewel het Rijk voornemens is om de kosten te compenseren, worden enkele compensatieregelingen nog uitgewerkt, en zou het kunnen dat de compensatieregeling middels een normbedrag onvoldoende is om de reële kosten te vergoeden. Daarmee loopt de gemeente Utrecht het risico op een financieel nadeel.	• Lobby intensiveren richting het Rijk, vergoeding van werkelijke kosten afdwingen	**0,8**	**1,0**
9 Wmo en Jeugdzorg Voor Jeugd en Wmo zijn er financiële onzekerheden: • Incidentele middelen bij Jeugd, uitkomsten Hervormingsagenda. • Houdbaarheidsonderzoek Wmo en eigen-bijdrageregeling Wmo. Het risico voor Wmo geldt met name voor volgende jaren en is hier nu niet gekwantificeerd. Het opgenomen bedrag voor Jeugd geldt voor 2023 en neemt de komende jaren toe als de maatregelen niet gerealiseerd worden.	• Voor Jeugd werken we toe naar verschillende financiële scenario's voor de komende jaren om de raad zo goed mogelijk mee te nemen in wat er gaat komen. • Actieve lobby indien mogelijk G4- of VNG-verband.	**0,5**	**0,6**
10 Bodemsanering Onverwachte bodemsaneringsprojecten; Het risico bestaat dat bij de taakuitvoering van de gemeente, bijvoorbeeld in het kader van een gebiedsontwikkeling of het beheer van openbare ruimte, bodemverontreiniging wordt aangetroffen welke moet worden gesaneerd. In principe moet de veroorzaker van de verontreiniging de kosten van sanering betalen, of als die niet bekend is, de eigenaar van de grond. Omdat de veroorzaker veelal niet meer te achterhalen is, is de gemeente als eigenaar van de openbare ruimte verantwoordelijk voor de kosten.	Alleen als er sprake is van een humaan risico zal de gemeente op basis van haar gezag gebaseerd op de Wet Bodembescherming de saneringskosten op zich nemen.	**0,4**	**0,5**
Bijdrage tot 10 risico's benodigd weerstandscapaciteit			65,6
Totaal benodigd weerstandcapaciteit			**73,6**

Financiële kengetallen

In deze subparagraaf gaan we verder in op de financiële positie van de gemeente aan de hand van de vanuit het BBV verplichte kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en - wendbaarheid. De manier van berekenen van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling.

Weerbaarheid heeft te maken met veerkracht of het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.
Wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel we zijn in onze begroting en bedrijfsvoering om snel te kunnen inspelen op de actualiteit.

Netto schuldquote

De netto schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Daarnaast presenteren we ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

Begroting jaar 2023

	Verslag 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Netto schuldquote	61,5 %	90,8 %	80,0%	78,7%	82,4%	90,3%
Af: uitleenquote	-2,0 %	-2,4 %	-1,9%	-1,7%	-1,6%	-1,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59,5 %	88,4 %	78,1%	77,0%	81,8%	88,7%

NB: het percentage voor 2022 is ontleend aan de vastgestelde Programmabegroting 2022. De percentages voor 2023 tot en met 2026 zijn berekend op basis van de geprognosticeerde balans elders in deze begroting.

Stand van zaken

Wij stellen voor om de Utrechtse norm voor de netto schuldquote gelijk te stellen aan de lijn van het financieel toezichtkader van de provincie. Dit is een bandbreedte van 90-130%, daarmee laten we de, tot nu toe geldende, norm van een maximale schuldquote van 100% los.

De schuldquote is ten opzichte van de begroting 2022-2025 afgenomen door lagere leningenportefeuille en hogere inkomsten van met name het Rijk. De schuldquote loopt langzaam op als gevolg van de toenemende investeringen in de stad, maar blijft ruim onder de norm. Deze schuldtoename is ook zichtbaar in het EMU-saldo. In 2026 zijn de inkomsten van het Rijk nog onzeker, dit zien we terug in een hogere schuldquote.

De ervaring leert dat de schuldontwikkeling doorgaans achterblijft bij de verwachtingen, onder andere door het later realiseren van voorgenomen investeringen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves, en het resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Begroting jaar 2023 x € 1 mln

	Verslag 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Eigen vermogen	852,1	706,9	781,8	778,8	796,6	763,4
Totaal passiva / totaal vermogen	2.082,7	2.355,0	2.459,5	2.540,5	2.602,0	2.652,2
Solvabiliteitsratio	40,9%	30,0%	31,8%	30,7%	30,6%	28,8%

NB: de waarden en het percentage voor 2022 zijn ontleend aan de vastgestelde Programmabegroting 2022. De waarden en percentages voor 2023 tot en met 2026 zijn ontleend aan respectievelijk berekend op basis van de geprognosticeerde balans elders in deze begroting.

Stand van zaken
De solvabiliteitsratio van Utrecht varieert de komende begrotingsperiode rond de 30%. Door de versterking van het weerstandsvermogen is de ratio verbeterd ten opzichte van de begroting 2022-2025 met circa 2% ten opzichte van de begroting 2022-2025. De ratio blijft hiermee binnen de bandbreedte van onze norm van 20-50% (neutraal).
De gemeentelijke solvabiliteitsratio laat een daling zien van 32% naar een niveau van 29% per eind 2026. Deze daling wordt veroorzaakt door de verwachte EMU-tekorten voor de komende jaren. De hoofdoorzaken van deze tekorten zijn:

- Negatieve exploitatiesaldi vóór bestemming in de jaren 2022, 2023, 2024 en 2026.
- De forse ramingen aan investeringsuitgaven in alle jaarschijven.

Eind 2021 was de solvabiliteit bijna 41%. Dit is hoger dan doorkijk voor de jaren 2023 tot en met 2026, doordat het nog niet bestemde jaarrekeningsaldo is toegevoegd aan het eigen vermogen. De jaarrekeningcijfers kunnen landelijk worden vergeleken op de Databank Financiën Decentrale Overheden. Op dit moment zijn de realisatiecijfers tot en met 2020 op te vragen. Ter indicatie: per eind 2020 bedroeg de solvabiliteit van:

- Utrecht 40,9%
- gemeenten landelijk 35%
- gemeenten met meer dan 250.000 inwoners 47,8%

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Als maatstaf hanteren we de omvang van de onderhanden werken, exclusief de robuuste posten Leidsche Rijn, als absoluut bedrag ten opzichte van het totaal van de baten (vóór reserves). Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Een uitkomst van 10% of hoger beschouwen we als kwetsbaar.

Formule: [bouwgronden in exploitatie / totaal van de baten vóór reserves, uitgedrukt in %]

Algemeen
Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd lang is. Hoe verder inkomsten in de toekomst liggen, des te meer rentekosten en risico's dit met zich meebrengt. Ieder jaar rapporteren wij bij het Meerjaren Perspectief Ruimte, de Voorjaarsnota en de Tweede Bestuursrapportage over de actuele stand en prognoses. Daarin volgen wij de variabelen die van belang zijn voor de financiële resultaten: programma/projecten, planning, prijs, parameters, projectkosten en programmarisico's (de zes P's). Ook bevatten de peilstokken gevoeligheidsanalyse op basis van verschillende ‘slecht weer’ scenario’s.

Tabel: Grondexploitaties

Begroting jaar 2023						x €1.000.000
	Verslag 2021	Begroting 2022 [1]	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Bouwgronden in exploitatie:						
• Leidsche Rijn	-56,2	-22,1	-15,4	-10,4	-9,1	-12,3
• Stationsgebied	84,8	114,9	135,7	90,9	0	0
• Binnenstedelijk	40,2	73,3	119,4	111,4	91,4	87,4
Activa gronden in exploitatie	68,8	166,1	239,7	191,9	82,3	75,1
Robuuste posten Leidsche Rijn	143,6	143,6	143,6	143,6	143,6	143,6
Totaal baten vóór reserves	1.590	1.642	1.695	1.804	1.745	1.663
Relatieve omvang onderhanden werk	**4,3%**	**10,1%**	**14,1%**	**10,6 %**	**4,7 %**	**4,5 %**

[1] Begroting 2022 geeft de gewijzigde begroting 2022 weer

Stand van zaken
De relatieve waarde van de gezamenlijke grondexploitaties neemt tot en met 2023 toe tot 14,8% en neemt daarna af tot onder de 10%. In de jaren 2022 en 2023 komt de ratio op het niveau dat wij aanmerken als kwetsbaar. Het kengetal neemt toe, omdat de binnenstedelijke bouwgronden verder in ontwikkeling komen en daarmee de waarde van de bouwgronden in exploitatie.

Naarmate de uitvoeringsfase van plannen vordert en projecten kunnen worden opgeleverd en administratief afgesloten, nemen de financiële risico's af. Naar verwachting loopt het onderhanden werk van de grondexploitatie Stationsgebied tot en met 2024, waarna deze kan worden afgesloten. Dit heeft vanaf 2025 een aanzienlijk gunstig effect op de financiële weerbaarheid. Een uitgebreide toelichting van de grondexploitaties, inclusief 'slechtweerscenario's', staat in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022.

Sturingsmogelijkheden
Contractuele zekerheden beperken het risico op nog te ontvangen baten, maar 100% zekerheid is niet te geven. Bij onzekerheid over de mogelijkheid om gemaakte kosten terug te verdienen verlagen we het begrote saldo van de betreffende grondexploitatie. Bij een negatieve grondexploitatie leidt dit automatisch tot een voorziening. Daarnaast zijn wij in staat risico's op te vangen door middel van ingebouwde financiële buffers.

Structurele exploitatieruimte

De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten.

Begroting jaar 2023						In %
	Verslag 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Structurele exploitatieruimte	2,15 %	0,44 %	2,10%	2,15%	2,78%	-0,15%

Stand van zaken
De begroting laat tot en met 2025 een gezonde structurele exploitatieruimte zien. Dit betekent dat structurele kosten ook worden gedekt uit structurele inkomsten. In 2026 slaat deze verhouding om, dit komt doordat de onzekere Rijksinkomsten vanaf 2026. Het is nog onduidelijk hoe de invoering van een vernieuwde systematiek uitwerkt. De inkomsten uit het gemeentefonds zijn behoudend opgenomen, waardoor deze aanzienlijk dalen en doorwerken op dit kengetal. In de tweede helft van 2022 komt het Rijk met nadere informatie over de beoogde systematiek en de financiële doorwerking.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Utrecht zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden van de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorafgaande jaar en uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit Utrecht (BBV)	Verslag 2021	Begroting 2022	Verslag 2022	Begroting 2023
Onroerende-zaakbelasting	260	299	375	395
Rioolheffing	228	228	228	237
Afvalstoffenheffing	345	354	354	366
Utrecht woonlasten meerpersoonshuishoudens	883	881	957	998
Landelijk gemiddelde voorafgaand begrotingsjaar	766	811	876	904
Belastingcapaciteit Utrecht (100% = op gemiddelde)	107,3 %	108,6 %	109,2%	110,4%

Stand van zaken

In 2023 neemt de belastingcapaciteit van Utrecht toe met 1,2% ten opzichte van het bekende landelijk gemiddelde. Daarmee komt de belastingdruk uit op 110,4% van het landelijk gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaat over het onderhoud van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat. Met het vaststellen van de programmabegroting autoriseert u de onderhoudsuitgaven voor het jaar 2023. Uitgangspunt voor deze paragraaf zijn de actuele meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, gemeentelijke gebouwen, openbare ruimte en de gemeentelijke watertaken. Deze nota's vormen de basis voor het onderhoudsprogramma, bij de subparagrafen vindt u een verwijzing naar de betreffende meerjarennota's.

Onderhoudsprogramma

x €1.000

Onderhoudskosten (volgens de BBV-categorieën)	**2023**	2024	2025	2026
Wegen	**39.546**	38.443	38.943	39.893
Riolering	**14.440**	14.440	14.440	14.440
Water (bij onderhoudskosten Wegen)	**0**	0	0	0
Groen	**9.766**	9.501	9.501	9.501
Gebouwen	**17.959**	17.959	13.394	13.394
Totaal onderhoudskosten	**81.711**	**80.343**	**76.278**	**77.228**

Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. Dit met als doel het naar behoren te laten functioneren of een bepaalde representativiteit te laten behouden. We onderscheiden groot onderhoud en klein onderhoud. Groot en klein onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. Al het onderhoud wordt opgenomen in een meerjarige onderhoudsplanning.

Klein onderhoud
Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.

Groot onderhoud
De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. De kosten ervan komen ten laste van de voorziening.

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud maar is het een investering die geactiveerd moet worden zodat de lasten over meerdere jaren gespreid worden. Voor de laatstgenoemde categorie verwijzen we naar de paragraaf Investeringen. Zie hiervoor Paragraaf Investeringen .

Wegen

x €1.000

Onderhoudskosten wegen	**2023**	2024	2025	2026
Wegen (inclusief Water, OV, VRI en civiele constructies)	**39.546**	38.443	38.943	39.893
Totaal	**39.546**	**38.443**	**38.943**	**39.893**

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)

Onderhoudskosten wegen
Bovenstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en civiele constructies. De onderhoudsbegroting voor vaarwegen en open water maakt ook deel uit van de onderhoudsbegroting van wegen.
Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek voeren we inspecties uit. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en om overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken.
Vanaf 2022 bevatten de onderhoudskosten ook de kosten van groot onderhoud, deze werden voorheen bij de projecten nota kapitaalgoederen onder de vervangingsinvesteringen verantwoord.

Riolering

x €1.000

Onderhoudskosten riolering	**2023**	2024	2025	2026
Onderhoudskosten riolering	**14.440**	14.440	14.440	14.440
Totaal	**14.440**	**14.440**	**14.440**	**14.440**

Beleidskader: Visie Water en Riolering Utrecht (Vastgesteld 3 februari 2022)

Algemeen
Momenteel is het gemeentelijke hoofdrioolstelsel 1.292 km lang. Door de groei van de stad komt daar elk jaar rond de 20 km aan nieuwe riolering bij. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 41 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 239 km aan drainageleidingen, 149 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer.

Onderhoudskosten riolering
De onderhoudskosten van de riolering bestaan uit kosten voor planmatig onderhoud en voor correctief onderhoud.

Planmatig onderhoud
Het inspecteren, reinigen en repareren van de hoofdriolering en de rioolgemalen. Baggeren van watergangen en het maaien van waterplanten en de planten op de oevers en het onderhoud van het oppervlaktewater.

Correctief onderhoud
Het verhelpen van storingen van rioolgemalen of verstoppingen van huisaansluitingen, straatkolken en openbare riolering. En het verhelpen van verstoppingen van duikers of het verhelpen van acute problemen van de waterkwaliteit.

Groen

x €1.000

Onderhoudskosten groen	**2023**	2024	2025	2026
Bos, bomen en stedelijk openbaar groen	**9.103**	8.838	8.838	8.838
Sport buitenaccommodaties	**663**	663	663	663
Totaal	**9.766**	**9.501**	**9.501**	**9.501**

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)

Onderhoudskosten Groen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:
- Bos, bomen en stedelijk openbaar Groen
- Sport buitenaccommodaties

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen
Bovenstaande bedragen zijn de beschikbare bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot het openbaar groen in de stad, de landgoederen en de speelvoorzieningen. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen.

Periodiek voeren we inspecties uit. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de kapitaalgoederen zich bevinden. Hieruit volgt een onderhoudsplanning. De uit te voeren werkzaamheden zijn afgestemd met de wijken en andere programma's om synergie en kostenbesparingen in de uitvoering te bereiken en om overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken.

Sport buitenaccommodaties
Onderhoud binnen het programma Sport wordt ingedeeld in Binnensportaccommodaties, Buitenaccommodaties en Zwembaden. Onder Buitenaccommodaties vallen de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen. Naar verhouding gaat het hier meer om groen dan om gebouwen, daarom wordt dit onderdeel hier begroot.
Voor Binnensportaccommodaties verwijzen wij u naar Onderhoudsprogramma Gebouwen.

Gebouwen

x €1.000

Onderhoudskosten gebouwen	**2023**	2024	2025	2026
Programma Bereikbaarheid	**1.031**	1.031	1.031	1.031
Programma Onderwijs	**525**	525	525	525
Programma Samenleven en Sport	**2.141**	2.141	2.141	2.141
Programma Utrechts Vastgoed	**14.262**	14.262	9.697	9.697
Totaal	**17.959**	**17.959**	**13.394**	**13.394**

Beleidskader: Kaderbrief Vastgoed 2017

Onderhoudskosten gebouwen:
Het onderhoud van gebouwen is gebaseerd op het in stand houden van de kapitaalgoederen in een redelijke staat, conform de norm zoals vastgelegd in kader 8 van de Kaderbrief Vastgoed 2017 (conditieniveau 3 volgens de NEN 2767, tenzij er concrete plannen zijn voor herontwikkeling/sloop of uitgifte).

In de Kaderbrief Vastgoed 2017 wordt uitgegaan van de Utrechtse OnderhoudsMethodiek (UOM) 2013. Zowel de Kaderbrief, als de UOM worden medio 2022 vernieuwd en aan de raad ter besluitvorming aangeboden. Onderdeel hiervan is dat voorgesteld zal gaan worden om op meerdere onderhoudsniveaus te gaan sturen, afhankelijk van het gebruik van de panden en de beheerstrategie.

Onderhoudskosten Gebouwen kennen we bij de volgende programma's:
- programma Bereikbaarheid
- programma Onderwijs
- programma Samenleven en Sport
- programma Utrechts Vastgoed

Programma Bereikbaarheid
Onder de gebouwen binnen het programma Bereikbaarheid vallen de parkeergarages en fietsenstallingen. Dit betreft het eigenaars- en gebruikers onderhoud van de stallingsvoorzieningen voor auto's (belanghebbende garages, openbare garages en P+R transferia) en fietsen (openbare stallingen, buurtstallingen en fietstrommels). Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid'.

Programma Onderwijs
Binnen het Programma Onderwijs behoort het onderhoud aan schoolgebouwen die in eigendom zijn van schoolbesturen niet tot de gemeentelijke taken. Voor het onderhoud aan schoolgebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is wordt voor de lange termijn jaarlijks een budget van 0,323 miljoen euro geraamd. Daarnaast is er een onderhoudsbudget van 0,202 miljoen euro voor verhuurde voormalige schoolgebouwen.

Programma Samenleven en Sport
Voor het programma Samenleven en Sport wordt hier het onderhoud van de zwembaden, de gymzalen, sportzalen en sporthallen en de opstallen op de sportparken opgenomen, zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'.

Programma Utrechts Vastgoed
Onder programma Utrechts Vastgoed vallen alle overige panden, waaronder de multifunctionele accommodaties en historisch erfgoedobjecten. Bovenstaande onderhoudskosten zijn een gemiddelde, gebaseerd op een tien jaren onderhoudsplanning. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening VGB onderhoud'.

Investeringen

Voor het gemeentelijk eigendom kennen wij een paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen en een paragraaf Investeringen.

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaat over het verwachte onderhoud van het gemeentelijk eigendom in het jaar 2023. Onderhoudskosten van kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van het gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. In de paragraaf investeringen wordt een overzicht gegeven van de geplande investeringen. Het belangrijkste verschil tussen deze twee is dat onderhoud kwaliteit in stand houdt en investeringen kwaliteit toevoegt. Onderhoud wordt doorgaans uit de lopende begroting bekostigd en de investeringen leiden over het algemeen tot kapitaallasten (rente en afschrijving) gedurende toekomstige jaren. Investeringen in gemeentelijke kapitaalgoederen leiden op de balans tot materiële vaste activa (bezit), deze hebben een economisch nut of een maatschappelijk nut.

Investeringen
De paragraaf Investeringen geeft een overzicht van de te autoriseren vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het gemeentelijke eigendom voor het komende begrotingsjaar. Daarnaast geven wij een doorkijk naar onze voornemens voor de komende jaren. Het totale investeringsvolume van de nieuwe investeringen voor 2023 bedraagt 225,9 miljoen euro. Daarvan wordt 183,425 miljoen euro bij het vaststellen van deze begroting geautoriseerd. In het onderstaande overzicht is ook de doorkijk voor de jaren 2024 en verder gegeven.

Tabel: totaaloverzicht investeringen

x €1.000

Alle programma's	Autorisaties t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervangingsinvesteringen	500.839	**97.253**	61.336	57.618	56.922
Uitbreidingsinvesteringen categorie A	709.063	**58.539**	92.091	4.199	8.900
	0	**0**	0	0	0
Groei in balans					
Vervangingsinvesteringen		**13.743**			
Uitbreidingsinvesteringen categorie A		**32.490**			
Vrij te geven krediet bij Voorjaarsnota 2023 *		**-18.600**			
Totaal	**1.209.902**	**183.425**	**153.427**	**61.817**	**65.822**
Uitbreidingsinvesteringen categorie B[I]	190.401	**16.713**	49.001	5.137	5.137
Routine investeringen [II]		**7.100**	18.188	8.058	4.458
Uitbreidingsinvesteringen categorie A[III]					
Groei in Balans vrij te geven bij Voorjaarsnota 2023		**18.600**			
Totaal investeringsvolume	**1.400.303**	**225.838**	**220.616**	**75.012**	**75.417**

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie bijlage Groei in Balans investeringen versus kredieten.

I Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel.

[II] De routine-investeringen zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.

In de volgende hoofdstukken worden de investeringen nader toegelicht, per categorie en per programma.

Binnen de vervangings- en de uitbreidingsinvesteringen maken we onderscheid in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut.

Economisch Nut
Materiële vaste activa hebben een economisch nut wanneer deze verhandelbaar zijn (er is een markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Ook wanneer wij ter bestrijding van kosten rechten of een heffing kunnen innen spreken we van materiële vaste activa met een economisch nut. Een voorbeeld hiervan zijn investeringen in de gemeentelijke riolering, scholen en welzijnsaccommodaties.

Maatschappelijk Nut
Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen inkomsten, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, fietspaden, water en groenvoorzieningen.

Categorieën
De investeringen zijn onderverdeeld in vier categorieën:
- Groei in Balans
- Routine-investeringen
- Vervangingsinvesteringen
- Uitbreidingsinvesteringen

Groei in Balans
Volgens het coalitieakkoord zorgt de Gemeente Utrecht voor gebalanceerde groei van de stad in uiteenlopende opgaven. Het totale investeringspakket dat daarvoor nodig is staat beschreven in de bijlage Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans. In deze bijlage worden de verwachte uitgaven voor vier jaar weergegeven. De exploitatiekosten voor het jaar 2023 in het overzicht van Groei in Balans worden verwerkt in de Programmabegroting 2023. De investeringsbedragen omvatten een langere periode en beslaan de totale investeringsduur. Dit is de reden waarom de totaal te autoriseren bedragen van de uitbreidingsinvesteringen afwijken van de bedragen genoemd in de bijlage Groei in Balans. Voor onderstaande kredieten vragen wij autorisatie aan.

Onderstaande investeringen lichten wij nader toe op de investeringsstaat Groei in Balans.

Vervangingsinvesteringen Groei in Balans

x €1.000

Alle programma's	**2023**	2024	2025	2026
Openbare ruimte en Groen	**13.743**	0	0	0
Totaal *	**13.743**	**0**	**0**	**0**

Toelichting
Bovenstaand krediet bestaat uit de volgende vervangingsinvesteringen:

1	Integraal project Welgelegen en Den Hommel	2,543 miljoen euro
2	Integraal project Overvecht Amazonekwartier	3,000 miljoen euro
3	Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a.	2,700 miljoen euro
4	Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	1,200 miljoen euro
5	Integraal project NOOZ - Rotsoord	1,300 miljoen euro
6	Overige integrale projecten, programmering op korte termijn	3,000 miljoen euro
		13,743 miljoen euro

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie bijlage Groei in Balans investeringen versus kredieten.

Uitbreidingsinvesteringen A Groei in Balans

x €1.000

Alle programma's	**2023**	2024	2025	2026
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	**9.990**	0	0	0
Bereikbaarheid	**10.500**	0	0	0
Openbare ruimte en Groen	**12.000**	0	0	0
Totaal *	**32.490**	**0**	**0**	**0**

* Voor een deel van de investeringen Groei in Balans wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie ook de bijlage 'Meerjarenperspectief Groei in Balans' paragraaf '5. Verplichtingen in 2023'.

Toelichting

Bovenstaande kredieten bestaan uit de volgende uitbreidingsinvesteringen A:

9	Gezond leefklimaat - icoonproject Natuurpark Oud Zuilen	5,000 miljoen euro
10	Gezond leefklimaat - icoonproject Paardenveld	1,650 miljoen euro
11	Gezond leefklimaat - icoonproject - gedeelte van rondje Stadseiland	4,000 miljoen euro
12	Gezond leefklimaat - icoonproject - Tuinen van Moreelse	3,000 miljoen euro
13	Gezond leefklimaat - icoonproject - Amelisweerd	1,000 miljoen euro
14	Gezond leefklimaat - icoonproject - Maarschalkerweerd	5,340 miljoen euro
16	Tweede stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten)	2,000 miljoen euro
20	Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad	4,500 miljoen euro
21	Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg	6,000 miljoen euro
		32,490 miljoen euro

Routine-investeringen

De routine-investeringen zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa in de sfeer van bedrijfsvoering met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.
In deze paragraaf geven wij u inzicht in de prognose totale kosten voor de routine investeringen voor genoemde organisatie onderdelen.
Onderstaande tabel geeft een indicatie van de routine investeringen bij de Gemeente Utrecht. Dit overzicht geeft nog geen volledig beeld. De kapitaallasten worden binnen de huidige programmabegroting gedekt.

Routine Investeringen

x €1.000

Programma Overhead	**2023**	2024	2025	2026
Mens en Organisatie (M&O)	**1.500**	10.200	730	1.104
Domstad IT (IPM)	**5.600**	7.988	7.328	3.354
Totaal Routine Investeringen Overhead	**7.100**	**18.188**	**8.058**	**4.458**

Vervangingsinvesteringen

Economische veroudering en slijtage aan bestaande objecten moeten tijdig worden aangepakt. Vervangingsinvesteringen houden de bestaande kwaliteit en functionaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduurverlengend groot onderhoud. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per programma het totaal van de middelen voor vervangingsinvesteringen waarvan de aanvang geprogrammeerd is in 2023. De middelen in de kolom 'Geautoriseerd t/m 2022' zijn al geautoriseerd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vervangingsinvesteringen per programma. Een specificatie van de investeringen is opgenomen in de geheime investeringsstaten bij de programma's.

De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans

Vervangingsinvesteringen x €1.000

Alle programma's	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Bereikbaarheid	1.069	**0**	0	0	0
Openbare ruimte en Groen	113.051	**58.672**	39.844	41.034	29.834
Onderwijs	219.465	**25.542**	1.566	0	0
Samenleven en Sport	22.962	**10.925**	11.594	0	1.639
Utrechts Vastgoed	144.292	**2.114**	8.332	16.584	25.449
Totaal Vervangingsinvesteringen	**500.839**	**97.253**	**61.336**	**57.618**	**56.922**

Uitbreidingsinvesteringen

Er is sprake van een uitbreidingsinvestering indien als gevolg van de investering het volume of de kwaliteit van het gemeentelijk eigendom toeneemt. Uitbreidingsinvesteringen worden gedaan ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of uitbreiding van de huidige activiteiten.

Bij uitbreidingsinvesteringen zijn er twee categorieën van toepassing:

Uitbreidingsinvesteringen categorie A
Categorie A betreft investeringen waarover al eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden of waarvoor geen verdere besluitvorming vereist is aangezien het project past binnen een al eerder vastgestelde meerjarenplanning. Met de vaststelling van deze programmabegroting autoriseert u per project de middelen voor de in 2023 te starten uitbreidingsprojecten van categorie A, waarna wij deze middelen voor het betreffende project gaan inzetten.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B
Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoorstel alvorens wij met het project van start gaan. De benodigde middelen worden nog niet geautoriseerd bij de programmabegroting. Wij wachten met de inzet van deze middelen tot uw gemeenteraad heeft ingestemd met het betreffende raadsvoorstel.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitbreidingsinvesteringen per programma. Een specificatie van de investeringen is opgenomen in de geheime investeringsstaten bij de programma's.
De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans

Uitbreidingsinvesteringen categorie A x €1.000

Alle programma's	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed (Leidsche Rijn)	19.552	**0**	0	0	0
Bereikbaarheid	272.629	**7.150**	0	0	0
Openbare ruimte en Groen	2.986	**3.230**	1.497	1.497	1.497
Onderwijs	290.354	**27.289**	82.127	2.702	6.166
Cultuur	3.775	**0**	0	0	0
Samenleven en Sport	30.161	**18.657**	2.435	0	1.237
Utrechts Vastgoed	89.606	**2.213**	6.032	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**709.063**	**58.539**	**92.091**	**4.199**	**8.900**

Uitbreidingsinvesteringen categorie B x €1.000

Alle programma's	2022	**2023**	2024	2025	2026
Bereikbaarheid	190.401	**-5.500**	0	0	0
Samenleven en Sport	0	**8.946**	0	0	0
Utrechts Vastgoed	0	**13.267**	49.001	5.137	5.137
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie B	**190.401**	**16.713**	**49.001**	**5.137**	**5.137**

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed omvat investeringen voor:

- Stationsgebied (niet van toepassing voor de programmabegroting 2023)
- Leidsche Rijn
- Utrecht overig (niet van toepassing voor de programmabegroting 2023)

De overige investeringen zijn opgenomen bij het betreffende programma waaronder de investering valt. Bijvoorbeeld scholen in Leidsche Rijn zijn ingedeeld bij het programma Onderwijs

Leidsche Rijn

Algemene informatie

Soort investeringen: Uitbreidingsinvesteringen met een economisch nut

Onderstaande geautoriseerde investeringen lichten wij nader toe op de geheime investeringsstaat van het programma Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.
De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Projecten	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Parkeergarage P&R Berlijnplein	17.820	**-**	-	-	-
Werfkelders Leidsche Rijn Centrum	1.732	**-**	-	-	-
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**19.552**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Parkeergarage Berlijnplein

Parkeergarage Berlijnplein is opgeleverd en in beheer genomen. De realisatie is binnen het krediet uitgevoerd. Vanaf de ingebruikname van het gebouw zijn er beheer- en exploitatieproblemen, vooral lekkages en een te hoge luchtvochtigheid. Er zijn bouwkundige aanpassingen nodig om onder andere de terugkerende lekkages en condensvorming tegen te gaan. De benodigde aanpassingen zijn in onderzoek, in het najaar 2022 verwachten wij de onderzoeksresultaten en zal er voor de bouwkundige aanpassingen autorisatie gevraagd worden.

Werfkelders Leidsche Rijn

In Leidsche Rijn zijn een aantal werfkelders gerealiseerd die verhuurd gaan worden. De werfkelders zijn in 2021 geactiveerd en in beheer genomen, bij de jaarrekening 2022 zal het investeringskrediet worden afgesloten.

Bereikbaarheid

Beleidskader:
Onderstaande investeringen maken deel uit van het programma Bereikbaarheid

Algemene informatie
Soort investeringen: Investeringen met een maatschappelijk nut. Een uitzondering hierop vormen parkeergarages en fietsenstallingen, deze hebben een economisch nut. De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Bereikbaarheid	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Reguleren en exploiteren van parkeervoorzieningen	1.069	**0**	0	0	0
Totaal Vervangingsinvesteringen	**1.069**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting
In 2023 doen we geen nieuwe vervangingsinvesteringen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Projecten Categorie A	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Totalen per categorie					
Projecten Fiets	95.569	**1.650**	0	0	0
Projecten Openbaar vervoer	61.484	**0**	0	0	0
Projecten Auto	95.146	**0**	0	0	0
Projecten Mobiliteits- en verkeersmanagement	2.216	**0**	0	0	0
Projecten Parkeren	1.200	**0**	0	0	0
Project Verkeersveiligheid en wijken	16.714	**5.500**	0	0	0
Wettelijke en reguliere taken	300	**0**	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**272.629**	**7.150**	**0**	**0**	**0**

Toelichting
Bij het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022 (MPR 2022) heeft, als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen, alleen besluitvorming plaatsgevonden over onderwerpen die niet kunnen wachten tot het najaar. Daarnaast zijn er aanvullende investeringen in het financiële beeld van het MPB 2022 opgenomen, waarover een definitief besluit genomen wordt bij de integrale afweging bij de programmabegroting 2023. Het betreffen investeringen die een uitwerking zijn van reeds vastgesteld beleid en/of, reeds in voorbereiding zijn en/of zicht op dekking noodzakelijk was om verdere afspraken met andere partijen te maken. We vragen in deze begroting een krediet van 1,650 miljoen euro vrij voor aanvullende wenselijke investeringen voor regionale fietsroutes, de ontwerpfase van de Boorstraat en het stimuleren van alternatieve fietsroutes langs de binnenstad. Daarnaast programmeren we bijdragen voor de Bernsteinkade (0,1 miljoen euro) en de HUB-XL (2,8 miljoen euro). Voor de Bernsteinkade hoeven we geen krediet vrij te vragen omdat deze kosten niet als investering zijn aan te merken en onder het programma verantwoord worden. Voor de HUB XL vindt de kredietvrijgave op een later tijdstip plaats.

Het krediet dat voor de uitvoering van de Amsterdamsestraatweg gereserveerd is en nu nog opgenomen is als investering onder categorie B, vragen we vrij omdat de uitvoering van het project in 2023 start.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B x €1.000

Projecten categorie B	2022	**2023**	2024	2025	2026
Integrale aanpak NRU	184.901	**0**	0	0	0
Uitvoeren visie Amsterdamsestraatweg	5.500	**-5.500**	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie B	**190.401**	**-5.500**	**0**	**0**	**0**

Toelichting
Op het moment dat kredieten onder uitbreidingsinvesteringen categorie B zijn vrijgegeven verschuiven ze naar categorie A. Voor het uitvoeren visie Amsterdamsestraatweg wordt hierbij een krediet gevraagd voor 5,500 miljoen euro. Hiermee is het totale projectbudget van 5,500 miljoen euro geautoriseerd en in z'n geheel opgenomen bij uitbreidingsinvesteringen onder categorie A.

Openbare ruimte en groen

Het investeringsprogramma 'Openbare ruimte en groen' is onderverdeeld in twee deelprogramma's:

- Openbare ruimte en groen (exclusief afval- en hemelwater)
- Openbare ruimte en groen (onderdeel afval- en hemelwater)

Openbare ruimte en groen (exclusief afval- en hemelwater)

Beleidskader: Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)

Aan de hand van de Nota Beheer Openbare Ruimte (Nota BOR) geven we vorm aan ontwikkelend beheer. Dat wil zeggen dat we inspelen op de gemeentelijke ambities, grote opgaven en de veranderde behoeften van inwoners wanneer groot onderhoud of vervanging plaatsvindt. Op basis van de Nota Beheer openbare ruimte stellen we een jaarlijks te actualiseren Meerjaren Investeringsplanning (MJIP) op. Daarmee hebben we een beter overzicht van de vervangingsopgaven en kunnen we deze beter afstemmen met andere programma's van de gemeente, provincie, het waterschap (HDSR) en nutsbedrijven. Hiermee beperken we ook overlast voor inwoners en bedrijven en besteden we onze middelen optimaal.

Soort investeringen: het betreft vervangingsinvesteringen met maatschappelijk nut (exclusief begraafplaatsen). De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans

Vervangingsinvesteringen x €1.000

Openbare ruimte en groen (excl. afval- en hemelwater)	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Afvalinzameling ondergrondse containers	3.452	**5.560**	4.644	4.134	4.134
Verhardingen	9.325	**10.090**	0	0	0
Civiele constructies	12.838	**4.625**	0	0	0
Groen	2.570	**3.774**	0	0	0
Openbare verlichting	12.282	**14.338**	0	0	0
Verkeersregelinstallaties	1.903	**810**	0	0	0
Speelobjecten	6.686	**0**	0	0	0
Beeldende kunst	495	**0**	0	0	0
Programma Werven	45.000	**0**	13.000	13.000	0
Totaal Vervangingsinvesteringen	**94.551**	**39.197**	**17.644**	**17.134**	**4.134**

Toelichting

Afvalinzameling ondergrondse containers
Ieder jaar worden ondergrondse containers vervangen waarvan de technische levensduur verstreken is.

Vervangingen nota BOR
In de Nota Beheer Openbare Ruimte, vastgesteld op 18 februari 2021, is een nieuwe financiële strategie opgenomen om investeringen vanaf 100.000 euro te activeren. Dit betreft de vervangingsinvesteringen op het gebied van verhardingen, civiele constructies, groen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelobjecten en beeldende kunst. In bovenstaande tabel wordt per objectsoort autorisatie gevraagd voor de totale kosten van investeringsprojecten die in 2023 starten.
Bij speelobjecten en beeldende kunst is sprake van doorlopende projecten welke in 2022 volledig zijn geautoriseerd en waarvoor derhalve in 2023 geen nieuwe autorisatie hoeft te worden aangevraagd. Voor de investeringsprojecten die in 2024 starten vragen wij autorisatie bij de programmabegroting 2024.

Programma Werven
Op 15 juli 2021 is het programmaplan Wervengebied vastgesteld. In dit programmaplan is toegelicht wat we in de periode 2021-2023, voornemens zijn te gaan uitvoeren en welke budgetten hiervoor beschikbaar en nog benodigd zijn. Tot en met 2022 is 45 miljoen euro geautoriseerd voor vervangingsinvesteringen en is 3 miljoen euro incidenteel geld toegekend. Dit budget is naar verwachting voldoende om de opgave tot en met 2023 te realiseren.

Conform toezegging in het vastgestelde programmaplan wordt de programmering in het uitvoeringsprogramma uitgebreid. In de kolom '2024' en '2025' zijn de investeringen opgenomen voor een investeringsbedrag in totaal van 26 miljoen euro. Hiervoor volgt nog een kredietaanvraag.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A					x €1.000
Openbare ruimte en groen (excl. afval- en hemelwater)	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Afvalinzameling ondergrondse containers	2.986	**3.230**	1.497	1.497	1.497
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**2.986**	**3.230**	**1.497**	**1.497**	**1.497**

Toelichting

Afvalinzameling ondergrondse containers
Onder uitbreidingsinvesteringen valt de implementatie van Het Nieuwe Inzamelen en autonome groei van de stad Utrecht.

Openbare ruimte en groen (onderdeel afval- en hemelwater)

Beleidskaders: Visie Water en Riolering Utrecht en Visie klimaatadaptatie Utrecht

Doelstelling: Het afval - en hemelwater wordt veilig en milieuvriendelijk afgevoerd en de waterkwaliteit is goed.

Algemene Informatie

Zorgplicht: De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van water en riolering. Bij de invulling van deze zorgplichten is ons hoofddoel om het water- en rioleringssysteem in Utrecht gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen te houden. Hiermee leveren we een belangrijke bijdrage aan een gezonde, stedelijke leefomgeving, waarin het goed wonen, werken en recreëren is. De manier waarop we dit doen is uitgewerkt in het Plan Visie Water en Riolering.

Visie klimaatadaptatie Utrecht: Met klimaatadaptatie bedoelen we de manier waarop wij ons aanpassen aan het (veranderende) klimaat. In de Visie klimaatadaptatie Utrecht hebben wij belangrijke uitgangspunten hiervoor vastgesteld. Deze visie is op 3 februari 2022 tegelijk met de Visie water en riolering vastgesteld.
De investeringen uit het Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans worden toegelicht in de subparagraaf Investeringen Groei in Balans.

Soort investeringen: Investeringen met een economisch nut.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Openbare Ruimte en Groen (afval- en hemelwater)	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Vervanging rioleringen	18.500	**19.475**	22.200	23.900	25.700
Totaal Vervangingsinvesteringen	**18.500**	**19.475**	**22.200**	**23.900**	**25.700**

Toelichting
Momenteel is het gemeentelijke hoofdrioolstelsel 1.292 kilometer lang. Door de groei van de stad komt daar elk jaar rond de 20 km aan nieuwe riolering bij. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 41 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 239 kilometer aan drainageleidingen, 149 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer.

We willen in 2023 7,1 kilometer riolering vervangen. Uitgangspunt daarbij is dat we bij de vervanging direct klimaatbestendige en circulaire maatregelen nemen.
Conform het uitgangspunt van ontwikkelend beheer willen we met de rioolvervanging een bijdrage leveren aan andere maatschappelijke opgaven, zoals het klimaatbestendiger en verkeersveiliger maken van de openbare ruimte alsmede het vergroenen van de openbare ruimte. Hiermee vormt de rioolvervanging een belangrijke impuls voor de gewenste vernieuwing van de openbare ruimte in de naoorlogse wijken.
Voor de vertaling van het vervangingsprogramma in concrete projecten stemmen we vanuit het principe van ontwikkelend beheer uitgebreid af met de programma's stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, groen en groot onderhoud openbare ruimte.

Onderwijs

Beleidskaders: Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV) 2016-2025

Doelstelling: Voorzien in adequate huisvesting voor het primair-, voortgezet- en speciaal onderwijs door middel van onderhoud, renovatie, vervangende nieuwbouw of uitbreiding.

Soort investeringen: Investeringen met een economisch nut

Uitgangspunten:

- De aantallen investeringen zoals weergegeven in onderstaande tabel zijn gebaseerd op alle investeringen binnen Onderwijshuisvesting die in de periode 2016 t/m 2026 gestart zijn of nog starten, met uitzondering van al afgesloten investeringen.
- In het jaar dat een investering start, wordt in één keer autorisatie aangevraagd voor het volledige investeringskrediet. Hiermee wordt gewaarborgd dat het volledige investeringskrediet door de Raad wordt geautoriseerd, er geen hinder wordt ondervonden in de uitvoering én een volledige beschikking kan worden afgegeven.
- In onderstaande tabellen worden de bedragen die bij het jaar 2024, 2025 en 2026 zijn opgenomen op een later moment geautoriseerd. Het is niet meer dan een doorkijk naar investeringen die naar verwachting in die jaren zullen starten.

Onderstaande geautoriseerde en nog te autoriseren investeringen lichten wij nader toe in de investeringsstaat van het programma Onderwijs (geheime bijlage bij de programmabegroting 2023).

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Projecten Onderwijs	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Primair onderwijs: 35 projecten	169.764	**25.009**	1.566	0	0
Voorgezet onderwijs: vijf projecten	49.701	**533**	0	0	0
Totaal Vervangingsinvesteringen	**219.465**	**25.542**	**1.566**	**0**	**0**

Toelichting
In de kolom 'geautoriseerd t/m 2022' zijn de autorisaties opgenomen tot en met de Tweede Bestuursrapportage 2022.

De investeringen die in 2023 starten (allen Primair Onderwijs) hebben een totaal autorisatiebedrag van 14,074 miljoen euro. De nieuwe mutaties op de investeringen van 2022 en eerder hebben een totaal autorisatiebedrag van 11,468 miljoen euro (10,935 miljoen euro Primair Onderwijs en 0,533 miljoen euro Voortgezet Onderwijs). *Het totaal te autoriseren bedrag voor 2023 bedraagt 25,542 miljoen euro.*

Uitbreidingsinvesteringen categorie A x €1.000

Projecten Onderwijs	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Primair onderwijs: 31 projecten	96.371	**16.306**	26.734	2.702	900
Voorgezet onderwijs: 13 projecten	193.983	**10.983**	0	0	5.266
Stedenbouwkundige eisen	0	**0**	7.945	0	0
ENG - gasloos	0	**0**	13.982	0	0
Bouwkostenstijging 2021/2022	0	**0**	33.466	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**290.354**	**27.289**	**82.127**	**2.702**	**6.166**

Toelichting
In de kolom 'geautoriseerd t/m 2022' zijn de autorisaties opgenomen tot en met de Tweede Bestuursrapportage 2022.

In de kolom '2023' zijn de investeringen opgenomen waarvoor bij de Programmabegroting 2023 autorisatie wordt aangevraagd. Deze kolom bevat investeringen die conform het MPOHV starten in 2023 en nieuwe mutaties op de investeringen van 2022 en eerder. Het totaal te autoriseren bedrag voor 2023 bedraagt in totaal 27,289 miljoen euro.

Bedragen die bij 2024, 2025 en 2026 zijn opgenomen worden op een later moment geautoriseerd. Het is niet meer dan een doorkijk naar investeringen die naar verwachting in die jaren zullen starten.

In de kolom '2024' zijn de investeringen opgenomen die conform het MPOHV starten in 2024. In totaal voor een investeringsbedrag van 82,127 miljoen euro.

Voor stedenbouwkundige eisen is voor 2024 een budget gereserveerd van 7,945 miljoen euro (verdeling voor 2024 en 2025 respectievelijk 3,972 miljoen euro en 3,972 miljoen euro). Voor ENG - gasloos is voor 2024 een budget gereserveerd van 13,982 miljoen euro (verdeling voor 2024 en 2025 respectievelijk 6,991 miljoen euro en 6,991 miljoen euro). Voor de bouwkostenstijgingen 2021/2022 is voor 2024 een budget gereserveerd van 33,466 miljoen euro (verdeling voor 2024 en 2025 respectievelijk 16,733 miljoen euro en 16,733 miljoen euro).

In de kolom '2025' zijn de investeringen opgenomen die conform het MPOHV starten in 2025. In totaal een investeringsbedrag van 2,702 miljoen euro.

In de kolom '2026' zijn de investeringen opgenomen die conform het MPOHV starten in 2026. In totaal een investeringsbedrag van 6,166 miljoen euro.

Cultuur

Beleidskader: Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve sector

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Cultuur	Geautoriseerd t/m 2022	2023	2024	2025	2026
De Machinerie	3.775	0	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**3.775**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting De Machinerie
Dit betreft het beschikbare budget ter dekking van een investeringsbijdrage aan stichting De Machinerie ten behoeve van de inrichting van het pand als plek voor presentatie, verbinding, ontplooiing en innovatie van film- en beeldcultuur. Op 19 december 2019 heeft de gemeenteraad hiertoe besloten en voor realisatie van het pand een investeringsbijdrage van 3,55 miljoen euro beschikbaar gesteld (voorstel 11.765).
De coronamaatregelen hebben voor vertraging gezorgd in de bouw van de Machinerie. Om deze reden is bij de tweede bestuursrapportage 2021 besloten om de indexering op de gemeentelijke bijdrage door te zetten. Daarmee is het krediet voor de Machinerie met 0,225 miljoen euro opgehoogd en komt hiermee uit op 3,775 miljoen euro.
Het raadsvoorstel was een voorwaardelijk besluit, een aantal zaken moesten nog uitgewerkt worden zoals de juridische constructie, de vergunning en het vastleggen van de prestatieafspraken. Vanwege COVID heeft dit proces vertraging opgelopen. De verwachting is dat eind 2022 of uiterlijk 2023 aan alle voorwaarden kan worden voldaan waarna de investeringsbijdrage daadwerkelijk beschikbaar wordt gesteld.

Samenleven en Sport

Beleidskaders: Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022, Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023, Sportnota 2017 - 2020 en Rapportage capaciteitsbehoefte sport 2018 - 2030.

Doelstelling
Utrechters krijgen gelijke kansen, zijn betrokken bij elkaar en ondernemen activiteiten

Algemeen Samenleven en Sport
Het vaststellen van de noodzaak van investeren in onderhoud, vervangen en uitbreiden van sport- en welzijnsaccommodaties.

Soort investeringen: Investeringen met economisch nut.

Programmaonderdeel Sport
Bij het programmaonderdeel Sport dragen wij bij aan een gezonde leefstijl en een goede gezondheid. Dit is een belangrijke basis om mee te kunnen doen op school en in de samenleving.

Programmaonderdeel Samenleven
Bij het programmaonderdeel Samenleven werken we aan goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties waar bewoners met en voor elkaar activiteiten kunnen ondernemen. We dragen bij aan het versterken van de sociale basis, door het aanbieden van ontmoetingsplekken voor iedereen en ruimte voor talentontwikkeling. Daarvoor is een goede en toegankelijke basisinfrastructuur van buurtcentra, jongerenhuiskamer en beheerde speeltuinen een voorwaarde waarin iedereen activiteiten kan ontplooien.

Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 (MPUV 2022)
Het MPUV 2022 is gelijktijdig met de Eerste bestuursrapportage 2022 vastgesteld. In de eerste bestuursrapportage 2022 zijn wijzigingen in de lopende projecten goedgekeurd. Deze wijzigingen zijn in de onderstaande tabellen verwerkt in de kolom 'Geautoriseerd t/m 2022'. Projecten die bij de Jaarstukken 2021 zijn afgesloten, staan niet meer op de investeringsstaat vermeld. Voor de specificatie verwijzen wij naar de geheime bijlage bij het MPUV 2022.

Voor overige Sport projecten verwijzen wij naar de geheime bijlage behorende bij het MPUV 2022.
De welzijnsprojecten betreffen gebruikersinvesteringen en zijn niet in het MPUV opgenomen.

Toelichting Programmabegroting 2023
Bij deze programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die in 2023 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 10,925 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen en 18,657 miljoen euro voor uitbreidingsinvesteringen.
Voor een overzicht van de lopende projecten (Geautoriseerd t/m 2022) en de projecten met een start in 2023 en de bijbehorende investeringsbedragen verwijzen wij naar de geheime investeringsstaten behorende bij deze Programmabegroting 2023.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Samenleven en Sport	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Binnenaccommodaties - Gebouwen en installaties	6.052	**7.966**	7.966	0	0
Buitenaccommodaties - Gebouwen en installaties	6.816	**2.199**	0	0	1.639
Buitenaccommodaties - Velden en Sportconstructies	7.836	**760**	2.063	0	0
Volkstuinen	50	**0**	0	0	0
Zwembaden	2.207	**0**	1.565	0	0
Projecten Welzijn	0	**0**	0	0	0
Totaal Vervangingsinvesteringen	**22.962**	**10.925**	**11.594**	**0**	**1.639**

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Samenleven en Sport	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Binnenaccommodaties - Gebouwen en installaties	20.059	**16.666**	0	0	0
Buitenaccommodaties - Gebouwen en installaties	4.759	**1.075**	1.075	0	0
Buitenaccommodaties - Velden en constructies	4.377	**916**	1.360	0	1.237
Projecten Welzijn	966	**0**	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**30.161**	**18.657**	**2.435**	**0**	**1.237**

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

Voor onderstaande projecten vragen wij nog geen autorisatie aan. Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan.

x €1.000

Samenleven en Sport	2022	2023	2024	2025	2026
Projecten categorie B Sport	0	8.946	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie B	**0**	**8.946**	**0**	**0**	**0**

Utrechts Vastgoed

Beleidskaders: Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed 2022 en Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023.

Doelstelling: Utrecht heeft voldoende, kwalitatief goed en optimaal gespreid gemeentelijk vastgoed dat activiteiten mogelijk maakt die bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.

Soort investeringen: Investeringen met economisch nut.

Bij deze programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die in 2023 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 2,114 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen en 2,213 miljoen euro voor uitbreidingsinvesteringen.

Deze investeringen lichten wij nader toe op de investeringsstaat programma Utrechts Vastgoed (geheime bijlage bij de Programmabegroting 2023).

In de Nota Kapitaalgoederen Vastgoed 2020-2023 staan de benodigde investeringen in het maatschappelijk vastgoed. Jaarlijks geven wij een update van deze projecten in het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) en wordt een overzicht gegeven van de benodigde investeringen in de komende vier jaar.

Het MPUV 2022 is gelijktijdig met de eerste bestuursrapportage 2022 vastgesteld. In de Eerste bestuursrapportage 2022 zijn wijzigingen in de lopende projecten goedgekeurd. Deze wijzigingen zijn in de onderstaande tabellen verwerkt in de kolom 'Geautoriseerd t/m 2022'. Projecten die bij Jaarstukken 2021 zijn afgesloten, staan niet meer op de investeringsstaat vermeld. Voor de specificatie verwijzen wij naar de geheime bijlage bij het MPUV 2022.

Daarnaast zijn bij de Tweede bestuursrapportage 2022 budgetneutrale wijzigingen voorgesteld. Ook deze wijzigingen zijn in de onderstaande tabellen verwerkt in de kolom 'Geautoriseerd t/m 2022'.

Vervangingsinvesteringen

x €1.000

Utrechts Vastgoed	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Cultuur	16.576	**0**	0	0	0
Erfgoed	51.757	**0**	0	0	0
Gemeentelijke huisvesting	2.978	**0**	0	0	0
MFA's	48.944	**2.114**	3.943	16.584	25.449
Welzijn	14.591	**0**	0	0	0
Zorg	4.824	**0**	0	0	0
Overig	4.622	**0**	4.389	0	0
Totaal Vervangingsinvesteringen	**144.292**	**2.114**	**8.332**	**16.584**	**25.449**

Uitbreidingsinvesteringen categorie A

x €1.000

Utrechts Vastgoed	Geautoriseerd t/m 2022	**2023**	2024	2025	2026
Cultuur	82.049	**0**	0	0	0
Gemeentelijke Huisvesting	1.749	**0**	0	0	0
MFA's	0	**0**	0	0	0
Welzijn	5.565	**2.213**	3.932	0	0
Zorg	0	**0**	2.100	0	0
Overig	243	**0**	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie A	**89.606**	**2.213**	**6.032**	**0**	**0**

Uitbreidingsinvesteringen categorie B

Voor onderstaande projecten vragen wij nog geen autorisatie aan. Categorie B betreft investeringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan.

x €1.000

Utrechts Vastgoed	2022	**2023**	2024	2025	2026
Cultuur	0	**5.137**	49.001	5.137	5.137
Welzijn	0	**8.130**	0	0	0
Totaal uitbreidingsinvesteringen Categorie B	**0**	**13.267**	**49.001**	**5.137**	**5.137**

Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit zijn onder andere het risicobeheer (vooral rente- en kredietrisico's), de financierings- en schuldpositie en het kasbeheer.

Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet, waarin transparantie en risicobeheersing centraal staan, is onder andere bepaald dat gemeenten in hun begrotings- en jaarstukken een financieringsparagraaf moeten opnemen. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich met name op rente- en kredietrisico's.

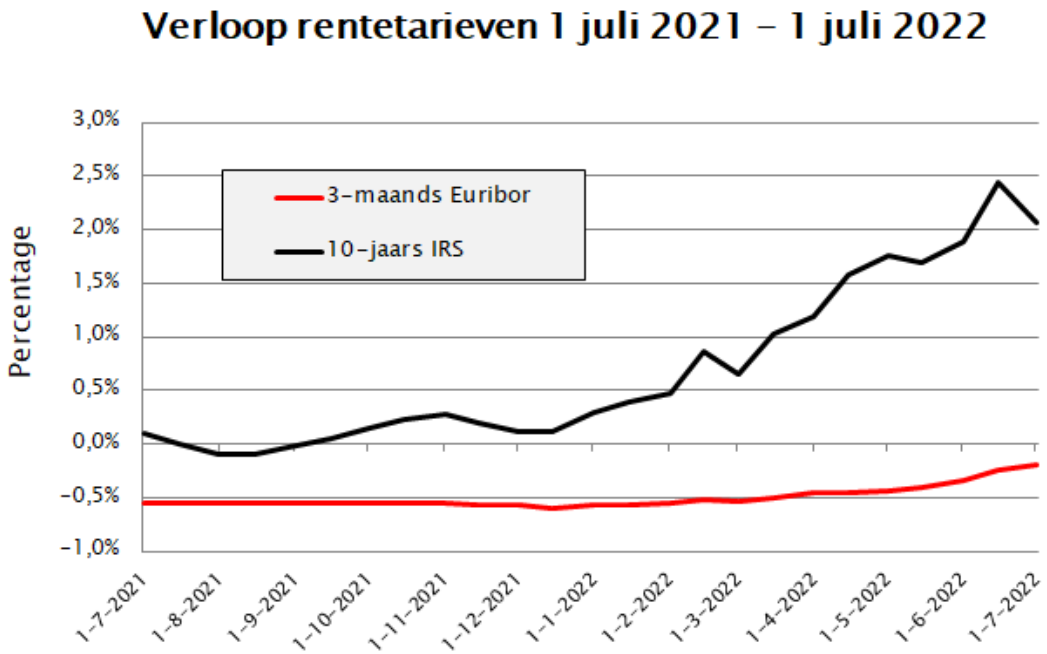
> Definitie van het begrip treasury:
> Het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De focus van de treasuryfunctie is met name gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen, waaronder financieringskasstromen. Vooral die laatste staan centraal in deze paragraaf.

De doelstelling van de treasuryfunctie van de gemeente Utrecht is dat deze uitsluitend de lokale publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet fido en in het eigen gemeentelijke Financieringsstatuut.

Ontwikkelingen

Rente- en marktontwikkelingen.
De ontwikkeling van de rente gedurende het afgelopen jaar kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Grafiek 1 Verloop rentetarieven juli 2021 tot juli 2022

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat met name de lange rente vanaf begin 2022 sterk is opgelopen. In die periode liep de 10-jaars rente op van circa 0,3% naar circa 2%. De 3-maands rente is in diezelfde periode ook opgelopen van circa min 0,6% naar min 0,2%.
Zoals ook duidelijk uit grafiek 1 blijkt is het verschil tussen de korte en de lange rente gedurende het eerste halfjaar van 2022 ruim tweemaal zo groot geworden.
Indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen gelden er liquiditeitsopslagen bovenop het IRS-tarief. Per medio 2022 bedroeg deze opslag voor een 10-jaars lening circa 0,1 procentpunt.

Wettelijke ontwikkelingen
Geen relevante zaken.

Financiering en schuldpositie

Financieringsbehoefte / EMU-saldo
Decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn zowel bij hun begroting als bij hun jaarrekening verplicht om een EMU-saldo te berekenen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte: een negatief EMU-saldo duidt op een aanvullende financieringsbehoefte.

Jaarlijks worden in de Septembercirculaire van het Gemeentefonds voor alle gemeenten zogenoemde individuele referentiewaarden berekend. Dit betreft een richtwaarde voor het maximaal portie tekort dat een gemeente zou mogen hebben. Ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting was deze circulaire nog niet beschikbaar. Er is geen reden om aan te nemen dat de referentiewaarde sterk zal afwijken van het voor 2022 vastgestelde bedrag van 59,4 miljoen euro.

Tabel 1 EMU-saldo 2021 – 2024

x € 1.000.000

	Gerealiseerd 2021	Geactualiseerde Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
EMU-saldo (minteken = tekort)	-73,3	-203,9	-175,5	-61,4
Gemeentelijke referentiewaarde	-52,5	-59,4	-59,4	-59,4
Afwijking (minteken = overschrijding)	**-20,8**	**-144,5**	**-116,1**	**-2,0**

Voor een nadere specificatie van de belangrijkste posten die tezamen het EMU-saldo vormen wordt verwezen naar de bijlage EMU-saldo. Uit die bijlage blijkt dat verwachte investeringsuitgaven een belangrijke rol spelen bij deze uitkomsten. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat een investeringsplanning altijd enige onzekerheidsmarge kent. Dit heeft te maken met de grote aantallen projecten waarvan zowel de omvang van de uitgaven als het kasritme daarvan over de jaren heen soms moeilijk zijn in te schatten. De afgelopen jaren is gebleken dat de realisatie van investeringsuitgaven vaak achterbleef bij de verwachting. In overleg met de organisatieonderdelen wordt getracht om in financiële termen telkens tot een zo nauwkeurig mogelijke investeringsplanning te komen.

Een negatief EMU-saldo leidt wel tot het oplopen van de gemeentelijke schuldquote. Voor een meerjarige doorkijk op de schuldquote wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Afgezien het effect op de schuldquote hebben de in tabel 1 berekende overschrijdingen slechts een signaalfunctie. Weliswaar is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) een sanctiemechanisme voorzien indien de EMU-norm structureel wordt overschreden, maar het is van belang te onderstrepen dat dergelijke sancties alleen, achteraf, aan werkelijke uitkomsten op landelijk niveau verbonden zijn en niet aan verwachtingen zoals becijferd in begrotingen van individuele gemeenten. In de afgelopen jaren vertoonde het EMU-saldo van onze gemeente achteraf telkens een positievere uitkomst dan geraamd.

Schuldpositie en -ontwikkeling
Net als veel andere groeigemeenten in Nederland investeert Utrecht flink in haar stad en bij het ontbreken van eigen middelen zal zij daar dus geld voor moeten lenen. Het lenen van geld leidt tot een schuldpositie. De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van en bij overheden, sterk toegenomen. In feite verplaatst de gemeente door te lenen de aanschafkosten van de investering naar de toekomstige gebruikers. De toekomstige aflossingen op en rentebetalingen over de lening moeten immers uit toekomstige inkomsten worden opgebracht. Hierdoor drukken de kosten op de toekomstige bewoners. Het zijn echter ook deze toekomstige bewoners die profijt hebben van de betreffende investeringen.
Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de uit geleende gelden voortvloeiende rente- en aflossingsbetalingen beslag leggen op toekomstige inkomsten van de gemeente. En hoe hoger de schulden, hoe meer rente- en aflossing op termijn betaald moeten worden en hoe minder de gemeente aan andere publieke voorzieningen kan besteden. Om de houdbaarheid van de gemeentefinanciën ook op de lange termijn te borgen beheersen we de schuld aan de hand van interne schuldnormeringen, waarover verderop in deze paragraaf meer.

Schulddefinities
Binnen gemeenteland worden verschillende schulddefinities gehanteerd. In dit verband kunnen worden genoemd:
- De bruto gevestigde schuld
  Dit betreft het totaal van de aangetrokken korte en lange financiering.
- EMU-schuld
  De EMU-schuld wordt gedefinieerd als het totaal van de uitstaande leningen ten laste van de collectieve sector. Dit is de bruto gevestigde schuld onder aftrek van de leningen die van medeoverheden zijn opgenomen.
- Netto schuld
  Dit betreft het (balans)saldo van enerzijds lang- en kortlopende schulden en anderzijds lang- en kortlopende financiële activa en vorderingen. Zie voor de opbouw van de netto schuld tabel 3.
  Dit schuldbegrip maakt onderdeel uit van de berekening van de zogenoemde netto schuldquote. Hierbij wordt de netto schuld uitgedrukt als aandeel van de inkomsten. Inkomsten bepalen immers in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Dit kengetal maakt onderdeel uit van onze interne schuldnormering (zie hierna tabel 4, kengetal 1)

Opgenomen en op te nemen financiering
Vooral op grond van de EMU-uitkomsten in tabel 1 worden voor 2023 en 2024 aanvullende financieringsbehoeftes verwacht van respectievelijk 169 en 59 miljoen euro. Deze bedragen komen in tabel 2 tot uitdrukking in de toename van het saldo langlopende leningen.
Op renteswaps wordt zowel in 2023 als in 2024 een bedrag van 5 miljoen euro regulier afgelost.
In 2023 lopen vier leningen af voor een totaalbedrag van 65 miljoen euro en in 2024 twee leningen voor een totaalbedrag van 70 miljoen euro. Gelet op de voor 2023 en 2024 verwachte negatieve EMU-saldi zullen al deze leningen geherfinancierd moeten worden. Herfinanciering heeft een neutraal effect op de gemeenteschuld.
In onderstaande tabel is het verwachte verloop weergegeven van de bruto gevestigde schuld en, daarvan afgeleid, de EMU-schuld. De in deze tabel voor 2023 en 2024 opgenomen bedragen aan kortlopende leningen zijn gebaseerd op een circa 75 procents benutting van de gemeentelijke kasgeldlimiet.

Tabel 2 Verwacht verloop leningenportefeuille en EMU-schuld tot en met eind 2024

x € 1.000.000

Soort	Ultimo 2021 conform jaarrekening	Raming ultimo 2022	Raming ultimo 2023	Raming ultimo 2024
Onderhandse leningen	350,0	627,0	806,0	910,0
Medium Term Notes (MTN's)	140,0	171,0	161,0	116,0
Renteswaps (derivaten)	288,0	283,0	278,0	273,0
Subtotaal langlopende leningen	778,0	1.081,0	1.245,0	1.299,0
Kortlopende leningen	105,5	100,0	110,0	115,0

x € 1.000.000

Soort	Ultimo 2021 conform jaarrekening	Raming ultimo 2022	Raming ultimo 2023	Raming ultimo 2024
Bruto gevestigde schuld	883,5	1.181,0	1.355,0	1.414,0
Minus: waarvan opgenomen van medeoverheden	20,0	20,0	0,0	0,0
EMU-schuld	**863,5**	**1.161,0**	**1.355,0**	**1.414,0**

Netto schuld

De opbouw en het verwachte verloop van de netto schuld kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 3 Verwacht verloop netto schuld tot en met eind 2024

x€ 1.000.000

Soort	Ultimo 2021 conform jaarrekening	Raming ultimo 2022	Raming ultimo 2023	Raming ultimo 2024
Bruto gevestigde schuld	883,5	1.181,0	1.355,0	1.414,0
Plus:				
Overige vaste en vlottende schulden conform artikel 46, 48 en 49 BBV	284,1	204,2	203.8	204,2
Minus:				
Financiële activa en overige vorderingen conform artikel 36 lid d, e, f, 39, 40 en 40a BBV	-190,2	-203,3	-203,3	-203,3
Netto schuld	**977,4**	**1.181,9**	**1.355,5**	**1.414,8**

Uit deze tabel komt naar voren dat de netto schuld over de periode van eind 2021 tot en met eind 2024 naar verwachting met circa 442 miljoen euro toeneemt. Dit houdt sterk verband met de uitkomsten van de EMU-saldi over die periode (zie tabel 1 en ook de bijlage EMU-saldo bij deze Programmabegroting).

Interne schuldnormering

In 2014 hebben wij in een raadsbrief uiteengezet hoe wij de gemeentelijke schuld willen beheersen en welke normeringen c.q. kengetallen daarbij in hun onderlinge samenhang worden gebruikt bij het beoordelen van de schuldpositie en schuldontwikkeling. Daarnaast is in het Coalitieakkoord 2022-2026 afgesproken dat de netto schuldquote niet hoger mag zijn dan 130%. Dit leidt tot het volgende beeld:

Tabel 4 Interne schuldnormering voor 2023

Kengetal	Eenheid	Norm 2023	Raming 2023
1. Netto schuldquote = Netto schuld 1.355,5 miljoen euro / Baten voor bestemming 1.694,6 miljoen euro	percentage	130%	80,0%
2. Interne risiconorm = Netto aflossingen en renteherzieningen niet hoger dan 10% van de leningenportefeuille	miljoen euro	108,1	70,0
3. Netto rentelasten in % van de exploitatielasten	percentage	4,0%	1,2%
4. EMU-referentiewaarde	miljoen euro	-59,4 (1)	-175,5

(1) Minteken = (geraamd) tekort; met betrekking tot het normbedrag zie ook tabel 1 en de toelichting daarbij.

Uit voorgaande tabel blijkt dat wij naar verwachting in 2023 binnen de meeste intern bepaalde normen zullen opereren, dit met uitzondering van de geraamde uitkomst van het gemeentelijke EMU-saldo. In meerjarig perspectief verwachten wij een verder oplopende schuldquote. Dit hangt samen met de ambitie om de komende jaren veel te investeren in de stad.

Kengetallen BBV

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dienen enkele (schuld)kengetallen te worden opgenomen voor het begrotingsjaar en voor de drie daarop volgende jaren. Dit ter bevordering van onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Vanuit de financieringsfunctie zijn dit:

- Netto schuld
- Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteit

Het verwachte verloop van deze kengetallen is opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Daarnaar wordt dan ook verwezen.

Interne rente

De gemeente Utrecht past een renteomslagmethodiek toe. Door middel van deze methodiek worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee zij zijn gefinancierd.

In onderstaande tabel is het financieringsresultaat becijferd aan de hand van het rekenschema zoals voorgeschreven vanuit BBV.
Opgemerkt wordt dat de benodigde financieel-administratieve aanpassing van de omslagrente van 2% naar 1,5% nog doorgevoerd moet worden. Dit betekent dat in onderstaande tabel de onderdelen d en e nog aangepast worden. Deze aanpassing zal leiden tot een verlaging van het renteresultaat. Intern is deze rentecomponent budgetneutraal, omdat de kapitaallastenbudgetten voor eenzelfde bedrag verlaagd worden.

Tabel 5 Financieringsresultaat

			x € 1.000
Omschrijving	Raming 2022		Raming 2023
a. Externe rentelasten lange en korte financiering	21.776		21.109
b. Externe rentebaten	162		149
Saldo externe rentebaten en -lasten		21.614	20.960
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-481		-155
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0		0
c3. Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0		0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		21.133	20.805
d1. Rente over eigen vermogen		6.380	6.200
d2. Rente over voorzieningen		1.400	1.400
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		28.913	28.405
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		35.005	35.793
Renteresultaat op het taakveld Treasury (financieringsresultaat)		**6.092**	**7.388**

Bij de meerjarenraming is voor (her)financiering uitgegaan van de volgende renteniveaus:

	2023	2024	2025	2026
Lange rente	2,50%	3,00%	3,50%	3,50%
Korte rente	0,00%	0,50%	1,00%	1,00%

Een positief renteresultaat betekent dat de rente die intern aan investeringen wordt toegerekend hoger is dan het totaal aan in- en externe rentelasten. Het renteresultaat maakt onderdeel uit van het programma Algemene Middelen.

Risicobeheersing

De aan financiering verbonden risico's betreffen renterisico, kredietrisico en beschikbaarheidsrisico. In het gemeentebrede risicomodel zijn de risico's opgenomen die de gemeente geld kunnen kosten. In dat licht is kredietrisico relevant. Renterisico's betreffen daarentegen meer technische normen vanuit de Wet fido voor een goede structuur en spreiding van leningenportefeuilles. Beschikbaarheidsrisico is het risico op verstoring van de toegang van de gemeente tot de financiële markten.

Renterisico

In de Wet fido worden de volgende renterisico's onderscheiden:

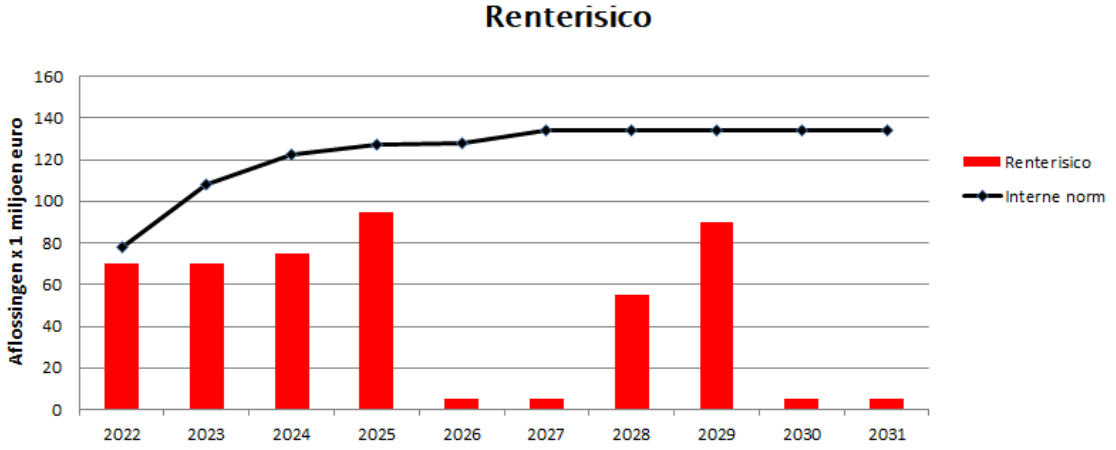
- het renterisico van de vlottende (kortlopende) schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Hiermee wordt voorkomen dat de fluctuatie van de korte rente een te grote invloed heeft op het niveau van de rentelasten in het begrotingsjaar.
- Het renterisico van de langlopende schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld om renteherzieningen en aflossingen van financieringen goed in de tijd te spreiden: de renterisiconorm. Het doel daarvan is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar.

Beide normen worden gekwantificeerd aan de hand van het begrotingstotaal:

Tabel 6 Bepaling kasgeldlimiet en renterisiconorm 2023

	x € 1.000.000
Begrotingstotaal aan lasten	1.718,0
Kasgeldlimiet; percentage conform Wet Fido	8,5%
Kasgeldlimiet 2023	**146,0**
Renterisiconorm; percentage conform Wet Fido	20,0%
Renterisiconorm 2023	**343,6**

In meerjarenperspectief kan het renterisico van de Utrechtse langlopende leningenportefeuille als volgt grafisch worden weergegeven.

Grafiek 2 Weergave renterisico periode 2022-2031.

In bovenstaande grafiek is met de zwarte lijn de in tabel 4 genoemde interne renterisiconorm tot uitdrukking gebracht die aanmerkelijk strenger gesteld is dan de wettelijke norm zoals becijferd in tabel 6. De interne norm is namelijk gebaseerd op 10% van de stand van de leningenportefeuille. Het voor 2023 verwachte renterisico is becijferd op 70 miljoen euro. Dat is binnen de eigen en daarmee dus ook ruim binnen wettelijke norm. Volgens de grafiek doen de maximale renterisico's zich voor in de jaren 2025 en 2029. Ook die bedragen liggen ruim binnen de wettelijke norm.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:

- uit hoofde van door de gemeente verstrekte geldleningen en
- uit hoofde van door de gemeente gewaarborgde geldleningen.

Verstrekte geldleningen

De gemeente Utrecht heeft uit hoofde van de publieke taak een aantal leningen verstrekt aan lokaal opererende organisaties. Deze leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 7 Verstrekte geldleningen

x € 1.000

Omschrijving	Verwachte restant hoofdsom per eind 2023	Risicoprofiel
A Leningen waarvoor beleidsregels zijn vastgesteld		
• Startersleningen uitbesteed via SVn	5.468	Laag
• Restauratie- en energieleningen uitbesteed via URF/NRF	4.279	Laag
• Particuliere woningverbetering- en duurzaamheidsleningen via SVn	3.803	Laag
• Kredietbankleningen	1.000	Laag
B Leningen die in een ver verleden zijn verstrekt en die langzaam uitlopen		
• Leningen Hoog Catharijne gekoppeld aan erfpachtsovereenkomsten	7.185	Laag
C Overige leningen		
• Regentesseschool	213	Laag
• Stichting Stadsschouwburg	320	Laag
• Stichting Bibliotheek	1.202	Middel
• Stichting Energie Transitie	5.050	Hoog
• Stichting Muziekpaleis (kredietfaciliteit, max. 10 miljoen euro)	1.000	Laag
• Stichting Centraal Museum (kredietfaciliteit, max. 4,7 miljoen euro)	1.000	Laag
• Huurders Stadskantoor (1)	589	Laag
• SV Rivierwijkers	75	Laag
Totaal	**31.184**	

(1) Dit betreft een vordering op huurders vanwege niet-terugvorderbare BTW. Deze compensatie is geregeld via de huurcontracten en zal in 2024 eindigen.

Voor de leningen met een hoog risicoprofiel zijn deels afzonderlijke risicovoorzieningen opgenomen of wordt deels rekening gehouden in het gemeentebrede risicomodel voor de bepaling van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen op twee manieren voorkomen:

1. Directe borgstelling. Hierbij staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die veelal activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Bij borgstellingen in de sfeer van sport kan er sprake van zijn dat de Stichting

Waarborgfonds Sport (SWS) als mede-borg optreedt. In dat geval wordt het risico gezamenlijk gedragen.

2. Achtervang. Dit houdt in dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Door deze structuur kunnen instellingen die bij het waarborgfonds aangesloten zijn tegen de laagst mogelijke rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds loopt de gemeente hierbij een lager risico dan bij directe borgstellingen. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling wordt gedeeld. In dat geval is de netto geborgde schuld lager dan de restant hoofdsom van de lening.

De portefeuille aan gewaarborgde geldleningen ziet er als volgt uit:

Tabel 8 Gewaarborgde geldleningen

x € 1.000

Omschrijving/categorie	Verwachte restant hoofdsom per eind 2023	Verwacht netto geborgd bedrag per eind 2023	Netto geborgd in % van totaal
Directe borgstellingen			
Organisaties volkshuisvesting en monumenten	6.776	6.776	
Maatschappelijke- en zorginstellingen	9.025	9.025	
Sportorganisaties	4.223	2.825	
Subtotaal directe borgstellingen	20.024	18.626	3,3%
Achtervang in waarborgfondsen			
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (1)	2.166.291	541.573	96,7%
Waarborgfonds Eigen Woningen (uitvoerder Nationale Hypotheekgarantie) (2)	n.n.b.		
Totaal	**2.186.315**	**560.199**	**100,0%**

(1) Het hierboven weergegeven netto geborgde bedrag is gewaardeerd op 25% van de door het WSW voor lokale woningcorporaties geborgde schuldrestant, dit op basis van de vastgestelde verliesverdeling bij calamiteiten: 25% als (eigen) schadegemeente-deel, 50% Rijk en 25% overige gemeenten.

(2) Gemeenten zijn per 1-1-2011 uit de WEW-achtervang getreden. Voor NHG-garanties die tot dat moment zijn afgegeven blijft de gemeente nog wel aanspreekbaar. De tot 2011 afgegeven en nog lopende Utrechtse NHG's kenden per eind 2021 een oorspronkelijke hoofdsom van circa 0,9 miljard euro. Het WEW heeft geen informatie beschikbaar waaruit blijkt hoeveel daarvan nog openstaat.

Zowel WSW als WEW geven elk jaar een meerjarenprognose af met betrekking tot het mogelijke beroep op de achtervang. Gezien de eigen garantievermogens van beide fondsen wordt dat risico vooralsnog als nagenoeg nihil ingeschat.

Onder normale omstandigheden is het risicoprofiel van de direct gewaarborgde geldleningen laag. Een verhoogd risico doet zich voor bij de volgende waarborgen:

	Verwacht netto geborgd per eind 2023	Risico
• Stichting Bibliotheek	1,31 miljoen euro	Middel
• NRF Stichting Domplein	0,96 miljoen euro	Hoog
• Stichting Rijnvliet	0,51 miljoen euro	Hoog

Op grond van het Kader geldverstrekkingen dient per nieuw gewaarborgde geldlening een aparte risicovoorziening te worden ingericht, tenzij de betreffende post wordt meegenomen in het gemeentelijke risicomodel. Wij informeren u afzonderlijk indien het risicoprofiel van verstrekte leningen en van verstrekte waarborgen op leningen zich ongunstig ontwikkelt.

Voor verdere specificatie verwijzen wij naar de Staat van Gewaarborgde geldleningen elders in deze begroting.

Beschikbaarheidsrisico
In het betalingsverkeercontract met haar huisbankier BNG Bank heeft de gemeente Utrecht een kredietfaciliteit van 30 miljoen euro afgesproken op de lopende rekening courant. Daarnaast is met de bank een intradaglimiet afgesproken van 120 miljoen euro voor zeer kortdurende aanvullende roodstanden. Deze roodstanden kunnen bijvoorbeeld aan de orde zijn bij 3- en 6-maands herfinancieringen van de renteswaps.
Bovendien heeft de gemeente, vanwege haar overheidskredietwaardigheid, tot dusver nagenoeg onbeperkte toegang tot zowel de geld- als de kapitaalmarkt. Het beschikbaarheidsrisico kwalificeren wij daarmee als zeer beperkt.

Kasmanagement

Het betalingsverkeer van Utrecht vindt volledig plaats vanuit de afdeling Financiën Inkoop en Juridische zaken (FIJ). Dit betreft het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden, het verrichten van feitelijke betalingen en het incasseren van vorderingen. BNG Bank NV is onze huisbankier.

Saldobeheer
Vanuit het centrale beheer verzorgt FIJ Financiën de gemeentelijke saldoregulatie. Dit houdt in dat tekorten of overschotten in rekening courant op dagelijkse basis worden aangevuld respectievelijk uitgezet en wel zodanig dat het gemeentelijke banksaldo zoveel mogelijk naar nul wordt gestuurd, dit rekening houdend met de wettelijke bepalingen inzake kasgeldlimiet en de Regeling Schatkistbankieren. Zoals hiervoor opgemerkt beschikt de gemeente Utrecht over een kredietfaciliteit van in totaal 150 miljoen euro bij BNG Bank (30 miljoen euro kredietlimiet plus 120 miljoen euro intradaglimiet). Genoemde bedragen mag de gemeente 'rood' staan. Desondanks worden de transacties die nodig zijn om het saldo aan te vullen veelal op de geldmarkt gedaan omdat de rentecondities daar doorgaans gunstiger zijn dan op de reguliere rekening courant.

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Uit onderstaande tabel blijkt dat het gemeentelijke drempelbedrag voor 2023 circa 12,0 miljoen euro bedraagt.

Tabel 9 Schatkistbankieren

Bedragen zijn in miljoenen euro's

Bepaling drempelbedrag			
Begrotingstotaal aan lasten	1.718,0		
		Relevant percentage	**Opbouw drempelbedrag**
Waarvan:			
1e schijf	500,0	2,00%	10,00
2e schijf	1.218,0	0,20%	2,44
Drempelbedrag Schatkistbankieren voor 2023			**12,44**

Uit het voorgaande is echter duidelijk geworden dat de gemeente in termen van financiering voornamelijk aan de opnemende kant zit. Een situatie van (tijdelijk) overtollige middelen wordt dus slechts incidenteel verwacht. Dit betekent dat het berekende drempelbedrag in de praktijk weinig relevantie zal hebben.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering en strategie ondersteunt collega's in brede zin bij het uitvoeren van het dagelijks werk voor en in de stad. En zo dragen we bij aan het werken aan een levendige en leefbare stad. Onze bedrijfsvoeringsorganisatie groeit mee met de ontwikkeling van Utrecht, waarbij de steeds krappere arbeidsmarkt een knelpunt voor groei is. Externe ontwikkelingen zoals de toenemende inflatie en de oorlog in Oekraïne leiden tot voortdurende prijsstijgingen die doorwerken in onze bedrijfsvoering en budgetten onder druk zetten.

Het coalitieakkoord 2022-2026 is de komende jaren richtinggevend voor ons netwerk. Belangrijke pijlers van dit akkoord vertalen we -waar mogelijk- naar een slagvaardige bedrijfsvoering ten behoeve van realisatie van onze gemeentelijke opgaven:

- Kansengelijkheid: Ook voor de medewerkers is de gemeente Utrecht een inclusieve en diverse organisatie waarin gelijkheid en veiligheid voorop staan.
- Duurzaamheid: De gemeentelijke organisatie gaat ook bij de eigen inkoop en dienstverlening uit van duurzame uitgangspunten zoals vergroening en gezondheid.

We geven onder andere op deze twee pijlers het goede voorbeeld in de brede zin van het woord en handelen hier actief naar.

Met de realisatie van het strategische doel Digitale stad voorzien we in een fundament waar de hele organisatie op kan bouwen (zie ook hoofdstuk 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.10 en 2.11). In de Actieagenda Digitale Stad lichten we jaarlijks de voortgang en plannen toe in combinatie met de status van de digitalisering in de businessonderdelen.

In het vervolg van deze paragraaf gaan we in op het Programma Versterking bedrijfsvoering, de Strategische bedrijfsvoeringsagenda, maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en de BBV (Besluit begroting en verantwoording) indicatoren om onze doelmatigheid als gemeente te meten.

Speerpunten versterking bedrijfsvoering

De uitdagingen waar we als organisatie voor staan zijn groot, óók de komende jaren. De afgelopen jaren hebben we al diverse stappen gezet: van diverse transities in de organisatieonderdelen om onze realisatiekracht te vergroten tot het implementeren van een gezamenlijke bedrijfsvoeringsagenda en het verbeteren van het proces voor financiële prioritering. Het vergroten van onze realisatiekracht en zakelijke scherpte blijft een belangrijke prioriteit voor 2023; daarbij richten we ons op de volgende vier speerpunten.

Sturen en verantwoorden

"Doelstellingen zijn leidend. Dit principe willen we sterker verankeren in de wijze van sturen en verantwoorden" stelt het coalitieakkoord. Hier geven we komend jaar vervolg aan door meer samenhang te brengen in de verschillende sturingsmechanismen en de uniformiteit te vergroten in hoe we beleidskaders, visies en nota's aan de raad voorleggen. Om zo meer inzicht te geven in het resultaat van uitvoering, de werkdruk voor organisatie en raad te verlichten en de positie en verantwoordelijkheid van de raad te versterken. Dit bouwt voort op het initiatief van de raad om de begroting en de jaarstukken toegankelijker en leesbaarder te maken.

Kennis en informatie

Correcte, tijdige en accurate kennis en informatie zijn essentieel voor het inzicht en overzicht over de kwaliteit van onze bedrijfsvoering. In de (hierna te bespreken) Strategische Bedrijfsvoeringsagenda (SBVA) werken wij in dit kader aan de ontwikkeling van een management dashboard, aan het verbeteren van ons informatiebeheer/WOO (Wet open overheid) en aan het project Klantgericht werken in Ketens.

Capaciteitsmanagement
Omdat de arbeidsmarkt de komende jaren structureel verkrapt, moeten we meer centraal grip krijgen op onze in-, door- en uitstroom van personeel. Met het opzetten van capaciteitsmanagement managen we de vraag naar en het aanbod van arbeid op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Zodat we beter kunnen sturen op de gewenste beschikbaarheid van medewerkers, zowel kwantitatief als kwalitatief en met zicht op de kosten. Zie 2.2. voor uitgebreidere informatie.

Standaardisatie
Met De Utrechtse Standaard (DUS) werken we aan verbetering van interne dienstverlening door standaardisatie van ondersteunende processen. Ieder kwartaal maken we een keuze voor processen die we in 2023 standaardiseren. Ook voeren we klant/tevredenheidsmetingen uit, faciliteren we borging van bestaande (en nieuwe processen) door medewerkers bekend te maken met de processen, hen er mee leren te werken, ze te leren zelf processen te standaardiseren en deze continu te verbeteren.

Strategische bedrijfsvoeringsagenda

De Strategische Bedrijfsvoeringsagenda is het instrument voor gezamenlijk prioriteren, aansturen en bijsturen van ons projectportfolio bedrijfsvoering. De belangrijkste projecten voor 2023 behandelen we in deze paragraaf.

1. Stakeholdermanagement, positionering en lobby
Om de positionering en lobbykracht van onze regio te versterken, werken we aan de ontwikkeling van een duidelijker en herkenbare afzender richting het Rijk met de Metropoolregio Utrecht (MRU). We bouwen hiermee consequenter voort op de ontwikkeling die zowel in de regio als bij het Rijk is ingezet. Het Rijk spreekt de Metropoolregio nu al als één regio aan, zoals in de onlangs verschenen Nationale Woon- en Bouwagenda.

Komend jaar zullen we met de regio vaker als MRU naar buiten treden als het gaat om proposities die we gezamenlijk doen richting het Rijk. We zullen dit jaar binnen de MRU een aantal afspraken maken om het gebruik van deze afzender verder te versterken. We doen dit via de regionale samenwerkingsstructuren die er al zijn, voor Utrecht is dat de U10 en de EBU. We doen dit werkende weg en gebruiken de MRU bij de afspraken die we als regio willen maken over mobiliteit en wonen.

In 2022 is geconstateerd dat er inhoudelijk behoefte is aan een scherpe regionale positionering. Een scherp verhaal over waar de regio Utrecht goed in is. De Economic Board Utrecht is een krachtige publiek-private samenwerking in de MRU. De EBU heeft begin 2022 een doorstart gekregen; onderdeel van die doorstart was ook het ontwikkelen van een scherpe regionale positionering op gebied van 'Health'; gezonde mensen, gezonde leefomgeving. In 2023 gaan we dit via de EBU, MRU en andere partners verder vormgeven en uitgedragen, onder andere via marketingcommunicatiemiddelen online en offline, zoals evenementen en beurzen. De EBU stuurgroep regionale positionering stuurt op dit aangescherpte profiel. Daarnaast zorgen we via onze regiefunctie op Utrecht Marketing dat de marketingactiviteiten bijdragen aan de strategische doelen van de stad en regio.

2. Capaciteitsmanagement
De schaalsprong van de stad leidt tot verdere groei van onze organisatie. In combinatie met een structureel verkrappende arbeidsmarkt is het belangrijk om meer grip te krijgen op in- door- en uitstroom van ons personeel (capaciteitsmanagement). We ontwikkelen een strategische capaciteitsanalyse die richting geeft aan onder andere onze recruitmentopgave, wervingsstrategieën en identificatie van mogelijke loopbaanpaden om doorstroom van talent te bevorderen. Samen met de organisatieonderdelen voeren we verbeteringen door op het instrumentarium voor strategische personeelsplanning en werken we aan concrete plannen die bijdragen aan deze doelstellingen.

In 2023 zetten we verdere stappen om onze doelen op het gebied van capaciteitsmanagement te bereiken:
- We hebben scherper zicht op het geheel van onze in-, door- en uitstroom van personeel;
- We kennen onze toekomstige behoefte aan personeel beter en creëren voldoende tijd om daarop effectief te anticiperen;
- Door te investeren in HR-analytics krijgen we beter zicht op relevante ontwikkelingen en helpen we de organisatie de juiste keuzes te maken.
- We onderbouwen onze beleidskeuzes met inzichten vanuit relevante data.

Balans tussen intern en externe capaciteit: inhuur
Het uitgangspunt is en blijft dat regulier en structureel werk wordt uitgevoerd door eigen medewerkers. Alleen in situaties van 'piek' en 'ziek', arbeidsmarkt-gerelateerde inhuur en bij benodigde expertise die intern en via reguliere werving niet beschikbaar is, huren we extern in.
Voor inhuur hanteren we in 2023 twee kaders: (1) een financieel uitgaveplafond voor een totale inhuur ter hoogte van 79,1 miljoen euro op basis van actuele prognoses (= 16,6% van het totaal aan loon- en inhuurkosten) en (2) een maximum van 10% ingehuurde medewerkers van het personeelsbestand in alle functies t/m salarisschaal 9 conform amendement 52A uit 2018.
De hoogte van dit financieel uitgavenplafond is gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar 2022 toen deze nog was vastgesteld op 57,7 miljoen euro (= 15,2% van het totaal aan loon- en inhuurkosten). De reden voor deze stijging is met name gelegen in het feit dat de organisatie het afgelopen jaar heeft ingestoken op meer-realistische prognoses op de benodigde in te huren capaciteit. Deze verbeterde werkwijze van prognosticeren leidt tot een verminderde kans op overschrijding dan voorgaande jaren. Daarnaast zijn in 2023 diverse ontwikkelingen waardoor een grotere noodzaak aan in te huren capaciteit wordt verwacht. Dit betreft de nog steeds krapper wordende arbeidsmarkt, een relatief hoog ziekteverzuim onder de eigen medewerkers, een snel groeiende organisatie en extra ambities en taken vanuit o.a. het nieuwe coalitieakkoord en/of de centrale overheid. De combinatie van deze ontwikkelingen, tezamen met het meer realistisch prognosticeren van de benodigde in te huren capaciteit, leidt tot dit hogere uitgavenplafond.
Daarnaast blijft ook in 2023 een overschrijding van beide kaders mogelijk als er sprake is van onvoorziene situaties en onvoorziene extra taken. Met als recente voorbeelden: de corona-taken in 2020 en 2021, de kinderopvangtoeslag in 2021 en de Oekraïense-vluchtelingen-crisis in 2022.

Arbeidsmarkt
In een krappe arbeidsmarkt is een goede positie als aantrekkelijk werkgever belangrijk. Hiervoor zetten we in op vernieuwing van onze werkgeverspropositie ('Employer Branding') die we actief gaan communiceren.

3. Werken 3.0
Werken 3.0 faciliteert en ondersteunt dat wij hybride en gezond kunnen samenwerken aan de opgaven van de stad. De opgave is bepalend voor waar en hoe je werkt. We gaan zorgen voor meer variatie en keuze in die voorzieningen zowel voor thuis als op kantoor: een goed ingerichte thuiswerkplek, een laptop om veilig op te kunnen werken, stilte- en videobelplekken op kantoor evenals faciliteiten op samen te werken en te vergaderen.

Vanaf 2023 passen we de inrichting van onze kantoor-en werklocaties stapsgewijs verder aan om de verschuiving van de klassieke kantoorfuncties naar ontmoeten, vergaderen en samenwerken te faciliteren. Begeleiding van de medewerkers is hier een belangrijk onderdeel van. Ons einddoel is een inclusieve, veilige, sociale en duurzame werkomgeving voor alle medewerkers van onze organisatie.

4. Klantgericht samenwerken in ketens
In 2023 continueren we het meerjarig programma Klantgericht samenwerken in Ketens (KiK), dat de organisatie ondersteunt bij het inrichten van ketensturing in het dienstverleningsproces waarbij meerdere organisatieonderdelen betrokken zijn. Om zo vanuit de bedrijfsvoering bij te dragen aan dienstverlening waarbij de leefwereld van inwoner/ondernemer centraal staat (in plaats van onze indeling van de ambtelijke organisatie). Daarnaast ondersteunen we de organisatie in het effectief borgen van informatiebeheer in deze dienstverlenings- en ketenprocessen.

5. Informatiebeheer op orde en Wet Open Overheid (WOO)
Wij zijn in 2022 gestart met het Programma Open Utrecht. Het op orde brengen van ons informatiebeheer is een belangrijk onderdeel van dit programma. In 2023 gaan we verder met het vormgeven van een openbaar digitaal bouwarchief omdat driekwart van de huidige WOO verzoeken betrekking heeft op bouwgerelateerde vragen. De huidige achterstanden in het WOO proces willen we eind 2023 volledig weggewerkt hebben. We ontwikkelen een monitoringinstrument om de voortgang op openbaarheid van de 11 verplichte categorieën van de Wet Open Overheid te bepalen. We houden minimaal 3 gesprekken met verschillende doelgroepen uit de stad over hun beelden en verwachtingen met betrekking tot Open Utrecht. We organiseren opleiding voor onze medewerkers met als doel om kennis, houding en gedrag op het gebied van Open Utrecht te vergroten. Voor informatiebeheer gaan we

in 2023 'informatiebeheer by design' inrichten bij verschillende organisatieonderdelen en werkprocessen. We maken een eerste slag met het structureel op orde brengen van huidige informatiesystemen en archieven. Daarnaast organiseren we opleidingen voor medewerkers met als doel om ook hier de kennis, houding en gedrag op het gebied van informatiebeheer te vergroten.

6. Weerbare organisatie
We willen een integere en betrouwbare gemeente zijn, die weerstand biedt tegen oneigenlijke druk en beïnvloeding. In de opgave Weerbare Organisatie leggen we verbinding tussen thema's als integriteit, safety & security en veilige publieke dienstverlening.
Qua integriteit zetten we versterkt in op bewustwording en handelingsperspectief bij ongewenst gedrag en het belang van risicoanalyses op team-, proces- en functieniveau. Ook willen we meer (data-gedreven) sturing op de agendering van dit thema.
Inzake safety & security versterken we de weerbaarheid van onze gemeentelijke panden. Voor het Stadskantoor doen we dat door uitkomsten van het Dreigings- en risicoassessment (DRA) te vertalen naar technische verbetermaatregelen en een bewustwordingscampagne onder collega's.
Voor wat betreft Gegevensbescherming zijn organisatieonderdelen goed op weg om risico's in kaart te brengen. Operationele achterstanden worden in 2023 verder weggewerkt. Daarnaast voeren we in 2023 (technische) verbetermaatregelen door om ICT-systemen steeds veiliger te maken. We constateren dat de huidige capaciteit in toenemende mate een knelpunt vormt om de ambities, zoals neergelegd in de Visie Digitale Stad, binnen de komende jaren volledig waar te maken.

7. Verbeteren P&C-cyclus
Voor de begroting 2023 heeft een verbeterslag plaatsgevonden op de leesbaarheid van de begroting. Dit conform een uniforme motie die bij de begroting 2022 unaniem door de raad is aangenomen. Met name zijn de doelstellingen concreter weergegeven en is compacter weergegeven wat in het begrotingsjaar wordt gedaan. En zijn de strategische risico's met betrekking tot de programmadoelen expliciet gemaakt. Ook hebben we in deze begroting enkele paragrafen verbeterd, zodat er meer inzicht voor de raad geboden kan worden. Bij de begroting 2024 maken we een volgende verbeterslag die zich meer richt op de sturingsmogelijkheden van de begroting. Dit zullen we in afstemming met de raad doen. Gelijktijdig moderniseren wij onze ondersteunende systemen in de P&C-cyclus. We stappen in 2023 over naar een nieuwe versie van SAP.

8. Doorontwikkeling control
In 2020 is een nieuwe visie op control vastgesteld. De kern van deze visie is dat we control gemeentebreed verder professionaliseren door zowel centraal (concerncontrol) als decentraal (businesscontrol) de focus van control expliciet te verbreden naar de strategische doelstellingen (doen we de goede dingen) en de brede bedrijfsvoering (niet alleen financieel) en dit vanuit een gemeentebrede blik. De visie en daaraan gekoppelde uitgangspunten worden breed in de organisatie gedragen. Hierdoor komt control steeds beter in positie en kan de visie verder worden uitgerold. In 2023 richten we ons op een aantal doorbraakdossiers, die nodig zijn voor de gewenste doorontwikkeling. Het betreft

- De implementatie van een geautomatiseerd en gestandaardiseerd systeem voor managementinformatie (dashboard);
- Het ontvlechten van de financieel-administratieve werkzaamheden en controltaken.

9. (Voorbereiding) rechtmatigheidsverantwoording
Vanaf het verslagjaar 2023 (door vertraging is de wetgeving één jaar uitgesteld) is het college wettelijk verplicht zich te verantwoorden over de naleving van wet- en regelgeving ten aanzien van financiële beheershandelingen door middel van een eigen rechtmatigheidsverantwoording. Vooruitlopend op de wettelijke plicht is het jaar 2022 gebruikt als 'proefjaar' om concrete ervaring op te doen. De uitkomsten hiervan nemen we mee in 2023.

10. Cloudtransitie
De gemeente gaat waar mogelijk gebruik van oplossingen in de Cloud om IT flexibel, schaalbaar en betrouwbaar te houden tegen voorspelbare en marktconforme prijzen. In 2023 ronden we de applicatie-migratie naar de cloud-datacenters af en ontmantelen we het eigen datacenter op de Manitobadreef. Tevens worden er stappen gezet om applicaties nog meer als dienst (SaaS) af te nemen en wordt de regie-organisatie verbeterd om nog effectiever gebruik te maken van de mogelijkheden die de cloud biedt.

11. Common Ground
De toepassing van Common Ground is essentieel voor het realiseren van een radicale verbeterslag van onze dienstverlening aan onze burgers en bedrijven, waarbij de burger centraal staat in een digitale wereld. In 2023 zet de gemeente een aantal taakprocessen voor dienstverlening over naar een Common Ground oplossing die onze gemeente in samenwerking met andere gemeenten en VNG laat ontwikkelen.

Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering

We zetten in op bedrijfsvoering die niet alleen doelmatig is, maar ook maatschappelijk verantwoord, met oog voor mens en maatschappij. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de volgende drie thema's:
Doelmatig inkopen en maatschappelijke doelstellingen
1. Naar een meer diverse en inclusieve organisatie
2. Duurzame inzetbaarheid van medewerkers

1. Doelmatig inkopen en maatschappelijke doelstellingen
Om de doelen van de genoemde speerpunten uit het coalitieakkoord te bereiken, kopen we producten en diensten van andere ondernemingen in. We zullen ons in 2023 richten om deze doelstellingen uit het coalitieakkoord samen met de organisatie te gaan vertalen in de organisatie en het inregelen in de processen van opdrachtverlening en inkoop. Een onderdeel hiervan is het opzetten van een actieplan, als onderdeel van het ondertekenen van het manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Ook zorgen we voor de invulling van belangrijke randvoorwaarden als actuele processen, een goed ondersteunend systeem en de benodigde managementinformatie.

2. Naar een meer diverse en inclusieve organisatie
We willen een diverse en inclusieve gemeentelijke organisatie zijn. We werken daarom aan een organisatie waar we verschillen tussen mensen waarderen en benutten; een organisatie die een afspiegeling is van de stad en een voorbeeldfunctie heeft. Een divers samengestelde organisatie dus, die beter in staat is creatieve oplossingen te realiseren voor de complexe opgaven in onze stad. We geven hiermee uitvoering aan de ambities uit het coalitieakkoord: we gaan door met ons diversiteitsbeleid, we bevorderen inclusie en treden hard op tegen discriminatie. Ook werken we aan het voorkomen en uitsluiten van (institutioneel) racisme en etnisch profileren door de aanbevelingen uit het onderzoek naar institutioneel racisme op te volgen. De concrete acties en keuzes die we maken voor 2023 volgen in de brief bij de rapportage over het actieplan Diversiteit & Inclusie in het najaar van 2022.

De speerpunten van dit beleid zijn als volgt:

Inclusieve werkomgeving
Een inclusieve werkomgeving is een cruciale voorwaarde voor een organisatie met een divers personeelsbestand. Inclusief werkgeverschap is van belang om voor alle medewerkers een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. We werken daarom aan inclusief leiderschap en maken leidinggevenden en medewerkers bewust van bestaande vooroordelen en het belang van diversiteit en inclusie in onze organisatie. Dit doen we onder meer door dit een duidelijke plek te geven in leer- en ontwikkelprogramma's, zoals in de onboarding voor nieuwe leidinggevenden. Daarnaast werken we aan een plan rondom het dragen van religieuze uitingen binnen het uniform bij de toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Om een inclusieve organisatie te waarborgen, betrekken we (netwerken van) ervaringsdeskundigen zodat alle collega's mee kunnen praten, denken en invloed kunnen uitoefenen.

Meer culturele diversiteit in de top
We zetten onverminderd in op vergroting van culturele diversiteit in hogere functies. Ons doel is de culturele diversiteit vanaf schaal 12 te verdubbelen naar 20% in 2026. Om dat te bereiken werken we onder meer aan onze werving- en selectietrajecten, bijvoorbeeld door te werken met gestructureerde interviews en inzet van gespecialiseerde werving- en selectiebureaus. Daarnaast is er aandacht voor diversiteit in behoud en doorstroom van bi cultureel talent, onder meer via mentorprogramma's. In 2023 zetten we deze acties voort en zetten we extra in op het formaliseren van doorstroomprocessen in de organisatie zodat deze collega's extra aandacht en kansen krijgen om door te kunnen groeien.

Meer medewerkers en stagiairs met een arbeidsbeperking
Als onderdeel van ons diversiteitsbeleid richten we ons ook op (toekomstige) collega's met een arbeidsbeperking. Als werkgever voldoen we aan het quotum van de Wet Banenafspraak. We continueren ons beleid en blijven ook mensen met een arbeidsbeperking aannemen, juist ook buiten de doelgroep van de Wet Banenafspraak. Hier werken we in 2023 aan door de ondersteuning (hulpmiddelen, hard- en software) en de onboarding voor collega's met een arbeidsbeperking structureel te verbeteren.

3. Duurzame inzetbaarheid van medewerkers
In 2023 richten we ons op het verder versterken van vitaliteit (fysiek én mentaal), ontwikkeling van vakmanschap (goed zijn in je werk) en vergroting van het verandervermogen (kunnen inspringen op ontwikkelingen) van onze medewerkers.
Qua vitaliteit richten we ons in 2023 op:
1. Een meer preventieve aanpak. Dit via onder meer preventief medische onderzoeken, risico-inventarisatie en -evaluaties, het medewerkersonderzoek en verzuimanalyses).
2. Opleidingen voor leidinggevenden over gespreksvoering over vitaliteit.
3. De juiste ondersteuning voor medewerkers om bewustwording over het belang van een gezonde leefstijl, ook op het werk.

Voor vakmanschap en verandervermogen richten we ons in 2023 op:
1. De doorontwikkeling van onze Strategische personeelsplanning (SPP) en het goede gesprek (FIT-gesprek) tussen leidinggevende en medewerker, met als doel een leer- en ontwikkelplan voor iedereen.
2. Voortzetting van het Management Development programma, met onder andere een uitgebreidere, centrale onboarding, een jaarprogramma met leer- en ontwikkelaanbod vanuit diverse strategische thema's en intervisie om te leren van en met collega's.

Een centraal leer- en ontwikkelaanbod voor medewerkers. Dit vanuit diverse strategische thema's, zoals weerbaarheid, diversiteit en inclusie, digitale stad.

Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2023
Personeel		
Mobiliteit	We werken aan een grotere wendbaarheid van de medewerkers om hun kwaliteit te behouden, te bevorderen en daar in te zetten waar die het meest nodig is. Met mobiliteit meten we de in-, door- en uitstroom. Onder interne mobiliteit verstaan we doorstroom.	Interne mobiliteit: 10%.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2023
Stages	De gemeente Utrecht wil als werkgever kansen creëren voor jongeren. Dit doen we ook in de vorm van het aanbieden van stage- en werkervaringsplekken. Stagiairs brengen een binding met het onderwijs en zo blijft de organisatie ook op deze wijze op de hoogte van vernieuwingen in actuele kennis en ontwikkelingen. Door stageplaatsen aan te bieden beïnvloeden we bovendien ons imago als werkgever onder jongeren in positieve zin.	Minimaal 250 reguliere stageplaatsen, waarvan minimaal 150 op mbo-niveau.
Verzuim	In het kader van duurzame inzetbaarheid zetten we blijvend in op het terugdringen van verzuim. Dit doen we met specifieke acties, met name bij de organisatie-eenheden waar het verzuim hoger is dan de gestelde norm.	5,7% inclusief langdurig verzuim.
Organisatie		
Inhuur externen	Externe inhuur is het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, middels het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid.	Uitgavenplafond inhuur van 79,1 miljoen euro.
Inhuur externen	Met deze indicator willen we inzicht geven in de voortgang op het amendement 52A.	Maximaal 10% externe inhuur ten opzichte van het totale personeelsbestand in functies t/m salarisschaal 9.
IPM		
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	We optimaliseren onze processen en de informatiehuishouding op basis van de ambities rondom dienstverlening, participatie, bedrijfsvoering en het nieuwe werken. Tijdens deze innovatie zorgen we ervoor dat de bedrijfskritische systemen beschikbaar zijn en de continuïteit blijft gewaarborgd.	Beschikbaarheid: de basisinfrastructuur is voor 99% beschikbaar met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden. Continuïteit: de bedrijfs-kritische systemen zijn 24/7 beschikbaar voor gebruik met uitzondering van vooraf geplande werkzaamheden.
Open data/ Open overheid	We werken toe naar een meer open en transparante gemeente Utrecht.	Eind 2023 hebben we 900 open datasets beschikbaar gesteld op ons Dataplatform.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2023
Gegevensbescherming	De gemeente heeft de afgelopen jaren gewerkt aan de implementatie van risicogestuurd werken op het gebied van gegevensbescherming. De doelstelling daarbij is om een volwassen managementproces neer te zetten dat certificeerbaar is op basis van de ISO 27001 standaard. In 2023 gaan we onderzoeken in hoeverre we aantoonbaar certificeerbaar zijn. Hiervoor zullen we een pre-audit organiseren waarmee dit onafhankelijk vastgesteld zal worden.	Voor 2023 is de doelstelling om de volwassenheid van het risicomanagementproces verder te verhogen en vast te stellen in hoeverre we certificeerbaar zijn.
Financiën		
Tijdigheid budgetbeheer	Onze budgetrapportages en prognoses moeten zoveel mogelijk overeenkomen met de verantwoording. Afwijkingen zijn beperkt en worden in de bestuursrapportage (Berap) gemeld.	Maximaal 3% afwijking van de kosten per programma tussen het geprognotiseerd resultaat (geraamd resultaat) bij de laatste Berap en de verantwoording.
Juridische zaken		
Zorgvuldige Juridische procedure	Zorgvuldige procedures worden niet alleen van ons verwacht, maar zorgen er ook voor dat aanvullende kosten worden voorkomen.	In elke juridische procedure (bezwaar, beroep, hoger beroep) geldt dat maximaal 20% gegrond wordt verklaard.
Verminderen beroepzaken	Wij willen het aantal beroepzaken terugdringen door de kwaliteit van de bezwarenzaken te verbeteren, zowel op inhoud als communicatie.	Tegen alle afgeronde bezwaarzaken wordt in maximaal 15% van de gevallen beroep aangetekend.
Afhandelen klachten	Wij willen het aantal klachten en doorlooptijd behandeling terugdringen. We adviseren proactief (in plaats van toetsing achteraf) om resultaten sneller te bereiken en juridische risico’s te voorkomen. We zorgen ervoor dat alle contracten in een contractregister worden vastgelegd (contractbeheer).	Van alle ontvangen klachten, gaan jaarlijks maximaal 10% van de klagers naar de Nationale Ombudsman.
Contractbeheer	We implementeren het nieuwe concernkader contractbeheer zodat inzicht en grip bestaat op (lopende) contracten.	We zorgen ervoor dat alle contracten in het register zijn opgenomen.
Wettelijke termijn /doorlooptijd bezwaar en beroep	Beslissingen op bezwaar worden tijdig (binnen de wettelijke termijn) afgerond, zodat juridische procedures niet onnodig lang duren.	80% van de gevallen binnen de wettelijke termijn.
Inkoop		
Naleving inkoopregels	De naleving van de aanbestedingsregels vinden wij belangrijk; burgers en opdrachtnemers moeten kunnen vertrouwen dat de gemeente rechtmatig inkoopt en aanbesteedt. Daarom controleren we jaarlijks de naleving van de Europese aanbestedingsregels.	De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 3,0 miljoen euro.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2023
Plaatsingen Social return on Investment	Bij het inschrijven op aanbestedingen vragen we de opdrachtnemer om ter waarde van een percentage van de opdrachtsom een inspanning te plegen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (kansen op) werk te bieden. Dit heet SROI: Social Return On Investment. Het Werkgevers Service Punt (WSP) verzorgt de plaatsingen bij de opdrachtnemers.	800 plaatsingen en 0,1 miljoen euro omzet bij sociale ondernemers.
Circulair inkopen	Circulair inkopen betekent het inkopen van materialen van hergebruikt materiaal of van producten die gemakkelijk hergebruikt kunnen worden. Idealiter leidt dit tot meer werkgelegenheid. In juni 2018 hernieuwden we onze deelname aan de Green Deal Circulair Inkopen en verhoogden we met het nieuwe collegeakkoord onze doelstelling naar 33% circulair inkoopvolume in 2023.	33% van het aanbestedingsvolume is circulair.
Maatschappelijk verantwoord inkopen	Actieplan MVI van 20 mrt 2018: voor tien kansrijke productgroepen geldt bij inkoop het hoogste ambitieniveau van MVI (niveau 3). We classificeren alle aanbestedingen naar duurzaamheids-ambitieniveau: • Ambitieniveau 1: basis: wettelijke/landelijke minimumeisen opgenomen; • Ambitieniveau 2: redelijk: de milieucriteria hebben een onderscheidend vermogen; • Ambitieniveau 3: vooruitstrevend: oplossing voegt ook waarde toe aan omgeving; het hoogst haalbare (bijv. circulair; vergaande afspraken over internationale arbeidsvoorwaarden). In de commissiebrief op Motie M2015/125 is de methode toegelicht.	% aanbesteed per ambitieniveau (1-3) % gecontracteerd op ambitieniveau (1-3) Monitoring per resultaatverantwoordelijke afdeling/IRM'er.

Verplichte BBV Indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen. Dit zijn onderstaande indicatoren:

Indicator	Eenheid	Waarde 2021
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	12,19 fte
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	12,25 fte
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1.257 euro
Externe inhuur	Kosten in % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur	15,4%
Overhead	% van de totale lasten	11,6%

Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen die een publiek belang behartigen en waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit van de gemeente zijn.
Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
De verbonden partijen van de gemeente in 2023 komen hierna aan de orde. Het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in de nota verbonden partijen.
Het beleggen van een publieke taak bij een andere organisatie heeft als gevolg dat geen directe democratische controle kan plaatsvinden door de gemeenteraad. Politiek-bestuurlijk ingrijpen geschiedt getrapt. Bovendien heeft de gemeente niet altijd een meerderheidsstem in de andere organisatie. Om het primaat van de gemeenteraad zoveel mogelijk te waarborgen wordt gekozen voor terughoudendheid, met name bij gemeenschappelijke regelingen. Hoofdregel is dan ook 'nee, tenzij…' daar waar het om beleidsrijke onderwerpen gaat, die directe democratische legitimering vragen. Onderdeel van de nota is ook een afwegingskader. Bij het aangaan van een verbinding dient dit afwegingskader altijd vooraf aan het college van B en W en/of de gemeenteraad te worden voorgelegd.

Voor het onderdeel 'Risico's' bij de diverse verbonden partijen is sinds 2021 een ontwikkeling gaande om via een eenduidige manier de risico's in kaart te brengen. Dat zal resulteren in een zogenoemde heatmap. Onder een heatmap wordt verstaan een totaaloverzicht van alle verbonden partijen met een classificatie van een totale risico score. Tevens is er ook een ontwikkeling van een individuele visuele weergave van het risicoprofiel doormiddel van een zogenoemd spin-diagram. In het 2e kwartaal van 2022 is de conceptfase van deze ontwikkeling afgerond. De verwachting is om tot publicatie van de heatmap als ook de spin-diagrammen over te gaan in het Jaarverslag 2022, die in het 2e kwartaal 2023 zal worden gepresenteerd.

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen van gemeente Utrecht en de specifiek kenmerken van deze partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Soest
Doel:	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.
Deelnemers:	Overige gemeenten provincie Utrecht: Amersfoort, Baarn, De Bilt, De Ronde Venen, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	9,33%
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	http://www.avu.nl/cms/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	801	801	801
Vreemd vermogen	20.805	20.805	20.805

Resultaat 2021:	106 (Concept jaarrekening)
Prognose resultaat 2022:	0

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	15.706	16.611	16.611	16.611
Opgenomen bij de VP/GR	15.706	16.611	16.611	16.611
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Het verschil tussen 2023 en 2022 wordt veroorzaakt door een prijsindexering op de verwerkingskosten.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen : internationale economische indicatoren en de ontwikkeling op de Europese geld- en kapitaalmarkt. De gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht is ongevoelig voor externe ontwikkelingen omdat kosten één op één aan deelnemers worden doorberekend.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.
Deelnemers:	Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist, Stichtse Vecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://bghu.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Algemene Middelen en Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	1.539		geef prognose
Vreemd vermogen	5.297		geef prognose

Resultaat 2021:	438.135
Prognose resultaat 2022:	

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	7.554	7.554	-	-
Opgenomen bij de VP/GR	7.980	7.701	-	-
Verschil	**-426**	**-147**	**0**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In 2022 vindt de implementatie van een nieuw softwarepakket plaats waardoor de bijdrage meerdere jaren hoger ligt dan aanvankelijk door de gemeente Utrecht begroot.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

GGD regio Utrecht (GGDrU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Zeist
Doel:	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.
Deelnemers:	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	4,00%
Percentage stemrecht	13,00%
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.ggdru.nl/inwoners.html
Gekoppeld(e) Programma(s)	Volksgezondheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	4113	2.844	2.647
Vreemd vermogen	49258	14.972	14.628

Resultaat 2021:	562
Prognose resultaat 2022:	264

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	1.859	1.911	-	-
Opgenomen bij de VP/GR	2.127	2.254	-	-
Verschil	**-268**	**-343**	**0**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Verschillen betreffen bij de GR ingekochte taken die niet via de GR regeling lopen zoals Meld- en Adviespunt Bezorgd (bemoeizorg) en Nu niet zwanger

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Het Utrechts Archief (HUA)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.
Deelnemers:	De minister van OCW, gedeputeerde staten provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in de gemeenschappelijke regeling.Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is in 2019 een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling van kracht geworden
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	48%
Percentage stemrecht	40%
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://hetutrechtsarchief.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Bewoners en bestuur

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	2.581	1.736	1.291
Vreemd vermogen	880	871	653

Resultaat 2021:	79
Prognose resultaat 2022:	0

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	3.548	3.428	3.428	3.428
Opgenomen bij de VP/GR	3.489	3.448	3.448	3.448
Verschil	**59**	**-20**	**-20**	**-20**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Het Utrechts Archief hanteerde in zijn begroting 2022 een index van 1,5%, terwijl de gemeente Utrecht als index voor de gemeenschappelijke regelingen in 2022 een percentage van 3,3 hanteerde. In de meerjarenbegroting 2023-2026 hanteert Het Utrechts Archief een index van 3% voor de jaren 2023 en verder, terwijl de gemeente Utrecht in de meerjarenbegroting 2023-2026 als index een percentage van 2,4% hanteert.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf: Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen: Ja
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen: Ja

Ontwikkelingen

• Ter uitvoering van het in 2020 vastgestelde meerjarenbeleidsplan 'Werken aan Innovatief, inspirerend en Inclusief archief' richt de GR HUA zich de komende jaren op duurzame toegankelijkheid (E-depot), digitale toegankelijkheid, inclusie, en duurzaamheid en op het in 2021 toegevoegde speerpunt 'Digitale organisatie', met onder andere de thema's ICT-regie en digitale vaardigheden binnen de HUA-organisatie. • Met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk per 2024 uit alle Regionaal Historische Centra (RHC's), inclusief HUA, is nu bekend welke constructie het Rijk voor zich ziet: een delegatiebepaling via de nieuwe archiefwet en een Specifieke Uitkering (SPUK) om het beheer van de papieren Rijkscollectie bij de RHC's onder brengen. Deze door het Rijk gewenste constructie stelt de achterblijvende partners, provincie Utrecht en Gemeente Utrecht, voor juridische en financiële risico's. De GR HUA onderzoekt drie toekomstscenario's. Na besluitvorming -verwacht eind 2022- wordt vanaf 2023 het gekozen toekomstscenario gepland, voorbereid en geïmplementeerd. • Het Rijk heeft eveneens besloten dat RHC's vanaf 2024 geen gebruik meer mogen maken van de nationale e-depot voorziening (=digitale archiefbewaarplaats) van het Nationaal Archief. De GR HUA werkt daarom aan een eigen lokale e-depotvoorziening waar digitaal archief materiaal van partners in beheerd worden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen: Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen: Nee

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	23,70%
Percentage stemrecht	10% Algemeen Bestuur / 18,75% Dagelijks Bestuur
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://recreatiemiddennederland.nl/recreatieschap-stichtse-groenlanden/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	3.545	4.449	4.589
Vreemd vermogen	7.658	7.214	6.784

Resultaat 2021:	0,522 miljoen euro (positief)
Prognose resultaat 2022:	0,190 miljoen euro (negatief)

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	1.100	1.296	1.296	1.296
Opgenomen bij de VP/GR	1.100	1.100	1.100	1.100
Verschil	**0**	**196**	**196**	**196**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In verband met de uittreding van de gemeente Utrecht uit de gemeenschappelijke regeling Plassenschap Loosdrecht per 1 januari 2023 is besloten om deze beschikbare bijdrage per gelijke datum toe te voegen aan de deelnemersbijdrage van het recreatieschap Stichtse Groenlanden. Provincie Utrecht doet als deelnemer van beide schappen het omgekeerde. Vanwege de transitie van de recreatieschappen is de begroting 2023 bij het opstellen van deze paragraaf nog niet beschikbaar en wordt uitgegaan van de meerjarige bijdrage zoals deze in de begroting 2022 van de verbonden partij is opgenomen.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Ja
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

Het aantal inwoners in het werkgebied van Stichtse Groenlanden stijgt. Om die recreatieve druk op te kunnen vangen wil het recreatieschap Stichtse Groenlanden de terreinen beter benutten door deze voor meer verschillende bezoekers gedurende het hele jaar aantrekkelijker te maken. Per 1 januari 2023 gaan de uitvoeringstaken over naar een nieuwe beheerder en worden er afspraken gemaakt over een goede overdracht van taken en materieel vanuit de huidige uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN). Deze uitvoeringsorganisatie wordt per 1 januari 2023 geliquideerd.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.
Deelnemers:	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	11,36%
Percentage stemrecht	8,30%
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.rudutrecht.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Ruimtelijke Ontwikkeling, wonen en erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	2.227	901	2.061
Vreemd vermogen	5.325	1.713	1.721

Resultaat 2021:	837.000 euro positief. (i.v.m. lagere personeelslasten door vacatures, uitstel ICT-investeringen en lagere huisvestingskosten a.g.v. corona).
Prognose resultaat 2022:	9.000 euro (op basis van programmabegroting 2022)

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	1.798	1.876	1.911	1.898
Opgenomen bij de VP/GR	1.707	1.789	1.789	1.789
Verschil	**91**	**87**	**122**	**109**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

In de begroting van de gemeente Utrecht is rekening gehouden met de overdracht van de asbesttaken naar de RUD (voorjaarsnota 2022). In de programmabegroting van de RUD is hiermee nog geen rekening gehouden. Als de overdracht feitelijk zal plaatsvinden, zal de RUD de verhoging van de bijdrage van de gemeente Utrecht verwerken bij een begrotingswijziging. Daarnaast is in de meerjarenbegroting van de gemeente Utrecht (vanaf 2024) rekening gehouden met verhoging van de lasten als gevolg van de overheveling van Bodemtaken naar de RUD. Als de overdracht van de asbesttaken naar de RUD niet (of gedeeltelijk) in 2022 zal plaatsvinden, zal in begroting 2022 van de gemeente Utrecht bij de 2e bestuursrapportage 2022 de gemeentelijke bijdrage verlaagd worden.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

In de programmabegroting 2023 van de RUD wordt uitgegaan van de implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2023. De wet heeft flinke gevolgen voor de RUD. De invoering van de Omgevingswet brengt nieuwe of veranderde producten en diensten met zich mee. Ook verschuift van de meeste gemeenten in de regio het bevoegd gezag over bodemtaken van de provincie naar de gemeenten. Dit brengt voor de RUD Utrecht en haar deelnemers een risico met zich mee. Over de financiering van deze taken is nog geen volledige duidelijkheid gegeven vanuit het Rijk. Hiermee lopen gemeenten als eigenaar van de gemeenschappelijke regeling momenteel een risico. Tenslotte wordt er in 2023 een vervolg gegeven aan het organisatie ontwikkelingstraject “Samen op weg”.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).
Deelnemers:	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met eenconvenant verbonden aan de Veiligheidsregio
Publieke taak	Ja
Percentage eigenaarsbelang	32%
Percentage stemrecht	4%
Juridische vorm:	Gemeenschappelijke regeling
Website	https://www.vru.nl/
Gekoppeld(e) Programma(s)	Veiligheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose saldo 01-01-2023	Prognose saldo 31-12-2023
Eigen vermogen	23.237	16.445	13.925
Vreemd vermogen	62.708	81.881	76.908

Resultaat 2021:	De voorlopige jaarstukken 2021 van de VRU laten een voordelig rekeningresultaat zien van 3,102 miljoen euro
Prognose resultaat 2022:	De geactualiseerde begroting 2022 van de VRU laat een tekort zien van 283.000 euro.

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	28.718	29.762	30.183	29.813
Opgenomen bij de VP/GR	28.718	29.762	30.183	29.813
Verschil	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

-

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	niet van toepassing

Ontwikkelingen

De overeenkomst voor het openbaar meldsysteem (OMS) loopt af in 2024. Er is een fonds ingesteld om de financiële effecten van de gefaseerde invoering van een landelijke voorziening op te vangen. De politie stopt met de personele invulling voor de gezamenlijke calamiteitencoördinator meldkamer. Voor de nieuwe meldkamer komt er een "24-7 dedicated" calamiteitencoördinator voor drie veiligheidsregio's in Midden Nederland.. De evaluatie collectieve uitvoering AED-taak leidt tot een voordeel voor de gezamenlijke gemeentelijke bijdrage vanaf 2022.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vennootschappen en coöperaties

Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.

Doel en organisatie

Standplaats:	Den Haag
Doel:	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.
Deelnemers:	Gemeenten Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
Percentage eigenaarsbelang	9,14%
Percentage stemrecht	25%
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Vereniging coöperatief verband met uitsluiting van aansprakelijkheid
Website:	https://www.wigo4it.nl/
Gekoppeld(e) programma(s)	Werk en Inkomen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	8358	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	13370	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	-1162
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	3.656	3.656	3.656	3.656

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

In 2020 is het duidelijk geworden dat er een nieuwe marktstrategie nodig is om de ontwikkeling van onze ICT-dienstverlening anders en samen met de markt te gaan organiseren en te versnellen. Hierbij is ook gekeken of de markt bepaalde producten goedkoper en/of sneller kan aanbieden. Om dit te realiseren ligt er in Utrecht een flinke meerjarige transitieopgave om de ICT-dienstverlening voor de domeinen Werk, Klantinteractie en generieke ICT (verder) op te bouwen, de bijbehorende regiefunctie in te richten en de huidige ICT-dienstverlening voor deze domeinen af te bouwen bij Wigo4it. Dit wordt onder andere met behulp van de beweging naar Common Ground ingevuld. In de periode tot en met 2023 wordt Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose organisatie. De lopende reorganisatieaanpak van Wigo4it is in de laatste fase en erop gericht om in nauwe samenwerking met de steden en Wigo4it (de duur van) de periode van begeleiden van medewerkers naar werk buiten Wigo4it zo veel mogelijk te beperken. De ontwikkeling van de totale reorganisatiekosten in 2022 en verder wordt gevolgd. Het totaal van de bestemmingsreserves voor de transitie en voor toekomstige reorganisaties wordt voldoende geacht om de kosten in 2022 te dekken.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vleuten-De Meern zelfstandig BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoeren van grondexploitatie.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Website:	Er is geen Website
Gekoppeld(e) programma(s)	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	18.000	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	0	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	0
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

De BV zal naar verwachting in 2022 geliquideerd worden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Niet van toepassing

BNG Bank NV

Doel en organisatie

Standplaats:	Den Haag
Doel:	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Deelnemers:	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een Hoogheemraadschap
Percentage eigenaarsbelang	1,37%
Percentage stemrecht	1,37%
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Naamloze (structuur)vennootschap
Website:	https://www.bngbank.nl/
Gekoppeld(e) programma(s)	Algemene middelen (dividend)

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Nee
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	5.062.000	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	143.995.000	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	236 miljoen euro
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bedragen zijn negatief weergegeven, omdat sprake is van (dividend)baten. Deze zijn voor de komende jaren stabiel geraamd.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

N.V. REMU Houdstermaatschappij

Doel en organisatie

Standplaats:	Bilthoven
Doel:	Houden van aandelen in REMU NV.
Deelnemers:	Provincie Utrecht, gemeente Utrecht en gemeente Amersfoort
Percentage eigenaarsbelang	47,50%
Percentage stemrecht	47,50%
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s)	Algemene middelen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Nee	Nee
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Nee
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Ja
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	Nog niet bekend
Prognose resultaat 2022:	0

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

NV Vitens

Doel en organisatie

Standplaats:	Zwolle
Doel:	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht is evenwel zelf niet verplicht om aandeelhouder te zijn Deelnemers: vijf provincies
Percentage eigenaarsbelang	4,95%
Percentage stemrecht	4,95%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Website:	https://www.vitens.nl/
Gekoppeld(e) programma(s)	Algemene middelen (dividend)

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Ja	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	600.300	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	1.387.800	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	19,4 miljoen euro
Prognose resultaat 2022:	27,1 miljoen euro

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Gelet op de door Vitens geformuleerde financiële continuïteitsdoelstellingen worden van Vitens in 2023 en in de komende jaren geen dividendontvangsten verwacht.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

NV Maatschappij tot Stadsherstel Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten. Voorbeelden daarvan zijn het Doelenhuis, de voormalige Brandweerkazerne Korte Minrebroederstraat/ Stadhuisplein, woningcomplex De Zeven Steegjes, Molen De Ster en recent gasthuis Leeuwenbergh, het project Lofen en als exploitant van landhuis Oud-Amelisweerd. De NV houdt belangrijke monumenten in stand, om die reden is de gemeente Utrecht sinds de oprichting van de NV in 1985 aandeelhouder. Het bezit van de NV omvat per 2020 216 wooneenheden en 40 bedrijfs-/kantoorruimten in de gemeente Utrecht en daarnaast 20 wooneenheden in De Bilt.
Deelnemers:	Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%: Coöperatieve Rabobank Utrecht en omstreken UA, ASR Levensverzekering NV, REI Fund Netherlands BV, F. van Lanschot Bankiers NV, Syntrus Achmea Pensioenbeheer, gemeente Utrecht (ca. 10% van de aandelen). En daarnaast diverse fondsen, bedrijven, organisaties en particulieren.
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Website:	https://www.stadsherstel-utrecht.nl/
Gekoppeld(e) programma(s)	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	Nog niet bekend
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Geen verschil.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

UW Holding BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (100% aandeelhouder)
Percentage eigenaarsbelang	100,00%
Percentage stemrecht	100,00%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Website:	https://www.uw.nl/
Gekoppeld(e) programma(s)	Werk en Inkomen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	1376	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	15377	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	Nog niet bekend
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	1.800	1.800	1.800	1.800

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Ja
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Eind 2021 is de 2e voortgangsrapportage over het huidige ondernemingsplan (looptijd t/m 2022) naar de gemeenteraad gestuurd samen met een verkenning naar toekomstscenario's UW door bureau Berenschot. De informatie uit beide stukken gebruiken we als input voor het nieuwe Ondernemingsplan UW 2023-2026.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (95% aandelen), Plegt- Vos, Rabobank en B0-ex
Percentage eigenaarsbelang	95%
Percentage stemrecht	20%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s)	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Ja

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	3	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	1	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	205
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Nee

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

WOM Beheer Noordwest BV

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht
Percentage eigenaarsbelang	100%
Percentage stemrecht	100%
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s)	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	5	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	836	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	325
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht				x € 1.000
	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Overeenstemming toetreden nieuwe aandeelhouder in de WOM NW;Inhoudelijke doorstart met de WOM-NW, inclusief aandeelhoudersvergadering met oa besluitvorming over de jaarrapportages en benoeming commissarissen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Ja
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Ja

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem.
Deelnemers:	Ministerie EZK (36,36% aandelen), Provincie Utrecht (36,36% aandelen), Gemeente Utrecht (13,64% aandelen), Gemeente Amersfoort (6,82% aandelen), Gemeente Hilversum (4,55% aandelen), Universiteit Utrecht (1,14% aandelen), UMC Utrecht (1,14% aandelen)
Percentage eigenaarsbelang	11,65%
Percentage stemrecht	11,65%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)
Website:	ROM Regio Utrecht
Gekoppeld(e) programma(s)	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	51	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	6	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	20
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht				x € 1.000
	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	860	860	860	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht
Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Eind 2022 ligt de meerjarenstrategie 2023-2026 ter vaststelling voor aan de aandeelhoudersvergadering van de ROM. Ter voorbereiding hierop wordt in november een raadsbesluit genomen. In 2023 zijn er geen beleidsmatige of financiële gevolgen.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.
Deelnemers:	Provincie Utrecht (57% aandelen), Gemeente Utrecht (21% aandelen), Gemeente Amersfoort (11% aandelen), Gemeente Hilversum (7% aandelen), Universiteit Utrecht (2% aandelen), UMC Utrecht (2% aandelen)
Percentage eigenaarsbelang	11,65%
Percentage stemrecht	11,65%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)
Website:	Rom regio Utrecht
Gekoppeld(e) programma(s)	Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Nee

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	16	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	875	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	2
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht				x € 1.000
	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

WKO Merwede B.V.

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.
Deelnemers:	Gemeente Utrecht (37,12% aandeelhouder), Merwede Real Estate (19,43% aandeelhouder), OC Merwede-C (17,81% aandeelhouder), DD Invest (17,44% aandeelhouder), Merwede Vijf (5,29% aandeelhouder) en BPD (2,91% aandeelhouder)
Percentage eigenaarsbelang	37,12%
Percentage stemrecht	37,12%
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Website:	-
Gekoppeld(e) programma(s)	Duurzaamheid en Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen & Erfgoed

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	Niet van toepassing	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	Niet van toepassing	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	Niet van toepassing
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	-	-	-	-

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	

Ontwikkelingen

Op 7 juni 2022 is WKO Merwede B.V opgericht. De BV is verantwoordelijk wordt voor de voorbereidingen, realisatie en exploitatie van een duurzame energievoorziening door een warmtekoudenet gekoppeld aan warmte/koude opslag bronnen en gevoed door collectieve energievoorziening voor warmte- koudeopslag (WKO's) en aquathermie uit in het Merwedekanaal.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Stichtingen en verenigingen

Vereniging parkmanagement Papendorp

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Vereniging
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s)	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	1.001	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	94	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	86
Prognose resultaat 2022:	0

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	307	307	307	307

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Deelnemers:	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Percentage eigenaarsbelang	
Percentage stemrecht	
Publieke taak:	Ja
Juridische vorm	Vereniging
Website:	Geen
Gekoppeld(e) programma(s)	Openbare Ruimte en Groen

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Ja	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	Nog niet bekend
Prognose resultaat 2022:	Nog niet bekend

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	327	327	327	327

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Niet van toepassing

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht

Doel en organisatie

Standplaats:	Utrecht
Doel:	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier hoopt de gemeente een goed alternatief te bieden voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is daarom eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof. De Vereniging van eigenaren regelt het beheer, de vaste lasten en het onderhoud.
Deelnemers:	Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Hogeschool Utrecht, gemeente Utrecht
Percentage eigenaarsbelang	25%
Percentage stemrecht	25%
Publieke taak:	Nee
Juridische vorm	Vereniging
Website:	VvE P+R Utrecht Science Park: https://www.spark-parkeren.nl/project/vve-pr-utrecht-science-park
Gekoppeld(e) programma(s)	Programma Bereikbaarheid

Toegevoegde waarde van de gemeentelijk betrokkenheid

Omschrijving	Bij aanvang	Nog actueel
Efficiency (Goedkoper/beter georganiseerd)	Ja	Ja
Effectiviteit (beter resultaat)	Nee	Ja
Wettelijke verplichting	Nee	Ja

Is het BBV van toepassing?	Nee
Is het BBV nagevolgd?	Nee

Vermogen

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijk saldo 31-12-2021	Prognose 01-01-2023	Prognose 31-12-2023
Eigen vermogen	1.041	nog niet bekend	nog niet bekend
Vreemd vermogen	42	nog niet bekend	nog niet bekend

Resultaat 2021:	20
Prognose resultaat 2022:	-10

Bijdrage van de gemeente Utrecht

x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Opgenomen bij de GU	229	229	229	229

Toelichting op de tabel Bijdrage van de gemeente Utrecht

Bijdrage van de Gemeente Utrecht aan de Vereniging van Eigenaren (VvE) is gebaseerd op de begroting 2022 VvE P+R De Uithof / P+R Utrecht Science Park.

Risico's

Zijn er risico's opgenomen in de risicoparagraaf:	Nee
Geven de risico's aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee
Kan de gemeente het Publiekelijke belang (indien van toepassing) ondertussen ook als opdrachtgever (inkoop) en subsidieverlener- of regelgever voldoende behartigen:	Ja

Ontwikkelingen

Er zijn geen specifieke ontwikkelingen voor 2023 te melden.

Zijn ontwikkelingen met beleidsmatige of financiële gevolgen:	Nee
Geven deze ontwikkelingen aanleiding om de betrokkenheid van de gemeente te heroverwegen:	Nee

Grondbeleid

Doel van het grondbeleid
De gemeente Utrecht heeft de verantwoordelijkheid voor de regie op gebiedsontwikkelingen in de stad. Voor veel lokale activiteiten is grond nodig. Plannen op het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben gevolgen voor het grondgebruik in de gemeente. Bij verandering van het grondgebruik moet het toegestane grondgebruik worden veranderd binnen de geldende regels en maatregelen van de gemeente.
Het grondbeleid is een middel om de doelstelling Gezond Stedelijk Leven voor iedereen en de bijbehorende ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, circulair bouwen, mobiliteit, duurzaamheid en een groene openbare ruimte te kunnen realiseren. De gemeente zal hiervoor, indien nodig, een stevigere rol oppakken om deze maatschappelijke doelen te halen. De inzet van actief grondbeleid en de strategische inzet van grondposities wordt toegepast waar dit toegevoegde waarde heeft. Uiteraard alleen op het moment dat de risico's verbonden aan actief grondbeleid beheersbaar zijn. Deze beleidslijn staat ook in het Coalitieakkoord "Investeren in Utrecht".

Het Utrechts Grondbeleid beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen ondersteunen. De daadwerkelijke inzet van instrumenten wordt per project door de gemeenteraad vastgesteld.

Per gebied en locatie moet de rol van de gemeente worden gedefinieerd. De hogere dichtheden die we in de Merwedekanaalzone en de tweede fase van het Stationsgebied willen realiseren in samenhang met de hoge ambities als het gaat om gezonde verstedelijking op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit, vragen om een expliciete en regisserende rol. De uitgangspunten voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040– waarbij nadrukkelijk wordt gekozen om de groei van de stad te benutten om gezonde stedelijk leven voor iedereen te versterken met als eerste prioriteit verdichting - zijn hierbij richtinggevend.

Aan de basis van het Utrechts Grondbeleid ligt de Wet op de ruimtelijk ordening (Wro) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); deze zorgen ervoor dat de gemeente de door haar gewenste rol zo goed mogelijk kan vormgeven.

Instrumenten grondbeleid
Het instrumentarium waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het uitvoeren van het grondbeleid zijn, naast vrijwillige verwerving, onder meer voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal en erfpacht. Het beschikbare instrumentarium alsmede de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden ten aanzien van de inzet van het instrumentarium staan beschreven in het Utrechts Grondbeleid en het bijbehorende Verwervings- en taxatieprotocol.

Actuele ontwikkelingen
Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) met daarin onder andere de voortgang van de lopende grondexploitaties maakt onderdeel uit van de Voorjaarsnota. Onderdeel van deze rapportage is een vertrouwelijke bijlage met gedetailleerde informatie per grondexploitatieproject.
Bij de behandeling van de begroting wordt in de tweede bestuursrapportage op basis van actuele informatie gerapporteerd over (mogelijke) wijzigingen ten opzichte van het MPR voor de lopende grondexploitatieprojecten. Dit gebeurt aan de hand van de belangrijkste indicatoren, zoals de grondprijs, het aantal m2 kantoorruimte, de fasering van de woningmarkt (en eventuele noodzakelijk geachte herprogrammering), de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes. Naast de actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse winstnemingen, het verloop van de Reserve grondexploitatie waaronder de omvang van de robuuste posten binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties wordt ook gerapporteerd over de investeringsimpuls RSU en de voortgang van de woningbouwproductie.

De inhoudelijke ontwikkelingen binnen Leidsche Rijn, Stationsgebied en bestaand stedelijk gebied worden in het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed gedetailleerd toegelicht.

Lokale heffingen

In deze paragraaf gaan wij in op de lokale heffingen en onze voornemens voor 2023 op dit gebied. Lokale heffingen bestaan uit belastingen en retributies. Het kwijtscheldingsbeleid is beschreven in de paragraaf over de belastingen. Meer detailinformatie is opgenomen in de diverse belastingverordeningen die gelijktijdig met deze begroting worden aangeboden.

Beleidsindicatoren
Er zijn een viertal beleidsindicatoren met ingang van de Programmabegroting 2018 opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen. In de tabellen wordt het meest recente jaar waarover de gegevens beschikbaar zijn weergegeven, inclusief de twee daaraan voorafgaande jaren.

Indicator	Eenheid	Bron	2019	2020	2021
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	299	333	358
Demografische druk	%	CBS	37,6%	37,6%	37,6%

De demografische druk is de som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022*
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	In Euro's	COELO	705	737	907
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	In Euro's	COELO	776	811	957

*Het COELO heeft in 2022 de manier van berekenen van de OZB aangepast door de gemiddelde waarde van een kleinere groep woningen als uitgangspunt te nemen

Belastingen

Belastingen zijn gedwongen bijdragen van de burger aan de gemeente. De opbrengsten komen in de algemene middelen van de gemeente, waardoor ze voor een uiteenlopend aantal doelen kunnen worden ingezet. Een uitzondering hierop vormen de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. Dit zijn algemene belastingen, maar de opbrengsten mogen alleen ingezet worden om de kosten te dekken die de gemeente voor het rioolstelsel en het inzamelen van afvalstoffen maakt.

Beleid tarieven
Uitgangspunt voor de tariefsvoorstellen is dat de tarieven met de inflatie worden verhoogd. In het coalitieakkoord 2022 is de opbrengst OZB en toeristenbelasting met meer dan de inflatie verhoogd. Bij de berekening van de tarieven 2023 wordt hiermee rekening gehouden.

Overzicht tarieven en opbrengsten 2023

x € 1.000

	Tarieven		Opbrengst	
	2022	2023	2022	2023
Onroerende-zaakbelastingen (*)			132.640	160.290
Eigenaren woningen	0,07620%	<volgt>		
Eigenaren niet-woningen	0,35990%	<volgt>		
Gebruikers niet-woningen	0,29070%	<volgt>		
Rioolheffing (**)			43.791	46.309
Aansluitrecht	228,32	237,00		
Afvoerrecht				

x € 1.000

	Tarieven		Opbrengst	
	2022	2023	2022	2023
0 – 50.000 m3	1,74	1,81		
50.001 – 100.000 m3	1,67	1,73		
100.001 – 150.000 m3	1,55	1,61		
> 150.000 m3	1,40	1,45		
Afvalstoffenheffing (**)			48.936	51.321
Eenpersoonshuishouden	303,85	314,50		
Meerpersoonshuishouden	353,85	366,25		
Hondenbelasting (**)			790	834
Per hond	86,04	89.04		
Precariobelasting				
Terrassen, uitstallingen etc.	Diverse	Diverse	673	689
Vergunningen inname openbare grond	Diverse	Diverse	419	437
Toeristenbelasting	6%	7%	2.934	4.214
Parkeerbelastingen (***)	Diverse	Diverse	37.043	43.834
Totaal			**267.226**	**307.928**

(*) opbrengst onroerende-zaakbelastingen
(**) opbrengst ná kwijtschelding. De cijfers rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn inclusief de tariefsvoorstellen 2023, die verwerkt worden in de eerstvolgende begrotingswijziging onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad
(***) het betreft de inkomsten exclusief garageparkeren.

Onroerende-zaakbelastingen

Alle eigenaren van woningen en alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen onroerende-zaakbelasting. De grondslag van de belasting is de waarde van een woning of niet-woning. Deze waarde wordt elk jaar opnieuw vastgesteld.

Met de groei van de stad neemt het bestand aan woningen en niet-woningen toe waarover onroerendezaakbelasting (OZB) wordt ontvangen. We houden rekening met een areaaltoename van 0,688 miljoen euro. Daarnaast houden we rekening met een toename van de opbrengst als gevolg van de indexering en de extra verhoging in het coalitieakkoord.

Tarieven
De tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen worden op een later moment in het jaar berekend, zodat uitgegaan kan worden van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling.

Rioolheffing

Toelichting kostendekkendheid

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	35.258	
Toegerekende kosten	5.396	
Kwijtschelding	0	
Overhead	1.425	
BTW	4.230	
Totale kosten		46.309

Opbrengst heffingen	46.309
Onttrekking reserves	0
Kostendekkendheid	100%

Toelichting
De rioolheffing bestaat uit een eigenarentarief en een grootverbruikerstarief. Alle eigenaren betalen hetzelfde bedrag. Grote lozers die meer dan 250 m3 water lozen op de riolering betalen daarnaast nog een apart bedrag per m3 geloosd water. De rioolheffing is 100% kostendekkend.

De verwachte kostenstijging van 2022 naar 2023 bedraagt 2,6 miljoen euro ofwel 5,9%. Voor de gemiddelde inflatie van 2022-2023 zijn we uitgegaan van 3,5%. Omdat het aantal rioolheffing betalende eigenaren ook van 2022 naar 2023 weer met circa 3.000 stijgt, kunnen we volstaan met een lagere procentuele stijging van de rioolheffing. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten voor de inflatiecorrectie volstaat behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen voor 2023 een tariefstijging van 3,8% om kostendekkend te blijven.
De tarieven zijn opgenomen in de Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2023, die afzonderlijk voorligt bij de behandeling van de Programmabegroting 2023.

Afvalstoffenheffing

Toelichting kostendekkendheid

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	40.339	
Toegerekende kosten	5.769	
Kwijtschelding	4.621	
Overhead	4.103	
BTW	4.670	
Totale kosten		59.502
Baten heffing	55.942	
Onttrekking reserve	0	
Opbrengst afval	3.560	
Totale opbrengsten		59.502
Kostendekkendheid		100,00%

Toelichting
De tarieven voor de afvalstoffenheffing (één- en meerpersoonshuishoudens) zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,5%. Deze tarieven zijn opgenomen in de Verordening afvalstoffenheffing 2023, die afzonderlijk voorligt bij de behandeling van de Programmabegroting 2023.

Hondenbelasting

De houder van een hond betaalt hondenbelasting. Het houden van blindengeleidehonden en andere honden met een specifieke functie is vrijgesteld van de belasting. De belasting geldt per hond.
Bij de opbrengst hondenbelasting is rekening gehouden met een bedrag van 0.023 miljoen euro dat uit voorgaande jaren in 2023 ontvangen zal worden.

Tarief

Het tarief is verhoogd met de inflatie. Deze is opgenomen in de Verordening hondenbelasting 2023, die afzonderlijk voorligt bij de behandeling van de Programmabegroting 2023.

Toeristenbelasting

Personen van buiten de stad die in Utrecht overnachten in een hotel, B&B of een andere betaalde gelegenheid betalen toeristenbelasting. De belasting is een vast percentage van de overnachtingsprijs en wordt door de logies biedende ondernemer ingehouden en aan de gemeente afgedragen.

Tarief
Het tarief is verhoogd met 1% na het coalitieakkoord. Het nieuwe tarief is 7% van de overnachtingsprijs.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het gaat bijvoorbeeld om uithangborden en terrassen, maar ook voor bouwterreinen op gemeentegrond wordt in het kader van inname openbare grond precario geheven.

Tarieven
De tarieven zijn verhoogd met de inflatie. Deze zijn opgenomen in de Verordening precariobelasting 2023, die afzonderlijk voorligt bij de behandeling van de Programmabegroting 2023.

Parkeerbelasting

Parkeerbelastingen vormen een regulerende belasting. De belasting verbindt een prijs aan het parkeren in de stad op plaatsen waar de parkeerdruk hoog is. Op die manier wordt het parkeergedrag beïnvloed. Bewoners en bedrijven binnen het betaald parkeergebied kunnen in aanmerking komen voor een vergunning. Bezoekers van bewoners in het betaald parkeergebied kunnen tegen een gereduceerd tarief parkeren, als er bewonerskorting voor bezoek is gekocht. Voor deze korting geldt een maximum van 70 uur per kwartaal. Er zijn aparte vergunningen voor personen die om maatschappelijke redenen vaak parkeren in de stad, zoals mantelzorgers en kraamhulpen.

Tarieven
De tarieven voor straatparkeren en parkeervergunningen zijn op basis van het coalitieakkoord en de inflatie verhoogd. De nieuwe tarieven zijn opgenomen in de Verordening parkeerbelastingen 2023 die afzonderlijk voorligt bij de behandeling van de Programmabegroting 2023.

Bedrijveninvesteringszone

Utrecht kent één Bedrijveninvesteringszone (BIZ). Deze BIZ is gevestigd op de Woonboulevard. De aldaar gevestigde ondernemers betalen een belasting, waarvan de opbrengst door de gemeente weer wordt doorgestort aan een door deze ondernemers opgerichte vereniging die daarmee investeringen pleegt in het openbare gebied.

Kwijtschelding/Oninbaar

Inwoners kunnen kwijtschelding krijgen voor hun belastingaanslagen. Kleine ondernemers kunnen ook kwijtschelding krijgen, maar alleen voor de belastingaanslagen die zij als privépersoon ontvangen. Bedrijven komen niet voor kwijtschelding in aanmerking. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerende-zaakbelasting, de rioolheffing voor het eigenarengedeelte, de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting voor ten hoogste twee honden.

De normen voor kwijtschelding worden landelijk vastgesteld. Gemeenten mogen zelf kiezen of ze de bijstandsnorm op 90% of 100% stellen. De gemeente Utrecht kiest voor 100%, waarmee de meest ruime kwijtscheldingsnorm wordt gehanteerd.

Het kwijtscheldingsbeleid is door uw raad op 13 december 2012 vastgesteld.

Als van tevoren duidelijk is dat kwijtschelding wordt verleend, wordt er overgegaan tot automatische kwijtschelding. Voor de OZB en de rioolheffing is geen bedrag aan kwijtschelding opgenomen. De reden hiervoor is dat de aanslagen voor deze belastingen worden opgelegd aan de eigenaren van woningen. Een eventuele overwaarde van de woning telt mee bij de vermogenstoets bij de kwijtschelding. Vanwege

de sterk gestegen huizenprijzen is daardoor het vermogen al reeds te hoog om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

x € 1.000

	2022		2023	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
OZB	0	0	0	0
Rioolheffing	0	0	0	0
Afvalstoffenheffing één persoon	7.614	2.314	7.970	2.507
Afvalstoffenheffing meer personen	5.514	1.951	5.772	2.114
Hondenbelasting	900	75	900	77
Totaal		**4.340**		**4.698**

Oninbaar

Van oninbaarheid is sprake als een belastingschuldige wel moet betalen, maar invordering op de gebruikelijke wijze in de praktijk niet (meer) mogelijk is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als de belastingschuldige failliet is gegaan of de belastingschuldige vertrokken is zonder dat de nieuwe verblijfplaats bij de invorderingsambtenaar bekend is.

x € 1.000

	2022	2023
OZB	600	430
Rioolheffing	100	46
Afvalstoffenheffing	120	120
Hondenbelasting	5	4
Toeristenbelasting	20	20
Precariobelasting	25	20
Parkeerbelasting	70	150
Totaal	**940**	**790**

De begrote bedragen zijn gebaseerd op de resultaten van het afgelopen jaar en de inschattingen van de op dit moment naar aanleiding van de lopende invordering. Ervaringscijfers over 2021 en 2022 tot nu toe, laten zien dat het voor 2022 begrote bedrag voor de OZB aan de hoge kant was, waardoor het begrotingsbedrag omlaag kan worden bijgesteld. Om diezelfde reden is het bedrag aan oninbaar voor zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing ten opzicht van de begroting 2022 verlaagd. Wegens de ervaringscijfers over 2021 en 2022 tot nu toe en het uitbreiden van het betaald parkeergebied is het begrote bedrag voor de parkeerbelasting hoger bijgesteld.

Voor alle belastingen tezamen is het bedrag aan oninbaar lager dan dat voor het begrotingsjaar 2022.

In bovenstaand schema is voor de parkeerbelasting niet het aandeel van de buitenlandse kentekens opgenomen. In de jaarrekening wordt tevens aangeven hoeveel naheffingsaanslagen die in het belastingjaar voor invordering aan buitenlandse kentekenhouders zijn overgedragen uiteindelijk niet tot een betaling hebben geleid.

Retributies

Inleiding

Het aanvragen van een paspoort of een rijbewijs of een vergunning om een dakkapel te bouwen en het sluiten van een huwelijk zijn voorbeelden van dienstverlening die aan individuele burgers wordt verleend. Met retributies kan de gemeente (een deel van) de kosten die gemaakt worden met de dienstverlening verhalen op de burger die om de dienstverlening vraagt.

Retributies zijn leges, gelden of rechten. De legesverordening is de meest algemene verordening. Hieronder vallen onder meer de aanvragen voor paspoorten en rijbewijzen en het sluiten van een huwelijk. De leges voor de aanvraag van een omgevingsvergunning is ondergebracht in een aparte

verordening. Hierbij is uitgegaan van de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Met de brug- schut- en havengelden en de marktgelden vraagt de gemeente een vergoeding voor de kosten van het bedienen van de bruggen en schutten, het gebruik van de havens en het mogelijk maken van de markten in de stad. De rechten begraafplaatsen zien op de kosten die de gemeentelijke begraafplaatsen oproepen.

De Gemeentewet vereist dat de begrote opbrengsten van de retributies de begrote kosten niet overstijgen. Deze opbrengstlimiet geldt voor de verordening als geheel. Dat houdt in dat binnen een verordening sommige tarieven meer dan honderd procent mogen zijn, terwijl andere minder dan honderd procent kostendekkend zijn.

Beleidstarieven

In de Nota lokale heffingen is opgenomen dat een maximale kostendekkendheid per verordening het uitgangspunt is. Wettelijke maxima, maatschappelijke overwegingen of marktoverwegingen kunnen ervoor zorgen dat maximale kostendekkenheid niet mogelijk of wenselijk is.

Wettelijke maxima

Voor een aantal tarieven gelden er wettelijke maxima. De gemeente mag de tarieven dan niet hoger vaststellen dan dit maximum. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. Het Rijk stelt hiervoor jaarlijks de maximale tarieven vast die een gemeente in rekening mag brengen. Voor Utrecht leiden deze tarieven tot opbrengsten die de kosten niet volledig dekken.

Maatschappelijke overwegingen

Een maximale kostendekkendheid kan in een aantal gevallen tot een tarief leiden dat maatschappelijk niet gewenst is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de gehandicaptenparkeerkaart (bereikbaarheid) en de leges voor huwelijken. De tarieven zouden dan gelet op de aard van de dienstverlening voor de aanvrager van de dienstverlening te hoog worden.

Marktomstandigheden

Utrecht opereert in een competitieve markt. Tarieven die de gemeente vraagt kunnen voor ondernemers reden zijn om niet voor Utrecht, maar voor een andere gemeente te kiezen. Dat doet zich bijvoorbeeld voor bij de havengelden. Meer kostendekkende tarieven kunnen er dan voor zorgen dat ondernemers voor havens in de omgeving kiezen.

x € 1.000

	2022			2023		
	Baten	Lasten	%	Baten	Lasten	%
Algemeen (geen programma)	1	1	100	1	1	100
Bewoners en bestuur						
• Huwelijk en partnerschap	547	879	62	547	866	63
• Uittreksels/afschriften	738	715	103	658	631	104
• Reisdocumenten	1.466	1.481	99	1.271	1.267	100
• Rijbewijzen	1.123	1.126	100	1.123	1.135	99
Bereikbaarheid						
• Leges	189	603	31	179	624	29
Beheer openbare ruimte						
• Vergunningen openbare ruimte	1.342	1.344	100	2.427	2.427	100
• Evenementen	491	999	49	601	1137	53
Openbare orde en veiligheid						
• Vergunning voetbalwedstrijden	7	10	66	7	11	65
• Horeca	544	867	63	636	1051	61
• Gokken	20	20	100	21	21	100
• Prostitutie	15	15	100	13	13	100

• Exploitatievergunning	-	-	-	10	132	8
Wonen en monumenten						
• Woonruimtezaken	354	434	82	471	551	86
• Bestemmingsplannen	471	487	97			
• Archeologie	212	221	96	-	-	-
Totaal legesverordening	7.520	9.202	82	7.965	9.867	81
Wonen en monumenten						
• Leges omgevingsvergunning	16.597	16.602	100	15.976	15.946	100
Beheer openbare ruimte						
• Begraafplaatsrechten	1.154	1.262	91	1.243	1.302	96
• Brug- schut- en havengelden	904	1.468	62	828	1.491	56
• Marktgelden	805	849	95	851	869	98
Totaal	**26.980**	**29.383**	**92**	**26.863**	**29.475**	**86**

Bewoners en Bestuur

Hieronder staan de leges Bewoners en Bestuur:

- Huwelijk en partnerschap
- Uittreksel/ afschriften
- Reisdocumenten
- Rijbewijzen

Leges Huwelijk en partnerschap

		x € 1.000
Omschrijving		
Kosten taakveld	705	
Overhead	160	
BTW	0	
Totale kosten		866
Totale opbrengsten		547
Kostendekkendheid		63,20%

Toelichting

Toelichting minder dan maximale kostendekkendheid

We hebben in Utrecht verschillende varianten voor huwelijken en partnerschappen (onder andere gratis huwelijk, eenvoudig huwelijk, flits/baliehuwelijk, reguliere huwelijk). De tarieven verschillen afhankelijk van gekozen tijdstip en plaats.

De leges voor huwelijken zijn voor alle vormen op dit moment niet kostendekkend. Alle huwelijken – of het nu gaat om een flits/eenvoudig/gratis huwelijk of een regulier huwelijk - vereisen dezelfde wettelijke en administratieve handelingen. Hierin kunnen wij niet 'versnellen' en daarmee is de afhandeltijd hetzelfde.

De kosten van onze dienstverlening bestaan uit de directe personeelskosten (aantal en salarisschalen van de medewerkers die zich bezighouden van het aanbieden van deze dienstverlening), de tijd die aan de huwelijkskandidaten besteed wordt in aanloop naar het huwelijksmoment en de locatie waar het huwelijk voltrokken wordt. Daarnaast zijn er ook andere kosten zoals huisvestingskosten, informatiseringskosten, materialen en overhead die worden toegerekend.

Een verhoging van de tarieven huwelijken naar kostendekkend niveau is om maatschappelijke redenen niet wenselijk. Bij huwelijken geldt ook dat hoge tarieven ertoe kunnen leiden dat mensen ervoor kiezen om niet in Utrecht maar in een andere gemeente trouwen.

Uittreksel/ afschriften

Omschrijving	x € 1.000	
Kosten taakveld	535	
Overhead	96	
BTW	0	
Totale kosten		631
Totale opbrengsten		547
Kostendekkendheid		104,39%

Toelichting
We hebben verschillende tarieven voor deze dienstverlening. Een deel van deze tarieven kunnen we zelf vaststellen (uittreksels BRP) en sommige worden door het Rijk voorgeschreven (Verklaring Omtrent het Gedrag). De leges zijn opgebouwd uit de kosten die de gemeente moet maken voor deze dienstverlening.

Leges reisdocumenten

Omschrijving	x € 1.000	
Kosten taakveld	1.131	
Overhead	136	
BTW	0	
Totale kosten		1.267
Totale opbrengsten		1.271
Kostendekkendheid		100,30%

Toelichting
Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief.
Utrecht hanteert de maximaal toegestane tarieven.

Leges rijbewijzen

Omschrijving	x € 1.000	
Kosten taakveld	965	
Overhead	169	
BTW	0	
Totale kosten		1.135
Totale opbrengsten		1.123
Kostendekkendheid		98,97%

Toelichting

Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief.
Utrecht hanteert de maximaal toegestane tarieven.

Bereikbaarheid

Hieronder staan de leges Bereikbaarheid.

Bereikbaarheid

Omschrijving		x € 1.000
Kosten taakveld	463	
Overhead	113	
BTW	48	
Totale kosten		624
Totale opbrengsten		179
Kostendekkendheid		28,70%

Toelichting
De leges Bereikbaarheid bestaan uit de leges voor het in behandeling nemen van aanvragen gehandicaptenparkeerfaciliteiten (Europese gehandicaptenparkeerkaart, parkeerplaats bij het woon-, werk- of studieadres), aanvragen taxivergunning en aanvragen ontheffing milieuzone. De kostendekkendheid van de groep leges Bereikbaarheid wordt met name bepaald door de lagere kostendekkendheid van de leges gehandicaptenparkeerfaciliteiten (circa 25%). De kosten worden voor deze doelgroep zo beperkt mogelijk gehouden.

Beheer Openbare Ruimte

Hieronder staan de leges Openbare Ruimte:

- Vergunning Openbare Ruimte
- Evenementen

Leges vergunningen Openbare Ruimte

Omschrijving		x € 1.000
Kosten taakveld	1.709	
Overhead	672	
BTW	5	
Totale kosten		2.427
Totale opbrengsten		2.427
Kostendekkendheid		100,00%

Toelichting
Het gaat hier om vergunningen voor onder meer het leggen van kabels en leidingen, aanleg riolering, standplaatsen, verkeersontheffingen en inname openbare grond. De diverse vergunningaanvragen inname openbare grond en venten alsmede die voor ontheffingsaanvragen van reguliere werktijden en geluid bij bouwwerkzaamheden, voor verkeersmaatregelen op grond van het RVV en voor verschillende activiteiten met voertuigen op grond van de APV, naast aan te passen aan de inflatie, te verhogen met 8,8%. Tevens de legestarieven voor het in behandeling nemen van verzoeken tot het verkrijgen van instemming voor het uitvoeren van werkzaamheden op grond van de Telecommunicatiewet en voor

aanvragen opbreekvergunning kabels en leidingen, naast aan te passen aan de inflatie, te verhogen met 11,3%.

Leges evenementen

		x € 1.000
Omschrijving		
Kosten taakveld	749	
Overhead	367	
BTW	20	
Totale kosten		1.136
Totale opbrengsten		601
Kostendekkendheid		53%

Toelichting
De leges Evenementen bestaan uit de leges voor het in behandeling nemen van aanvragen voor een vergunning voor binnen- en buitenevenementen, aanvragen tap-ontheffing en uit de leges voor het uitvoeren van geluidsmetingen.
Om de organisatie van evenementen in de stad te stimuleren, zijn de legestarieven voor vergunningaanvragen voor buitenevenementen, die verreweg het grootste onderdeel van deze legesgroep vormen, vastgesteld op een minder dan kostendekkend niveau.
Tegelijkertijd constateren we dat de noodzaak en behoefte aan regulerende activiteiten rond evenementen toenemen en complexer en urgenter worden, ingegeven door wet- en regelgeving, actuele ontwikkelingen en wensen en verwachtingen in de samenleving. Dit betekent dat de werkzaamheden voor beoordeling van aanvragen en bijbehorende planvorming (op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, mobiliteit en communicatie), begeleiding van organisatoren en toezicht voor, tijdens en na het evenement ook toenemen.

Openbare Orde en (wijk)veiligheid

Hieronder staan de leges Openbare Orde en (wijk)veiligheid:

- Exploitatievergunning
- Vergunning voetbalwedstrijden
- Horeca
- Kansspelen
- Prostitutie

Leges Exploitatievergunning

		x € 1.000
Omschrijving		
Kosten taakveld	88	
Overhead	41	
BTW	2	
Totale kosten		132
Totale opbrengsten		10
Kostendekkendheid		7,70%

Toelichting

Onder de leges Exploitatievergunning vallen vergunningaanvragen die via een aanwijzingsbesluit onder de vergunningplicht vallen in het kader van ondermijning.
Om de kosten voor bonafide ondernemers zo laag mogelijk te houden is gekozen dit tarief niet kostendekkend te maken.

Leges Vergunning voetbalwedstrijden

De kostendekkendheid ten aanzien van de leges vergunning voor voetbalwedstrijden is 65%. In de berekening is rekening gehouden met het verstrekken van acht (collectieve) vergunningen op jaarbasis. De opbrengsten hiervan bedragen 6.953 euro. De kosten bedragen 10.633 euro (7.237 euro voor het primair proces en 3.396 euro voor overhead).

Toelichting minder dan maximale kostendekkendheid
Enkele jaren geleden is gestart met het uitgeven van collectieve vergunningen. Door het collectief vergunnen is het aantal (jaarlijks) verleende vergunningen afgenomen en daarmee de bijbehorende legesopbrengsten. De kosten zijn niet recht evenredig afgenomen. Doel is maximale kostendekkendheid.

Leges Horeca

		x € 1.000
Omschrijving		
Kosten taakveld	700	
Overhead	330	
BTW	20	
Totale kosten		1.050
Totale opbrengsten		636
Kostendekkendheid		60,50%

Toelichting
De leges Horeca bestaan uit leges voor het in behandeling nemen van vergunningaanvragen (Alcoholwet, Horecawet, exploitatieverordening, een combinatie van beide, met of zonder terras), aanvragen wijziging inrichting en aanvragen wijziging leidinggevende.
De kostendekkendheid van de leges Horeca wordt beïnvloed doordat de afgelopen jaren het aantal horecabedrijven is toegenomen en het toezicht op de wettelijke registratieplicht van leidinggevenden in de verleende vergunning en hun aanwezigheidsplicht in het horecabedrijf is geïntensiveerd. Daarnaast geldt ook voor horeca, vergelijkbaar aan evenementen, dat omgevingsfactoren, zoals veiligheid, geluid en milieu een steeds belangrijker rol spelen bij de beoordeling van vergunningaanvragen. Dit betekent ook een toename van de werkzaamheden voor beoordeling en begeleiding van vergunningaanvragen en het toezicht op de vergunningvoorschriften. De legestarieven horeca zijn in 2018 en 2019 (deels) al aangepast met meer dan de inflatiecorrectie, om een verdere afname van de kostendekkendheid en daarmee een groter beroep op de algemene middelen te voorkomen. De legestarieven voor het in behandeling nemen van vergunningaanvrage Drank en Horeca, naast aan te passen aan de inflatie, te verhogen met 14,8%.

Leges Kansspelen

		x € 1.000
Omschrijving		
Kosten taakveld	14	
Overhead	6	
BTW	0	
Totale kosten		21

Totale opbrengsten	21

Kostendekkendheid	99,90%

Toelichting
Deze leges zijn conform de wensen van de raad volledig kostendekkend.

Leges Prostitutie

x € 1.000

Omschrijving	
Kosten taakveld	8
Overhead	4
BTW	0
Totale kosten	13

Totale opbrengsten	13

Kostendekkendheid	100,00%

Toelichting
Deze leges zijn conform de wensen van de raad volledig kostendekkend.

Wonen en Monumenten

Hieronder staat de leges Woonruimte.

Leges Woonruimtezaken

x € 1.000

Omschrijving	
Kosten taakveld	388
Overhead	150
BTW	12
Totale kosten	551

Totale opbrengsten	471

Kostendekkendheid	85,60%

Toelichting
Het gaat hier om leges voor onttrekkingen, splitsingen, opkoopbescherming en verklaring bestemming en gebruik.
De tarieven voor de verklaring bestemming en gebruik zijn niet kostendekkend (28,2%) om geen drempel hoeven op te werpen bij de verstrekking van informatie. Dit drukt de kostendekkendheid van de overige producten binnen deze legesgroep. Afhankelijk van het aantal vergunningaanvragen (en onder andere de daarbij behorende appartementsrechten) kan de kostendekkendheid jaarlijks fluctueren. De legestarieven voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een splitsingsvergunning, naast aan te passen aan de inflatie, te verhogen met 14,7%.

Omgevingsvergunningen

Hieronder staan de leges Omgevingsvergunningen:

- Omgevingsvergunningen
- Begrafenisrechten
- Brug-, Schut- en Havengelden
- Marktgelden

Leges Omgevingsvergunningen

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	11.339	
Overhead	3.981	
BTW	514	
Totale kosten		15.834
Totale opbrengsten		15.830
Kostendekkendheid		100,00%

Toelichting
De leges opbrengsten voor de grote bouwprojecten staan onder druk. Enerzijds heeft dit te maken met de doorwerking van de PFAS- en de stikstofcrisis, anderzijds door schaarste aan personeel en materiaal. Dit leidt tot stijgende bouwkosten en onzekerheid over financiering in de bouw. Als gevolg van een geringer aantal grote bouwprojecten ontstaat druk op de mate van kostendekkendheid van de verordening. Om, overeenkomstig het uitgangspunt in de Nota lokale heffingen, maximale kostendekkend te blijven worden de tarieven verhoogd met 32,5%.

Leges Begrafenisrechten

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	1.197	
Overhead	105	
BTW	0	
Totale kosten		1.302
Totale opbrengsten		1.243
Kostendekkendheid		95,50%

Toelichting
Niet alle kosten die voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen worden gemaakt mogen op grond van wet- en regelgeving door begraafplaatsrechten worden verhaald. Het totaal van de inkomsten van de begraafrechten dekt 95,5% van de toerekenbare kosten.
De tarieven stijgen met 3,5% ten opzichte van 2022.
Vanaf 2017 zijn drie nieuwe tarieven toegevoegd. Er kan vanaf 2017 gekozen worden voor het afkopen van de kosten voor grafonderhoud van een (kinder)graf voor onbepaalde tijd. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden bij leven een locatie voor een graf te reserveren. Vanaf 2019 is bij de tariefopstelling rekening gehouden met opbrengsten op deze tarieven.

Leges Brug-, Schut- en Havengelden

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	1.124	
Overhead	372	
BTW	0	
Totale kosten		1.496
Totale opbrengsten		834
Kostendekkendheid		55,70%

Toelichting
De havens in Utrecht maken deel uit van een competitieve markt. Dit vermindert de mogelijkheden om de tarieven van de havengelden te verhogen.
Utrecht heft liggelden van woonschepen die in gemeentewater liggen. Sinds het belastingjaar 2015 worden de tarieven voor de liggelden van woonschepen in Utrechts water stapsgewijs verhoogd om toe te groeien naar het marktconforme tarief dat Rijkswaterstaat hanteert voor woonboten in haar water in de gemeente.
Het aantal elektrische recreatievaartuigen stijgt. Omdat het tarief voor deze emissievrije boten beduidend lager is, dalen de inkomsten vanaf 2021. De opbrengsten 2023 zijn gebaseerd op de met 3,5% geïndexeerde tarieven.

Toelichting minder dan maximale kostendekkendheid

De tarieven voor de beroepsvaart zijn nagenoeg gelijk met de tarieven welke vergelijkbare organisaties (zoals Rijkswaterstaat) in rekening brengen.
Voor de ligplaatsen bij de recreatievaart is in de afgelopen jaren een tarievenbeleid gevoerd om de boten met motoren te 'vergroenen' via (een verdere differentiatie van) het liggeld. Dit beleid is zeer succesvol gebleken, maar zorgt er wel voor dat hierdoor de kostendekkendheid is afgenomen.
Marktomstandigheden (havens) en maatschappelijke overwegingen (vergroening) zorgen ervoor dat de leges minder dan volledig kostendekkend zijn.

Leges Marktgelden

x € 1.000

Omschrijving		
Kosten taakveld	605	
Overhead	247	
BTW	25	
Totale kosten		877
Totale opbrengsten		855
Kostendekkendheid		97,50%

Toelichting
Indien een deel van voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen wordt gebruikt voor het houden van markten, kunnen voor het innemen van een standplaats marktgelden worden geheven. De marktgelden worden geheven van degene die de standplaats inneemt. Het tarief is afhankelijk van de locatie in de stad waar de markt plaats vindt, de grootte van de ingenomen standplaats en het al dan niet tijdelijk zijn van de standplaats. De tarieven stijgen met 3,5% (index) ten opzichte van 2022. Daarnaast is er een extra jaarlijkse verhoging van 2,5% die noodzakelijk is om naar kostendekkendheid van 100% te groeien in 2025.

Toelichting minder dan maximale kostendekkendheid
Jaarlijks worden de markttarieven, naast de indexering, extra verhoogd met 2,5% om vanaf het jaar 2025 naar verwachting kostendekkend te kunnen zijn.
Doel is volledige kostendekkendheid. Marktomstandigheden en maatschappelijke overwegingen leiden ertoe om dit stapsgewijs te doen over een periode van meerdere jaren.

Financiën

Overzicht baten en lasten

Cijfers Jaarstukken 2021

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	7.515	44.501	-36.986	39.753	1.141	118	1.259	-35.845
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	153.623	111.989	41.634	-16.422	-16.971	77.040	60.069	24.662
Duurzaamheid	1.378	16.956	-15.578	13.259	2.779	141	2.920	-12.800
Bereikbaarheid	52.077	54.739	-2.662	14.098	-9.043	22.099	13.056	-11.705
Openbare ruimte en groen	115.416	168.903	-53.487	68.402	-4.784	5.945	1.161	-58.271
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	278	18.580	-18.302	19.345	146	2.500	2.646	-18.156
Werk en Inkomen	204.771	283.198	-78.427	81.804	7.618	0	7.618	-70.809
Onderwijs	24.400	107.949	-83.548	83.875	4.212	5.725	9.937	-79.336
Ondersteuning op maat	15.355	321.365	-306.010	309.673	339	1.200	1.539	-305.671
Volksgezondheid	2.863	29.665	-26.802	26.596	269	0	269	-26.533
Veiligheid	1.465	56.731	-55.266	55.778	226	0	226	-55.040
Cultuur	163	58.203	-58.039	62.903	562	388	950	-57.477
Samenleven en Sport	19.503	77.963	-58.460	63.059	304	2.300	2.604	-58.156
Utrechts Vastgoed	24.835	22.074	2.761	-19.212	13.724	10.717	24.441	16.485
Algemene middelen	961.688	7.593	954.095	-979.157	20.030	81.480	101.510	974.125
Overhead	4.803	179.924	-175.121	175.996	4.470	0	4.470	-170.650
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	-250
Totaal	**1.590.133**	**1.560.582**	**29.551**	**0**	**25.022**	**209.653**	**234.675**	**54.573**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.
In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

Cijfers Programmabegroting 2022

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	6.286	50.174	-43.889	42.551	-1.338	0	1.338	0
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	166.019	162.592	3.427	-14.226	-10.799	11.706	22.505	0
Duurzaamheid	4.329	22.197	-17.867	17.064	-804	141	945	0
Bereikbaarheid	63.326	67.789	-4.462	8.701	4.239	20.561	16.322	0
Openbare ruimte en groen	118.821	190.476	-71.655	67.310	-4.345	0	4.345	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	264	23.173	-22.909	22.659	-250	0	250	0
Werk en Inkomen	153.512	283.729	-130.218	123.916	-6.302	0	6.302	0
Onderwijs	18.632	110.846	-92.214	88.288	-3.926	0	3.926	0
Ondersteuning op maat	6.268	349.212	-342.945	339.598	-3.347	0	3.347	0
Volksgezondheid	2.943	29.597	-26.654	26.537	-117	0	117	0
Veiligheid	1.827	60.055	-58.228	57.982	-246	0	246	0
Cultuur	60	62.586	-62.526	57.254	-5.272	103	5.375	0
Samenleven en Sport	16.642	89.272	-72.630	69.554	-3.076	0	3.076	0
Utrechts Vastgoed	27.120	25.142	1.978	673	2.651	4.965	2.314	0
Algemene middelen	1.091.416	7.751	1.083.665	-1.096.577	-12.912	90.675	103.587	0
Overhead	4.452	194.010	-189.558	188.465	-1.093	0	1.093	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.681.916**	**1.728.852**	**-46.936**	**0**	**-46.937**	**128.152**	**175.088**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Cijfers Programmabegroting 2023

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	5.868	49.626	-43.759	43.759	0	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	125.660	142.601	-16.942	5.126	-11.815	9.719	21.534	0
Duurzaamheid	1.363	19.865	-18.503	17.934	-569	141	710	0
Bereikbaarheid	64.595	72.068	-7.473	6.433	-1.039	20.009	21.049	0
Openbare ruimte en groen	121.721	191.417	-69.697	69.694	-3	0	3	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	15	20.304	-20.290	20.290	0	0	0	0
Werk en Inkomen	152.421	249.059	-96.639	96.639	0	0	0	0
Onderwijs	19.219	116.355	-97.136	94.626	-2.510	0	2.510	0
Ondersteuning op maat	6.268	342.331	-336.063	336.063	0	0	0	0
Volksgezondheid	2.247	31.120	-28.873	28.756	-117	0	117	0
Veiligheid	622	62.724	-62.102	62.102	0	0	0	0
Cultuur	0	59.335	-59.335	59.306	-29	103	132	0
Samenleven en Sport	18.118	93.958	-75.840	73.414	-2.427	0	2.427	0
Utrechts Vastgoed	28.020	29.233	-1.213	6.364	5.151	7.183	2.031	0
Algemene middelen	1.143.938	33.823	1.110.115	-1.119.977	-9.862	39.846	49.708	0
Overhead	4.573	203.914	-199.341	199.222	-119	0	119	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.694.645**	**1.717.983**	**-23.338**	**0**	**-23.338**	**77.002**	**100.340**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Cijfers Programmabegroting 2024

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	8.577	51.105	-42.527	42.527	0	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	206.261	218.302	-12.041	10.405	-1.635	13.301	14.936	0
Duurzaamheid	124	19.981	-19.858	19.289	-569	141	710	0
Bereikbaarheid	71.207	74.361	-3.154	4.447	1.294	15.041	13.747	0
Openbare ruimte en groen	121.401	188.959	-67.559	67.556	-3	0	3	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	15	22.804	-22.790	22.790	0	0	0	0
Werk en Inkomen	152.419	247.735	-95.317	95.317	0	0	0	0
Onderwijs	19.219	116.550	-97.331	94.821	-2.510	0	2.510	0
Ondersteuning op maat	6.268	342.697	-336.429	336.429	0	0	0	0
Volksgezondheid	2.166	31.765	-29.599	29.482	-117	0	117	0
Veiligheid	622	63.308	-62.686	62.686	0	0	0	0
Cultuur	0	61.551	-61.551	61.110	-441	0	441	0
Samenleven en Sport	18.118	94.650	-76.532	74.106	-2.427	0	2.427	0
Utrechts Vastgoed	28.020	29.664	-1.644	3.795	2.151	4.183	2.031	0
Algemene middelen	1.164.668	36.854	1.127.814	-1.126.545	1.269	27.423	26.154	0
Overhead	4.573	206.168	-201.595	201.535	-60	0	60	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.803.657**	**1.806.703**	**-3.047**	**0**	**-3.047**	**60.089**	**63.136**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Cijfers Programmabegroting 2025

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	8.577	51.725	-43.148	43.148	0	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	134.217	145.080	-10.863	11.657	794	12.374	11.580	0
Duurzaamheid	124	19.826	-19.703	19.709	6	141	135	0
Bereikbaarheid	70.368	68.737	1.631	3.664	5.295	10.306	5.011	0
Openbare ruimte en groen	121.401	190.405	-69.005	69.002	-3	0	3	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	15	21.129	-21.115	21.115	0	0	0	0
Werk en Inkomen	152.419	247.325	-94.907	94.907	0	0	0	0
Onderwijs	19.219	120.903	-101.684	99.174	-2.510	0	2.510	0
Ondersteuning op maat	7.827	340.202	-332.375	332.375	0	0	0	0
Volksgezondheid	2.165	32.017	-29.852	29.735	-117	0	117	0
Veiligheid	622	62.961	-62.339	62.339	0	0	0	0
Cultuur	0	61.709	-61.709	61.577	-132	0	132	0
Samenleven en Sport	18.118	95.322	-77.204	74.778	-2.427	0	2.427	0
Utrechts Vastgoed	28.020	25.575	2.445	-294	2.151	4.183	2.031	0
Algemene middelen	1.177.434	38.301	1.139.133	-1.124.376	14.757	39.872	25.115	0
Overhead	4.573	205.814	-201.241	201.241	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.745.097**	**1.727.281**	**17.815**	**0**	**17.815**	**66.876**	**49.061**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Cijfers Programmabegroting 2026

x € 1.000

Programma	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Bewoners en Bestuur	8.577	51.673	-43.096	43.096	0	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed	106.526	116.040	-9.513	2.573	-6.940	6.594	13.534	0
Duurzaamheid	124	19.476	-19.353	19.359	6	141	135	0
Bereikbaarheid	72.194	73.979	-1.785	1.207	-578	12.921	13.499	0
Openbare ruimte en groen	121.401	196.164	-74.764	74.761	-3	0	3	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	15	21.129	-21.115	21.115	0	0	0	0
Werk en Inkomen	152.419	246.659	-94.240	94.240	0	0	0	0
Onderwijs	19.219	121.118	-101.899	99.389	-2.510	0	2.510	0
Ondersteuning op maat	7.845	337.161	-329.316	329.316	0	0	0	0
Volksgezondheid	2.165	32.020	-29.855	29.738	-117	0	117	0
Veiligheid	622	62.861	-62.239	62.239	0	0	0	0
Cultuur	0	62.837	-62.837	62.705	-132	0	132	0
Samenleven en Sport	18.118	97.448	-79.330	76.904	-2.427	0	2.427	0
Utrechts Vastgoed	28.020	26.221	1.799	352	2.151	4.183	2.031	0
Algemene middelen	1.121.606	26.991	1.094.615	-1.117.305	-22.690	23.294	45.985	0
Overhead	4.573	204.634	-200.061	200.061	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	250	-250	250	0	0	0	0
Totaal	**1.663.422**	**1.696.661**	**-33.239**	**0**	**-33.240**	**47.134**	**80.373**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Overzicht incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten voor het jaar 2023 gespecificeerd. Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht gehanteerd zijn:

- alleen posten van materiële betekenis zijn gespecificeerd opgenomen (minimaal 0,1 miljoen euro), lagere bedragen worden gesaldeerd opgenomen en niet verder gespecificeerd;
- posten als incidenteel worden aangemerkt indien sprake is van eenmalige baten en lasten;
- De incidentele lasten worden als min aangegeven; de incidentele baten als plus
- de resultaten van de lang(er)durende programma's worden niet als incidenteel aangemerkt, zoals het programma Bereikbaarheid en de grondexploitaties (waaronder Stationsgebied en Leidsche Rijn).

x € 1.000

Presentatie van het structureel begrotingsaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	-23.338	-8.047	17.815	-33.239
Toevoegingen en ontrekking aan reserves	23.338	8.047	-17.815	33.239
Begrotingsaldo na bestemming	0	0	0	0
Af: incidentele lasten	48.560	37.547	33.692	-25.317
Bij incidentele baten	-3.139	0	0	0
Af: incidentele toevoeging aan reserves	7.059	1.897	57	57
Bij: incidentele onttrekking reserves	-16.921	-628	14.700	22.847
Structureel saldo begroting	**35.559**	38.816	**48.449**	**-2.413**
Totale baten voor mutaties reserves	1.694.645	1.803.657	1.745.097	1.663.422
Structurele exploitatieruimte	2,10%	2,15%	2,78%	-0,15%

Staat van incidentele lasten en baten

De incidentele baten en lasten zijn verantwoord en verder toegelicht op de programma's.
De incidentele lasten (zoals extra toegekend incidenteel budget) worden als plus aangegeven;
Incidentele baten zoals een subsidie etc. worden als min aangegeven.

x € 1.000

Omschrijving	Baten/ Lasten/ Res	2023	2024	2025	2026
Bewoners en Bestuur					
-Reisdocumentendip	Baten	-1.000			
-Projectgeld Landelijke aanpak adresonderzoek	lasten	20			
-Schaalsprong van de stad	Lasten	260			
-Programma Samen Stad maken	Lasten	90	90	90	90
-Impuls Wijk- en buurtaanpak	Lasten	800	1.050	1.300	1.300
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Erfgoed					
-Advies- en uitvoeringscapaciteit Wonen	Lasten	550			
-Regeling huisvesting aandachtsgroepen 2022-2024	Baten	-1.000			
-Regeling huisvesting aandachtsgroepen 2022-2024	Lasten	1.000			

x € 1.000

Omschrijving	Baten/ Lasten/ Res	2023	2024	2025	2026
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	Lasten	150	150	150	150
-Taskforce versneld toevoegen woonruimte	Lasten	500	500	500	
-Fonds betaalbare koop	Lasten	3.000			
-(T)huis voor iedereen	Lasten	335	335	335	335
-Pilot voorrang beroepsgroepen	Lasten	135	70	70	70
-Versterken huurteam	Lasten	100	100	100	
-Bijzondere woonvormen	Lasten	335	335	335	335
-Digitalisering Erfgoed	Lasten	300	190	90	
-Overig	Lasten	100	100	150	150
Duurzaamheid					
-Circulaire Economie	Lasten	250	0	0	0
-Energiearmoede 1e tranche	Lasten	1.139	0	0	0
-Energiearmoede 1e tranche	Baten	-1.139	0	0	0
-Uitvoeringskosten Klimaatakkoord Meicirculaire 2022	Lasten	525	0	0	0
-Griftpark onderzoek stimulering biologische afbraak	Lasten	-100	0	0	0
-Griftpark onderzoek stimulering biologische afbraak	Baten	100	0	0	0
-Kilmaatberaad	lasten	50	0	50	0
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Impuls uitvoeringskosten energietransitie	Lasten	670	1.670	1.670	1.670
-Groeimiddelen aanbod Natuur- en Milieueducatie	Lasten	250	0	0	0
-Versterken vestigingsklimaat circulaire bedrijven	Lasten	250	430	500	0
Bereikbaarheid					
-Niet van toepassing					
Openbare Ruimte en Groen					
-Frictiekosten Leidsche Rijn onderhoud openbare ruimte	Lasten	2.292	0	0	0
-Programma Wervengebied	Lasten	-1.445	-45	0	0
-Rondje Stadseiland (Johan Wagenaarkade)	Lasten	1.000	0	0	0
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Twee stedelijke upcycle-centra	Lasten	200	600	1.200	0
-Aanleg groene ommetjes	Lasten	200	200	200	200
-Loket meer groen in de straat	Lasten	100	100	100	100

x € 1.000

Omschrijving	Baten/ Lasten/ Res	2023	2024	2025	2026
Economie & Werkgelegenheid voor iedereen					
-Verdichting en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	Lasten	1.000	3.000	1.000	1.000
Werk en Inkomen					
-Regionale aanpak jeudgwerkloosheid	Lasten	1.310	0	0	0
-Banenplan in samenwerking met werkgevers	Lasten	40	80	80	80
-Basisbanen	Lasten	100	200	300	300
Onderwijs					
Doelstelling 1					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Risicodekking bibliotheek	Lasten	1.000	0	0	0
-Focusaanpak jongeren 18-23	Lasten	250	250	250	250
-Uitbreiden bereik Voorschoolse Educatie (VE)	Lasten	250	500	500	500
-Rijke schooldag	Lasten	150	350	350	350
-Utrecht Leert!	Lasten	150	150	150	150
-Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt	Lasten	300	300	300	300
Doelstelling 2					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Eerste inrichting	Lasten	892	892	892	892
-Kapitaallasten	Lasten	1.392	2.644	4.979	5.275
-Exploitatie	Lasten	851	1.331	1.812	2.080
Ondersteuning op maat					
-Transformatiefonds Beschermd wonen U16	Lasten	2.600	2.600		
Volksgezondheid					
Coalitieakkoord 2022 - 2026:					
-Stevige inzet mentale zorg	Lasten	100	250	500	500
-(Extra) inzet op preventie vechtscheidingen	Lasten	100	100	100	100
-Gezond ouder worden	Lasten	250	250	250	250
-Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	Lasten	300	300	300	300
-Advisering gezonde leefomgeving	Lasten	290	290	290	290
Veiligheid					
-Focusgebieden ASW en Kanaalstraat/Damstraat	Lasten	500	500	500	500
Cultuur					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Betaalbare huisvesting klein mkb en creatieve sector	Lasten	300	500	500	500
-Uitbouw muzikale oefenstudio's	Lasten	0	192	192	192
-Wijkvoorzieningen	Lasten	0	0	282	1.044
-Jongeren Cultuurhuis Leidsche Rijn	Lasten	0	0	305	305
Samenleven en Sport					
Coalitieakkoord 2022-2026:					
-Ondersteuning digitale vaardigheden	Lasten	250	500	500	500
Utrechts Vastgoed					
Voorjaarsnota 2022:					
-Verhogen dotatie voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed.	Lasten	4.565	4.565	0	0
Coalitieakkoord 2022:					
-Uitvoering motie Utrecht Standaard Toegankelijk.	Lasten	3.000	0	0	0

x € 1.000

Omschrijving	Baten/ Lasten/ Res	2023	2024	2025	2026
-Versnellen verduurzamen vastgoed.	Lasten	100	100	100	100
-Vastgoed organisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen.	Lasten	50	100	100	100
-Overige posten < 0,100 miljoen euro	Lasten	20	20	20	20
Algemene Middelen					
-Reservering energielasten	Lasten	7.800	7.800	7.800	
-Reservering prijsstijgingen onvoorzien	Lasten	3.000	3.000	3.000	
-Frictiekosten Leidsche Rijn	Lasten	-2.292			
-Onvermijdelijke kosten Corona	Lasten	4.370	-1.085		
Overhead					
-Wet Open Overheid	Lasten	1.500	1.500	1.500	0
-Werken 3.0	Lasten	466	143	0	0
-Vervanging SAP	Lasten	450	350	0	0
Vennootschapsbelasting					
-Niet van toepassing					
Reserves					
-Mutaties algemene dekkingsreserve i.v.m. vereveningen		-16.921	-628	14.700	-22.748
-Mutatie algemene reserve i.v.m. aanvulling weerstandsvermogen		7.059	1.897	57	57
Totaal		**35.559**	**38.816**	**48.449**	**-2.413**

Financiële toelichting

Bewoners en bestuur

- Bij de Programmabegroting 2021 heeft de raad incidenteel geld beschikbaar gesteld om de vermindering van inkomsten door de 'reisdocumenten dip' op te vangen (de 'reisdocument dip' wordt veroorzaakt door verandering in de geldigheidsduur van vijf naar tien jaar).
- Bij de Voorjaarsnota 2022 heeft de raad incidenteel projectgeld beschikbaar gesteld voor de landelijke aanpak adreskwaliteit.
- Bij de Voorjaarsnota 2021 heeft de raad incidenteel geld beschikbaar gesteld voor de schaal sprong van de stad.
- Op basis van het Coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor het Programma Samen Stad Maken. De lasten zijn hierdoor in 2023 tot en met 2026 0,090 miljoen euro hoger.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor Impuls Wijk- en Buurtaanpak. De lasten zijn hierdoor in 2023 0,800 miljoen euro hoger, in 2024 1,050 miljoen euro hoger en in 2025 en 2026 1,300 miljoen euro hoger.

Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Erfgoed

- In 2023-2023 is er 0,550 miljoen euro beschikbaar gesteld voor advies- en uitvoeringscapaciteit programma wonen.
- Regeling huisvesting aandachtsgroepen 2022-2024: het Rijk heeft 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het realiseren van tijdelijke woonruimten voor de kwetsbare doelgroepen.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteiten:
    - Stimuleringsregeling studentenhuisvesting 0,150 miljoen euro 2023 t/m 2026
    - Taskforce versneld toevoegen woonruimte 0,500 miljoen euro 2023 t/m 2025
    - Fonds betaalbare koop 3 miljoen euro in 2023
    - Thuis voor iedereen 0,335 miljoen euro 2023 t/m 2026
    - Pilot voorrang beroepsgroepen 0,135 miljoen euro in 2023 en 0,070 miljoen euro 2024-2026
    - Versterken huurteam 0,100 miljoen euro 2023 t/m 2026

    - Bijzondere woonvormen 0,335 miljoen euro 2023 t/m 2026
- Digitalisering Erfgoed: In de Voorjaarsnota 2021 is extra budget opgenomen om de opgave verder te digitaliseren voor de periode 2021 tot en met 2025.

Duurzaamheid
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de energietransitie, dit betreft onder andere de kosten voor het programma Zon op Dak en de Klimaatvisie; 0,670 miljoen euro in 2023 en 1,670 in 2024 tot en met 2026.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld om het aanbod Natuur- en Milieueducatie te laten meegroeien met de groei van de stad.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het versterken van het vestigingsklimaat van circulaire bedrijven.
- Bij de programmabegroting 2021 zin er incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het stimuleren van een circulaire economie die bijdraagt aan een gezond klimaat.
- Vanuit het rijk zijn er middelen ontvangen voor maatregelen om Energiearmoede tegen te gaan.
- In de meicirculaire 2022 zijn er incidentele middelen ontvangen voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord.
- Betreft extra incidentele baten en lasten van 0,100 miljoen euro in verband bodemsanering Griftpark
- In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatberaad.

Bereikbaarheid
Niet van toepassing

Openbare Ruimte en Groen
- 2,292 miljoen euro·frictiekosten onderhoud openbare ruimte Leidsche Rijn doordat het tempo van de nieuw te onderhouden gebieden in Leidsche Rijn voorloopt op de budgettoekenning aan de hand van de bevolkingsgroei.
- 1,445 miljoen euro Programma Wervengebied voorbereidingskrediet.
- 1,000 miljoen euro voor de realisatie van een gedeelte van het Rondje Stadseiland (Johan Wagernaarkade)
- 0,800 miljoen voor de aanleg van groene ommetjes
- 0,200 miljoen euro Twee stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten) uit Coalitieakkoord 2022-2026.
- 0,100 miljoen euro Loket meer groen in de straat uit Coalitieakkoord 2022-2026.

Economie & Werkgelegenheid voor iedereen
- 0,500 miljoen euro lasten voor de regeling Fonds Mismatch Arbeidsmarkt loopt tot en met 2022
- 0,100 miljoen euro baten voor het OZB fonds voor kwetsbare ondernemers
- 0,250 miljoen euro lasten omdat de afspraak bijdrage partners International Welcome Center Utrecht vanuit de Provincie Utrecht loopt tot en met 2022
- 0,250 miljoen euro hogere lasten voor International Welcome Center Utrecht omdat dekking vanuit Provincie Utrecht afvalt in 2023. Nieuwe subsidieaanvraag in ingediend.

Werk en Inkomen
- Het Rijk stelt als onderdeel van de crisisdienstverlening incidenteel extra budget beschikbaar voor aanpak jeugdwerkloosheid (meicirculaire gemeentefonds 2022)
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteit Banenplan in samenwerking met werkgevers. De lasten zijn hierdoor in 2023 0,040 miljoen hoger en in 2024, 2025 en 2026 0,080 miljoen hoger.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteit Basisbanen. De lasten zijn hierdoor in 2023 0,100 miljoen hoger, in 2024 0,200 miljoen hoger en in 2025 en 2026 0,300 miljoen hoger

Onderwijs
- Doelstelling 1 Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving

    - Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 is 1,100 miljoen euro in 2023 oplopend tot 1,550 miljoen euro in 2026 beschikbaar gesteld voor Focusaanpak, Voorschoolse Educatie, Rijke Schooldag, Utrecht Leert! en aansluiting MBO - arbeidsmarkt. Daarnaast 1,000 miljoen euro incidenteel in 2023 voor een financieel risico van de bibliotheek.
- Doelstelling 2 Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is
    - Om alle leerlingen een fijne plek te bieden is samenwerking tussen scholen en schoolbesturen nodig om de onderwijshuisvesting te kunnen optimaliseren en de groei van leerlingen te verdelen. Via het investeringspakket 'groei in balans' investeren we de komende vier jaar ruim 20 miljoen euro extra in onderwijshuisvesting.
        1. extra gelden eerste inrichting HVP;
        2. extra geld voor de hogere kapitaallasten;
        3. structurele budget voor hogere lasten exploitatie OZB en verzekeringen.

Ondersteuning op maat
- Binnen de door decentralisatie beschermd wonen ligt er voor de U16 gemeenten een forse opgave om te transformeren van Beschermd verblijf naar beschermd thuis en het beschikbaar hebben van voorzieningen in de regio. Om dit te kunnen doen moet er ruimte gemaakt worden vanuit de U16 brede middelen voor Beschermd wonen. Dit betreft hoofdzakelijk middelen die in de begroting van Utrecht zitten vanuit de centrumgemeente taak. Hiervoor is in 2023 en 2024 2,600 miljoen beschikbaar

Volksgezondheid
Vanuit het coalitieakkoord: 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat' zijn de volgende incidentele middelen verkregen:
- Mentale gezondheid (0,100 miljoen euro oplopend tot 0,500 miljoen euro in 2025)
- Inzet op vechtscheidingen (0,100 miljoen euro),
- Gezond ouder worden (0,250 miljoen euro)
- Versterken leefstijlprogramma's gezonde leefstijl (0,300 miljoen euro).
- Advisering gezond stedelijk leven (0,290 miljoen euro)

Veiligheid
- In het coalitieakkoord is een jaarlijkse bijdrage voor focusgebieden ASW en Kanaalstraat/Damstraat opgenomen. Het gaat om tijdelijke middelen, 2026 is het laatste jaar van de bijdrage.

Cultuur
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor betaalbare huisvesting klein mkb en creatieve sector en uitbouw muzikale oefenstudio's.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2024 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar binnen het investeringspakket Groei in Balans voor wijkvoorzieningen (onder andere Merwedekanaalzone).
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2025 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar binnen het investeringspakket Groei in Balans voor Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn.

Samenleven en Sport
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de ondersteuning van digitale vaardigheden.

Utrechts Vastgoed
- In de Voorjaarsnota 2022 is voor 2023 en 2024 4,565 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verhogen van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening Vastgoedonderhoud Utrechts Vastgoed (Egalisatievoorziening VGB Onderhoud).
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2023 3,000 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de motie Utrecht Standaard Toegankelijk.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen verduurzamen vastgoed.

- In het coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,050 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aansluiten van de vastgoed organisatie op de behoefte van maatschappelijke partijen.

Algemene Middelen
- Vanwege actuele ontwikkeling energielasten is besloten tot een incidentele reservering
- Vanwege actuele inflatie is besloten tot een incidentele reservering onvoorziene prijsstijging
- Betreft frictiekosten openbare ruimte Leidsche Rijn 2023
- Betreft incidentele reservering op basis van een geactualiseerde raming kosten Corona (scenario C)

Overhead
- Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn er middelen toegekend voor de uitvoering van de Wet Open Overheid.
- Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn er middelen toegekend voor het programma Werken 3.0. Het programma richt zich op het structureel faciliteren van flexibel en plaats onafhankelijk werken.
- Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn er middelen toegekend voor de vervanging het huidige ERP-systeem SAP.

Vennootschapsbelasting
Niet van toepassing

Reserves
- De mutaties van de algemene dekkingsreserve ter verevening van de exploitatiesaldo over de jaarschijven zijn incidenteel van aard. Effect 2023 onttrekking 12,231 miljoen, effect 2024 3,585 miljoen euro onttrekking, effect 2025 storting 20,941 miljoen euro, effect 2026 onttrekking 22,494 miljoen
- De mutatie van de algemene reserve betreffen stortingen in verband met versterking weerstandsvermogen. Effect 2023 storting 7,059 miljoen euro, effect 2024 storting 1,897 miljoen euro, effect 2025 en 2026 storting 0,057 miljoen euro.

Actualisatie financieel beeld

In dit hoofdstuk zijn de mutaties in het financiële beeld 2023-2026 uiteengezet ten opzichte van de Begroting 2022. Deze (en ander) mutaties worden ook per programma toegelicht bij 'Wat mag dat kosten?'.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	structureel
Begroting 2022	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Voorjaarsnota 2022	13.570	8.055	-169	-19.029	-19.429
A1 Aanscherping financieel kader	4.680	6.380	13.180	36.355	31.855
A2 Ruimte maken in de begroting	23.965	24.801	25.436	25.536	25.636
A3 Beleidsprioriteiten	-40.703	-45.336	-48.809	-49.230	-37.732
A4 Pakket Groei in Balans	0	0	0	0	0
Coalitieakkoord	-12.058	-14.155	-10.193	12.661	19.759
B1 Gemeentefonds	25.326	43.426	63.980	4.923	1.867
B2 Meerwaardeafdracht	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
B3 Uitvoeringskracht dienstverlening en veiligheid	-1.888	-1.555	-1.213	-810,4	-810
B4 Nominale groei overheadvierkant	-3.313	-3.223	-2.935	-2.164	-2.120
B5 Centrale stemopneming	-200	0	0	0	0
B6 Toegankelijkheid stemlocaties	-30	-30	-30	-30	-30
Autonome ontwikkelingen	17.895	36.619	57.803	-82	-3.093
C1 Generieke indexering verhogen	-11.420	-13.920	-15.420	-15.420	-15.420
C2 Specifieke verhoging energielasten	-7.800	-7.800	-7.800	0	0
C3 Specifieke reservering onvoorzien	-3.000	-3.000	-3.000	0	0
Prijsstijgingen	-22.220	-24.720	-26.220	-15.420	-15.420
D1 Uitvoeringskracht groei in balans	-10.230	-11.441	-2.576	-2.489	-2.489
D2 Taskforce wonen	-1.000	-850	-850	0	0
D3 Evenementen	-650	-400	-400	-400	-400
Uitwerking coalitieakkoord	-11.880	-12.691	-3.826	-2.889	-2.889
Saldo Begroting 2023	**-14.693**	**-6.892**	**17.395**	**-24.759**	**-21.072**
Egaliseren incidentele inkomsten meicirculaire 2022	15.281	6892	-17395	24759	
Aanvullen algemene dekkingsreserve	-588				
Totaal programmabegroting 2023	**0**	**0**	**0**	**0**	**-21.072**

Geactualiseerd pakket Groei in Balans

Kosten en dekking Groei in balans ("GiB") (* 1000 euro)

	2023	2024	2025	2026	*cumulatief*
Kosten	-25.380	-38.260	-43.440	-49.790	*-156.870*
Dekking	25.380	40.260	40.520	50.710	*156.870*
Kasschuif	0	-2.000	2.920	-920	*0*
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	***0***

Reserves

Stand en verloop reserves

Hieronder staat in de eerste tabel een toelichting op het verloop van de algemene reserve en de totale bestemmingsreserves per programma. En de tweede tabel laat per reserve zien voor welke bedragen er per 1 juli 2021 verplichtingen zijn aangegaan alsmede welke bedragen er vrij kunnen vallen.

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene dekkingsreserve	84.108	31.635	115.743	-57.056	58.687	-16.879	41.808	-586	41.222	14.741	55.963	-22.706	33.257
Algemene Reserve	52.450	0	52.450	20.295	72.745	7.059	79.804	1.897	81.701	57	81.758	57	81.815
Totaal Algemene reserve	136.558	31.635	168.193	-36.761	131.432	-9.820	121.612	1.311	122.923	14.798	137.721	-22.649	115.072
Bewoners en Bestuur	766	60	826	0	826	0	826	0	826	0	826	0	826
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	252.222	8.155	260.377	-9.368	251.008	-11.815	239.194	-1.634	237.557	795	238.352	-6.940	231.412
Duurzaamheid	19.226	75	19.301	-610	18.691	-610	18.081	-610	17.471	-35	17.436	-35	17.401
Bereikbaarheid	28.643	1.308	29.951	-4.889	25.063	-11.043	14.020	-4.382	9.638	4.253	13.891	-10.259	3.632
Openbare ruimte en groen	13.757	1.131	14.888	-675	14.213	0	14.213	0	14.213	0	14.213	0	14.213
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	4.286	190	4.476	-250	4.226	0	4.226	0	4.226	0	4.226	0	4.226
Werk en Inkomen	2.076	0	2.076	-179	1.897	-119	1.778	-60	1.718	0	1.718	0	1.718
Onderwijs	17.133	2.048	19.181	0	19.181	0	19.181	0	19.181	0	19.181	0	19.181
Ondersteuning op maat	3.266	1.741	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
Veiligheid	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143
Cultuur	708	0	708	103	811	103	914	-309	605	0	605	0	605
Samenleven en Sport	3.015	0	3.015	0	3.015	3.000	6.015	0	6.015	0	6.015	0	6.015
Utrechts Vastgoed	10.467	-921	9.546	4.299	13.845	3.532	17.376	3.532	20.908	3.532	24.439	3.532	27.971
Algemene Middelen	26.809	178	26.987	-2.051	24.936	0	24.936	0	24.936	0	24.936	0	24.936
Overhead	3.580	3.801	7.381	0	7.381	0	7.381	0	7.381	0	7.381	0	7.381
Vaste activa	274.872	5.172	280.044	3.444	283.487	3.435	286.922	-893	286.029	-5.526	280.502	3.112	283.614
Totaal Bestem-mingsreserves	660.969	22.938	683.907	-10.176	673.730	-13.517	660.213	-4.356	655.854	3.019	658.871	-10.590	648.281
Totaal reserves per programma	**797.527**	**54.573**	**852.100**	**-46.937**	**805.162**	**-23.337**	**781.825**	**-3.045**	**778.777**	**17.817**	**796.592**	**-33.239**	**763.353**

De toelichting op de reserves is te vinden in de bijlage toelichting reserves.

Overzicht van reeds vastgelegde bestedingen per reserve

x€1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2022	Reeds verplicht per 01-07-2022	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Bewoners en Bestuur					
Reserve Verkiezingen	31-12-50	826	180	646	0
Duurzaamheid					
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	01-01-28	185	0	185	0
Utrechtse Energie	01-01-50	2.243	0	2.243	0
Leningen Utrechtse Energie	01-01-38	3.787	2.524	1.263	0
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	01-01-36	4.990	0	4.990	0
Risicoreserve Bodem	31-12-43	1.434	0	1.434	0
Nedereindseplas	01-01-31	6.662	0	6.662	0
Bereikbaarheid					
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	31-12-40	24.481	0	24.481	0
Parkeerexploitatie	01-01-50	4.362	0	4.362	0
Onderhoud parkeervoorzieningen	01-01-50	1.108	0	1.108	0
Openbare ruimte en groen					
Egalisatiefonds rioleringen	31-12-50	7.016	0	7.016	0
Ophaaldienst	31-12-50	3.418	0	3.418	0
Essentaksterfte 1002	31-12-50	2.603	236	2.367	0
Meerjaren Groen programma	07-06-39	1.063	0	1.063	0
Grondbank	31-12-50	788	95	693	0
Werk en Inkomen					
Re-integratiefonds werk en inkomen	31-12-50	903	0	903	0
Revolverend Fonds Jongeren schulden	02-08-50	377	0	377	0
Werk en inkomen	31-12-50	796	0	796	0
Onderwijs					
Huisvestingsprogramma	31-12-50	8.175	0	8.175	0
Piekopvang onderwijs LR	31-12-50	716	0	716	0
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	31-12-50	8.310	0	8.310	0
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	31-12-50	1.980	0	1.980	0
Ondersteuning op maat					
Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang	31-12-50	5.007	0	5.007	0

x€1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2022	Reeds verplicht per 01-07-2022	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Veiligheid					
Projecten cameratoezicht	31-12-50	143	0	143	0
Cultuur					
Utrechtse Cultuurlening	31-12-50	100	0	100	0
Fonds Broedplaatsen	31-12-50	505	0	505	0
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	31-12-24	103	0	103	0
Samenleven en Sport					
Vervanging zwembaden	31-12-25	2.300	0	2.300	0
Toegankelijk Vastgoed	31-12-25	715	0	715	0
Utrechts Vastgoed					
Vastgoedbeheer	31-12-50	2.738	0	2.738	0
Energieneutraal Kernvastgoed	31-12-50	1.090	108	982	0
Stadskantoor	31-12-50	5.679	1.378	4.301	0
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	31-12-50	39	39	0	0
Leegstand Utrechts Vastgoed	31-12-50	0	0	0	0
Algemene Middelen					
Budgetstructuur Leidsche Rijn	31-12-30	3.105	0	3.105	0
Decentralisatie Sociaal Domein	31-12-20	795	0	795	0
Bestemmingsreserve maatregelenpaketten	31-12-22	23.087	0	23.087	0
Overhead					
ICT Investeringsprogramma	31-12-29	5.711	0	5.711	0
Overheadvierkant	11-11-26	1.670	0	1.670	0
Algemene reserve					
Algemene Reserve	31-12-99	52.450	0	52.450	0
Algemene dekkingsreserve	31-12-99	115.743	0	115.743	0
Vaste activa					
Vaste Activareserve	31-12-99	280.044	0	280.044	0

x€1.000

	Looptijd t/m	Stand per 01-01-2022	Reeds verplicht per 01-07-2022	Niet verplicht deel	Deel dat vrij kan vallen
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed					
Egalisatiereserve bouwleges	31-12-50	972	0	972	0
Woonfonds	31-12-25	799	150	649	0
Utrechts restauratiefonds (URF)	31-12-25	3.228	0	3.228	0
Archeologisch opgravingen	31-12-50	961	936	25	0
Revolverend fonds woningrenovatie	31-12-50	381	0	381	0
Domplein 13	31-12-26	160	160	0	0
Grondexploitatie	31-12-50	206.515	0	206.515	0
Investeringsimpuls RSU		37.843	0	37.843	0
Taakstelling inkoop LR	31-12-31	7.190	0	7.190	0
Ondersteunen Handhaven	31-12-50	407	0	407	0
Europese subsidies	31-12-50	1.921	0	1.921	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen					
Toeristische stadspromotie	31-12-50	476	0	476	0
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	29-05-25	2.000	0	2.000	0
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	29-05-25	2.000	0	2.000	0

Voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

In onderstaande tabel worden de voorzieningen op programmaniveau per rubriek toegelicht.

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot saldo 01-01-2027
	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	13.183	0	13.183	0	13.183	0	13.183	0	13.183	0	13.183
Onderwijs	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1.290
Verplichtingen en verliezen	14.473	0	14.473	0	14.473	0	14.473	0	14.473	0	14.473
Bewoners en Bestuur	5.657	190	5.847	190	6.037	190	6.227	190	6.417	190	6.607
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	762	0	762	0	762	0	762	0	762	0	762
Openbare ruimte en Groen	998	0	998	0	998	0	998	0	998	0	998
Cultuur	60	-60	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	368	0	368	0	368	0	368	0	368	0	368
Risico's	7.844	130	7.975	190	8.165	190	8.355	190	8.545	190	8.735
Bereikbaarheid	114	1.452	1.566	344	1.910	344	2.254	344	2.598	344	2.942
Openbare ruimte en Groen	0	14.843	14.843	13.343	28.186	13.343	41.528	13.343	54.871	13.343	68.214
Samenleven en Sport	2.729	1.515	4.244	1.515	5.759	1.515	7.273	1.515	8.788	1.515	10.303
Utrecht Vastgoed	2.900	9.102	12.002	9.102	21.104	9.102	30.206	4.537	34.743	4.537	39.280
Overhead	43	0	43	0	43	0	43	0	43	0	43
Egalisatievoorzieningen	5.786	26.911	32.697	24.304	57.001	24.304	81.304	19.739	101.043	19.739	120.782
Openbare ruimte en Groen	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605
Toekomstige vervangingsinvesteringen	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605	0	10.605
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	23.395	4.000	27.395	0	27.395	0	27.395	0	27.395	0	27.395
Duurzaamheid	127	0	127	0	127	0	127	0	127	0	127
Bereikbaarheid	107	-10	97	-10	87	-10	77	-10	67	-10	57

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot saldo 01-01-2027
	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Openbare ruimte en Groen	730	104	834	104	937	104	1.041	104	1.145	104	1.249
Samenleven en Sport	0	48	48	48	97	48	145	48	193	48	242
Van derden verkregen middelen	24.359	4.142	28.501	142	28.643	142	28.785	142	28.927	142	29.070
Totaal Voorzieningen	**63.067**	**31.184**	**94.251**	**24.636**	**118.886**	**24.636**	**143.522**	**20.071**	**163.593**	**20.071**	**183.664**

De toelichting op de voorzieningen is te vinden in de bijlage toelichting voorzieningen.

Geprognosticeerde balans

Activa

x € 1.000

	Gerealiseerde stand per 31-12-2021	Prognose stand per 31-12-2022	Prognose stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026
Immateriële vaste activa	**5.557**	**5.557**	**5.557**	**5.557**	**5.557**	**5.557**
• Bijdrage aan activa van derden	5.557	5.557	5.557	5.557	5.557	5.557
Materiële vaste activa	**1.731.253**	**1.822.031**	**1.925.341**	**2.056.212**	**2.137.603**	**2.195.997**
Financiële vaste activa	**45.867**	**46.547**	**44.640**	**42.571**	**41.321**	**40.402**
• Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.249	13.249	13.249	13.249	13.249	13.249
• Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0	0	0
• Overige langlopende leningen	32.411	33.091	31.184	29.115	27.865	26.946
• Uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	207	207	207	207	207	207
Voorraden	**110.047**	**207.369**	**280.886**	**232.993**	**214.347**	**207.108**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**134.498**	**138.074**	**138.074**	**138.074**	**138.074**	**138.074**
• Vorderingen op openbare lichamen	70.368	72.156	72.156	72.156	72.156	72.156
• Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
• Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	5.390	5.390	5.390	5.390	5.390	5.390
• Overige vorderingen	53.740	55.528	55.528	55.528	55.528	55.528
Liquide middelen	**1.612**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overlopende activa	**53.868**	**65.048**	**65.048**	**65.048**	**65.048**	**65.048**
Totaal Activa	**2.082.702**	**2.284.626**	**2.459.546**	**2.540.455**	**2.601.950**	**2.652.186**

Passiva

x € 1.000

	Gerealiseerde stand per 31-12-2021	Prognose stand per 31-12-2022	Prognose stand per 31-12-2023	Prognose stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026
Eigen vermogen	**852.099**	**805.163**	**781.825**	**778.778**	**796.593**	**763.354**
Voorzieningen	**63.067**	**94.251**	**118.887**	**143.523**	**163.594**	**183.665**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	**788.572**	**1.091.572**	**1.255.572**	**1.309.572**	**1.338.572**	**1.402.572**
• Onderhandse leningen van openbare lichamen	20.000	20.000	0	0	0	0
• Onderhandse leningen van binnenlandse banken	758.000	1.061.000	1.245.000	1.299.000	1.328.000	1.392.000
• Voor derden belegde gelden	635	635	635	635	635	635
• Waarborgsommen	9.937	9.937	9.937	9.937	9.937	9.937
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**151.814**	**157.787**	**167.409**	**172.729**	**167.338**	**166.742**
• Bank en giro	0	735	357	677	286	690
• Kasgeldleningen	105.500	100.000	110.000	115.000	110.000	109.000
• Overige kortlopende schulden	46.314	57.052	57.052	57.052	57.052	57.052
Overlopende passiva	**227.150**	**135.853**	**135.853**	**135.853**	**135.853**	**135.853**
Totaal Passiva	**2.082.702**	**2.284.626**	**2.459.546**	**2.540.455**	**2.601.950**	**2.652.186**

Taakvelden

De taakveldoverzichten zijn een wettelijke verplichting om deze op te nemen in de Programmabegroting.
Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Bewoners en Bestuur						
01 Bestuur	1.104	14.474	-13.370	0	0	-13.370
02 Burgerzaken	4.539	11.632	-7.093	0	0	-7.093
04 Overhead	0	8.353	-8.353	0	0	-8.353
064 Belastingen overig	156	150	6	0	0	6
54 Musea	68	3.441	-3.373	0	0	-3.373
57 Openb. groen & recreatie	0	310	-310	0	0	-310
61 Samenkr.& burgerparticip.	0	11.266	-11.266	0	0	-11.266
Ruimtelijke ontwikkeling,wonen & erfgoed						
08 Overige baten en lasten	128	-11.006	11.135	0	0	11.135
32 Fysieke bedrijfsinfrastr.	14.968	12.213	2.756	0	0	2.756
55 Cultureel erfgoed	333	3.116	-2.783	0	40	-2.743
81 Ruimtelijke ordening	558	7.112	-6.554	0	234	-6.320
82 Grondexpl. niet bedr.ter.	90.060	76.809	13.251	4.185	6.234	15.301
83 Wonen en bouwen	19.611	54.358	-34.746	5.534	15.026	-25.255
Duurzaamheid						
74 Milieubeheer	1.363	19.865	-18.503	141	710	-17.934

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Bereikbaarheid						
063 Parkeerbelasting	49.700	10.452	39.248	0	0	39.248
08 Overige baten en lasten	0	-2.741	2.741	0	0	2.741
21 Verkeer en vervoer	2.041	34.163	-32.122	13.455	16.579	-28.998
22 Parkeren	10.546	20.739	-10.193	120	1.530	-8.783
25 Openbaar vervoer	1.480	2.740	-1.260	6.434	694	-7.000
74 Milieubeheer	827	6.714	-5.887	0	2.245	-3.642
Openbare ruimte en groen						
12 Openb. orde en veiligheid	82	2.206	-2.125	0	0	-2.125
21 Verkeer en vervoer	9.898	68.285	-58.387	0	0	-58.387
23 Recreatieve havens	343	951	-608	0	0	-608
24 Econom. havens&waterwegen	819	357	462	0	3	465
33 Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	827	664	163	0	0	163
55 Cultureel erfgoed	0	3.251	-3.251	0	0	-3.251
57 Openb. groen & recreatie	322	31.792	-31.471	0	0	-31.471
72 Riolering	45.507	33.856	11.651	0	0	11.651
73 Afval	62.729	47.990	14.739	0	0	14.739
75 Begraafpl. & crematoria	1.195	2.065	-870	0	0	-870
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen						
31 Economische ontwikkeling	15	18.826	-18.812	0	0	-18.812
34 Economische promotie	0	1.478	-1.478	0	0	-1.478

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Werk en Inkomen						
63 Inkomensregelingen	152.041	198.435	-46.395	0	0	-46.395
64 Begeleide participatie	0	18.123	-18.123	0	0	-18.123
65 Arbeidsparticipatie	350	28.338	-27.988	0	0	-27.988
671 Maatwerkdienstverl. 18+	30	4.163	-4.133	0	0	-4.133
Onderwijs						
42 Onderwijshuisvesting	2.726	54.844	-52.118	0	2.509	-49.609
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	16.493	45.579	-29.087	0	2	-29.085
56 Media	0	15.931	-15.931	0	0	-15.931
Ondersteuning op maat						
61 Samenkr.& burgerparticip.	0	12.593	-12.593	0	0	-12.593
62 Wijkteams	0	55.813	-55.813	0	0	-55.813
66 Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	5.978	-5.978	0	0	-5.978
671 Maatwerkdienstverl. 18+	1.714	54.926	-53.212	0	0	-53.212
672 Maatwerkdienstverl. 18-	0	75.758	-75.758	0	0	-75.758
681 Geëscaleerde zorg 18+	4.554	124.726	-120.172	0	0	-120.172
682 Geëscaleerde zorg 18-	0	12.537	-12.537	0	0	-12.537
Volksgezondheid						
71 Volksgezondheid	2.247	31.120	-28.873	0	117	-28.756
Veiligheid						
11 Crisisbeheers.& Brandweer	0	32.099	-32.099	0	0	-32.099
12 Openb. orde en veiligheid	622	30.625	-30.003	0	0	-30.003

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Cultuur						
53 Cultuurprs.,-prod.&-part.	0	48.496	-48.496	103	132	-48.467
54 Musea	0	9.851	-9.851	0	0	-9.851
56 Media	0	988	-988	0	0	-988
Samenleven en Sport						
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	2.752	5.131	-2.379	0	0	-2.379
51 Sportbeleid en activering	500	7.135	-6.635	0	42	-6.593
52 Sportaccommodaties	13.426	37.680	-24.254	0	2.368	-21.886
61 Samenkr.& burgerparticip.	1.440	43.955	-42.515	0	16	-42.498
71 Volksgezondheid	0	57	-57	0	0	-57
Utrechts Vastgoed						
42 Onderwijshuisvesting	1.038	1.267	-229	0	0	-229
83 Wonen en bouwen	26.983	27.966	-983	7.183	2.031	-6.134
Algemene middelen						
05 Treasury	1.195	-7.239	8.434	0	0	8.434
061 OZB woningen	56.543	4.599	51.944	0	0	51.944
062 OZB niet - woningen	103.856	1.086	102.770	0	0	102.770
064 Belastingen overig	1.575	310	1.264	0	0	1.264
07 Alg. uitkering &gem.fonds	970.622	-518	971.140	0	0	971.140
08 Overige baten en lasten	5.934	35.586	-29.652	39.846	49.708	-19.790
34 Economische promotie	4.214	0	4.214	0	0	4.214

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Overhead						
04 Overhead	4.573	214.589	-210.017	0	119	-209.898
08 Overige baten en lasten	0	-10.676	10.676	0	0	10.676
Vennootschapsbelasting						
09 Vennootschapsbelasting	0	250	-250	0	0	-250
Totaal	**1.694.645**	**1.717.983**	**-23.338**	**77.002**	**100.340**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de indeling in Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten.

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Bestuur en ondersteuning						
01 Bestuur	1.104	14.474	-13.370	0	0	-13.370
02 Burgerzaken	4.539	11.632	-7.093	0	0	-7.093
04 Overhead	4.573	222.942	-218.370	0	119	-218.251
05 Treasury	1.195	-7.239	8.434	0	0	8.434
061 OZB woningen	56.543	4.599	51.944	0	0	51.944
062 OZB niet - woningen	103.856	1.086	102.770	0	0	102.770
063 Parkeerbelasting	49.700	10.452	39.248	0	0	39.248
064 Belastingen overig	1.731	460	1.271	0	0	1.271
07 Alg. uitkering &gem.fonds	970.622	-518	971.140	0	0	971.140
08 Overige baten en lasten	6.062	11.163	-5.101	39.846	49.708	4.761
09 Vennootschapsbelasting	0	250	-250	0	0	-250
Veiligheid						
11 Crisisbeheers.& Brandweer	0	32.099	-32.099	0	0	-32.099
12 Openb. orde en veiligheid	703	32.831	-32.128	0	0	-32.128
Verkeer, vervoer en waterstaat						
21 Verkeer en vervoer	11.939	102.448	-90.509	13.455	16.579	-87.385
22 Parkeren	10.546	20.739	-10.193	120	1.530	-8.783
23 Recreatieve havens	343	951	-608	0	0	-608
24 Econom. havens&waterwegen	819	357	462	0	3	465
25 Openbaar vervoer	1.480	2.740	-1.260	6.434	694	-7.000

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Economie						
31 Economische ontwikkeling	15	18.826	-18.812	0	0	-18.812
32 Fysieke bedrijfsinfrastr.	14.968	12.213	2.756	0	0	2.756
33 Bedrijvenlok.&bedrijfsrg.	827	664	163	0	0	163
34 Economische promotie	4.214	1.478	2.736	0	0	2.736
Onderwijs						
42 Onderwijshuisvesting	3.764	56.111	-52.347	0	2.509	-49.838
43 Onderwijsbel.&leerlingzk.	19.244	50.710	-31.466	0	2	-31.464
Sport, cultuur en recreatie						
51 Sportbeleid en activering	500	7.135	-6.635	0	42	-6.593
52 Sportaccommodaties	13.426	37.680	-24.254	0	2.368	-21.886
53 Cultuurprs.,-prod.&-part.	0	48.496	-48.496	103	132	-48.467
54 Musea	68	13.292	-13.223	0	0	-13.223
55 Cultureel erfgoed	333	6.367	-6.034	0	40	-5.994
56 Media	0	16.920	-16.920	0	0	-16.920
57 Openb. groen & recreatie	322	32.102	-31.780	0	0	-31.780

x € 1.000

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Sociaal domein						
61 Samenkr.& burgerparticip.	1.440	67.814	-66.374	0	16	-66.358
62 Wijkteams	0	55.813	-55.813	0	0	-55.813
63 Inkomensregelingen	152.041	198.435	-46.395	0	0	-46.395
64 Begeleide participatie	0	18.123	-18.123	0	0	-18.123
65 Arbeidsparticipatie	350	28.338	-27.988	0	0	-27.988
66 Maatwerkvoorziening.(WMO)	0	5.978	-5.978	0	0	-5.978
671 Maatwerkdienstverl. 18+	1.744	59.089	-57.345	0	0	-57.345
672 Maatwerkdienstverl. 18-	0	75.758	-75.758	0	0	-75.758
681 Geëscaleerde zorg 18+	4.554	124.726	-120.172	0	0	-120.172
682 Geëscaleerde zorg 18-	0	12.537	-12.537	0	0	-12.537
Volksgezondheid en milieu						
71 Volksgezondheid	2.247	31.177	-28.930	0	117	-28.813
72 Riolering	45.507	33.856	11.651	0	0	11.651
73 Afval	62.729	47.990	14.739	0	0	14.739
74 Milieubeheer	2.190	26.580	-24.390	141	2.955	-21.576
75 Begraafpl. & crematoria	1.195	2.065	-870	0	0	-870
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
81 Ruimtelijke ordening	558	7.112	-6.554	0	234	-6.320
82 Grondexpl. niet bedr.ter.	90.060	76.809	13.251	4.185	6.234	15.301
83 Wonen en bouwen	46.594	82.324	-35.730	12.717	17.057	-31.389
Totaal	**1.694.645**	**1.717.983**	**-23.338**	**77.002**	**100.340**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Gewaarborgde geldleningen

x € 1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2021	Geraamde stand per 31-12-2022	Geraamde stand per 31-12-2023	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2021	Geraamd netto geborgd per 31-12-2022	Geraamd netto geborgd per 31-12-2023
Totalen Bo-Ex	369.596	25	414.711	414.711	414.711	103.678	103.678	103.678
Totalen Portaal	467.548	25	574.005	574.005	574.005	143.501	143.501	143.501
Totalen Mitros	798.552	25	721.270	721.270	721.270	180.318	180.318	180.318
Totalen SSHU	270.379	25	313.916	313.916	313.916	78.479	78.479	78.479
Totalen Cazas Wonen (v/h GroenWest)	77.232	25	96.461	96.461	96.461	24.115	24.115	24.115
Totalen Woningbouwvereniging Utrecht	3.560	25	1.358	1.358	1.358	340	340	340
Totalen Lekstede	10.000	25	11.065	11.065	11.065	2.766	2.766	2.766
Totalen Vestia groep	31.289	25	808	828	828	202	202	202
Totalen Habion	22.992	25	21.251	21.251	21.251	5.313	5.313	5.313
Totalen Woonzorg	16.503	25	11.307	11.307	11.307	2.827	2.827	2.827
Totalen Omnia Wonen	26.016	25	117	117	117	29	29	29
Totalen Woongoed Zeist	17.675	25	22	22	22	6	6	6
Subtotaal WSW	2.111.342		2.166.291	2.166.291	2.166.291	541.573	541.573	541.573
NRF Revolving fund	1.601	100	319	319	319	319	319	319
NRF Particuliere woningverbetering	1.711	100	473	473	473	473	473	473
NRF Monumentenzorg	10.190	100	5.023	5.023	5.023	5.023	5.023	5.023
NRF Stichting Domplein	900	100	752	752	752	752	752	752
NRF Stichting Domplein	230	100	209	209	209	209	209	209
Subtotaal diversen REO / volkshuisvesting en monumenten	14.632		6.776	6.776	6.776	6.776	6.776	6.776

x € 1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2021	Geraamde stand per 31-12-2022	Geraamde stand per 31-12-2023	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2021	Geraamd netto geborgd per 31-12-2022	Geraamd netto geborgd per 31-12-2023
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	381	100	144	137	130	144	137	130
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	318	100	121	114	108	121	114	108
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	104	100	40	38	35	40	38	35
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	816	100	326	310	294	326	310	294
UW Holding BV (UW-bedrijven)	2.500	100	1.167	1.000	833	1.167	1.000	833
UW Holding BV (UW-bedrijven)	9.100	100	6.825	6.370	5.915	6.825	6.370	5.915
Stichting YOUKÉ Sterke Jeugd	1.134	100	511	454	397	511	454	397
St. de Bibliotheek Utrecht	1.750	100	1.488	1.400	1.313	1.488	1.400	1.313
Subtotaal (gezondheids)zorginstellingen	16.103		10.622	9.823	9.025	10.622	9.823	9.025
Utrechtse Kano Club	38	100	15	22	21	15	22	21
LTC Vleuten de Meern	180	100	28	26	24	28	26	24
LTC Vleuten de Meern	250	100	106	96	86	106	96	86
Utrechtse Rugby Club	250	50	168	160	143	84	80	72
De Meern Voetbalvereniging	100	100	56	46	41	56	46	41
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	100	50	10	0	0	5	0	0
Zuilense Tennisclub	75	50	43	30	23	22	15	12
Inline hockeyvereniging Utrecht Disaster	28	50	17	14	11	9	7	6
ULTC Iduna	280	50	243	224	205	122	112	103
ULTC Iduna	300	50	240	210	180	120	105	90
St. Expl. Sportacc. Utrecht. Leidsche Rijn (Desto)	225	100	99	90	81	99	90	81
MHC Fletiomare	200	100	86	78	70	86	78	70
St. Expl. Sportacc. Utrecht. Leidsche Rijn (Desto)	100	100	84	80	76	84	80	76
MHC Fletiomare	175	100	106	95	88	106	95	88
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	830	63	664	636	609	418	400	383
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	440	63	264	235	205	166	148	129
KV Fiducia	80	50	54	48	43	27	24	22
Stichting Fletiomare Oost	125	50	83	75	66	42	38	33

x € 1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2021	Geraamde stand per 31-12-2022	Geraamde stand per 31-12-2023	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2021	Geraamd netto geborgd per 31-12-2022	Geraamd netto geborgd per 31-12-2023
Stichting Spovo / Sporting '70	425	50	308	264	243	154	132	122
Stichting Huisvesting SV Kampong	750	100	633	588	558	633	588	558
Stichting De Driewerf	650	62	494	443	399	304	272	245
MHC Fletiomare	125	50	99	86	74	50	43	37
TV At Risk	360	50	357	291	267	179	146	134
HC Rijnvliet	170	50	143	126	109	72	63	55
UTV Kromme Rijn	117	50	101	93	85	51	47	43
UTV Kromme Rijn	76	50	61	53	46	31	27	23
BPU/Voornruiters	210	50	182	168	154	91	84	77
Stichting Tafeltennis Promotie	115	50	107	100	92	54	50	46
VV DVSU	220	50	168	156	144	84	78	72
Stichting Tafeltennis Promotie	136	100	5	0	0	5	0	0
De Meern Voetbalvereniging	200	100	96	88	80	96	88	80
Subtotaal Sport	7.330		5.120	4.621	4.223	3.399	3.078	2.825
TOTAAL BORGSTELLINGEN	**2.149.407**		**2.188.809**	**2.187.511**	**2.186.315**	**562.369**	**561.250**	**560.199**
WAARVAN:								
Indirecte borgstelling (achtervang WSW)			2.166.291	2.166.291	2.166.291	541.573	541.573	541.573
Directe borgstellingen			22.518	21.220	20.024	20.797	19.677	18.626

EMU-saldo

x € 1.000

Omschrijving	2022 geactualiseerd beeld	2023	2024
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-46.936	-23.338	-3.047
2. Mutatie (im)materiële vaste activa (1)	90.778	103.310	130.871
3. Mutatie voorzieningen (2)	31.184	24.636	24.636
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie) (3)	97.322	73.517	-47.893
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Berekend EMU saldo	**-203.852**	**-175.529**	**-61.389**

Berekening EMU-saldo = post 1 – 2 + 3 – 4 – 5

Toelichtingen:

1. Investeringsuitgaven minus afschrijvingen minus bijdragen van derden plus inkomsten uit desinvesteringen.
2. Dotaties aan voorzieningen minus onttrekkingen aan voorzieningen.
3. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke minus verkopen van grond, beide voor zover niet in exploitatie verantwoord.

Corresponderende posten

x € 1.000

Corresponderende posten	2023	2024	2025	2026
Inburgering: leerbaarheidstoets	104	106	107	109
Valpreventie bij ouderen	-177	-262	-264	-282
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	97	98	98	99
Jeugdzorg	25.624			
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp			-1.559	-1.577
Maatschappelijke opvang en OGGz	-59	-59	-59	-59
Jeugdhulp kinderen in een AZC	2	2	2	2
Vrouwenopvang	1.122	1.122	1.122	16
Uitstapprogramma prostituees	75			
Armoedebestrijding kinderen	19	19	19	19
Crisisdienstverlening	1.310			
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	525			
Extra capaciteit BOA's	95	95	95	95
Beschermd Wonen (IU)	6.012	6.014	6.016	6.019
Participatie (IU) deel Wsw	341	331	312	256
Voogdij/18+ (IU)	115	115	115	115
Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022	74	75	75	77
Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022	476	485	490	497
Mutatie algemene uitkering	**35.755**	**8.141**	**6.569**	**5.386**
Door te vertalen naar programma's	35.755	8.141	6.569	5.386
Saldo corresponderende posten	**0**	**0**	**0**	**0**

In de meicirculaire 2022 worden extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken beschreven, de corresponderende posten. De noodzakelijkheid van het door vertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijk programma's wordt getoetst bij de organisatieonderdelen. Hieronder een overzicht van de financiële middelen en daaronder een toelichting waarvoor het nodig is.

Inburgering: leerbaarheidstoets
Deze middelen zijn bedoeld voor de uitvoering van het afnemen van de leerbaarheidstoets bij asiel- en gezinsmigranten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij afname van de leerbaarheidstoets, inplannen van afspraken en het beschikbaar stellen van afnamelocaties.

Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren
Deze middelen zijn nodig voor de aandacht voor menselijke maat (beter uitvoering).

Jeugdzorg
Het kabinet stelt voor 2023 incidenteel € 1,454 miljard beschikbaar voor de jeugdzorg (opgenomen onder 'overig'). Het kabinet zal bij het afsluiten van de Hervormingsagenda besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden, waarbij het advies van de Commissie van Wijzen het uitgangspunt vormt.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp
Taakstelling Rijk op aanpassing eigen bijdrage regeling HbH.

Vrouwenopvang
De middelen zijn bedoeld voor de pilot kind- en gezinsbescherming. Een specifieke opdracht van het Rijk om de keten van de jeugdbescherming te verbeteren. We ontvangen hiervoor vanuit verschillende inkomstenbronnen middelen. Doordat we pas zo laat weten wat er voor 2022 beschikbaar is, is het niet mogelijk alle middelen in 2022 te gebruiken. Een deel van de middelen wordt daarom doorgeschoven naar 2023 met een bijsturingsvoorstel in de 2e bestuursrapportage.

Armoedebestrijding kinderen
Budget voor kinderen in armoede, sluit aan bij de ambities irlt U-pas.

Crisisdienstverlening
Utrecht ontvangt dit budget als centrumgemeente van de arbeidsmarktregoio. Het budget is bestemd voor het Regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord
De extra middelen voor de uitvoeringskosten Klimaatakkoord worden ingezet op extra capaciteitsinzet voor de wijkuitvoeringsplannen, contractmanagement voor nieuwbouw WKO, en 3D-datamodellen. Ook wordt erop ingezet om met deze middelen kansrijke en opschaalbare buurtinitiatieven verder vooruit te helpen.

Extra capaciteit BOA's
De BOA's in de openbare ruimte verrichten belangrijk werk. Ze krijgen meer en meer een eigenstandige rol in de aanpak van de lokale leefbaarheid- en veiligheidsvraagstukken. We zijn voornemens om de extra beschikbaar gestelde financiële middelen te besteden aan extra wijkboa's. Doordat de wijkboa's preventief aanwezig zijn weten zij wat er in de wijken speelt en zijn zij vaak het eerste aanspreekpunt voor inwoners over onderwerpen die van invloed zijn op de leefbaarheid of veiligheid. De wijkboa's zijn de ogen en oren van de gemeente. Ze hebben veel contact met veiligheidspartners, bewoners, ondernemers en zorgen ervoor dat (langdurige) zaken die spelen in een wijk worden opgepakt. Ze zijn in veel situaties een onmisbare samenwerkingspartner van de politie. Met een groeiende stad, waarin we in 2040 een stijging van 28% in bevolking verwachten, is het niet meer dan logisch dat de handhavingscapaciteit (bijvoorbeeld in het aantal wijkboa's) meegroeit.

Beschermd Wonen
De ophoging van het budget betreft de indexatie 2022 inclusief de door het rijk eind 2021 toegezegde ophoging van de zorgsalarissen met 1,13%. Daarnaast betreft het de volume-indexatie, bedoeld om de groei van de vraag te dekken. De middelen hebben we volledig nodig om de budgetten voor de aanbieders te kunnen indexeren zoals we dat ook voor onze overige aanbieders binnen de zorg doen en om de volumestijging te kunnen opvangen.

Participatie (IU) deel Wsw
Dit budget is nodig voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening en is nodig voor de activering en toeleiding naar werk en daarmee het bevorderen van uitstroom uit de uitkering.

Voogdij/18+
Dit zijn de bedragen voor 'PC Gesloten jeugdzorg' en 'Academische component Kinder- en Jeugdpsychiatrie' en de reservering voor de compensatieregeling. Het restant van het budget is overgeheveld naar de algemene uitkering vanaf 2023.

Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022
Dit budget is nodig voor de activering en toeleiding naar werk en daarmee het beoordelen van uitstroom uit de uitkering.

Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022
Dit budget is nodig om de huidige prijsstijgingen te kunnen compenseren.

Bijlagen

Toelichting reserves

Onderstaand worden de reserves per programma toegelicht.

Bewoners en Bestuur

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Verkiezingen	766	60	826	0	826	0	826	0	826	0	826	0	826
Totaal Bewoners en Bestuur	**766**	**60**	**826**	**0**	**826**	**0**	**826**	**0**	**826**	**0**	**826**	**0**	**826**

Bewoners en Bestuur

Reserve Verkiezingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-1992
Waarom is de reserve ingesteld	Doel waarvoor deze reserve is ingesteld: Egalisatie voor de kosten die met verkiezingen samenhangen . Het faciliteren en organiseren van verkiezingen is een structurele taak van Publiekszaken waar jaarlijks in de exploitatiebegroting een structureel budget beschikbaar voor is. In een jaar waarin er geen verkiezingen zijn, wordt dit budget gestort in de reserve. In een verkiezingsjaar gebruiken we de reserve ter dekking van de uitgaven die we niet uit het structurele budget gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	In de exploitatiebegroting zijn de standaard kosten voor één verkiezing begroot. De komende 6 jaar zijn er ieder jaar verkiezingen gepland. De extra kosten die niet in het structurele exploitatiebudget vallen zoals onder andere aanbestedingen of de kosten voor een extra verkiezing worden in principe gedekt uit deze reserve. 2028 is het eerste jaar zonder (geplande) verkiezing waarin het exploitatiebudget weer in de reserve zal worden gestort. Met ingang van 2021 wordt de bijdrage van de Waterschappen in verband met de waterschapsverkiezingen via een jaarlijks bedrag overgemaakt. Deze bijdrage storten we in de reserve en onttrekken we in zijn totaliteit bij de waterschapsverkiezing in 2023.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Egalisatiereserve bouwleges	832	140	972	0	972	0	972	0	972	0	972	0	972
Woonfonds	799		799	0	799	0	799	0	799	0	799	0	799
Utrechts restauratiefonds (URF)	3.228		3.228	0	3.228	0	3.228	0	3.228	0	3.228	0	3.228
Archeologisch opgravingen	1.033	-72	961	0	961	0	961	0	961	0	961	0	961
Revolverend fonds woningrenovatie	381	0	381	0	381	0	381	0	381	0	381	0	381
Domplein 13	160	0	160	-40	120	-40	80	-40	40	-40	0	-40	-40
Grondexploitatie	206.515	0	206.515	-6.443	200.071	-2.082	197.989	-542	197.446	793	198.239	793	199.032
Investeringsimpuls RSU	29.756	8.087	37.843	-2.041	35.802	-8.740	27.063	-224	26.838	870	27.708	-6.865	20.843
Taakstelling inkoop LR	7.190		7.190	-719	6.471	-719	5.752	-719	5.033	-719	4.314	-719	3.595
Ondersteunen Handhaven	407	0	407	0	407	0	407	0	407	0	407	0	407
Europese subsidies	1.921	0	1.921	-125	1.796	-234	1.562	-109	1.452	-109	1.343	-109	1.234
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	**252.222**	**8.155**	**260.377**	**-9.368**	**251.008**	**-11.815**	**239.194**	**-1.634**	**237.557**	**795**	**238.352**	**-6.940**	**231.412**

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

Egalisatiereserve bouwleges

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	15-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Egalisatiereserve om de jaarlijkse schommelingen in de legesopbrengsten omgevingsvergunningen op te vangen.
Toelichting op het verloop	De baten van de leges dalen bij de invoering van de WKB, omdat de werkzaamheden overgaan naar de private sector. De eerste 4 jaar (periode 2022-2025) na de start van de WKB zal een deel van het toezicht nog onder het oude regime worden gedaan. Hierdoor komen er te weinig baten binnen om de kosten uit het oude regime financieel te dekken. Omdat deze werkzaamheden later plaatsvinden dan dat de middelen binnen komen is er bij de overgang naar de nieuwe wetgeving sprake van een tekort aan financiële dekking. Deze middelen zijn in de periode 2017-2021 ontvangen via de leges omgevingsvergunningen en zijn bestemd voor het bouwtoezicht in de periode 2022-2025. De reservering kan derhalve uit de leges omgevingsvergunningen plaatsvinden.

Woonfonds

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Datum Raadsbesluit	19-3-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Het woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Daarnaast dient de reserve als risicoreserve voor enkele leningen. De stortingen aan dit fonds geschieden door de afwikkeling van oude volkshuisvestingsregelingen, rentevergoedingen, saldi NRF en leges.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Utrechts restauratiefonds (URF)	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Uit het Utrechts Restauratiefonds worden laagrentende leningen verstrekt ter ondersteuning van particuliere eigenaren. Het Restauratiefonds richt zich op de restauratie van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en op werkzaamheden voor energiebesparing in deze panden. De reserve is ingesteld ter dekking van het risico van de verstrekte leningen en de dekking van de rentekosten. In 2020 is het risicopercentage dat wordt gehanteerd verlaagd naar 75%.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen het saldo van de rentekosten, rentebaten uitstaande leningen en beheerkosten NRF verrekend met de reserve
Archeologisch opgravingen	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft twee doelen. Een deel is bestemd als egalisatiereserve van baten en lasten van de interne archeologische opdrachten. Daarnaast wordt een deel van deze reserve ingezet ten behoeve van het ontwikkelen van het cultuurcentrum Hoge Woerd, vooral ter dekking van een deel van de kapitaalslasten.
Toelichting op het verloop	De verrekening voor interne archeologische opdrachten vindt niet altijd plaats in hetzelfde boekjaar als het jaar waarin de lasten geboekt worden. Wanneer er een resultaat ontstaat wordt dit gestort in- of onttrokken aan de reserve archeologische opgravingen.
Revolverend fonds woningrenovatie	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Ingesteld bij de Verantwoording 2006. Geen einddatum vanwege revolverend karakter. Het fonds is in het leven geroepen voor het verstrekken van zachte leningen aan eigenaren/bewoners die deelnemen aan gemeentelijke renovatieprojecten. De uitvoering van deze regeling loopt via de SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland). De reserve is gelijk aan de omvang van de uitstaande leningen en is ter dekking van het risico en van de rentekosten.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Domplein 13	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2026
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-9-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de subsidiëring aan Stichting Domplein. Onder voorwaarden wordt aan de stichting een subsidie van in totaal 0,4 miljoen euro verstrekt over een periode van tien jaar, van 2016 tot en met 2026.
Toelichting op het verloop	Jaarlijkse onttrekking van 0,04 miljoen euro ter dekking van de subsidie aan de Stichting Domplein.
Grondexploitatie	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ten behoeve van het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en ten behoeve van het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 zijn ook de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. De ontwikkeling van de reserve grondexploitaties wordt in het MPR toegelicht.
Toelichting op het verloop	In 2023 wordt 6,267 miljoen euro onttrokken: 3,310 miljoen euro voor het investeringspakket uit de Voorjaarsnota 2021 en 2,957 miljoen euro in verband met de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen (2,125 miljoen euro), promotie en acquisitie (0,080 miljoen euro) en dekking product gebiedsmanagement (0,752 miljoen euro). Er wordt 4,185 miljoen euro gestort. Dit zijn de middelen die in de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en in de Programmabegroting 2021 beschikbaar zijn gesteld voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn (totaal 3,085 miljoen euro) en voor de Merwedekanaalzone OPG en Busstalling (1,100 miljoen euro).

Investeringsimpuls RSU	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-7-2016
Waarom is de reserve ingesteld	In het verlengde van de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU, 2016) is een investeringsstrategie voor gezonde verstedelijking opgesteld. De programmering van de middelen in de reserve Investeringsimpuls RSU vindt plaats volgens het bestedingskader. Het bestedingskader is vastgesteld bij het MPSO 2017 en een aangepast bestedingskader bij de besluitvorming van MPR 2021 en een aangepast bestedingskader bij de besluitvorming van MPR 2021. Ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU wordt jaarlijks toegelicht bij de actualisatie van het MPR.
Toelichting op het verloop	In 2023 is de dotatie aan deze reserve 5,534 miljoen euro. Conform besluitvorming Voorjaarsnota 2016, Voorjaarsnota 2021 en Programmabegroting 2021 is hiervan 2,760 miljoen euro bestemd voor projecten in de binnenstad, voor fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkeling, voor sanitaire voorzieningen en voor de herinrichting van het Thomas à Kempisplantsoen. Daarnaast is in het investeringspakket Groei in Balans 2,774 miljoen euro bestemd voor de integrale projecten in Welgelegen, Amazonekwartier, Taagdreef, MBO Nimeto, Rotsoord, voor overige integrale projecten op korte termijn en voor de icoonprojecten Paardenveld, Tuinen van Moreelse en Maarschalkerweerd. Er wordt 14,274 miljoen euro onttrokken aan de reserve. Een bedrag van 11,597 miljoen euro wordt onttrokken om de lasten op het product Investeringsimpuls RSU te dekken. Daarnaast wordt in 2023 een bedrag van 2,677 miljoen euro onttrokken ter dekking van het investeringspakket Groei in Balans.
Taakstelling inkoop LR	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2031
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-2013
Waarom is de reserve ingesteld	In 2013 zijn de benodigde middelen voor de aan Leidsche Rijn opgelegde taakstelling in een bestemmingsreserve gestort.
Toelichting op het verloop	In 2023 zal conform de planning over deze reserve beschikt worden ten gunste van de algemene gemeentebrede middelen (0,719 miljoen).

Ondersteunen Handhaven	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	5-4-2018
Waarom is de reserve ingesteld	In de raadsbrief van 5 april 2018 (kenmerkt 5234988) is de raad geïnformeerd over het revolverend principe in het kader van het handhavingsprogramma 2018. Daarbij is aangegeven dat Woonfraude kan leiden tot dwangsommen en boetes. Maar ook Handhaving in het kader van de horeca, kansspelen en seksinrichtingen, (ver)bouwen en slopen kan ook leiden tot dwangsommen en boetes. Deze geïnde dwangsommen en boetes worden via de begroting direct weer ingezet voor verdere handhavingsactiviteiten.
Toelichting op het verloop	De reserve is bedoeld voor extra handhavingsactiviteiten. Bij het opstellen van het handhavingsprogramma 2023 wordt beoordeeld in welke mate we een beroep zullen doen op deze middelen.
Europese subsidies	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Europese subsidies fungeert als risicoreservering voor de subsidies die wij van Europa ontvangen. Aan de uitvoering en beheer van Europese projecten en structuurfondsenprogramma's zijn strikte voorwaarden en eisen verbonden. Deze brengen financiële risico's met zich mee voor de gemeente. Het gaat om risico's zoals lagere subsidievaststelling dan was begroot, hogere uitvoeringskosten die bij aangaan van de verplichting niet waren te voorzien, en het financiële risico dat ontstaat uit overcommittering bij het structuurfondsprogramma 'Kansen voor West'. Hierbij wordt overcommittering ingezet omdat de praktijk uitwijst dat veel projecten uiteindelijk minder subsidie toegekend kunnen krijgen dan begroot. Overcommittering draagt bij aan een optimale inzet van het beschikbare budget, maar levert tevens een risico op.
Toelichting op het verloop	In 2023 wordt zowel de laatste bijdrage voor het Kansen voor West 2 programma (124.799 euro) als de eerste bijdrage aan het Kansen voor West 3 programma (109.434 euro) vanuit deze reserve betaald. In totaal 234.233 euro in 2023. In 2024, 2025 en 2026 wordt er telkens 109.434 euro onttrokken voor de bijdrage aan Kansen voor West 3.

Duurzaamheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	185	0	185	0	185	0	185	0	185	0	185	0	185
Utrechtse Energie	2.243	0	2.243	-675	1.568	-675	893	-675	218	-100	118	-100	18
Leningen Utrechtse Energie	3.787	0	3.787	0	3.787	0	3.787	0	3.787	0	3.787	0	3.787
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	4.915	75	4.990	0	4.990	0	4.990	0	4.990	0	4.990	0	4.990
Risicoreserve Bodem	1.434	0	1.434	100	1.534	100	1.634	100	1.734	100	1.834	100	1.934
Nedereindseplas	6.662	0	6.662	-35	6.627	-35	6.592	-35	6.557	-35	6.522	-35	6.487
Totaal Duurzaamheid	**19.226**	**75**	**19.301**	**-610**	**18.691**	**-610**	**18.081**	**-610**	**17.471**	**-35**	**17.436**	**-35**	**17.401**

Duurzaamheid

Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de berekening van de verwachte voordelen als gevolg van energiemaatregelen aan Utrechtse scholen in het kader van Utrechtse Energie is uitgegaan van bepaalde parameters (bijvoorbeeld verwachte toename van energiekosten). Met de schoolbesturen zijn overeenkomsten gesloten waarin hun aandeel in de investering is vastgelegd op basis van de verwachte besparingen. Als nadien zal blijken dat de verwachte besparing onvoldoende is behaald als gevolg van afwijkingen in de contractueel vastgelegde parameters, dan zijn wij als gemeente gehouden de schoolbesturen daarvoor financieel te compenseren.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties

Utrechtse Energie	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld om de schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	De schommelingen in het verloop ontstaan met name door de subsidieregelingen en verduurzamingsregelingen die worden uitgevoerd.
Leningen Utrechtse Energie	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2038
Rentetoerekening	Ja
Datum Raadsbesluit	16-9-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de beschikbaar gestelde budgetten voor Utrechtse Energie is een renteloze lening van vijftien jaar verstrekt aan het Energiefonds. De bestemmingsreserve is voor de afdekking van het risico en een deel van de rentelasten.
Toelichting op het verloop	geen mutaties
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	
Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	1-1-2036
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Utrecht wil zo snel mogelijk klimaatneutraal zijn. Dat doet de gemeente door te kiezen voor een warmtevoorziening, die duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. Om geen oude gasleidingen meer te hoeven vervangen wordt er in Overvecht Noord gewerkt met duurzame alternatieven. De bestemmingsreserve is gevormd om op termijn grootschalige initiatieven te kunnen bekostigen. De reserve is gevoed vanuit de Rijksmiddelen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken .
Toelichting op het verloop	geen mutaties.

Risicoreserve Bodem	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2043
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Gebiedsplan bodem worden kosten gemaakt voor de monitoring van grondwaterverontreiniging, waarvoor budget is binnen de bodembegroting, en het treffen van maatregelen (zoals tegenbemalingen) ingeval de doelstellingen van het Gebiedsplan in gevaar zijn of dreigen te komen. Ook derden kunnen deelnemen aan het Gebiedsplan van de gemeente door middel van een bijdrageregeling. Saneringsverplichtingen van derden worden met de bijdrage overgedragen aan de gemeente. Ook de risico's worden overgedragen aan de gemeente; door deze bijdragen te reserveren kunnen de risico's worden gedekt.
Toelichting op het verloop	Er is een jaarlijkse dotatie van 0,100 miljoen euro uit externe baten gedurende 8 jaar vanaf 2021.
Nedereindseplas	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2031
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het beschikbaar houden van middelen verkregen uit het aanvullend bodemconvenant 2018 voor de sanering en monitoringsverplichting van de Nedereindseplas en voor mogelijke terugbetaling aan het Rijk.
Toelichting op het verloop	Er is gedurende 10 jaar een onttrekking van 0,035 miljoen euro aan de reserve voor (extra) nazorg Nedereindseplas n.a.v. scenariobesluit oktober 2020.

Bereikbaarheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	23.173	1.308	24.481	-2.696	21.785	-10.590	11.195	-3.559	7.636	5.251	12.887	-9.979	2.908
Parkeerexploitatie	4.362	0	4.362	-1.085	3.278	-453	2.825	-306	2.519	-519	2.000	-280	1.720
Onderhoud parkeervoorzieningen	1.108		1.108	-1.108	0	0	0	-517	-517	-479	-996	0	-996
Totaal Bereikbaarheid	**28.643**	**1.308**	**29.951**	**-4.889**	**25.063**	**-11.043**	**14.020**	**-4.382**	**9.638**	**4.253**	**13.891**	**-10.259**	**3.632**

Bereikbaarheid

Meerjarige investeringen bereikbaarheid

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit (reserve MIB) wordt ingezet voor de uitvoering van de meerjarige investeringsplannen uit het programma Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit. De fasering van de begrote uitgaven van projecten in het MPB hoeven niet gelijk te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Door vertraging of versnelling van projecten gedurende het jaar ontstaan er afwijkingen van het kasritme van de projecten. Deze fluctuaties worden met deze reserve opgevangen.

Toelichting op het verloop	De mutaties bestaan uit het saldo van baten en lasten op de meerjarige investeringen Bereikbaarheid. Een gedetailleerd overzicht van de projecten is opgenomen in de investeringsstaat van het programma bereikbaarheid. Ieder jaar krijgen we budget vanuit de algemene middelen en subsidies (rijk/provincie) en worden nieuwe projecten geprogrammeerd. Voor nieuwe en bestaande projecten wordt de uitvoeringsplanning over de jaren geraamd. Omdat we een reserve hebben hoeven de uitgaven in een jaar niet gelijk te lopen met het beschikbare budget voor een jaar. Geven we in een jaar meer uit dan onttrekken we het aan de reserve, geven we minder uit dan doteren we dat jaar meer aan de reserve. De onttrekking en dotatie aan de reserve Bereikbaarheid voor de komende jaren is dus gebaseerd op de uitvoeringsplanning van de projecten. Vanwege de meerjarige projecten is gekozen voor dit "gesloten" systeem. De uitvoering van meerjarige projecten kunnen afwijken van de geplande uitvoering in een jaar en zullen in een volgend jaar alsnog worden afgerond. Daarnaast zal in de toekomst de reserve gaan toenemen omdat we gaan sparen voor de systeemsprong. Om deze reden is er geen vrijval van de reserve.
Parkeerexploitatie	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Het doel van de egalisatiereserve parkeerexploitatie is om schommelingen in bepaalde baten of lasten tussen de jaren te egaliseren. Dit kunnen verwachte en onverwachte schommelingen zijn. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Begrote onttrekkingen in een jaar zullen alleen in werkelijkheid plaatsvinden wanneer dit nodig is voor een sluitende begroting.
Toelichting op het verloop	De mutaties parkeerreserve worden jaarlijks in het Meerjaren Perspectief Ruimte geactualiseerd. In de laatste twee actualisaties zijn de volgende mutaties verwerkt: -De verwachte aanloopverliezen parkeergarage Croeselaan zijn in het MPR 2021 tot en met 2025 begroot. In 2023 bedraagt het verwachte aanloopverlies 0,293 miljoen euro. -In 2023 verwachten we incidenteel een surplus aan parkeerinkomsten (0,120 miljoen euro). Dit surplus wordt in de parkeerreserve gestort. -Tot slot zijn de aanloopverliezen parkeergarage Berlijnplein (0,284 miljoen euro) structureel verwerkt. Dit is niet correct en zal in het MPR 2023 gecorrigeerd worden.

Onderhoud parkeervoorzieningen

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-2001
Waarom is de reserve ingesteld	De onderhoudsreserve is ingesteld om de schommelingen van het meerjarig groot onderhoud aan parkeergarages, transferia en stallingsvoorzieningen op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	Bij de jaarverantwoording 2021 is de onderhoudsreserve parkeervoorzieningen omgezet naar een voorziening. Het saldo (1,108 miljoen euro) van de onderhoudsreserve is in 2022 gestort in de nieuw gevormde onderhoudsvoorziening. Bij de tweede bestuursrapportage 2022 zal de onderhoudsreserve opgeheven worden en de begrote mutaties over de periode 2024-2027 gecorrigeerd worden.

Openbare ruimte en groen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Egalisatiefonds rioleringen	7.371	-355	7.016	0	7.016	0	7.016	0	7.016	0	7.016	0	7.016
Ophaaldienst	2.368	1.050	3.418	0	3.418	0	3.418	0	3.418	0	3.418	0	3.418
Essentaksterfte 1002	2.167	436	2.603	0	2.603	0	2.603	0	2.603	0	2.603	0	2.603
Meerjaren Groen programma	1.063	0	1.063	-675	388	0	388	0	388	0	388	0	388
Grondbank	788	0	788	0	788	0	788	0	788	0	788	0	788
Totaal Openbare ruimte en groen	**13.757**	**1.131**	**14.888**	**-675**	**14.213**	**0**	**14.213**	**0**	**14.213**	**0**	**14.213**	**0**	**14.213**

Openbare ruimte en groen

Egalisatiefonds rioleringen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	29-3-1988
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de rioolheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van het lopende jaar besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.

Ophaaldienst	
Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt bij de voorjaarsnota van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van jaar t besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.
Essentaksterfte 1002	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2017 is de ernst van de Essentaksterfte en de gevolgen van deze ziekte inzichtelijk gemaakt. Gezien de onzekerheid over het verloop van de ziekte is toen besloten een bedrag van 5,0 miljoen euro beschikbaar te stellen en te storten in een reserve. Daarmee zijn wij naar verwachting in staat gedurende vijf jaren de noodzakelijke maatregelen uit te voeren en de gevolgen van het daadwerkelijke verloop van de ziekte in de praktijk te monitoren. Monitoring vindt jaarlijks plaats in augustus. Op basis van de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen wordt in het najaar opdracht verstrekt ten laste van het niet-verplichte deel van de reserve. De Raad wordt op de hoogte gehouden door middel van voortgangsrapportages.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.
Meerjaren Groen programma	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	7-6-2039
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	20-6-2019
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Meerjaren Groen Programma wordt gewerkt met een jaar budget, terwijl hierbij projecten voorkomen die een meerjarige uitvoer hebben. Hierdoor kunnen binnen de jaarschijf verschillen ontstaan, waarbij de besteding van de budgetten wel al is verplicht. Deze reserve kan deze verschillen opvangen.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.

Grondbank

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	16-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De Grondbank voert een kostendekkende exploitatie. Met deze reserve worden de kosten gedekt die binnen de exploitatie niet kunnen worden opgevangen, zoals het risico van ernstig vervuilde grond of zwaardere milieueisen. Maar ook kosten zoals: voorraad en verwerkingskosten van de grond, ontmantelingskosten van depots, herstel- en onderhoudskosten voor depot(s), ontwikkelingskosten reststoffenbank en bomenbank, kosten voor digitalisering, aanbesteden van de aannemer en kosten voor de tijdelijke opslag voor PFAS-houdende grond.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties begroot in 2023.

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Toeristische stadspromotie	286	190	476	-250	226	0	226	0	226	0	226	0	226
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Totaal Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	**4.286**	**190**	**4.476**	**-250**	**4.226**	**0**	**4.226**	**0**	**4.226**	**0**	**4.226**	**0**	**4.226**

Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen

Toeristische stadspromotie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-2008
Waarom is de reserve ingesteld	In 2003 is de bestemmingsreserve toeristenbelasting ingesteld voor onbepaalde tijd. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor tegenvallende inkomsten toeristenbelasting, waarbij een maximum is bepaald op 15% van de geraamde omzet. Daarnaast wordt deze reserve, bij voldoende omvang, ingezet om inhoud te kunnen geven aan de activiteiten van Utrecht Marketing en de ambities van het college.
Toelichting op het verloop	geen mutaties

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De gemeente Utrecht is in 2020 medeoprichter van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Regio Utrecht BV. Eén van de pijlers van de ROM is het ROM-participatiefonds. Doel van dit revolverende fonds is het aanjagen en ondersteunen van het innovatieve MKB bij het realiseren van hun groei en ontwikkeling. Hiermee wordt de ondernemersbasis in de regio versterkt en een aantrekkelijk economisch en vestigingsklimaat geschapen. De initiële fondsomvang is 22 miljoen euro, het aandeel van de gemeente Utrecht is 3 miljoen euro. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
Toelichting op het verloop	geen mutaties
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	8-7-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de groei van banen gelijk op te laten lopen met de groei van de stad is het nodig de komende jaren 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren. Dit vraagt wat van het huidige aanbod aan werklocaties. In de programmabegroting 2021 is onder Maatregelen Corona 'Werken, opleiden en begeleiden' opgenomen dat we extra gerichte investering doen in de ROM en dat we bijdragen aan een herstructureringsfonds voor werklocaties van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU). Met deze maatregel nemen we proactief positie op werklocaties waar herontwikkeling voor de lange termijn kansen biedt voor de Utrechtse werkgelegenheid. Inzet van deze middelen zijn grotendeels revolverend. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico (voor maximaal 50%).
Toelichting op het verloop	geen mutaties

Werk en Inkomen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Re-integratiefonds werk en inkomen	903	0	903	0	903	0	903	0	903	0	903	0	903
Revolverend Fonds Jongeren schulden	377	0	377	-179	198	-119	79	-60	19	0	19	0	19
Werk en inkomen	796	0	796	0	796	0	796	0	796	0	796	0	796
Totaal Werk en Inkomen	**2.076**	**0**	**2.076**	**-179**	**1.897**	**-119**	**1.778**	**-60**	**1.718**	**0**	**1.718**	**0**	**1.718**

Werk en Inkomen

Re-integratiefonds werk en inkomen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	16-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het re-integratiefonds is bedoeld om samenwerking met onder andere uitzendbureaus en sociaal ondernemers bij het aan het werk helpen van mensen uit de bijstand te bekostigen. Voorwaarde voor dekking uit het re-integratiefonds is dat de samenwerking leidt tot aantoonbare besparing op de uitkeringslasten. Bij de resultaatbestemming 2013 is 5 miljoen euro in de nieuw gevormde reserve gestort. De storting vloeiende voort uit besluitvorming rond de Kadernota Participatie en inkomen en de Uitwerkingsnota Werken aan werk. De reserve is voor het eerst zichtbaar in de Programmabegroting 2014. De oorspronkelijke spelregel was dat per jaar maximaal 1,5 miljoen euro vanuit het fonds mag worden ingezet. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2015 zijn de spelregels aangepast zodat er meer flexibiliteit ontstaat bij het inzetten van middelen uit het reintegratie Fonds. Hierdoor wordt het mogelijk meerjarige verplichtingen aan te gaan tot het maximaal beschikbare bedrag. Het maximum van de reserve is 5 miljoen euro. Als gevolg van het BUIG-tekort sinds 2015 revolveert de reserve in werkelijkheid niet. In de overgenomen motie “M454/2019 laat revolverende fondsen echt werken” (bij raadsvoorstel Nota reserves; 5 december 2019) wordt daarom opgeroepen om de doelstelling en werking aan te scherpen. Zolang sprake is van een BUIG tekort kan op

	basis van de financiële spelregels niet in de reserve gestort worden. Het inboeken van de voordelen op de bijstandsverstrekking zou dan immers tot een toename van het tekort leiden. Het wijzigen van de voedingsspelregels kan hier geen verandering in brengen. Omdat de naam van de reserve de afgelopen jaren onvoldoende aansloot op de werkelijkheid is bij de Jaarstukken 2019 besloten om de naam van de reserve te wijzigen in re-integratiefonds Werk en Inkomen. Voeding, maximum, looptijd en doelstelling van de reserve zijn niet veranderd.
Toelichting op het verloop	De reserve is in beeld voor de beoogde nieuwe samenwerking met uitzendbureaus en mogelijke nieuwe initiatieven.
Revolverend Fonds Jongeren schulden	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	2-8-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	30-6-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2016 is amendement 28 'fonds met jongeren met problematische schulden' aangenomen. De opgekochte schulden van de jongeren wordt zoveel mogelijk omgezet in een zachte lening, waardoor het fonds een revolverend karakter krijgt. Met raadsbesluit 11748 is op 23 januari 2020 besloten het fonds anders in te zetten. Jaarlijks zal een bedrag onttrokken worden en ingezet worden ten behoeve van de intensieve begeleiding van jongeren, voor het eerst in 2020.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks is een onttrekking begroot ten behoeve van intensieve begeleiding voor het fonds voor jongeren met problematische schulden.
Werk en inkomen	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	27-6-2013
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de resultaatbestemming 2012 is deze reserve gevormd. De reserve komt voor het eerst voor in de Programmabegroting 2013. De reserve is deels bedoeld als een soort van egalisatiereserve. Met overschotten op het inkomensdeel Participatiewet wordt de reserve gevuld, zodat tekorten op het inkomensdeel aan de reserve kunnen worden onttrokken. Omdat het bij de bijstand om grote bedragen gaat, wordt op deze manier voorkomen dat al grote schommelingen voorkomen. Daarnaast is de reserve bestemd voor kosten voortvloeiende uit de reorganisatie 2011-2013. Bij de Voorjaarsnota 2017 is het doel van de reserve uitgebreid met aanvullende kosten contributie Wigo4it en uitvoeringskosten Professional Portal Innovatie (PPI). Bij de vorming van de reserve is geen maximum/minimum vastgesteld.
Toelichting op het verloop	Nog geen mutatie voor 2023 verwacht

Onderwijs

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Huisvestingsprogramma	7.614	561	8.175	0	8.175	0	8.175	0	8.175	0	8.175	0	8.175
Piekopvang onderwijs LR	716	0	716	0	716	0	716	0	716	0	716	0	716
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	6.823	1.487	8.310	0	8.310	0	8.310	0	8.310	0	8.310	0	8.310
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	1.980		1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980
Totaal Onderwijs	**17.133**	**2.048**	**19.181**	**0**	**19.181**	**0**	**19.181**	**0**	**19.181**	**0**	**19.181**	**0**	**19.181**

Onderwijs

Huisvestingsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	Voor de uitvoering van de huisvestingsprogramma's onderwijs van eerdere jaren.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.

Piekopvang onderwijs LR	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering wordt ingezet voor de Piekopvang in Leidsche Rijn. Bij de Herijking Referentiekader LR zijn bedragen beschikbaar gekomen voor inrichting, huur en exploitatie van extra leslokalen ten behoeve van piekopvang. De bedragen betreffen vergoedingen voor een langere periode en worden tot aan besteding opgenomen in de reserve piekopvang LR.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	
Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De uitvoering van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering is bestemd voor het onderhoud en de kapitaallasten van de gedane investeringen BSO. Op diverse plekken in de stad wordt BSO gerealiseerd in schoolgebouwen. Het schoolbestuur ontvangt een huurbedrag van de BSO instelling, en draagt deze af aan de gemeente ter compensatie van de kosten die de gemeente heeft. Enerzijds gaat dit om een onderhoudsvergoeding. Deze bijdrage zal gereserveerd worden voor het onderhoud dat in de toekomst aan het betreffende lokaal uitgevoerd zal moeten worden. Anderzijds kan het gaan om een vergoeding ter compensatie van investeringen die de gemeente mogelijk doet voordat de BSO haar intrek neemt. Er worden marktconforme huren gevraagd. Uitgangspunt is dat de gemeente binnen de looptijd van het huurcontract met de BSO haar lasten van de investering terugverdient. Er ontstaat dan een verschil in huurontvangst en werkelijke kapitaallast. Dit verschil wordt in de reserve opgenomen en dient ter dekking van de gemeentelijke kapitaallasten van de betreffende investering na afloop van of bij voortijdige beëindiging van het huurcontract.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023.

Ondersteuning op maat

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang	3.266	1.741	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007	0	5.007
Totaal Ondersteuning op maat	**3.266**	**1.741**	**5.007**	**0**	**5.007**	**0**	**5.007**	**0**	**5.007**	**0**	**5.007**	**0**	**5.007**

Ondersteuning op maat

Transformatie en decentralisatie Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	9-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve heeft als doel om de transformatie en decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de hele U16 regio mogelijk te maken.
Toelichting op het verloop	In 2023 bereiden we ons in de regio met de U16 gemeenten verder voor op de decentralisatie en transformatie van Beschermd wonen. Kosten die daarvoor binnen de U16 gemaakt worden, worden ten laste van deze reserve gebracht.

Veiligheid

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Projecten cameratoezicht	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143	0	143
Totaal Veiligheid	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**	**0**	**143**

Veiligheid

Projecten cameratoezicht

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	20-6-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is bestemd voor projecten op het gebied van cameratoezicht. In verband met werkzaamheden in het Stationsgebied en omgeving zijn kabels en camera's tijdelijk verplaatst en zullen, als de werkzaamheden zijn afgerond, weer worden teruggeplaatst. Daarnaast wordt deze reserve aangewend voor de verplaatsing van flex-camera’s op overige locaties in Utrecht.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen verrekeningen met de reserve opgenomen.

Cultuur

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Utrechtse Cultuurlening	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
Fonds Broedplaatsen	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	103	0	103	103	206	103	309	-309	0	0	0	0	0
Totaal Cultuur	**708**	**0**	**708**	**103**	**811**	**103**	**914**	**-309**	**605**	**0**	**605**	**0**	**605**

Cultuur

Utrechtse Cultuurlening

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	15-5-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,100 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van de Utrechtse Cultuurlening dat onder beheer is geplaatst van Cultuur & ondernemen (raadsbesluit 14.010565).
Toelichting op het verloop	n.v.t.

Fonds Broedplaatsen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	3-4-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,505 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van het borgstellingsfonds Creatieve Broedplaatsen dat onder beheer is geplaatst van de Triodos bank (raadsbesluit 14.002504).
Toelichting op het verloop	n.v.t.

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	
Aard van de reserve	
Looptijd t/m	31-12-2024
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de tweede bestuursrapportage 2021 is besloten om in de jaren 2021, 2022 en 2023 jaarlijks 0,103 miljoen euro te reserveren voor dekking van de subsidie aan het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone in 2024. Door verschuiving van de oplevering van het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone van 2024 naar 2025 zullen deze middelen worden ingezet vanaf 2025.
Toelichting op het verloop	Dit betreft de jaarlijkse dotatie van 0,103 miljoen euro.

Samenleven en Sport

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Vervanging zwembaden	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300
Toegankelijk Vastgoed	715	0	715	0	715	3.000	3.715	0	3.715	0	3.715	0	3.715
Totaal Samenleven en Sport	**3.015**	**0**	**3.015**	**0**	**3.015**	**3.000**	**6.015**	**0**	**6.015**	**0**	**6.015**	**0**	**6.015**

Samenleven en Sport

Vervanging zwembaden

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Het programma Samenleven en Sport beschikt over een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Voor 2022 wordt voorzien dat het budget incidenteel niet volledig wordt benut. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten. Door nu het overschot te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.
Toelichting op het verloop	Aan de raad is voorgesteld om incidenteel stortingen te doen op het moment dat wordt voorzien dat de budgettaire bandbreedte voor investeringen niet wordt benut. Als er een meerjarig investeringsprogramma voor de zwembaden is vastgesteld wordt de reserve omgezet in een projectenreserve. Zodra een project gerealiseerd is, worden de gerealiseerde middelen overgeheveld naar een kapitaallastenreserve.

Toegankelijk Vastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Uitvoering geven aan motie 199 ‘Maak werk van UST’, die bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 unaniem is aanvaard. De bestemmingsreserve dient om de beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor de uitvoering van de motie.
Toelichting op het verloop	Stortingen vinden plaats op het moment dat de raad middelen beschikbaar stelt voor de uitvoering van motie 199 'Maak werk van UST'. In 2023 wordt incidenteel 3,0 miljoen aan de reserve toegevoegd vanuit het coalitieakkoord. Onttrekking aan de reserve vindt plaats op het moment dat toegankelijkheidsmaatregelen in het kader van de motie zijn gerealiseerd.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Vastgoedbeheer	2.451	287	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738	0	2.738
Energieneutraal Kernvastgoed	1.221	-131	1.090	0	1.090	0	1.090	0	1.090	0	1.090	0	1.090
Stadskantoor	6.134	-455	5.679	1.284	6.963	1.517	8.479	1.517	9.996	1.517	11.512	1.517	13.029
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	0	39	39	315	354	315	669	315	984	315	1.299	315	1.614
Leegstand Utrechts Vastgoed	661	-661	0	2.700	2.700	1.700	4.400	1.700	6.100	1.700	7.800	1.700	9.500
Totaal Utrechts Vastgoed	**10.467**	**-921**	**9.546**	**4.299**	**13.845**	**3.532**	**17.376**	**3.532**	**20.908**	**3.532**	**24.439**	**3.532**	**27.971**

Utrechts Vastgoed

Vastgoedbeheer

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	9-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve dient om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren. De exploitatie per perceel is over de levensduur sluitend, maar er blijven faseringsverschillen per jaar. Vooral bij nieuw gebouwde accommodaties is er in het begin een tekort doordat de jaarlijkse huurstijging pas na een aantal jaren groot genoeg is om de (gelijk blijvende) kapitaallasten te dekken.
Toelichting op het verloop	Nog geen geplande mutaties begroot.

Energieneutraal Kernvastgoed	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	11-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve ten behoeve van 'volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040' dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2 reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. Het is van belang dat de bestemming van de middelen ongewijzigd blijft, omdat zonder deze middelen de onrendabele top van investeringen en onrendabele kapitaalslasten niet gedekt kunnen worden.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de gemaakte kosten in het kader van duurzaamheidsinvesteringen. De mutatie wordt begroot zodra deze bekend zijn, bijvoorbeeld op het moment dat investeringsprojecten administratief gereed gemeld worden.
Stadskantoor	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de kredietaanvraag voor de aankoop van het Stadskantoor is afgesproken om een voorziening op te bouwen ter dekking van onderhoudskosten. Om aan de BBV regelgeving te voldoen wordt deze voorziening omgezet in de reserve Stadskantoor. De reserve wordt in de eerste jaren gebruikt voor het onderhoud. Aan het einde van de looptijd loopt de reserve op ten behoeve van het op prijspeil krijgen van kapitaallastenbudget voor vervangingsinvestering.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse dotatie bestaat uit prijscompensatie van 1,5% over de kapitaallasten van zowel gebouw, grond als gebruikersinvesteringen van het Stadskantoor. In totaal wordt in 2023 1,517 miljoen euro toegevoegd aan de reserve. De werkelijke onderhoudskosten voor het Stadskantoor in de loop van het jaar bepaald op basis van het MJOP en onttrokken aan de reserve.

Calamiteiten Utrechts Vastgoed	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Deze bedragen worden echter niet gereserveerd en landen daarmee in het begrote positief saldo van programma Utrechts Vastgoed. Door de reservering voor calamiteiten te begroten en aan het eind van het jaar de aan calamiteiten gerelateerde kosten hierop af te boeken zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 0,315 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welke bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de kosten gerelateerd aan calamiteiten op te vangen.
Leegstand Utrechts Vastgoed	
Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Binnen de huurberekening wordt een percentage van gemiddeld 3,85% aangehouden om de leegstandskosten af te dekken. Deze bedragen worden echter niet gereserveerd en landen daarmee in het begrote positieve saldo van het programma Utrechts Vastgoed. We hebben in werkelijkheid echter wel te maken met leegstand en de afgelopen jaren zien we daarom nadelen bij de verantwoording op het programma Utrechts Vastgoed. Door de reservering te begroten en aan het eind van het jaar de aan leegstand gerelateerde kosten hierop af te boeken zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 1,700 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de financiële gevolgen van leegstand op te vangen.

Algemene middelen

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Budgetstructuur Leidsche Rijn	5.023	-1.918	3.105	0	3.105	0	3.105	0	3.105	0	3.105	0	3.105
Decentralisatie Sociaal Domein	795	0	795	0	795	0	795	0	795	0	795	0	795
Bestemmingsreserve maatregelenpaketten	20.991	2.096	23.087	-2.051	21.036	0	21.036	0	21.036	0	21.036	0	21.036
Totaal Algemene Middelen	**26.809**	**178**	**26.987**	**-2.051**	**24.936**	**0**	**24.936**	**0**	**24.936**	**0**	**24.936**	**0**	**24.936**

Algemene Middelen

Budgetstructuur Leidsche Rijn

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-9-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld in 1997 en is bestemd voor het opvangen van frictiekosten bij de realisatie van voorzieningen in Leidsche Rijn. Dit betreft vooral de kosten van tijdelijke voorzieningen, eerste inrichting van scholen en het verevenen van tijdelijke tekorten op de stelpost Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren vóórdat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Naast eigenaarslasten van onderwijs-, sport-, en welzijnsvoorzieningen bestaat een belangrijk deel van de frictie uit onderhoudskosten van gedane investeringen in de weg- en waterbouw en het groen van Leidsche Rijn. De frictie loop terug naarmate Leidsche Rijn dichter bij de geplande einddatum van 2030 komt. Op basis van actuele prognoses zal deze reserve toereikend zijn om de voorziene frictiekosten in Leidsche Rijn voor de komende jaren op te vangen.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties in 2023 en verder.

Decentralisatie Sociaal Domein	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2020
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-7-2014
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Decentralisaties sociaal domein is in 2014 ingesteld. Aanvankelijk diende hij ter financiële dekking van de risico's voor de in- en uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de benodigde omvang vastgesteld op 18 miljoen euro; 13 miljoen euro ter afdekking van de berekende risico’s en 5 miljoen euro voor innovatie. Bij voorjaarsnota 2017 zijn de risico's volgens de principes van risicomanagement gewaardeerd en gedekt via de algemene risicoreserve. Daardoor kon van de gereserveerde middelen 13 miljoen euro uit de reserve Decentralisatie Sociaal Domein vrij vallen. De resterende 5,120 miljoen euro bleef gereserveerd voor innovatie.
Toelichting op het verloop	Geen mutaties
Bestemmingsreserve maatregelenpaketten	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2022
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve Maatregelpakketten is gevormd ter dekking van de kosten van interventies en investeringen die we de komende jaren doen om Utrecht en haar inwoners zo goed mogelijke uit de Coronacrisis te laten komen.
Toelichting op het verloop	De mutaties in 2022 wordt veroorzaakt door vervallen noodzaak van een eerdere gemaakte reservering (zie blz 52/Voorjaarsnota 2022) . Effect vrijval -2,051 miljoen euro. Bij de dekking en bestedingsvoorstellen 2021 is er vanuit de beslispunten 29,34 en 59 in totaal 2,096 miljoen aan de reserve toegevoegd. Per saldo is de reserve met 0,045 miljoen toegenomen.

Overhead

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
ICT Investeringsprogramma	3.580	2.131	5.711	0	5.711	0	5.711	0	5.711	0	5.711	0	5.711
Overheadvierkant	0	1.670	1.670	0	1.670	0	1.670	0	1.670	0	1.670	0	1.670
Totaal Overhead	**3.580**	**3.801**	**7.381**	**0**	**7.381**	**0**	**7.381**	**0**	**7.381**	**0**	**7.381**	**0**	**7.381**

Overhead

ICT Investeringsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-6-2006
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Verantwoording 2013 is besloten om de voordelen op het structurele budget van het ICT-Investeringsprogramma in te zetten ter dekking van incidentele nadelen en om eventuele restanten voortaan te storten in de reserve ICT Investeringen. Het doel en de reikwijdte van de reserve is hiermee verbreed naar het volledige budget van het ICT Investeringsprogramma. Mutaties zijn afhankelijk van de gerealiseerde projecten en zullen bij de jaarlijkse verantwoording via een dekkings- of bestedingsvoorstel voorgelegd worden.
Toelichting op het verloop	Niet van toepassing

Overheadvierkant

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	11-11-2026
Rentetoerekening	
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden. Bij het instellen van de reserve is voorgesteld om de dotatie/onttrekking bij de eerstvolgende programmabegroting te verwerken. Om een betere inschatting te kunnen maken heeft de raad bij de VJN 2022 besloten in het vervolg de tussentijdse P&C documenten eveneens te benutten.
Toelichting op het verloop	niet van toepassing

Algemene Reserves

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene Reserve	52.450	0	52.450	20.295	72.745	7.059	79.804	1.897	81.701	57	81.758	57	81.815
Algemene dekkingsreserve	84.108	31.635	115.743	-57.056	58.687	-16.879	41.808	-586	41.222	14.741	55.963	-22.706	33.257
Totaal Algemene reserve	**136.558**	**31.635**	**168.193**	**-36.761**	**131.432**	**-9.820**	**121.612**	**1.311**	**122.923**	**14.798**	**137.721**	**-22.649**	**115.072**

Algemene reserve

Algemene Reserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	1-1-1900
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in programmabegroting en jaarstukken.
Toelichting op het verloop	De mutaties worden veroorzaakt door verwerking rekeningresultaat **2021** (2022: 7,104 miljoen), door besluitvorming vòòr **2022** (2022:-15,604 miljoen, **2023:** 0,164 miljoen , **2024** 1,206 miljoen; **2025** 1,088 miljoen ; **2026** 0,667 miljoen) en door besluitvorming in 2022 (2022: -16,921 miljoen, 2023 -17,043 miljoen , 2024 -6,792 miljoen, 2025 13,653 miljoen en 2026 -23,373 miljoen)

Algemene dekkingsreserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als 'nog te besteden resultaat' opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.
Toelichting op het verloop	De mutaties worden veroorzaakt door verwerking rekeningresultaat 2021 (2022: 7,104 miljoen euro), door besluitvorming vòòr 2022 (2022:-15,604 miljoen, 2023: 0,164 miljoen euro, 2024 1,206 miljoen euro; 2025 1,088 miljoen euro; 2026 0,667 miljoen euro) en door besluitvorming in 2022 (2022: -16,920 miljoen euro, 2023 -12,395 miljoen euro , 2024 0,209 miljoen euro, 2025 19,853 miljoen euro en 2026 -23,161 miljoen euro)

Reserves ten bate van vaste activa

x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	B&D voorstellen 2021	Saldo 1-1-2022	Mutatie 2022	Begroot 1-1-2023	Mutatie 2023	Begroot 1-1-2024	Mutatie 2024	Begroot 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Vaste Activareserve	274.872	5.172	280.044	3.444	283.487	3.435	286.922	-893	286.029	-5.526	280.502	3.112	283.614
Totaal Vaste activa	**274.872**	**5.172**	**280.044**	**3.444**	**283.487**	**3.435**	**286.922**	**-893**	**286.029**	**-5.526**	**280.502**	**3.112**	**283.614**

Vaste activa

Vaste Activareserve

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Ja
Datum Raadsbesluit	1-1-1999
Waarom is de reserve ingesteld	Als een actief wordt gefinancierd met een incidentele interne bijdrage, wordt deze bijdrage in de vaste activareserve gestort. Instelling van een activareserve of toevoegingen daaraan vinden plaats op basis van een raadsbesluit bij de vaststelling of een wijziging van de begroting. Aan de reserve wordt vervolgens jaarlijks onttrokken om de bijbehorende afschrijvingslast te dekken. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. De rentevergoeding op deze reserve wordt ingezet om de rentelast te dekken.
Toelichting op het verloop	De onttrekkingen gaan gelijk op aan de afschrijvingen van gekoppelde activa.

Overzicht structurele onttrekkingen en stortingen in de reserves

Omschrijving	Onttrekking 2023	Storting 2023	Onttrekking 2024	Storting 2024	Onttrekking 2025	Storting 2025	Onttrekking 2026	Storting 2026
Vaste Activareserve	9.128	0	8.353	0	7.291	0	7.241	0
Totaal	**9.128**	**0**	**8.353**	**0**	**7.291**	**0**	**7.241**	**0**

In bovenstaande tabel zijn de structureel begrote onttrekkingen en stortingen in de reserves weergegeven, conform artikel 19, 23 en 28 van het BBV

Toelichting voorzieningen

Onderstaand worden de voorzieningen per programma toegelicht.

Bewoners en Bestuur

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Risico's	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Wethouderspensioenen	5.560	190	5.750	190	5.940	190	6.130	190	6.320	190	6.510
Wachtgelden oud - wethouders	97	0	97	0	97	0	97	0	97	0	97
Totaal	**5.657**	**190**	**5.847**	**190**	**6.037**	**190**	**6.227**	**190**	**6.417**	**190**	**6.607**

Wethouderspensioenen
De Gemeente Utrecht houdt een voorziening aan voor de pensioenaanspraken van de wethouders. Aan deze Voorziening Wethouderspensioenen wordt jaarlijks 0,19 miljoen euro toegevoegd om de voorziening op peil te houden. Onttrekkingen vinden plaats op het moment dat er pensioenoverdrachten plaats vinden.

Wachtgelden oud-wethouders
De voorziening is ingesteld om aan de wachtgeldverplichtingen van oud-wethouders te kunnen voldoen. De voorziening wordt incidenteel gevoed. Onttrekkingen aan de voorziening zijn niet structureel begroot, maar vinden plaats op het moment dat de Gemeente Utrecht wachtgeld dient uit te betalen.

Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Risico's	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Garantstelling St. Domplein 2013	762	0	762	0	762	0	762	0	762	0	762
Van derden verkregen middelen											
Woonruimteonttrekking compensatie	1.183	0	1.183	0	1.183	0	1.183	0	1.183	0	1.183
Meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties	22.212	4.000	26.212	0	26.212	0	26.212	0	26.212	0	26.212
Verplichtingen en verliezen											
Negatieve grondexploitatie	7.144	0	7.144	0	7.144	0	7.144	0	7.144	0	7.144
Negatieve grondexploitatie Stationgebied	6.039	0	6.039	0	6.039	0	6.039	0	6.039	0	6.039
Totaal	**37.340**	**4.000**	**41.340**	**0**	**41.340**	**0**	**41.340**	**0**	**41.340**	**0**	**41.340**

Voorziening garantstelling Stichting Domplein 2013
De risicovoorziening is ten behoeve van de garantstelling op een NRF lening aan Stichting Domplein 2013.

Voorziening woonruimteonttrekking
De compensatiebedragen die we van derden ontvangen in het kader van woonruimteonttrekking zijn niet vrij besteedbaar, ze kunnen uitsluitend worden aangewend in het kader van de volkshuisvesting (huisvestingsverordening artikel 3.6.1). Lasten van het fonds toevoegen woonruimte komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties
De voorziening maakt deel uit van de investeringsimpuls Ruimtelijke Strategie Utrecht. Conform de prestieafspraken op stedelijk niveau die met de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW) is overeengekomen, voegt de gemeente 2/3 deel van de door de corporaties betaalde meerwaardeafdracht bij verkoop sociale huurwoningen toe aan deze voorziening. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken dat de gemeente stopt met de verkoop van sociale huurwoningen vanaf het moment dat de verhuurdersheffing wordt afgeschaft (2023). Daarmee komt de jaarlijkse storting in de voorziening te vervallen.

Voorziening negatieve grondexploitaties
De voorziening negatieve grondexploitaties is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaten op grondexploitaties op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022.

Voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied
De voorziening negatieve grondexploitaties Stationsgebied is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaten op de grondexploitatie Stationsgebied op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2022.

Duurzaamheid

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Van derden verkregen middelen	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
AMEV milieuprijs	62	0	62	0	62	0	62	0	62	0	62
Verkeerslawaai stad	65	0	65	0	65	0	65	0	65	0	65
Totaal	**127**	**0**	**127**	**0**	**127**	**0**	**127**	**0**	**127**	**0**	**127**

Amev Milieuprijs
In 1976 is door de gemeenteraad een schenking aanvaard van 0,045 miljoen euro. Aan de voorziening wordt jaarlijks rente toegerekend. Van deze rente wordt de Utrechtse Milieuprijs (Circulair Compliment) uitgereikt. In 2022 is circulair compliment niet uitgereikt. Voor 2023 wordt een aangepast voorstel met meer impact uitgewerkt en uitgevoerd.

Verkeerslawaai stad
De kosten van de werkzaamheden Geluid worden gedekt uit deze voorziening. De voorziening Verkeerslawaai stad dient te worden aangehouden omdat er in de lopende jaren van het programma nog uitgaven worden gedaan en dus pas na afronding een finale afrekening van de verstrekte bijdragen (terugbetalingsverplichting) kan worden opgesteld voor dit (project)financieringsprogramma.

Bereikbaarheid

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Egalisatievoorzieningen	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid	114	1.452	1.566	344	1.910	344	2.254	344	2.598	344	2.942
Van derden verkregen middelen											
Onderhoud Grifthoek (afkoop)	107	-10	97	-10	87	-10	77	-10	67	-10	57
Totaal	**221**	**1.442**	**1.663**	**334**	**1.997**	**334**	**2.331**	**334**	**2.665**	**334**	**2.999**

Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid
De voorziening is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te vangen.
De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar.
Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde kosten onttrokken aan de voorziening. In 2022 is het saldo van de reserve onderhoud toegevoegd (1,108 miljoen euro).

Onderhoud Grifthoek (afkoop)
De voorziening betreft een eenmalige afkoop van het ingesteld onderhoud voor een duur van twintig jaar door eigenaren van parkeerplaatsen in de Grifthoek garage. De volledige betaling/storting in 2006 was 0,237 miljoen euro. De jaarlijkse onttrekking ten behoeve van het onderhoud is 0,010 miljoen euro.

Openbare Ruimte en Groen

x 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Risico's	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Voormalig personeel (FPU-wachtgeld)	369	0	369	0	369	0	369	0	369	0	369
Aanbesteding Reclame	629	0	629	0	629	0	629	0	629	0	629
Egalisatievoorzieningen											
Groot onderhoud groen	0	953	953	953	1.906	953	2.859	953	3.812	953	4.765
Groot onderhoud wegen	0	13.890	13.890	12.390	26.280	12.390	38.670	12.390	51.060	12.390	63.450
Toekomstige vervangingsinvesteringen											
GRP investeringen	9.581	0	9.581	0	9.581	0	9.581	0	9.581	0	9.581
Grafrechten investeringen	1.024	0	1.024	0	1.024	0	1.024	0	1.024	0	1.024
Van derden verkregen middelen											
Grafrechten onbepaalde tijd	730	104	834	104	938	104	1.042	104	1.146	104	1.250
Totaal	**12.333**	**14.947**	**27.280**	**13.447**	**40.727**	**13.447**	**54.174**	**13.447**	**67.621**	**13.447**	**81.068**

Voormalig personeel (risico)
Conform de huidige BBV-regelgeving is in 2010 een voorziening gevormd in verband met toegezegde en contractueel vastgelegde uitkeringen aan voormalig personeel betreffende:

- reorganisatie of disfunctioneren (wachtgeld, overplaatsbaarheid, non actief);
- arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een niet jaarlijks vergelijkbaar volume gedurende meerdere jaren. De onttrekkingen betreffen de uitkeringen op basis van de gemaakte afspraken. Bij de verantwoording van ieder jaar wordt bekeken of het nodig is de voorziening op peil te brengen door de prognoses te actualiseren. Afhankelijk van de actualisatie en de onttrekkingen/toevoegingen in de loop van het jaar kan de werkelijke stand van de voorziening nog wijzigen.

Aanbesteding Reclame (risico)
Het betreft een voorziening naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak betreffende een aanbesteding. In 2020 is een bedrag van 0,629 miljoen euro aan deze voorziening toegevoegd. Dit bedrag is op dit moment een inschatting van hetgeen de gemeente Utrecht aan schadevergoeding moet betalen.

Groot Onderhoud Groen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (onder andere Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

Groot Onderhoud Wegen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (o.a. Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

GRP investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
In de afgelopen jaren is een aantal investeringsprojecten vertraagd waardoor minder is uitgegeven dan begroot. Conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving is dit bedrag gestort in de voorziening GRP investeringen. Dit bedrag blijft in de voorziening beschikbaar voor de uitloop van de investeringen.

Grafrechten investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
De voorziening is gevormd om jaarlijks sterk wisselende kosten voor investeringen aan de begraafplaatsen op te kunnen vangen en de hoogte van de grafrechten te stabiliseren. De mutaties in de loop van het jaar zullen de werkelijke stand van de voorziening nog beïnvloeden.

Grafrechten onbepaalde tijd (van derden verkregen middelen)
In 2017 zijn er drie nieuwe tarieven toegevoegd. Er kan gekozen worden voor het afkopen voor onbepaalde tijd van de kosten van het grafonderhoud voor een (kinder)graf. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden bij leven een locatie voor een graf te reserveren. De mutatie bestaat uit een storting van een deel van de inkomsten grafrechten onbepaalde tijd ter dekking van de toekomstige jaarlijkse onderhoudslasten en een onttrekking ter dekking van de onderhoudslasten van het lopende jaar. De mutaties in de loop van het jaar zullen de werkelijke stand van de voorziening nog beïnvloeden.

Onderwijs

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Directievilla, Everard Meijsterlaan 3	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1.290	0	1290
Totaal	**1.290**	**0**	**1.290**	**0**	**1.290**	**0**	**1.290**	**0**	**1.290**	**0**	**1.290**

Directievilla, Everard Meijsterlaan 3
Begin 2022 is er een risico voorziening aangemaakt voor de kosten van het achterstallig onderhoud van de Directievilla. Ten behoeve van de voorziening is er een bedrag van 1,29 miljoen euro in de voorziening gestort.

Cultuur

x € 1.000

Risico's	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Afvloeiingskosten MCV	60	-60	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**60**	**-60**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Afvloeiingskosten MCV
In 2013 is het Muziekcentrum Vredenburg verzelfstandigd. Hierbij zijn een aantal oud-medewerkers van de gemeente Utrecht in de WW terecht gekomen. Deze kosten kwamen ten laste van de gemeente Utrecht en werden gedekt vanuit de voorziening ‘afvloeiingskosten MCV’. In 2021 is de laatste verplichting afgewikkeld in dit kader waarna het resterende saldo in 2022 is vrijgevallen en de voorziening is afgesloten.

Samenleven en Sport

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 1-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Egalisatievoorzieningen	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Vastgoedonderhoud Sport	2.729	1.515	4.244	1.515	5.759	1.515	7.274	1.515	8.789	1.515	10.304
Van derden verkregen middelen											
Grasmat Zoudenbalch	0	48	48	48	97	48	145	48	193	48	242
Totaal	**2.729**	**1.563**	**4.292**	**1.563**	**5.856**	**1.563**	**7.419**	**1.563**	**8.982**	**1.563**	**10.546**

Egalisatievoorziening Vastgoedonderhoud Sport (533002015)
De egalisatievoorziening Vastgoedonderhoud Sport is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te kunnen vangen.
Hiertoe wordt op basis van een tien-jaren raming van de gemiddelde kosten van de meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) een bedrag gedoteerd.
De werkelijke kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks onttrokken aan de voorziening.
De maximale hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van verwachte verloop van de kosten voor de komende tien jaar.

Voorziening Grasmat Zoudenbalch (5340511401)
Gemeente Utrecht heeft een nieuwe huurovereenkomst met FC Utrecht afgesloten voor de huur van een kunstgrasveld op Zoudenbalch.
De kosten van het kunstgrasveld worden gedekt vanuit de huuropbrengsten. De opgebouwde voorziening voor de vervanging van het veld kan daarom vrijvallen.

Utrechts Vastgoed

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Egalisatievoorzieningen	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Egalisatie voorziening VGB Onderhoud	2.900	9.102	12.002	9.102	21.104	9.102	30.206	4.537	34.743	4.537	39.280
Totaal	**2.900**	**9.102**	**12.002**	**9.102**	**21.104**	**9.102**	**30.206**	**4.537**	**34.743**	**4.537**	**39.280**

Egalisatievoorziening VGB Onderhoud (533002013)
In 2019 is de egalisatievoorziening VGB onderhoud ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarig groot onderhoud op te kunnen vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) voor de komende tien jaar.

Eind 2021 zijn deze plannen geactualiseerd en bleek de jaarlijkse dotatie aan de voorziening ontoereikend. Overeenkomstig de BBV-regelgeving is de jaarlijkse dotatie daarom voor een periode van vier jaar (tot en met 2024) verhoogd met 4,565 miljoen euro.

De jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor 2023 is in totaal9,102 miljoen euro; de werkelijke kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks aan deze voorziening onttrokken.

Overhead

x € 1.000

	Saldo 01-01-2022	Mutatie 2022	Begroot Saldo 01-01-2023	Mutatie 2023	Begroot Saldo 01-01-2024	Mutatie 2024	Begroot Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027
Risico's	a	b	c=a+b	d	e=c+d	f	g=e+f	h	i=g+h	j	k=i+j
Frictiekosten	368	0	368	0	368	0	368	0	368	0	368
Egalisatievoorzieningen											
Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4
Pensioenfonds Bijz. Kleuteronderwijs	37	0	37	0	37	0	37	0	37	0	37
Stichting Pensioenfonds Ozebi	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2
Totaal	**411**	**0**	**411**	**0**	**411**	**0**	**411**	**0**	**411**	**0**	**411**

Voorziening frictiekosten
De voorziening is bestemd voor de frictiekosten in het kader van de reorganisatie 2013. Deze voorziening is gevormd om de frictiekosten van sociaal flankerend beleid HRM die voortvloeien uit de transities op te vangen. Posten die ten laste van de voorziening gebracht worden zijn vooraf getoetst door een commissie. Voor de toets geldt een normatief kader.

Liquidatiefondsen/pensioenfondsen
De liquidatiefondsen/pensioenfondsen zijn ingesteld om betalingen van pensioenen en wachtgeld aan de deelnemers van deze fondsen uit te kunnen keren. Onttrekkingen aan de voorzieningen zijn niet structureel begroot, maar vinden plaats op het moment dat de Gemeente Utrecht pensioenen en wachtgelden uitbetaalt aan de deelnemers.

Subsidies

Totaal alle subsidieprogramma's

x € 1.000

Programma	Begroting 2022	Begroting 2023	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend tlv 2023
Bewoners en Bestuur	2.779	3.450	336	0
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	1.364	1.364	199	40
Duurzaamheid	4.068	4.146	0	3.593
Bereikbaarheid	140	95	0	0
Openbare Ruimte en Groen	1.046	847	47	0
Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen	9.961	10.205	8.550	145
Werk en Inkomen	21.951	22.264	16.314	0
Onderwijs	46.206	46.729	29.529	45
Ondersteuning op maat	85.600	88.453	36.120	50.983
Volksgezondheid	4.771	5.024	4.511	0
Veiligheid	5.273	5.300	279	4.771
Cultuur	48.778	49.747	0	46.696
Samenleven en Sport	31.564	32.417	13.034	12.135
Totaal Subsidies 2023	**263.501**	**270.041**	**108.919**	**118.408**

Wet Markt en overheid

Inleiding

Op 20 november 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de economische activiteiten die, in het algemeen belang, door de gemeente worden aangeboden onder de integrale kostprijs. Op grond van de Wet markt en overheid is zo'n algemeenbelangbesluit vereist.
Hierbij is eveneens besloten jaarlijks een geactualiseerde lijst toe te voegen aan de P&C-cyclus, zodat deze door de gemeenteraad beoordeeld kan worden. Hieronder volgt de actuele lijst voor de Programmabegroting 2023.

Economische activiteiten

De volgende activiteiten worden in het algemeen belang onder de kostprijs aangeboden. Bij iedere activiteit is een motivering opgenomen.

1. Bevoorrading horeca aan de werven met elektrische boot (VERVALLEN)

Vervallen, deze activiteit is inmiddels meer dan 100% kostendekkend.

2. Kredietverlening: (vervallen: sociale leningen en) saneringskredieten

Binnen het dienstenpakket van Werk en Inkomen komt kredietverlening voor. De kredietverstrekking vindt plaats onder de entiteit Kredietbank, een onderdeel van Werk en Inkomen. De Kredietbank valt onder de reikwijdte van de Wet Fido en valt qua toezicht onder de AFM. Daarnaast conformeert de kredietbank zich aan de gedragscode Sociale Kredietverlening, opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK).

Eén van de gedragscodes houdt in dat de kredietbank handelt zonder winstoogmerk. Het te hanteren rentepercentage bevindt zich dan ook in de onderkant van de markt. Daarnaast wordt een sociaal incassobeleid toegepast. De dienstverlening is nauw verweven met de Schulddienstverlening en stelt Werk en Inkomen in staat daadkrachtig de schuldenproblematiek van onze cliënten aan te pakken.

De vraag of de Wet Markt en Overheid van de toepassing is bij Kredietverlening moet bevestigend worden beantwoord. De door Werk en Inkomen gehanteerde rentepercentages volgen de markt, waarbij de rentepercentages zich duidelijk aan de onderkant van de markt bevinden.

De markt vult echter niet het gat van het door Werk en Inkomen aangeboden leenstelsel op. Het saneringskrediet is een onderdeel binnen de schulddienstverlening en zonder dit krediet slaagt de sanering niet. *(Vervallen: De sociale leningen kennen een zeer beperkte doelgroep waarbij de hoogte van het krediet zeer beperkt is. Zouden onze cliënten zich tot de markt wenden dan zijn ze aangewezen op, door het intrinsieke risico dat zij met zich meedragen, het duurste aanbod in de markt. Dit staat haaks op het beleid van Werk en Inkomen. Vandaar dat deze economische activiteit onder kostprijs wordt aangeboden.)*

3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO (VERVALLEN)

Vervallen conform verwachting.

4. Weerbaarheidstraining Kom op voor Jezelf (VERVALLEN).

Vervallen conform verwachting.

5. Sportvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen voor de inwoners van Utrecht

Sportparken, zwembaden, sporthallen, welzijnsvoorzieningen, sport en spelmaterialen et cetera worden onder integrale kostprijs aangeboden. De activiteiten dienen de volksgezondheid, het welzijn en zelfredzaamheid van de burger en het gebruik van deze producten is zonder financiële stimulering niet voor iedereen weggelegd. Voor deze producten ontstaat een onrechtvaardig hoge uitkomst (entree/ huur) als de integrale kostprijs wordt doorgevoerd, wat de toegankelijkheid van dergelijke voorzieningen voor alle bevolkingsgroepen in het kader van welzijn en volksgezondheid ernstig kan gaan belemmeren. Het is in het algemeen belang van alle inwoners van de gemeente dat deze voorzieningen toegankelijk en bereikbaar zijn.

6. Verhuur accommodaties ten behoeve van sport, gezondheid en welzijn

Sport-, gezondheids- en welzijnsaccommodaties hebben verschillende maatschappelijke functies, zoals het tegengaan van hangjongeren, bevordering van integratie, het bewerkstelligen van een goed woon- en vestigingsklimaat, opvang dak- en thuislozen, junks, blijf van mijn lijfhuis, etcetera. In het bijzonder ziet de gemeente een belangrijke maatschappelijke rol weggelegd voor sportverenigingen en welzijnsorganisaties die een samenbindende functie in de wijk vervullen dan wel instellingen die een verzorgende of maatschappelijke taak vervullen. Deze organisaties hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting en zijn voor hun bestaan aangewezen op hulp van bijvoorbeeld de overheid. Ook de aan de functie ondersteunende horeca wordt hieronder geschaard, zoals horeca ondersteunend aan het zwembad, de sporthal, multifunctionele accommodaties, et cetera.

7. Beschikbaar stellen van gemeentelijke gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten

Met het beschikbaar stellen van gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten, bevordert de gemeente de participatie in de samenleving en wordt de kracht van de stad ondersteund. Er is een risico dat concurrentieverstoring kan ontstaan met andere ondernemingen die binnen de gemeentegrenzen actief zijn op het gebied van verhuur van gebouwen. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de accommodaties uitsluitend gebruikt gaan worden als openbaar gebouw ten behoeve van doelgroepen zonder winstoogmerk. Deze doelgroepen hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting. Door uitsluitend non-profitdoelgroepen de mogelijkheid te geven onder integrale kostprijs een gebouw of ruimte te huren, wordt gewaarborgd dat er geen concurrentievervalsing gaat plaatsvinden met ondernemers die in deze sector actief zijn.

8. Tijdelijke verhuur vastgoed vanwege antikraak, strategisch bezit, of voorraadfunctie

Tijdelijke verhuur is soms noodzakelijk. Partijen die tijdelijk huren weten dat zij op termijn het pand moeten verlaten en daarom zullen zij niet investeren in het pand om langdurig te blijven zitten waardoor een hoge huurprijs gelijk aan integrale kostprijs niet betaald zal worden. Marktpartijen gebruiken ook constructies met tijdelijke verhuur waarbij geen integrale kostprijs maar marktprijs wordt verlangd. De marktprijs is bepaald op wat een potentiële huurder bereid is te betalen. De marktprijs kan daardoor lager liggen dan de integrale kostprijs. Het ontbreken van huurbescherming voor tijdelijke huurcontracten is overigens ook een reden om niet de integrale kostprijs door te rekenen in de huurprijs. Een potentiële huurder loopt risico’s omdat hij geen zeker bestaan heeft in het gehuurde object. Dit rechtvaardigt een lagere prijs.
Door uit te gaan van integrale kostprijs in plaats van marktprijs, loopt de gemeente gevaar dat panden helemaal niet meer tijdelijk verhuurd kunnen worden met alle nadelen van dien, zoals geen beheer en onderhoud en verloedering.

9. Onrendabele top bij verhuur, verkoop of andere vervreemding vastgoed of grond (negatieve grondexploitatie)

Bij vastgoed- of grondvervreemding of verhuur (anders dan bedoeld bij punt 5, 6, 7 en 8) wordt de marktprijs aangehouden. Dit is gebruikelijk binnen die markt. De kostprijs is afhankelijk van de investering die is gedaan bij het verkrijgen, oprichten of renoveren van het vastgoed of de grond. Deze investering kan hoger zijn dan de marktprijs bij verhuur, verkoop of andere vervreemding. In het algemeen belang kan dat nodig zijn om verloedering van de stad tegen te gaan, de stad op strategische punten te verfraaien of een extra investering te doen bij een grote gebiedsontwikkeling, waarbij de markt soms niet de wil of mogelijkheid heeft om te investeren. De afweging waarom en op welke wijze wordt geïnvesteerd vindt overigens plaats in de raadsvoorstellen inzake de exploitaties.

10. Het bieden van parkeergelegenheid in belanghebbende garages

Binnen de Gemeente Utrecht bevindt zich een achttal zogenaamde belanghebbende parkeergarages. Tegen betaling kan gebruik worden gemaakt van deze parkeervoorzieningen. Uniek aan deze afgesloten parkeergelegenheden is dat ze allemaal gelegen zijn in, en nabij, de drukke binnenstad van Utrecht. Op deze locaties is er sprake van een beperkt aantal parkeerplaatsen, hoewel de bevolkingsdichtheid zeer hoog is in vergelijking met minder stedelijke gebieden. Voor bewoners van deze omgeving is het mogelijk om een parkeervergunning aan te schaffen. Echter, doordat er weinig parkeerplekken zijn, in verhouding tot het relatief hoge aantal bewoners, is het lang niet altijd mogelijk een parkeervergunning te bemachtigen. De belanghebbende parkeergarages bieden in dit kader een alternatief/verruiming van de capaciteit. Het heffen van parkeerbelasting in de vorm van vergunningen is sec geen economische activiteit. Echter, het aanbieden van inpandige parkeergelegenheid is een economische activiteit die tevens door marktpartijen kan worden aangeboden. In de desbetreffende wijken is een inpandige parkeervoorziening economisch niet aantrekkelijk, aangezien het alleen om bewoners gaat. Het is niet wenselijk om een grote commerciële parkeergelegenheid zich in deze gebieden te laten huisvesten. De (externe) verkeersdruk (van auto's) en de hiermee samenhangende algehele leefbaarheid in deze centraal stedelijke woonwijken zou hierdoor in het geding komen. Met belanghebbende garages wordt meer capaciteit gecreëerd, zonder dat dit ten koste gaat van de openbare ruimte en leefbaarheid. Omdat de belanghebbende garages in het verlengde liggen van de bewonersvergunningen voor het straatparkeren is het alleen mogelijk om een abonnement te krijgen wanneer je daadwerkelijk in de wijk woont waarin de belanghebbende garage staat. Derhalve zijn belanghebbende garages een economische activiteit die wordt uitgevoerd in het algemeen belang.

11. In eigendom hebben en exploiteren parkeergelegenheid in openbare garages

De Gemeente Utrecht heeft verschillende openbare parkeergarages (Grifthoek, Kruisstraat, de Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Croeselaan en Berlijnplein) in eigendom. Op dit moment worden deze openbare parkeergarages kostendekkend geëxploiteerd. Het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat de openbare garages in het algemeen belang onder de kostprijs zullen worden geëxploiteerd. De voornaamste redenen hiervoor zijn:

- Het verplaatsen van autoparkeren van de straat naar de garage. Dit verbetert de openbare ruimte en het straatbeeld van de historische binnenstad van Utrecht.
- Het invloed kunnen uitoefenen op de parkeerstromen in het centrum (meer spreiding over de stad). Hierbij is het streven minder auto's door de binnenstad te laten rijden, maar deze aan de randen van de stad inpandig te laten parkeren.
- In het geval van de Vaartsche Rijn- en de Croeselaangarage speelt mee dat een parkeergarage in de omgeving de gebiedsontwikkeling kan bevorderen. Door uitbreiding van functies zal de parkeerdruk in deze gebieden toenemen en is een verhoogde parkeercapaciteit nodig. In plaats van verschillende parkeervoorzieningen in het gebied, kan hierdoor het parkeren centraal geregeld worden.

De prijsstelling van een aantal specifieke producten, zoals abonnementen voor bewoners of deelautoaanbieders in de gemeentelijke parkeergarages is niet gebaseerd op een integraal kostprijstarief, maar op de verwachte prijs die de doelgroep bereid is te betalen voor het stallen van zijn auto in een parkeergarage in plaats van op straat. Daarnaast dient de prijs voor kortparkeren lager te liggen dan het straatparkeertarief in het gebied. Ook hebben niet alle garages even hoge kosten, dit zorgt voor een verscheidenheid aan verschillende tarieven. Dit is onwenselijk aangezien hierdoor een differentiatie optreedt tussen verschillende delen van de stad. Bovenstaande kan er zelfs voor zorgen dat een hoger tarief zou moeten worden gevraagd dan voor parkeren op straat. Dat effect doorkruist de doelstellingen van het beleid rondom garageparkeren.

12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen

De Gemeente Utrecht heeft momenteel vier parkeervoorzieningen aan de randen van de stad (P+R Westraven, P+R de Uithof en P+R Papendorp). Tegen betaling kan geparkeerd worden op deze locaties en afhankelijk van de locatie, worden overgestapt op een tram of bus richting het centrum van Utrecht. Er is hier sprake van een economische activiteit.

Voor deze activiteit wordt geen integraal kostprijstarief gevraagd. Net als bij de andere (fiets-) parkeervoorzieningen is niet de kostprijs van de voorziening leidend bij het bepalen van de prijs, maar een inschatting van de optimale prijs voor het bereiken van de beleidsdoelstellingen. Om automobilisten te verleiden niet de stad in te rijden, maar hun auto te parkeren aan de rand van de stad om vervolgens over te stappen op het openbaar vervoer, dient er sprake te zijn van een aantrekkelijk, relatief lager tarief. Net als bij andere parkeergarages wordt er bij de ene P+R-voorziening meer gebruik gemaakt van het P+R-product, dan bij de andere. Ook zijn de kosten van verschillende garages niet altijd gelijk aan elkaar. Daarnaast is het zo dat het P+R-tarief sowieso onder de kostprijs ligt. Het doorbelasten van het integrale kostprijstarief aan P+R-gebruikers doorkruist de doelstellingen van het P+R beleid.

Dit beleid voorziet in het verminderen van het aantal auto's in Utrecht. Minder auto's betekent minder vervuiling, betere doorstroming en in grote lijnen een verbeterde leefbaarheid en bereikbaarheid van de Gemeente Utrecht. Derhalve kan er gesproken worden van een economische activiteit in het algemeen belang.

13. Exploitatie van fietsenstallingen

De Gemeente Utrecht heeft verschillende fietsenstallingen in exploitatie. Het betreft hier een economische activiteit waarbij geen sprake is van doorberekening van integrale kostprijs. Immers, het stallen van fietsen is in Utrecht (de eerste 24 uur) gratis. De integrale kosten van het fietsparkeren zijn dusdanig hoog dat er bij een bescheiden vergoeding voor fietsparkeren geen sprake is van de integrale kostprijs. De prijsstelling van fietsparkeervoorzieningen ligt in lijn met de ambities van Utrecht op het gebied van fietsgebruik. Utrecht wil fietsstad nummer 1 van Nederland blijven. Een stad waarin de fiets het primaire vervoersmiddel is. Deze ambitie wordt gevoed door de wens om (de vrees voor) fietsdiefstal te verminderen en voetgangersruimte te vergroten door minder fietsen in de openbare ruimte te laten stallen. Daarnaast draagt fietsverkeer bij aan het terugdringen van het autoverkeer in de stad, wat goed is voor, enerzijds, de luchtkwaliteit in het centrum, anderzijds, de doorstroming van het verkeer. Ten derde is het voor de inwoners gezond om lichaamsbeweging per fiets te hebben.

Het alternatief voor het door de gemeente laten exploiteren van deze fietsenstallingen is een marktpartij die de fietsparkeervoorzieningen aanbiedt. Deze marktpartij zal een rendabel verdienmodel moeten hanteren om de fietsparkeervoorziening te kunnen blijven aanbieden. Dit betekent dat niet alleen de integrale kostprijs van de voorziening zal worden doorbelast aan de klant, maar tevens een marge om het winstoogmerk van een private onderneming te kunnen realiseren. Dit resulteert in een prijs voor het stallen van fietsen die aanmerkelijk hoger zal liggen dan de prijs waarvoor de gemeente deze dienst aanbiedt. Een hoge(re) prijs voor het stallen van fietsen leidt ertoe dat mensen niet bereid zullen zijn hun fietsen te stallen in stallingsvoorzieningen en fietsgebruik niet verder wordt gestimuleerd. Hierdoor komen de doelstellingen van het fiets- en voetgangersbeleid in het geding. Het belang van deze doelstellingen voor Utrecht is zwaarwegend.

14. Het bieden van fietsparkeergelegenheid in buurtfietsenstallingen en fietstrommels

De gemeente biedt tegen betaling stallingsplekken voor fietsen aan in buurtstallingen en fietstrommels. Het aanbieden van deze voorzieningen ligt in lijn met het fiets(-parkeer) beleid zoals weergegeven in het onderdeel 'exploitatie van fietsenstallingen'. Buurtfietsenstallingen en trommels bevinden zich voornamelijk in de wijken. Waar het bij openbare fietsenstallingen vooral gaat over de binnenstad en het stationsgebied, richten buurtfietsenstallingen en fietstrommels zich voornamelijk op een leefbare openbare ruimte in de woonwijken, waar inpandige fietsenbergingen niet aanwezig zijn.

De tarifering voor een abonnement voor een buurtstalling of voor een fietstrommel wordt, net als bij andere parkeervoorzieningen, bepaald op basis van een inschatting van de kosten die mensen bereid zijn te maken voor het inpandig stallen van hun fiets. Dit resulteert in een tarief dat niet gelijk is aan de integrale kostprijs van een locatie. Aangezien niet alle voorzieningen even hoge kosten hebben, zou een veelvoud aan tarieven voor buurtstallingen kunnen ontstaan. Wanneer de integrale kostprijs wordt doorbelast, zal de prijs voor een abonnement gemiddeld toenemen waardoor de realisatie van de doelstellingen van het beleid in gevaar komt.

15. Het doorverkopen van verwijderde fietsen

Het is noodzakelijk om gevaarlijk geplaatste fietsen en te lang gestalde fietsen door de hele stad te verwijderen. Deze handeling is in zichzelf een publieke activiteit. Echter, fietsen die niet worden afgehaald bij het fietsdepot worden na verloop van de wettelijke termijn doorverkocht. Dit om een te grote voorraadvorming en een onevenredige claim op de opslagcapaciteit te voorkomen.

De prijs die wordt betaald voor de fietsen is de marktprijs van de desbetreffende fiets. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie verschillende tarieven, afhankelijk van de staat van de fiets. Volgens de Wet zou de integrale kostprijs van de fiets moeten worden doorbelast. De marktwaarde van de doorverkochte fietsen is in de regel dusdanig gering, dat deze vrijwel altijd onder de integrale kostprijs ligt. Dit valt te rechtvaardigen doordat, wanneer deze fietsen niet worden doorverkocht, een oneindige behoefte zou ontstaan aan extra opslag. Daarnaast wordt dit vanuit het oogpunt van hergebruik niet acceptabel geacht.

16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing en duurzame opwekking

Binnen de opgave Energietransitie worden leningen verstrekt aan verschillende actoren in het speelveld van energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit zijn enerzijds leningen die direct gericht zijn op het niveau van de consument van energie. Denk hierbij aan scholen en particulieren. Anderzijds bestaat er een lening die focust op het faciliteren van de Utrechtse bedrijvigheid om zichzelf te organiseren en als bedrijven gezamenlijk tot energiebesparing en duurzame opwekking te komen en aan een stichting die bedrijven financieel ondersteunt met leningen en participaties. Het verstrekken van leningen is een economische activiteit door private partijen zoals banken, investeringsmaatschappijen of andere particuliere geldschieters. Echter, zij zijn niet altijd bereid krediet te verstrekken ten behoeve van ontwikkeling van nieuwe technologieën, aan investeringen met lagere rendementen of kleine leningen waarbij relatief hoge transactiekosten zijn. Wanneer maatschappelijke organisaties, bewoners en/of bedrijven geen eigen reserves te hebben om investeringen te doen in duurzaamheid, en de private financiers niet voldoende zekerheid hebben, of de kosten (nog) te hoog vinden, komt de markt niet tot ontwikkeling. Het is juist deze ontwikkeling die noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen van de opgave Energietransitie. Om de doelstellingen in CO2-reductie en de opwekking van duurzame energie, waarbij de investeringen en initiatieven die zorgen voor het bereiken van deze doelstellingen voortkomen uit de private sector, te realiseren, is het noodzakelijk om de markt op gang te helpen. Een rol die de markt nog niet in een dusdanige mate oppakt dat de doelstellingen van het beleid worden bereikt. De economische activiteit van het verstrekken van leningen wordt gegeven deze situatie uitgevoerd door de Gemeente Utrecht. Het streven is om de markt op gang te helpen, en zodra dit niet meer nodig is, deze economische activiteit over te laten aan de markt zelf. Tot dat moment is er echter sprake van een economische activiteit in algemeen belang aangezien de beleidsdoelstellingen anders niet worden gerealiseerd.

17. Het informeren en adviseren van marktpartijen inzake Energietransitie

Binnen de opgave Energietransitie wordt de markt voor energiebesparing en duurzame opwekking nog op een andere manier op gang geholpen dan door het verstrekken van de hierboven beschreven kredieten. Het is immers niet voldoende om louter aantrekkelijk krediet beschikbaar te krijgen, ook moet het bewustzijn, de kennis en de informatie aanwezig zijn met betrekking tot energiebesparing en duurzame energieopwekking. Wanneer dit ontbreekt zal de markt op dit gebied niet op gang komen. Een verschijnsel dat in de weg staat van de beleidsdoelstellingen van de opgave Energietransitie. In dit kader wordt vanuit het programma geïnformeerd en geadviseerd over energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit ook nadrukkelijk vanuit de gedachte dat de markt in staat wordt gesteld zichzelf te organiseren en vooruitgang te boeken op het gebied van energiebesparing en nieuwe vormen van energieopwekking. Informeren en adviseren is een economische activiteit die, in mindere mate, ook zou kunnen worden uitgevoerd door de markt. Denk aan adviesbureaus, accountants, installatie- en bouwbedrijven en energieleveranciers. Echter, de economische waarde van dit advies en deze informatie is op dit moment niet voldoende voor deze marktpartijen om dit zelfstandig te doen. Om de markt op gang te helpen en via die weg de beleidsdoelstellingen te realiseren, worden binnen de opgave Energietransitie deze activiteiten uitgevoerd in het algemeen belang.

18. Economische activiteiten schoon vervoer

a. Vervallen: Het aanbieden van oplaadpalen voor elektrische voertuigen (vervallen omdat de gemeente een concessie (Europees aanbesteed) heeft gesloten, waarbij marktpartijen de exploitatie van de oplaadpalen kostendekkend op zich nemen).
b. Het aanbieden van intelligente bandenpompen.
Vanuit het programma Gezonde lucht voor Utrecht zijn op een aantal strategische locaties intelligente bandenpompen gerealiseerd die vrij toegankelijk zijn. Het aanbieden van de bandenpompen kan gezien worden als economische activiteit aangezien tankstations deze dienst vaak ook aanbieden: veelal tegen betaling van een vergoeding kan gebruik worden gemaakt van deze dienst. Dit kan als drempel worden ervaren door de automobilist. Daarnaast blijken de bandenpompen niet altijd even goed te functioneren. Beide factoren dragen bij aan het verschijnsel dat automobilisten hun bandenspanning maar sporadisch controleren. Brandstofverbruik en de slijtage van banden is een belangrijke bron van fijnstof en extra uitlaatgassen in de lucht. Het verbeteren van de bandenspanning draagt hierdoor bij aan het afnemen van de hoeveelheid fijnstof en stikstofoxiden in de lucht en derhalve aan het behalen van de doelstellingen van het programma Gezonde lucht voor Utrecht. Tevens zal door het verlaagde brandstofverbruik de uitstoot van koolstofdioxide afnemen. Aangezien hier kansen liggen die tot op heden door de markt nog beperkt worden gegrepen, springt de gemeente in dit gat. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de markt dit voorbeeld overneemt.

19. Activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van of naar aanleiding van grootschalige (sport)evenementen

De Gemeente Utrecht verbindt zich aan grootschalige (sport)evenementen. Ten behoeve van zo'n evenement kan de gemeente economische activiteiten verrichten die onder de kostprijs worden aangeboden. Te denken valt hierbij aan wegomleidingen/wegafzettingen, inzet van personeel, aanbieden van faciliteiten, et cetera. Met een grootschalig (sport)evenement plaatst de gemeente zich in de kijker bij de (inter)nationale sportliefhebber. Daarnaast kan een evenement bijdragen aan de lokale economie waaronder horeca, hotels, detaillisten, et cetera. Zonder inbreng van de gemeente is de kans heel klein dat zo'n grootschalig (sport)evenement in de gemeente plaatsvindt.

20. Verhuur aan creatieve bedrijven/startups in cultuurcluster Berlijnplein (NIEUW)

De gemeente Utrecht zou bij verhuur aan creatieve bedrijven/start-ups op basis van de Mededingingswet een kostprijsdekkende huur in rekening moeten brengen. De kostprijsdekkende huur in het cultuurcluster Berlijnplein ligt vanwege de hoge ambities (onder andere op het gebied van circulair en energieneutraal bouwen) substantieel hoger dan de markthuur. De inschatting is dat er bij een kostprijsdekkende huur geen partijen zijn, die deze ruimte willen huren.
De gemeente wil een cultuurcluster ontwikkelen met daarin een mix van culturele organisaties, onderwijsorganisaties en creatieve bedrijven en hen de mogelijkheid bieden om ruimte in een zeer vooruitstrevend circulair gebouw te huren tegen marktconforme huur. Hiervoor heeft de gemeenteraad een aanvullend algemeen belang besluit genomen op 20 mei 2021.

Tabel Toezeggingen met OO/activiteit

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kosten dekkendheid	Opmerkingen	Organisatie onderdeel
1. Bevoorrading horeca met elektrische boot	VERVALLEN				
2. Kredietverlening: sociale leningen en saneringskredieten				Geen kostprijs-berekening mogelijk	W&I
3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO	VERVALLEN				
4. Weerbaarheids-training Kom op voor jezelf	VERVALLEN				
5. Sportvoorzieningen en welzijns-voorzieningen	41.961.000	13.441.000	32,0%		MO
6. Verhuur accommodaties t.b.v. sport, gezondheid en welzijn	17.505.000	4.803.000	27,4%		VGU
7. Beschikbaar stellen gemeentelijke gebouwen	7.971.000	829.000	10,4%		VGU
8. Tijdelijke vastgoed verhuur				Geen kostprijs-berekening mogelijk (zie noot 1)	VGU
9. Onrendabele top				Zie noot 2	VGU
10. Parkeergelegenheid in belanghebbenden garages	579.262	366.614	63,3%	Betreft de volgende garages: Tuinstraat, Jan Meyenstraat, Lange Lauwerstraat, Korte Nieuwestraat, Albracht, Malba, Wolvenplein, ABC-straat.	SB/VGU
11. In eigendom hebben en exploiteren van parkeergelegenheid in openbare garages	5.631.187	5.728.415	101,7% (zie noot 3)	Betreft alle openbare garages: Grifthoek, Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Kruisstraat, Croese- laan en Berlijnplein	SB/VGU
12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen	3.050.669	2.847.883	93,4%	Betreft P&R-voorzieningen: De Uithof, Papendorp, Westraven.	SB/VGU
13. Exploitatie van openbare fietsenstallingen	4.920.618	1.056.903	21,5%	Betreft negen openbare stallingen.	SB/VGU
14. Fietsparkeergelegenheid in buurt-fietsenstalling en fietstrommels	556.705	108.000	19,4%	Betreft 40 buurtstallingen en diverse fietstrommels.	SB/VGU
15. Doorverkopen verwijderde fietsen	508.294	59.318	11,7%	Bestaat uit beheer en onderhoud depot. Opbrengsten via verkopen van fietsen.	VTH

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kosten dekkendheid	Opmerkingen	Organisatie onderdeel
16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing				Geen kostprijsberekening mogelijk	OOR
17. Informeren en adviseren inzake Energietransitie	250	0	0%	Per advies	OOR
18a. VERVALLEN					
18b. Aanbieden van intelligente bandenpompen	2.125	0	0%		OOR
19. Grootschalige sportevenementen				Zie noot 4	MO
20. Verhuur cultuurcluster Berlijnplein	P.M. (zie noot 5)				CZ

1. Het gaat hier met name om leegstandsbeheer ter voorkoming van kraak en er ligt dus geen kostprijsberekening onder de vergoeding.
2. Grondexploitaties worden tegenwoordig alleen geopend als er een positief saldo is. Wel kan er sprake zijn van een subsidiebijdrage. Dit wordt expliciet gerapporteerd. Bij lopende grondexploitaties kan uit het saldo worden opgemaakt of de kostprijs hoger is dan de marktwaarde. M.n. voor deze lopende grondexploitaties is indeling 'algemeen belang' van belang.
3. Momenteel zijn de openbare garages kostendekkend, het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat deze garages weer onder de kostprijs worden geëxploiteerd, daarom kan dit onderdeel (nog) niet vervallen.
4. Bij (sport)evenementen gelden de volgende principes: De organisator van het evenement dient een aanvraag voor een vergunning in en betaalt daarvoor leges. Leges zijn kostendekkend.
   Kosten die specifiek voor het evenement worden gemaakt worden doorberekend aan het evenement conform de Utrechtse regels voor kostentoerekening. Omdat een eventuele inzet van de gemeente per evenement kan verschillen, is er geen eenduidige kostprijs te bepalen. Een evenement kan gesubsidieerd worden door de gemeente en deze subsidie kan in natura of in cash plaatsvinden. Bijdragen in natura worden gewoonlijk gewaardeerd tegen de kostprijs die de gemeente daarvoor betaalt.
5. Het cultuurcluster is nog niet gerealiseerd, dus er kunnen nog geen kosten en opbrengsten worden aangegeven.

Meerjarenbeeld Groei in Balans

Deze bijlage laat zien hoe het meerjaren(investerings)pakket 'Groei in Balans' zoals dat is opgenomen in het coalitieakkoord is verwerkt in de Programmabegroting 2023. We lichten toe welke dekkingsbronnen we betrekken bij het pakket en hoe we omgaan met risico's. Ook lichten we toe welke kosten zijn opgenomen in het pakket. De kosten voor het investeringspakket zijn toegevoegd aan de afzonderlijke begrotingsprogramma's en worden in die hoofdstukken toegelicht.

Op onderdelen wijkt het pakket af van het coalitieakkoord, omdat een aantal aannames daarin niet juist is gebleken. In deze versie gaan we uit van de meest recente uitvoeringsplanning, hebben we de versnellingsafspraken verwerkt die met het Rijk zijn gemaakt, zijn alle uitvoeringskosten in beeld gebracht en hebben we actuele inzichten over dekkingsmogelijkheden toegepast, zoals het ingroeipad voor parkeerinkomsten en de vervallen meerwaardeafdracht door de stop op verkoop corporatiewoningen.

Het pakket dat wij nu aan u voorleggen is realistisch en uitvoerbaar. Uiteraard zijn er onzekerheden in de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven van het pakket. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en zullen, zoals gebruikelijk, bij de voorjaarsnota een actualisatie voorleggen. De risico's gaan we weloverwogen aan, voorzien van beheersmaatregelen, om de komende jaren in balans te blijven groeien.

Tabel 1: samengevat financieel beeld meerjaren (investering) pakket Groei in balans

Kosten en dekking pakket Groei in Balans					(* 1000 euro)
	2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
Kosten pakket	-25.380	-38.260	-43.440	-49.790	*-156.870*
Dekking	25.380	40.260	40.520	50.710	*156.870*
Kasschuif	0	-2.000	2.920	-920	*0*
saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	***0***

De kosten van het pakket in de jaren 2023 tot en met 2026 bedragen opgeteld bijna 157 miljoen euro. Er is dekking beschikbaar met eenzelfde omvang. De kosten en dekking zijn niet in alle jaren aan elkaar gelijk. Met een zogenoemde kasschuif egaliseren we de jaarsaldi binnen het Groei-in-balanspakket.

1 Van investeringsopgave RSU 2040 naar meerjaren (investerings) pakket "Groei in balans" in de programmabegroting 2023

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is voor de komende twee decennia de koers vastgelegd voor de ruimtelijke ontwikkeling en hoe we om willen gaan met de groei van de stad. Met de uitvoering van het pakket geven we invulling aan de eerste jaren van de investeringsopgave uit de RSU. Daarmee dragen we bij aan een evenwichtige barcodeontwikkeling in de hele stad.

In de RSU 2040 is beschreven welke investeringen in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad nodig zijn om in balans te kunnen groeien, met aandacht voor alle 'barcodekleuren'. De totale investeringsopgave is in de RSU becijferd op ongeveer 7,1 miljard euro.

In elke collegeperiode gaan we aan de slag met een deel van de investeringsopgave. De prioriteiten voor de komende vier jaar zijn beschreven in het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'. Het pakket is verwerkt in deze programmabegroting, waarbij besluitvorming zich richt op het komende begrotingsjaar.

Vanaf volgend jaar rapporteren wij over de voortgang van gehele pakket ‘Groei in Balans’, in het MeerjarenPerspectief Ruimte (MPR)dat jaarlijks aangeeft hoe we de RSU-ambities invullen en welke afwegingen we daarbij maken. Het pakket maakt daar een belangrijk deel van uit. We brengen zo de ruimtelijke opgaven en programmering voor de korte en (middel)lange termijn in samenhang in beeld. De thematische opgaven Wonen, Gezond Leefklimaat, Werk voor Iedereen, Duurzame Mobiliteit en Maatschappelijke Voorzieningen worden in zeven gebieden van de stad met elkaar verbonden, en vervolgens afgezet tegen de ambities uit de RSU. Op de website van het MPR staan alle grote ruimtelijke projecten uit de stad bij elkaar op de kaart. Op basis van de monitoring en analyse in het MPR geven we aan in hoeverre we op koers liggen en worden eventuele bijsturingsvoorstellen gedaan bij de voorjaarsnota. Daar hoort bij hoe we uitvoering geven aan de investeringsopgave. In het Meerjarenperspectief Ruimte 2023 nemen we een actuele berekening op, gebaseerd op de meest recente inzichten en ontwikkelingen.

De investeringen die nodig zijn voor 'Groei in Balans' bekostigen we voor een belangrijk deel uit inkomsten die voortvloeien uit de groei van de stad. Elk jaar komt meer budget beschikbaar, door groei van inkomsten uit het gemeentefonds, door groei van OZB-inkomsten, en uit inkomsten die samenhangen met ruimtelijke ontwikkelingen (grondexploitaties, erfpacht, en- kostenverhaal uit gebiedsontwikkelingen). Ook extra inkomsten uit parkeren (uitbreiding betaald parkerengebied en tariefaanpassing) zetten we in voor groei in balans. Zo draagt parkeren als grootste gebruiker van de openbare ruimte financieel bij aan evenwichtige barcodeontwikkeling. Jaarlijks schetsen we in het MPR al de stand van zaken van onder andere de grondexploitaties, Meerjarenprogramma Bereikbaarheid en de Investeringsimpuls Ruimtelijke Strategie. Daar zal nu ook de stand van zaken rond meerinkomsten parkeren bij worden betrokken.

2. De inhoud van het pakket in vogelvlucht
Met het pakket 'Groei in balans' maken we in deze raadsperiode een inhaalslag in de ontwikkeling van de stad. Analyse in het MPR 2022 liet zien dat we met de programmering van vorige jaren nog niet in balans groeien. Als we die programmering van alle opgaven vergelijken met de ambities uit de RSU, dan zien we dat extra inspanningen nodig zijn om groen, werklocaties, maatschappelijke voorzieningen en energievoorzieningen voldoende te laten meegroeien. Ook zijn extra mobiliteitsinvesteringen nodig om de geplande woningbouw en werkgelegenheid te kunnen realiseren.

In het pakket zijn investeringen opgenomen die balans terugbrengen in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Daartoe investeren we onder meer in integrale projecten in de openbare ruimte. Dit draagt bij aan de ambities voor groen, energie en verkeersveiligheid. Ook zijn verschillende groene icoonprojecten opgenomen, waarmee we extra hectaren groen toegankelijk maken en toevoegen aan de stad. Bovendien wordt geïnvesteerd in de ov-schaalsprong, in de schaalsprong voor fiets en in fietsenstallingen. Ook wordt via dit 'groei in balans'-pakket fors geïnvesteerd in maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijshuisvesting, buurtcentra en buurtkamers, cultuur en binnen- en buitensport. Tot slot is in het pakket ruimte gemaakt voor het versterken van de uitvoeringskracht van de organisatie. Deze capaciteit zetten we in op de uitwerking van de barcode, de monitoring van de stedelijke balans, de voorbereiding van grote locaties voor integrale gebiedsontwikkeling, het versneld realiseren van huisvesting, specifiek voor kwetsbare doelgroepen, en het actualiseren en Omgevingswet-proof maken van het Utrechts planproces (UPP). Daarbij kunnen we op termijn een efficiencyslag maken.

De verschillende onderdelen van het pakket worden in de desbetreffende programma's van de begroting inhoudelijk toegelicht: zie daarvoor de programma's Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en erfgoed, Openbare ruimte en groen, Bereikbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Samenleven en Sport. Welke bedragen in welk programma landen, vindt u in de tabel in paragraaf 4 van deze bijlage. In het MPR rapporteren wij vanaf volgend jaar over de voortgang van het gehele pakket 'Groei in Balans'.

In onderstaande tabel staan de begrote kosten voor het pakket samengevat.

Tabel 2: begrote exploitatiekosten voor meerjaren pakket Groei in balans

Meerjaren (investerings)pakket Groei in balans					(*1000 euro)
	2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
Openbare ruimte	1.720	4.357	6.868	798	*13.743*
Groen	2.125	1.973	2.077	7.503	*13.678*
Mobiliteit	1.360	2.505	5.135	9.495	*18.495*
Sport, spelen, bewegen en ontmoeten	1.473	1.771	3.777	6.357	*13.378*
Onderwijs	2.134	3.903	7.044	7.796	*20.877*
Cultuur	0	192	779	1.541	*2.512*
Maatschappelijke voorzieningen	0	0	500	1.600	*2.100*
Versterken uitvoeringskracht (organisatiekosten)	17.130	19.151	18.389	16.889	*71.559*
Correctie voor planningsoptimisme	-565	-595	-1.129	-2.975	*-5.264*
Toevoeging reserve Groeien in Balans	0	5.000	0	791	*5.791*
Afronding	3	3	0	-5	*1*
Kosten pakket	**25.380**	**38.260**	**43.440**	**49.790**	***156.870***

De kosten van het meerjaren(investerings)pakket lopen van 25,4 miljoen euro in 2023 naar 49,8 miljoen euro in 2026. Het bedrag is voor 16,6 miljoen euro aangepast ten opzichte van het coalitieakkoord. Ook wordt er een risicoreservering opgenomen van 5 miljoen euro ten aanzien van de inkomsten Fonds Bovenwijkse Voorzieningen, specifiek voor het begrotingsjaar 2024. De aanpassingen worden toegelicht in de navolgende paragrafen.

3. Dekking voor het pakket

Het pakket Groei in balans wordt bekostigd in lijn met eerdere besluiten over bekostiging van groei van de stad, genomen bij de RSU 2040. Belangrijke componenten daarin zijn onder meer het investeringsdeel van het groeikader (extra inkomsten uit gemeentefonds en OZB die samenhangen met groei), extra parkeerinkomsten en inkomsten die samenhangen met ruimtelijke ontwikkelingen, zoals kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling, grondopbrengsten en erfpacht. In deze paragraaf lichten we de werking per dekkingsbron toe en laten we zien wat elke bron bijdraagt aan dekking van het pakket.

Het besluit om de verkoop van corporatiewoningen te stoppen, vervalt de meerwaardeafdracht die corporaties doen als zij woningen verkopen. Het effect van dit besluit op de dekking van het pakket is hier verwerkt, een bedrag van vier miljoen euro per jaar.

Risico's aan de dekkingskant zijn de hoogte en de fasering van de bedragen uit het kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen en uit het groeikader. De nota waarmee kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen wordt geregeld, moet nog door de raad worden vastgesteld. Effecten van bijvoorbeeld prijsstijgingen, stikstof en schaarste van bouwmaterialen, maar ook met onze aangepaste woningbouwambities beïnvloeden de bouwproductie.

Tabel 3: dekking voor meerjaren (investerings)pakket Groei in balans

	Dekking meerjaren pakket					(*1.000 euro)
		2023	2024	2025	2026	*cumulatief*
a1	Investeringsdeel van het groeikader, tranche 2023	7.342	7.342	7.342	7.342	*29.368*
a2	Groeikader, toename in komende jaren	0	3.259	6.587	11.055	*20.901*
	Subtotaal groeikader	***7.342***	***10.601***	***13.929***	***18.397***	***50.269***
b1	Parkeerinkomsten, kortparkeren	3.341	8.770	9.899	10.676	*32.686*
b2	Parkeerinkomsten, vergunningen	1.359	1.553	1.630	1.714	*6.256*
b3	Kasschuif parkeren	0	0	2.000	6.858	*8.858*
	Subtotaal parkeerinkomsten	***4.700***	***10.323***	***13.529***	***19.248***	***47.800***
c	Nota en Fonds Bovenwijkse Voorzieningen	0	10.000	10.000	10.000	*30.000*
d	Middelen betaalbaar wonen binnen reserve Investeringsimpuls RSU	2.177	-2.177	0	0	0 *0*
e	Verzamelpost wonen – opbrengsten grondexploitaties en erfpacht	pm	pm	pm	pm	
f	Vrijvallend budget binnen investeringsimpuls RSU	500	0	0	0	*500*
g	Afrondingsverschil programmabegroting 2021	62	62	62	62	*248*
	Subtotaal	***2.739***	***7.885***	***10.062***	***10.062***	***30.748***
h	Bijdrage uit algemene middelen t.b.v. uitvoeringskracht	7.600	8.456	0	0	*16.056*
i	Bijdrage aan decentrale overhead	3.000	3.000	3.000	3.000	*12.000*
	Subtotaal algemene middelen en organisatie	***10.600***	***11.456***	***3.000***	***3.000***	***28.056***
	Afronding	-1	-5	0	3	-3
	Totaal	**25.380**	**40.260**	**40.520**	**50.710**	***156.870***

a. Investeringsdeel van het groeikader

De groei van de stad leidt tot extra inkomsten uit het gemeentefonds en OZB, die (na aftrek van het referentiekader en kosten voorzieningenstructuur Leidsche Rijn) kunnen worden ingezet voor investeringen die samenhangen met de groei van de stad. Dit 'investeringsdeel van het groeikader' [zie actualisatie financieel beeld] biedt structurele dekking en is daarmee een belangrijke dekkingsbron voor

ruimtelijke investeringen. Vanaf 2023 gaat dit om 7,3 miljoen euro structureel. Dit bedrag valt hoger uit dan werd verwacht in het coalitieakkoord. In de meicirculaire is een hoger accres toegekend dan waar in eerdere versies van het pakket mee is gerekend. De algemene uitkering gaat omhoog, en daarmee het bedrag per inwoner. Daarnaast is de OZB-verhoging die in het coalitieakkoord is afgesproken toegevoegd aan deze post. Dit leidt tot structureel hogere opbrengst uit het groeikader.

In de programmabegroting werd voorheen altijd één jaarlijkse tranche van het groeikader verwerkt. Bij het raadsbesluit over de RSU2040 is bepaald het meerjarenbeeld van het investeringsdeel van het groeikader te betrekken bij afwegingen over de jaarlijkse investeringsopgave. Om dat mogelijk te maken is hier een raming opgenomen van toekomstige tranches van het investeringsdeel van het groeikader. Deze toekomstige tranches betrekken we in 2023 bij de investeringsbeslissingen (c.q. het aangaan van verplichtingen). Deze toekomstige tranches lopen op tot samen 11,1 miljoen euro structureel in 2026. Mogelijke vertraging in het bouwtempo, kan leiden tot lagere inkomsten uit de groei.

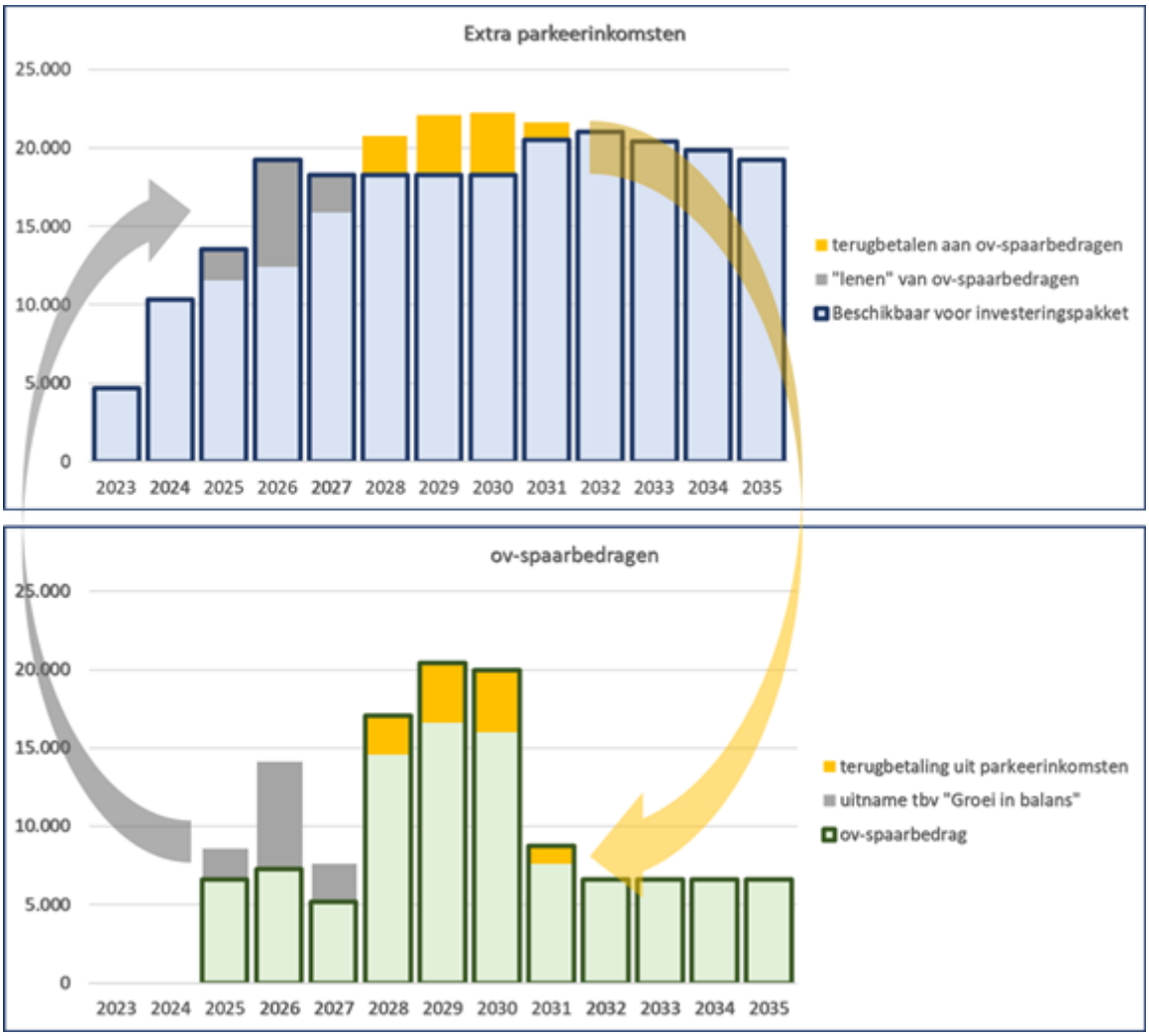
b. Parkeerinkomsten
De in deze begroting geraamde meeropbrengst uit het verhogen van de parkeertarieven en de uitbreiding van het betaaldparkerengebied is anders verdeeld over de jaren dan in het coalitieakkoord. Met name het tempo van uitbreiden van de gebieden was te optimistisch geraamd. Door deze actualisatie wordt uiteindelijke een hogere opbrengst bereikt, die de lagere opbrengst in de eerdere jaren compenseert door middel van een kasschuif.

Wij kiezen ervoor de parkeertarieven voor bezoekers in 2023 en 2024 in twee gelijke stappen te verhogen en om in de komende jaren het betaald parkeren gebied versneld uit te breiden. Deze maatregelen maken parkeren op straat minder aantrekkelijk en dragen bij aan het streven om het autoverkeer niet mee te laten groeien met de groei van de stad. De tariefsverhoging in combinatie met de uitbreiding van het betaald parkeren gebied leidt tot extra opbrengsten van 3,3 miljoen euro in 2023, oplopend naar 10,7 miljoen euro in 2026 (inclusief de uitbreiding van het betaald parkeren gebied per 1 juli 2022; zo'n 0,6 miljoen euro).

Daarnaast willen wij de vergunningtarieven voor bewoners in 2023 verhogen. Het tarief voor de parkeervergunning tweede auto stijgt het meest, in lijn met het coalitieakkoord. Deze valt nu 2,5 maal hoger uit dan de vergunning voor de eerste auto (was 2 maal). We bieden bewoners alternatieven, zoals deelmobiliteit en parkeren in garages en P&R. We onderzoeken compensatiemogelijkheden voor de laagste inkomens. Er is geen verhoging op zakelijke parkeervergunningen, omdat deze al op een hoog niveau liggen in vergelijking met andere steden. De verhoging van de vergunningtarieven leidt in combinatie met de uitbreiding van het betaald parkeren gebied tot extra opbrengsten van 1,4 miljoen euro in 2023, oplopend naar 1,7 miljoen euro in 2026.

Het tempo waarmee de gemeente extra parkeerinkomsten ontvangt is anders dan in het coalitieakkoord was opgenomen. In de periode 2023-2026 tellen de extra inkomsten op tot 38,9 miljoen euro. Het coalitieakkoord ging uit van 47,8 miljoen euro. Vanaf 2028 zijn de parkeerinkomsten juist hoger dan in het coalitieakkoord werd aangenomen. Hierdoor wordt een kasschuif mogelijk: tijdens deze raadsperiode gebruiken we 8,9 miljoen uit mobiliteitsbudgetten (ov-schaalsprong) en in 2027 nog eens 2,4 miljoen euro. Deze bedragen betalen we in de periode 2028 tot en met 2031 terug uit de meeropbrengsten van parkeren. Zo wordt het spaarbedrag voor de ov-schaalsprong weer aangevuld. In onderstaande afbeelding is de werking van deze kasschuif grafisch weergegeven.

Afbeelding: de werking van de kasschuif tussen parkeerinkomsten en ov-schaalsprong

c. <u>Nota & Fonds Bovenwijkse Voorzieningen (N&FBV)</u>
Het college is voornemens de raad nog dit jaar een Nota Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen aan te bieden. Die nota regelt de bijdrage die ontwikkelaars van woningbouw- en andere vastgoedprojecten betalen voor bovenwijkse voorzieningen die onderdeel uitmaken van het “casco van de stad” (met name stedelijke groen- en mobiliteitsstructuren). Het bedrag dat opgehaald kan worden kan worden met deze vorm van kostenverhaal, is nog met veel onzekerheid omgeven. De opbrengst is zowel afhankelijk van inhoudelijke keuzes die worden gemaakt bij vaststelling van de nota en als van marktomstandigheden (hoeveel nieuwe gebiedsontwikkelingen worden gestart, het aandeel sociale woningen daarbinnen, en de rentabiliteit van de gebiedsontwikkelingen).

De bedragen en fasering zijn nog onzeker. Besluitvorming over dit instrument vindt immers pas plaats in 2023, implementatie op zijn vroegst in 2024. Dat er in de eerste jaren nog niet zoveel dekking uit een N&FBV kan worden verwacht ligt deels aan de lange doorlooptijd van (grote) bouwprojecten. Voor het merendeel van de woningbouwprojecten (en overig vastgoed) die in de eerstkomende 10 jaar worden uitgevoerd, zijn al tijdens vorige collegeperioden overeenkomsten gesloten met ontwikkelaars. In nieuwe overeenkomsten wordt de bijdrage aan N&FBV standaard opgenomen. Inkomsten uit deze vorm van kostenverhaal zullen in komende collegeperioden geleidelijk toenemen. Kiezen voor een N&FBV is dan ook het borgen van toekomstig kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen. Kosten voor bovenwijkse voorzieningen die niet verhaald kunnen worden bij marktpartijen, moeten worden gedragen door de gemeente.

d. Middelen betaalbaar wonen
De middelen betaalbaar wonen binnen de reserve Investeringsimpuls RSU vormen een gelabeld budget, onder andere gevoed met erfpachtinkomsten uit de Conversieregeling 2017, die conform raadsmotie 191 worden ingezet voor betaalbaar wonen. Van deze gelabelde middelen heeft ca 11,3 miljoen euro nog geen bestemming. 7 miljoen euro hiervan is afkomstig uit de gebiedsontwikkeling Haarrijn. De overige 4,3 miljoen euro kan als risicoreservering worden ingezet voor het pakket.
Om een sluitende dekking op Groei in Balans te realiseren in 2023 wordt in dat jaar een bedrag van 2,177 miljoen euro onttrokken aan de middelen betaalbaar wonen binnen reserve investeringsimpuls RSU. In 2024 wordt dit bedrag weer teruggestort. Ondertussen blijft de inzet op de realisatie van extra onzelfstandige studenteneenheden (conform motie 2021/197) geborgd.
De middelen betaalbaar wonen binnen de reserve investeringsimpuls RSU fungeren daarnaast als buffer voor het opvangen van het risico van lagere inkomsten voor het meerjaren(investerings)pakket, tot een maximaal bedrag van 4,3 mln euro. Als risico's zich voordoen zullen wij voorstellen deze middelen in te zetten. Daarmee wordt de directe koppeling met betaalbaar wonen losgelaten, maar deze investeringen dragen bij aan het mogelijk maken van betaalbaar wonen, juist doordat geïnvesteerd wordt in randvoorwaardelijke onderdelen van de barcode, zoals mobiliteit. Als er later positieve resultaten worden gerealiseerd op het pakket, dan zullen deze terugvloeien naar de middelen voor betaalbaar wonen.

e. Verzamelpost Wonen - opbrengsten grondexploitaties en erfpacht
Voor erfpacht, betaalbaar wonen etc. geldt net als in vorige jaren het adagium "groei voor groei": inkomsten die voortvloeien uit grondexploitaties (winstnemingen), uit erfpacht, afspraken rond betaalbaar wonen zoals meerwaardeafdracht kunnen worden ingezet voor ruimtelijke investeringen. Dit betreft toekomstige (incidentele) inkomsten waarvan de aard en omvang nog zo onzeker is dat ze lastig vooraf meerjarig geraamd kunnen worden. Ze maken daarom nu als PM-post deel uit van de (meerjaren)begroting. Het ligt wel in de lijn der verwachting dat dergelijke middelen in de loop van de tijd kunnen worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld incidentele erfpachtinkomsten, die uitstijgen boven de daarvoor in de programmabegroting geraamde 1 miljoen euro. Deze opbrengsten worden dan toegevoegd aan de reserve Groei in Balans, en kunnen worden ingezet als dekking voor het (investerings)pakket.

f. Vrijvallend budget binnen investeringsimpuls RSU
Dit betreft een meevaller binnen de zogeheten reserve Investeringsimpuls RSU (incidenteel 0,5 miljoen euro), die voortkomt uit vrijval van een resterend budget na afsluiting van het project Sanitaire voorzieningen.

g. Afrondingsverschil programmabegroting 2021
Dit betreft een kleine meevaller. In de Programmabegroting 2021 is 6,944 miljoen euro voor groei van de stad beschikbaar gesteld. In de onderliggende specificaties is destijds uitgegaan van afgeronde bedragen. Hierdoor is een saldo ontstaan van 0,062 miljoen euro. Dit bedrag is nog niet bestemd en is een dekkingsbron voor het nu voorliggende pakket. Het bedrag is structureel beschikbaar, vanaf 2022.

h. Bijdrage aan uitvoeringskracht, ten laste van algemene middelen
Binnen de algemene middelen is financiële ruimte beschikbaar gemaakt om gedurende 2023 en 2024 de kosten te dekken van deze extra uitvoeringskracht. Dit is een toevoeging op het coalitieakkoord.

i. Bijdrage aan decentrale overhead uit Bedrijfsvoeringsbegroting
Volgens de spelregels van het overheadvierkant wordt een percentage gerekend over uitvoeringskracht om een passende bedrijfsvoering te kunnen bieden. Van dit bedrag vloeit 3 miljoen euro terug naar het pakket, voor de decentrale overhead.

Toekomstige bijdragen van andere overheden
Voor uitvoering van alle RSU-ambities vormen bijdragen van andere overheden en van derden ('baathebbers betalen mee') een voorname pijler onder de investeringsopgave, en dus de haalbaarheid en betaalbaarheid van de ambities van de RSU2040. In de investeringsopgave is becijferd dat we met gemeentelijke dekkingsbronnen tot 2040 circa 1/3 van de RSU-ambities kunnen bekostigen (2,4 miljard euro van in totaal 7,1 miljard euro). Bijdragen van andere overheden zijn dus onontbeerlijk, vooral van de rijksoverheid. Afgelopen jaar heeft Utrecht forse bedragen ontvangen rond verstedelijking en mobiliteit, uit de Woningbouwimpuls en uit zogeheten Versnellingsafspraken. Deze lijn willen we

voortzetten, te beginnen dit najaar in het zogeheten BO-MIRT. Met het binnenhalen van externe financiële middelen (landelijk en Europees) willen wij de ambities uit het coalitieakkoord met innovatieve aanpakken ondersteunen, onder andere voor de agenda gezond stedelijk leven, de ambities uit de Regionaal Economische Agenda, het mobiliteitsplan 2040, de Regionale Energie Strategie en overige opgaven van de stad.

4. De samenstelling van het pakket

In deze paragraaf is een overzichtstabel opgenomen van het pakket 'Groei in balans' zoals dat is verwerkt in deze programmabegroting. De indeling van onderstaande tabel sluit aan op de indeling die ook in het de financiële bijlage bij het coalitieakkoord is gebruikt. De afzonderlijke posten in het pakket worden toegelicht in de betreffende programma's van deze programmabegroting (Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en erfgoed, Openbare ruimte en groen, Bereikbaarheid, Onderwijs, Ondersteuning op maat, Utrechts vastgoed, Cultuur, Volksgezondheid en Samenleven en Sport). Het pakket is in zijn geheel opgenomen in de programmabegroting 2023. In vergelijking met coalitieakkoord is het pakket op enkele punten aangepast. Die aanpassingen worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 4: meerjaren (investerings)pakket Groei in balans, zoals verwerkt in de programmabegroting 2023

Samenstelling meerjaren (investerings)pakket Groei in Balans

x € 1.000

		2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
	Openbare ruimte					
1	Integraal project Welgelegen en Den Hommel (ROWE)	150	797	798	798	
2	Integraal project Overvecht Amazonekwartier (ROWE)	300	900	1.800	0	
3	Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a. (ROWE)	270	810	1.620	0	
4	Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o. (ROWE)	600	600	0	0	
5	Integraal project NOOZ - Rotsoord (ROWE)	100	350	850	0	
6	Overige integrale projecten, programmering op korte termijn (ROWE)	300	900	1.800	0	
7	**Subtotaal Openbare ruimte**	**1.720**	**4.357**	**6.868**	**798**	***13.743***
	Groen					
8	Gezond leefklimaat - Schaalsprong groen (OR&G)	0	0	0	6.000	
9	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - Natuurpark Oud Zuilen (nnb)	0	0	0	0	
10	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - Paardenveld (ROWE)	165	165	64	63	
11	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - gedeelte van rondje Stadseiland (OR&G)	333	333	333	145	
12	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - Tuinen van Moreelse (ROWE)	200	200	200	116	
13	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - Amelisweerd (OR&G)	100	100	200	200	
14	Gezond leefklimaat, icoonprojecten - Maarschalkerweerd (ROWE)	1.027	575	181	179	
15	Gezond leefklimaat - groene ommetjes (OR&G)	200	200	200	200	
16	Tweede stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten) (OR&G)	100	400	900	600	
17	**Subtotaal Groen**	**2.125**	**1.973**	**2.077**	**7.503**	***13.678***

Samenstelling meerjaren (investerings)pakket Groei in Balans

x € 1.000

		2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
	Mobiliteit					
18	Mobiliteit - fietsenstallingen Stationsgebied (Jaarbeurspleingebouw) (Bbh)	0	0	0	0	
19	Mobiliteit - Investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn (Bbh)	0	0	670	670	
20	Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad (Bbh)	310	955	955	247	
21	Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg (Bbh)	400	400	400	168	
22	Mobiliteit - schaalsprong Fiets (Bbh)	500	500	2.000	4.000	
23	Parkeren: exploitatielasten gekoppeld aan investeringen (Bbh)	150	650	1.110	1.110	
24	Parkeren: ruimte om exploitatierisico's op te vangen (Bbh)	0	0	0	0	
25	OV-schaalsprong, toekomstige kapitaallasten (Bbh)	0	0	0	3.300	
26	**Subtotaal Mobiliteit**	**1.360**	**2.505**	**5.135**	**9.495**	***18.495***
	Sport, spelen, bewegen en ontmoeten					
27	Gezond leefklimaat - voorbereidingskosten investeringen sporten, spelen en bewegen (ROWE)	500	0	0	0	
28	Gezond leefklimaat; investeringen t.b.v. spelen, sporten en bewegen in openbare ruimte (ROWE)	700	1.200	2.300	2.400	
29	Sportaccommodaties (S&S)	273	348	1.254	3.734	
30	Buurtcentra (Merwedekanaalzonde, Overvecht, Kruisvaartbuurt) (S&S)	0	223	223	223	
31	**Subtotaal Sport, spelen, bewegen en ontmoeten**	**1.473**	**1.771**	**3.777**	**6.357**	***13.378***
	Onderwijs					
32	Onderwijshuisvesting (Ond)	2.134	3.903	7.044	7.796	
33	**Subtotaal Onderwijs**	**2.134**	**3.903**	**7.044**	**7.796**	***20.877***
	Cultuur					
34	Cultuurvoorzieningen (wijkvoorzieningen, jongerencultuurhuis, oefenstudio's) (Cult)	0	192	779	1.541	
35	**Subtotaal Cultuur**	**0**	**192**	**779**	**1.541**	***2.512***
	Maatschappelijke voorzieningen					
36	Meerkosten (bij voorzieningen die uit groeikader worden betaald) (Ond, Bbh, S&S, UV)	0	0	500	1.600	
37	**Subtotaal meerkosten Maatschappelijke voorzieningen**	**0**	**0**	**500**	**1.600**	***2.100***
	Organisatie					
38	Versterken uitvoeringskracht (ROWE, OR&G, Bbh, VG, OoM, UV)	17.130	19.151	18.389	16.889	
39	**Subtotaal versterken uitvoeringskracht**	**17.130**	**19.151**	**18.389**	**16.889**	***71.559***
	Correctie voor planningsoptimisme					
40	Openbare ruimte (post overige integrale projecten) (ROWE)	-60	-180	-360	0	
41	Groen (alle posten) (ROWE, OR&G)	-405	-315	-235	-1.381	
42	Mobiliteit (specifieke posten) (Bbh)	-100	-100	-534	-1.594	
43	**Correctie voor planningsoptimisme**	**-565**	**-595**	**-1.129**	**-2.975**	***-5.264***

Samenstelling meerjaren (investerings)pakket Groei in Balans

x € 1.000

		2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
	Toevoeging reserve					
44	Reserve Groei in balans	0	5.000	0	790	*5.790*
45	**Subtotaal risicoreserveringen**	**0**	**5.000**	**0**	**791**	***5.791***
46	Subtotaal kosten pakket	25.377	38.258	43.440	49.794	*156.870*
47	Afronding	3	2	0	-4	*0*
48	**Kosten meerjaren-pakket Groei in balans**	**25.380**	**38.260**	**43.440**	**49.800**	***156.870***

In bovenstaande tabel is het volledige pakket 'Groei in balans' opgenomen zoals dat in het coalitieakkoord heeft gestaan. Dat geldt omwille van volledigheid ook voor posten die in het coalitieakkoord in alle jaren op nul stonden (zoals regel 24).

In de tabel is tussen haakjes genoteerd op welk(e) begrotingsprogramma('s) de betreffende regel betrekking heeft. De gebruikte afkortingen hebben de volgende betekenis:
Bbh = Bereikbaarheid; Cult = Cultuur; Ond = Onderwijs; OoM = Ondersteuning op Maat; ROWE = Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed; S&S = Samenleven en Sport; UV = Utrechts Vastgoed; VG = Volksgezondheid; Nnb = nog niet bekend/nader te bepalen.

Aanpassingen in de kostenbasis van het pakket ten opzichte van het coalitieakkoord:

- Aanpassing kasritme investeringen
  Voor investeringen in openbare ruimte, onderwijshuisvesting, cultuur en fietsenstallingen zijn de bedragen aangepast aan de actuele planning (sommige bedragen zijn van het ene naar het andere jaar verschoven). Voor Openbare ruimte projecten, Icoonprojecten Groene ommetjes, Upcycle centra, Fietsenstallingen/oostelijke brug waterlinieweg, Investeringen sporten spelen en bewegen, Onderwijs en cultuur is rekening gehouden met de actuele voortgang op projecten. (Deze actualisatie heeft onder meer ertoe geleid dat bij regel 9 alle bedragen op nul staan; dit project brengt pas kapitaallasten met zich mee in 2027.) Ook zijn financieel-technische voorschriften verwerkt met betrekking tot niet-activeerbare (voorbereidings)kosten, met name bij icoonprojecten en mobiliteitsinvesteringen. Ten slotte zijn de kapitaallasten herrekend met de actuele rente van 1,5%.
- Verwerking van Versnellingsafspraken met rijksoverheid
  In juni heeft Utrecht tijdens het BO Leefomgeving geld toegekend gekregen voor een aantal randvoorwaardelijke investeringen voor versnelling van woningbouw op korte termijn. Sommige van die investeringen waren ook opgenomen in het coalitieakkoord. Dankzij de bijdrage van het Rijk is vanuit het pakket geen bijdrage meer nodig voor de fietsenstallingen Jaarbeurspleingebouw (regel 18). Ook kan het budget voor de schaalsprong fiets in 2023 en 2024 met jaarlijks 0,5 miljoen euro worden verlaagd (regel 22). De bedragen in 2025 en 2026 voor de schaalsprong fiets zijn conform het coalitieakkoord.

- Toevoeging van uitvoeringskracht
  Regel 38 toont de kosten van de benodigde extra uitvoeringskracht, na verrekening met taakstellingen. In vergelijking met het coalitieakkoord is dit budget verhoogd. Bij het coalitieakkoord is alleen de uitvoeringskracht die benodigd is voor de nieuwe ambities in het pakket opgenomen, zonder de nu al benodigde basis voor gebiedsgerichte en stedelijke sturing, die randvoorwaardelijk is voor het realiseren van het pakket. Die basis was tot en met 2022 incidenteel gedekt en daarvoor wordt nu vanaf 2023 ruim 7 miljoen euro toegevoegd aan het pakket. Een taakstelling van 1,5 miljoen euro voor een efficiencyslag vanaf 2025 via toepassing van het Utrechts PlanProces (UPP) en terughoudend omgaan met stedelijke visies is daar al mee verrekend. Daarnaast is een taakstelling opgenomen voor de organisatie in de gehele ruimtelijke keten inclusief de daarmee samenhangende uitvoering. De taakstelling start in 2023 met 0,4 miljoen euro en loopt daarna op tot 2,9 miljoen euro in 2028. In totaal bedraagt de structurele taakstelling 4,4 miljoen euro. De taakstelling kan behaald worden door herinrichting van de organisatie, gestoeld op de doelstellingen rond de snelle gebalanceerde groei van de stad. Daarbij zullen ook de processen en werkwijzen tussen de verschillende organisatieonderdelen meer (gemeentebreed) geüniformeerd worden.
- Correctie planningsoptimisme
  In deze programmabegroting zijn wij uitgegaan van de meest actuele raming en planning van de verschillende projecten. De ervaring leert dat de werkelijke besteding van bijvoorbeeld projecten op het gebied van mobiliteit en integrale projecten openbare ruimte, maar ook bij maatschappelijke voorzieningen, jaarlijks lager is dan begroot. Op basis van deze ervaring verlagen we de begrote uitgaven met 20% zoals we dat ook doen in het Meerjaren Programma Bereikbaarheid. Dit draagt bij aan de voorspellende waarde van de begroting, door het dichter bij elkaar brengen van begroting en realisatie. We volgen hiermee ook het advies van de accountant bij de Jaarstukken 2021. Naast deze maatregel blijft het nodig om jaarlijks bij het MPR de planning te actualiseren en zo realistisch mogelijk op te nemen.
- Risicoreservering
  Om tegenvallende inkomsten Fonds Bovenwijkse Voorzieningen te kunnen opvangen, wordt een risicoreservering van 5 miljoen euro bestemd voor het pakket ‘Groei in Balans’ in 2024. Daarnaast wordt een saldo van 0,791 miljoen euro opgenomen als risicoreservering voor het gehele pakket over de gehele collegeperiode.

5. Verplichtingen in 2023

Zoals gezegd is een deel van de dekking voor het meerjaren (investerings) pakket onzeker, in het bijzonder voor de inkomsten uit kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen (N&FBV) en de toekomstige opbrengsten uit groei. Daarom gaan we in 2023 behoedzaam om met het aangaan van nieuwe investeringsverplichtingen. We hebben geïnventariseerd voor welke projecten het nodig is om al in 2023 verplichtingen aan te gaan, en voor welke projecten dat, gezien de planning, uitgesteld kan worden tot na opstelling van de Voorjaarsnota 2023 (zie tabel 5 hieronder voor de uitkomsten van deze inventarisatie).

De verplichtingen die in 2023 worden aangegaan voor het pakket groei in Balans gedurende deze collegeperiode tellen op tot 131,4 miljoen euro. De dekking voor het pakket *exclusief* inkomsten uit kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen (+PM erfpacht en betaalbaar wonen) levert 126,9 miljoen euro op. Dat betekent dat na vier jaar een tekort van 4,5 miljoen euro resteert, als verdere bijsturing zou uitblijven. Dit bedrag moet dus minimaal gevonden worden uit inkomsten Fonds Bovenwijks, erfpacht, grondexploitaties en betaalbaar wonen (regels c in tabel 3 met de dekking). Dit risico dekken we af door de mogelijke inzet van de middelen betaalbaar wonen zoals beschreven in de toelichting bij paragraaf 3 op de verzamelpost onder c.

Tabel 5: Verplichtingen in 2023

Verplichtingen die in 2023 worden aangegaan

x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	*Cumulatief*
Openbare ruimte	1.420	2.857	5.068	798	*10.143*
Groen	1.292	940	444	442	*3.118*
Mobiliteit	1.360	2.505	4.465	5.525	*13.855*
Sport, spelen, bewegen en ontmoeten	448	1.653	3.479	4.929	*10.509*
Onderwijs	2.134	3.903	7.044	7.796	*20.877*
Cultuur	0	192	399	655	*1.246*
Maatschappelijke voorzieningen	0	0	500	1.600	*2.100*
Versterken uitvoeringskracht (organisatiekosten)	17.130	19.151	18.389	16.889	*71.559*
Correctie voor planningsoptimisme	-358	-288	-489	-888	*-2.023*
Afronding	4	-3	1	4	*6*
Verplichtingen die in 2023 worden aangegaan	**23.430**	**30.910**	**39.300**	**37.750**	***131.390***
Dekking excl. N&FBV	25.380	30.265	30.519	40.706	*126.870*
Saldo m.b.t. verplichtingen 2023	**1.950**	**-645**	**-8.781**	**2.956**	***-4.520***

Groei in Balans, investeringen versus kredieten

Volgens het coalitieakkoord zorgt de Gemeente Utrecht voor gebalanceerde groei van de stad in uiteenlopende opgaven. Het totale investeringspakket dat daarvoor nodig is staat beschreven in de bijlage Meerjareninvesteringspakket Groei in Balans.

De investeringsbedragen omvatten een langere periode en beslaan de totale investeringsduur. In deze begroting worden nog niet alle investeringen geautoriseerd. Voor onderstaande investeringen staat aangegeven voor welke kredieten wij autorisatie aanvragen. Voor een deel van de wordt nu nog geen investeringskrediet vrijgegeven. Dit vindt bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2023 plaats. Zie ook de bijlage 'Meerjarenperspectief Groei in Balans' paragraaf 5. Verplichtingen in 2023'.

Het totaal te autoriseren kredieten Groei in Balans programmabegroting 2023 bedraagt 10,143 miljoen euro vervangingsinvesteringen en 17,490 miljoen euro uitbreidingsinvesteringen in totaal 27,633 miljoen euro.

Investeringen Groei in Balans:

Vervangingsinvesteringen Groei in Balans

x €1.000

Project	Projecten naam	Totaal investeringen	Kredieten 2023	Integrale afweging VJN 2023*
1	Integraal project Welgelegen en Den Hommel	2.543	**2.543**	
2	Integraal project Overvecht Amazonekwartier	3.000	**3.000**	
3	Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a.	2.700	**2.700**	
4	Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	1.200	**600**	600
5	Integraal project NOOZ - Rotsoord	1.300	**1.300**	
6	Overige integrale projecten, programmering op korte termijn	3.000		3.000
	Subtotaal	13.743	10.143	3.600

***Vrij te geven krediet bij Voorjaarsnota 2023**

Uitbreidingsinvesteringen A Groei in Balans

x €1.000

Project	Projecten naam	Totaal investeringen	Kredieten 2023	Integrale afweging VJN 2023*
9	Gezond leefklimaat - icoonproject Natuurpark Oud Zuilen	5.000		5.000
10	Gezond leefklimaat - icoonproject Paardenveld	1.650	**1.650**	
11	Gezond leefklimaat - icoonproject - gedeelte van rondje Stadseiland	4.000		4.000
12	Gezond leefklimaat - icoonproject - Tuinen van Moreelse	3.000		3.000

x €1.000

Project	Projecten naam	Totaal investeringen	Kredieten 2023	Integrale afweging VJN 2023*
13	Gezond leefklimaat - icoonproject - Amelisweerd	1.000		1.000
14	Gezond leefklimaat - icoonproject - Maarschalkerweerd	5.340	**5.340**	
16	Tweede stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten)	2.000		2.000
20	Mobiliteit - fietsenstallingen Binnenstad	4.500	**4.500**	
21	Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg	6.000	**6.000**	
		32.490	**17.490**	**15.000**
Totaal te autoriseren Groei in Balans		**46.233**	**27.633**	**18.600**

*** Vrij te geven krediet bij Voorjaarsnota 2023**

Onderstaande investeringen lichten wij nader toe op de investeringsstaat Groei in Balans.

Vervangingsinvesteringen Groei in Balans

x €1.000

Alle programma's	**2023**	2024	2025	2026
Openbare ruimte en Groen	**10.143**	0	0	0
Totaal	**10.143**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Bovenstaande kredieten bestaan uit de volgende vervangingsinvesteringen:

1	Integraal project Welgelegen en Den Hommel	2,543 miljoen euro
2	Integraal project Overvecht Amazonekwartier	3,000 miljoen euro
3	Integraalproject Overvecht Taagdreef e.a	2,700 miljoen euro
4	Integraal project NOOZ - MBO Nimeto e.o.	600 miljoen euro
5	Integraal project NOOZ - Rotsoord	1,300 miljoen euro
Totaal		**10,143 miljoen euro**

Uitbreidingsinvesteringen A Groei in Balans

x €1.000

Alle programma's	**2023**	2024	2025	2026
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	**6.990**	0	0	0
Bereikbaarheid	**10.500**	0	0	0
Openbare ruimte en Groen	**0**	0	0	0
Totaal	**17.490**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Bovenstaande kredieten bestaan uit de volgende uitbreidingsinvesteringen A:

10	Gezond leefklimaat icoonproject paardenveld	1,650 miljoen euro
14	Gezond leefklimaat icoonproject Maarschalkerweerd	5,340 miljoen euro
20	Mobiliteit fietersenstallingen Binnenstad	4,500 miljoen euro
21	Mobiliteit - fiets - Oostelijke brug Waterlinieweg	6,000 miljoen euro
Totaal		**17,490 miljoen euro**

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de normeringssystematiek is deze gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven; stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook het Gemeentefonds, en andersom.
Actuele begroting	De laatst door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Dit betreft de nominale begroting plus alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. Deze wordt geacht de waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening van lasten en baten.
Algemene dekkingsreserves	Reserves waarvan de renteopbrengst wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.
Algemene reserves	Alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves. Tot de algemene reserves worden gerekend de algemene reserve in enge zin, de algemene dekkingsreserves, de reserve grondexploitaties en de dienstbedrijfsreserves.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Baten	De aanduiding volgens de comptabiliteitsvoorschriften voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van de ramingen tijdens het begrotingsjaar; een dergelijk besluit wordt door de gemeenteraad genomen.
Bestuursrapportage	De eerste bestuursrapportage is onderdeel van de voorjaarsnota. De tweede bestuursrapportage wordt gelijktijdig met de programmabegroting uitgebracht. Hierin wordt tussentijdse verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en worden nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd. Op basis van deze informatie kan tussentijds worden bijgestuurd en vindt bijstelling plaats van de lopende begroting.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestedingsrichting heeft gegeven.
Besluit Begroten en verantwoorden (BBV)	Wettelijke voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en –jaarstukken.
Coronavirus	Dit is een groep van virussen die tot luchtweginfecties kunnen leiden bij mensen en dieren. De meeste coronavirussen leiden bij besmetting, net als rhinovirussen, tot een gewone verkoudheid. Over het algemeen veroorzaken ze verkoudheid in de winter en vroeg in de lente. In 2020 heeft dit virus geleid tot een pandemie die voort duurde tot in 2021.
Decentralisatie	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden. Concreet kan dit leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden.
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een maximale hoeveelheid prestaties wordt geleverd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op verbetering van bedrijfsvoering.

Begrip	Omschrijving
Egalisatievoorzieningen	Voorzieningen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld (kort) en kapitaal (lang) voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geleend. Daardoor kunnen tijdelijk overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt dit glad gestreken.
Garantie	Zekerheidstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Bij derden valt te denken aan sportverenigingen of welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling zal de gemeente de resterende schuld dienen af te lossen.
Gemeentefonds	Landelijk fonds onder beheer van het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerend.
Investering	De aanschaf of de productie van een kapitaalgoed.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. De jaarrekening geeft een analyse van de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde lasten en baten. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programma- en paragraaf verantwoording
Kapitaalgoederen	Duurzaam productiemiddel, dat nodig is om de aan de burgers te leveren diensten en goederen, te produceren. Daarbij gaat het om een productiemiddel dat meerdere jaren meegaat en veelal veel waarde heeft.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn de exploitatiekosten van vaste activa. Deze volgen de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en nemen de rentekosten af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kortlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (looptijd korter dan een jaar).
Langlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (looptijd langer dan een jaar).
Leges	Heffing op een publiekrechtelijke grondslag voor een gemeentelijk goed of een gemeentelijke dienst (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges bouwvergunningen). Het totaal van de gemeentelijke leges mag niet meer dan kostendekkend zijn.

Begrip	Omschrijving
Nominale begroting	De raming van lasten en baten die is opgenomen in het boekwerk van de programmabegroting. Behandeling en vaststelling vinden plaats tijdens de begrotingsbehandeling in november.
Normeringssystematiek	Ook wel bekend als 'samen de trap of, samen de trap af'. Volgens deze systematiek is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de (netto gecorrigeerde) rijksuitgaven. Als de relevante rijksuitgaven stijgen, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe; dalen de rijksuitgaven, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af.
Omslagrente	De rekenrente die de Centrale Treasury gebruikt voor het berekenen van de rentelasten over de gedane investeringen. Deze rente is onderdeel van de kapitaallasten en wordt doorberekend aan de diensten.
Precariobelasting	Recht voor het gebruik van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degene die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water heeft of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de verwachte lasten en baten, opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting, die op hoofdlijnen inzicht geven in het voorgestane beleid en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en de daarop volgende drie jaren. De programmabegroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld.
Overzicht van lasten en baten	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten. De programmabegroting is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. De programmaverantwoording dient ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Reserve grondexploitatie	Het weerstandsvermogen dat dient als buffer voor de risico's die worden gelopen bij grondexploitaties.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Daarom behoren ze tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Risicomodel	Overzicht van risico's zoals bekend bij het aanbieden van de programmabegroting en de jaarstukken.
Risicovoorzieningen	Voorzieningen die betrekking hebben op gekwantificeerde risico's, niet zijnde de risico's over de apparaatskosten (deze laatste worden gedekt door de algemene reserve en/of bedrijfsreserves).
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten dienen door structurele opbrengsten te worden gedekt.
Subsidie	Overdracht van de gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Verantwoording	Zie programmaverantwoording.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.

Begrip	Omschrijving
Verplicht deel reserve	Middelen worden als verplicht aangemerkt indien sprake is van een juridisch afdwingbare verplichting richting derden. Een dergelijke verplichting bestaat wanneer er met derden afspraken zijn gemaakt over de besteding van middelen in een juridisch bindende wijze zoals een contract, opdracht of schriftelijke bevestiging. Het bestaan van concrete plannen of een bestemming van (een deel van) de middelen ter dekking van bijvoorbeeld onderdelen van het coalitieakkoord, zijn niet aangemerkt als juridische verplichting zolang er geen afspraken met derden zijn vastgelegd.
Voorziening	Verplichting met een voorwaardelijk karakter. Deze wordt op de balans gerekend tot het vreemd vermogen. Ze wordt getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich al heeft voorgedaan. Een voorziening moet dekkend zijn voor de achterliggende voorwaardelijke verplichting. Voorzieningen worden onderscheiden in risico- en egalisatievoorzieningen.
Weerstandsvermogen	Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen).